CRAVATA ROȘIE

IANUARIE 1956

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Nr 1

1964

CRAVATA ROȘIE

Revista pionierilor și școlarilor
Editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Dragi cititori, scrieți redacției dacă ați ghicit din ce cărți sînt acești eroi

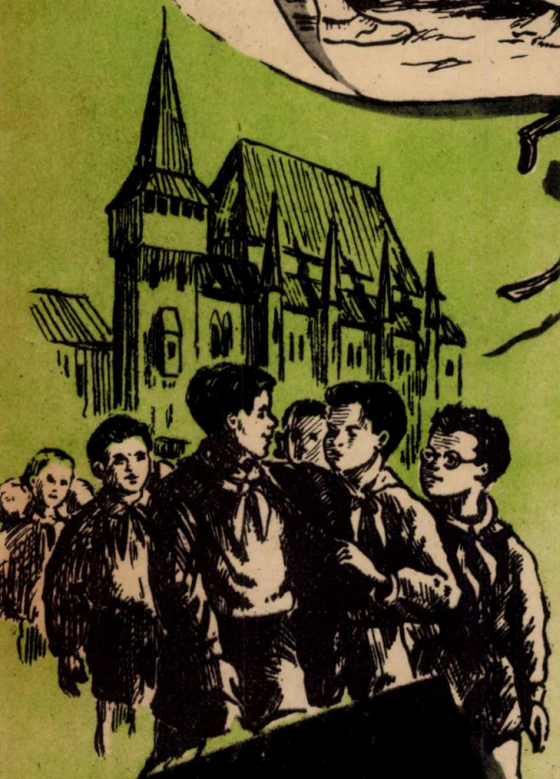

Deci a sosit și Anul Nou
În șuba-i albă argintie,
Și bradul din Carpați adus
S-a luminat de bucurie.

S-a scurs încă un an bogat
În muncă și glume;
Sporesc în teanc neîncetat
Ale amintirilor albume.

În alt an nou ne-om revedea
Vorbind de cele întîmplate,
Și amintirile de-un an
Vor fi bogate și curate.

Se poate că pînă atunci
Mulți dintre noi ne-or părăsi
Intrînd în cercul celor mari
Din cercul nostru de copii.

Căci fără-oprire creștem toți
Sub alba patriei lumină.
Noi ne trăim copilăria
Voioasă, rodnică, deplină.

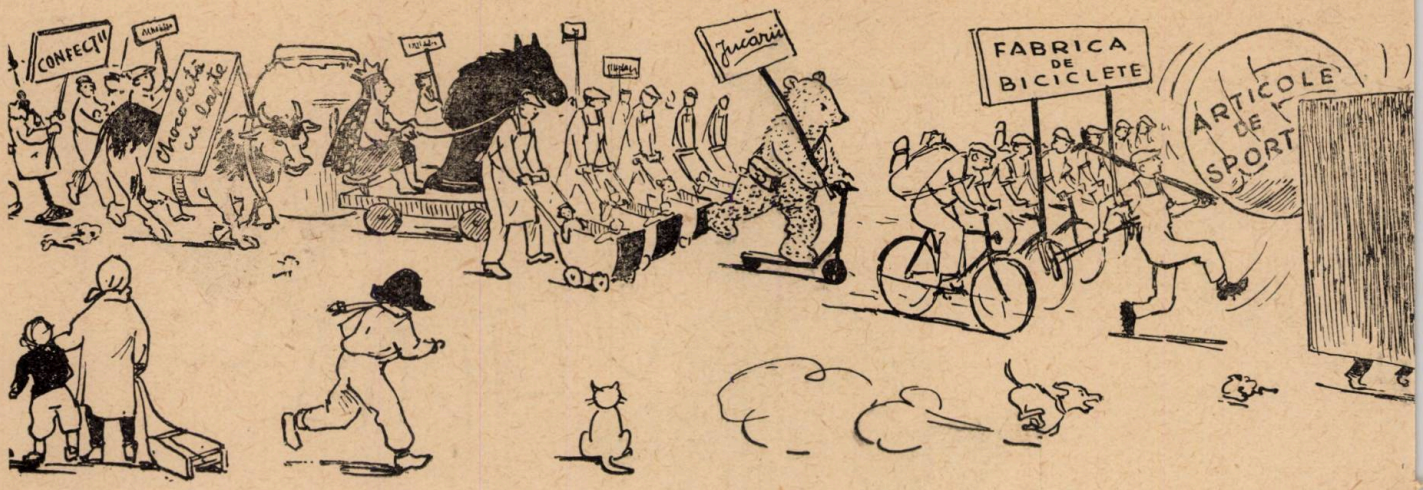

PRIMUL

de S. MIREANU

Cică demult, tare demult, undeva în străvechea Eladă a fost o vreme cînd pămîntenii nu ştiau ce-i focul. Oamenii se chirceau de frig în bezna rece, nepătrunsă, copiii scînceau, fiarele dădeau tîrcoale aşezărilor omeneşti... Dar într-o bună zi, pe pămînt s-au înălţat vîlvătăi roşii, iar crudul Zeus, privind în jos, a văzut cu uimire şi ciudă că disprețuiții muritori îşi meşteresc la focuri suliţe şi pluguri. Aşadar, cineva îi furase focul şi îl dădea muritorilor de rînd, pentru ca aceşti bieţi pigmei să fie asemenea zeilor, nemuritori, şi chiar să-i întreacă... şi Zeus spumega de furie: „Acest hoţ nu poate fi altul decît Prometeu, prietenul pămîntenilor. Să fie pedepsit!". Şi Prometeu a fost legat cu lanţuri grele pe-o stîncă depărtată, în timp ce, zi de zi, un vultur cu cioc şi ghiare de fier se aşeza pe pieptul viteazului Prometeu ciugulindu-i ficatul. Iar pentru ca suferinţele sale să fie fără de capăt, carnea smulsă ziua creştea noaptea la loc...

— Dar asta a fost demult, tare demult, vor zice cei mai mici. — Poate că nici n-a fost, vor da din cap neîncrezători alţii mai măricei. Iar cei care în ghiozdan, la rînd cu alte cărţi, au una de culoarea cărămizii pe care scrie „Istorie antică" vor spune răspicat: Aceasta nu s-a întîmplat nicicînd. E o legendă.

Da, aceasta nu s-a întîmplat nicicînd. E o legendă... Şi totuşi ceva asemănător acestei legende a fost, şi chiar de curînd. Întrebaţi pe părinţii, pe bunicii voştri. Urmele grelelor lanţuri se mai văd încă. Dar ceea ce se vede mai cu seamă pretutindeni, biruitor, e altceva: e rodul acestor mîini descătuşate, rod socotit pe glorioasele file ale cincinalului.

Nu căutaţi aceste file în cărţi. Priviţi în jurul vostru. Priveşte, tinere hunedorean, furnalul nr. 6, gigantul siderurgiei noastre. Întipăreşte-ţi bine în minte imaginea lui. Cu 5 ani în urmă, în locul măreţei cupole unde astăzi se topeşte zi şi noapte — fonta — era o vatră goală. Ai învăţat, tinere reşiţean, acum 5 ani, să numeri pînă la 5 cu nişte biete beţigaşe, nu-i aşa? Uită-te acum la frăţiorul tău. Învaţă să numere şi chiar pînă la 10, ţinînd socoteala cuptoarelor Martin, pe jgheaburile cărora s-au scurs în acest an cu 269% mai mult oţel decît în 1938.

Şi ce duduie, acolo, departe sub dealul Tîmpei? E o uriaşă paradă cu zeci de mii de cai... putere: tractoarele uzinelor din Oraşul Stalin. Pe vremuri, cînd poporul avea mîinile legate, importam pînă şi sapele cu care se cojea pămîntul... Acum pînă şi măruntaiele pămîntului sînt scor-

Parti

Noi sîntem cei dintîi care-am gustat
Din rodu-mbelşugat al luptei tale,
Noi liberi am crescut şi-am învăţat,
Cum liber suie fumul din furnale.

Demult, ostaşii tăi în surd convoi,
Înlănţuiţi stropeau cu sînge glia...
Nu-i vom uita pe cei ce pentru noi
Pe vremuri şi-au jertfit copilăria.

Iar mai tîrziu, cînd seceta trecea
Deasupra ţării cu aripi hapsîne,

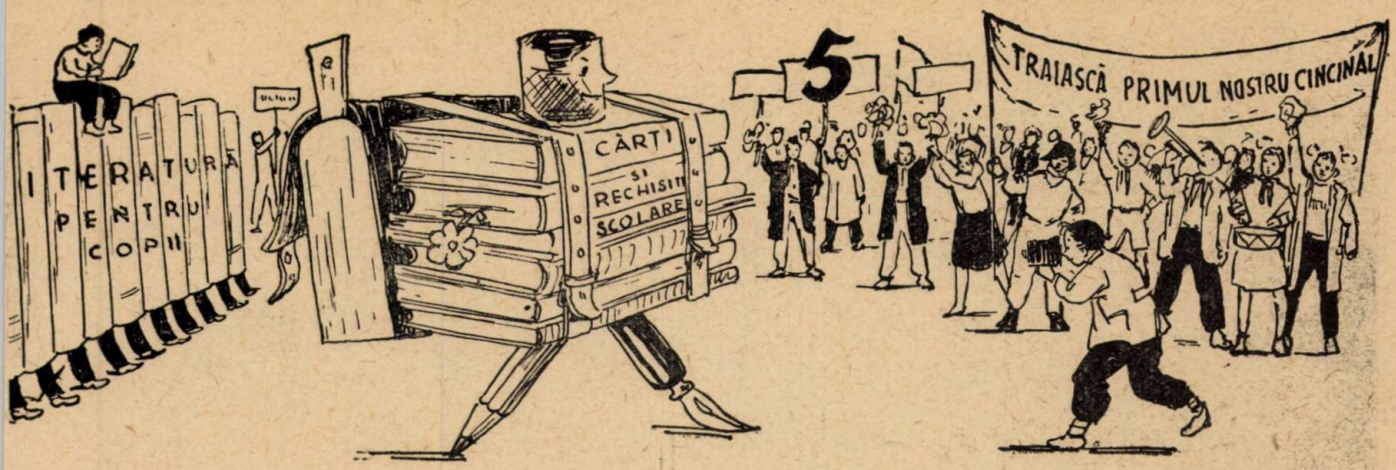

CINCINAL

Ilustrații: ARNO

monite cu mașini „fabricate în R.P.R.". Uriașe sonde cu aparatajul complet construit în țară își înalță scheletul lor de fier pe dealurile subcarpatice... Smulg apelor puterea noile turbine craiovene. Mai multă energie electrică înseamnă mai multă lumină. Și iată că la sfîrșitul anului 1955 am ajuns să avem cu 381% mai multă energie decît în 1938! Locomotive pe 4 osii mută miezul munților, tonă cu tonă, pe spinarea vagoanelor cincinalului... Și din milioanele de mîini descătușate se înalță, de oțel, temelia puterii. Fără de ea, patria noastră ar fi întocmai unui flăcău paralizat, purtat pe cărucior... Așa voinicul nostru nu are și nu va avea nicicînd nevoie de cărucior. E puternic, îndrăzneț, vesel și însetat de viață.

De aceea, răsturnînd munții pe gura cuptoarelor, n-a uitat să-ți dea și ție, micule cititor, bicicletele, ce rîd cu toate spițele pe stradă, aparatele de radio, ce-ți spun voios: „bună dimineața", autobusele M.T.D., mari cît o stradă mică, aparatele de fotografiat, ce-ți vor aduce toată viața aminte de copilandrul de azi cu zîmbet larg și pantaloni strîmți. Ți-a dăruit ecranul de televiziune, cît pagina caietului din fața ta, pe care însă încape și uriașul Stadion 23 August, și minunata scenă a Teatrului de operă și balet sau Uricanii — noul orășel minier. Sau poate chiar sălile sportive luminoase ale centrelor de antrenament pentru copii, în care ai încercat „coșul", pentru prima dată poate, cu două ore înainte sau ai realizat, mai știi, primul „tuș" la scrimă. De asemenea, v-a dat atîtea cărți, reviste și ziare pentru voi, copiii, încît să tot citiți pînă la... adînci bătrînețe... Și asta în 5 ani! Ce ne va aduce noul cincinal? Cu mult mai mult, cu mult mai multe, cu siguranță. Pentru că în frontul viitorului cincinal va păși înflăcărată, dîrză și tînăra gardă... Poate chiar tu, iubite cititor.

Și poate peste mulți ani vreun copilaș te va întreba zgîindu-se la furnalul nr. 60: ce-a fost aici, nene? — O rîpă... — Și-aici, unde sînt casele acestea luminoase? — O mlaștină. — Și-acolo, unde seara ard mii de lumini? — Beznă de nepătruns. Copilul va rămîne îngîndurat și va răspunde: — Nu, nu se poate... E o legendă ca cea pe care am învățat-o la școală despre Prometeu... Iar tu, martor fraged al primului cincinal, îi vei răspunde:

— Nu, nu e o legendă. E adevărul adevărat. L-am trăit doar și eu, ca și mulți alții de vîrsta mea.

dului

Ostașii tăi răbdau de foame grea
Copiii țării să primească pîne.

Stîrpind dușmani și mlaștini și noroi,
Tu ai rămas de-apururi fără pată.
Primește-acest angajament: și noi
Vom crește ca o floare nepătată.

Noi sîntem cei dintîi care-am gustat
Din rodu-mbelșugat al luptei tale,
Noi liberi am crescut și-am învățat,
Cum liber suie fumul din furnale.

N. LABIȘ

La serbarea pomului de iarnă

— printre pionierii sovietici —

Eram o grupă de 6 aspiranți romîni la Universitatea din Leningrad. Într-o zi profesoara de limba rusă ne-a spus:

— Am o invitație pentru voi. Vom merge împreună să asistăm la serbarea Pomului de iarnă de la Palatul pionierilor.

Și astfel, iată-ne în drum spre Palatul pionierilor „A. A. Jdanov", care e socotit, pe bună dreptate, drept unul din cele mai frumoase din U.R.S.S. Prin fața palatului curge unul din numeroasele canale care se varsă în rîul Neva. Clădirea, nu prea înaltă, dar masivă, cu fațada străjuită de coloane monumentale, are un aspect măreț, maiestuos. Pășim pe o scară largă de marmoră și, după ce am primit cîte o cocardă roșie ca semn al participării noastre la festivitate, ne trezim dintr-o dată prinși în mijlocul unei mulțimi vesele și gălăgioase de copii.

Pînă la începerea serbării, avem vreme să facem o plimbare prin palatul decorat sărbătorește și luminat feeric. Încăperile palatului sînt împodobite cu ornamente de bronz aurit, cu lămpi strălucitoare de cristal, cu minunate picturi și sculpturi, cu splendide vase de porțelan și înzestrate cu nenumărate jocuri distractive și interesante.

Ne aflăm acum în sera spațioasă, plină cu diferite plante. Una dintre atracțiile acestei săli este și toboganul. Urci pe o scăriță pînă în vîrful toboganului, acolo te așezi pe un preș special, ca să nu-ți lustruiești fundul pantalonilor, și-ți dai drumul la vale, de ți-e mai mare dragul.

Vizităm apoi sala de cinematograf, unde tocmai rulează cîteva filme de scurt metraj pentru copii. E cea mai frumoasă sală de cinematograf pe care am văzut-o în Leningrad. Palatul mai are de asemenea un planetoriu, o sală de concerte, precum și o bibliotecă cu 108.000 de volume. Pe pereții culoarului care duce spre bibliotecă sînt afișate tot felul de îndrumări folositoare tinerilor cititori: „Cum să scriem o recenzie despre o carte", liste bibliografice pe diferite teme și altele.

Foarte mult ne-a impresionat Camera prieteniei, împodobită cu portrete ale luptătorilor pentru pace și cu daruri primite de Palatul pionierilor din partea vizitatorilor și prietenilor din toate colțurile lumii: instrumente muzicale, statuete, broderii, insigne, ilustrații, bibelouri. Într-o vitrină erau expuse frumoase obiecte de artă populară romînească, iar într-o altă vitrină am văzut un album de fotografii trimis în dar Palatului pionierilor din Leningrad de către Palatul pionierilor din București.

Coborîm la parter. Aci sînt cele două „Camere ale poveștilor". Pe pereții uneia dintre ele sînt pictate scene din poemele lui Gorki: Șoimul cu aripile larg întinse, avîntîndu-se îndrăzneț spre înalturi, în vreme ce șarpele neputincios își tîrăște trupul prin noroi; albatrosul — „vestitorul furtunii" — sorbind cu nesaț bucuria luptei cu vijeliile; Danko cu inima ca o flacără luminînd drumul oamenilor spre o viață mai bună. În minunatele picturi de pe zidurile celei de a doua camere, recunoaștem eroi

ai basmelor lui Pușkin: Ruslan și Ludmila, alături de piticul Cernomor, precum și moșul, baba și peștele de aur din „Povestea despre pescar și peștișor".

Sala de șah este tapisată în întregime în lemn sculptat. Afișe și fotografii ne mai vorbesc despre mîndria secției sportive a palatului — numeroși maeștri ai sportului, ba chiar recordmeni unionali și mondiali, care s-au numărat printre participanții la activitatea Palatului pionierilor din Leningrad. Chiar în această sală și-au jucat unele dintre primele partide foștii pionieri — actuali șahiști de talie internațională — Taimanov și Spasski.

În drum spre laboratoarele palatului, care se află într-un cap de clădire aparte, putem admira o expoziție de legume și fructe miciuriniste, realizate de tinerii grădinari. În laboratorul de tîmplărie mecanică, cel mai mult ne-au plăcut modelele de mașini agricole din lemn și aparatele de fizică lucrate de copii. Cît despre laboratorul de jucării mecanice, aci e un adevărat rai al copiilor. Nici nu știi la ce să te uiți mai întîi: la avioane și vapoare, la automobile și trenuri electrice, la păpușile acționate cu arc sau la atîtea alte jucării confecționate de pionieri cu măiestrie și inventivitate.

Nu putem privi însă în amănunțime fiecare obiect în parte. Trebuie să trecem în sala unde se va desfășura serbarea Pomului de iarnă.

Sala era învăluită în semiîntuneric. Reflectoarele aruncau în tavan fîșii înguste de lumină, astfel încît se părea că avem deasupra capetelor o boltă înstelată. Într-o ordine desăvîrșită, copiii s-au așezat în semicerc în jurul bradului uriaș. Serbarea a fost deschisă de „patru oameni de zăpadă", care au dansat un dans comic în jurul Pomului de iarnă. Apoi, iată că sosește, trasă într-o sanie minunată, Snegurocika (fetița de zăpadă — un personaj din basmele populare rusești). Ea anunță copiilor că în curînd îl vor vedea pe Moș Gerilă. Atunci se vor aprinde și nenumăratele becuri multicolore ale Pomului de iarnă, care au întrerupătorul așezat chiar pe brad, la loc vizibil. În scenă intră 3 pionieri. Unul dintre ei a observat întrerupătorul și, în ciuda sfaturilor „fetiței de zăpadă", se grăbește să-l deschidă el însuși. Dar, vai, indisciplina e pedepsită: întrerupătorul s-a stricat.

Ce-i de făcut? Trebuie să-i telefonăm lui Moș Gerilă și să-i cerem sfatul. Zis și făcut. Răspunsul moșului îi pune însă în încurcătură pe cei 3 pionieri:

— Adresați-vă la O.T.D.P.

Dar ce-o fi însemnînd O.T.D.P.? Copiii, atît cei de pe scenă cît și cei din sală, fac diferite presupuneri.

— Nu cumva O.T.D.P. s-o fi găsind la Polul Nord? Poate că da. Hai să încercăm.

Eroii noștri ajung la Polul Nord, dar află că O.T.D.P.-ul nu există aici; pleacă din acele locuri și se îndreaptă spre palatul piticului Cernomor din basmul lui Pușkin „Ruslan și Ludmila", iar apoi spre multe alte locuri, unde văd lucruri interesante și hazlii. Dar O.T.D.P. nu este nicăieri.

La un moment dat li se înfățișează o priveliște îngrozitoare: pe un vîrf de munte, doi tîlhari țin în lanțuri un copil și-l chinuiesc. Copiii sînt revoltați. Un pionier sovietic nu poate răbda așa ceva. Fără să stea mult pe gînduri, ei se reped asupra tîlharilor, le smulg revolverele și-i fac prizonieri.

— Ce-mi făcurăți, băieți! le strigă disperat un tovarăș, alergînd într-un suflet spre ei. Ați stricat tot filmul.

— Filmul?... Ce fel de film?

— Păi vă aflați la Studioul de filme pentru copii, iar aceasta era o scenă din filmul pe care îl turnăm acum.

Copiii fac fețe-fețe, dar sînt iertați, deoarece intențiile lor au fost cele mai bune. Ba chiar directorul studioului, aflîndu-le păsul, îi ajută să dezlege în sfîrșit misterul. O.T.D.P. nu este altceva decît Otdel Tehniki Dvorța Pionierov (secția tehnică a Palatului pionierilor).

Cu sprijinul micilor, dar pricepuților membri ai secției tehnice, întrerupătorul e reparat și luminile feerice ale Pomului de iarnă se aprind. Sosește și Moș Gerilă, primit de copii cu strigăte de bucurie. Numai „băiatul care nu vrea să se spele", care intră în sală și dansează un dans comic, nu este primit la serbare și este gonit în hohotele de rîs ale tuturor copiilor.

Moș Gerilă îi felicită pe copii cu prilejul Anului Nou și le urează noi succese în învățătură. Mai urmează cîteva dansuri rusești.

Serbarea se apropie de sfîrșit.

— Ce v-a plăcut mai mult? întreabă Moș Gerilă.

— Totul! răspund copiii într-un glas.

— Pentru viața noastră frumoasă, pentru copilăria plină de bucurii, să mulțumim Statului sovietic, să mulțumim iubitului nostru Partid comunist! — le mai spune Moș Gerilă în încheiere.

Acum, copiii vor trece în camera alăturată, unde vor primi daruri.

— Rămas bun Moș Gerilă! îi strigă copiii îndreptîndu-se spre ieșire.

— La revedere, dragi copii! Să învățați bine, să luați numai nota 5!...

Așa s-a încheiat această serbare de neuitat.

ANDREI BĂLEANU

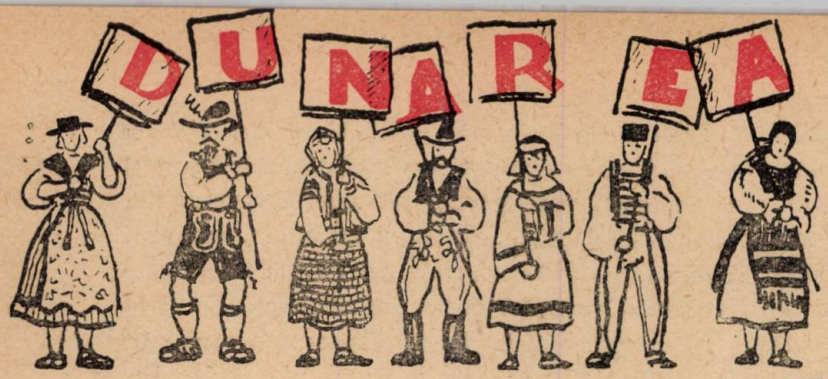

de Petru DUMITRIU Ilustrații: E. KUTHLER

Dragi copii, astăzi am să vă povestesc despre Dunăre. Mulți dintre voi s-au născut pe malul ei. Dar și mai mulți nici n au văzut-o. Numai că acela dintre noi care nu cunoaște Dunărea nu poate spune că-și cunoaște bine țara. Dunărea e unul din cele mai frumoase lucruri care se pot vedea în patria noastră. Și ce are Dunărea cel mai frumos e că nu e numai a unei singure țări și a unui singur popor. E a mai multor țări și a mai multor popoare. Ea le unește și le e de folos tuturora.

De plecat, pleacă din Germania. Acolo, în Munții Pădurea Neagră, niște munți stîncoși, sălbatici, cu păduri întunecoase, e un loc de unde Dunărea țîșnește din stîncă. Împrejur e umbră de brazi și de stejari cu frunzișul des. E aproape întuneric. În aer plutesc aburi de apă. E umezeală și răcoare. Și un vîjîit puternic te asurzește. O vînă groasă de apă, mult mai lată decît un pîrăiaș, țîșnește de sub niște stînci prăbușite acoperite cu mușchi. Apa asta se repede cu putere la vale, peste pietroaie și brazi răsturnați și-și face loc cum își face loc un viteaz într-o luptă. Așa e Dunărea încă de la început. E ca și un om puternic, bun și curajos: se arată și puternic, și curajos, și bun încă de mic.

După aceea, Dunărea trece prin multe sate și orașe din Germania și Austria. Orașul Ryensburg are încă de jur împrejur zidurile vechi de cetate, cu multe turnuri cu acoperișuri țuguiate. Împrejurul lui sînt însă multe fabrici cu coșuri înalte care fumegă. Aici Dunărea e lată, și e foarte greu s-o treci înot, fiindcă apa ei, verde și rece, curge iute de tot, se repede la vale ca un tren accelerat.

Cum a făcut oare ca să crească așa de mare și puternică atît de repede? Răspunsul e ușor: a primit apa multor rîuri mai mici. Întocmai ca un om care dacă are mulți prieteni care-l iubesc și-l ajută, poate reuși mult mai de grabă în orice face.

După Ryensburg vin alte orașe. Pe malurile Dunării sînt dealuri împădurite, castele vechi și prăbușite cu zidurile îmbrăcate în iederă. Începînd de la Ryensburg, plutesc pe Dunăre chiar și vaporașe. Iar de la Passau umblă vapoare mai mari, remorchere cu șlepuri. Un remorcher e un vapor care are numai mașina cu aburi, sau motorul Diesel, și cabine pentru marinari și ofițeri. El trage cu niște cabluri groase de oțel vase fără motor, numite șlepuri. Astea sînt numai magazii, în care se încarcă grîu, petrol, mașini, bumbac, sare și alte mărfuri. La pupă, adică la coadă, e o cabină unde stă cîrmaciul atent și cîrmuiește ca să se ție după remorcher.

Dunărea trece prin capitala Austriei — Viena. Viena este un oraș mare și frumos, cu multe palate, clădiri mari, impunătoare, cu metro, care umblă cînd pe sub pămînt, cînd pe deasupra și e mai puțin frumos decît cele din Moscova sau din alte orașe mari. În Viena este un cartier numit Prater, cum ar fi la noi Parcul de cultură și odihnă „I. V. Stalin" din București. Acolo se găsesc numai distracții și jocuri: tras la țintă, călușei, tobogani alunecă în sus și apoi la vale de

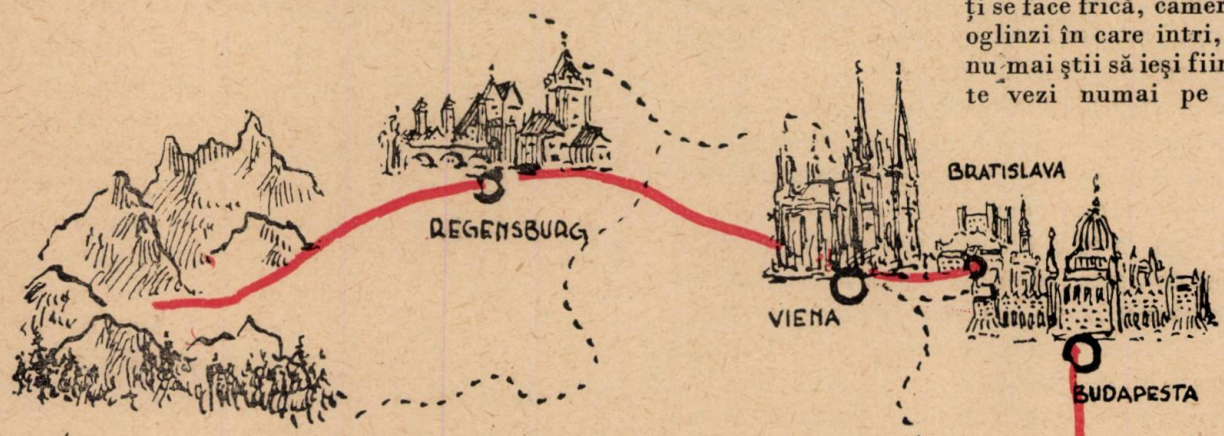

ți se face frică, camere cu oglinzi în care intri, dar nu mai știi să ieși fiindcă te vezi numai pe tine peste tot, alte camere cu oglinzi în care te vezi rotund ca o minge sau lung și subțire ca un sparanghel, sau lățăreț ca un dovleac. Intri acolo, plătești un bilet și încaleci pe călușei sau te dai pe toboganul, sau în roata lumii. La noi în București, la Stadionul 23 August e și un turn foarte înalt, de unde poți sări cu parașuta. În Prater nu am văzut așa ceva, dar sînt alte distracții, fel de fel. Se duc și oameni mari, și tineret, și copii. După ce au obosit de tobogan și de rîs, toată lumea mănîncă crenvurști și oamenii mari beau bere. Bineînțeles, cine n-are bani sau e șomer nu bea nici bere, nici nu mănîncă crenvurști, nici nu se duce în Prater. Poate să

se ducă în parcul de la Schönbrunn, lîngă Viena, unde vede căprioare cum aleargă printre copaci, dar cred că nici cu asta nu-i trece foamea. E rău să fii şomer!

Dunărea e mare şi largă şi cu apa verde-albastră cînd trece prin Viena. Pe urmă iese din Austria, cum a ieşit şi din Germania. Trece prin Cehoslovacia şi Ungaria. Cehoslovacii au un port mare şi frumos pe Dunăre, îi zice Bratislava.

Pînă aicea, Dunărea a trecut mereu printre munţi şi dealuri. Dar acuma intră în cîmpie. Cîmpie cît vezi cu ochii. Cîmpie fără un deluşor, fără o colină, fără nimic. O bate soarele vara şi vîntul ridică nori de praf galben roşcat. Asta e pusta maghiară. Aici cresc cai frumoşi; ţăranii au, în loc de boi, bivoli. Bivolii negri se scaldă seara în Dunăre pînă apune soarele roşu peste stepă. Bivolilor le place apa călduţă, înceată, galbenă de nămol. Şi aici aşa e Dunărea: caldă, gălbuie şi curge încet. Aici e largă, largă de tot.

A doua capitală prin care trece Dunărea e capitala Ungariei—Budapesta. Budapesta e formată din două oraşe. Sus pe un deal e oraşul vechi — Buda. Acolo a fost o cetate, şi acuma e plin de palate vechi. La poalele dealului curge Dunărea, largă, liniştită şi puternică. Iar dincolo de Dunăre se întinde oraşul mai nou — Pesta. Cheiurile Dunării sînt de piatră; o mulţime de poduri de piatră şi de fier duc de la un mal la celălalt. Pe sub poduri trec remorcherele cu şlepurile după ele, iar peste poduri trec maşini, tramvaie, autobuse. Pe străzi mişcare, oamenii sînt grăbiţi şi veseli. Aici nu găseşti şomeri, pentru că şi în Ungaria se construieşte socialismul, ca şi la noi, şi toată lumea are mult de lucru. La Budapesta se fabrică autobuse şi autocamioane *Csepel*, care se întrebuinţează şi la noi.

Dunărea curge încet printre sălcii şi trestii prin Ungaria. Pe urmă prin Iugoslavia. A treia capitală prin care curge Dunărea e capitala Iugoslaviei — Belgrad. La Belgrad e un pod mare de cale ferată care trece peste Dunăre, dar nu mai sînt poduri de piatră ca la Viena şi la Budapesta, pentru că aici Dunărea e prea largă.

Şi acum intră iarăşi printre munţi, trece printre Munţii Carpaţi şi Munţii Balcani. Carpaţii sînt în ţara noastră, iar Balcanii încep din Iugoslavia. Aici sînt vestitele Cazane, nişte strîmtori, unde Dunărea, în loc de 1 km lăţime, n-are nici 100 m, dar în schimb e adîncă, adîncă şi clocoteşte. De o parte şi de alta, zidur înalte de stîncă, tăiate drept ca de un topor. Dunărea le-a tăiat şi le taie mereu, îşi adînceşte mereu albia. Aici, în Cazane, sînt atîtea vîrtejuri, încît e foarte periculos să înoţi. Te prinde vîrtejul şi te trage la fund.

Începînd de aici, Dunărea e frontiera de sud a patriei noastre. Şi e mai mare, mai puternică, mai clocotitoare decît oricînd. Cazanele cu păduri şi ziduri uriaşe de stîncă, dealurile, cîmpia Bărăganului cu plopi şi sălcii, bălţile Dunării cu mii de canale întortochiate şi pline de păsări, de peşti, de animale de tot felul, asta e Dunărea noastră.

Ea ne desparte de vecina noastră Bulgaria. Dar noi mergem de la Giurgiu la Rusciuk, în Bulgaria, pe un pod uriaş, pe care trece şi o cale ferată, şi o şosea. E cel mai mare pod peste Dunăre şi unul din cele mai mari poduri din lume. L-am făcut noi, împreună cu bulgarii, şi ne-au ajutat ingineri şi muncitori sovietici.

Al doilea pod peste Dunăre, ca mărime, e podul de la Cernavoda, care duce în Dobrogea. Mai în jos, Dunărea se face largă şi înceată, se desparte în 3 braţe mari, fiecare cît un fluviu, şi în mii de canale şi bălţi care alcătuiesc marea şi minunata Deltă. Despre Deltă însă am să vă povestesc altădată, pentru că despre Deltă e mult de povestit.

Primăvara, cînd se topesc zăpezile în munţi, rîurile se umflă şi aduc Dunării mai multă apă. Atunci Dunărea îşi sparge coaja de gheaţă şi începe să crească o jumătate de metru, un metru, un metru jumătate. Îneacă sălciile, le smulge cu rădăcini cu tot. Se întinde peste cîmpii ca o mare.

Vara, cînd e cald tare, rîurile scad, şi Dunărea scade şi ea, sărăcită. Se văd stîncile de pe fundul ei. Abia mai are apă să plutească vapoarele pe ea.

Dar atuncea e frumos noaptea să stai pe mal. Apa clipoceşte încet. Cerul e senin. E lună. Apa sclipeşte sub lumina lunii, parc-ar fi presărat cineva pe ea fire de argint. Şi atunci auzi: buf-buf-buf-buf... Trece un vapor de pasageri alb, cu toate ferestrele luminate, cu lume în restaurante şi deasupra, pe punte, promenadă; cîntă aparatele de radio, şi vaporul luminat strălucitor alunecă pe apa Dunării, împins repede de maşini. Ce minunată călătorie e o călătorie cu vaporul pe Dunăre!

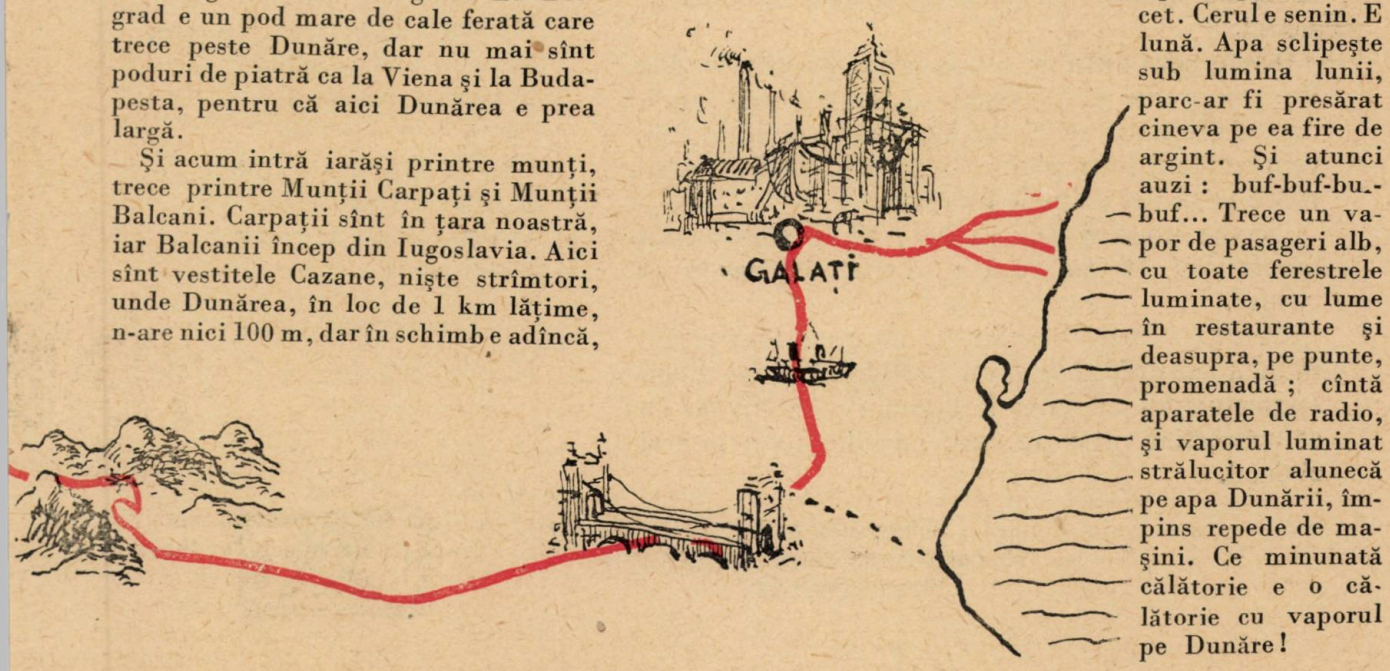

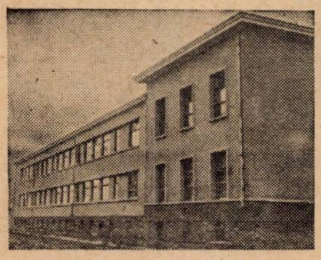

Mulțumim partidului

Sîntem fericiți că-nvățăm într-o școală nouă. Clasa noastră e mare, luminoasă și caldă. Orele de educație fizică le facem într-o sală unde avem aparate speciale pentru diferite exerciții. Serbările, adunările noastre le ținem într-o sală frumoasă, construită anume pentru festivități. Seamănă cu sala unui teatru : are scenă mare, scaunele așezate pe pantă înclinată și tablouri pe pereți.

Materialul didactic e nou-nouț. Pentru lecțiile de geografie și naturale există o sală unde consultăm hărți, machete iar, fauna și flora este reprezentată prin planșe ilustrate, prin numeroase păsări și animale împăiate.

Școala noastră este medie ; elevii silitori pot învăța aici 10 ani fără a se mai deplasa în alt cartier.

Pentru bunele condiții în care ne desfășurăm munca noastră, mulțumim partidului și ne luăm angajamentul că vom fi demni : vom învăța ca să răsplătim grija pe care partidul ne-o poartă zi de zi.

Clasa a V-a A
Școala medie mixtă nr. 27
Blocuri Ferentari

Partid iubit

Partid măreț, tu ne-ai creat
În statul nostru democrat
Tot ce-i frumos și ce-am dorit,
Partid iubit!

Ai avut grijă de cei mici,
Le-ai dat un teatru „Ciufulici".
Mîndru palat ne-ai înălțat
În care mulți s-au luminat.
Și tabere ne-ai făurit,
Partid iubit!

Tu grija noastră o tot ai
Mereu doar mulțumiri ne dai.
Și cum, partid, să nu slăvim
Numele tău, să nu-l iubim?
Cînd toate le-ai îndeplinit,
Partid iubit!

Noi sîntem mici, vom crește mari,
Vom fi ca mîine militari
Și țara ne vom apăra
Spre gloria și fala ta.
Nu vom uita că ne-ai crescut
În bucurii și c-ai făcut
Din noi ostașii de granit,
Partid iubit!

MOSESCU SANDU
Șc.de băieți nr.2, clasa a IV-a Ploești.

unei nopți de iarnă

de OCTAV SAVA

Ilustrații: A. BUICULESCU

Scriitorii spun despre oamenii obosiți că își simt pleoapele „ca de plumb". În seara de Anul Nou, pleoapele mele atîrnau mai grele decît plumbul, mai grele decît cel mai greu metal din tabela lui Mendeleev.

Eram obosit frînt și cu toate acestea eram hotărît să nu mă odihnesc înainte de a împodobi cum se cuvine bradul de Anul Nou.

În camera de-alături, Dana — fetița mea — aștepta cu nespusă nerăbdare să-l vadă, așa cum se așteaptă primul pom de iarnă din viață.

În sfîrșit, și ultima steluță începu să se legene pe o creangă, alături de un caraghios urs de ciocolată. Soția mea trecu dincolo s-o aducă pe Dana în timp ce eu mă trîntii într-un fotoliu. Dar chiar în clipa aceea un zgomot suspect mă făcu să alerg în curte. Mi se păruse că cineva umblă la racheta mea. Dar nu! Mă înșelasem! Racheta era la locul ei. Aripile înguste, lipite de-a lungul fuselajului zvelt, se profilau distinct în noapte. În jur nici țipenie.

Ce invenție grozavă era această rachetă construită de mine! Cu toată opoziția criticilor de literatură științifico-fantastică, vehiculul meu interastral era în stare să întreacă viteza luminii, adică 300.000 km pe secundă. Criticii afirmau că, din pricina frecării de aerul atmosferic, racheta s-ar preface în scrum, ca să nu mai vorbim de ce-ar păți pasagerii ei. Cu toate acestea, fără să-mi pese de presimțirile lor negre, eu nu numai că făceam dese plimbări de plăcere cu această viteză, dar nu arareori o depășeam cu mult. În ce mod? Este un secret de fabricație pe care nu pot să-l împărtășesc.

Voind să mai fac cu racheta o ultimă plimbare în 1955, am deschis ușile pneumatice, m-am așezat la volan și, apăsînd pe acceleratorul atomic, nava aeriană își luă zborul, aprinzînd pe firmament un feeric joc de artificii.

Jos, rămînea Bucureștiul gătit sărbătorește pentru întîmpinarea noului an. În orașul copiilor din Piața 28 Martie, nu se afla la ora asta nici unul din micii săi locuitori. Doar becurile multicolore își trimiteau chemarea veselă pînă departe, vestind sosirea lui Moș Gerilă, care, mîine în zori, avea să împartă primele jucării din 1956.

După ce Bucureștiul nu se mai văzu deloc, mi-am aruncat o privire pe ceasul de la mînă. Minutarele fosforescente arătau orele 23 și 48 de minute.

N-am zburat multă vreme și am aterizat într-un oraș mare străbătut de o apă molcomă și nu prea curată. După ceața deasă s-o tai cu cuțitul și după faptul că pînă și școlarii din primele clase vorbeau perfect englezește, mi-am dat seama că mă aflu la Londra.

Trecuseră numai cîteva clipe de cînd părăsisem Bucureștiul cînd deodată am auzit marele clopot londonez, numit „Big Ben", bătînd de 10 ori.

Am rămas ca trăsnit! Plecasem aproape de miezul nopții, iar acum „Big Ben", despre care știam că este un clopot cît se poate de serios, arăta că sînt numai orele 10! Mi-am potrivit din nou ceasul de la mînă. Arăta 12 fix. Deci ori „Big Ben", ori „Doxa" al meu trebuiau urgent reparate!

Am intrat la un bătrîn ceasornicar care tocmai se pregătea să tragă obloanele atelierului și să plece acasă unde-l aștepta întreaga familie ca să sărbătorească venirea Anului Nou.

I-am istorisit cine sînt, de unde vin și ce necazuri am cu vechiul meu „Doxa", care, după ani de serviciu, a început pe negîndite să alerge cu două ore înainte.

Un zîmbet cam ironic se ivi pe buzele bătrînului.

— Sînteți inventator, îmi spuse el clătinînd din cap, și nu știți că soarele nu răsare pretutindeni la aceeași oră!? Ca să ajungă de la București la Londra, el străbate un drum de două

ore. Așa că e de la sine înțeles că atunci cînd la București este ora 12, la Londra e abia 10. Pentru asta a și fost împărțit pămîntul în 360 de linii închipuite, care poartă numele de meridiane. Învîrtindu-se, globul pămîntesc arată soarelui, la fiecare 4 minute, alt meridian.

Meridianul 0° este acela care trece pe la observatorul de la Greenwich, din Londra. S-a acordat această cinste observatorului nostru probabil ca o consolare pentru faptul că observații astronomice nu se prea fac aici, din cauza ceții și a fumului din oraș.

Mulțumind bătrînului ceasornicar pentru explicațiile date, m-am gîndit să zbor spre vest.

Trecînd ca o nălucă cu racheta peste Atlantic, străbătînd America și Oceanul Pacific, am ajuns pe malul răsăritean al Asiei în portul sovietic Vladivostok.

Deși era un frig năprasnic, pe care nici apropierea mării nu izbutea să-l domolească, pe străzile portului domnea animația zilelor de sărbătoare. Pretutindeni vedeai fețe înroșite de ger cu genele și sprîncenele albite de un strat gros de nea, dar cu privirile sclipitoare și vesele. Chemări voioase și urări de Anul Nou se întretăiau pe drumurile deschise de puternicele mașini vînturătoare de zăpadă. Oamenii sărbătoreau prima după-amiază a anului 1956! În același timp, la București se sfîrșise abia de cîteva minute ziua de 31 decembrie 1955!

— Complicată treabă mai e și fixarea datei calendaristice, mi-am zis eu.

Ciudățeniile astea ale calendarului au fost observate pentru prima oară de marinarii lui Magelan. Făcînd înconjurul pămîntului, ei s-au pomenit că se găsesc cu o zi în urmă față de calendarul concetățenilor lor din Spania.

Astăzi marinarii care călătoresc spre apus, după ce au trecut de meridianul 180°, rup din calendar o filă în plus, pentru a nu păți același lucru ca navigatorii lui Magelan.

De altfel această complicație a dat multe dureri de cap astronomilor din toate timpurile, care s-au muncit să întocmească un calendar cît mai exact.

Se știe că, învîrtindu-se în jurul Soarelui, planeta noastră descrie un oval destul de turtit, care poartă numele de elipsă. Din clipa în care pornește dintr-un punct ca să ajungă din nou în același punct, Pămîntului îi trebuie 365 de zile, 5 ore, 48 de minute, 45 de secunde și 98 de fracțiuni de secundă.

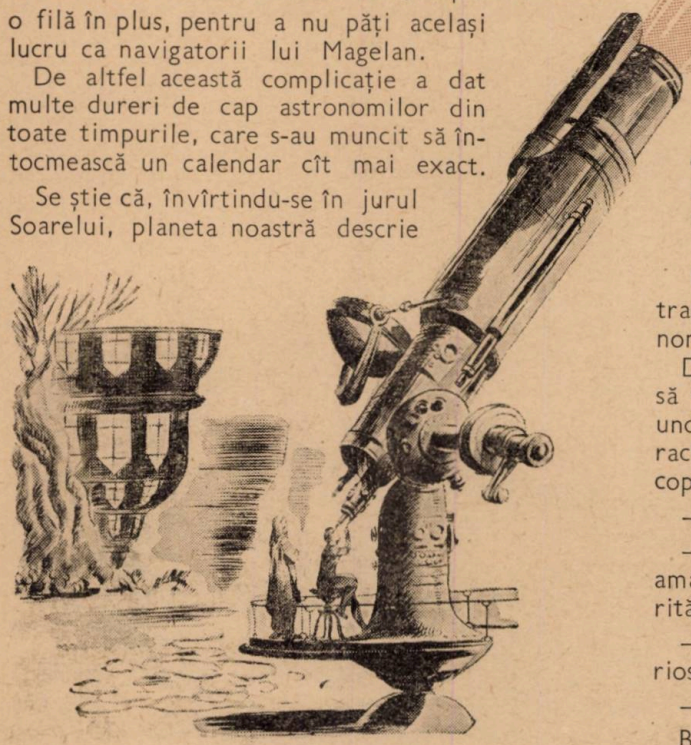

Bătrînii egipteni, observînd datele fixe la care se revărsa frumosul lor fluviu, Nilul, ca și mișcarea stelelor și a Lunii, au întocmit un calendar care avea 365 de zile. Vă dați seama însă că ei rămîneau mereu în urmă cu 5 ore, 48 de minute și cele cîteva secunde! Or, asta la un mare număr de ani dădea prilej de serioase încurcături: Nilul nu se mai revărsa atunci cînd se așteptau oamenii, anotimpurile urmau anapoda și nici stelele după care navigau corăbiile nu se mai aflau la locul lor, iar marinarii nimereau aiurea cu încărcăturile lor bogate.

Abia grecul Sosigene, consilierul lui Iulius Cezar, descurcă zăpăceala din calendar. El întocmi un calendar cu 365 de zile în care lunile să aibă 30 și 31 de zile, iar februarie 28 și 29 de zile. Credeți, poate, că astfel s-au rezolvat toate încurcăturile? Ași! Deoarece calendarul Iulian (după Iulius Cezar) era cu 11 minute și 14 secunde mai scurt decît anul adevărat, după 1.600 de ani, pe vremea papei Grigore al XIII-lea, anul calendaristic era în urma anului real exact cu 10 zile! Pentru a înlătura această rămînere în urmă, s-a hotărît atunci ca de la 5 octombrie să se sară la 15 octombrie.

Tot la ordinul papei, călugărul Clavius aduse anumite reforme calendarului, întocmind calendarul de stil nou (introdus în țara noastră abia în 1924), care e mai lung decît anul adevărat doar cu 26 de secunde.

Cît despre ziua de 1 ianuarie, ca început al anului, majoritatea popoarelor au ales-o urmînd o tradiție religioasă și nicidecum un fenomen astronomic deosebit.

Dar, după ce v-am istorisit toate aceste amănunte, să vă spun ce mi s-a mai întîmplat la Vladivostok, unde tocmai aterizasem. Nici n-am coborît bine din rachetă, cînd privirea mi-a fost atrasă de niște copii care instalau o antenă pe o clădire înaltă.

— Hei, ce faceți acolo? le-am strigat eu.

— Instalăm antena unui post de radio-emisie amator, mi-a răspuns un băiețaș cîrn cu fața acoperită de pistrui.

— Dar la ce vă trebuie? am mai întrebat eu, curios din fire.

— Vrem să încercăm să vorbim cu tatăl lui Grișa.

Băieții mi-au explicat apoi că tatăl colegului lor

Grișa este plecat în expediție la Polul Sud și că ei vor să-i transmită un mesaj de Anul Nou.

Spunîndu-le că racheta mea poate ajunge în Antarctica mai repede decît undele radiofonice, ei mi-au înmînat mesajul scris să-l duc eu însumi.

M-am ridicat grăbit în văzduh, cu direcția sud, am traversat ecuatorul și trecînd și de tropice, mă așteptam să dau din nou de iarna pe care o lăsasem în emisfera nordică. Dar acolo nu era frig deloc! Ba, dimpotrivă, cerul era senin și soarele strălucea blînd peste întinderea albastră a oceanului.

Mirarea mea crescu și mai mult cînd, fiind întîmpinat în Antarctica de tatăl lui Grișa, acesta îmi spuse:

— Ce zici, ce vară frumoasă!

— Cum vară? am exclamat nedumerit. Doar ne aflăm în luna ianuarie?!

După zîmbetul exploratorului, mi-am dat seama că nimerisem din nou cu oiștea în gard. Într-adevăr, tatăl lui Grișa îmi explică un lucru pe care îl știe aproape orice școlar: din cauza înclinării axei pămîntului, atunci cînd în emisfera nordică este iarnă, în cea sudică e vară și viceversa.

Rușinat că uitasem atîta lucru, mi-am luat rămas bun de la expediția sovietică condusă de exploratorul Mihail Somov.

Dar cum eu eram dornic să cunosc și alte lumi, părăsind Antarctica, racheta mea se îndreptă cu o viteză uriașă către slava cerului.

Ținta plimbării mele era constelația Orion, și anume una din planetele care probabil că gravitează în jurul stelei Rigel.

Mai repede decît mă așteptam, am aterizat într-un oraș mare și frumos.

Toate lucrurile erau însă aici pe dos. Casele se clădeau cu acoperișul în jos și cu temelia la etaj, iar copacii făceau fructele în pămînt iar rădăcinile le aveau în aer.

În parc se găsea un astronom cu plete lungi, albe și care cerceta universul cu un telescop atît de puternic cum nu mai văzusem niciodată!

Pentru suma de 1 EUL (moneda din acea țară), mi-a permis să mă uit și eu prin telescop. Bineînțeles, am căutat să văd ce se mai întîmplă pe la noi prin București. Dar căutînd orașul nu l-am mai găsit. În schimb, în apropierea unei ape am văzut o înfricoșătoare tabără ostășească. Tot soiul de corturi cu cîte o semilună în vîrf se întindeau pînă departe pe cîmpie. De-odată, de unul din corturile mai bogate, din mătase strălucitoare, se apropie un bătrîn simplu la port dar cu o înfățișare de măreție. Chipul lui mi se părea cunoscut. Cu siguranță îl mai văzusem undeva!

Da! Acum îmi aminteam unde îl întîlnisem — într-o poză din cartea de istorie! Era Mircea cel Bătrîn! Asistam — nici mai mult nici mai puțin — la preziua bătăliei de la Rovine!

De astă dată n-am mai întrebat pe nimeni cum se explică acest fenomen. M-am lămurit și singur. Știam că din steaua Rigel, o rază de lumină are de străbătut mai bine de 500 de ani ca să ajungă pînă pe pămînt. Iar de pe pămînt pînă în acea stea — același număr de ani. În felul acesta, locuitorii planetei unde ajunsesem eu puteau vedea în acel moment prin telescoape numai evenimente petrecute pe vremea bravului voievod din Țara Romînească.

N-am întîrziat mult nici în parcul UIGIMȘIC și m-am îndreptat la fel de repede, precum sosisem, spre casă.

Pe drum însă racheta mea începu să dea semne de neliniște. Se auzeau tot felul de bubuituri ciudate, iar pe neașteptate o ploaie de scîntei umplu cabina de comandă și din toate părțile izbucniră flăcări orbitoare care-și întindeau limbile lor roșii către mine.

Am închis înspăimîntat ochii și apoi i-am deschis din nou...

Fetița și soția mea aprindeau lumînările și artificiile bradului.

Visasem?

Sau poate mă gîndisem cîteva clipe la subiectul unei povestiri nici prea științifice, nici prea fantastice pentru voi, dragii mei cititori.

GHICI?

1) Care dintre acești copaci crește mai mult într-un an: carpenul, stejarul, plopul sau arinul?

2) Dintre liră, fluier și trompetă care a fost folosit mai întîi?

3) Din ce poezie sînt versurile de mai jos și cine este autorul lor?

„Cui place să roșească, roșească...
eu nu vreu
Nici pată pe-a mea armă, nici pe
obrazul meu.
Alb am trăit un secul pe plaiul
strămoș esc
Și vreu cu față albă, senin să mă
sfîrșesc.
Ca dup-o viață lungă, ferită de rușine,
Mormîntul meu să fie curat și alb
ca mine!“

Decembrie

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

Ilustrații: COCA CREȚOIU

Cred că sînteți de aceeași părere: cel mai frumos anotimp e iarna. Dar nu iarna șuie, fără zăpadă... o iarnă sadea, așa cum e în calendar pe fila lui decembrie: cu zăpadă groasă, pe care se văd pierzîndu-se în zare niște urme de schiuri. Eh, dar anul ăsta calendarul meu e mincinos. Și mor de necaz. Tocmai în decembrie e mincinos. Uite, întorc o filă: noiembrie. În desen, vînt, ploaie, frunze care cad. Așa a și fost. Poftim: septembrie — un măr încărcat. Așa a și fost. Priviți luna august: copii care se scaldă. Și cît m-am scăldat eu toată luna august în gîrla noastră! Și acum unde-i zăpada? E drept, zilele trecute a început să fulguiască. O oră întreagă m-am tot uitat în nori, urmăream steluțele de nea ce se porneau de sus, în timp ce ciorile se roteau croncănind. Și mă durea inima de toți fulgii care poposeau în băltoace, în fîntînă sau chiar pe nasul meu. Aș fi vrut să cadă toți unul peste altul, să crească zăpada mare, mare văzînd cu ochii. Dar după vreo jumătate de ceas fulguiala s-a oprit. Pe cîmp a rămas o pojghiță de zăpadă de vreo două degete, zgîriată de știuleți și buruieni și miriște. De atunci a început să mai ningă de vreo cîteva ori.

Eu cum vedeam un fulg rătăcind prin văzduh, deschideam aparatul de radio să ascult buletinul meteorologic. Cînd auzeam: „Temperatura în scădere", îmi creștea inima. Dar pe urmă, aceeași și aceeași poveste: „ninsoare în munți".

În munți, în munți! Dar în sud-estul țării? Eh, dar la urma urmei bine că cel puțin scădea temperatura. Cînd mă sculam dis-de-dimineață, drumul era înghețat, șanțul bocnă, toate băltoacele ochi de gheață. Dar ce folos: gîrla se vedea departe, fumegînd. N-a înghețat — îmi ziceam. Și o ștergeam cu patinele în șanțul din fața casei. Dar după două trei ture se făcea ora opt, trebuia să plec la școală. Cu nici un preț în fața casei nu mai puteam rămîne. Mă lua mama la zor. Îmi luam atunci traista cu cărți și patinele și-o ștergeam pe uliță în sus spre școală. Unde vedeam o palmă de gheață mă opream, legam la repezeală patinele, șșș... șșș... în sus și-n jos. Dar pe la 10, gheața se înmuia și încet încet se adeverea din nenorocire ceea ce ne spunea tovarășul profesor: că gheața tot apă e. Atunci mă duceam la școală.

Am încercat și cu săniuța pe dîmbul din susul satului. De acasă parcă zăream din loc în loc niște petice de zăpadă. Dar de-abia prindea săniuța să zboare că se și poticnea într-un mușuroi, și apoi luptă-te s-o scoți. Și apoi, în cîteva zile — halal decembrie —, s-a topit și pojghița asta. Au mai rămas doar niște dungi de zăpadă pe lîngă garduri, așa ca de-o palmă jumătate lățime. Sania aluneca, dar eu trebuia să stau pe rînă, și cînd o lua ceva mai la stînga, nimeream de-a dreptul în gard. Închipuiți-vă și voi: să nimerești într-un gard viu, cu spini.

Cît despre schiuri să nu mai vorbim. În decembrie ăsta, rareori aveam norocul să găsesc o pîrtie pentru amîndouă. Cînd își lua vînt o tălpică, cea-

laltă se încleia în noroi și, poc, cădeam în nas. Și-apoi, la urma urmei, nici nu-ți prea vine la îndemînă să treci cu schiurile în picioare arăturile și haturile. La un moment dat se fac de vreo cinci ocale. Le slăbiseră cataramele, legăturile, vreo trei șuruburi s-au și pierdut... Rîdeau copiii de mine. Dar ce, n-aveau dreptate? Gîndiți-vă și voi: 3... 5... 8... 10 decembrie, și nici o zăpadă ca lumea. Eram sigur de altfel că nici n-o să mai ningă. Stăteam seara pînă la 11 să ascult buletinul meteorologic: „ninge în munți"... „în munți ninsoare". Uf!... precis — îmi ziceam — în sud-est nu mai ninge. Halal decembrie! Și a doua zi... iar cu patinele în șanț.

Și culmea! Ieri dimineață cînd m-am trezit, alb peste tot. Cățelul alerga roată ca un nebun, intra cu botul în zăpadă, se rostogolea, strănuta. Găinile nu îndrăzneau să coboare din coteț. Căzuse o zăpadă grozavă: de 11 centimetri jumătate, dar afînată, nu se putea schia, nici patina. Atunci m-am dus la școală. Dar toată vremea mă uitam pe geam și-mi creștea inima: ningea într-una. Dar de la ora 9 n-am mai avut răgaz să privesc pe geam. M-a scos tovarășul profesor de matematică la lecție. Temele nu le scrisesem, iar de cel mai mic multiplu comun nici n-auzisem. Nu-i vorbă nici de cel mai mare divizor comun habar n-aveam. Nici de luptele perșilor cu grecii la istorie, nici de complementul circumstanțial de loc. Vă spun drept nu-mi prea venea la îndemînă, dar mă gîndeam: încă o oră și zburd cu schiurile pe deal. Ce conta cel mai mic multiplu comun? Bine c-a venit iarna! Ah, ce iarnă! Și deseară o să afle toată țara: în sud-estul țării ninge'. Ninge!

În sfîrșit clopoțelul a sunat. Ne-am ridicat cu toții în picioare. Primul la ieșire am fost eu. Dar nu puteam ieși. Pe umărul meu se lăsase mîna tovarășului diriginte.

— Guluță, tu rămîi la meditație... pînă la orele 2... și după masă de la 3 și jumătate. Ai rămas în urmă la toate obiectele.

Ce era să fac? Am rămas în clasă. Am venit și după masă. Pe la 4 auzeam copiii chiuind pe uliță, iar tovarășul diriginte îmi dădea o fracție, apoi încă una și încă una. Am ajuns seara acasă. M-am așternut pe cel mai mic multiplu comun. Și pe complementul circumstanțial de loc. Am stat pînă seara tîrziu. La orele 11 din aparatul de radio se auzea: „În sud-estul țării ninge bogat".

— N-are decît să ningă. Iarna asta n-are nici un farmec.

Privesc fila calendarului. Nu e mincinoasă. Pe cîmpuri, zăpada e de două palme, dar prea sînt grele fracțiile astea. Uf, de ce nu le-o fi pus la primăvară? De ce taman în decembrie, cînd ninge atît de bogat?!

De la cititori

POMUL

Îl vezi mic, dar cînd e mare
Te întrebi și tu oricum:
„E sădit de mine oare?
Și la stat mă-ntrece-acum?"

Vezi și asta-i faptă bună
Și oricum tu vesel ești
Căci cîndva cu a ta mînă
Ai sădit copăcei verzi.

Și acuma îți dă roade
Pentru tine și-alți copii,
Dar atunci gîndeai tu poate:
„Pentru cine-l voi sădi?"

Și ai să-ți aduci aminte
Cînd la umbră ai să stai
Cum săpai gropi înainte
Și pe urmă pomi sădeai.

Ionescu TOMA-IAȘI

Goana cea mare

Din ajun hotărîsem cu moş Vuia să ieşim afară; voiam să dăm ocol pădurii. Voiam mai cu seamă să vedem dacă s-au ivit ori nu urme de lup în pădurea noastră. Pînă acum n-am avut încă de-a face cu asemenea oaspeţi nedoriţi, dar poţi să ştii cînd se ivesc tîlharii? Şi dacă s-ar ivi, apoi atunci trebuie să ducem luptă îndîrjită împotriva lor.

Aşa că mă sculasem dis-de-dimineaţă; îmbrăcat, şedeam pe prispă aşteptînd împlinirea zilei şi semnul de plecare pe care avea să-l dea bunicul. Din prispă se vedea pînă hăt departe poiana şi pădurea.

...Dimineaţa se împlinea încet-încet, şi soarele, ridicîndu-se pe covata albastră a cerului, risipea ceaţa zorilor şi muia în strop gerul. Prin tufani, un pîlc de piţigoi trecu în fuga mare zornăindu-şi clopoţeii viersului.

În zarea răsăritului, cerul prindea să-şi piardă culoarea roşie a dimineţii, înlocuind-o întîi cu roz, apoi cu gălbui şi-n cele din urmă cu albul începutului de ziuă. Pădurea plină de zăpadă scînteia în zeci şi zeci de nestemate încît îţi lua ochii. Tăcere deplină şi sfioasă.

Aici, în desişul tufanilor din dunga pădurii, căprioara şi cu iedul ei dormitau. Peste blănile lor sure se aşternuse o pulbere măruntă şi lucioasă. Raze şăgalnice de soare se jucau de-a prinselea prin preajmă.

...Întîi s-a ridicat iedul, şi-a lungit botul după o rază ce ostenită de joacă se culcase pe aşternutul de omăt, apoi s-a sculat şi căprioara. Păşeau acum amîndoi alături, înaintînd şi aşezînd pas după pas cu fereală ca să nu alunece şi ca crusta de gheaţă să nu le rănească picioarele. Din cînd în cînd întindeau boturile după vreun lăstar tînăr ori după te miri ce mugur. Ronţăiau o vreme pe loc, apoi iarăşi plecau înainte.

De la o vreme iedul o lua mai înainte. Se încrucişaseră cu urmele altor căprioare ce trecuseră azi-noapte prin preajma locului, şi iedul căuta să zorească întîlnirea cu cioporul. Poate găsesc acolo vreun prieten ori vreo prietenă, părea el că zice, şi-om încinge o joacă ori o luptă, fiindcă iedul era tare mîndru de corniţele ce-i mijiseră încă din toamnă şi acuma, pe zi ce trecea, i se împlineau.

Deodată, vîntul aduse pe aripa lui foşnete ciudate de-ale zăpezilor. Căprioara, la auzul lor, rămase stană de piatră cu botul întins după un lăstar, aşa cum o prinseseră şoaptele vîntului, ciuli urechea iscodind cu luare aminte jurul. Apoi se îndreptă cu botul într-acolo de unde venise zvonul ciudat şi adulmecă adînc. O altă pală de vînt aduse susur nou de şoapte şi foşnet de-al zăpezii; părea că zvonul acesta se apropie furişîndu-se. Acuma căprioara şi-a putut da seama de primejdie: pe albul omătului, printre stanele copacilor, se vedeau apropiindu-se

cu fereală pete cenuşii. Şi odată cu apropierea petelor acelea cenuşii — cinci la număr — se puteau desluşi din ce în ce mai bine: nu erau altceva decît lupi. Din cînd în cînd, lupul din capătul şiragului se oprea şi ridica botul adulmecînd în aer; se oprea atunci înapoia-i întregul haitic adulmecînd aşişderea. Da, prada luată pe urme e pe aici, se apropie, părea că zice căpetenia haiticului, şi întregul şir pornea din nou la drum.

...Căprioara şi-a dat seama că orice clipă pierdută putea să însemne sfîrşitul ei şi al iedului. Dintr-un salt îl ajunse şi apoi amîndoi deznodară fugă înspăimîntată. Fugeau, dar fără prea mare spor fiindcă pe alocuri alunecau, spărgeau crusta de gheaţă şi se afundau pînă la genunchi în zăpada înaltă: mai neîndemînatic, iedul se tăie într-o pojghiţă de gheaţă, şi acuma, pe urmele fugii, au apărut florile roşii ale stropilor de sînge picurat din rană...

Din fugă, căprioara îşi aruncă ochii îndărăt, haiticul gonea pe urmele lor.

Şi goana lupilor era mai spornică: laba le era mai mare, nu spărgea sub ea gheaţa, aşa că alergau fără să se împiedice. Rupseră şirul şi goneau acuma răsfiraţi împiedicînd astfel orice scăpare a căprioarei şi a iedului printr-o fugă pe margini. Găsiseră stropii de sînge şi-i adulmecară cu lăcomie oprind pentru o clipă iureşu urmăririi. Căpetenia haiticului chiar linse de pe zăpadă un asemenea strop. Prada va fi acuşi în colţii noştri, mîrîi el luînd iarăşi goana.

...Cu fiecare clipă lupii erau tot mai aproape. Iedul abia mai putea fugi; căprioara căută din ochi scăparea îmboldind cu botul iedul să fugă. Dar unde să fugă, încotro să apuce? Pădurea se termina şi începea poiana. În capătul poienii era căsuţa pădurarului. Căprioara îşi îmboldi din nou iedul: fugi într-acolo, fugi fără să te mai uiţi înapoi; ori ce s-ar întîmpla, fugi. Nu te opinti decît la casa pădurarului ori ce-ai auzi şi-ai vedea! Şi ea îşi domoli oleacă alergatul. Părea că îşi face o socoteală. Dacă nu vor putea scăpa amîndoi, apoi, rămînînd în urmă haiticul o va ajunge pe ea şi pînă s-o sfîşie, iedul va fi în preajma casei pădurarului şi va scăpa. Se mai uită o dată îndărăt. Haiticul era în iureş şi depărtarea dintre ei — puţină-puţină de tot. Se auzeau colţii lupilor cum clempăneau sec ori de cîte ori închideau boturile trăgîndu-şi înlăuntru limbile. Ochii căprioarei se umeziră la gîndul că iedul va rămîne singur. Atîtea primejdii îl pîndesc. Dar iedul va găsi cioporul, va avea ocrotire acolo şi va scăpa; va creşte mare şi frumos, va fi fala neamului...

Singura nădejde rămasă era aceea că iedul va ajunge la vreme la căsuţa pădurarului. Într-adevăr, ascultînd îndemnul căprioarei, cu cele din urmă puteri, iedul fugea deznădăjduit într-acolo. Căprioara alerga şi ea.

* * *

Din prispă am văzut de departe goana căprioarelor năvălind în poiană. Căprioare să fie? Mă uitai cu mîna streaşină la ochi. Da, căprioare sînt. Şi de ce-or goni? Şi ce mai goană! Nu le pasă că din cînd în cînd se poticnesc în crusta de gheaţă. Trebuie, că le aleargă din urmă o primejdie. Dar ce primejdie să fie?

Abia atunci băgai de seamă haiticul de lupi din urma lor. Ieşise şi el din pădure şi alerga parcă mînat dinapoi de puterea vîntului. De lîngă mine, Şopotică îi simţi şi el fiindcă începuse să latre cu furie. I se înţepoşase toată blana şi zgrenţăna cu ghiarele la uşa camerei. Înţelesei că vrea să-l cheme afară pe moş Vuia.

de EUGEN JIANU
Ilustraţii: LIGIA MACOVEI

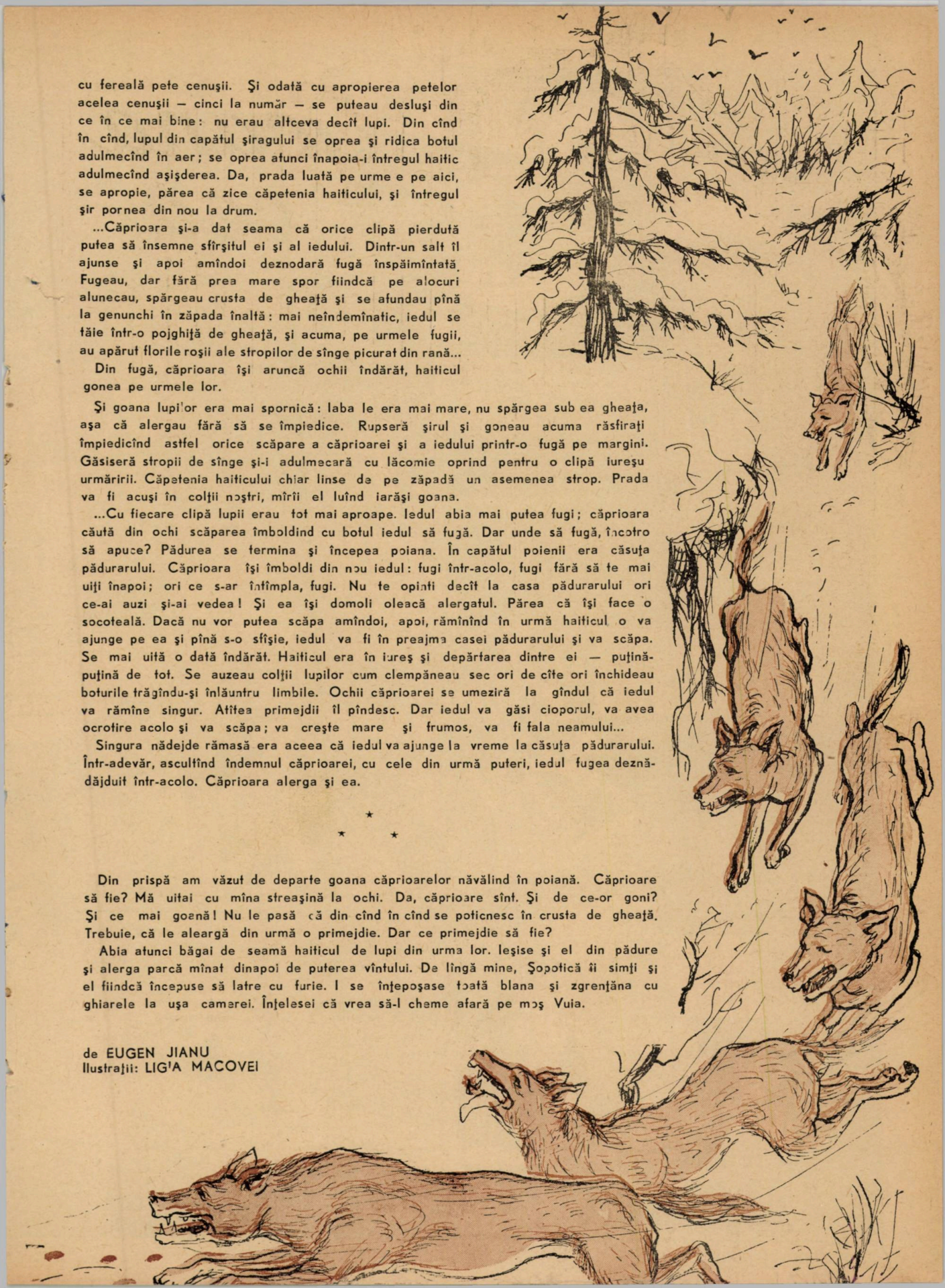

de ALEXANDRU OTI
Ilustrații: ALEXE

Cici

Întîrziasem. Valul de oameni care se afla înainte nu-mi prea dădea speranța că o să găsesc un loc mai bun și mă mustram în sinea mea că n-am fost mai harnic. Înaintam încet, în bura măruntă de toamnă, spre poarta străjuită de stîlpi înalți, în vîrful cărora fluturau vesele steagurile tricolore ale celor două țări, cînd m-am simțit tras de mînecă.

— Nene, mă iei și pe mine?

Am privit în jos. Un băiețel de vreo șase-șapte ani, îmbrăcat într-o haină mult prea lungă, de părea că-i un pardesiu, pe cap cu o bască mică, de un albastru șters, ars de soare și în picioare cu o pereche de ghete și ele ceva mai mari decît se cuvenea, mă privea țintă.

Pe toate le-am văzut într-o clipă. Și haina mult prea lungă, și bascul ars de soare, și ghetele ceva mai mari decît se cuvenea. Dar nimic din toate acestea nu m-ar fi oprit din mers dacă n-ar fi fost această privire a doi ochi verzui care umblau neliniștiți de la figura mea la mîna în care țineam biletul. Purtau în sclipirea lor o dorință atît de arzătoare, o rugăminte atît de grea, încît nu m-au putut împiedica să spun în aceeași clipă:

— Haide!

Băiețelul m-a luat repede de mînă, mi s-a lipit strîns, strîns, de parcă ar fi vrut să-mi spuie: „De-acum încolo s-a isprăvit! Sînt cu tine și nu mai ai voie să mă lași!"

Valul de oameni înainta anevoie spre sala de sport, care apărea în față uriașă, cu acoperișul ei arcuit. M-am aplecat puțin spre însoțitorul meu, care mă ținea de mînă aproape cu deznădejde ca nu cumva să mă piardă.

— Cum te cheamă?

Ochii verzui s-au ridicat spre mine o dată cu un nas ceva mai mare decît o fasolă.

— Cici.

— Cici, și mai cum?

— Cici.

— Așa te cheamă, Cici Cici?

— Nu. Cici.

Am înțeles. Cici voia să rămînă anonim! I-am respectat dorința.

Încet, încet am ajuns în fața ușii. Am întins biletul unui controlor cu mustața sură, tunsă scurt, cu ochelari de sîrmă. Mi-a luat biletul și s-a uitat la Cici peste ochelari.

— Și băiatul?

— E al meu.

Controlorul s-a uitat la mine, apoi la Cici, apoi a zîmbit ușor. Cici s-a lipit de mine: „Nu mă lăsa,

PALATUL FERMECAT

— Bine-ar fi ca pe Mioara
S-o răpească-odat-un zmeu
Și să afle toată țara
C-a salvat-o... Cine? Eu!

Atenție somnoroși!
Aici e veșnic noapte
Și nimeni nu te scoală —
(Nici ceas și nici cocoși)
Cînd bate ora șapte —
Ca să te duci la școală.

Ce fotbal! Ca la carte!
Să tragi un șut pe sol
Și să marchezi în Marte
Un imparabil gol!!!

Te păzește-o babă-cloanță,
Note ai doar DOI și UNU:
Timpul liber din vacanță
Ți-l înghite căpcăUNU.

— L-ai mai întîlnit vreodată?
— Nu, dar „tipul" nu e nou,
E-un băiat din ciocolată
Și-n romane-i zic „erou".

Pionierul de servici
Stă de strajă la intrare:
— Cine vrea să intre-aici
Să se șteargă pe picioare.

— Înc-o dată fetelor!
Aruncați-l! Ura! Bis!
— Asta e un scriitor
Ce și despre noi a scris...

ESIRE

CRETA

INTRARE

— Tu ești Mircea?
— Da-mpărate,
Dar de ce te văd furios?
— Fiindcă lupte, domni și date
Le înveți mereu pe dos!

Ia priviți-l pe băiat
Îl vedeți? Acum e mic...
...dar atît de mult a stat
C-a ieșit de aici bunic.

—Hai veniți cu mic, cu mare
(Azorel a și intrat)
Vă ofer la fiecare
O surpriză în palat.

— Ce bine-i! Tu afară
Din zori în noapte stai
Și pînă-n primăvară
Nu capeți guturai.

BURSCHI

Versuri: EDUARD JURIST

Ilustrații: BURSCHI

nene! Mi-ai promis că mă iei..." Am murmurat repede:

— Lasă-l, tovarășe! Nu mai am cînd să-i iau bilet. Îl iau pe seama mea. O să fie cuminte...

Mustața sură s-a mișcat puțin, și cu un gest brusc omul mi-a rupt biletul și s-a întors spre lume, spunînd cu o voce gravă, aspru, de parcă s-ar fi certat cu cineva:

— Biletele... biletele dumneavoastră... și mai încet cu o voce blajină de bunic ca pentru altcineva... „Dar dacă nu-i cuminte, vin să-l scot afară..." Cici m-a strîns tare de mînă, și amîndoi am pășit pragul sălii.

Sala ne-a primit cu zumzetul mulțimii care așteaptă și a ajuns aproape de capătul răbdării. Ne-am găsit cu greu un loc undeva sus, într-un colț. Pe Cici l-am așezat lîngă mine. Și-a scos haina lui mult prea lungă și a rămas într-o flanea subțirică. L-am privit mai deaproape. Ochii lui fugeau fără astîmpăr, de la planșeul verde al sălii, la plasa întinsă, la miile de oameni, la becurile cu lumină ca de zi și iar spre plasa întinsă. A întors spre mine fața și mi-a spus cu o voce subțirică, foarte serios și preocupat:

— Mulțumesc, nene. Știi, eu aș vrea grozav să cîștigăm.

— Dacă o să jucăm bine, o să cîștigăm, Cici. Echipa noastră de volei e o echipă tare.

— Dar ei nu sînt tari?

— Și ei sînt tari, Cici. Tocmai de aceea trebuie să jucăm mai bine ca niciodată.

Ne-au întrerupt jucătorii ieșiți pe teren să se pregătească. Înalți, bine făcuți, cu mișcări repezi și îndemînatice, își trimiteau mingile unul altuia cînd lăsîndu-se pe spate, cînd sărind ca pe arcuri, trecîndu-și mingea ba ușor cu o atingere abia simțită, ba lovind-o cu putere de zbura pînă la tavan. Cici își ducea capul încoace și încolo, ca o veveriță jucăușă, vrînd să cuprindă totul, să nu piardă nimic.

A răsunat prelung un fluier. În cîteva clipe, jucători, mingi — toată mișcarea de pe planșeu a dispărut. Pregătirea se isprăvise. Îmbrăcați în alb, se ivesc arbitrii. Cici e numai ochi. Un fluier scurt de data aceasta, și în aplauzele mulțimii, echipele cu cei doi căpitani, ținînd uriașe buchete de flori, se aliniază și salută. Se schimbă buchetele, se alege terenul. Gata. Jocul poate începe.

Fiecare jucător e pe locul lui. În sală s-a așternut o liniște completă. Inimile bat mai iute. Simt mîna lui Cici cum mă strînge. E puțin cam palid. Poate că e numai reflexul luminii. Îl aud spunîndu-mi încet, în șoaptă, parcă i-ar fi frică:

— Nene, eu aș vrea grozav să cîștigăm.

Îi mîngîi capul tuns. Cici tresare. Mingea a pocnit scurt și a trecut vîjîind peste plasă. Jocul a început.

Ca un val care a fost ținut de un zăgaz și care, încordîndu-și pieptul, izbutește să-l întreacă, așa izbucnesc strigătele. Ridicată sus, mingea a fost lovită voinicește de căpitanul nostru și a atins pămîntul dincolo de plasă. Jucătorul oaspeților n-a mai putut s-o prindă. Saltul lui acrobatic a fost zadarnic. Pe plăcile de marcaj apare scris: R.P.R.— 1.

Lîngă mine Cici rîde tare. Bate din palme și din picioare.

— Bravo! Bravo! Ai văzut nene? Strașnic!

Jocul se continuă îndîrjit. Plăcile de marcaj se schimbă cînd de partea noastră, cînd de partea lor... 3—1... 3—2... 4—2... 5—5... 8—10... Iată, ne-au luat-o înainte... Cici își trage mereu în sus și în jos flaneaua. Tace, dar îl văd cum se frămîntă. Mișcă din mîini parcă ar vrea el să lovească, se ridică în sus cînd o minge e înălțată la plasă, se așază iar. Parcă e o mică vietate sălbatică închisă într-o cușcă din care ar vrea, dar nu știe cum să iasă... 12—15... Primul set s-a terminat. L-am pierdut. Cici stă cu nasul în jos. Îl mîngîi.

— Nu-i nimic, Cici. Mai sînt cel puțin încă două seturi.

— Știu, nene. Dar eu vreau să cîștigăm noi.

— Încă n-am pierdut, Cici.

Jocul a reînceput mai dîrz. Cînd adversarii au cîștigat și al doilea set, Cici s-a strîns ghem și s-a uitat la mine cu ochii plini de amărăciune.

— Eu spun că o să pierdem.

— Mai putem cîștiga, Cici. Un meci de volei nu e terminat după două seturi. Tu nu cunoști jocul?

— Ba-l cunosc, nene.

Dar vocea lui Cici e mîhnită și tremurată. Sala e încinsă. Mulțimea bombăne ca marea înfuriată.

Voci răzlețe spun vorbe tari. Hotărît nu! Echipa noastră nu joacă bine. E de nerecunoscut. Mingile se dau afară sau nimeresc în blocajul adversarului, dacă nu în plasă, jucătorii parcă și-au pierdut cumpătul. Bombănitul mulțimii se mai liniștește la fluierul arbitrului care anunță setul al treilea.

Dar asta ce-i? Sînt alți jucători? S-a petrecut ceva, undeva? Rînd pe rînd și repede punctele se strîng de partea noastră... 5—0... 6—0... 8—0... Oaspeții sînt surprinși. În cîteva minute au pierdut puncte greu de recucerit. Cer să se odihnească. Echipa noastră joacă însă din ce în ce mai bine. Băieții au prins aripi. Sar, scot mingi care țîșnesc unde nu te aștepți, lovesc îndîrjit, cu furie parcă... 12—3... 14—3... 15—5...

— Bravo! Bravo!

Ridicat în picioare, Cici strigă cît îl ține gura. Fața lui strălucește. Tropăie și bate din palmele lui mici cu plescăituri care se pierd în zgomotul sălii ca o trompetă de copil într-o fanfară de uriași. Cînd se mai liniștește puțin, se întoarce spre mine roșu de emoție.

— Ai văzut, nene? Ai văzut?

— Am văzut, Cici.

— Să știi că o să cîștigăm. Eu am spus că o să cîștigăm.

Zîmbesc.

— Și eu cred că putem cîștiga. Vrei o bomboană?

— Vreau.

Echipa noastră și-a copleșit adversarul și în setul următor. Cici nu-și mai găsea locul. Trăgea mereu de vestă de parc-ar fi vrut s-o lungească, se așeza, se ridica, iar se așeza.

— E 2 la 2, nene. Ce zici?

— Zic și eu ca tine că e 2 la 2.

— Nu-i așa că o să cîștigăm?

— Nu știu, Cici. Dacă jucăm tot așa și în ultimul set, putem cîștiga.

Cici se uită lung la mine. Parcă m-ar vedea abia atunci pentru prima oară. Se încruntă ca și cum ar vrea să spună ceva foarte important de care încă se sfiește. Se mai uită în jos, apoi mă privește hotărît. S-a ridicat în picioare și s-a depărtat puțin... spune scurt:

— Mata, nu vrei ca noi să cîștigăm?

Zîmbesc din nou. Am înțeles ce gîndește și-mi place mînia lui pe care nu și-o ascunde.

— Ba, vreau, Cici. Acuma stai jos și privește. N-aș dori ca tocmai la urmă să-l văd pe tovarășul controlor că vine la noi...

Ultimul set a început într-o tăcere ca dinaintea furtunii. Cici s-a strîns iar lîngă mine și tresare la fiecare minge. Își mușcă buzele și se frămîntă. Tot corpul lui se apleacă după lovituri, se îndoaie și pumnii lui mici izbesc aerul la fiecare minge trasă mai puternic. Adversarii sînt într-adevăr tari. Și-au revenit din uimire și joacă neașteptat de bine. Încet, încet, punctele lor cresc. E 9—9... 10—9... 11—9... În sală se aude doar cîte un murmur de dezamăgire cînd pierdem punct după punct... 13—9... 13—10... 13—11... 14—11... Mulțimea a încremenit. Parcă și jucătorii noștri s-au resemnat cu înfrîngerea. Sînt obosiți. Fețele li-s supte, părul răvășit, mîinile parcă nu au nici o vlagă. Îți vine să crezi că se gîndesc: „de s-ar sfîrși mai repede... mai repede...“ Un punct... dacă mai pierdem un punct am pierdut și meciul... și mingea e la ei... Mi s-a uscat gîtul. Îl simt pe Cici cum tremură. Într-o tăcere adîncă, mii de ochi privesc mingea din mîinile jucătorului care o va bate... Un punct... un punct... Și atunci îl văd deodată pe Cici în picioare. Îl văd cum își pune la gură mîinile lui mici, ca o pîlnie, și în liniștea grea a sălii, în care nu se aude decît răsuflarea întretăiată a mulțimii, răsună vocea lui subțirică, strigînd cu furie, cu deznădejde, repede, repede:

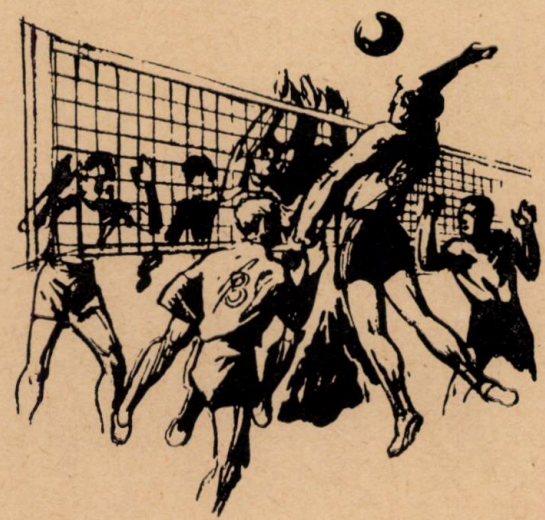

— Hai R.P.R.! Hai R.P.R.! Hai R.P.R.!

Atunci, parcă vraja tăcerii care cuprinsese sala s-ar fi rupt. În aceeași clipă, ca un uriaș ținut în lanțuri care s-a eliberat dintr-o smucitură și pășește mîndru și sigur de sine, un singur strigăt zguduie pereții, face să zăngăne geamurile, se repetă mai tare, mai tare, mai tare, tot mai tare:

— Hai R.P.R.! Hai R.P.R.! Hai R.P.R.!

Nu-mi dau seama de cînd strig, nu-mi dau seama că strig. Parcă înspăimîntată de vijelia sunetelor ivite din senin, mingea lovită a plesnit scurt plasa și a căzut jos. Acum e a noastră. Sala e numai un glas, care biciuiește, arde... În sacade, strigătul nu contenește... Tineri, adulți, femei și-au unit vocile într-una singură, umplînd aerul:

— Hai R.P.R.! Hai R.P.R.!

Mingea e trasă puternic. Au făcut încă un punct.

— Hai R.P.R.!

Și tabela de afișaj se schimbă mereu, mai iute, ca foile unei cărți mînuite de o mînă grăbită... 14—11... 14—12... 14—13... 14—14... 14—15...

Cici strigă cît îl ține gura. Bate din palme, rîde la mine, îmi spune ceva ce nu aud... I-am întrecut! Oaspeții mai izbutesc să facă un punct. E 15—15... Dar e prea tîrziu... În tunetele miilor de voci, echipa noastră cîștigă și ultimele două puncte... 16—15... 17—15...

Am cîștigat. Fîlfîie batiste, răsună aplauze. Nici n-a isprăvit să salute publicul, care se agită ca talazurile bătute de vînt, că întreaga echipă este luată pe sus de oamenii care năvălesc pe teren. E un furnicar în care ici-colo se văd săltînd tricourile naționalei noastre. Ridicați, strînși în brațe, sărutați, jucătorii nu se pot desprinde din mijlocul mulțimii care-i înconjoară.

Dar Cici? Unde e Cici? A dispărut de lîngă mine. Cînd a ajuns jos nu știu. Îl văd pentru cîteva clipe agățat de mîna unui jucător, apoi de a altuia. Fuge de la unul spre celălalt, pune mîna pe ei... După aceea, luat de vîrtej, îl pierd din ochi.

L-am așteptat la ieșire. Ploua la fel de mărunt. Se întunecase. Obișnuit cu puternica lumină de zi a sălii, becurile mi se păreau palide, felinare abia licărind. Mulțimea s-a scurs încetișor. Pe Cici nu l-am mai găsit. Cînd a ieșit și unde s-a dus n-am putut afla. L-am mai căutat de atunci la multe jocuri, dar n-am mai dat peste el.

Dar din seara aceea de toamnă, ori de cîte ori mi se întîmplă să citesc rezultatele echipei naționale de volei și ori de cîte ori văd scris:... „în acest joc R.P.R. a cîștigat cu 3—2 după o luptă îndîrjită", nu pot să nu-mi amintesc de băiețașul cu haină lungă și basca arsă de soare, care, în mijlocul a mii de oameni muți, și-a pus tot sufletul în îndemnul cald strigat cu vocea lui cît un firicel:

— Hai R.P.R.! Hai R.P.R.! Hai R.P.R.!

STRĂBĂTÎND MERIDIANE ȘI PARALELE

— O CASCADĂ UMBLĂTOARE —

Închipuiți-vă două căderi de apă, ce măsoară peste 400 m lățime, care-și revarsă într-un zgomot asurzitor, de la o înălțime de 50 m, mii de tone de apă. Acolo jos, apa se pulverizează într-o perdea de aburi, iar lumina soarelui refractată prin ea împodobește veșnic valea cu un minunat curcubeu. Aici se află cunoscuta cascadă Niagara, între marile lacuri Erie și Ontario, în America de Nord. Geologii cred că au trecut aproape 30.000 de ani de cînd au luat naștere aceste cascade. Dar iată un fenomen curios: apele Niagarei spală mereu straturile de nisip și humă, lăsînd sub ele stînca albă, calcaroasă, agățată acolo unde e căderea, ca o streașină uriașă. Din cînd în cînd ea se rupe. Apoi urmează același proces. În felul acesta căderile de apă se mută mereu spre sud. Pînă acum, ele s-au retras cu 12 km, lăsînd în urma lor o gaură adîncă și rîpoasă, prin care se zbat valurile înspumate ale fluviului. Dacă Niagara se va mai retrage cu 3 km, înălțimea ei va scădea la 33 m. După încă 5 km, căderea de apă se va consuma singură, iar în locul frumoasei cascade va rămîne doar cursul obișnuit al fluviului.

— EUCALIPȚI LA NOI ÎN ȚARĂ —

Cine nu a auzit de bambusul regiunilor subtropicale sau de giganticul eucalipt al zonelor calde, care uneori atinge 160 m înălțime?! Dar cîți dintre voi au știut că acești arbori, cu mari foloase economice, cresc acum și la noi în țară?!

Într-adevăr, nu de mult s-a reușit să se aclimatizeze eucaliptul la Orșova, în reg. Timișoara, unde tinerele vlăstare, a căror frunze se întrebuințează în industria farmaceutică, au crescut deja pînă la 10 m. De asemenea, pe valea Mureșului, lîngă Simeria, locuitorii s-au obișnuit acum cu o tînără pădurice formată din arbori nemaiîntîlniți la noi: sînt plantațiile de bambuși.

PĂCĂLICI ȘI

de Nicolae LABIȘ

Iată că din viața noastră
încă-un an a mai trecut.
Ne privim și, fără voie,
observăm c-am mai crescut,

ne-au rămas prea mici bocancii
și nădragii ni-s cam scurți,
sîntem, nu știm cum, mai altfel
cînd ne mai jucăm prin curți.

* * *

Dar la Pomul cel de iarnă,
ce ne-așteaptă luminînd,
mergem plini de încîntare
tulburați ca orișicînd.

Iată-s adunați la școală
toți elevii de prin sat.
Vor cînta cu toți în jurul
unui brad adevărat,

Tîndăleț face pe basul —
are-un glas ca de trombon...
Păcălici zîmbește vesel
dirijînd cu un creion.

Tîndălina Păcălinei
îi tot spune-ncetinel:
— Vezi pe fiu-meu cum cîntă?
Iese cîntăreț din el.

Păcălina-ntoarce vorba
Roșie ca și un rac:
— Vezi al meu cum îi struneşte?
Ofițer am să mi-l fac!

Mai apoi urmează jocuri,
datini vechi de pe aici:
Tîndăleț se face capră,
toboșar e Păcălici.

În sfîrșit, soseşte ora:
cineva a anunțat
că-ntr-o sanie de viscol
Moș Gerilă intră-n sat.

Toți așteaptă. Uite, vine!
Are-un sac — dar ce mai sac!
Toate darurile lumii
în străfundurile-i zac.

La copii el le împarte
surîzînd necontenit.
Păcălici o săniuță
a primit și-i fericit.

Tîndăleț voios așteaptă
dar deodată-a amuțit:
pînă cînd la el s-ajungă,
Moșul sacul și-a golit.

— Moș Gerilă, numai mie
încă nu mi-ai dat nimic...
Nu mai ai prin buzunare
vreun cadou, oricît de mic?

— Pentru tine eu n-am daruri
căci n-ai fost cuviincios.
Nici la școală, nici pe uliți
tu nu te-ai purtat frumos.

Păcălici de-odată însă
din ungher s-a ridicat
— Moș Gerilă, cum bag seama,
nu ești bine informat.

Tîndăleț de-o vreme-ncoace
nu se poartă-așa urît
și-apoi nici nu-i pedagogic
să îl pedepsești atît.

MOȘ GERILĂ

Ilustrații: GOPO

Rîde moșul dar vorbește:
— N-am știut că e așa
nu mi-a mai rămas nimica
numai sacul i-l pot da.

Apoi moșul dă bineț
și se duce în alt loc...
Tîndăleț se mohorăște
zgribulindu-se-n cojoc.

Jocuri, cîntece voioase,
iar se-ncing, ca la-nceput.
Tîndăleț stă trist de-o parte,
Păcălici a dispărut.

Dar ce-i asta? Iată-apare
la fereastră un pitic.
Dar pitic o fi el oare?
Nu. E-un Moș Gerilă mic,

care strigă: — Moș Gerilă
m-a trimis precum vedeți
ca această săniuță
să i-o dau lui Tîndăleț.

Tîndăleț, de bucurie
țopăie, măcar că-i gras;
tare-ar vrea să mulțumească
însă, uite, n-are glas.

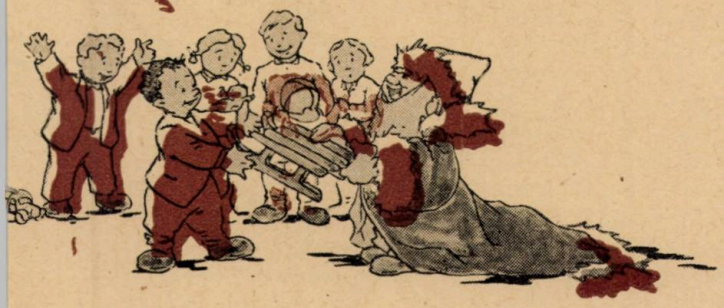

Dă bineț tuturora
Moș Gerilă cel pitic
și cu sacul în spinare,
pleacă nespunînd nimic.

Tîndăleț tot stă și-așteaptă
are lacrimi pe obraz.
Unde-i Păcălici, să-i spună
bucuria lui de azi?

Iată-l are nasul roșu
și-i omăt pe cușma lui.
Tîndăleț spre el se-ndreaptă
— „Ei, îți place? Ce mai spui?"

— „Ce să spun? Lui Moș Gerilă
pedagogic i-am grăit,
parcă i-am citit din carte
și pe loc s-a lămurit".

Tîndăleț e foarte vesel
mai cînta și mai zburda.
— Unde-ți este săniuța?
S-o asemuim cu-a mea.

Să vedem care-i mai iute
mai frumoasă, mai cu șic?
Tocmai ca o fată mare
Păcălici roși un pic.

— Săniuța? Păi am dat-o
lui Gerilă cel micuț...
A-nhămat la ea doi iepuri —
cei mai ageri și mai iuți,

ca pe taică-său din urmă
să-l ajungă-ntr-un zăvoi.
Mi-a promis cum că la anul
mi-o aduce înapoi.

Tîndăleț se întristează
— Ia-n auzi! A fost pe-aici.
El mi-aduse săniuța.
Ce ne facem, Păcălici?

Știi ceva? De-acu-nainte
Împreună ne-om juca
săniuța mea e mare
încăpem noi doi în ea.

Și cei doi, acum prieteni,
cu mult drag se strîng la piept.
Iar pe Păcălici, copiii
îl privesc cu mult respect.

Toți pricep să Moș Gerilă
cel micuț ce-a fost pe-aici
n-a fost altul decît însuși
șugubățul Păcălici.

Șotul

de ABDALA KALANGA

Ilustrații: PUIU MANU

În munții Algeriei e un ținut care se numește Șauia. Șauia se numesc și locuitorii săi, pentru că Șauia înseamnă în arabă păstori de oi. Și acest cuvînt mai înseamnă încă ceva. Înseamnă numele omului liber, omul mîndru, care nu și-a plecat niciciînd fruntea.

Fiecare păstor din aceste ținuturi singuratice, ridicate pe piscurile rîpoase ale Munților Ores, este învățat să lupte cu o viață aspră, crudă. Ahmed era un copil, dar cei mari nu l-au cruțat. De îndată ce pășunile înverzeau, părinții lui dădeau bunicului tot ce aveau mai de preț în coliba lor ca să le închidă în ghelaa, cămara satului. Acolo fiecare familie își avea cămăruța ei, unde își păstra în siguranță avutul. Pentru ca un hoț să ajungă la ghelaa, ar fi trebuit să lupte mai întîi cu povîrnișurile repezi ale munților și apoi cu bunicul lui Ahmed și alți doi paznici tot atît de vîrstnici. Dacă hoțul ajungea pînă acolo și nu înțelegea să se retragă, bătrînii îl duceau doar cîțiva pași pînă la marginea de unde se căsca o gură uriașă cu colți de piatră, prăpastia înfiorătoare. Dar rari erau acei oameni care să cuteze să intre măcar în Șauia.

Ahmed pleca împreună cu părinții lui și ceilalți păstori departe în căutarea pășunilor verzi. 9 luni din an, colibele satului rămîneau pustii, iar ei, mînînd turmele de oi, cutreierau văile strîmte cu pereții drepți, nesfîrșit de înalți, mergeau pe lîngă albiile sinuoase ale uedurilor cînd pline de ape repezi și învolburate, cînd secate fără strop de apă. Ici-colo găseau fîșii înguste de pășune. Se opreau pentru cîtăva vreme, apoi, cînd hrana turmelor nu mai era îndestulătoare, plecau mai departe.

Ahmed se deosebea mult de ceilalți copii de o seamă cu el. Era mic, slăbuț la trup, și nu-i plăcea să se cațere ca o capră pe piscurile înalte și nici să alerge prin văgăuni sau pe marginea prăpăstiilor. Toți, pînă și părinții lui, îl credeau fricos. Tatăl, un om tăcut, mereu îngîndurat, îl certa și-i spunea cuvinte de ocară. „Tu n-ai să fii niciodată un șauia, pentru că teama ca și lașitatea nu pot să stea alături de numele unui șauia". Și nimeni nu-i ierta firea. Mama lui îl mîngîia și căuta să-l schimbe cu încetul. Dar tocmai cuvintele ei de mustrare blîndă îl îndurerau mai rău. Cînd seceta usca pășunile, se întorceau sus în slava înălțimilor la satele lor, și pentru Ahmed începeau vremuri încă și mai chinuitoare. În zilele nesfîrșit de lungi, cînd soarele dogorea pe văi, ei stăteau în răcoarea munților și ascultau povestirile de demult ale bătrînilor de la ghelaa. Ele spuneau cum din vremuri străvechi neamul șauia și-a păstrat libertatea, graiul aspru și obiceiurile din moși-strămoși. Multe armii jefuitoare s-au prăbușit pe la poalele munților, dar puține au reușit să le urce povîrnișurile. Cînd uedurile erau secate, năvălitorii se opreau din drumul lor mistuiți de sete; cînd uedurile erau pline, jefuitorii erau opriți și uneori înecați de șuvoiul sălbatic al apelor. Iar la miază-zi șotul, întinderea nesfîrșită a mlaștinilor de sare, a mlaștinilor blestemate, îi ademenea prin mirajul lui ca apoi pămîntul cu apă să-i înghită pentru totdeauna. Dar locuitorii acestei cetăți, apărată de uedurі, de prăpăstii și de șot, erau demni de ea. Nenumărate erau povestirile faptelor de vitejie ale strămoșilor, și urmașii lor de azi îi proslăveau și stau gata oricînd să le urmeze pilda.

Micul Ahmed asculta. Ori de cîte ori ochii cuiva se îndreptau spre el, lui i se părea că-l mustră, că-l socotesc un laș.

Dar într-o zi, pe cărările Oresului, de-a lungul singurei văi prin care se putea intra în cetatea ținutului lor, au năvălit colonialiștii. opt tineri șauia luaseră

parte la luptele crîncene care se dădeau departe, către Biskra și Constantine. Colonialiștii au venit să pedepsească satele care luptau pentru libertate. Mitralierele „Vampiri" au secerat fără milă pe toți păstorii pe care-i întîlneau în drumul lor ucigaș. Apoi au ajuns sus, la așezările păstorilor, au dat foc la colibe, au ucis-o pe mama lui, sfîrtecîndu-i pieptul cu plumbul gloanțelor. Doi mișei și-au îndreptat țevile mitralierelor sus spre ghelaa. L-au ucis pe bunicul și încă un bătrîn.

Ahmed privea înnebunit de groază cum totul piere în vîlvătaia flăcărilor, cum femeile și copiii cad secerați de gloanțele care pe el parcă-l ocoleau. Deodată tatăl lui îl înșfăcă de braț și-i strigă: „Pleacă, ce stai și tremuri ca un fricos? Pleacă în vale după ceilalți copii". El se uita cu ochii căscați de groază. De ce îl alungă? Un altul îi strigă același lucru: „Pleacă, tot nu poți să ajuți la nimic". Apoi omul ca și tatăl lui se tîrî în dosul stîncilor și începu să tragă cu pușca lui veche.

Dar drumul spre vale, unde plecaseră copiii, era închis de colonialiști. Ahmed nu avea cum să treacă. Dacă nu mă duc, o să creadă că din frică am rămas pe loc. Și aici ce să fac? Nu pot să trag cu pușca. Ce să fac? Am să mă duc pe drumul celălalt, pe la marginea șotului. Este mult de mers, dar decît să mă creadă fricos... Ridicîndu-și privirile, văzu ghelaa-ua înălțîndu-se pe piscul ei, neatinsă și trufașă. „Pleacă", parcă-i spunea și ea. Acolo, printre stînci, zăcea trupul bunicului său și printre colibele incendiate, mama lui își dăduse sufletul. Simți deodată că nu-i e frică de nimic și că niciodată nu i-a fost. Doar îi se păruse. Alergînd prin fața stîncilor de unde porneau gloanțele mitralierelor, fugi pe cărările cele mai periculoase, vecine cu prăpăstiile, în jos, în vale. Cînd obosi, își domoli pasul, dar merse înainte. Merse vreme de o zi pînă cînd văzu spre orizont, lucind ca asfaltul unei șosele, fața șotului. Acolo se opri. Foamea îi sleise puterile. Se așeză pe o stîncă și începu să se gîndească. Mama și bunicul muriseră. Tatăl lupta acolo sus. Pe el l-au alungat. Iar el fugise. Îl jigniseră cuvintele acelea. Sus, în vîltoarea luptei nu avea ce face altceva decît să moară, iar el vrea să lupte, să le plătească într-un fel acelor năvălitori. Dar cum?

Dinspre potecile pe unde coborîse se auzi un zvon de glasuri și țăcănitul sec al armelor purtate. Ucigașii plecau. Un ofițer cu fața încruntată plină de praf îl sfredeli cu o privire disprețuitoare:

— Tu cîine algerian, spune, pe unde e drumul spre Biskra! îi porunci el.

Ahmed își strînse pumnii. Mintea lui se zvîrcolea căutînd răspunsul. Să le arate drumul bun? Niciodată. O clipă numai, și apoi micul șauia își ridică privirea dîrză și arătă drept înainte spre șot.

— Pe acolo.

Colonialiștii porniră pe drumul arătat. Străinii, care nici nu cunoșteau ținutul, pe care localnicii îl apăraseră cu atîta strășnicie din moși-strămoși, cutezaseră să intre în Șauia și să aducă moartea. Desigur, nu știau ce înseamnă șotul, dacă au pornit într-acolo. Vor vedea. Vor vedea fața lucie ca de asfalt a mlaștinei blestemate. Acolo nu este nicăieri apă. O pojghiță de pămînt uscat și sare acoperă totul. Străinii vor merge fără grijă, așa cum sînt încărcați cu mitralierele lor, pe coaja aceea tare, care sună ca asfaltul. Vor merge și deodată coaja nu va mai suna așa tare, dar ei vor merge înainte chemați de mirajul care le va arăta mereu că înainte este un drum bun și uscat. Picioarele o să înceapă să li se afunde din ce în ce mai mult și cînd vor voi să se întoarcă va fi prea tîrziu. Șotul îi va înclești, îi va înghiți ca o fiară lacomă. Cu fiecare pas ce vor face mergînd înainte sau înapoi se vor afunda tot mai tare. Întîi pînă la genunchi, apoi pînă la brîu, pînă la piept, pînă la gît. Se vor zbate îngroziți, așa cum s-a zvîrcolit și mama și bunicul lui cînd i-au secerat gloanțele, și vor rămîne acolo pentru totdeauna, la poalele ținutului Șauia, pe care au îndrăznit să-l calce.

— Pe unde au pornit soldații care au plecat înaintea noastră? se auzi din nou un glas poruncitor și disprețuitor.

— Pe acolo. Și privirea dîrză a micului șauia arătă același drum.

Ahmed rămase pe loc. Foamea îl amețea, îl chinuia sfîrtecîndu-i parcă mărunțaiele, dar el trebuia să aștepte. Trebuia să le arate drumul de întoarcere străinilor ucigași.

CEA MAI VECHE GAZETĂ DIN LUME

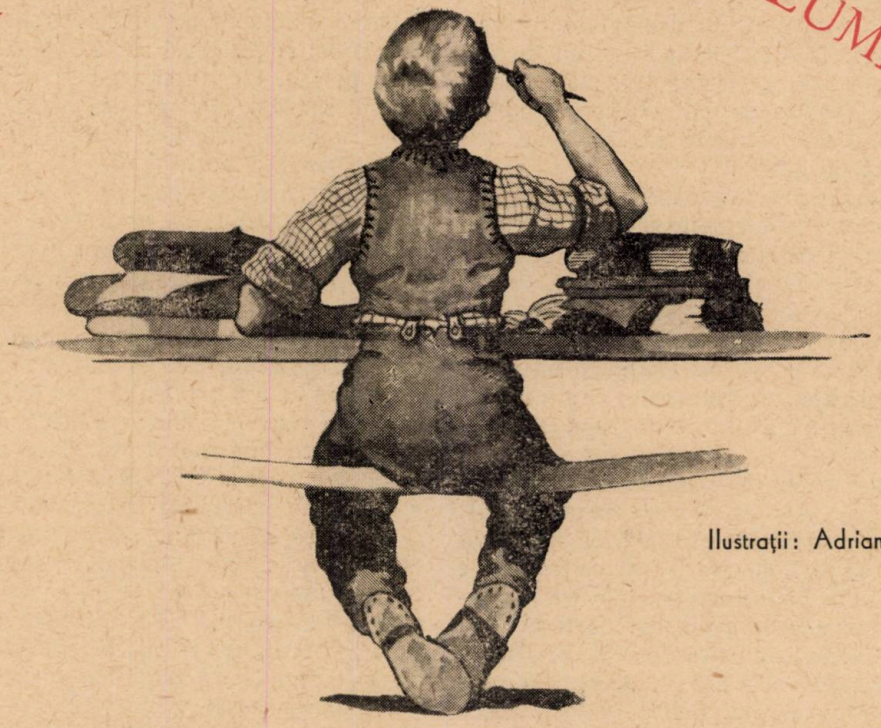

de S. MIRCEA

Ilustrații: Adriana RADULEANU

Poate că băiatul vecinului meu nu va deveni niciodată profesor de istorie şi nici ziarist. Şi cu toate acestea, la vîrsta de... (nu ştiu exact ce vîrstă are, dar socotiţi şi dv.: pantalonii cei lungi i-au rămas scurţi, iar cei scurţi ai fratelui său îi vin prea lungi). Deci la vîrsta pantalonilor greu de ajustat, băieţaşul acesta e pe punctul să devină un adevărat profesor în istoria... ziaristicii. E chiar atît de tare la istorie? Asta nu: închipuiţi-vă, nici pînă astăzi nu s-a dumirit cum de Carol cel Mare poate fi fiul lui Pepin cel Scurt. Pasionat de ziaristică? Da, fără doar şi poate. Nu cred să-i fi scăpat un singur ziar... cu cuvinte încrucişate. Pentru că băiatul vecinului meu e enigmist. Nu vi-l descriu. Imposibil să nu întîlniţi pe stradă un băiat cu un creion şi un carneţel în dinţi, numărînd veşnic ceva pe degete şi mormăind ceva ca pentru sine. În cazul acesta, măriţi pasul: e probabil să fie dînsul. Urmăriţi-l! Căci dacă tot numărînd şi silabisind îşi turteşte dintr-o dată nasul de primul copac, ei bine, aproape-aproape nu mai încape îndoială că e chiar el... Dar dacă, pipăindu-şi cucuiul, mormăie politicos: „scuzaţi, vă rog", puteţi avea toată certitudinea. Aţi dat chiar peste băiatul vecinului meu. Mergeţi de-a dreptul spre dînsul şi strigaţi-l pe nume: Barbule! Nu garantez că o să vă audă. E de altfel semnul cel mai sigur că n-aţi dat greş. Pentru că toată energia, toate forţele micului meu prieten sînt concentrate pe un pătrăţel. Caută... caută... pîn-ce dă iar peste un pom. Număraţi-i cucuiele. N-o să aflaţi desigur cîte jocuri a dezlegat. În schimb o să ştiţi cu toţii cîţi pomi sînt pe strada sa... Ei da, într-adevăr, e o stradă înverzită!

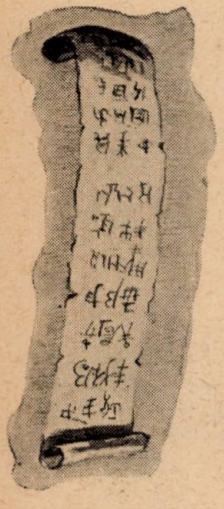

În după amiaza asta n-o să-l găsiţi însă pe stradă. Pentru că, aşa cum spuneam, Barbu e pe punctul să devină un adevărat profesor de istoria ziaristicii.

Iată-l, stă la măsuţa lui cu toate cărţile de istorie deschise, pierdut aproape după un parapet de dicţionare şi almanahuri groase şi foarte groase, cu scoarţe şi, mai ales, fără scoarţe, aşa cum sînt toate dicţionarele şi almanahurile unui enigmist... începător.

De data asta s-a împotmolit de la bun început. Istorie şi iar istorie. Cel mai vechi ziar din lume! 14 litere. Cea mai veche cerneală... Cea mai veche hîrtie... 6 litere... Cel mai vechi condei... Filă babiloniană... 5 litere... Greu joc... Ah, măcar de-ar descoperi cel mai vechi ziar. Cu 14 litere ar face dintr-o dată o spărtură în lăcătul ce ferecă din toate părţile jocul.

Răsfoieşte, pune semne, subliniază... Nu găseşte nimic din 14 litere. Ce-ar fi — gîndeşte Barbu — să-l chem pe Gicu la telefon? El ştie cea mai multă istorie din clasă... În două clipe aş termina cu blestematul ăsta de orizontal... 14 litere... Dar nu, se răsgîndeşte băiatul. Tot farmecul enigmisticii ăsta e: să asuzi singur. Şi răsfoind dicţionarele, mutînd cărţile şi enciclopediile dintr-o parte într-alta, Barbu începe într-adevăr să asude...

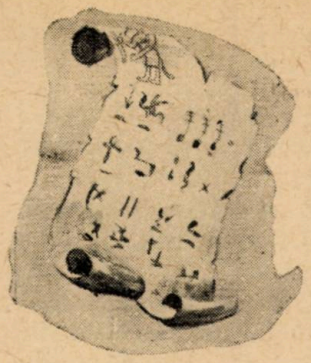

... Am găsit! Ura! Gazeta Franței... din 1631, scoasă de Richelieu, din care cardinalul încerca să facă o armă împotriva pamfletelor protestanților fugiți în Olanda, pamflete introduse în Franța, clandestin, sub șeile cailor... Asta e! Și Barbu începe să numere înfrigurat literele. O dată, încă o dată. Dar creionul îi scapă din mînă. Nu e ăsta. N-are decît 13 litere...

Caută mai departe... După un sfert de ceas ține în vîrful creionului, ca într-o lance, un mic paragraf. A găsit! Și mai veche! Din 1550! Gazeta venețiană! Apărea la Veneția în timpul războaielor cu Semiluna și se vindea pe canalele falnicei cetăți cu un bănuț de argint, ce se chema „Gazetta", și a fost interzisă de inchiziție sub Papa Grigorie al XIII-lea... Asta e!... și are 14 litere.

Dar cînd dă să le scrie în pătrățelele albe, Barbu își dă seama că, de fapt, sînt 15.

Șterge cu guma și iar răsfoiește dicționarele... Deodată inima începe să-i bată cu putere. În sfîrșit, a găsit ce căuta... Sută la sută... Un ziar din 1494, cu aproape 60 de ani mai vechi decît cel venețian... Are 14 litere, numără pentru a nu știu cîta oară enigmistul: „Gazeta lipscană"... Cu inima ușurată citește explicațiile...

„Cuprinde tot felul de știri... Alături de veștile despre descoperirea Americii de către Columb și călătoria lui Vasco de Gama în jurul Africii spre India, stăteau numele ultimelor vrăjitoare arse pe rug; lîngă știrile campionilor francezi din Italia, vești despre ultimele inundații și pîrjoluri din orașele făcute din lemn și acoperite cu paie; alături de bătăliile cruntului Baiazid, prețurile bursei din Anvers sau spînzurarea unor hoți de drumul mare..."

Cu cît citește mai departe, cu atît e mai sigur... Iată alături o stampă cu primul tipar apărut de cîteva decenii. Doi herculi învîrtesc cu răngi de fier șuruburile presei. În fața lor, bărbos și cu halat de catifea, se află poate chiar Johan Hentsfleisch din Gutemberg, descoperitorul literelor mobile de plumb. S-a dus vremea cînd călugării sau meșterii care caligrafiau scripturi migăleau literă de literă cu pana de gîscă muiată în cerneală din gogoși de ristie fermentate cu rachiu, cerneală ținută în coarne de vite în chip de călimări. Cînd trudeau ani de zile la transcrierea, pe pergament răzuit, a vieților sfinților apărători de strănut sau de cocoașă și cînd cărțile erau transportate cu spinarea și legate în lanțuri de fier ca nu cumva să fie furate... Secretul fabricării hîrtiei din zdrențe fusese de mult răspîndit în Europa de către arabi după cucerirea Samarcandului la anul 704. Și doar papii mai foloseau papirusul pentru bulele lor pontificale. Dar ce-l interesau pe Barbu papii și arabii? Fuge cu ochii spre sfîrșitul articolului. Și deodată rămîne ca trăsnit. Ziarul amintit se numește „Gazeta lipscană" doar pentru că este păstrat în muzeul din Lipsca... Numele său adevărat era „Zeitung" și apărea la Meinz... Așadar nu poate fi acesta cel mai vechi ziar din lume. N-are 14 litere.

Deodată enigmistul rămîne cu ochii pironiți în gol... Își amintește parcă ceva despre un ziar foarte vechi... Da, da... A citit în cartea de istorie. În orice caz, pe la începutul cărții. Ia pagină cu pagină... bizantinii, francii, arabii... A găsit! La chinezi! Barbu se-nfurie... Ar fi trebuit să se gîndească la chinezi din capul locului! Ei descoperiseră doar atîtea: praful de pușcă, acul magnetic, ochelarii, hîrtia, tiparul... Într-o clipită găsește ce căuta. Sub dinastia Iang, la Pekin, în veacul al 8-lea apărea un ziar pe mătase galbenă: „Vestitorul capitalei"... Cuprindea știri de la curtea imperială și din toate provinciile cerescului imperiu.

Dar enigmistului îi vine să plîngă: are 19 litere... Barbu se cufundă din nou în dicționar...

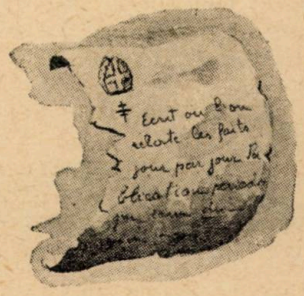

Și dintr-o dată sare în picioare: aveau și romanii un ziar al lor! Îl afișau la răscruci, sub porticuri, sau se citea cu glas tare la frizerii ori în băile publice. Cuprindea tot felul de anunțuri: lupte de gladiatori, spectacole de teatru, distribuții de grîu, rețete de întinerire, victoriile de la graniță sau noi biruri... N-avea însă decît 10 litere: „Acta diurna"...

Se înserase aproape, iar pătrățelele îi jucau pe dinaintea ochilor cînd albe cînd negre... Aprinse lumina și, furios, trecu la 2 orizontal: „Fabrică de hîrtie în Delta Nilului". Dar ăsta-i papirusul! — exclamă el... 7 litere! Perfect. Însuflețit, deschise din nou dicționarul. La egipteni nu se gîndise de loc. Ia te uită, se mira enigmistul sorbind din ochi o notiță. Aveau și ei ziare. Indiscutabil cele mai vechi... Tutmes al III-lea, scria acolo, a poruncit să se scoată în folosul monarhilor și staroștilor, pe la 1750 înainte de era noastră, un ziar de foi de papirus. Era scris de mînă, de către scribi, cu bețigașe de trestie, cu o cerneală neagră

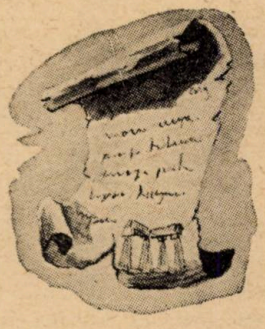

făcută din funingine îngroşată cu gumă arabică. Pentru fiecare greşeală scribul primea 5 lovituri cu biciul din piele de hipopotam. Atît scria în dicţionar.

Dar numele ziarului nu figura.

Care o fi cel mai vechi ziar din lume? se întreba băiatul în timp ce închidea una după alta cărţi, enciclopedii, dicţionare, almanahuri... Să fie oare stîlpul de piatră din Babilon pe care regii îşi săpau poruncile? Ţiglele de argilă arsă ca cele de la Harsabad din care Assurbanipal, împăratul războinicului Asur, îşi făurise o bibliotecă de 30.000 de volume, din care fiecare pagină cîntărea cît un ghiozdan? Sau poate scoarţa de mesteacăn, foile de palmier, pieile de animale sau omoplaţii de berbece pe care s-au găsit diferite însemnări scrise?

Sau nu cumva cele mai vechi ziare erau şiragurile de mărgele colorate ale huronilor irochezi cînd caseta de litere era la brîul „redactorului" sub forma unor multicolori ciorchini de scoici?

Ori, cine ştie, cel mai vechi ziar o fi cel cu noduri. Corpul ziarului? O sfoară. Articolele? Nişte şnururi de diferite lungimi şi culori. Cînd ziarele pasămite se scoteau aşa cum scoate bunica din andrele nişte mănuşi de lînă. Ei, dar poate că sînt ziare şi mai vechi... Nu s-au descoperit destule peşteri pe pereţii cărora, desenaţi cu humă colorată, stau nemişcaţi de milenii mamuţi, bizoni şi cerbi din nord cu coamele late? Alături ghioage şi topoare de piatră colţuroasă lîngă cranii sfărîmate ce par ciudat de asemănătoare cu ale unor urangutani...

Ehei, dar am ajuns în epoca de piatră, se sperie băiatul, la oamenii cavernelor... Şi după o clipă ţipă bucuros:

Dar aceasta e cea mai veche gazetă! Nici nu poate fi alta mai veche... Cea desenată pe pereţi... Mai veche nu există... Da, da... sub metri de pulbere, pierdută în negura vremurilor, cu comitetul de redacţie numai oale şi ulcele... Asta e... Dar cum o cheamă?

În aceeaşi clipă, uşa odăii fu dată deoparte. Intră Gicu cu un sul de carton sub braţ.

— Bine că te-am găsit. Dă-l încolo de rebus. Trebuie neapărat să ne punem pe treabă. N-am mai schimbat gazeta de perete de nu mai ţin minte... Tovarăşul diriginte mi-a spus şi astăzi: Gicule, dacă află cineva de gazeta voastră, o duce la muzeu...

— Ce?

— Gazeta de perete...

— De ce? întrebă încă nedumerit enigmistul.

— Pentru că e cea mai veche gazetă din lume!

Incercaţi şi voi

UN NOU MODEL DE SANIE

Luaţi 4-5 scîndurele subţiri lungi de 1,60—1,80 m şi late de aproximativ 15 cm. Muiaţi-le bine în apă, după care introduceţi-le cu unul din capete într-un cazan pentru a le fierbe. După un timp ele devin elastice, aşa încît le puteţi îndoi la un capăt ca pe nişte schiuri. Operaţia aceasta o puteţi face mai uşor folosind un schelet de scînduri (fig. 1). După ce le-aţi îndoit pe toate şi le-aţi aşezat una lîngă alta pe schelet, bateţi pe partea de sus cîteva scîndurele de-a latul, din 30 în 30 cm (a fig. 2). Tot deasupra, pe părţile laterale ale saniei, atît cît ţine porţiunea dreaptă a tălpii, bateţi cîte o şipcă (b). Ele vor întări sania. De cele două şipci fixaţi cu două stinghii de lemn capetele încovoiate ale saniei (c).

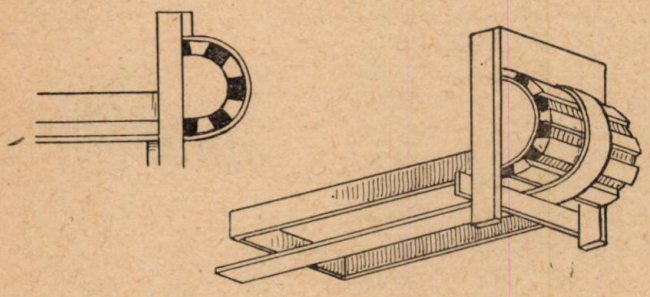

Fig. 1

Trebuie să aveţi grijă ca talpa saniei să fie bine geluită şi lustruită, fără să aibă vîrfuri de cuie. Ea poate fi acoperită şi cu tablă, după care găurile unde s-au bătut bine cuiele se cositoresc, apoi se şlefuiesc cu o pilă.

Această sanie este avantajoasă prin aceea că n-are nevoie de pîrtie gata făcută, ea lunecînd cu uşurinţă şi pe zăpada mare şi pufoasă.

Coborîtul în viteză, culcat aduce celor ce conduc sania o mare satisfacţie.

Încercaţi să construiţi şi voi acest nou model de sanie şi scrieţi-ne şi nouă cum v-a reuşit.

(După o revistă poloneză.)

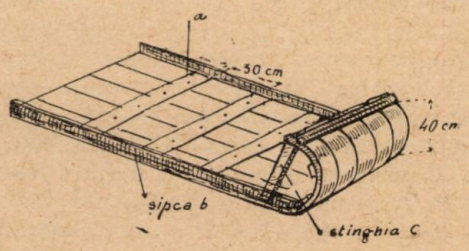

VIS

de Al. ANDRIȚOIU
Ilustrații: O. IONESCU

Moș Gerilă-a ațipit
pe o uliță retrasă.
Eu, tiptil, ieșii din casă
și în tolbă i-am privit.

Vai de mine ce-am văzut
nu-s cuvinte spre a spune.
Moș Gerilă—s-a știut
că-i negustător de-alune.

Dar acolo-n tolba lui
e și o cofetărie.
Și bomboane amărui,
și stafidă arămie,
și fondante cîte vrei
de culori deosebite.
Cîte toate, dragii mei, —
plin e sacul de ispite.

Tolba lui cu daruri mii
are trenulețe zvelte.
Argintatele unelte
mici de-o palmă și lucii,
zău că-ți vine-a crede, iată,
că nu tolba ți se-arată,
ci-un palat cu jucării.

Apoi, ce mai tura-vura,
zău că-ți lasă apă gura.

Eu nu am furat nimic,
darurile nu se fură.
Dar mi s-a trezit de frig
moșul cu căciulă sură.
M-a mustrat
c-am cutezat
să mă uit în marea-i tolbă.
Eu am stat
și-am tremurat,
n-am mai scos măcar o vorbă.

Însă moșu-i iertător,
știe că-s copiii lacomi.
Cînd dormeam hodinitor
învelit cu calde plapumi,
moșu a venit prin vis,
tolba-i mare mi-a deschis
și mi-a spus, zîmbind, așa:
Ia ce vrei!
Poftește!
Ia!

Ce-am luat în visul drag,
dimineața, la sculare,
se aflau în brad șirag.
Daruri multe, daruri rare.
Jucării și lighioane
din pîslă și chihlimbar,
și patine, și bomboane,
și-un frumos abecedar.

povestite de AL. MITRU

Cei doi tamîr

— basm popular tătar —

Se spune că pe țărmul mării celei negre și veșnic zbuciumate trăiau odată într-o colibă doi frați. Unul era mai mare și celălalt mai mic; dar semănau leit. De aceea lumea îi numea la fel: Tamîr. Și meșteșug aveau de cărăuși. Unul avea căruță mare, altul mai mică; dar cai aveau la fel... ca niște zmei. Cînd porneau ei, zburau pe drum ca vîntul. Cînd tropoteau, se zguduia pămîntul. Cărau poveri pentru hanul cel mare, duceau și călători care plăteau cinstit. De la o vreme însă le-a pus un gînd rău hanul — să le ia caii. N-avea nici hanul cai atît de sprinteni cum aveau ei. A trimis dară o urdie* de oameni cu arme să-i biruie, să le ia caii. Cei doi Tamîr erau viteji. Au înhămat îndată caii la căruțe, s-au năpustit cu ele spre călăreții hanului, i-au risipit. S-au repezit apoi la curtea hanului. Și hanul sta tolănit pe perne în grădină. L-au smuls din fuga cailor de jos, l-au azvîrlit în mare. Așa voinici, așa viteji, erau cei doi Tamîr. Au viețuit ei apoi o vreme în bună pace. Și toată lumea îi cinstea. Cine scăpase oamenii de han? Dar iată că într-o bună zi primesc cei doi Tamîr o veste de la moarte că va veni să-i ia. „Să vie dacă poate, au rostit într-un glas cei doi Tamîr, și să ne prindă dacă poate!"... Au înhămat iar caii la căruță și au pornit pe drumurile lumii ca vîntul și ca gîndul. Au gonit ei ce-au tot gonit și au ajuns la o fîntînă. Aci au poposit. Cînd colo chiar lîngă fîntînă sta moartea. „Bine că ați venit voi înainte măi Tamîr, a zis moartea, că eu întîrziasem"... Cei doi Tamîr erau isteți. Cel mare a spus morții: „Poți să ne iei, dar nouă ne fusese dată în păstrare luna. Și am scăpat-o în fîntînă. Tu ai putere mare. Nu vrei să ne ajuți, să ne scoți luna din fîntînă? Moartea nu-i prea deșteaptă. S-a aplecat spre apă și în fîntînă se oglindea într-adevăr talgerul argintiu al lunii. S-a vîrît moartea în fîntînă să scoată luna. Atunci cei doi Tamîr au pus capacul la fîntînă, au sărit în căruțe. Au dat bice la cai. Și caii au zburat ca gîndul, s-au tot rotit mai sus, mai sus, au ajuns pînă-n cer. Și-au colindat tot cerul cei doi Tamîr, așa cum le-a fost voia, ani după ani, timp nesfîrșit. Jos pe pămînt nu mai trăiau nici stră-stră-strănepoții celor ce viețuiseră pe vremea lor. Erau și ei bătrîni cei doi Tamîr, dar tot voinici. Numai căruțele li s-au sfărîmat de-atîta drum. „Să le lăsăm aicea unde sînt!", a rostit fratele cel mare. „Să încălecăm numai pe cai!" a zis cel mic. Așa au și făcut. Au lăsat locului căruțele sfărîmate, s-au avîntat pe cai. Cînd au făcut caii un salt au ajuns drept în lună. Acolo au rămas. În nopțile senine îi poți și-acum vedea. Se văd călări în lună. Își rîd de moarte, care a scăpat cu chiu cu vai de-acolo din fîntînă. Iară pe cer se vede carul mic și carul mare — căruțele sfărîmate ale celor doi Tamîr, din care vîntul rupe fărîmițe, le risipește pe tot cerul. Și oamenii socot că-s stele. Așa viteji, așa isteți au fost cei doi Tamîr!...

* **urdie — ceată**

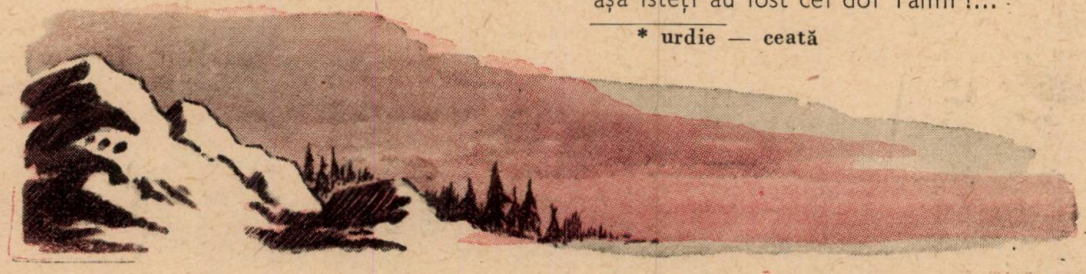

Ilustrații: IUSEIN RAISA

PIATRA NESTEMATĂ

— basm popular sîrb —

Odinioară, după cît se spune, pădurea de la Plitvice era mult mai stufoasă decît astăzi, era cea mai înaltă pădure pînă la munții cei prăpăstioși ai Vejniei. Și tot pe-atunci trăia un cneaz vestit de crud care înspăimîntase cu răutatea lui ținutul. Iar în pădure se afla atunci un trunchi ce-și înălțase coroana pînă-n nori. A dat poruncă cneazul argatului său Noze să taie trunchiul pînă seara, să-l facă bucățele pentru foc. L-a tăiat Noze, dar trunchiul cînd s-a prăvălit l-a izbit tare pe argat. Atît de tare l-a lovit, că omul a căzut bolnav. Și avea Noze un vecin, pe Janko. L-a chemat la coliba lui și l-a rugat să facă el trunchiul bucăți, altminteri o să-i dea osîndă cneazul, poate să-l și omoare că nu i-a împlinit toată porunca. Janko era un om prea cumsecade. S-a învoit să plece la pădure. Dar cum a dat o dată cu toporul în trunchiul doborît de Noze, s-a și ivit o scorbură. Și-n scorbură o piatră nestemată, mare cît oul de găină. A luat îndată Janko piatra și a fugit cu ea la Noze. „Tu ai doborît trunchiul — a spus el — piatra e a ta, s-o stăpînești în bună pace". „Cinstite Janko — a grăit și Noze — nu-i drept ce faci. Tu ai aflat această piatră, ție ți se cuvine să o și stăpînești cu sănătate"... Pe cînd se îmbiau ei astfel, a auzit și cneazul de piatra nestemată. A încălecat pe calul cel mai iute și, năvălind la casa cea săracă a lui Noze, a răcnit tare: „Eu sînt acela care am dat poruncă să se doboare trunchiul din pădure, eu sînt stăpînul vostru, al tuturora, deci piatra e a mea. Iar vouă o să vă tai capul pentru că ați îndrăznit să o atingeți!" Cum a rostit aceste cuvinte cneazul și cum a vrut să prindă în mînă piatra nestemată, din ea a izbucnit o flacără ce l-a cuprins pe cneaz și l-a împietrit pe loc. S-au uitat oamenii mai bine și-au văzut lîngă ei pe Danka, zîna cea bună a pădurilor, în văl de horbote și păr bălai pe umeri. A rostit Danka: „Tu Noze ai o fată, tu Janko — un flăcău. Ei se îndrăgesc de mult. A lor să fie piatra și să trăiască împreună fericiți"... Abia atunci s-au dumirit cei 2 vecini că zîna Danka rînduise lucrurile astfel ca să le încerce cinstea tuturor și să se săvîrșească totul după dreptate. Au împlinit deci voia zînei și au făcut o nuntă mare feciorului și fetei, care se îndrăgeau. Au trăit apoi multă vreme cu toții îndestulați și mulțumiți, acolo, în pădurea cea mare de la Plitvice, că se dusese vestea despre ei pînă la munții cei prăpăstioși ai Vejniei și încă mai departe...

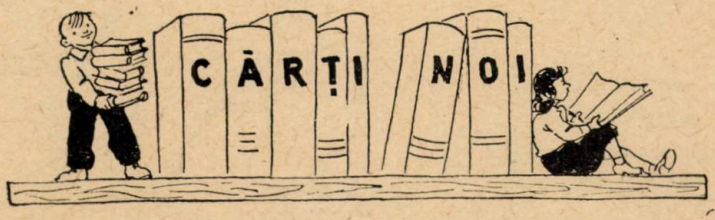

E noapte și totuși acolo, în marginea satului, s-aude duduitul neîntrerupt al batozei. E vremea treierișului. În lumina felinarelor, aurul grîului strălucește.

De jur împrejur, mîini harnice duc sacii grei grăbind munca. Se văd multe chipuri noi între acelea care robotesc în jurul batozei: sînt membrii „Brigăzii mixte", înființate peste zi. Dar cum s-a alcătuit brigada aceasta, din bătrînii satului și din copii, e o poveste lungă și nu tocmai simplă. Strădania lui moș Vasile Gînga, bătrînul supărăcios, și a pionierului Petrică au fost de mare folos. Cîte nu le-a fost dat să li se-ntîmple? Ehei, numai ei știu!

Și vom ști și noi, fără îndoială, dacă vom citi frumoasa povestire a sciitorului C. Ignătescu „Brigada mixtă", tipărită de curînd în Editura tineretului.

VREAU SĂ ȘTIU

„CE ESTE STENOGRAFIA ȘI CE FAC STENOGRAFII"

ne întreabă elevul Băloiu Corneliu din comuna Niculești, regiunea Ploești

Stenografia este arta de a scrie tot atît de repede pe cît vorbim. Folosind alfabetul obișnuit, nu putem scrie decît 35 de cuvinte pe minut; pe cînd dacă folosim semnele stenografice, după o oarecare practică, putem ajunge să scriem 120 de cuvinte, iar unii stenografi pot ajunge chiar la 180-200 de cuvinte pe minut!

Există mai multe sisteme de stenografie. Unele se bazează pe elemente ale scrisului obișnuit (unele litere asemănătoare, cuvinte prescurtate), altele sînt „geometrice". Acestea întrebuințează linia dreaptă în diferite poziții și mărimi, cercul și fragmente din el. Unul din cele mai vechi și mai folosite dintre sistemele stenografice este sistemul Taylor. Dar de obicei literele cuvintelor se stenografiază legate între ele, ceea ce duce la o stenografiere rapidă. Versurile lui M. Eminescu, reproduse mai jos, se scriu folosind alfabetul nostru obișnuit în aproximativ 25 de secunde. Pentru a le stenografia, însă, au fost necesare doar 5 secunde!

Niște cetăți

Plutind pe

marile

Și mișcătoarele

Pustietăți.

Foloasele stenografiei sînt nenumărate: studenții la cursuri pot lua notițe cu ușurință; în întreprinderi, în instituții stenografia este foarte mult folosită la elaborarea corespondenței, rapoartelor, referatelor etc. O mare întrebuințare o are stenografia în munca de presă, la stenografierea conferințelor, dezbaterilor parlamentare etc.

VITRINA CU CARICATURI

La Școala de băieți nr. 122 din București, unii elevi tulbură bunul mers al lecțiilor jucîndu-se în timpul orelor.

Asemenea isprăvi le fac mai ales elevii Clenciu, Mardare și Lazăr.

De aceea ei n-au putut deveni încă pionieri, deși sînt în clasa a V-a.

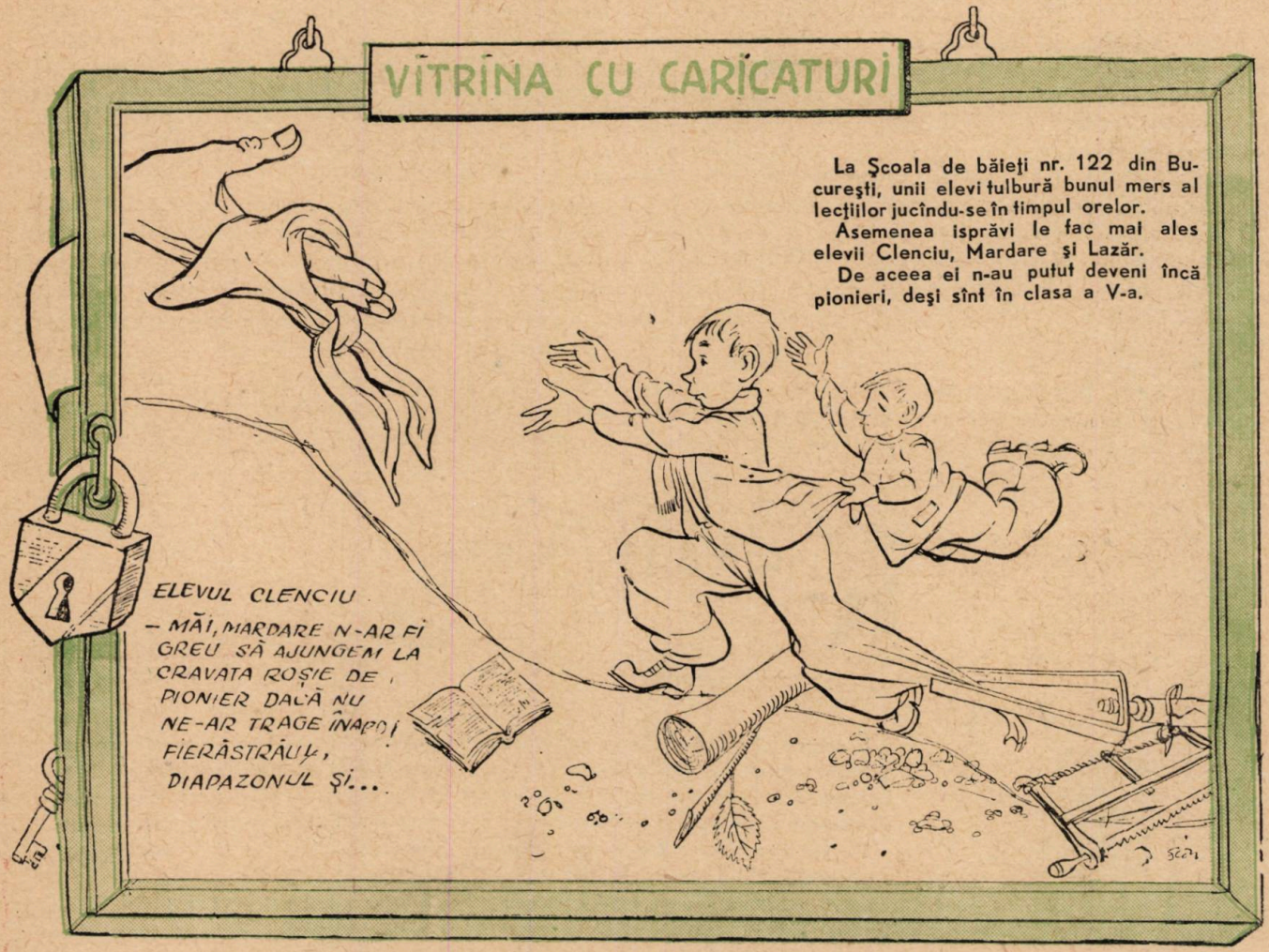

Coperta I-a: Carnaval pionieresc de Coca Crețoiu Șeineanu

„CRAVATA ROȘIE". Adresa noastră este: — București — Piața Scînteii Nr. 1. Abonamentele se fac la oficiile P.T.T. raioanele regionale și prin difuzorii voluntari din școli. — Revista apare la începutul fiecărei luni.

Tiparul executat la Combinatul Casa Scînteii „I. V. Stalin", Piața Scînteii Nr. 1

Prețul lei 1,50

În timpul vostru liber

ANUL NOU

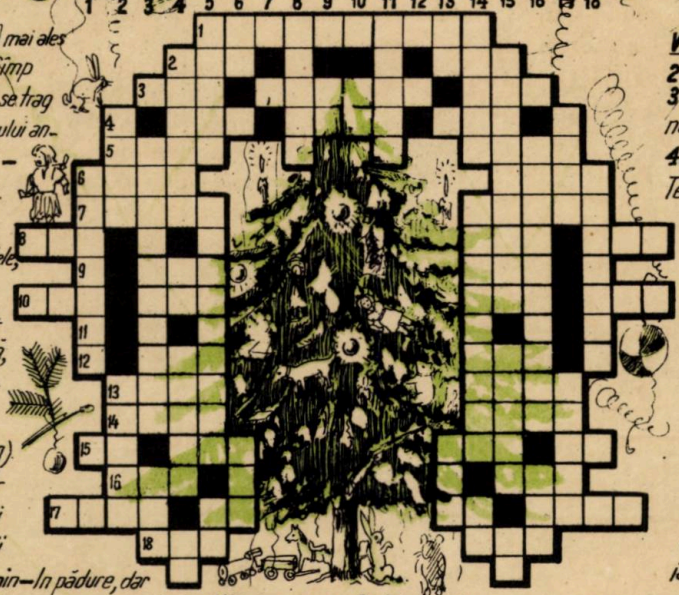

ORIZONTAL. 1. Se spune mai ales de Anul Nou (3 cuv.) 2. Cîmp semănat-Urale. 3. Cu el se trag salve de întîmpinare a noului an-Agățate în pomul de iarnă – Perioade mari de timp. 4. Echipă de fotbal, fostă campioană-Toate animalele, sau toate vegetalele la un loc-Aici s-au păstrat tradițiile populare. 5. Multă, multă apă-Vechi instrument muzical cu coarde. 6. Drumul trenului (sing.) -Glorie. 7. Aprinzi focul-Pom. 8. Cum e sacul lui Moș Gerilă pentru copiii leneși-Diminutiv feminin-In pădure, dar și în pomul de iarnă. 9. Vocale-Terci (mold) 10. Ultima în 1955-Pe fața noastră sau în pădure-Exclamație de uimire-Cum este anul în prima zi. 12. Formează atmosfera-Scabie. 13. Muzica, literatura, sculptura, pictura, teatrul etc. -Izlaz. 14. An, așa cum se spunea odată-Joc sportiv național. 15. Prima din acest an-Iaz.-Acest-Poftim. 16. H_2O-E și suprafață, dar și verb (pl.). 17. Din ea este făcută barba lui Moș Gerilă-Pană de despicat-Pronume personal – Afară, iarna. 18. Curat-Globuri poleite cu ...

VERTICAL 1. Ridicare. 2. Uif – De partea mea. 3. Al 1956-lea an din era noastră! – Pastă de lipit. 4. Au muncit – Posezi – Te lauzi, faci cunoscut fiecăruia cunoștințele tale (figurat) – Numeral. 5. Sulilă – Se trimite sau se primește cu urări de Anul Nou – Alifie. 6. A fost 1955, dar e și 1956 – Ce se întîmplă cu prăjiturile în cuptor. 8. La mulți ani! 9. Notă muzicală. 10. Ureche Gheorghe. 11. A petrece iarna undeva. 13. Negație – De brad sau de cusut. 14. Cum devine Moș Gerilă pt. un copil mai mare – Învingător-Prepoziție. 15. Și cu ele se pot face focuri de A. Nou – Fă la fel cum face și altul-Oftat. 16. Oriental-Treier (monoverb)! 17. Camere – ... cu zurgălăi. 18. Odată cu 1 Ianuar. (2 cuv).

Reconstituire

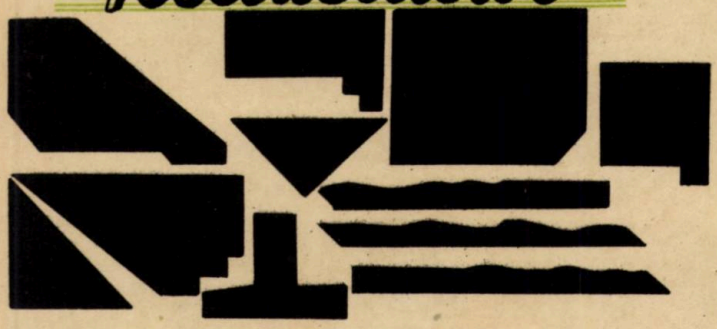

Desenați și apoi decupați figurile de mai sus. Îmbinîndu-le într-un anumit fel, veți obține un fond de culoare închisă pe care se va profila silueta albă a unui transatlantic.

Criptografie

CUVINTE NECOMPLETE

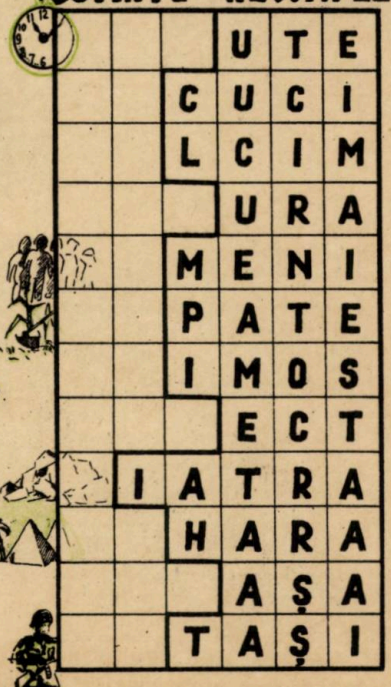

			U	T	E	
		C	U	C	I	
		L	C	I	M	
			U	R	A	
		M	E	N	I	
		P	A	T	E	
		I	M	O	S	
			E	C	T	
	I	A	T	R	A	
		H	A	R	A	
			A	Ş	A	
		T	A	Ş	I	

Completați pătratele lăsate libere cu litere care să întregească cuvintele respective. Citind în ordine toate literele pe care le-ați completat,

POVESTE FĂRĂ CUVINTE

DIN ÎNTÂMPLĂRILE LUI Trufă și Fănuță

Motto
Cît cuprinzi din ochi zăpada...
Fulgii se așternpe cetini,
— Ne-antrenăm la schi, prieteni,
— Primii-om fi la Olimpiadă!

Desene: BURSCHI
Versuri: E. JURIST

— Asta-i Gae. Cum îți place?
Face sport din an în paște...
— Să-ți spun drept se și cunoaște,
— Și și-a pus și trei cojoace!

Mai la vale avea loc
Următorul dialog:
— Martinel ce faci pe-afară?
— Mă mai plimb, cumătră cioară...

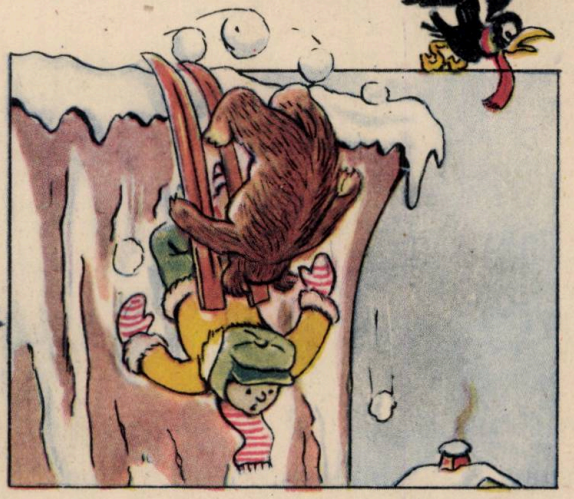

Însă ia priviți trăsnaie
Gae a făcut „figura"!
În prăpastie de-a dura
Cade ursul, dar și Gae.

Văd cei doi povestea toată:
— N-avem vreme de pierdut!
— Nu-i nimic, cu bobu-ndată
Facem mia-ntr-un minut!

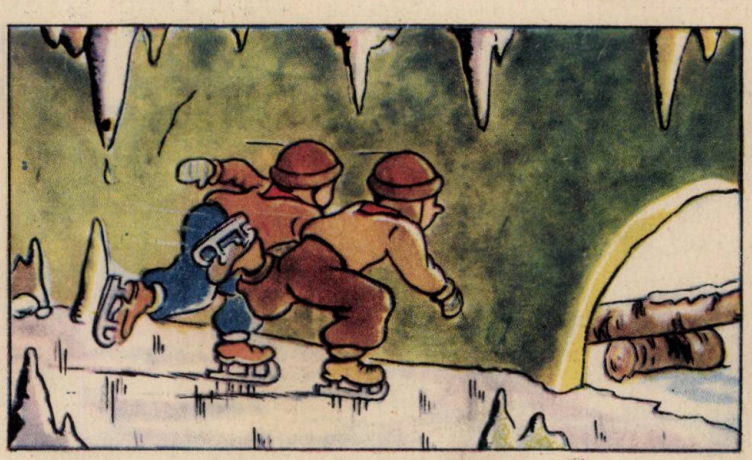

Printr-o peșteră o taie,
Lacul înghețat îi ține:
— Noi, mai repede ca Gae,
Vom ajunge pe patine!

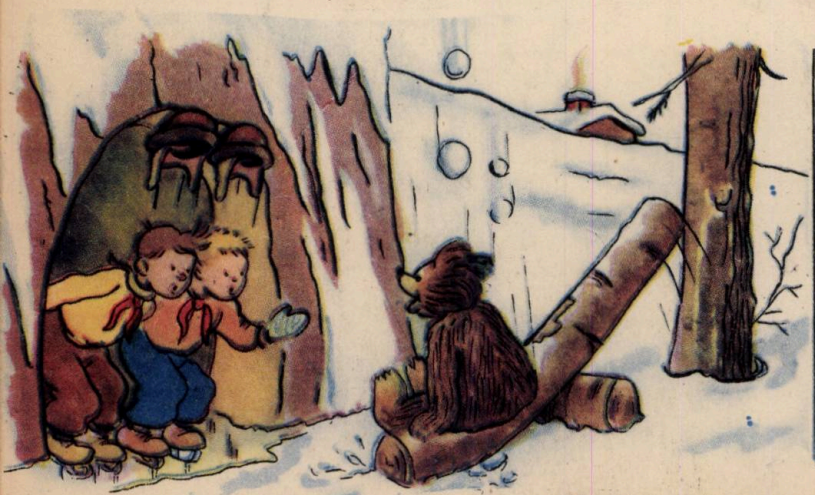

Nu le vine parc-a crede:
Bulgări mari mai vin de sus
Însă Gae nu se vede,
Doar pe-o bîrnă șade-un urs.

Bîrna asta, bat-o vina,
Ne e cheie la mister:
Pe schiorul cu pricina
L-a zvîrlit din nou în cer.

— Phii! grozavă performanță,
Unu-i Gae-n sport, o jur!
— Și ce salt! Ce eleganță!

Biblioteca centrală

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

FEBRUARIE 1956

Nr. 2

GRIVIȚA 1933

GRIVIȚA 1956

BICAZ

AL. ANDRIŢOIU

Ilustraţie: MOLNAR

Precum se nasc miresmele din pom
şi undele din nori sau din izvoare
s-o naşte-aici din fier şi din beton
şi din puterea apei căzătoare
lumina vremilor biruitoare
pe care-o naşte omul pentru om.

Pe-aici va trece apa prin tunel
dincolo-n defileu va fi o mare. —
Scrîşnesc în stînci unelte de oţel
şi omul parcă ţine lîngă el,
drept ucenică, vremea viitoare
şi o povăţuieşte-n fel şi fel.

Iar uneori, în prag de înserare,
din şantier, vin tinerii cîntînd
despre lumină şi despre pămînt,
despre iubita care-i ca o floare,
despre salcîmii ce se-apleacă-n vînt.
Ei cîntă şi li se înalţă-n gînd,
cît muntele, uzina viitoare.

Hai să visăm, cu tinerii, acum
o luminoasă moldoveană zare.
Pe hărţi să scriem al luminii drum
cînd becu-i măr cu sîmbure de soare.
Se piere bezna cum se piere-un fum
sub razele atotcutezătoare.

Hai să visăm în clipele de az'
a ţării noastre haină viitoare
ţesută din lumini de la Bicaz.
Hai să visăm un luminos obraz
cu care ţara va privi prin zare
parcă pe frunte-ar sprijini un soare.

Du

N. LABIŞ

Am să vă istorisesc o întîmplare petrecută în munţii cei mai înalţi, între obcinile Stînişoarei, acolo unde un pîrău sprinten huruie şi ziua şi noaptea, şi iarna şi vara, de ţi-i mai mare dragul să-l asculţi şi să te minunezi cum de nu mai are alinare.

Mi-i drag acest pîrău cu numele de Suha, că în unda lui mă răcoream în copilărie de arşiţele verii: şi noi, o droaie de împieliţaţi, puşi toată ziulica pe hîrjoană, fără păs de pustiul pîntecelor, ne întindeam cînd pe faţă, cînd pe spate, ca să ne mîngîie şi să ne gîdile palmele reci ale apei.

În ceata noastră nestatornică aveam un prieten de joacă şi-mi era drag pentru că avea chică neagră şi strălucitoare, pentru că avea ochii şi mai negri, şi mai strălucitori, şi printre buze îi strălucea albeaţa dinţilor. Îi ziceam Duţu cel mare pentru că se ţinea de el, tot timpul, Duţu cel mic, o gîgîlice de-o şchioapă, care-şi purta tot timpul un deget în nas şi-şi sticlea a mirare cătră toate cele albuşul ochilor. Şi noi îl porecliserăm pe Duţu cel mare „Harapul", iar pe cel mic nu-l poreclisem în nici un fel, făptură măruntă şi neînsemnată ce era.

Mă duceam des cu Harapul la fierăria lui moş Goruţ, tătîne-su, ne învîrteam printre nicovală şi foale pînă ne afumam. Ne furişam apoi prin livezi, unde ne aşezam între flori, ca să ne umplem pieptul de izul busuiocului şi ochii de priveliştile obcinelor şi auzul de ţîrîitul greierilor şi de gîlgîirea fluierului lui Duţu. Cînta Duţu cel mare din fluier tot cîntece de-ale noastre, de prin munţi, şi eu amuţeam ca de-o vrajă urmărindu-i jocul ameţitor al degetelor pe bortele negre. Asculta şi Duţu cel mic, mogîldeaţa fără poreclă, asculta căscîndu-şi ochii miraţi de parcă ar fi vrut să fure meşteşugul de pe degetele lui frăţîne-său.

Nu ne tulbura nimeni acolo ceasuri de neasemuită frumuseţe pînă cînd venea sărind prin iarba înaltă Ursu, cîinele Harapului, cu coada încîlcită în scai, cu urechile clăpăuge, hămăind şi făcînd o gălăgie veselă.

Vremea a trecut pe nesimţite, cum pe nesimţite trece apa pîrăului. Zilele cu soare au asfinţit, iar noi, copiii, care nu pricepeam necazurile celor mari, am început să le simţim şi să le pricepem. Am plîns şi eu, şi Duţu cînd l-au luat pe tata în război şi-am plîns şi eu, şi Duţu cînd poruncile stăpînirii au pus-o pe mama pe drumuri, au trimis-o în evacuare silnică, cu mine cu tot, cătră alte sate.

Mă tot gîndeam că n-am să-l uit pe Duţu. Aşa a trecut războiul şi mi s-au rotunjit anii, şi tata, demobilizat, ne-a căutat şi ne-a găsit unde eram. Arăta slab de-l băteau vînturile. Eu nu mai puteam de bucurie cînd l-am văzut pe tata întors, mai ales cînd mi-a spus că mergem înapoi la obcinele noastre.

Cu opriri de săptămîni şi săptămîni prin gări, cu somnuri speriate de chiuitul lung al locomotivelor, după aceea cu drum hurducat în căruţă şi pe lîngă căruţă, am ajuns să văd casele din satul primei mele copilării. Casele erau împuţinate, în locul unora se ţeau, dintre bălăriile înalte, colţii roşii de cărămidă. Iar mălinii, frumoşii mălini care primăverile umpleau satul cu floarea albă şi zumzet de albine, aveau scoarţa roasă dureros parcă de nişte dinţi, parcă de o boală a lemnului.

Tata mi-a lămurit că pe mălini i-au ros caii hitleriştilor.

Tu!

Ilustrații: P. MANU

Am sărit din căruță și-am alergat, împleticindu-mă-n mantaua largă a tatii pe care-o îmbrăcasem la drum, am alergat către fierăria lui moș Goruț. Fierăria era pustiită de război. Nu mai nechezau caii legați de stănoagă și nu se mai împrăștia fumul cu mirosul acela plăcut de copită arsă. Nu mai sunau fiarele chinuite sub ilău, nici înjurăturile cărăușilor. Dar în fundul livezilor se auzea larma veselă a unei cete de băieți și mi s-a ușurat inima.

Am trecut de-a dreptul pe acolo unde o dată fusese o poartă și un gard. În iarba mare care năpădise livada, între flori, se auzea un gîlgîit de fluier. Cînta fluierul lui Duțu, dar parcă mai înecat și mai stîngaci. M-am apropiat și, fără să mă bage de samă, l-am văzut pe Duțu cîntînd, Duțu cel cu chica neagră și strălucitoare, cu ochii și mai negri, și mai strălucitori, cu fața tuciurie și cu buzele roșii printre care strălucea albeața dinților. N-am băgat de samă că era tot cum îl lăsasem, că nu mai crescuse, deși trebuise să crească în atîta timp cît s-a petrecut.

— Ce faci Duțule?

Și-a întors spre mine albușul ochilor mirați și am băgat de samă că-i era înlăcrămat obrazul.

— Cine ești tu?

— Sînt eu... Nu mă mai cunoști, Duțule?

M-a cercetat cu luare aminte, apoi a zîmbit.

— Ba da... Acum te cunosc...

Abia acum am văzut că, pe fruntea lui, panglicile încolăcite ale părului aveau alte străluciri, mai deschise; abia acum am înțeles că acesta e Duțu cel mic, care a crescut, pe cînd Duțu cel mare, Harapul, îi în altă parte, poate în fundul livezii, la hîrjoană cu ceilalți.

— Ce-i în livadă, Duțule?

— Băieții. Îl îngroapă pe Ursu... Se joacă...

Ochii lui clipiră, și ultimele cuvinte le spusese ca un om mare, poate că mai serios decît un om mare, ceea ce m-a cutremurat.

— Și de ce se joacă, Duțule? De ce-l îngroapă?...

— A pierit.

— Cum a pierit?

— A pierit de bătrîn. Iacă, numa' Ursu și fluierașul le mai avem de la Harap. Cîntam din fluier, și Ursu se uita la mine. Nu mai putea să sară și, cînd lătra, lătra răgușit. Pe urmă a pierit. Ei m-au rugat să li-l dau să se joace cu el...

M-a trecut ca un vînt rece din creștet pînă-n tălpi, picioarele mi s-au muiat și m-am așezat în iarbă.

— Dar ce-i cu Duțu, cu Harapul?

Copilul a tăcut cu privirea dusă într-o parte. Îi tremurau buzele... Vorbele i-au ieșit răgușite, străine, parcă le mai rostise de zeci de ori, poate chiar le mai rostise de zeci de ori...

— Harapul s-a dus într-o dimineață cu miala pe prund. A dat peste un cîmp de mine. Cînd au fugit, hitleriștii au umplut pădurile cu mine... așa, ca să schilodească lumea... Acuma tătuța, că-i la pat, tot timpul îl cheamă pe Duțu prin somn. Dar noi l-am înmormîntat și au plîns toate femeile. Au mai pățit și alții ca Harapul...

Mi s-a urcat un nod în gît, dar lacrimile nu-mi veneau și nu-mi venea să cred. Mi se părea că-l am în față pe Duțu cel mare, așa cum îl știam, numai cu șuvițele de păr schimbate, mai deschise. L-am rugat încetișor, așa cum îl rugam altădată...

— Cîntă Duțule...

Și Duțu a început să cînte ca odinioară, dar mai încet și mai stîngaci. Gîlgîia viersul fluierului lui Duțu și împrejur îl îngînau greierii și huruitul înfundat al Suhei și foșnetul mulțimilor de frunzare ce se legănau în păduri. În vale se vedeau case arse, în deal se vedeau părți arse de pădure, prin iarbă sticleau tuburi pustii de cartușe. Mă gîndeam la Duțu cel mare, la semnele acestea ale luptelor, și gîndurile mi se încîlceau, legănate pe triluirea fluierului și ametite de năvala luminii livezilor.

De atunci s-au scurs ani și ani; voi, dragi prieteni, ați crescut, ați ajuns la vîrsta amintirilor mele, eu am intrat într-o tinerețe însorită pe care îndată-îndată o veți gusta și voi. Și, cîteodată, cînd mă întîlnesc cu Duțu, pe care poate că unii îl cunoașteți, pentru că-i instructor de pionieri, îl iau la braț și mergem pe malul Suhei în sus ca să vorbim. Nu vorbim despre Harap, nu vreau să-i răscolesc lui Duțu vechile dureri; vorbim despre voi, dragi prieteni.

DUPĂ DOUĂ LUNI

ȘT. LUCA

Ilustrații: NEGREA

Cînd Constantin Turcu, elev în a IV-a, deschise ușa clasei într-o dimineață friguroasă de noiembrie, îl găsi acolo singur pe învățătorul lui cel nou. De fapt învățătorul nu era chiar atît de nou, se împlineau două luni de cînd venise la școala lor, dar Constantin nu se obișnuise cu dînsul în acest răstimp. Învățase trei ani la rînd cu o învățătoare tînără, Dina Mărcuș, acum mutată la clasa a II-a. După atîția ani se statorniciseră anumite deprinderi pe care-i venea greu să le schimbe pe neașteptate.

De vechea-i învățătoare se simțea mult mai apropiat, poate cel mai apropiat elev din clasă. Uneori învățătoarea nici nu ascundea că-l răsfață. Era cel mai bun la învățătură dintre toți, și Dina Mărcuș nu se ferea să-i arate că se mîndrește cu el.

Într-o zi, cînd îi vizitase un inspector, Constantin a rezolvat o problemă încurcată. Lucrurile s-au petrecut astfel. Inspectorul enunțase termenii. Dina, văzînd greutatea problemei, îl scoase la tablă pe Constantin. Învățătoarea se arăta îngrijorată. Bătea cu creionul în tăblia catedrei.

Constantin nu putu rezolva dintr-o dată, ca de obicei, problema. Se înroși, păli rînd pe rînd, încercînd să dea de rostul problemei, preț ca la zece minute. În clasă se așternuse o liniște grea. Pînă la urmă inspectorul îi făcu semn să plece. Constantin așeză încet creta pe scîndurica cunoscută, albă ca întotdeauna de pulbere, amărît că nu reușise să dovedească inspectorului că el e destul de deștept să rezolve o temă. Dădu să plece, neîndrăznind s-o privească pe învățătoare, care începuse să se plimbe nervoasă de la ușă la catedră și înapoi. L-auzi pe inspector zicîndu-i încet:

— Nu vă agitați. Am făcut doar o încercare. Nu-i obligator.

În acel moment Constantin găsi firul căutat. Puse mîna pe cretă, o frecă puțin ca să poată scrie lesne, și începu să repete.

Inspectorul se arătă mulțumit, iar în recreație învățătoarea, fericită, îl sărută rîzînd. Din ziua aceea Constantin se simți deosebit de ceilalți copii din clasă. Găsea că e foarte firesc să fie lăudat, se simțea nedreptățit cînd Dina Mărcuș avea cuvinte de laudă și pentru alți copii. Începu să-și îngăduie și cîteva obrăznicii mai mici, făcea uneori glume, negîndindu-se că o stînjenește cîteodată pe învățătoarea lui. Se bosumfla cînd primea un 4 pentru un răspuns mai puțin strălucit, crezînd că el este fără prea multă silință un elev anume făcut pentru nota 5.

Adevărul este că dacă lui Constantin îi plăcea să învețe, îi plăcea mai mult însă să se știe prețuit, gîndind că așa se cuvine.

Or, învățătorul cel nou nu-i arăta, după două luni și mai bine, nici o preferință deosebită, nu se apropiase de el mai mult decît de ceilalți copii. Nici mai puțin. Obținea și la dînsul note bune, dar Constantin nu se simțea ca înainte față de învățătoare, mulțumit, gata să întrerupă pe unul sau pe altul la un răspuns mai stîngaci, nu-și mai îngăduia să facă glume pe seama celorlalți, pe scurt, Constantin înțelegea că noul învățător, Sabin Aldea, e altfel de om decît învățătoarea și că se putea apropia foarte încet de dînsul.

Mai ales că Sabin Aldea arăta mai multă îngăduință celor rămași în urmă, stăruia să-i facă să înțeleagă orice problemă, îi asculta mereu la citire, trecea mai des pe la ei pe-acasă. Rar se întîmpla ca vreunul din clasă să nu priceapă vreo lecție. Înainte era de la sine înțeles ca bucata de citire s-o citească întîi Constantin,

apoi Teslovan, ca problemele să fie rezolvate întîi şi-ntîi de Constantin. După aceea rămînea timp de glume, de privit pe geam, rămînea...

Acum Sabin Aldea îi punea să citească şi pe alţii, îi oprea, întreba gramatică, se făceau exerciţii de compunere cu totul altele. Şi cînd s-a mai pomenit ca la tablă să fie scos întîi şi-ntîi Bogdan, înainte vreme cel mai slab la această materie?

Constantin avea încredinţarea că noul lui învăţător nu-l cunoaşte, că nu vrea să-l cunoască, neavînd habar ce fel de elev este el o dată ce îşi pierde atîta vreme cu şcolarii mai slabi.

Îl descumpănea însă altceva.

Ascultîndu-l explicînd pe Sabin Aldea, Constantin uneori înţelegea, fără să fi vrut, că nici nu e un elev chiar aşa de pregătit cum se crede. Că mai erau lucruri pe care el, Constantin, nu le cunoaşte temeinic. Că o dată cu silinţa învăţătorului de a-i ridica pe cei rămaşi în urmă, i se limpezesc şi lui cîteva nedumeriri, că unele lucruri i se par cu totul noi.

Sabin Aldea îi apropia pe ceilalţi de el, dar, în acelaşi timp, şi el învăţa ceva nou şi mult mai atrăgător.

De pildă lecţiile de citire. Într-o zi, învăţătorul cel nou le-a citit o povestire în care era vorba de un căţeluş pe care-l creştea cu dragoste un copil cam de vîrsta lor. Într-o zi căţelușul se îmbolnăvi greu. Gemea, scîncea şi din cînd în cînd tuşea. Trebuia arătat unui doctor. Se însera cînd plecă băieţaşul spre oraş. I se făcu frică. Era gata să se-ntoarcă înapoi cînd gîndul că pînă a doua zi căţelușul poate să moară înfrînse frica ce creştea în el. Trecînd prin pădure, ajunse în oraş, la veterinar. Căţelușul fu salvat.

Bucata de citit nu-i era necunoscută lui Constantin. O citise şi singur, o citiseră şi cu învăţătoarea. Îi cunoştea aproape fiecare rînd. Dacă învăţătoarea i-ar fi spus:

— Citeşte, tu, mai departe!

El ar fi găsit imediat rîndul chiar dacă pînă atunci s-ar fi uitat la pereţi.

Sabin Aldea le-a citit-o el întîi. A început domol. Apoi din ce în ce glasul i se făcu mai cald, ca şi cum l-ar fi durut suferinţele bietului căţeluş, pe care-l auzeai cum scînceşte, îl vedeai bolind, lipindu-şi botişorul umed de pămînt, răsuflînd greu, cu lumina ochilor tulburată de boală.

Îl vedeai pe copil învelindu-l cu grijă în vechiul cojoc al tatălui său, călcînd voinicește prin sat pînă afară, în cîmp. Şi deodată cîmpul se lărgea nespus, copilul înaintînd, neînsemnat ca o gîză, peste întinderea lui. Şi foşnetul porumbiştilor se schimba în glasuri tainice; te gîndeai fără să vrei la poveşti cu zmei, pline de primejdii, cu copaci însufleţiţi care-o pornesc spre tine, cu prăpăstii care se deschid negre în calea ta ca să răsară, înaltă pînă la cer, tăcută, pădurea! Îl vedeai pe copil strîngînd tare de tot căţelușul la piept, ca pe singura fiinţă apropiată. În tăcerea greoaie a pădurii auzeai numai ticăitul celor două inimi. A copilului, speriată, înfricoşată de întuneric, a căţelușului, lîncedă ca a unui bolnav.

Dar va veni dimineaţa, pădurea va fi aurită de razele soarelui, întunecimile s-or preface în poieni, în dumbrăvi cu romaniţe, vor fi fluturi şi zumzăit de albine. Căţelușul însă nu va mai trăi. Ticăitul inimii lui micuţe va înceta...

Copilul se trezeşte ca dintr-un vis. Căldura trupşorului viu, pe care-l ţine strîns subsuoară, îl îndeamnă să-şi sporească paşii. Încă e viu căţelușul, iar pădurea nu-i decît o pădure atît de cunoscută, cu lăstărişuri, cu aluni şi măceşi, cu meri pădureţi, cu ciuperci şi bureţi, cu ferigi şi gîze adormite şi înecate în întunericul adînc al nopţii. Printre copacii rari ai marginii se zăresc luminile jucăuşe ale oraşului...

Era altfel, cu totul altfel. Constantin se putea ușor închipui în locul copilului. Pe măsură ce Sabin Aldea citea, Constantin, atras de povestire, trăia și frica, se-nduioșa pentru cățeluș și se hotăra să treacă peste orice ca să-l scape de boala care-l măcina.

Ca și cum ar fi citit bucata de prima dată!

Îl cuprindea atunci și mai dureros gîndul că nu se poate apropia de noul lui învățător, care-i explica atît de firesc, atît de frumos totul.

După lectură se auzi un oftat de ușurare al întregii clase. Fără să-și dea seama, cucerit, Constantin ofta și el, în rînd cu ceilalți, fericit că din cățeluș va crește un dulău sănătos și puternic.

Învățătorul s-a întors spre geam, așteptînd ca totul să se liniștească. Constantin se uita, cu un simțămînt în care nemulțumirea se amesteca destul de ciudat cu prețuirea, la umerii osoși, la obrazul negricios, palid, al învățătorului său.

Și nu numai la citire. Vorbind de animale și de plante, de rîuri și dealuri, învățătorul afla întotdeauna istorii legate de viața lor, de formarea lor, amintea despre oameni și despre împrejurări de care ei n-auziseră, povestea legende și întîmplări care te făceau să uiți de toate.

În astfel de ore, Constantin uita de grijile lui, de nemulțumirea care-l făcea să se țină departe de Sabin Aldea. Se simțea fără voia lui chiar atras.

Și compunerile ieșeau altfel acum. Acum cînd cunoșteai felul de viață al vulpii, aflai sumedenie de povești despre cumătra și celelalte vietăți ale pădurii, cînd în cicoare vedeai nu numai o floare, ci deosebeai obrazul unei fete pe care a îndrăgit-o mîndrul soare, acum cînd te urcai pe dealul melcilor aflai că înainte cu milioane de ani pe dealul acesta se tîrau melcii, acum împietriți, că aici s-au adunat o dată răsculații.

În lecțiile lui Sabin Aldea deslușea răspuns la fiecare întrebare. Orișice l-ai fi întrebat, de altfel, pe noul învățător, acesta răspundea în așa fel că nu mai uitai. Lucrul acesta-l prețuia Constantin și, cu cît își da seama că-l prețuiește pe învățător, se amăra și mai tare, deoarece el nu-și mai găsea vechiul loc în clasă.

Uneori Constantin aștepta să se întîmple ceva deosebit. Să se pomenească într-o bună zi că s-a întors învățătoarea din primele clase elementare și că noul lor învățător își ia rămas bun. Se întîmplă cîteodată că visează această despărțire. (E unul din visele pe care nu le uită o dată cu sosirea dimineții). Sabin Aldea stă drept, în hainele lui de culoare închisă, lîngă catedră, către ușă, gata de plecare. Nu zîmbește. Doar o cută de amărăciune i se adîncește în colțurile buzelor. Își ia rămas bun. Tot în felul lui, tot cu glasul lui, tot cu o poveste pe care n-o poți uita. (Constantin nu-și poate aminti exact ce poveste, dar știe că, fără îndoială, Sabin le-a spus o poveste, ceva cu despărțirea). Din spatele lui zîmbește Dina Mărcuș. Îl privește pe Constantin și-i face semn.

În astfel de clipe, Constantin e și fericit (că va redeveni răsfățatul clasei), și-i și nefericit. Îi pare rău după Sabin Aldea, după lecțiile pe care le-a ținut, după minunatele istorisiri, după vocea lui caldă, pătrunzătoare, după cîte a învățat de la el. Și-ar fi vrut ca mai curînd să-l prețuiască Sabin decît Dina Mărcuș.

Îi era rușine că s-a așteptat să plece. În vis, Constantin își închipuia că Sabin pleacă din cauza lui.

Iată de ce atunci, cînd în dimineața aceea friguroasă de noiembrie, intrînd în clasă și găsindu-l singur pe învățător, pentru prima dată, de uimire, uită să spună bună-ziua.

Se duse spre locul lui și-și așeză cărțile în pupitru, ca, în clipa următoare, să-și aducă aminte. Era luni, și încă de sîmbătă Sabin Aldea le comunicase că nu se vor face lecțiile dimineața, ca de obicei, ci după-amiaza.

Voi să se ridice de la loc și să plece bucuros că poate scăpa de sub ochii învățătorului, de care-i era acum rușine.

★

Sabin Aldea se întoarse încet, abia simțit, spre Constantin și dădu din cap ca și cum ar fi înțeles că băiatul i-ar fi dat binețe, dar că se simte încurcat, stînjenit că a uitat că trebuia să vină după-amiază. Se simte strîmtorat poate și din altă cauză. Se petrece ceva cu copilul. Altul ar fi deschis ușa și-ar fi zbughit-o de mult.

Sabin se apropie și se așeză în banca din fața lui, cu spatele rezemat de pupitru, și-l privește în ochi. Ce se petrece cu acest copil? Înțelege că în purtarea lui Constantin față de el ceva nu-i așa cum trebuie, așa cum simți într-un cor cînd una din voci, chiar dacă nu cîntă fals, totuși nu intră în cadență, întîrzie cu o frîntură de secundă.

— Așa-i, gîndește Sabin Aldea. Copilul se înstrăinează pe încetul de clasă. Aparent s-ar crede că nu-i nimic. Copilul răspunde foarte bine, un aluat bun. Învățătoarea avea pentru el o simpatie deosebită. Poate...

Învățătorul simte că e nevoie s-o ia de la capăt, de la începutul celor două luni. Hotărît, își spune el, clasa a făcut progrese, are convingerea că e împrejurul lui, doar cu acest băiat, cu Constantin, se petrece ceva.

Ca și cum ar fi găsit un fir pentru rezolvarea unui labirint, învățătorul ghici toată frămîntarea copilului. La vremea mea, surîse el, am trecut și eu prin asta.

Ori poate cum sîntem noi ispitiți să comparăm clasa primită cu cea dinainte și ei ne compară.

Nu s-a acomodat, nu s-a obișnuit cu mine și n-am reușit să-i temperez orgoliul că e cel mai bun în clasă. Și eu m-am prefăcut indiferent, tratîndu-l ca pe toți ceilalți. Deosebirea l-a descumpănit. Și iar îi răsar în minte repetatele rugăminți mute ale copilului, dornic să fie ascultat și apreciat.

Nici alintarea nu-i bună, dar nici indiferența nu vindecă. Cu atît mai bine.

Sabin Aldea se hotărî.

— Mai stai puțin. Avem ceva de vorbit noi doi.

Constantin se înroși. Îi părea nespus de rău

c-a fost atît de nesăbuit să uite de cursurile de după-amiază. Şi-i era ruşine de gîndurile lui.

Sabin Aldea se aplecă şi luă de jos un ghemotoc de hîrtie, pe care-l despături.

— Merge greu, încă, nu? Nimic nu se face bătînd din palme ca-n poveşti. De exemplu, tu!

Constantin tresări.

— Şi Teslovan, continuă Sabin Aldea fără să-l privească. Aţi putea ajuta clasa. Să zicem că tu te-ai ocupa de Bogdan, Teslovan de Costin. Ce spui?

Constantin privea colţul de sus al băncii, unde se pierdea o crăpătură înnegrită de vreme. Se aşteptase la altceva.

— Tu nu eşti de părere că Bogdan a început să se mişte ? La aritmetică...

Învăţătorul mototoli din nou hîrtia, pe care o despăturise adineauri, îndesînd-o în şanţul de pe tăblia băncii. Îl aţinti pe Constantin.

— Hai chiar acum, că tot n-avem ce face pînă la prînz.

Copilul porni, lîngă învăţător, spre casa acestuia. Mersul alături cu Sabin Aldea, care din cînd în cînd îl întreba cîte ceva ca pe un bărbat, îl făcu să uite de simţămîntul de ruşine încercat pînă acum. Se silea să facă paşi mari, apăsaţi şi să-i răspundă la întrebări cu toată seriozitatea. Sigur, o să se ocupe de Bogdan...

Dimineaţa nu i se mai păru atît de rece, ca şi cum soarele s-ar fi gîndit să-i reamintească încă o dată de vară, în preajma căderii primei zăpezi.

Îşi da limpede seama că apropierea de noul învăţător se va săvîrşi altfel decît de învăţătoarea lui din trecut şi ardea de nerăbdare să-l întîlnească pe Bogdan. Se hotărî să-l caute după ce cărţile promise le va fi căpătat de la Sabin Aldea.

Constantin îi întîlni privirea atentă.

— Să-l alegi tu pe Bogdan. Ce spui? Bine?

— Bine, îngăimă Constantin. Învăţătorul se ridică încet.

— Şi mai e ceva. Am pe-acasă cîteva cărţi. Să-ţi dau să le citeşti. Treci pe la mine spre seară.

Constantin se ridică şi el apucînd ghiozdanul de curcluşă.

Să nu uităm problemele obștești

ION HOBANA Ilustrații: DAN HATMANU

Pe geamuri se preling
alene
picuri ;
copacii-s triști,
că-s fără de frunziș,
iar ploaia parc-ar bate-ntr-una-icuri,
cum cade
răpăind
pe-acoperiș.
Hei,
vremea asta
strașnic te îmbie
să stai cuminte-n casă,
moțăind,
și să visezi la iarna cea zglobie
pe care o aștepți
cu-atîta jind...
Dar,
încîntați de-asemenea povești,
să nu uităm
problemele obștești !
Deci într-o clasă,
undeva-ntr-o școală,
un colectiv
se află
în ședință ;
un președinte
— grav,
solemn —
se scoală
și spune
cu adîncă chibzuință :
— Vom discuta
acum
un caz aparte.
E vorba de Ionescu I. Gigel.

Cum știți,
băiatul nu e rău la carte,
dar se cam plîng colegii
cum că el
e bătăuș,
că orice joc îl strică...
Într-un cuvînt :
nu știe să se poarte.
Ce credeți voi... ?
Da,
ai cuvîntul, Gică !
— Eu cred că-s rele — aceste-apucături
pentru că,
fiindcă...
Știți voi...
Negreșit,
se cere, să luăm niscai măsuri !
— S-a aprobat.
Ședința s-a sfîrșit.
Pe geamuri cresc
mărunte
flori de gheață ;
copacii tac
sub albul lor veșmînt
și fulgii de ninsoare se răsfață,
jucîndu-se
în barba lui Moș-Vînt.
Hei,
vremea asta
strașnic te îmbie
să zbori
pe-oglinda lacului de argint,
căci asta-i iarnă,
iarna cea zglobie
pe care-o așteptai
cu-atîta jind...
Dar,
încîntați de-asemenea povești,
să nu uităm
problemele obștești !
Deci într-o clasă,
în aceeași școală,
același colectiv
e în ședință ;
același președinte
grav
se scoală
spunînd
cu mai puțină chibzuință :
— Vom discuta
acum
despre Gigel :
întîi și-ntîi,
nu știe să se poarte ;
apoi
— Nu-l ponegresc de fel
dar ăsta-i adevărul,

cum să-l cruț ? —
nu se mai ține nici de carte.
Ce-i de făcut ?...
Vorbește tu,
Petruț !
— Știind că-s rele aceste-apucături,
noi trebuie îndată,
în sfîrșit,
să luăm
cum spun,
temeinice măsuri !
— S-a aprobat.
Ședința s-a sfîrșit.
Pe geamuri trec
fugar
sclipiri de soare ;
copacii-s veseli,
înverziți deplin
și fluturii au prins din nou să zboare
ca niște flori
de aur și rubin.
Hei,
vremea asta
strașnic te îmbie
să o pornești,
în calde după-amiezi,
cu prietenii
departe
pe cîmpie
să sari ca un căluț
și să nechezi...
Dar,
încîntați de-asemenea povești,
să nu uităm problemele obștești !
Deci într-o clasă,
în aceeași școală,
același colectiv
e în ședință ;
același președinte
iar se scoală,
spunînd :
— acuma fără chibzuință :
— Ce-i de făcut cu el ?
Eu nu mai știu !
Și doar
e clar :
așa nu se mai poate !
Să se îndrepte

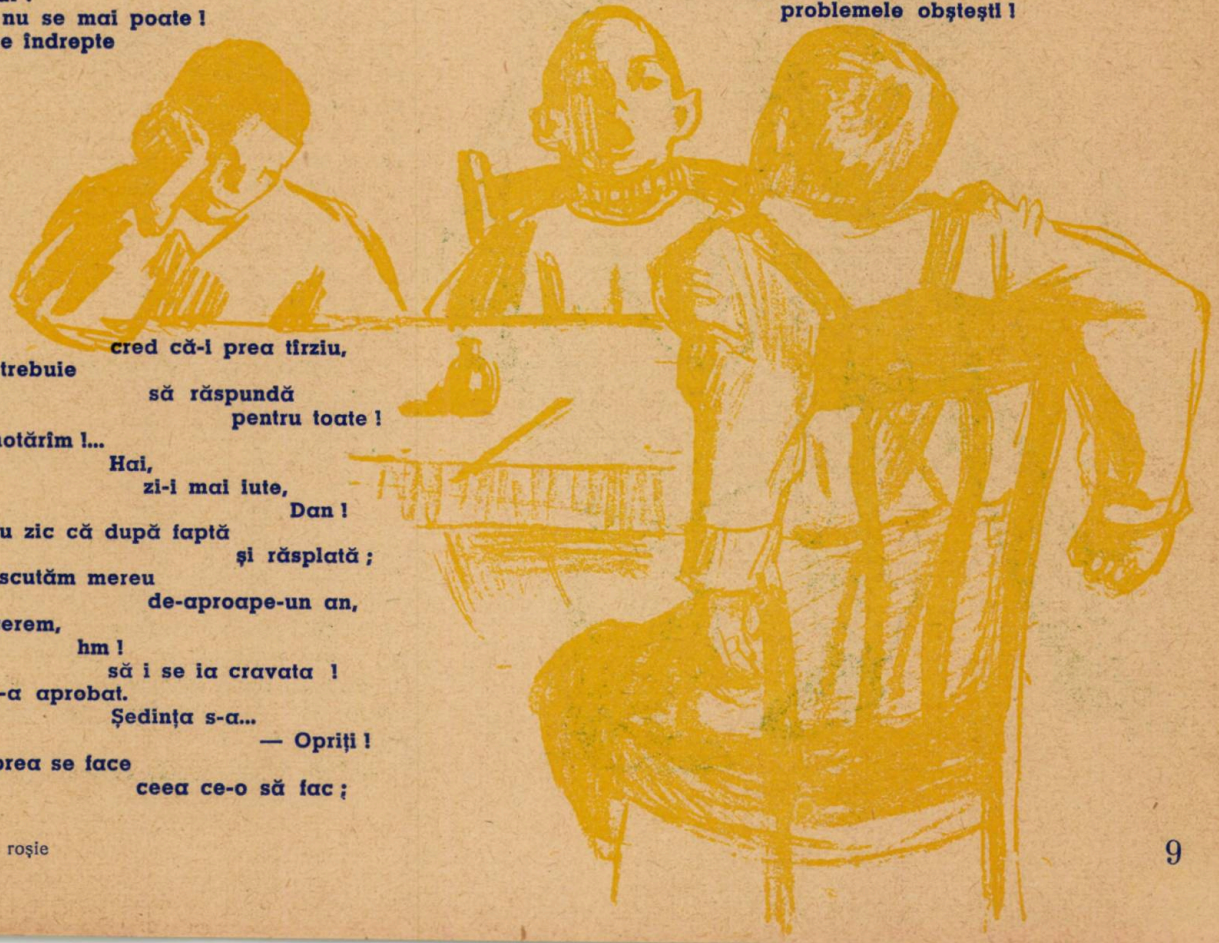

cred că-i prea tîrziu,
dar trebuie
să răspundă
pentru toate !
Să hotărîm !...
Hai,
zi-i mai iute,
Dan !
— Eu zic că după faptă
și răsplată ;
îl discutăm mereu
de-aproape-un an,
să cerem,
hm !
să i se ia cravata !
— S-a aprobat.
Ședința s-a...
— Opriți !
Nu prea se face
ceea ce-o să fac ;
eroii mei,
veți fi nemulțumiți,
dar eu,
poetul,
nu mai pot să tac !
Un an aproape
— ați tot pălăvrăgit :
„Ce rele sînt aceste-apucături !" ;
un an ați spus :
„Ajunge !
În sfîrșit
se cere
să luăm niscai măsuri !"
De asta sînteți
oare
pionieri
ca s-așteptați
cu gurile căscate
să pice
(zicătoarea bine zice)
măsurile
ca perele
din cer ?
Vă spun și eu :
așa nu se mai poate !
— Ce tot vorbești,
tovarășe poet ?
(îmi cer
eroii
cruntă socoteală).
În loc să faci
o astfel de morală
ar trebui să știi
— doar nu-i secret :
am discutat
de multe ori,
ehei !
despre Gigel
și tot ce face el ;
ce,
asta nu-i „măsură" ?
Cum gîndești ?...
Vă dau cuvîntul vouă,
cititori,
să rezolvați
problemele obștești !

ÎNTOARCEREA DIN CĂLĂTORIE

SONIA LARIAN

Ilustrații: ARNO

După o absență de cinci zile, Aurel și Mihăiță, cei doi aventurieri din clasa a V-a, se întorc între colegii lor.

— Bagă de seamă, îi spune Aurel lui Mihăiță și se uită la el amenințător. Iată-ne la poarta școlii. Peste un minut vom fi în clasă. Ți-am spus: dacă nu știi să povestești, mai bine lasă-mă pe mine, ca să nu strici totul.

— Vezi cum ești? se supără Mihăiță. De ce să nu ne înțelegem omenește? Ai stabilit chiar tu: eu spun povestea cu ursul, pe urmă vii tu și povestești ce vrei. Îți las tot restul: cum ne-am pregătit de plecare, cum am fugit de acasă, ce s-a întîmplat în tren, cum am ajuns la Brăila, ce am făcut acolo și toate celelalte. Uite îți las pînă și minciunile pe care le-am găsit eu.

— Am știut că așa o să fie! De trei zile mă chinuiesc cu tine, și tot nu ți-a intrat în cap. Gîndește-te.

Intrăm în clasă. Toată lumea scoate strigăte de uimire și se bucură cu noi. Toți așteaptă cu nerăbdare să povestim pe unde am fost și ce am făcut. Crezi că în fiecare zi se găsește un asemenea prilej? Ei, zi, ce faci tu atunci?

— Cum ce fac? se miră Mihăiță. Încep să povestesc.

— Uite, aici se dovedește prostia ta! sare Aurel triumfător. Cum să povestești, cap de tărîțe? Crezi că așa merge? Ce rost are să povestești? De povestit, da, o să povestim noi cînd vine vremea. Dar întîi lasă-i să fie curioși, să aștepte, să ne întrebe ei, să ne roage. Noi doi ne prefacem mai întîi nepăsători, pe urmă facem mofturi, din cînd în cînd schimbăm cîte o privire sau ne spunem ceva la ureche, le spunem apoi că, dacă ar fi după noi, le-am povesti totul fără să mai stăm pe gînduri, dar vezi că nu avem voie să spunem la nimeni nimic, sau că am jurat cuiva să nu trădăm secretul, sau că ne e viața în pericol dacă se află ceva. Ei se roagă atunci de noi cu lacrimi în ochi și se jură cu toții că n-o să spună, iar noi, încet-încet, ne înduplecăm.

— Bine, bine! spune plictisit Mihăiță. Dar după ce ne înduplecăm, eu spun povestea cu ursul și tu — pe toate celelalte.

— Dar nu așa, ca o flașnetă! Și Aurel se înroșește îngrozitor de ciudă la gîndul că Mihăiță, cu prostia lui, o să-i strice totul. Mai spui cîte puțin, te mai lași rugat... Ehei, dacă nu m-ai încurca tu, eu aș avea de povestit pentru o lună întreagă!

Cei doi călători au ajuns la ușa clasei lor. Aurel se străduiește să-și ia o mutră obișnuită de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic, apoi deschide ușa hotărît și intră primul. E totuși stingherit. Se simte emoționat ca un savant bătrîn care, intrînd în sala în care urmează să-și țină conferința, știe că va fi întîmpinat cu aplauze încă de la ușă.

Gloria e plăcută, dar parcă și puțin stînjenitoare. Mihăiță îl urmează, cam zăpăcit și el, dar fără să-și facă prea multe gînduri.

— Să nu scoți nici un cuvînt pînă nu-ți fac eu semn! îi șoptește Aurel așezîndu-se, plin de importanță, în bancă.

Mihăiță se așază și el în bancă, Aurel își desface ghiozdanul, scoate un caiet, un creion, și în timpul acesta se miră parcă singur și se mîndrește în sinea sa gîndindu-se cît de modest se poartă. El a venit, cu toate astea, ca în fiecare zi la școală și se poartă cu colegii săi ca întotdeauna, ca și cum nu ar fi nici o deosebire între el și ei. Ca să meargă cu egalitatea pînă la capăt, se gîndește să întrebe ceva cu privire la program:

— Mă, Trifănescule, ce-avem ora-ntîia?

Trifănescu se-ntoarce pe jumătate și face un semn cu mîna, de parcă ar goni o muscă. N-are timp de fleacuri.

În mijlocul clasei, Gheorghiță Năsturel, piticul, povestește ceva. În jurul lui s-au adunat toți băieții. Trifănescu ascultă și el cu gura căscată ce povestește Gheorghiță Năsturel.

— În cinci zile, am fost prin șapte orașe. Și cîte n-am văzut! Să stau cu voi o viață întreagă și tot nu mi-ar ajunge să vă povestesc.

— Și te-au certat acasă?

— Oho! O noapte întreagă am stat ascuns în pod. Să vă spun mai bine cum am vînat iepurii...

— Dar cum ai fugit de-acasă?

— Ei, asta-i altă poveste! Tata mă încuiase în casă. Au venit băieții noaptea și mi-au aruncat o frînghie. Cu frînghia aia l-am scăpat pe urmă de la moarte pe Mitică, știți voi, v-am spus, cînd era să cadă în prăpastie.

Aurel și Mihăiță sînt uluiți. Se uită unul la celălalt și nu le vine să creadă. De aproape trei luni, de cînd au început să se pregătească de călătorie, au visat zi și noapte la clipa asta cînd, întorși acasă, o să-i admire toată clasa și fiecare o să-i întrebe pe unde au fost și ce-au făcut. Și deodată, în locul lor, stă în mijlocul clasei și povestește Gheorghiță Năsturel. Și tot despre o călătorie! Cum se poate una ca asta?

— Nemaipomenit! Ai auzit? și Aurel începu să-l zgîlțîie pe Mihăiță. Ce zici? Să mă ridic și să spun?

— Ce vrei să spui? întreabă nedumerit Mihăiță.

— Cum ce? Să le spun că noi sîntem, noi am fost plecați în călătorie!

— Cum „noi am fost"? Vrei să spui că „și noi". Vezi doar că și Gheorghiță Năsturel a fost într-o călătorie.

Deodată, Gheorghiță Năsturel se oprește din povestit și se îndreaptă spre banca lui Aurel și a lui Mihăiță.

— Ia uite, cu ăștia încă n-am dat mîna. Bine v-am găsit!

Aurel simte că turbează. Mihăiță e trist. În cele din urmă, Aurel se hotărăște:

— Ia ascultă mă, Năsturel, ce crezi că numai tu ai fost în călătorie?

Gheorghiță Năsturel face o mutră dintre cele mai mirate:

— Ai fost poate și tu, te pomenești?

Toată clasa izbucnește în rîs.

— Ce rîdeți, mă, ca proștii? se-nfurie Aurel. Sigur că am fost și eu. Întrebați-l și pe Mihăiță. Am plecat împreună.

Alte rîsete.

Gheorghiță Năsturel îi măsoară de sus:

— Voi, mi se pare, ați făcut o călătorie în pat, pe un cearceaf fermecat!

— Să știi că au fost în Africa, în vizită la maimuțe! De asta se maimuțăresc acum după alții.

Aurel și Mihăiță stau bosumflați.

— Știți ce, băieți, spune Gheorghiță Năsturel. Hai să-i lăsăm și pe ei să povestească. Să vedem ce au de spus.

— Hai să-i lăsăm, cine știe, poate au fost și ei pe undeva. Ei, ia să vedem, ce aveți de povestit?

— Hai mă, ce vă lăsați rugați atîta?

— Faceți pe domnișoarele...

Aurel scrîșnește din dinți. Mihăiță începe să plîngă.

Ce să mai povestească? Vorba lui Caragiale: Nu mai are nici un haz...

EDUCAȚIA CARACTERULUI

ALEXEI MERESIEV
Erou al Uniunii Sovietice

Primesc uneori scrisori de la copii. Îmi sînt dragi aceste scrisori. De obicei, ele sînt sincere şi veridice, uneori glumeţe, de cele mai multe ori serioase. La unele dintre ele mă gîndesc îndelung.

Acum nu de mult mi-au sosit două scrisori care, după cum s-a întîmplat destul de des şi înainte, m-au silit să mă gîndesc adînc. Şi aş vrea să vă povestesc despre ideile care mi-au apărut citind aceste scrisori.

Nu voi pomeni numele băiatului şi fetei care mi-au scris. Ei mi s-au adresat mie, nu cititorilor revistei „Pionier". Dar vă voi povesti despre aceste scrisori. Cred că nu se vor supăra copiii de lucrul acesta.

Fata şi băiatul care mi-au trimis cîte o scrisoare nu se cunosc între ei şi trăiesc în diferite colţuri ale ţării. Dar faptul că doi copii care nu s-au văzut niciodată îşi frămîntă capul asupra aceloraşi probleme şi ajung la aceeaşi concluzie, mi se pare că nu este întîmplător. Eu însumi, cînd mai învăţam încă la şcoală, mă gîndeam adesea la acelaşi lucru: cum să-mi formez o voinţă puternică, cum să-mi formez un caracter ferm, cum să devin viteaz şi neînfricat?

Cum să devii puternic fiziceşte parcă n-ar fi un secret... Oţeleşte-ţi corpul, antrenează-l, exercită-ţi muşchii !...

Cel care se îndoieşte de aceasta e suficient să-şi amintească povestea cunoscută a unui băiat care s-a născut debil şi slăbuţ, dar care şi-a oţelit corpul cu atîta dîrzenie încît a dobîndit o sănătate de fier, o putere şi o rezistenţă aproape neverosimilă. Acest băiat a crescut şi a ajuns renumit în toată lumea. Este vorba de Alexandr Suvorov...

Nu, oţelirea fizică nu este deloc complicată. Dar cum stăm cu caracterul? Unde sînt exerciţiile care l-ar putea oţeli? Şi există ele oare? Dar voinţa puternică! Ele nu sînt doar bicepşi, care se întăresc văzînd cu ochii datorită exerciţiilor zilnice. Şi cum ai putea urmări dacă ţi se întăreşte voinţa şi ţi se formează caracterul?

Dar ambii mei corespondenţi au hotărît probabil astfel: o dată ce muşchii se oţelesc prin exerciţii frecvente, înseamnă că şi voinţa puternică şi caracterul de fier se pot forma de asemenea prin antrenament. Astfel au judecat ei şi au pornit la acţiune. Ce-i drept, fiecare în genul său... De altfel, citiţi şi voi ce-mi scriu ei despre aceasta.

„Dragă Alexei Petrovici — îmi scrie băiatul —, ştiu foarte bine că am deocamdată voinţa slabă şi n-am perseverenţă în caracter. Tata spune că îmi lipseşte cu totul stăpînirea. Dar eu cred că un om, dacă vrea, poate să-şi formeze toate calităţile de care are nevoie! Vreau să-mi formez caracterul astfel încît să devin viteaz şi neînfricat, să nu dau înapoi niciodată în faţa pericolelor. Tovarăşul meu (cu care învăţ în aceeaşi clasă) este cu totul de acord cu mine. Am hotărît să acţionăm împreună şi să ne controlăm unul pe altul.

Vă scriu acum despre un control de-al nostru. Eu îmi pun degetul în crăpătura uşii, iar tovarăşul meu începe să o închidă cu băgare de seamă. Degetul începe să mă doară tot mai rău, dar eu rabd. Cu cît pot răbda mai mult, cu atît mi se oţeleşte mai puternic caracterul. Apoi pune el degetul în uşă, iar eu încep să-l strîng cu uşa...

Noi credem că ne vom forma treptat caractere puternice, vom deveni viteji şi neînfricaţi şi nu ne vom teme de nici un fel de pericole".

Aceasta este una din scrisori. Iată ce scrie şi cealaltă scrisoare:

„Alexei Petrovici — îmi scrie fata —, am citit despre dv. în carte şi mi-a plăcut faptul că sînteţi atît de perseverent. În viaţa mea

personală nu există deocamdată mari evenimente. La şcoală nu întîmpin nici un fel de piedici mai deosebite. Acasă — la fel. Şi atunci am hotărît să mă pun la încercare. Desigur că n-am spus nimănui nimic despre aceasta pentru că dacă aş spune, n-aş face nimic. Am hotărît să nu mănînc nimic cîteva zile la rînd. N-am mîncat nimic, deşi îmi era tare foame. Dar a ieşit aşa că mama a observat şi m-a silit să beau nişte lapte. Totuşi n-am mîncat nimic aproape o zi întreagă.

Şi nu mă voi opri aici, voi învinge toate obstacolele şi voi ajunge să am un caracter puternic cînd voi creşte mare".

Trebuie să vă spun că am tot respectul faţă de aceste intenţii ale copiilor. Dorinţa de a-ţi forma un caracter puternic este demnă prin ea însăşi de toată aprobarea. Un om puternic şi viteaz va face faţă oricăror împrejurări. Patria are nevoie de oameni puternici şi devotaţi, pe care să nu-i înfricoşeze pericolele, care să nu dea înapoi în faţa greutăţilor... Dar chestiunea este dacă trebuie să vă formaţi un caracter puternic, să deveniţi viteji şi plini de fermitate făcînd ceea ce au făcut cei doi copii ? Şi dacă nu este aşa, de ce nu este bine aşa ? Şi ceea ce este mai principal : dacă nu este aşa, cum este ?

Amîndoi copiii — şi băiatul şi fata — au pornit parcă pe un drum just. Ei doresc să se deprindă încă din copilărie cu greutăţile şi pericolele pe care pot să le întîlnească, ei se supun la tot felul de încercări, pentru a-şi forma rezistenţa şi vitejia. Ce găsiţi nejust în aceasta ?

Fata, care scrie cu oarecare regret că viaţa ei decurge fără piedici şi greutăţi deosebite, fără îndoială că spune adevărul. Şi cu toate că nu ştiu despre ea mai mult decît îmi scrie ea, nu mă îndoiesc că nu este nevoită, de pildă, să vîndă ziarele pentru a-şi cumpăra manuale, cum o face un băieţaş francez cu care am făcut cunoştinţă la Paris. Cred că şi băiatul, care a născocit o încercare şi îşi strînge degetele cu uşa, se duce liniştit dimineaţa la şcoală, fără să fie îngrijorat nici cît de puţin de faptul că ar putea fi, de pildă, eliminat pentru că n-a plătit taxa. Ori acest lucru se întîmplă destul de des cu copiii şomerilor din ţările capitaliste.

Astfel, poate că au dreptate aceşti copii, inventînd încercări artificiale, o dată ce au avut norocul să se nască în Ţara sovietică, care se îngrijeşte atît de mult de copiii săi ?

Cugetînd asupra acestor lucruri, mi-am amintit de vizita pe care am făcut-o acum nu de mult la o şcoală din Moscova. M-am dus acolo dînd urmare unei invitaţii a profesorilor şi pionierilor.

În drum spre şcoală am aflat că nu de mult s-a întîmplat acolo un caz extraordinar — s-au bătut copiii. Şi bătaia a fost neruşinată. Cînd un om mai puternic atacă unul mai slab sau cîţiva oameni se năpustesc asupra unui singur om este întotdeauna dezgustător. În această şcoală, trei băieţi au bătut rău un al patrulea băiat pentru că acela, fiind şeful clasei, nu l-a lăsat pe unul din bătăuşi să intre în clasă în timpul pauzei. Şi toate acestea s-au petrecut chiar în detaşamentul care mă invitase.

Am fost întîmpinat cu extremă amabilitate. Băieţii au dat buzna pe stradă, conducîndu-mă ca să nu mă rătăcesc... Fetele mi-au pregătit un buchet de flori. Profesorii erau foarte atenţi şi amabili.

După cum am înţeles imediat, profesorii şi copiii aşteptau de la mine tot felul de lucruri. Profesorii voiau să aduc vorba despre evenimentul petrecut recent şi să fac binişor de ruşine clasa vinovată. Copiii sperau că le voi povesti despre război, despre lupte aeriene, despre glorioşii noştri piloţi — ceea ce le plăcea de obicei copiilor să audă şi, ca să spun drept, ceea ce îmi place şi mie să-mi amintesc...

Dar cînd am auzit despre bătaia aceea, mi s-a stricat deodată şi definitiv dispoziţia şi n-am mai putut face nimic. În general, eu nu ştiu să fac morală. Să le povestesc despre război, despre tovarăşii scumpi inimii mele nu puteam, pur şi simplu nu puteam lega două cuvinte şi atîta tot !

Ei şedeau în faţa mea atît de curăţei, cu cravatele legate cu grijă, iar eu îi priveam cu ciudă şi mă gîndeam : ar fi fost interesant să vă văd cum arătaţi în timpul bătăii ! Desigur că îmi dădeam seama că nu sînt toţi vinovaţi, ci numai trei dintre ei. Dar, oricum, nu-mi puteam recăpăta buna dispoziţie şi spiritul acela solemn, oarecum trist, de care eşti stăpînit atunci cînd îţi aminteşti de anii glorioşi din trecut.

Afară de aceasta îmi apăru şi altă idee : de ce sînt propriu-zis vinovaţi numai trei dintre ei ? Dar ceilalţi ? Cei trei băieţi au crescut doar în mijlocul lor, toţi răspund oarecum pentru faptele lor ; nu este vorba doar de oameni adunaţi întîmplător, ci de un colectiv, de un detaşament de pionieri. Şi apoi, lucrurile s-au petrecut în şcoală, mulţi dintre ei au văzut cum trei băieţi se leagă de unul singur. De ce au tolerat aceasta ? De ce n-au intervenit ?

Printre toţi elevii din clasa a VII-a s-a găsit unul singur care, văzînd că trei băieţi îl bat pe unul singur, s-a repezit să-i despartă. Este vorba de o fată, de pioniera Sazonova. Poate că era cea mai puternică din clasă? Fetiţa şedea chiar în faţa mea şi m-am uitat la ea. O fată ca toate fetele, de statură mijlocie... O ameninţa, ca şi pe oricare altul, pericolul de a se alege în focul luptei cu vînătăi şi cucuie, dar probabil că ea nu s-a gîndit la aceasta — a văzut că trei inşi au atacat un singur băiat şi s-a repezit să-i ia apărarea. Am avut o deosebită plăcere s-o privesc pe Sazonova, care în acest timp şuşotea cu prietenele ei şi probabil că nu acorda nici o valoare deosebită faptei sale...

Dar nici Sazonova nu-mi putea readuce buna dispoziţie. Şi după o scurtă convorbire cu copiii, ne-am despărţit nemulţumiţi unul de altul şi de noi înşine.

...Şi iată că mi-am amintit de această întîlnire citind scrisorile copiilor.

Pionierii din clasa a VII-a, care mă invitaseră la ei, se gîndesc şi ei probabil cîteodată cum ar vrea să fie. Poate că unii dintre ei se hotărăsc să procedeze ca şi corespondenţii mei. „Hai să-mi aranjez o încercare, hai să inventez ceva neobişnuit, fiindcă viaţa mea e prea simplă şi obişnuită!" Dar viaţa a găsit ceva şi fără el — i-a prezentat acest caz şi i-a spus: „Alege. Poţi sta la o parte, dar poţi şi să intervii. Poţi să dai dovadă de vitejie, poţi să manifeşti şi slăbiciune. Alege!"

Ce rost are să inventezi încercări şi verificări cînd viaţa verifică şi pune la încercare pe oricare din noi la fiecare pas?

Să intervii în bătaie şi să-i iei apărarea celui slab? Ce înseamnă? După mine este o dovadă de vitejie. Să iei cuvîntul la o adunare în faţa tuturor şi să recunoşti: „Am procedat urît" înseamnă, după părerea mea, să dai dovadă de vitejie. Să stai cu cartea în mînă învăţînd o lecţie grea, deşi ochii îţi ies din orbite de oboseală şi de ciudă, şi să n-o laşi din mînă pînă cînd nu-ţi atingi scopul — ce poate fi dacă nu o dovadă de voinţă puternică!... Poate că toate acestea nu par nişte lucruri chiar de efect şi nu prea eroice, dar părerea mea este că tocmai astfel vă puteţi forma caracterul.

Uneori sînt rugat să povestesc cum m-am tîrît cu picioarele degerate şi cum de am avut atîta dîrzenie ca să mă urc din nou la comanda unui avion... Dar eu mă simt foarte îmboldit să le răspund: n-ar fi mai bine să vă povestesc despre sufixe? Da, da, despre sufixele, cu care m-am luptat pînă era să înnebunesc! Cînd, după război, am început să studiez la academie, s-a descoperit că uitasem binişor cîte ceva din ceea ce învăţasem la şcoală. În special stăteam rău cu gramatica. Şi multă sudoare am vărsat pînă cînd am biruit-o!

Desigur că este vorba de lucruri diferite — să stai cu cartea în mînă să înveţi şi să conduci în luptă un avion —, dar uneori prea seamănă mult calităţile care sînt necesare pentru a duce bine la îndeplinire aceste acţiuni, care nu prea seamănă între ele.

Viaţa ne trimite la fiecare pas tot felul de încercări. Şi foarte des nimeni, afară de tine însuţi, nu te va judeca şi nu te va lăuda pentru că ai făcut o alegere şi nu alta. Ai răspuns pentru nota 4. „Ei, — va spune tatăl tău — bravo ţie! A fost o lecţie grea". Dar tu ştii în adîncul sufletului tău că puteai să răspunzi pentru nota 5! Nu te-ai dus împreună cu toţi copiii la plivitul grădinii de legume a colhozului. „Ce să-i faci — va spune mama —, s-a îmbolnăvit băiatul meu". Dar tu ştii foarte bine că ţi-a trecut durerea de cap şi că ai fi putut lucra... Se strîng cărţi pentru a fi trimise colhozului pe care îl tutelaţi. „Aş fi dat şi eu o carte — spui tu —, dar mi-e frică să nu se supere mama". „Ei, dacă e vorba de mama — te compătimesc copiii —, atunci nu trebuie". Şi nimeni afară de tine nu ştie că e foarte uşor s-o convingi pe mama ta şi că nu-i pare rău deloc mamei de cărţi, ci ţie însuţi...

Da, foarte des viaţa, o viaţă care pare uşoară şi lipsită de griji, îi aranjează omului un control serios şi nimeni afară de el însuşi nici nu bănuieşte aceasta. Cinste celuia care, fără să se aştepte la recunoştinţă, fără să alerge după laude, alege un drum greu şi nobil!

În încheiere, aş vrea să mă întorc la două fraze din scrisorile pe care le-am primit: „Ne vom forma trăsături puternice, vom deveni neînfricaţi şi viteji" — scrie băiatul. „Voi lupta pentru ca atunci cînd voi creşte mare să am un caracter puternic" — scrie fata. Amîndoi vorbesc la viitor. Astfel vorbesc adesea copiii, gîndindu-se la ceea ce ar vrea să fie. Dar eu aş vrea să vorbesc despre ziua de astăzi.

Astăzi, acum trebuie să fii curajos şi iubitor de adevăr. Astăzi, acum să nu dai înapoi în faţa greutăţilor. Să iei astăzi apărarea celor slabi şi să lupţi pentru adevăr. Să manifeşti astăzi perseverenţă şi dîrzenie. Să nu laşi aceste minunate calităţi pentru mai tîrziu, ci să te străduieşti să fii acum, aşa cum, să vă spun drept, aş vrea foarte mult să vă văd, dragi copii.

Copilărie

DOINA SĂLĂJAN

A mai fost şi ieri ninsoare
Şi alaltăieri a fost,
Dar bătuse fără rost
Vîntul cu-ndîrjire mare.

Azi, s-a domolit oleacă,
Fulgii se rotesc uşor
Şi cum leneşi se cobor,
Parcă ne-ar pofti la joacă.

Eu oftez... Sînt prea bătrînă,
Douăzeci de ani s-au dus...
Fulgii cad vicleni de sus...
Nimeni nu mă ia de mînă.

Nimeni nu mă cheamă. Strada
Plină e de puşti zglobii.
O-mbiere-aştept: „Nu vii?“
Faţa-mi gîdilă zăpada.

M-aş juca... Dar mi-i ruşine
Gîndul să-mi mărturisesc.
Anii trec şi mă prostesc...
Însă gîndul iar revine.

M-aş juca... Şi deodată,
Puf! În capul meu, vă jur!
Cine-a dat? Mă uit în jur
Şi ghicesc pe loc: o fată.

De-i aşa, e foarte bine!
Mă răzbun imediat.
(Asta doar am aşteptat,
Să mă joc! Halal de mine!)

Oamenii se-opresc o clipă,
Mă privesc... se duc apoi.
Şi ninsoarea, pulberi moi,
Scutură de pe aripă.

Zi de iarnă... Zvon de joacă...
Tot copilă am rămas...
Treburile mi le las
Ca să intru-n joc oleacă.

Zi de iarnă... Hai spre casă,
Am de scris ceva urgent.
Gîndul s-a făcut atent...
Şi de joacă nu-i mai pasă.

Dar ascult zîmbind o vreme
Larma puştilor zglobii.
Aşteptînd mai ştii, mai ştii?!
Careva să mă mai cheme.

Ilustraţii: IUSEIN RAISA

E plăcut ca-n seri de iarnă
Lîngă foc să te-odihneşti,
Să auzi trosnind butucii
Şi s-auzi străvechi poveşti.

Flăcările vesel mişcă
Palme drăgălaşe-n aer.
Păcăloi istoriseşte,
Păcălina toarce-n caier.

Şi-i un crivăţ pe afară!
Gheaţa-n geam sfios străluce,
Glasul viforului gîndul
Către vremi de basm şi-l duce.

Basmele se scurg ca apa,
Noaptea-ncet înaintează,
Păcălici de somn clipeşte
Şi adoarme, şi visează.

CĂLĂTORIA

Iată, nu ştiu cum, deodată
S-a făcut vacanţă mare,
Deşi-i iarnă şi copacii
Poartă cuşme sclipitoare.

Păcălici aflase-o dată
Ori citise într-o carte
Că izvorul născocirii
Izvorăşte-n munţi, departe.

Şi din apa-i fermecată
Dacă-o picuri pe pămînt
Îţi apare-n faţă-aievea
Ori şi ce-ai avut în gînd.

Mari maşini, care să poarte
Oamenii în zbor spre stele,
Altele ce pot să mişte
Munţi din loc, cu piscuri grele.

Deci s-a hotărît — porneşte
Spre acest izvor acum
Şi pe Tîndăleţ, prieten
Credincios, îl ia la drum.

Au plecat de dimineaţă
Pe cînd zarea-n roş se-aprinde,
Aşezînd în sănioară
Traista plină de merinde,

Respirînd văzduhul iernii
Înăsprit de albul ger
Şi privind cum curg în valuri
Fulgi legănători din cer.

Au ajuns într-o văioagă
Cu păduri în jur, vrăjite,
Care murmurau tot timpul
Cîntece înăbuşite.

Cînd deodată, iată, parcă
Zările vuind se rup.
Se aud apropiate
Rele urlete de lup.

Lupii mulţi din zări se-adună
În lanţ sur, în lanţ drăcesc
Şi cu cozile stufoase
Pîntecele-şi biciuiesc.

Şeful lupilor se-ndreaptă
Spre copii parlamentînd:
— Spuneţi ultima dorinţă
Că-i tot neamul meu flămînd.

După ce voi împlini-o
Iute vă voi sfîşia,
Şi supuşilor mei aprigi
Savuros ospăţ le-oi da.

Tîndăleţ începe-a plînge:
— Păcălici, mă tem! mi-i frig.
Păcălici se ţine tare:
— Stai, măi lupule, un pic!

Vreau să mă consult cu dînsul
Căci noi doi sîntem ca fraţi
Şi-apoi ultima dorinţă
De îndată-o s-o aflaţi.

VERSURI:
N. LABIŞ

PĂCĂLICI

ui Păcălici

ILUSTRAȚII:
I. GOPO

Zis, făcut. Se sfătuiră.
Ce să vezi? Că Tîndăleț
Nu mai tremură, ci-i zice
Lupului pe-un ton glumeț:

— Lupule, o prăjitură
Vreau să-mi dai. Eu am ales.
Cred, stimata ta lupoaică
Prăjituri îți face des.

Lupul mîlc. Însă un sfetnic
Îi șoptește scurt: Bau-bau!
Lupul: Vă confisc trăistuța —
Prăjituri din ea îți dau.

Tîndăleț pălește, însă
Păcălici se ține bine:
— Vreau acum cu sănioara
Să mă plimb — și tu, cu mine.

Vreau să lunecăm la vale —
De plăcere-om chiui.
Mă voi da în sănioară
Cu acel ce m-o-nghiți.

Lupul zice: — Bine, fie.
Pînă-acum n-am încercat.
Eu, pînă acum, în viață,
Drept să-ți spun, nu m-am
distrat.

Deci voi face cum ți-i voia
Căci pînă acum aveam
Viața plină doar de lupte,
Numai lupte și bairam.

S-au urcat pe sănioară
Și-au pornit la vale iute.
Păcălici în sănioară
Chiuie pe întrecute,

Lupul latră de plăcere
Zboară brazii-n urma lui.
Sănioara se oprește
Într-un dîmb ca un cucui.

— Păcălici, mai hai o dată,
Zice lupul, te invit.

Însă Păcălici de colo:
— Nu mai vreau. S-a ispăvit!

Hai, mănîncă-mă o dată!
Eu îs serios, nu-s țînc.
— Păcălici, mai hai o dată!
Zău că nu vă mai mănînc!

— Eu sînt plictisit de viață —
Zice Păcălici șiret —
Nu mai vreau cu sănioara —
Nu te pot servi — regret.

— Păcălici, te fac mai mare
Peste neamul meu lupesc,
Îți dau premiu trei mioare
Zău, acuma să orbesc...

— Uite, lupule-nvoiala
Dacă vrei s-o încheiem,
Pune-ți adjutant la bandă
Și-mpreună-o să plecăm.

Doi supuși de-ai tăi, mai zdra-
veni,
O să-i înhămăm acum
Și cu Tîndăleț alături
Vom porni tustrei la drum.

El admite și porniră,
Dar de-odată dau de-un deal
Lupii se-opintesc, dar geaba,
Că doar lupul nu e cal.

Păcălici astfel grăiește:
— Lupule, ca să pornim
Am să-ți pun și ție hamul
Pînă dealul biruim.

Iar apoi, cînd dăm de-o vale,
Te sui iarăși lîngă noi
Și porni-vom mai departe
Bucurîndu-ne, vioi.

Lupul trist, se învoiește,
Cele zise se-mplinesc
Și cei trei, într-o ciudată
Troică, la drum pornesc.

URSUL, VEVERIȚA ȘI JDERUL

EUG. JIANU

Ilustrație: DEM

În vîrful bradului ieșise la lumină veverița. Îi plăcea veveriței să stea ceasuri întregi așa la soare. Ședea cu coada încîrligată ca un semn de întrebare. În lăbuțele dinainte ținea strîns un con, din care rodea cu mare mulțumire. Din cînd în cînd se oprea, își mîngîia blănița ruginie, se scărpina după ureche.

Tocmai atunci s-a nimerit să treacă pe undeva pe aproape jderul. În lungul și-n latul pădurii era cunoscut jderul ăsta ca unul care are ochii tare iscoditori. Nimica nu scăpa nevăzut de el, cerceta pretutindeni, scotocea tot și toate, doar-doar o putea pune laba pe mai știu eu ce vietate. Fiindcă-i tare lacom și hrăpăreț jderul, sfîșia orice: prindea pui de iepure, fura ouăle din cuiburi, ba sărea și la animale mai mari, cum ar fi căprioarele. Mă rog, făcea orice. Dacă te uitai la el, nu era mare nici cît un pisoi zdravăn, dar ori de cîte ori vietățile pașnice ale pădurii — îndeosebi cele mici — îi vedeau blana lui castanie furișîndu-se printre crengile copacilor, tremurau nu alta. Și jderul li se părea atunci o flacără a pădurii.

...Știți ce face jderul cu veverița? Nu? Să vă spun eu, fiindcă am văzut. Veverița e sprintenă și meșteră în sărituri din vîrf de copac și pînă-n iarbă și de aici iară înapoi în copac. Dar nici jderul nu-i mai prejos. De sprinten, e sprinten așișderea. Și-i tot atît de meșter în tupilat și-n goană. De sărit, sare și el, iar de cățărat prin copaci, se cațără și el. Cînd dă peste vreo veveriță, o urmărește și-o fugărește într-atîta pînă ce biata vietate, încolțită, cade fără de suflare, după atîta amar de osteneală și de alergături. Atunci o înșfacă și-o sfîșie...

De pe poteca lui, jderul a văzut veverița și pe dată s-a tupilat prinzînd să se furișeze către bradul în vîrful căruia îi era prada. „Stai tu veveriță fără grijă că tiptil-tiptil mă apropii de tine, sar și gata", și-a făcut el chibzuiala. A văzut și veverița jderul. A zvîrlit cît colo conul ce-l ținea în lăbuțe și s-a pitit în crengișul bradului, socotind că într-o astfel de ascunzătoare va scăpa negăsită de jder.

...Îndegrabă i-a găsit jderul ascunzătoarea. Dintr-un salt, s-a cățărat în copac. Veverița nu l-a mai așteptat să se apropie. A și tulit-o. Într-o clipă a fost în bradul vecin. Și de acolo țuști în altul. Jderul după ea. Și așa a început goana. De atîta fugăreală foșnea crengișul de ți se părea că-i furtună, nu alta!...

Jderul se apropia din ce în ce de pradă; o urmărește. Acuși-acuși are s-o încolțească. Veverița fuge, fuge, apoi deodată își înfoaie coada... și țîști cu ea, o îndreaptă la stînga ori la dreapta. Jderul crede că și veverița a plecat într-acolo. Sare s-o prindă. Și pînă s-apuce el de veste că-i păcălit, veverița a mai cîștigat depărtare: de data asta l-a înșelat.

...Nu se dă bătut nici jderul. O ia din nou pe urmele ei. Veverița a ostenit. Răsuflă greu. Sare din brad în brad. Jderul e din ce în ce mai aproape de ea. Încă două salturi și o poate prinde în ghiare. Veverița caută deznădăjduită un adăpost. Numai într-o ascunzătoare în care jderul să-i piardă urma i-ar mai fi scăparea...

Uite colo o tufă deasă de zmeură și mure. Loc cît se poate de bun pentru așa ceva. Din vîrful bradului veverița a sărit drept acolo. O clipă jderul a pîndit-o din ochi, apoi și-a dat seama cam pe unde s-ar fi pitit prada și țîști și el în mijlocul zmeurișului.

...Dar ce-i asta? Din tufă s-a ridicat mormăind înciudat un urs! Furios, cu laba, i-a făcut un vînt jderului zvîrlindu-l cît colo. S-a repezit să-l ajungă, să-l prindă în colți și-n ghiare. Abia a mai avut vreme jderul să se cațere înapoi în brad și de acolo s-o rupă la fugă. Multă vreme s-a mai învîrtit moș Martin mormăind ciudos pe sub brad, „să nu pun laba pe tine că fărîme te fac"...

Ce s-a întîmplat? Păi ursul ședea liniștit în tufa de zmeură și mînca agale, după cum îi e năravul, boabele roșii. Nici veverița, nici jderul, firește, nu știau nimica despre „prînzul" ursului. Altfel nu s-ar fi încumetat să-l stingherească. Drept e că lui moș Martin, întîi i-a venit așa pe negîndite, oaspete veverița. L-a stînjenit oleacă din mîncare, dar treacă-meargă, veverița-i o vietate mică, s-a uitat la ea și-a lăsat-o în pace. Dar cînd colo, buf, i-a sărit în spate jderul. Ei, asta-i prea de tot. I-a scăpat și zmeura din labe. Auzi colo îndrăzneală. Și, înciudat, moș Martin s-a răsucit, jap o labă jderului. N-a mai apucat să i-o dea și pe a doua, că jderul s-a dus tumba. Și-a luat coada pe spinare și n-a știut cum să fugă mai repede. Ce,ursului poți să-i stai împotrivă?

...Nici pînă azi n-a înțeles jderul cum dintr-o dată s-a transformat veverița în urs! Veverița în schimb a priceput tare bine cum s-au petrecut lucrurile. S-a odihnit oleacă și pe urmă s-a apucat liniștită să mănînce zmeură. Aici, în tufa asta, jderul n-are s-o urmărească niciodată!...

„Păzitorii" crocodililor

La suprafața apei Nilului, în apropierea unui banc de nisip, se, văd, nemișcați, un grup de vreo 20—25 de crocodili. Par niște trunchiuri de copaci uscați. Deodată, unul dintre crocodili își face vînt cu coada, și, astfel, pești și alte vietăți de apă cad pradă dinților săi ca niște ferăstraie. Uneori el prinde pe mal chiar capre, oi, vite sau cămile. După ospăț stă tolănit pe plajă. Nu s-ar mai apropia nimeni de el! Și totuși... o pasăre de vreo 22 cm lungime, numită fluerar, se plimbă nestingherită pe corpul lui, de pe care ciugulește musculițe, lipitori, insecte de apă sau rîme.

Uneori crocodilul își deschide larg botul, iar fluerarul se transformă în „perie de dinți" ciugulind resturi din prînzul lui copios.

Să nu credem însă că numai fluerarii sînt aceia care trag foloase de pe urma acestei conviețuiri pașnice, ci și crocodilii. Cînd ichneumonul, un animal carnivor de 1 m lungime, se strecoară pe furiș pentru a vîna ouă de crocodil, cu un fel de șuierături stridente, fluerarii se reped la „prietenii" lor, îi ciupesc, sau ciocănesc zgomotos în dinții lor. Aceștia, dacă dorm, se trezesc și pun pe fugă animalul de pradă.

Un oraș care și-a schimbat adresa

Ați auzit despre un oraș cu mii de case și zeci de mii de locuitori care la un moment dat apare mai mare și mai frumos la depărtare de kilometri întregi de terenul pe care l-a ocupat el mai înainte?

Acesta este Stavropol, unul dintre cele 250 de centre populate care au trebuit să-și schimbe locurile pe care au fost ele așezate timp de zeci și sute de ani în bazinul fluviului Volga și să fie reconstruite la malul Mării Kuibîșev.

De ce? veți pune întrebarea. Și ce este cu această mare care n-a figurat pînă acum pe harta Uniunii Sovietice?!

Mulți dintre voi ați aflat de construirea hidrocentralei de la Kuibîșev; pentru ca turbinele acesteia să poată fi puse în funcțiune, este nevoie de apă, de multă apă. Și atunci, 20.000 de muncitori și specialiști și-au împletit eforturile pentru ca apele Volgăi revărsate să formeze o mare nouă (cel mai mare lac de acumulare din lume) cu un perimetru de 4.000 km. Iar pentru că fundul Mării Kuibîșev trebuia să se întindă chiar în regiunea celor 250 de localități amintite, materialele din care erau construite acestea au fost în cea mai mare parte demontate, servind la reconstruirea unor noi centre populate cu aceleași nume.

Așa s-a făcut că Stavropol și-a schimbat adresa și a devenit port la mare.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

Ilustrații: CRIVĂȚ

Radu și Dinu învață... Mai precis: repetă. Se încheie doar pătrarul. Radu citește cu glas tare...

— „Cămila este un animal vertebrat, mamifer, rumegător..."

— Radule, treci peste asta. Sînt amănunte. La recapitulare ne interesează lucrurile mari. Ne-a spus și la școală: „nu vă pierdeți în amănunte"...

— „Cămila trăiește în zonele calde, în deșerturile Africii, Asiei centrale și Turkestan..."

— Amănunte, amănunte, treci mai departe...

— „Cămila are două cocoașe..."

— Și patru picioare, și doi ochi, și o coadă... se știe, nu te mai opri la toate mărunțișurile...

— „Există mai multe feluri de cămile".

— Treci peste amănunte, n-auzi? Pe noi ne interesează principalul, esențialul, ți-am spus-o de-o sută de ori...

— „Cămila este folositoare omului mai ales în deșerturile în care..."

— Dă-i bătaie... Te oprești la orice fleac... Altceva?

— Altceva nimic. Atîta tot.

— Atîta tot? Strașnic! Vezi ce înseamnă să nu te oprești la toate chichițele. Așa se recapitulează. Treci mai departe... Poate mai prindem ceva din meci...

— „Iepurele de casă. Iepurele de casă este un animal vertebrat..."

— Se știe... Ca și cămila...

— „Iepurii sînt folositori omului..."

— Ca și cămilele... Treci mai departe...

— „Ei se hrănesc cu..."

— Principalul e că se hrănesc... Dă-i mai departe...

— „Balena... Balena este un mamifer vertebrat..."

— Ca și iepurele... Zi-i mai departe...

— „Ea trăiește..."

— Lasă astea... Treci la ce este esențial...

— „Balena are o lungime de 25 m și o greutate de 150.000 kg..."

— Amănunte, Radule, nimicuri...

— „Respiră prin plămîni..."

— Ca și cămila... Nu te mai opri la toate chițibușurile. Unde vezi tu esențialul? Unde-i principalul?

— Păi nu văd... nu e...

— Foarte bine... Zi-i repede și fără amănunte. Doar nu sîntem la lecția la zi. Asta-i recapitularea: reții numai principalul. Citește... fără amănunte...

E nevoie să mai spun că în mai puțin de un ceas s-a recapitulat trei sferturi din zoologie? Sau poate e nevoie să spun cum a răspuns Dinu la lecția de recapitulare? Nu socotesc că e un lucru esențial. Dar dacă țineți cu tot dinadinsul, poftim...

Dinu (cu siguranță)...șoarecele de cîmp este în general, lăsînd de o parte amănuntele și ceea ce nu este principal... este un animal... care în linii mari nu este prea mare... și esențialul este că... este mai mic decît altele mai mari. Așadar, cum am mai spus, lăsînd de o parte amănuntele și ceea ce nu este principal, șoarecele de cîmp trăiește pe cîmp...

Poate că totuși nu era esențial să vă redau acest amănunt. Există însă un lucru principal și-un amănunt pe care trebuie să vi-l împărtășesc. Principalul este că lui Dinu i s-a dat o notă... Iar amănuntul? Că e nota 2...

SEMNE

FLORIN IORDĂCHESCU

Ilustrații: NETY BIȚAN

Azi de dimineață cînd plecam spre școală,
Hop ! o babă-n poartă, c-o găleată goală.
Ca săgeata gîndul a trecut prin mine :
„Ei, să știi că astăzi n-o să-mi meargă bine !"

Cum simțeam că-n suflet mi se lasă jalea,
O pisică neagră uite-mi taie calea.
O pisică neagră, știe orișicine,
Ghinion înseamnă. Greu m-am putut ține
Să n-arunc cu geanta după ea, pe stradă.
Peste trei minute, încă o dovadă
Cum că ghinionul azi mă urmărește :
Mi se bate ochiul. Ochiul stîng — firește !

★

Așadar pisica, ochiul și cu baba
Sînt precis trei semne că se-ncurcă treaba.
Ce mai tura-vura ! S-a și încurcat !
Chiar la prima oră am fost ascultat.
Nota 5 desigur n-am luat. Dar bine,
Asta mă privește numai doar pe mine !
Ba chiar de-a fost 1 nu interesează,
Ci coincidența care demonstrează
Că sînt fapte-n viață care să te-ndemne
Fără îndoială ca să crezi în semne.

★

Altceva mă miră : baba și pisica —
Cum știut-au ele că nu știu nimica
De-au ieșit în cale-mi ? Cum de au aflat
C-am fost ieri la fotbal și n-am învățat ?

POVESTEA UNEI INIMI

LEONID PETRESCU

Ilustrații: N. BIȚAN

Acum, Lenocika trebuie să aibă vreo opt ani, dar nu e încă la fel de dezvoltată ca alte fetițe de vîrsta ei... Cum, mă întrebați pentru ce? Păi... asta înseamnă că n-o cunoașteți pe Lenocika! N-ați auzit de Lenocika, de Lena Kudriașova? Atunci ascultați povestea ei... sau, mai bine zis, povestea inimii sale.

Astăzi se poate spune că Lena arată destul de bine. Pe la patru ani, abia avea vreo 9 kg și jumătate, adică atîta cît ar cîntări un copil de zece luni. Gîndiți-vă că la patru ani nu învățase încă să umble și nici nu putea să se ridice singură. Și care era cauza? Inima! Inima ei, care nu era la fel ca inimile celorlalți oameni.

Știți, desigur, că inima se află în stînga pieptului, acolo unde, dacă apeși cu mîna, îi poți simți mai tare zvîcniturile. Știți, de bunăseamă, și ce treabă îndeplinește ea: împinge sîngele în vase. La un om adult, cei cinci litri de sînge care se găsesc în corpul lui sînt împinși în numai 23 de secunde. Asta înseamnă că în 24 de ceasuri prin inimă trec 15 tone de sînge.

Și inima Lenocikăi împingea sîngele în vase, dar, cu toate astea, nu prea-și îndeplinea cum trebuie această îndatorire. Orice inimă normală e alcătuită din patru cămăruțe, două în stînga și două în dreapta. Sîngele care se află în cămăruțele din dreapta e împins în plămîni. Acolo se încarcă cu oxigen și apoi pătrunde în cămăruțele din stînga care-l pompează în restul corpului, unde transportă oxigenul pe care l-a luat din plămîni.

Acum trebuie să știți că lucrurile nu-s chiar atît de simple precum vi le-am arătat mai sus. Trebuie să știți însă un lucru: cele două cămăruțe din stînga sînt complet despărțite de cele din dreapta. Vă închipuiți ce-ar fi dacă sîngele s-ar amesteca! În corpul nostru ar pătrunde sînge care n-ar cuprinde oxigen destul și ne-am asfixia.

Cam așa ceva se întîmplase și cu Lenocika, despre care începusem să vă povestesc. Între cele două jumătăți ale inimii — cea din dreapta și cea din stînga exista o comunicare. Sîngele sărăcit de oxigen, întors din organism, în loc să fie trimis la plămîni să se încarce acolo cu oxigen, se întorcea iar la organe. Doar o foarte mică parte din sînge ajungea și în plămîni. Așa mai trăia Lenocika... din cauză însă că trupul ei nu primea destul oxigen, fetița nu crescuse și nici nu se putea dezvolta.

Părinții Lenocikăi au dus-o curînd la spital, dar, după ce au examinat-o timp de o lună, doctorii și-au dat seama că nu-i puteau face nimic.

— Nu ar putea-o salva decît o operație... spuse un doctor.

O operație pe inimă! Să deschizi cutia pieptului, să iei în mîinile tale inima asta, care bate întruna, s-o tai, să-i găsești boala, s-o repari... Iată o operație, la care cu 60 de ani în urmă nimeni nici măcar nu îndrăznea să se gîndească. Primul caz în care un medic a cusut o rană a inimii s-a petrecut în 1895, la Oslo. Pînă în 1941 se făcuseră în total, în toată lumea, ceva mai mult de 1.000 de operații pe inimă.

Numai că în cazul Lenocikăi, situația era, din nefericire, cu totul alta.

— Operația pe inimă durează destul de mult și e grea. Lenocika nu o să reziste. Nu putem de aceea să facem această operație. Luați fetița acasă!

Părinții au luat-o acasă. Un an întreg au pus-o să respire oxigen curat, pentru ca puținul sînge care pătrundea în plămîni să se poată încărca mai repede și mai ușor cu acest gaz prețios.

Între timp, la clinica chirurgicală a profesorului Kuprianov, din Leningrad, se făceau o serie de cercetări. Cum s-ar putea reuși ca organismul slăbit al copiilor care suferă de această boală să fie întărit pentru ca să suporte operația?

Ajutorul cel mai prețios al medicilor s-a dovedit a fi... frigul. Da, da, frigul.

Știți bine că în timpul iernii, urșii hibernează, stau nemișcați pînă vine primăvara. În tot acest timp, nevoile de oxigen ale organismului sînt cu mult mai scăzute, deoarece, sub acțiunea frigului, procesele din organism, cum ar fi, spre exemplu, nutriția celulelor organice, procese care au loc în prezența oxigenului adus de sînge în tot corpul, se desfășoară foarte lent.

Chirurgii au început să facă atunci experiențe pe cîini. Au durat mult aceste cercetări, și mulți cățel au pierit pe masa de operație sau în cuștile

răcite, pînă cînd s-a găsit cea mai potrivită metodă de lucru.

Şi totuşi, pînă la urmă, rezultatele au fost atît de bune încît profesorul Kuprianov a început să opereze pe oameni. Şi, într-o bună zi, el a chemat-o pe Lena... Hotărîse să-i facă operaţia!

... Era o dimineaţă frumoasă. Lena s-a trezit bucuroasă. Ce păcat că nu putea să meargă, să iasă afară, în nea, să facă bulgări şi să arunce cu ei, să clădească un om din zăpadă!

De aici, din patul de spital, dacă se înălţa bine pe perne, putea să vadă pînă în curte, unde steluţele strălucitoare de zăpadă se aşternuseră ca un covor alb şi moale.

— Ce faci, Lenocika?

— Bine! zîmbi fetiţa către sora înveşmîntată în alb. Aş vrea tare mult să...

Şi fetiţa tăcu.

— Ce-ai vrea?

— Să pun mîna pe zăpada aceea strălucitoare!...

Sora se aplecă deasupra patului.

— Bine, Lenocika, o să-ţi aduc mai tîrziu. Acum o să-ţi dăm puţin oxigen...

Lenocika era obişnuită să respire oxigen. Îi puseseră masca pe faţă. Dar parcă de astă dată oxigenul ăsta era mai înăbuşitor, mirosea nu ştiu cum...

N-avu vreme să se gîndească mult, cînd aţipi. Doctorii nu-i spuseră că o operează, ca să nu o sperie. În oxigen, ei amestecaseră eter, gazul care adoarme.

Cu grijă, Lenocika este dusă într-o cameră alăturată. Un om o dezbracă şi o scufundă într-o băiţă plină cu apă rece, în care înoată bucăţi de gheaţă. Dacă i-ar vedea, Lenocika ar fi tare fericită că i se împlineşte dorinţa. Dar Lenocika nu-i poate vedea, pentru că doarme.

Încetul cu încetul, temperatura corpului scade. Normal, ea este la 36,7°. Acum ea a atins 26° — o temperatură la care se credea înainte că nu e cu putinţă ca omul să supravieţuiască.

— Aşa e bine, spuse unul din medici. Operaţia poate să înceapă!

Cuţitul taie repede pielea. Coastele sînt despicate cu foarfeca specială. Cutia pieptului, înăuntrul căreia se adăpostesc inima şi plămînii, a fost deschisă!

Mîna profesorului atinge inima, mică doar cît pumnuleţul Lenocikăi.

Şi acum începe adevărata operaţie. Comunicarea dintre jumătatea dreaptă şi cea stîngă a inimii este cusută cu grijă, închisă. Pe de altă parte, artera pulmonară, prin care sîngele ajunge de la inimă la plămîni, este deschisă, lărgită. Ce muncă migăloasă! Şi în tot timpul operaţiei, inimioara Lenocikăi bate, bate neîncetat.

Chirurgul lucrează absorbit. Anesteziatorul priveşte cadranele aparatelor sale. Totul merge normal.

A trecut un ceas... încă unul... şi încă unul. Noua cale a sîngelui a fost în sfîrşit deschisă! De-acum mai rămîne numai să se închidă cutia pieptului şi gata.

Lenocika poate fi luată de pe masa de operaţie, spune profesorul. Încălziţi-o cu pernele electrice!...

Peste cîteva minute, Lena deschise ochii. Nu ştia ce s-a întîmplat cu ea. A zîmbit totuşi mulţumită. O cam durea tăietura de la piept, dar se simţea parcă alta, simţea că în tot corpul i s-a răspîndit ceva nou, care făcea să se trezească la viaţă toate organele, toate celulele.

Aşa s-a întîmplat cu operaţia Lenocikăi. Dar nu numai ea a putut fi operată în acest fel. Se cunoaşte şi cazul Lindei, acela al Zoiei Kosîreva. Tot frigul a venit în ajutorul medicilor, sau — ca să vorbim drept — doctorii au pus frigul să-i ajute.

Omul a izbutit şi asta: să facă din frig un prieten! Datorită lui, organismul Lenocikăi a avut nevoie de foarte puţin oxigen în cele cîteva ore cît a durat operaţia.

Şi acum, Lena se reface. Poate că o să găsiţi că încă nu e prea mare, prea dezvoltată, pentru vîrsta ei. Nu-i nimic. Inima-i bate bine, sîngele e bogat în oxigen — Lenocika are o viaţă normală. Şi a trecut, doar, abia un an de la operaţie!...

...Zilele trecute, Lena s-a bătut cu bulgări de zăpadă. Era o zăpadă moale, tocmai bună de bulgări şi de făcut oameni din ea!...

(După D. Krabroviţki)

DRAGOSTEA DE ȚARĂ

E mai presus de om, de fericire,
E mai presus de dragoste, iubire,
E mai presus de suflet și de viață.

E scrisă pe-orice filă-n orice carte,
E focul care sufletul străbate,
E sîmburele-a tot ce se învață.

E scrisă pe-orice stîncă-n țara noastră,
E scrisă pe senina zare-albastră,
E scrisă-n glie, piatră și în sînge.

O cîntă brazda neagră, avîntată,
O cîntă codrul și pădurea toată,
Și apele curgînd o cîntă-n șopot.

Căci veacurile toate au cîntat-o,
Căci veacurilor viața ea le-a dat-o,
Nemărginita dragoste de țară.

Doina P. COMAN
cl. VIII C. Șc. medie de fete nr. 2
Oradea

Desen de elevul Vasilaș Sorin — Timișoara

VEȘTI DESPRE N. GEORGESCU, INTERUL ECHIPEI NOASTRE NAȚIONALE

vrea să afle pionierul Pepelea Ion din Blaj

În curte se disputa o întrecere curioasă: peste o funie legată de două scaune avea loc un fel de joc de tenis. Numai că locul rachetei îl ținea piciorul sau... capul. Unul dintre cei doi jucători era chiar Georgescu. Adversarul său, la o minge înaltă, tocmai trimitea peste plasă o puternică lovitură cu capul. Dar Georgescu sezisase și, printr-un „drop" ușor, puse mingea în spatele adversarului: 21—15! Scorul se socotea ca la ping-pong!

Ne-am dat seama că era un bun antrenament pentru agilitate și controlul balonului.

— Joc fotbal de cînd eram mic, ne spune el arătînd cu mîna înălțimea unui preșcolar. Oficial însă, ca jucător legitimat am început la 13 ani, într-o echipă de juniori din Cîmpina.

Aici el s-a antrenat probabil serios, căci în 1949 îl găsim selecționat în echipa națională de juniori, în meciul cu Polonia. Prima lui întîlnire internațională, primul succes: R.P.R. — R.P.P. 1—0. A marcat N. Georgescu printr-o lovitură puternică.

— Fiecare înaintaș își are jocul său specific, continuă el. Unii dintre ei se descurcă în apropierea porții, fentînd și punînd mingi plasate. Ozon este unul din aceștia. Eu prefer șutul de la distanță, tras foarte puternic, la înălțime.

Din statistica pe care ne-a dat-o antrenorul echipei Progresul C.P.C.S., la care este legitimat acum N. Georgescu, am putut în adevăr să ne dăm seama de eficacitatea șutului său: 4 goluri din cele 8 marcate în jocul cu juniorii polonezi (1955), 5 goluri din cele 13 marcate de echipa noastră de tineret la Festivalul de la Varșovia. Să nu uităm că el a fost acela care a adus victoria echipei noastre de juniori în meciul cu Franța disputat la Lucca în Italia (1955), în meciurile reprezentativei R.P.R. cu Norvegia și cu Belgia. (1955).

Pe lîngă șutul său periculos, N. Georgescu se bucură de o viteză remarcabilă și de pătrunderi rapide spre poartă. Totuși — ne povestea el — unul dintre adversarii lui cu care a jucat pînă acum i-a dat mult de furcă. Este vorba de Boșkov, căpitanul reprezentativei bulgare și cel mai bun jucător al ei. S-a ținut pas cu pas, încît în meciul cu R.P.B., la Festival, deși noi am cîștigat cu 1—0, Georgescu n-a putut să-și desfășoare deloc jocul. La fel s-a întîmplat și la București în toamna trecută. Aici însă Georgescu s-a revanșat: una dintre fente i-a reușit și astfel a trecut de Boșkov. Un șut puternic la „păianjen" tras de la distanță, și, deocamdată... 1—0 pentru R.P.R.!

Ce succese va mai aduce N. Georgescu fotbalului nostru în acest an? Nu știm încă. Dar, bănuim că, deși are numai 20 de ani, tînărul strungar va fi același înaintaș periculos, deoarece și acum, în timp de iarnă, el se antrenează cu sîrguință.

CE GREUTATE ARE PAMÎNTUL ȘI CARE ESTE VÎRSTA LUI?

ne întreabă elevul Ghiculescu M. din reg. Ploești

Citiți acest număr: 5.974.000.000.000.000.000 tone! El poate fi comparat cu 6 miliarde de miliarde de trenuri, cu cîte 100 de vagoane fiecare, a cîte 10 tone vagonul. Acest șir nesfîrșit de trenuri așezate unul lîngă altul în jurul planetei noastre ar înconjura-o de atîtea ori încît nu ar mai avea loc pe suprafața ei.

Aceasta este greutatea Pămîntului, una dintre planetele destul de mici ale sistemului solar. Cum a putut fi ea aflată? De bună seamă, nu cu cîntarul, ci prin calcule complicate, folosind datele asupra forței de atracție pe care o exercită Pămîntul asupra Lunei sau asupra corpurilor aflate la suprafața lui.

Dar vîrsta?

Pămîntul nostru are vreo 3—4 miliarde de ani.

După părerea savantului sovietic Otto Schmidt, Pămîntul a început să se formeze acum cca. 7 miliarde de ani, din roiul de meteoriți, pulberi și praf, aflat în jurul Soarelui. Pînă să ajungă însă la dimensiunile actuale (1.083.320.000.000 km^3), moment de la care începem noi să-i socotim vîrsta, au trecut, de asemenea, vreo 3 miliarde de ani!

OCTAVIAN SAVA

Jurămîntul

Ilustrații: ADOC

Noul an 1600 intrase în istorie cu viforniţe şi zăpezi cum nu se mai pomeniseră. Nici Roma binecuvîntată cu soare cald şi cer de azur nu fusese ocolită de vîntoasele sălbatice. Pinii seculari băteau mătănii lovindu-şi crengile pustiite cu un sunet sec de oase sparte.

Astrologii[1] şi călugării vesteau că se apropie sfîrşitul lumii şi predicau pocăinţa şi lepădarea de cele pămînteşti. Nepăsători la această prevestire, nobilii cătau cu îngrijorare la sipetele cu aur, care de la o vreme se arătau a fi tot mai uşoare. Negutătorii şi tîrgoveţii se adunau laolaltă în cîte o cămară încălzită şi, pufăind din „iarba dracului", pe care o adusese un navigator pe nume Columb, din Lumea Nouă, tăifăsuiau îndelung ba despre opreliştile care stînjenesc comerţul, ba despre tot soiul de cărţi şi invenţii care n-aveau nici o legătură cu cele bisericeşti, ci mai degrabă păreau nişte născociri ale satanei. Mai primejdios era însă faptul că aceşti oameni simpli, îmbrăcaţi în haine de postav gros, fără zorzoane, spuneau, nici mai mult, nici mai puţin, că nobilii şi călugării sînt nişte ticăloşi şi nişte şarlatani, iar că sfintele privilegii feudale, pe care biserica le apăra cu atîta străşnicie, socotindu-le veşnice, se vor nărui ca nişte plăsmuiri din nisip după cum se înlăturaseră şi alte înfăţişări ale lucrurilor despre care călugării şi scriptura arătau una, iar ştiinţa dovedise alta.

Înspăimîntată de atîtea erezii, biserica catolică, prin sluga ei credincioasă — inchiziţia —, ridica tot mai dese ruguri, ca să purifice, spunea ea, prin foc, păcatele omenirii. Nenumăraţi răzvrătiţi şi, alături de ei, oameni de ştiinţă cădeau pradă flăcărilor mistuitoare aprinse întru slava Vaticanului.

La 17 februarie 1600, cu tot frigul ascuţit, în Piaţa Florilor din Roma se adunase mai mult norod decît erau obişnuiţi să vadă la execuţii soldaţii Sfîntului Oficiu al Inchiziţiei. Veniseră studenţi, cărturari, navigatori şi tîrgoveţi să-şi ia rămas bun de la un dascăl învăţat şi îndrăzneţ pe care inchiziţia îl sortise flăcărilor. Din loc în loc, se mai vedea şi rasa unui călugăr sau veşmintele bogate purtate de vreun nobil trufaş. Pe aceştia îi mînase în Piaţa Florilor ura fără margini şi dorinţa de a fi siguri de moartea unui vrăjmaş primejdios care afirmase că pămîntul nu este centrul universului, că fiecare stea este un soare şi că în jurul multora din aceştia se învîrtesc planete asemănătoare pămîntului şi, în sfîrşit, că ar trebui să se ridice cuvîntul şi veniturile călugărilor catolici, pentru că sînt o pată pentru omenire.

Tobele răpăiră scurt şi ameninţător. Vîntul puternic răscoli jeraticul rugului. Un murmur de groază străbătu mulţimea. Un om îmbrăcat într-o cămaşă de pînză groasă şi purtînd în cap tichia roşie de eretic fu urcat pe rug. Căuta să pară liniştit. Nici un muşchi nu tresărea pe obrazul lui smead, cu trăsături ascuţite, care trădau voinţă. Ţinea fălcile încleştate ca nu cumva geamătul de durere să ţîşnească de pe buzele lui.

Se spunea că 8 ani fusese chinuit în temniţele Sfîntului Oficiu ca să-şi renege ideile, dar el refuzase. Iar cînd i se citise condamnarea la moarte, el spusese judecătorilor: „Rostind condamnarea mea, voi vă temeţi mai mult decît mine, care o ascult".

Acum stătea la fel de mîndru şi de neînduplecat pe rug. Cămaşa îi ardea. Limbile de foc îi muşcau obrazul, barba, părul. Ochii îi sîngerau. Deodată, cu o ultimă tresărire, condamnatul strigă: „Pe mine mă puteţi arde, dar adevărul spuselor mele nu-l puteţi distruge. Secolele viitoare mă vor înţelege şi mă vor preţui".

Cuvintele lui stîrniră ecouri prelungi în Piaţa Florilor, iar cînd vîntul le aduse înapoi, pe rug, Giordano Bruno murise.

În mulţime, ascunzîndu-şi chipul sub borurile largi ale unei pălării, un bărbat cam de 40 de ani privea cu durere cenuşa pe care călăii o aruncau în apele Tibrului. Strîngînd pumnii, bărbatul şopti neauzit:

— Bun rămas, Giordano Bruno. Nu te teme! Gîndurile tale n-au fost mistuite de flăcări. Eu le voi purta mai departe. Tu însă... ai fost un răzvrătit. Sufletul tău bîntuit de nelinişte te-a mînat fără odihnă din loc în loc. Şfichiul biciului tău a lovit fără teamă

în tot ce a fost neștiință, întuneric, răutate. Eu sînt altfel. Eu voi aștepta, voi răbda și încet, ascuns, neștiut, voi smulge piatră de piatră din edificiul minciunii. Nu voi da la lumină nimic decît atunci cînd nimeni nu va mai fi în stare să pună la îndoială adevărul spuselor mele. Și dacă, totuși, voi ajunge și eu pe rug, atunci învățătura mea să se fi răspîndit de mult în lume, astfel ca cenușa să nu fie decît un ultim prinos pe altarul științei.

Bărbatul aruncă o privire rugului și plecă. Obrazul lui rotund, cu trăsături domoale, cu fruntea largă și ochii blînzi, era binecunoscut la Pisa și în Padova. Fusese doar atîția ani profesor la universitate. Experiențele lui ciudate, făcute în turnul înclinat din Pisa, nu supăraseră încă pe nimeni. La urma urmei dovedise numai că oscilațiile unui pendul sînt egale, că toate corpurile cad cu aceeași viteză, indiferent de greutatea lor, și construise un termometru. Acestea toate, deși nu erau chiar pe placul papei, nici nu-i stîrniseră mînia.

Cardinalii nu aflaseră însă că profesorul Galileo Galilei, căci el era bărbatul care în Piața Florilor jurase pe rugul lui Giordano Bruno, nu-și tipărea niciodată cursurile și că ele circulau, scrise de mînă, printre studenți.

În lucrările înmînate Sfîntului Oficiu, Galileo se prefăcea că recunoaște sistemul astronomului grec din antichitate Ptolomeu. (Acesta afirma că pămîntul se află în centrul lumii și că soarele și stelele se învîrtesc în jurul lui. Această descriere fusese admisă de biserică, fiind în concordanță cu biblia). În taină, însă, Galilei, îi învăța pe studenți că adevărata înfățișare a lumii este cea zugrăvită de polonezul Nicolae Copernic, cu aproape o sută de ani în urmă. Copernic arătase că nu soarele se învîrtește în jurul pămîntului, ci, dimpotrivă, planeta noastră se rotește în jurul soarelui. Același lucru îl susținuse și Bruno, dar plătise cu viața această afirmație îndrăzneață.

Galilei ar fi continuat poate , în taină, să împărtășească studenților învățătura sa dacă o veste nu i-ar fi tulburat liniștea. Departe , în Olanda, un șlefuitor de sticlă, privind prin două lentile așezate față în față, vedea lucrurile cele mai îndepărtate atît de aproape încît părea că le poate ajunge cu mîna. Profesorul nu mai are pace! Un instrument cu care să pătrundă în împărăția nemărginită a stelelor ar face să cadă lacătele care țin ferecate tainele universului. Și prudentul Galilei, în tăcerea odăii sale de lucru, sub bolțile întunecoase, învață meșteșugul șlefuitului. El nu îndrăznește să încredințeze nimănui construirea magicului instrument iscodit de mintea sa ageră. Și, într-adevăr, după ani de muncă, în 1609, cercetează cerul cu ajutorul unei lunete.

O noapte de neuitat a fost aceea în care și-a ridicat ochii întrebători către stele și le-a privit pentru întîia oară cu puterea lentilelor fermecate. Poate la fel i-a bătut inima și primului om care a izbutit să aprindă un foc. Poate la fel de copleșit s-a simțit și el de imensitatea forței peste care devenea stăpîn.

Uimit, Galilei zărește sateliții planetei Jupiter, poposește pe munții pustii și triști ai Lunei, asistă la fazele planetei Venus, desenează ciudatele pete din soare și își dă seama, o dată mai mult, cîtă dreptate avusese Copernic, care, fără lunetă, înțelesese giganticul mecanism al mișcării astrelor.

Da, luneta aducea acum argumente de netăgăduit în sprijinul teoriilor învățatului polonez.

Dar într-o noapte senină, cînd, adîncit în studiul planetelor învățatul nu lua seama la zgomotele străzii, un pluton de oșteni ai Sfîntului Oficiu se opresc în fața casei lui. Cîțiva soldați urcă în observatorul improvizat al savantului și-i sparg luneta. Galileo îi privește în tăcere. Nu rostește nici un cuvînt. Doar două lacrimi îi strălucesc în colțurile ochilor lui blînzi. Atît!

A doua zi, în zori , părăsește însă orașul. Începe o lungă pribegie prin Italia. Izbutește să-și reconstruiască luneta și colindă cu ea prin Neapole, Milano, Veneția, Florența.

Învățații privesc prin lentile și exclamă entuziasmați: „Dacă Columb a descoperit un nou continent, Galilei a descoperit un nou univers".

În 1611, cardinalul Belarmino, căpetenia Sfîntului Oficiu al Inchiziției, îl cheamă la Roma. Galilei este nevoit să se ducă.

— În biblie scrie cu slove mari, exclamă cardinalul, că profetul Iosua a oprit soarele din drumul său. Dacă soarele nu se învîrtește în jurul pămîntului, atunci cum a putut Iosua să-l oprească?

— Și dv., om luminat, chiar credeți povestea cu Iosua? întreabă surîzător astronomul.

— O astfel de întrebare te poate costa capul, Galilei! N-aș vrea să văd fruntea înaltă, părul tău alb, barba-ți venerabilă afumîndu-se la fel cum i s-a întîmplat lui Giordano Bruno. Ia seama! De azi înainte nu vei mai face nici un studiu, nu vei tipări nici un rînd care să aducă vreun argument în favoarea concepțiilor ereticului Copernic. De nu, flăcările îți vor fi ultimul culcuș.

Într-adevăr, Galilei își pecetluiește buzele și gîndurile. Nici un rînd nu mai iese de sub pana sa, iar cercetările și le continuă numai în mare taină.

Dar iată că de la Vatican se anunță instalarea unui nou papă — Urban al VIII-lea, care se vestea a fi

un protector al artelor și științelor. Galilei se hotărăște, în sfîrșit, să-și publice „Discuțiile asupra celor două sisteme ale lumii": cel al lui Ptolomeu și cel al lui Copernic.

Scrisă sub forma unui dialog între Simpliciu, care susținea cu argumente caraghioase concepția lui Ptolomeu și implicit a bisericii, și Salviatti, care era de partea lui Copernic, cartea avea menirea să răspîndească pretutindeni în norod concepțiile înaintate asupra înfățișării lumii. De aceea bătrînul învățat renunțase la limba latină în care se scriau pînă atunci lucrările științifice și folosise limba italiană, limba pe care o vorbea poporul.

Dar Inchiziția veghea, cardinalul Belarmino alergă la Vatican cu cartea dîndu-i papei să înțeleagă că prostănacul de Simpliciu nu e altul decît el, Urban al VIII-lea. Înfuriat peste măsură, papa ordonă confiscarea cărții și arestarea autorului.

Acestea toate se petreceau în 1632. Galilei era atunci un bătrîn de 70 de ani. Fiind chemat la Vatican din Toscana, unde locuia, prudent, savantul se preface bolnav. Dar medicul care vine să-l îngrijească este un agent al Inchiziției. El și cu oamenii lui îl răpesc pe Galilei și îl duc la Roma, unde-l aruncă în temnițele Sfîntului Scaun. Aici, 20 de zile și 20 de nopți, fără întrerupere, temnicerii îi cer bătrînului savant să-și abjure învățătura, să afirme că toate teoriile sale sînt mincinoase și eretice.

Într-o noapte, trecînd de gărzile înarmate pînă în dinți, străbătînd zidurile groase și sigure ale închisorii, la Galilei pătrunde o scrisoare.

Aproape orb, la lumina unui opaiț, bătrînul deslușește rîndurile scrise mărunt de o mînă dragă:

„Galileo Galilei,

Și cea mai însorită zi își are amurgul ei; și viața cea mai rodnică se sfîrșește sub lespedea rece a mormîntului. Dar după cum soarele nu apune înainte de a da pămîntului toată căldura sa, la fel este bine ca rodul unei vieți să fie dăruit în întregime semenilor. Lumea mai așteaptă de la tine, Galilei, descoperiri măreție, lucruri nespuse încă, gînduri neîmpărtășite. Dacă flăcările rugului vor curma viața ta înainte de vreme, atunci cine știe cîte secole vor mai trece pînă se va ridica unul asemenea ție, care să potolească setea de a cunoaște a omenirii. Nu, Galilei! N-ai dreptul să tai singur firul scump al vieții. Abjură învățătura ta și dăruiește în schimb, în anii ce ți-au rămas, noi nestemate care să strălucească în tezaurul științei. Vor veni vremuri mai fericite, în care omenirea se va bucura din plin de ele.

Abjură Galilei! Ți-o cere soția ta, fiica ta, elevul tău Toricelli, abjură și istoria te va înțelege și te va ierta..."

A doua zi, bătrînul este adus, în lanțuri, în sala de judecată a Sfîntului Oficiu. În genunchi, plîngînd de furie și rușine, el pronunță formula de abjurare: „A spune că pămîntul se învîrtește în jurul soarelui este o minciună și o erezie".

Cardinalul Belarmino face un semn. Temnicerii scot lanțurile lui Galilei, și savantul iese din sală cu umerii încovoiați, cu pași tîrșiți, cu fruntea înnegurată. Lanțurile temniței i se păruseră mai ușoare decît povara minciunii care îl dobora, îi chinuia conștiința, îi secătuia puterile. I se păru că-l vede înaintea ochilor pe Giordano. Filozoful martir îl privea mus-

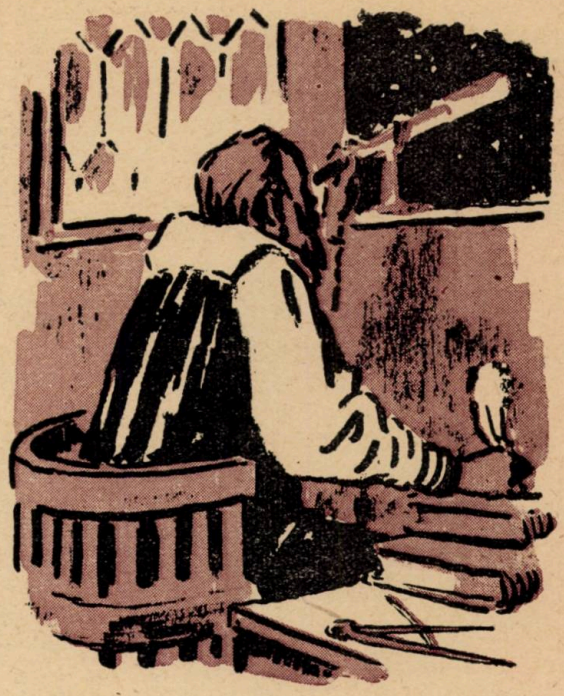

trător. Barba, părul îi erau cuprinse de flăcări, iar buzele șopteau: „Eu am preferat să ard de viu numai să nu mint"!

Galilei se oprește, ridică pumnii și lovește cu piciorul în lespedea de marmoră a sălii. Privind oamenii încremeniți din jur, el rostește cuvintele care au rămas nemuritoare:

„E pur si muove!"[2]

10 ani mai tîrziu, cînd se va fi stins din viață, noi lucrări ale sale vor fi apărute tocmai în îndepărtata Olandă, noi descoperiri aveau să se adauge la tezaurul științei, iar concepția lui Copernic despre univers avea să fie prin Galileo Galilei definitiv biruitoare.

[1] Învățații care credeau în mod fals că stelele și planetele au diferite înrîuriri asupra destinului oamenilor și popoarelor.

[2] „Și totuși se mișcă!"

CĂRȚI NOI

Ospățul lui Rez Mihaly

de Nagy Istvan

Romanul scriitorului maghiar clujean Nagy Istvan înfățișează peripețiile pline de haz, dar și de amărăciune ale lui Rez Mihaly și ale prietenilor săi, copii de muncitori dintr-un modest cartier de periferie al unui oraș din Ardeal.

Intîmplările în decursul cărora copii, ajutați de sfaturile muncitorului comunist Rez Mihaly, învață să se descurce singuri în viață, să fie curajoși și uniți, se petrec în ultimii ani ai regimului hortist, trecînd și pragul eliberării patriei noastre de sub jugul fascist.

Eroii cărții prin acțiunile lor inimoase vor fi îndrăgiți de toți tinerii cititori.

Surpriza noastră

Visul unor tineri paraşutişti

Un tractor cu şenile-auto

Şasiul tractorului (fig. 1) se construieşte dintr-o placă de lemn de tei de 5 mm grosime, după dimensiunile din schiţă. La fel construim corpul tractorului (fig. 2) şi piesa care imaginează motorul (fig. 3). Cele 4 roţi, cu lăţimea de 10 mm se fac din placaj, iar axele lor din sîrmă rezistentă.

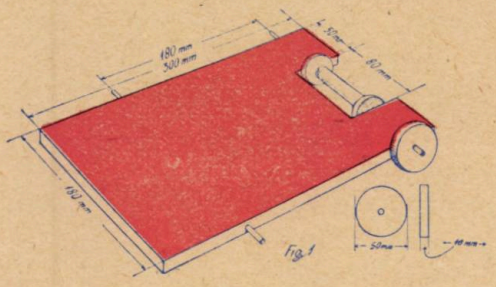

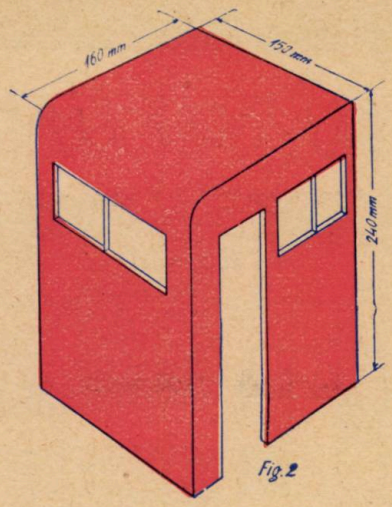

Toate piesele de lemn pot fi lustruite cu glaspapir şi apoi colorate.

Ordinea de montare este următoarea: se fixează mai întîi pe şasiu corpul şi motorul tractorului. În acest scop folosim cuişoarele sau cleiul. Apoi se montează dedesubt axele roţilor, fixîndu-le cu ajutorul unor copci de sîrmă. La mijlocul axului din spate (fig. 4) vom trece un mosor. Pe el va fi înfăşurat un elastic cu unul din capete prins de mosor, iar cu altul de şasiu.

Mai rămîne să montăm pe roţi şenilele, confecţionate din două fîşii de pînză de lăţimea roţilor peste care se lipesc din 5 în 5 mm bucăţele din beţe de chibrituri.

Răsucim acum cu mîna roţile din spate pînă înfăşurăm tot elasticul.

Pe un teren plat (masă, podea) tractorul va merge singur cîţiva

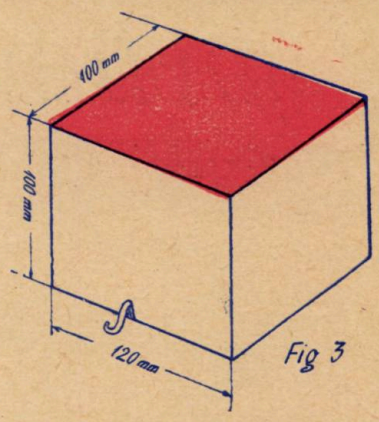

metri, atît cît va permite lungimea elasticului.

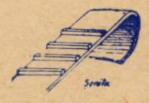

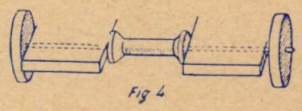

VITRINA cu CARICATURI

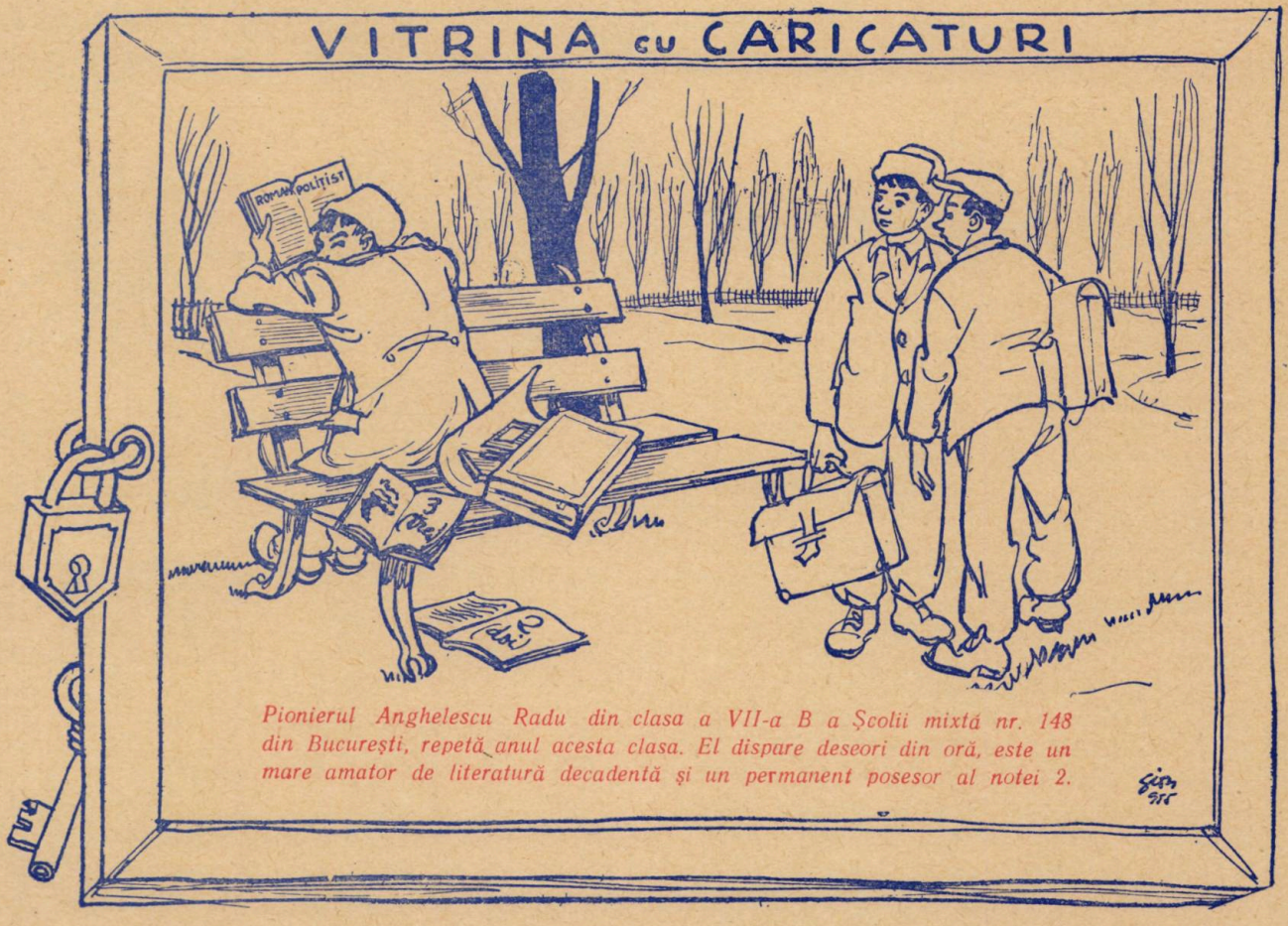

Pionierul Anghelescu Radu din clasa a VII-a B a Şcolii mixtă nr. 148 din Bucureşti, repetă anul acesta clasa. El dispare deseori din oră, este un mare amator de literatură decadentă şi un permanent posesor al notei 2.

— Îl recunoşti? E fostul nostru coleg, Anghelescu Radu din cl. a VII-a.

— Ce face, repetă lecţiile?
— Da de unde?! Repetă clasa!

În timpul vostru liber

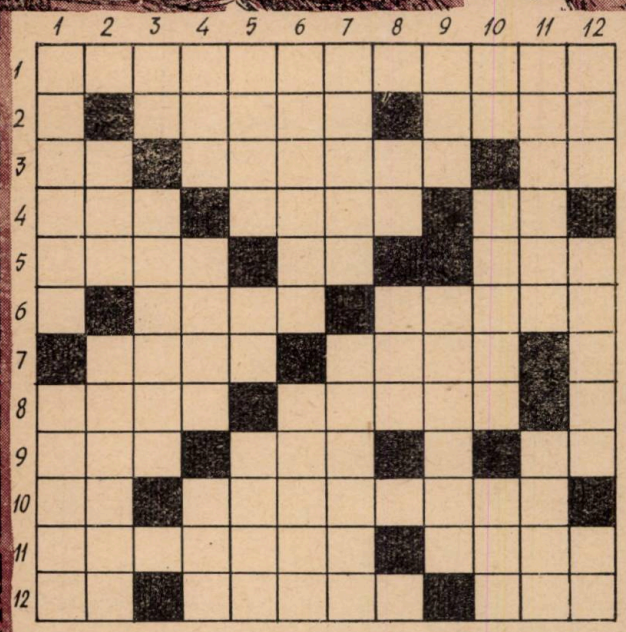

JOC Geografic

ORIZONTAL: 1) PORT ÎN S.U.A. PE COASTA OC. PACIFIC. - 2) ADEVĂRATE - AFLUENT AL DUNĂRII ÎN R.P.R. 3) NORD-VEST - ORAȘ ÎN VIETNAM - CAMPION. 4) ARE BARBĂ, DAR NU ȘI-O PIAPTĂNĂ NICIODATĂ. - PORT LA M. ADRIATICĂ. - APĂ FĂRĂ CURSUL INFERIOR. - 5) ÎI MAI SPUNE ȘI CRISTIANA - O JUMĂTATE DE RUTĂ! - RETEZ. - 6) INSTRUMENT MUZICAL CU TUBURI - LA TABLĂ ȘI ÎN M. MEDITERANĂ. 7) CANAL ȘI PORT CU ACELAȘ NUME - ORAȘ ÎN NORDUL FRANȚEI. 8) FORMĂ DE RELIEF - CEL MAI MARE FLUVIU DIN EUROPA. 9) ARTICOL - EGIPTUL ESTE DARUL LUI - POFTIM! 10) NOTA BENE - MIȘCĂRILE CICLIȘTILOR ÎN CURSE 11) PORT LA M. EGEE - AFLUENT AL DUNĂRII. 12) POSED - E ȘI DE MASĂ ȘI DE CÎMP - CADOU.

VERTICAL: 1) PORT BRAZILIAN - JUCA. 2) PE MARE SAU ÎN BUCĂTĂRIE - SĂRBĂTORIM. 3) NOTA REDACȚIEI - UDAT. 4) ESTE PURTAT DE TURCI - ORAȘ ÎN URSS - SÎNT CAPABIL. 5) RÎU ÎN R.P.U - ÎN GAZ - BĂDIE. 6) SE ÎMPRIETENIRĂ - PORT LA DUNĂRE ÎN R.P.B. 7) AFLUENT COLORAT AL OLTULUI - SÎNT NU NUMAI DE SALVARE, DAR ȘI DE MÎNCAT. 8) LE TUNDEM - ESTE BUN LA CURSE, LA PARADĂ ȘI LA LUCRU. 9) RÎU ÎN BAVARIA - PUS LA PUNCT. 10) PRONUME - ORAȘ ANTIC - FAC HAZ. 11) PLEȘNIT - PORT ÎN SUDUL FRANȚEI. 12) O "ȚARĂ" LA NOI ÎN ȚARĂ - ORAȘ ÎN CRIMEIA - UNITATE DE MĂSURĂ AGRARĂ.

CUVINTE RARE: RAAB, INN

Mărgeanu Mariana și Sherghina Dorina - Reșița

Monoverb METEOROLOGIC (3-8)

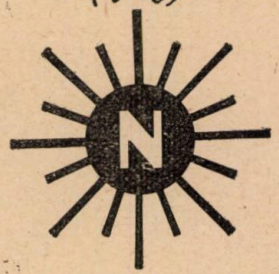

Demetrescu Gh.
BUCUREȘTI

MONOVERB literar (6-10)

Antal Vasile
IAȘI

MONOVERB (5-9)

Antal Vasile
IAȘI

MONOVERB (6-11)

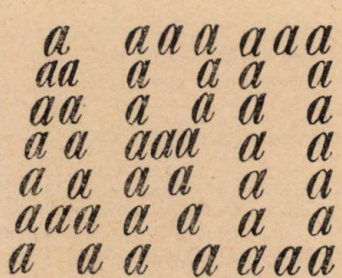

Tote. V
ZIMNICEA

Biverb CU 3 SOLUȚII (4,4)

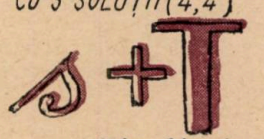

Nicu Sbuchea
HAȚEG

Tiparul executat la Combinatul Casa Scînteii „I. V. Stalin". Piața Scînteii nr. 1

Prețul lei 1,50

FILM de
DESENE ANIMATE

ÎNTR-O ZI IEPURELE GRĂDINAR ÎȘI DUCEA ȚANȚOȘ MARFA LA MOȘ MARTIN HANGIUL. LA O MASĂ ÎN HAN, STĂTEA ȘI BEA PLICTISIT UN OGAR ÎNCĂLȚAT CU O PERECHE DE CIZME ROȘII

DUPĂ CE DUSE MARFA ÎNĂUNTRU IEPURILĂ SE ÎNTOARSE CU PUNGA PLINĂ DE BANI. OPRINDU-SE ÎN FAȚA OGARULUI ÎL ÎNTREBĂ:

ȚI PLAC? ȚI LE VIND.

FRUMOASE CIZME. DE UNDE LE AI?

OGARUL DUPĂ CE LUĂ PUNGA IEPURELUI COMANDĂ HANGIULUI MÎNCARE ȘI BĂUTURĂ

VINEE!

HANGIUL PRIMI DE LA OGAR BANII DIN PUNGĂ, SPRE NEDUMERIREA ȘI MIRAREA IEPURELUI

OGARUL MÎNCĂ ȘI BĂU CU POFTĂ ÎN TIMP CE IEPURELE NU MESTECĂ DECÎT DOUA-TREI FOI DE VARZĂ.

DUPĂ O MASĂ COPIOASĂ OGARUL ATÎPI. VOIND SĂ PLECE, IEPURELE VENI LA OGAR ȘI-L TREZI

DĂ-MI CIZMELE CĂ PLEC

CARE CIZME?

ȘI VĂZÎND CĂ N-O SCOATE LA CAPĂT CU NEGUSTORUL LUI, LUĂ PUNGA GOALĂ DE PE MASĂ, O UMFLĂ ȘI O ARUNCĂ PE SOBĂ.

ȘTII CĂ MAI AM BANI?

DINTR-O SĂRITURĂ OGARUL FU PE MASĂ, IEPURILĂ SE URCĂ ȘI EL ȘI PRINSE DE CUREAUA OGARULUI CÎRLIGUL DIN TAVAN. ACESTA RĂMASE AGĂȚAT DE CÎRLIG.

ÎN ACEST TIMP IEPURELE II SCOASE UNA CÎTE UNA CIZMELE DIN PICIOARELE OGARULUI ȘI SE ÎNCĂLȚĂ CU ELE.

LA REVEDERE SĂ NE VEDEM CU BINE!

ȘI DE ATUNCI OGARUL FUGE DUPĂ IEPURE SĂ-I IA ÎNAPOI CIZMELE ROȘII.

CIZMELE OGARULUI

DUPĂ UN BASM POPULAR. POVESTIT DE

DIN ÎNTÂMPLĂRILE LUI Trufă și Fănuță

Motto :

Aventura următoare ?
Nu-i nevoie mult să-i rogi
Vă vor spune la oricare
Cum au fost METEOROLOGI

Versuri: **E. JURIST**

Desene: **BURSCHI**

O furtună-ngrozitoare
I-a adus în timp record
Pe-o banchiză plutitoare
Cum vedeți — la Polul Nord.

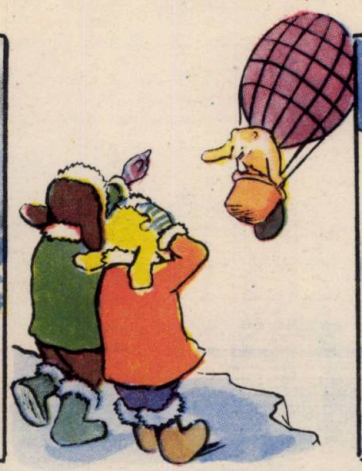

Înarmați cu aparate
Stabilesc ai apei curs,
Cînd deodată... — Ce văd frate ?
Ne-a furat balonu-un urs !!

Iată-i ca rămași „pe apă"
Pe cei doi „naufragiați"
Dar Fănuță-un strigăt scapă
— Vino, că sîntem salvați !

— Mai pompează că nu strică...
— Cu-așa barcă și în larg
Naviga-vom fără frică
Fără pînză și catarg.

— Ce balenă ! Cam ciudată,
Și cum sare peste val ?!
...A zărit-o dintr-o dată
Vînătorul de pe mal.

Și ținînd precis — harponul
Zboară peste depărtări...
(Mult s-a mai mirat laponul :
— Pe balenă — pasageri ?!)

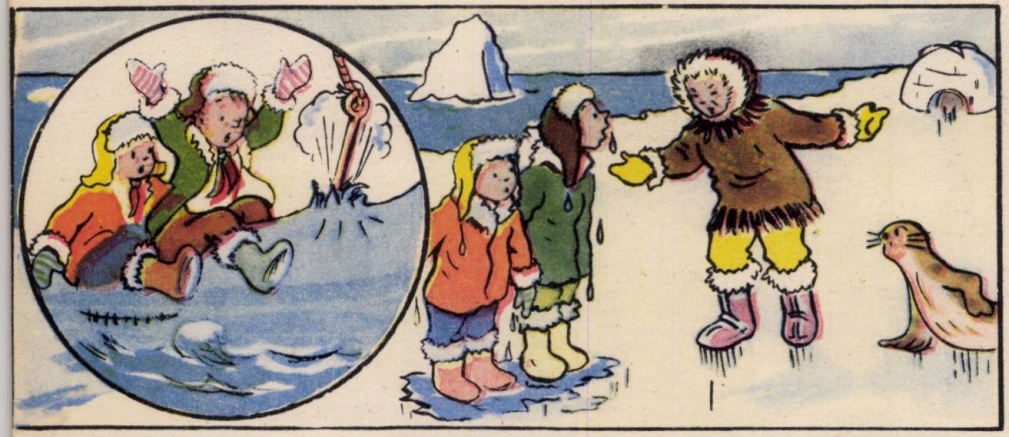

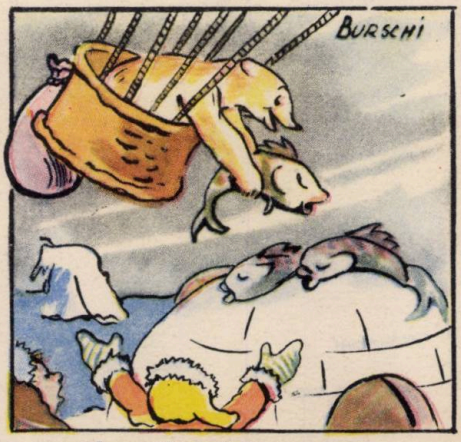

lea de balenă, iată
plesnit cu zgomot — bum !
pe apă citeodată
i să ai o „pană"-n drum)

Fără multă greutate
Lămurire pe lapon
Despre cele întîmplate,
Despre ursul din balon !

Mai prin semne, mai din gură,
Și laponul li s-a plîns :
— Peștii... cineva mi-i fură,
I-am prins... dar nu i-am prins

În curînd și hoțu-apare
Dînd tîrcoale iar la pești
— Te vom prinde noi, tîlhare

Biblioteca centrala

CRAVATA ROȘIE

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

MARTIE 1956 Nr. 3

Grădina Zoologică
din
Dresda

Trei lama din Tibet

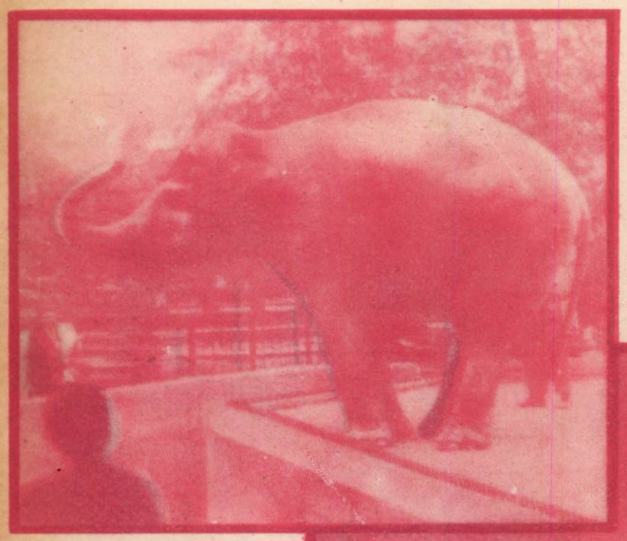

Elefantul salută publicul

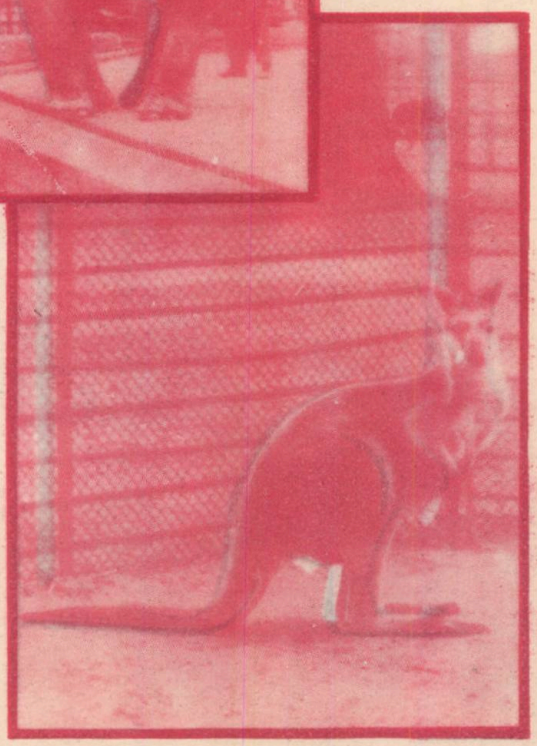

Cangurul aşteaptă mîncarea

„Guanako" din Ţara de foc

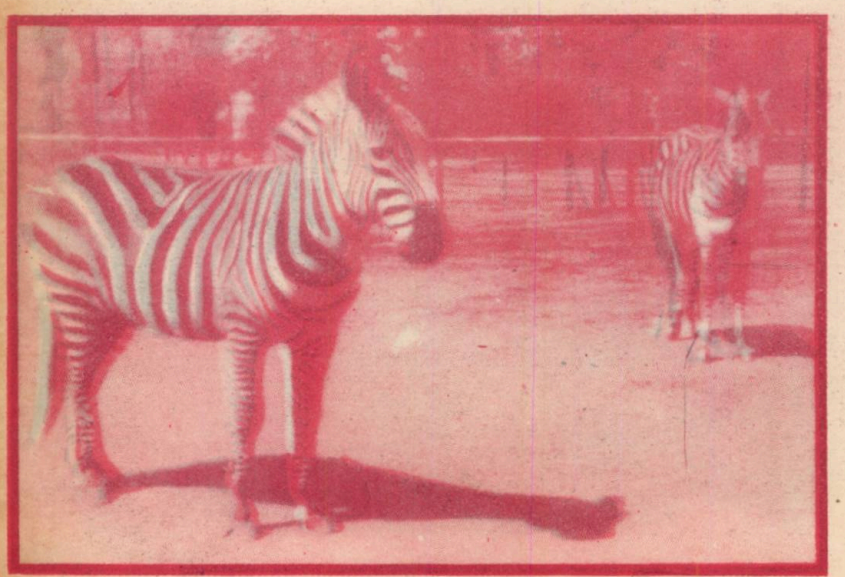

Zebra se recunoaşte uşor după dungi

ATENŢIUNE! Priviţi aceste fotografii cu ochelarii miraculoşi pe care

Ochelari miraculoși

Pe copertele noastre interioare sînt reproduse fotografii de la Palatul Pionierilor și Grădina Zoologică din Dresda (R. D. Germană).

Cu ochiul liber ele par greșit reproduse, dar privite mai insistent cu ochelarii miraculoși, imaginile din fotografii vor apare în relief întocmai ca într-o machetă.

Pentru confecționarea ochelarilor miraculoși decupați în întregime desenul de mai jos și ungeți cu pelicanol sau gumarabică marginile sale. Aplicați în locul sticlelor (decupînd locul înnegrit) cele două bucăți de celofan ; celofanul albastru pentru ochiul drept iar celofanul roșu pentru ochiul stîng.

Îndoiți bine hîrtia pe linia punctată pentru ca ambele părți ale desenului să se suprapună exact.

Scrieți-ne ce părere aveți despre această surpriză și cum vă explicați fenomenul.

Păstrați ochelarii pentru alte planșe în relief care vor apare în revista noastră.

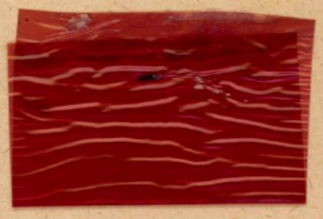

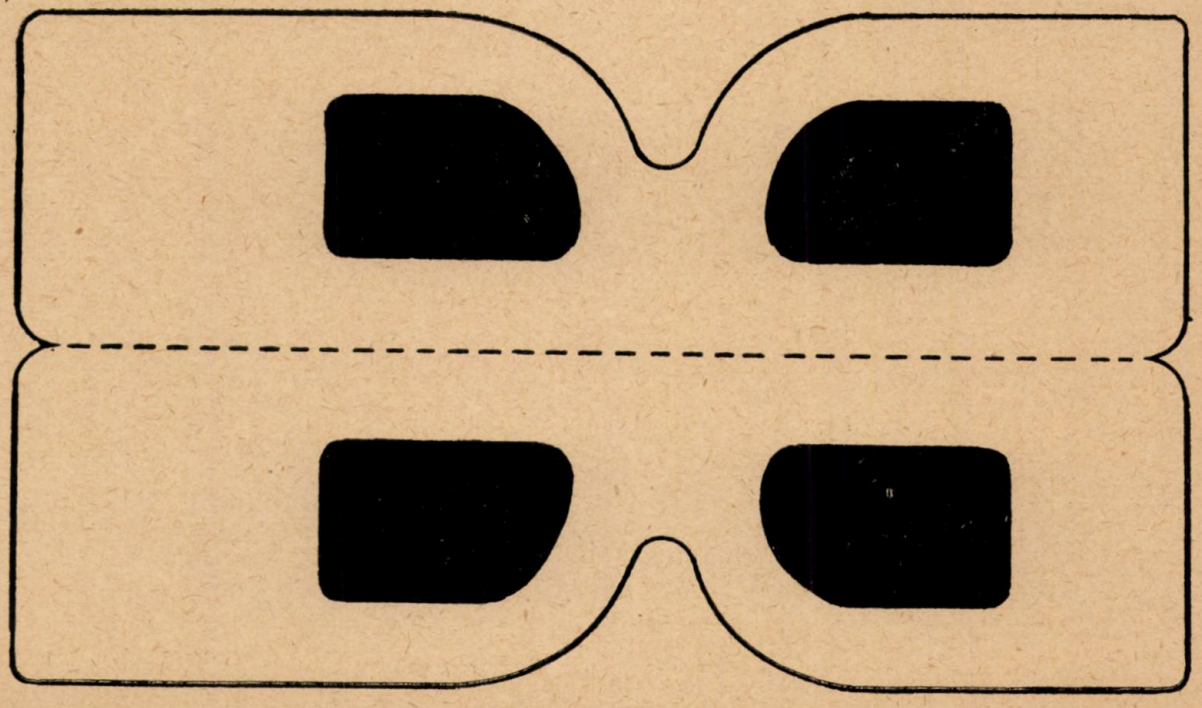

Mama mea

DIMOS RENDIS

Cine poate ca şi mine
Pe măicuţa mea s-o vadă
Ziua sau pe-ntunecime
Din mulţimea de pe stradă?

Chiar în uruit de care,
De tramvaie, de maşini,
Deslușesc din zgomot mare
Rochia-i ce foşneşte lin.

O aud fără greşeală,
Căci cînd inima mi-e grea
Mă strecor la ea în poală
Să-mi usuce lacrima.

Mii de mîini de mi se-arată
— Care sînt, nu-mi spune, taci!
Singură cunosc deodată
Mîinile măicuţei dragi.

Iată palma ei cea caldă
Mă alintă-ncet pe frunte,
Inimioara îmi tresaltă
Ca o trestie în unde.

Degetele-i ca o boare
Trec prin părul-mi binişor,
Şi cînd fac vreo poznă mare
Tu mă certi, arătător.

Dintre voci nenumărate,
Deslușesc în orice ceas,
Zi sau noapte, dintr-o dată
Dulcele măicuţei glas.

Ştiu eu orice mlădiere
Din adîncul vocii scoasă,
Cînd e ca o mîngîiere,
Cînd... hai nu mai rîdeţi, lasă.

Ca un basm fără de seamăn
Glasul ei e, ca un cînt,
Cînd la pieptul său mă reazăm
Şi ascult al ei cuvînt.

Oameni dacă trec mulţime
Pe sub geamuri, cu paşi grei,
Deslușesc atît de bine
Cum răsună pasul ei.

Nimeni, nimeni nu o ştie
Cum o ştiu de-a rostul eu.
Chipu-i, ca o bucurie,
Îmi răsare-n gînd mereu.

Zece mîini, de ce n-am? spune,
Să mi-o strîng în braţe tare!
Cine seamănă pe lume
Cu măicuţa-mi iubitoare!

în romîneşte de LETIŢIA PAPU

Bimbiriţichel

AMINTIRI DESPRE G. TOPÎRCEANU
POVESTITE DE OTILIA CAZIMIR

Dacă G. Topîrceanu ar fi trăit şi ar fi scris pînă la capăt povestea băieţaşului mărunţel şi ciufulit, dar isteţ nevoie mare, Bimbiriţichel ar fi astăzi cel mai bun prieten al tuturor copiilor de la noi: mai bun decît ursuleţul năzdrăvan, decît piticii Albei — ca-zăpada sau decît şoricelul Michi, deoarece Bimbiriţichel ar fi fost de-al nostru şi ar fi trăit cot la cot cu copiii noştri, făcîndu-i să rîdă sau să se înduioşeze de poznе sau de amărăciuni care puteau fi, oricînd, ale oricăruia dintre ei.

G. Topîrceanu voia să-i dea lui Bimbiriţichel proporţiile mari ale unui erou cît se poate de modest. Lucrul nu era deloc uşor (de aceea-şi amîna mereu povestea „pe cînd va avea răgaz"), dar tocmai în această disproporţie ar fi stat atît farmecul cît şi trăinicia personajului. Bimbiriţichel n-ar fi înfăptuit minuni ca în poveşti sau vitejii extraordinare. Ceea ce era să facă el ar fi putut face oricare alt băieţel — dacă i-ar fi dat prin minte. Dar asta-i, că nici unuia nu i-ar fi dat! Inventivitatea şi ingeniozitatea lui Bimbiriţichel ar fi făcut din el, cu douăzeci de ani mai devreme, un adevărat erou în miniatură al zilelor de azi.

Din nenumăratele năzdrăvănii ale lui Bimbiriţichel, G. Topîrceanu n-a apucat să scrie decît una, şi nici pe aceea în întregime.

Prima pagină a manuscrisului, cu prima sau primele strofe, lipseşte. Oricît mă silesc, nu mi-o pot aminti. Cred că a fost pierdută de cei doi tineri confraţi cărora le-am încredinţat o dată manuscrisele pe care le am de la G. Topîrceanu şi care mi le-au înapoiat răvăşite, descompletate şi ruşinos de murdare. Pe pagina a treia, autorul (care obişnuia să-şi deseneze eroii, ca să-i „vadă" mai bine) l-a schiţat pe Bimbiriţichel: un băieţaş bălai şi zburlit, cu mîinile înfundate în buzunare şi cu aerul hotărît al omului care ştie multe. Prezentarea lui Bimbiriţichel lipsind, iată-i pe cei din jurul lui:

Fraţii lui, băieţi şi fete,
Au crescut mai pe-ndelete,
Toţi plîngoci şi dolofani.
Cel mai tînăr dintre şapte

Se numeşte Papă-lapte
Şi-a-mplinit abia doi ani.

Toată ziulica ţipă.
Nu stă locului o clipă,
*(Cere lapte:)*vrei — nu vrei.*
Biata mă-sa la tot pasul
Trebuie să-i şteargă nasul
Şi să-l aibă-n grija ei.

N-au nici capră, n-au nici vacă.
Mama-i văduvă săracă.
Numai Bimbiriţichel
O ajută cîteodată
Cînd o vede supărată...
Ce s-ar face fără el?

Într-o seară, o vecină
Zice: — Viu de la grădină,
Dintr-o margine de sat.
Mă dusesem, eu cu fata,

Şi-am luat şi pe cumnata,
Să culegem zarzavat.

Dar nici nu intrasem bine:
De sub gard, de lîngă mine
Ţîşt! un iepure şoldan!

Arză-l focu'să mi-l arză,
Mi-a mîncat un car de varză,
Toată munca dintr-un an!...

Bimbiriţichel de-o parte
Stă uitîndu-se-ntr-o carte,
Parcă nici n-ar auzi
Chestia cu zarzavatul...
Dar a doua zi, băiatul
S-a sculat în zori de zi.

Unde pleacă? La grădina
Unde ieri a fost vecina,

Într-o margine de sat, —
Că-şi făcuse noaptea planul
Cum să prindă el şoldanul
Care fură zarzavat.

* Cuvintele „Cere lapte" au fost puse de G. T. în paranteze spre a fi înlocuite.

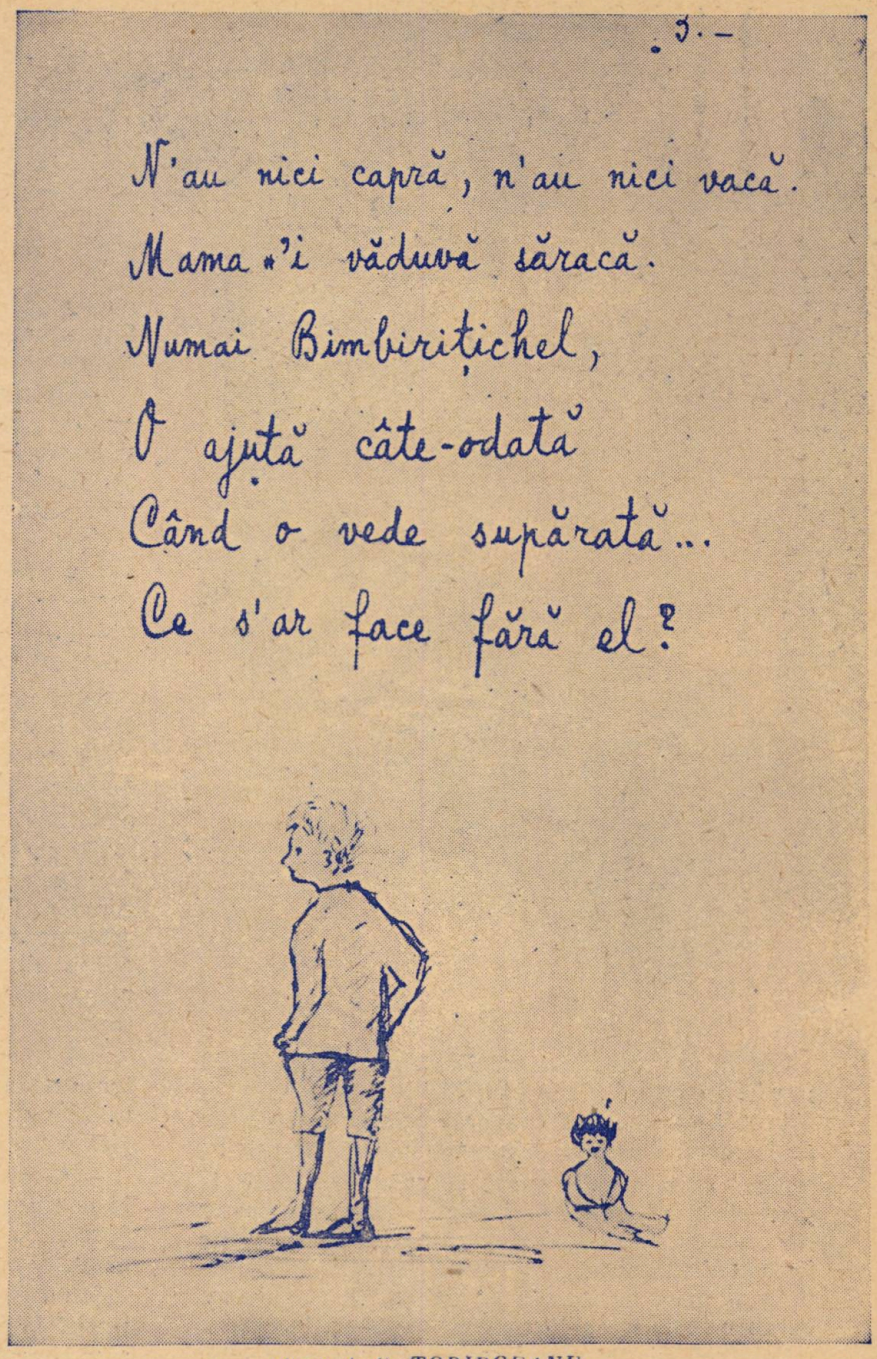

desen de G. TOPIRCEANU

Atît. Sfîrşitul acestei întîmplări era plin de haz. Bimbiriţichel ajungea la grădina cu pricina, se aşeza la pîndă sus, pe gard şi rămînea acolo nemişcat, aşteptînd hoţul. Iar cînd şoldanul, liniştit, îşi începea ospăţul, Bimbiriţichel îşi cumpănea bine mişcarea şi sărea călare pe spinarea hoţului. După care, strunindu-l de urechi ca de frîu, îl mîna spre sat. Ajuns în vîrful dealului, trăgea un chiot cum ştia el, dînd mame-sii de veste:

Pune, mamă, ciorba-n oală,
Că sosesc cu iepuraşul!

Cine nu l-ar fi îndrăgit pe Bimbiriţichel pentru isprava asta, ca şi pentru toate celelalte?

Dar bietul Bimbiriţichel a împărtăşit soarta nedreaptă şi dureroasă a autorului său, dispărînd o dată cu el înainte de a-şi fi trăit năzdrăvana lui poveste.

de GICA IUTEŞ
Ilustraţii:
NIKI POPESCU

Era un ger uscat şi aspru în noaptea aceea de 25 spre 26 ianuarie a iernii lui 1935.

În încăperea caldă şi spaţioasă a vastului său birou de la etajul unu, şeful Siguranţei orădene se plimba nervos. Ţinea mîinile scurte şi groase înnodate la spate şi călca înciudat florile de un portocaliu ţipător ale covorului persan, care acoperea porţiunea dintre fereastra împodobită cu o enormă draperie de dril stacojiu şi masa de lucru încărcată cu patru dosare burduhoase de acte şi hîrtii scrise mărunt şi îndesat.

Faţa şefului, de obicei roz-trandafirie, ca a unui purceluş de lapte bine hrănit, era acum vînătă şi boţită de grijă şi nesomn. Şeful chefnea pe nas ca un cîine rău şi întărîtat căruia i s-a pus botniţă. La fiecare chefnitură, buzele sale groase făceau o strîmbătură; iar micul muştiuc de chihlimbar, cu ţigara pe jumătate fumată, dar stinsă de mult, se muta dintr-un colţ în celălalt al gurii. Fruntea i se acoperea de broboane reci de sudoare, încreţindu-se în răstimpuri, semn că stăpînul său face eforturi deosebite de gîndire.

Deodată şeful se opri brusc, drept în mijlocul covorului cu flori ţipătoare portocalii, ţintuind cu o privire fixă lampa de birou cu abajur smălţuit cu un desen cu floricele roz şi fluturaşi albaştri.

Apoi dintr-un salt fu lîngă telefon. Smulse receptorul şi urlă însufleţit:

— Alo? Da! Aduceţi pe Stamatiad sus!

Îndată ce puse receptorul în furcă, şeful Siguranţei orădene se trînti gemînd în fotoliul său de piele şi rămase acolo, cu ochii închişi, cu pumnii strînşi, cu faţa schimonosită, pradă unui gînd care-i făcea nespus de rău.

— Blestemaţii! bolborosi el. Tocmai la mine în oraş s-au găsit să-şi facă de cap! Steaguri roşii, ziare şi manifeste!... Plouă cu manifeste! Şi şeful sări ca ars din fotoliul său ca şi cum abia atunci ar fi descoperit că şade pe-o viperă...

Cînd uşa se deschise, înăuntru fu împrîncit un individ cu părul vîlvoi escortat de doi gardieni cu mutre tîmpe şi speriate...

— L-am adus, să trăiţi! răcniră ei într-un glas, pocnind călcîiele.

Şeful făcu un gest de lehamite... arătîndu-le uşa şi se întoarse către individul adus.

Împrîncit de gardieni, acesta se poticnise în mijlocul încăperii şi rămăsese prostit, cu ochii holbaţi la omul scurt şi gras din dosul biroului masiv.

Nu părea să aibă mai mult de douăzeci de ani. Avea ochiul stîng învineţit de lovitura unui pumn zdravăn. Ochiul umflat şi pe jumătate închis era groaznic la vedere. Dar ceea ce urîţea şi mai mult chipul lui alb ca varul, pe care stăruia o spaimă aproape bolnăvicioasă, era un zîmbet de-o slugărnicie dezgustătoare.

Şeful îl măsură atent, apoi îşi împleti degetele mîinilor unele în altele şi începu să depene cu iuţeală un fir nevăzut pe degetele mari. În cele din urmă vorbi cu glas sec şi fără intonaţie:

— Ascultă Stamatiad! I-am bătut trei zile la rînd. N-au vrut să recunoască nimic... Habar n-au de manifeste şi de comunişti. Nu cumva mi-ai vîndut pui de găină în loc de pui de vultur?

Şi buzele groase ale şefului Siguranţei orădene se lărgiră într-un rînjet care lăsă să i se vadă gingiile roze şi dinţii laţi îmbrăcaţi în aur...

— Ce zici, Stamatiad? Ce-ar fi să te bag iar în porţie. Să te pun puţintel în priză, ai?

Stamatiad se încovoie ca sub o lovitură de bici şi scoase un strigăt răguşit:

— Domnu' şef! Vă jur domnu' şef... Am spus adevărat! Nu mă nenorociţi domnu' şef... Ei sînt! Ei au lipit manifestele în piaţă şi la pod... Întrebaţi la fabrica Helga şi la Phoebus... Acolo s-au găsit manifeste în fiecare zi. La Grünwold s-au găsit şi ziare.

— Asta o ştiu, ticălosule!... răcni şeful Siguranţei, rupînd furios firul nevăzut pe care-l depăna pe degetele mari. Dar cine ţi-a dat manifestele?

— V-am spus domnu' şef. Ei mi le-au dat! Eu nu sînt comunist. Tata are han mare la Apahida... Ce să fac dacă m-a alungat pe drumuri? Banditul bătrîn! El e de vină! Pentru cîţiva franci din tejghea, m-a alungat! Din cauza lui am ajuns în fabrică... Acolo

toți muncitorii sînt comuniști... Ce era să fac domnu' șef... Trebuia să mă vîr și eu printre ei, ca să trăiesc!

— Aha! mormăi șeful. Văd că e nevoie să te vîr la priză! Și, apucînd brusc receptorul, urlă...

— Alo!... Ați adormit momîilor? Să vină la mine comisarul Făcălete. Stamatiad rămase o clipă încremenit, apoi începu să se bată cu pumnii în cap, sughițînd a plîns.

— Nu mă bateți domnu' șef! Manifestele se lucrau în subsol la fabrica de lapte Helga. Și „Tînărul muncitor" tot acolo se tipărea cu multiplicatorul.

— Un multiplicator? Unde-i multiplicatorul, urlă șeful Siguranței, bîjbîind cu mîini tremurînde după mușticul de chihlimbar, căzut între hîrtiile de pe masă.

— E ascuns în perete acolo în subsol... spuse repede Stamatiad. N-am știut că vă interesează domnu' șef!

În aceeași clipă, ușa se deschise și un om înalt și zdravăn intră înăuntru. Pe cap și obraji n-avea nici un fir de păr. Avea pielea netedă ca-n palmă, dar era roșie de parcă ar fi fost jupuită... Omul era spîn.

— Domnișoara noastră face nazuri? întrebă el rînjind cu niște dinți lungi și albi ca de lup și-și plesni semnificativ vîna de bou de carîmbul jambierelor lungi de piele galbenă.

Stamatiad se prăbuși în genunchi, hohotind și tremurînd de frică.

— Multiplicatorul e cusut într-un sac! El l-a ascuns în zid acolo unde a fost instalația pentru separator. El l-a ascuns! Ludovic...

— Ludovic? Cine-i Ludovic? tresări șeful atît de încordat încît scăpă și mușticul din gură.

Făcălete se repezi la Stamatiad făcînd să șuiere vîna de bou...

— Lasă-l mă! ordonă celălalt întinzînd gîtul peste birou și holbîndu-și ochii la Stamatiad.

— Ludovic Minski! șopti acesta tremurînd din toate mădularele. Apoi urmă stins: Capul uteciștilor!...

— Capul uteciștilor? Măgarule! urlă șeful sărind din fotoliu ca opărit. De ce n-ai spus de la început? Făcălete! Ia-l în primire și trage-i vreo două pentru întîrziere. Dar lente! Să mai poată lua cafeaua mîine dimineață...

★

Becul chior din capul scărilor își strecura lumina slabă prin ferestruica zăbrelită a ușii. În subsolul Siguranței din Oradea, gerul nopții de ianuarie nu ardea atît de năprasnic pe cît ardeau rănile de pe trupurile celor patru uteciști bătuți trei zile la rînd de către comisarul Făcălete.

Rănile ardeau, mistuind în dureri chinuitoare pe cei patru tineri care zăceau cu fața la pămînt, pe lespezile murdare și umede de sînge.

Ana, o fată slăbuță cu cozi negre, rihtuitoare la fabrica de încălțăminte, scăpa în răstimpuri cîte un geamăt însoțit de un suspin.

Suspinul ei îi făcea pe ceilalți să tresară ca în somn și să șoptească unul după altul...

— Ana, te doare rău?

Ana, șoptea atunci ca pentru sine...

— Parcă mă doare mai puțin acum!

Matei, un băiețandru înalt, muncitor metalurgist la Grünwold, avea spatele tot numai o rană. Ședea nemișcat cu fața îngropată în brațele încrucișate și tăcea de parc-ar fi fost mort.

Numai Alic, negriciosul cizmar, cum îi spuneau toți cîți îl cunoșteau, bătut crunt la tălpi și la palme, nu tăcea o clipă. Părea la fel de vorbăreț și glumeț ca mai înainte. Se foia mereu, scoțînd cîte un blestem complicat la adresa lui Făcălete și a balaurului umflat de la etajul unu și se tîra pe coate și pe genunchi pînă în colțul Anei. O mîngîia pe păr și-o îmbărbăta. Apoi, văzînd că Matei nu-i răspunde nimic, i se adresa direct lui Alexandru, care zăcea lîngă peretele din fund.

— Măi și cînd balaurul se holba la mine și zicea:

— Ai lipit manifeste?

— Să le lipesc? mă smiorcăiam eu... De ce să le lipesc? Eu cîte le găseam le duceam la direcție.

— Minți! urla șeful...

— Jap! trăgea Făcălete.

— Puteți să întrebați... Vă rog să întrebați. Și behăiam...văleu... Întrebați, domnu' șef, la direcție!...

Și Alic pufnea în rîs.

— Păi ce Alexandre, dacă întrebau nu era adevărat? Aduceam patruzeci pentru vopsitorie? 50 pentru hala de rihtuit? Să nu duc unul și la direcție? Păi n-ar fi fost păcat? ha, ha... Măi și cînd ridica Făcălete pisica cea cu nouă cozi, atuncea era rău de tot... A dracului pisică!... Nu da, domnu' comisar! Nu da că-ți fac o pereche de cizme să trăiești în ele o viață.

— Ceee! striga Făcălete... Cînd auzea de cizme, îi tremura mîna-n aer... ce-ai zis, mă? Cizme, să trăiți, vă fac. În gîndul meu... Faceți-aș niște papuci de mușuma pentru coșciug! Auzi, măi Ano... șoptea la urmă Alic cu o undă de amărăciune în glas, văzînd că Ana nu dă nici un semn de rîs... Lucrau amîndoi la Carmen în atelierul de rihtuit și între ei se legase o mare prietenie.

— Hei, ofta Alexandru, pe mine m-au bătut rău... Au scotocit acasă și au dat peste ziare. Rău m-au mai chinuit!

Balaurul urla.

— De unde ai luat manifestele?...

— Ai vrea tu să știi! îmi ziceam eu în gînd... Ludovic trudește cîte douăzeci de ore pe zi, ca să le scoată din două în două zile.

Și cînd mă gîndeam eu așa, javra aceea de Făcălete dădea în mine cu vîna de bou, de ziceai că dă într-un sac, nu într-un om.

— Cine e șeful vostru? urla din nou balaurul ăla umflat, cît pe ce să-și înghită mușțiucul de chihlimbar.

— Te pomenești că vrei să ți-l spun pe Ludovic, mă supăram eu în gînd... Ce dobitoc... El crede c-am să-l spun pe Ludovic. Păi Ludovic ne-a deschis calea către partid, ticălosule și slugă de burghez ce ești! Dacă nu era partidul, mai credeam multă vreme că dreptatea n-o s-o capăt decît în cer!...

Rău mai bate Făcălete!... Nici nu se uită unde lovește... Dar nu știu cum a fost că atunci parcă nu simțeam nimic... Deodată parcă mi s-a făcut negru în fața ochilor și parcă eram în subsol la Helga... Din întuneric am auzit glasul lui Ludovic:

„Alexandre, aici sînt o sută! Și mi-a pus în brațe un pachet... Așteaptă să mai trag o sută..." Și deodată l-am văzut pe Ludovic trăgînd la multiplicator. Și manifestele zburau în toate părțile parcă erau porumbei. Zburau, zburau!

— Ce ciudat vis! Făcălete te bate, și tu visezi!

— Ai leșinat Alexandre, rîse Alic... Norocul tău că ai leșinat!

— Ce noroc? se supără Alexandru. Stau și mă gîndesc mereu cum de ne-a adus aici. O fi aflat Ludovic că ne-a ridicat?

În clipa aceea, Matei ridică fruntea și spuse aspru:

— Mai bine întreabă-te dacă Ludovic știe c-am fost trădați!

— Trădați? strigă Alic speriat.

— Stamatiad ne-a trădat!... rosti Matei grav.

— Stamatiad? tresări Alexandru... Cum poți să spui asta despre un tovarăș? se revoltă el. Crezi una ca asta, Matei?

— Stamatiad ne-a trădat, vorbi mai departe Matei cu durere. El a fost prins întîi. A doua zi a fost prinsă toată echipa... Nu pricepeți?... Noi cinci eram echipa de marți, vineri și duminică...

— Matei! șopti Alexandru. Îți dai seama ce spui? Eu l-am recomandat pe Stamatiad în U. T. C. Am pus capul pentru dînsul. L-am găsit pe drumuri, muritor de foame. A rupt-o cu taică-său! A lucrat luni de zile alături de noi. A fost bătut ca și noi. Acum o oră a fost din nou luat la interogatoriu.

— Și eu cred să Stamatiad ne-a vîndut, spuse Ana încet. De s-ar opri numai la noi.

— Stamatiad, de ești tu cu adevărat... amenință Alic.

Deodată, pe scări se auziră bubuituri, vaiete și înjurături.

— Îl aduc! se însufleți Alexandru... L-au bătut. Acum ne vom convinge... De afară se auzi glasul îngrozit a lui Stamatiad.

— Nu mă duceți la ei... Nu!... Ajutooor!

Un gardian mormăia:

— Mișcă nerodule! Ce vrei? dormitor cu separeu? Cu radio la cap și candelabru în perete? Mișcăă...

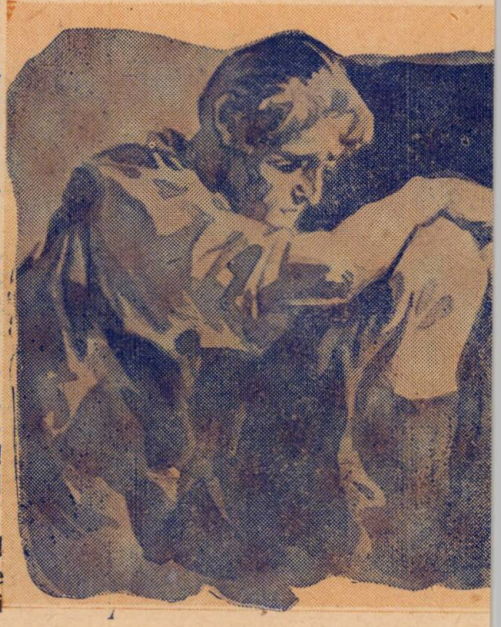

— Ajutor! Domnu' Făcălete...

— Ce-i acolo, întrebă însuși comisarul din capul scărilor.

— Să trăiți, raportă gardianul. Ăsta parcă-i apucat don' comisar! Nu vrea să se mai întoarcă la beci.

— Dobitocilor! urlă Făcălete. Are dreptate! Vreți

să-l omoare comuniștii! I-a turnat în frunte cu șeful! Duceți-l în camera de gardă!

— Mișcă la dormitor cu chiuvetă! mormăi nemulțumit gardianul...

Înăuntru, cei patru împietriseră.

— Blestematul, șopti Ana.

Alexandru se ridică încet clătinîndu-se. Apoi se lipi de zidul rece.

— Ce-am făcut tovarăși? Ce-am făcut? Ce va spune Ludovic?

— Pregătiți-vă, spuse Matei cu voce surdă. S-ar putea ca Ludovic să fie adus aici. Dușmanii au lucrat bine... Dar să nu ne lăsăm!

În curte se auzi duduitul unui motor... Matei șopti:

— Auziți. Poate se duc chiar după Ludovic...

— Poate că Ludovic o fi aflat! Poate că n-o să-l prindă, spuse Ana fierbinte... Aceasta le dădu speranță.

— Nu cunoaștem nici un Ludovic... Javre afurisite! scrîșni din dinți Alic... Numai Alexandru stătea cu pumnii strînși și șoptea din cînd în cînd:

— Iudă... Caiafă... N-am să mor pînă cînd n-am să pun mîna pe tine!

★

Peste trei ore, cînd nu se luminase încă de ziuă, în subsolul Siguranței mai fu zvîrlit un trup schingiuit.

Sus la etajul unu, pe biroul șefului, un dosar nou stătea deschis și pe prima pagină se putea citi: „Ludovic Minski, în vîrstă de 19 ani, lucrător în atelierul de strungărie în lemn, Minski, de pe strada..."

Ana se apropie încet și ușor, cu sfială începu să șteargă fruntea cu șuvițele de păr năclăite de sînge.

Ludovic deschise ochii, o privi o clipă, apoi îi închise la loc.

Cei trei stăteau de veghe în preajmă, cu fețele palide, învinețite de lovituri, cu inimile pline de durere și de revoltă.

— Ne bat, ne schingiuiesc! șopti Alic. Dar dreptatea tot o să vină! N-o pot opri!

— Au pus mîna pe multiplicator! mormăi Matei, dar le vom scrie cu mîna și tot le vom împărți. Oamenii vor citi și le vor da mai departe... Și cauza clasei muncitoare va învinge!

Alexandru nu mai putu să mai rabde...

— Ludovic... Ludovic... șopti el copleșit de desnădejde... Stamatiad ne-a trădat... Eu sînt de vină... Eu l-am adus în organizație.

Ludovic deschise din nou ochii...

Printre buzele strivite de lovituri, vorbi calm.

— Știu, au făcut confruntarea. Un trădător mai puțin printre noi! Rîndurile noastre se vor strînge mai mult. Ticălosul! Cînd m-a văzut, a început să tremure... A spus tot. Eu nu l-am recunoscut. Vor veni din nou! Nu vă lăsați... Nu ne-am văzut niciodată!

De patru ori Ludovic Minski, tînărul conducător al uteciștilor din Oradea, a fost chemat la interogatoriu.

De patru ori trupul său, torturat și schingiuit, a fost aruncat în beciul Siguranței, între tinerii săi tovarăși.

Dar singurul cuvînt, care ieșea de pe buzele sale zdrobite de lovituri, era tot pentru dînșii:

— Curaj!

Comisarul aruncă scîrbit vîna de bou într-un colț, zvîrli un picior în spatele gardianului, care aducea din nou fiarele înroșite în foc, și urlă deznădăjduit șefului:

— Nu pot să-i mai fac nimic!

Da, ei n-au putut să-i facă nimic!

Ludovic Minski a murit, dar n-a trădat cauza clasei sale. El și-a dat viața pentru ea. Astăzi clasa muncitoare îl cinstește pe Ludovic Minski cu numele de erou.

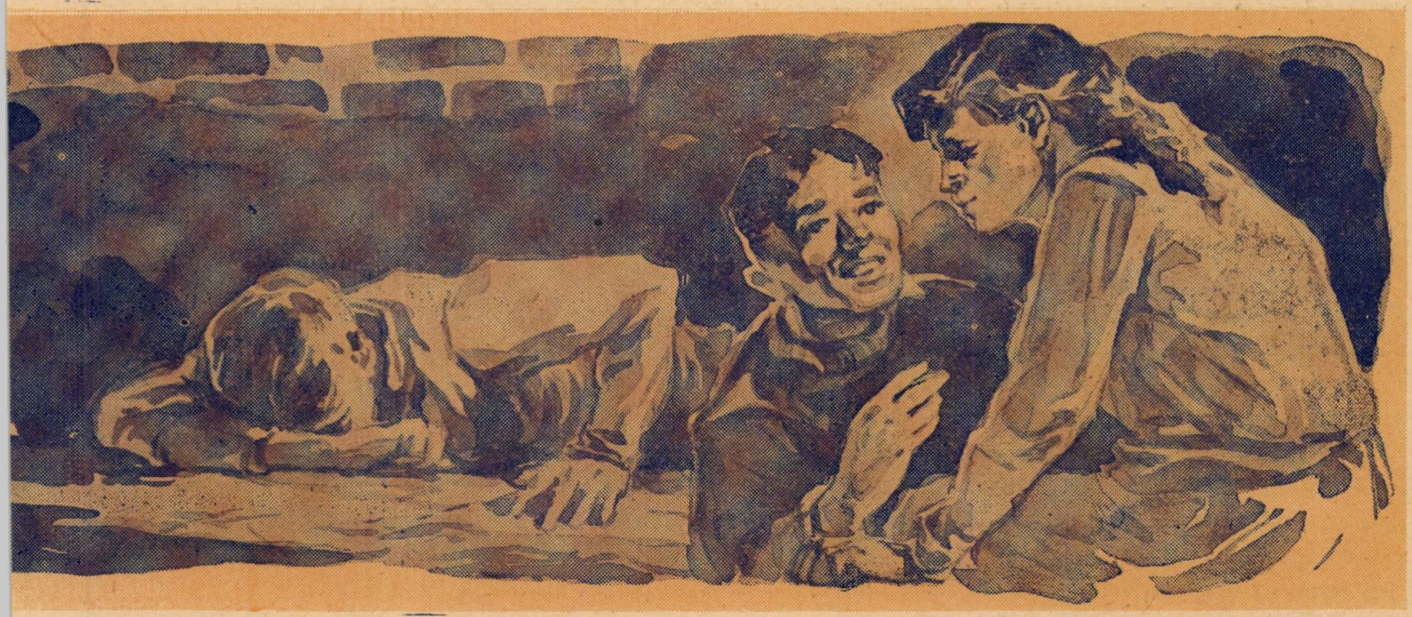

DIRECTOAREA DEPUTAT

de Victor BÎRLĂDEANU

— Directoarea şcolii noastre e numai suflet... Noi, părinţii, sîntem mîndri: copiii noştri învaţă la o şcoală fruntaşă pe raion... Tovarăşa Bogdan merită încrederea noastră... S-o propunem candidată...

Femeia care vorbea a privit-o încă o dată cu căldură pe tovarăşa Ecaterina Bogdan, apoi s-a aşezat. Au mai urmat şi alţii la cuvînt, susţinînd propunerea, dar nimeni nu s-a întipărit mai puternic în sufletul directoarei ca mama care luase cuvîntul la început. „Noi, părinţii, sîntem mîndri...“ Ce poate răsplăti mai din plin osîrdia pedagogului decît aceste cuvinte simple, izvorîte dintr-o inimă de mamă!

... Tovarăşa Ecaterina Bogdan, directoarea şcolii nr. 114 fete, este o femeie blîndă şi modestă, cu părul încărunţit de ani şi trudă, cu ochi verzi cercetători şi luminoşi, capabili să treacă de la duioşie la asprime într-o clipită. Viaţa nu i-a fost deloc uşoară. A învăţat în copilărie în condiţii grele. Îşi aminteşte şi acum cu amărăciune de anii de liceu la Focşani, cînd liceul la care învăţa se muta în fiecare an, ba chiar şi în fiecare trimestru în altă clădire, deoarece n-avea clădire proprie. A studiat apoi la facultate, la Bucureşti, iar după aceea, a lucrat ca profesoară în Ardeal, la Reghin.

— Cum trăia dascălul pe-atunci? ne povesteşte dînsa. O ducea într-o veşnică sărăcie. Copiii capabili şi cu tragere de inimă la învăţătură din cartierele nevoiaşe erau obligaţi să azvîrle de timpuriu cărţile şi să se apuce de o muncă grea, peste puterile lor. Pe noi ne durea inima, dar nu puteam face mai nimic...

... O dată cu viaţa poporului, s-a înnoit în anii din urmă şi viaţa şcolii şi a slujitorilor ei.

— Şcoala noastră — continuă să-mi vorbească, cu vocea-i caldă şi sfătoasă, tovarăşa directoare — este situată în plin cartier muncitoresc. Copiii ai căror părinţi erau nevoiţi odinioară să întrerupă şcoala şi să ia de mici drumul fabricilor, nu numai că au azi condiţiile asigurate ca să înveţe, dar sînt chiar obligaţi prin lege să termine şcoala elementară de şapte clase. Acum putem spune că nu mai există aproape nici un părinte în raionul nostru care să nu-şi trimită copilul cu drag la şcoală.

Şi cum să nu îndrăgească şcoala dacă aici găsesc nu numai învăţătură, ci şi dragoste, şi căldură sufletească!

Tovarăşa directoare Ecaterina Bogdan, ajutată şi de ceilalţi profesori, nu cunoaşte clipă de odihnă atunci cînd e vorba de bunul mers al şcolii. În vara trecută s-a zbătut, s-a luptat şi a izbutit să-şi înzestreze şcoala cu un bogat material didactic, îndeosebi pentru ştiinţele naturii, fizică şi chimie. Animale împăiate, aparate de fizică, substanţe chimice — toate acestea şi multe altele dau putinţa elevilor să-şi însuşească mai temeinic obiectele predate.

Nu e zi în care directoarea să nu se informeze despre tot ce se întîmplă în fiecare clasă. Ştie dacă într-a treia o elevă a întîrziat, dacă într-a şasea altă elevă a fost bolnavă. Ştie dacă cutare sau cutare elevă a răspuns de cîteva ori la rînd slab. Imediat stă de vorbă cu eleva, apoi cu părinţii ei, descoperă pricinile pentru care eleva n-a învăţat, o ajută să-şi îndrepte notele.

Se interesează îndeaproape de activitatea pionierească. Participă la adunările pionierilor, le dă sfaturi cum să-şi îmbogăţească activitatea, s-o facă mai vie, mai interesantă. Cînd pionierele au pornit acţiunea de strîngere a fierului vechi, directoarea le-a îndrumat spre cîteva maidane părăsite — foste şantiere — de unde, într-adevăr, s-a adunat o mare cantitate de fier vechi.

... Tovarăşa Bogdan a mai fost aleasă deputată şi la alegerile trecute. O cunosc toţi cetăţenii cartierului. Unii îi spun: „directoarea noastră“, alţii „deputata noastră“. Deputata a muncit din plin pentru a lichida complet analfabetismul din cartier. În calitate de membră a comisiei permanente de învăţămînt a Sfatului popular raional, a făcut numeroase propuneri pentru îmbunătăţirea activităţii şcolilor din raion.

... Se lasă noaptea. După cum dimineaţa a venit prima în şcoală, seara directoarea părăseşte şcoala ultima. Sînt atîtea treburi de făcut încît ziua se dovedeşte adesea neîndestulătoare.

Oboseala îi stăpîneşte tot trupul. Dar un mare simţămînt îi încălzeşte sufletul. Simţămîntul datoriei împlinite. Şi parcă aude cuvintele simple ale mamei aceleia care i-a propus candidatura: „...Sîntem mîndri: copiii noştri învaţă la o şcoală fruntaşă pe raion...“

MA LIANG
ȘI PENSULA VRĂJITĂ

— din folclorul chinez —

Ilustrații:
EUGEN TARU

A fost odată ca niciodată, că de n-ar fi nu s-ar povesti, un băiat pe care-l chema Ma Liang. Tatăl și mama lui muriseră pe cînd era mic, așa că trebuia să-și agonisească cele necesare traiului adunînd vreascuri și găteje.

Ma Liang era un băiat foarte deștept și avea o dorință: să învețe a picta; însă nu putea să-și cumpere nici măcar o singură pensulă.

Într-o zi, Ma Liang trecu pe lîngă o școală particulară, în timp ce învățătorul picta. Liniile făcute de pensula învățătorului îl vrăjiră într-atîta, încît înainte de-a fi băgat de seamă, se trezi în curtea școlii.

— Doresc atît de mult să pictez, spuse el. Nu vreți să-mi împrumutați pensula?

— Ce? Învățătorul îl privi furios. Un sărac vrea să picteze? Poate că visezi! și-l izgoni pe Ma Liang.

Însă Ma Liang dorea să picteze. De ce n-aș învăța să pictez chiar dacă sînt sărac? își spuse el.

Ma Liang se hotărî să învețe și începu să deseneze cu îndărătnicie în fiecare zi. Cînd se urca pe munte să adune vreascuri, obișnuia să folosească o crenguță cu ajutorul căreia desena păsările pe pămînt, cînd mergea la baltă să taie trestie, înmuia degetul în apă, ca apoi să deseneze peștișori pe stîncă, cînd era acasă îi plăcea să deseneze pe pereții bordeiului, puținele lucruri pe care le avea, încît, curînd, cei patru pereți fură acoperiți cu astfel de desene.

Timpul trecea repede și deoarece Ma Liang nu lăsase nici o zi să se piardă fără a desena, făcu, cum era și de așteptat, un mare progres. Oamenii care-i vedeau tablourile, aproape că se așteptau ca păsărelele să ciripească și peștișorii să înoate — atît de vii erau. Totuși Ma Liang încă nu avea o pensulă. El adeseori se gîndea cît de fericit ar fi să aibă o pensulă.

Într-o noapte, obosit de cît muncise și desenase toată ziua, Ma Liang adormi de îndată ce s-a întins pe laița mică și sărăcăcioasă. Apoi, un om bătrîn cu barbă lungă și albă veni și-i dădu o pensulă.

— Aceasta-i o pensulă vrăjită, spuse bătrînul, folosește-o cu grijă.

Ma Liang luă pensula în mînă. Era din aur strălucitor și destul de grea.

— Ce pensulă frumoasă! Nu mai putea de bucurie. Îți mulțumesc atît de mult...

Mai înainte însă ca Ma Liang să termine a-i mulțumi, moșneagul cu barbă lungă și albă dispăru.

Băiatul se trezi brusc. Deci totul n-a fost decît un vis! Însă cum putea să fie un vis, cînd pensula vrăjită era în mîna lui. Era cu totul nedumerit.

Pictă atunci o păsărică cu această pensulă vrăjită și păsărica își desfăcu dintr-o dată aripioarele, iar apoi se înălță tot mai sus, spre înaltul cerului, de unde începu să cînte veselă, ca el să o audă.

Pictă un peștișor cu această pensulă vrăjită și peștișorul dădu voios din coadă, sări în rîu și începu să zburde strengărește în apă, ca el să-l vadă. Era emoționat.

Cu această pensulă vrăjită Ma Liang pictă în fiecare zi, pentru cei săraci din satul lui, un plug, un hîrleț, o lampă de petrol, ori o căldare, pentru fiecare familie care nu avea asemenea lucruri.

Însă nici un secret nu poate fi păstrat veșnic. Vestea despre pensula vrăjită a lui Ma Liang ajunse curînd la urechile unui mare moșier din satul lui, iar moșierul trimise doi din oamenii săi să-l aducă pe Ma Liang și-l obligă să picteze pentru el.

Deși Ma Liang era numai un băiețaș, avea mult curaj. El reușise să-i cunoască pe bogătani și, neținînd seamă de amenințările și de măgulirile moșierului, Ma Liang nu vru să picteze nici un tablou. Atunci moșierul îl închise într-un grajd și începu să-l țină flămînd.

Trei zile mai tîrziu începu să ningă foarte tare, și înspre seară pămîntul fu acoperit cu un strat gros de zăpadă. Crezînd că în acest timp Ma Liang a murit

de frig, dacă nu de foame, moșierul se duse spre grajd să se convingă. În timp ce se apropia de ușă, văzu prin crăpăturile ei flăcările unui foc și simți un miros delicios de mîncare. Uitîndu-se printr-o crăpătură a ușii, ce-i fu dat să vadă decît pe Ma Liang încălzindu-se lîngă o sobă mare și mîncînd prăjituri proaspăt făcute! Moșierului abia îi venea să-și creadă ochilor. Cum au ajuns soba și prăjiturile acolo? Apoi, înțelese că Ma Liang trebuie să le fi pictat. Tremurînd de furie își chemă oamenii să-l omoare pe Ma Liang și să-i ia pensula vrăjită.

În scurtă vreme, doisprezece dintre cei mai fioroși oameni pe care îi avea se repeziră în grajd, însă Ma Liang nu era de găsit nicăieri. Tot ce găsiră fu o scară sprijinită de perete, cu ajutorul căreia Ma Liang scăpase. Moșierul nu pierdu nici un moment; începu să se urce pe scară în urmărirea băiatului, dar mai înainte de a urca trei trepte se împiedică și căzu. Cînd fu din nou pe picioare, scara nu mai era.

După fuga din casa moșierului, Ma Liang știa că nu putea să se ascundă în sat, pentru că ar fi însemnat să aducă necazuri celor care l-ar fi adăpostit. Trebuia să fugă cît mai departe. Își luă rămas bun de la colibele care-i erau atît de cunoscute, murmurînd.

— La revedere, dragi prieteni!

Apoi pictă un cal cum nu se mai afla sub soare, îl încălecă și începu să galopeze. Nu ajunsese prea departe, cînd auzi un zgomot și strigăte în spatele lui. Întorcînd capul văzu pe moșier și aproape douăzeci din argații lui galopînd ca să-l prindă. Toți purtau torțe aprinse și o sabie străluci în mîna moșierului.

Curînd ei fură foarte aproape. Calm, Ma Liang, desenă un arc și o săgeată cu pensula-i vrăjită, iar apoi potrivi săgeata la arc. O vîjîitură și săgeata pătrunse în gîtul moșierului, care căzu ca un butuc de pe cal.

După aceasta Ma Liang își îndemnă bidiviul în

așa fel că fugea de parcă ar fi avut aripi. Așa galopă Ma Liang fără oprire cîteva zile și nopți, pînă cînd ajunse într-un oraș unde se hotărî să rămînă. Acum era departe, foarte departe de satul natal. Negăsind nici o treabă în acel oraș, trebui să picteze tablouri și să le vîndă pe piață. Pentru a nu fi descoperit, el avea grijă ca picturile sale să nu prindă viață și desena păsări fără aripi ori animale cărora le lipsea cîte un picior.

Într-una din zile, după ce pictase o barză fără ochi, el fu destul de neatent stropind cu cerneală capul berzei tocmai în locul unde ar fi trebuit să fie ochii. Ca urmare a acestei greșeli, barza își deschise ochii, își desfăcu aripile și își luă zborul. Imediat întreg orașul fu cuprins de zarvă. Cîțiva oameni aduseră întîmplarea la cunoștința împăratului. Împăratul trimise emisari să-l caute și să-l cheme pe Ma Liang la palat.

Ma Liang auzise multe povești despre cruzimea împăratului față de săraci și-l ura din adîncul inimii lui. Desigur, își spuse, nu voi servi un astfel de om. Așa se făcu că atunci cînd împăratul îi porunci să picteze un balaur el îi pictă o broască; cînd împăratul îi porunci să picteze o pasăre phoenix, el îi pictă un cocoș pricăjit.

Această broască scîrboasă și acest cocoș pricăjit săreau și băteau din aripi în jurul împăratului făcînd murdărie și găinaț peste tot, pînă cînd prin întreg palatul începu să miroase.

Furios, împăratul porunci soldaților care-l păzeau pe Ma Liang să-i ia pensula vrăjită și să-l arunce în închisoare.

Acum cînd împăratul avea această pensulă vrăjită încercă chiar el să picteze. Întîi pictă un munte de aur. Apoi, gîndindu-se că un munte de aur nu-i de ajuns, mai pictă unul, și încă unul, pînă cînd tabloul fu plin numai cu munți. Cînd pictura fu terminată ce credeți că s-a întîmplat cu acești munți de aur? S-au transformat într-un morman de piatră. Și pentru că erau prea multe pietre în vîrf s-au prăbușit, mai mai să rupă picioarele împăratului în căderea lor.

Totuși împăratul nu s-a lecuit de lăcomia lui. Dacă nu reușise să picteze munți de aur, se hotărî să pic-

teze cărămizi de aur. Pictă o cărămidă însă i se păru totuși prea mică. În sfîrșit, pictă o barcă de aur, lungă, lungă de tot. Cînd pictura fu terminată, ce credeți că s-a întîmplat? Barca de aur s-a transformat într-un șarpe boa uriaș, care se năpusti la împărat cu gura-i roșie și enormă, larg deschisă. Împăratul cuprins de frică leșină. Garda lui veni repede și-l scăpă, altfel el ar fi putut fi înghițit de acest monstru îngrozitor.

Dîndu-și seama că nu poate avea nici un folos de la pensula vrăjită, împăratul îl eliberă pe Ma Liang și-i vorbi deschis, oferindu-i aur și argint și făgăduindu-i o prințesă de nevastă.

Ma Liang, care-și făcuse un plan, se prefăcu că-i de acord cu toate aceste propuneri. Atunci împăratul fu foarte mulțumit și-i înapoie pensula vrăjită.

Dacă pictează un munte, se gîndi împăratul, animalele sălbatice care sălășluiesc acolo pot ieși prin împărăție. Mai bine să picteze o mare.

Împăratul, după cum hotărîse, îi porunci lui Ma Liang să picteze întîi marea.

Ma Liang își luă pensula vrăjită și cu destulă siguranță desenă o mare clară, care se întinse în fața împăratului, fără de sfîrșit. Suprafața-i albastră era fără de valuri și strălucea ca o oglindă uriașă din jad.

— Pentru ce nu-i nici un pește în această mare? întrebă împăratul privind-o.

Ma Liang mai trase cîteva linii cu pensula-i vrăjită, după care apărură pești de toate culorile curcubeului. Dînd din cozi, ei înotară un timp pe dinaintea împăratului, iar apoi înotară, încet-încet, departe, în largul mării.

Împăratul îi privea cu deosebită plăcere, și pentru că peștii se duceau din ce în ce mai departe, îl îndemnă pe Ma Liang:

— Grăbește-te și pictează o corabie. Vreau să merg în largul mării pentru a privi acești pești.

Ma Liang pictă o corabie mare, în care se urcară împăratul și împărăteasa, prinții și prințesele și mulți miniștri. Cu încă cîteva linii, Ma Liang stîrni vîntul. Valuri ușoare se iviră pe mare, iar corabia se îndepărta în larg.

Dar împăratului i se părea că iuțeala cu care merge corabia e prea mică. Cum stătea în partea din față a corăbiei, strigă către Ma Liang.

— Lasă vîntul să sufle mai tare. Mai tare.

Cîteva linii groase făcute cu pensula vrăjită de către Ma Liang stîrni un vînt puternic. Marea devenea furioasă și pînzele albe ale corăbiei se umflau, în timp ce corabia se îndrepta tot mai repede spre ocean.

Ma Liang mai trase cîteva linii. Marea începu a mugi, valuri uriașe se vîrcoleau, și corabia începu să danseze deasupra valurilor.

— E vînt destul acum! țipă împăratul cît îl ținu gura. Destul, n-auzi!

Însă Ma Liang nu avea urechi pentru a-l auzi. El continuă să-și mînuie pensula vrăjită. Marea era dezlănțuită și furioasă, iar valurile uriașe se spărgeau pe punte.

Împăratul, ud pînă la piele, se agăță de un catarg, amenințîndu-l cu pumnul pe Ma Liang.

Ma Liang continuă totuși să se prefacă că nu vede nimic și pictă mai departe pale de vînt.

O furtună îngrozitoare aduse nori negri, ploaie, fulgere și tunete, iar cerul se întunecă. Valuri furioase

mugeau și se ridicau din ce în ce mai mult, spărgîndu-se unul după altul pe corabie.

În cele din urmă, corabia se înclină, se răsturnă, ca apoi să fie sfărîmată. Împăratul și împărăteasa, prinții și prințesele, precum și miniștrii se înecară în marea adîncă.

După moartea împăratului, povestea despre Ma Liang și pensula-i vrăjită se răspîndi în lungul și în latul lumii. Ce s-a întîmplat cu Ma Liang? Nu se știe nimic sigur.

Unii spun că s-ar fi întors în satul lui natal pentru a-i face fericiți pe țăranii care-i erau dragi. Alții — că ar fi pribegit prin lume și oriunde mergea picta pentru cei săraci.

Traducere de
E. BODEANU

CÎND E VORBA DE ONOARE

de OVIDIU ZOTTA

Ilustrații: ARNO

Ceasurile patru după-amiază. De abia a încetat sunetul clopoțelului care a vestit sfîrșitul recreației. În curtea școlii e din nou liniște. N-a mai rămas nimeni afară.

... Oare? Dar cine se furișează tiptil prin grădină și, ajungînd lîngă gard, se așază comod pe o buturugă? A, e un băiat foarte cumsecade; îl cheamă Tudose. Acest Tudose este un băiat atît de cumsecade încît în clipa de față trage chiulul de la ora de zoologie, pentru că, nefăcîndu-și tema de azi, se teme că i-ar pricinui o supărare profesorului. Și cum Tudose e milos din fire, preferă să nu intre la oră. Asta-i tot.

Acum șade pe buturuga mai sus pomenită și, neavînd ceva mai bun de făcut, urmărește zborul unui cărăbuș. Deodată, cărăbușul aterizează, iar Tudose se grăbește să pună palma căuș peste el.

În aceeași clipă, un strigăt de uimire răsună în apropiere. Surprins, Tudose ridică privirea și văzu o fată de vreo 10 ani care-l privea cu interes printre uluci:

— Nu ți-e frică de cărăbuș? se miră ea.

— Asta-i bună! De ce să-mi fie? săltă din umeri Tudose.

— Poate mușcă...

— Aș... n-are curaj! se grozăvi băiatul și vîrî cărăbușul în buzunar. Nu m-am temut eu de-un urs!...

— Zău? Unde l-ai văzut, la grădina zoologică?

— Ce grădină zoologică... În pădure l-am întîlnit, într-un rug de mure... Am făcut pe mortu', așa că m-a lăsat în pace. Norocos urs... Dacă aș fi avut pușca la mine, blana lui ar fi stat azi pe patul meu!

— Ce curajos ești... ca Meresiev! șopti fetița.

— Nu-i chiar așa... ex... exagerezi, se prefăcu Tudose stînjenit, bucurîndu-se în sine c-a întrebuințat acest cuvînt.

De fapt, întîmplarea cu ursul o trăise unchiul lui Tudose, cu un an în urmă. Dar nu-i nimic, sîngele apă nu se face. Dacă unchiul a avut asemenea curaj, înseamnă că nici nepotul nu poate fi fricos!

— Se vede că ai călătorit mult, de vreme ce ai întîlnit păduri cu urși, urmă fetița.

— Ce e drept e drept, la ce să mint... încuviință binevoitor Tudose. Într-adevăr, am călătorit mult. Cu trenul, cu submarinul, călare, cu vaporul... Cînd eram pe vapor (un vapor mare cît de o sută de ori clădirea școlii) a izbucnit o furtună și căpitanul m-a rugat să țiu cîrma. Am ținut-o... Din pricină că vîntul era

prea puternic, a trebuit să mă leg cu o frînghie de roata cîrmei...

— Vai, dar eşti foarte dibaci! Ca Dick Sand... murmură fata, proptindu-şi fruntea-n gard, cu nasul printre uluci...

— Mda... asta nu-i nimic. O dată am reuşit să prind un bandit; el avea pistol, puşcă, pumnal, tun... adică nu, tun n-avea, ce e drept e drept, iar eu eram cu mîna goală. Totuşi, l-am legat burduf şi l-am dus la miliţie.

— Mai ceva decît Tom Sawyer! se entuziasmă credincioasa ascultătoare de după gard.

— Ce să-i faci, nevoia învaţă pe om... filozofă modest eroul nostru.

Nu-şi mai încăpea în piele de mîndrie, simţind că fetiţa-l admira, crezîndu-l cu adevărat în stare de cele mărturisite. Lesne puteai citi în ochii ei ceea ce gîndea: „Halal băiat, Tudose ăsta. Ferice de cine-i prieten cu el!“ Emoţia, admiraţia, uimirea — toate acestea umezeau privirile fetiţei, iar Tudose se emoţionă el însuşi pînă la urmă, dîndu-şi seama ce om straşnic ar putea el să fie dac-ar vrea...

Emoţia lui fu însă destrămată pe neaşteptate de o întrebare a fetiţei:

— Dar de ce stai aici la ora asta?

— Cum?! tresări Tudose surprins. Păi...

Şi, pentru prima oară în această discuţie, Tudose — Meresiev — Dick Sand — Tom Sawyer nu ştiu ce să răspundă. Dintr-al şaptelea cer de fericire şi mîndrie se trezi deodată pe pămînt. Să spună deschis că-i e frică să mărturisească profesorului de zoologie că nu şi-a făcut tema? Asta-i curată laşitate! Iar laşitatea e ceva de neînchipuit pentru un vînător curajos care e şi un marinar încercat, plus un voinic fără teamă. Şi-apoi, cît de mîhnită ar fi fata dacă ar afla că Tudose e un laş! Ba, chiar Tudose însuşi se pomeni mirîndu-se că-i în stare de aşa ceva. „Cum, gîndi el, eu sînt laş? Tocmai eu?! Nu se poate! E o neînţelegere la mijloc!“

Deci, Tudose — Meresiev — Dick Sand — Tom Sawyer răspunse cu deplină convingere:

— Să ne-nţelegem: eu nu STAU! M-a trimis tovarăşul profesor să vînez un cărăbuş; avem oră de zoologie. Acum plec, sînt aşteptat. Orice misiune trebuie dusă pînă la capăt!

Şi se depărtă pentru ca, învingîndu-şi ruşinea, să intre în clasă. Acolo, profesorul îl mustră aspru c-a venit aşa tîrziu. Dar lui Tudose nu-i păru rău. A venit tîrziu? Mai bine mai tîrziu decît niciodată... mai cu seamă cînd e vorba de onoare!

MATEMATICA şi Arta

de AL. ANDRIŢOIU

Peste oglinda gheţii patinele-au făcut
desene încîlcite o sută sau o mie. —
Parcă un braţ de dascăl încearcă priceput
pe iarnă s-o înveţe un pic de geometrie.
Peste zăpada lină cu pîrtii argintii,
pe care cad din ceruri sobor de albe stele,
se duc, îngemănate, şi dîrele de schi
ca-n lecţia cu linii paralele.
Atîtea mari probleme de matematică
dezleagă iarna albă şi sălbatică
atunci cînd peste toate omătul creşte-ncet.

Numai la geamuri gerul e pictor şi poet
şi pune-o floare albă tot lîngă albă floare,
dar tremură de frică presimţitor că mîine
se vor topi sub raza sfielnică de soare
aceste flori de gheaţă cu ace sclipitoare
şi vor vesti că-i semnu-ncolţirilor de grîne.

Ancheta noastră

SÎNT ÎNTR-ADEVĂR DISCIPLINAȚI?

de M. SÎNTIMBREANU

Ilustrații: ARNO

— Nedisciplînat, eu?!

— Și eu?!

— ?!

Sprîncenele, ochii, umerii, mîinile celor trei alcătuiau superlativul viu al uimirii. Pufniră pe rînd, luînd drept martori tavanul și cele două cămile prăfuite din cel mai apropiat tablou, apoi se repeziră spre interlocutor, gata de răfuială.

— Și, mă rog, de ce?

— Ce fac eu?

—?!

Roșii, jigniți, așteptau explicații.

Îngăduiți-mi, dragi cititori, ca ferit de furtuna ce stă să izbucnească, să dau eu, reporterul, explicații. Primul caz: „Cel mai uimit"...

Oră de... (orice oră. „Cel mai uimit" nu face deosebire).

Dînsul stă în bancă, cu mîinile pe piept, nemișcat. Statuie. Deodată buzele „statuii" încep să se miște. Capul se mișcă aproape imperceptibil (ca la o statuie) spre stînga, apoi spre dreapta.

— După masă la 3 meci cu a 6-a...

Cel din stînga, oțărît:

— De ce la 3? Era vorba la 4...

Cel din dreapta, mulțumit:

— În regulă, la 3! La 3, băieți.

Al doilea din dreapta, rugător:

— La trei și un sfert...

Al doilea din stînga, poruncitor:

— Nu se poate!

Al treilea din spate, tăios:

— Ba se poate!

Al patrulea din față, sfătos... etc. etc.

Dînsul: — sst! Fiți atenți la lecție. Fiți disciplinați!

Dar sfatul lui e înghițit de valurile conversației ce în această clipă a cuprins și pe cel de-al 8-lea din stînga și-al 10-lea din spate... După cîteva minute șușoteala se stinge. „Statuia" a sezisat momentul. Întoarce din nou și tot imperceptibil capul:

— În poartă Vasile, stoper Nicu...

Valurile încep din nou să dănțuie în jurul „statuii"

Cel din dreapta:

— Să treacă stoper Mielu și Nicu inter...

Cel din spate:

— Mielu n-are joc de cap...

Al treilea din stînga:

— Și Nicu n-are viteză...

Al cincilea din față:

— Eu nu joc inter...

Al optulea din spate:

— Ori extremă ori nimic!

Al zecelea... etc. etc...

Dînsul:

— Ssst ... Isprăviți o dată! Nu sînteți deloc atenți la lecție...

. . . . . .

— Ei? Ai văzut? Tu ești nedisciplinat!

— Eu? Eu care le spun tot timpul să tacă din gură?! Eu care stau în bancă, nemișcat ca o... ca o statuie?

„Cel mai uimit" pufnește înfuriat și pleacă.

Nu-i nimic. Liniștiți puteți judeca singuri: e într-adevăr disciplinat?

Apare al doilea superlativ: „Foarte uimitul"...

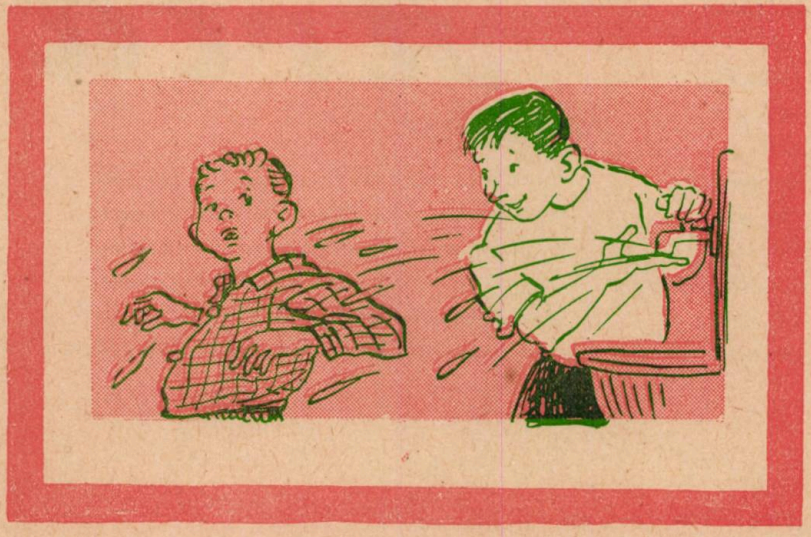

— Și eu?! Uitați-vă în jurnalul clasei... Am vreo observație? Poftim: nici una de la începutul anului și pînă acum... Explicați-mi!

Furtuna stă din nou să izbucnească. E de mirare că cele două cămile din tablou cu simțul furtunii atît de dezvoltat nu presimt nimic...

Îngăduiți-mi, în aceste condiții, să dau tot eu, reporterul, explicații.

Recreația. Orice recreație. „Foarte uimitul" nu face deosebire.

Dînsul, călare pe balustradă.

— Păzea! Păzea! Viraaaj... De ce nu te dai, mă, de o parte? Tu nu vezi că aici e campionat? Amărîtule!

— De ce mă faci amărît?

Dînsul:

— Cu tine o să vorbesc... cînd o să fii într-a șaptea. Ai auzit? Întinde-o că te apucă ploaia. N-ai șters-o? Bineee. Atențiune, ploaie artificială de la robinet. Umiditate două sute la sută... Puneți umbrelele...

— De ce mă uzi? Uite, sînt leoarcă.

Dînsul compătimitor:

— Te-ai udat, puișorule? Și eu care credeam că ești impermeabil. Nu ți-am spus că te-apucă ploaia?

Peste două minute.

Dînsul la braț cu un băiat.

— Uite-l pe Mișu la gazeta de perete. Tu te așezi la spatele lui și-i dai un brînci...

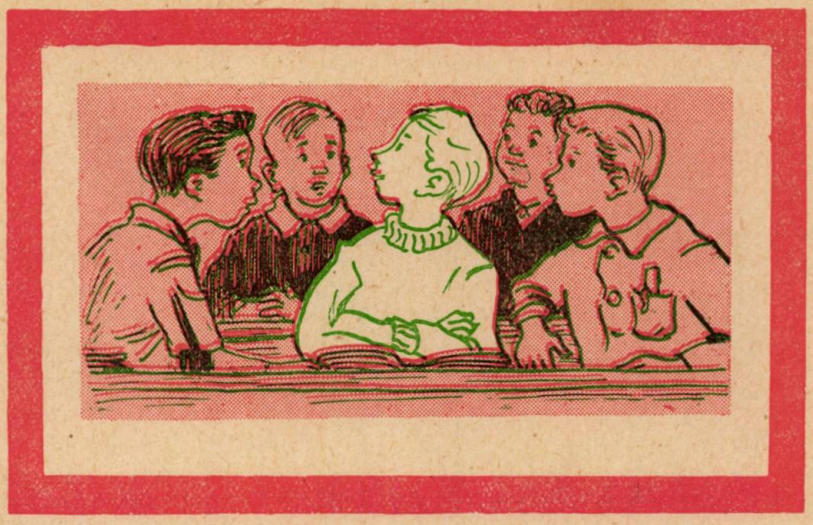

În aceeași clipă sună de intrare.

Dînsul, nu zîmbi: — Păcat că s-a terminat recreația... Ce-ar mai fi zburat. Nu-i nimic: o să decoleze recreația următoare...

Băiatul:

— Mai repede în clasă.

Dînsul principial:

— Stai frumos în rînd. Ce? nu știi ce-i disciplina?

. . . . . .

— Ei, ai văzut? tu ești nedisciplinat.

— Ba? Pentru că mai zburd și eu în recreații? Dar în clasă? Am vreo observație? Poftim! Uitați-vă și în jurnal!

„Foarte uimitul" pleacă furios. Judecați-l în lipsă: e într-adevăr disciplinat?

Se înfățișează „Grozav de uimitul", al treilea superlativ.

—?!

De data asta nu va izbucni fiți pe pace nici o furtună... Vă dă singur explicații.

— Eu stau cinci ore la școală, în colțul meu de lîngă sobă. Nu ies nici în recreații. Nu alerg, nu mă hîrjonesc și uite cu vorba asta moale vorbesc tot timpul... Ei joacă „Pionier, pionier hai grăbește-te la tren" sau „Joacă, joacă, joacă băiețe..." Eu stau la geam și mă uit. Nu mă duc în excursii, nu merg la palat, la teatru... Acasă stau toată ziulica la măsuță: scriu, citesc, moțăi... Treaba mea... Fiecare cu ale lui... Eu nu mă bag, nu mă amestec... Ehei, să fie toți ca mine ce mai disciplinați ar fi... Nu țin seama de colectiv! L-am rugat eu să țină seama de mine? Moțăi? Și ce dacă moțăi, supăr pe cineva?... Și-n loc că fiu proclamat, da, proclamat model de disciplină, aud acum că nu sînt disciplinat...

. . . . . .

„Grozav de uimitul" pufnește (dar mai încet) și pleacă spre colțul său.

Judecați-l, dragi cititori. Și-a spus de fapt ultimul cuvînt. Acum moțăie. Să fie dînsul într-adevăr disciplinat?

Numele lor adevărat? Iată-l: „Cel mai uimit" — Soare Anghel cl. a VII-a B.

„Foarte uimitul" — Florea Petre cl. a VII-a A.

„Grozav de uimitul" — Anton Petre cl. a VI-a B.

Toți de la școala 139 mixtă — București.

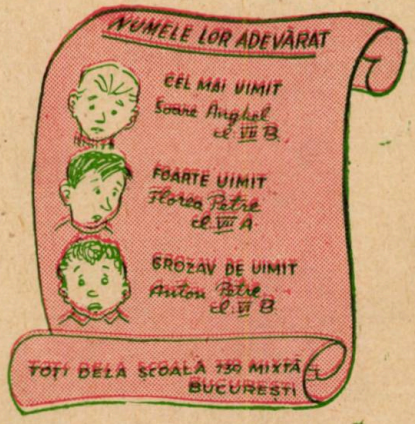

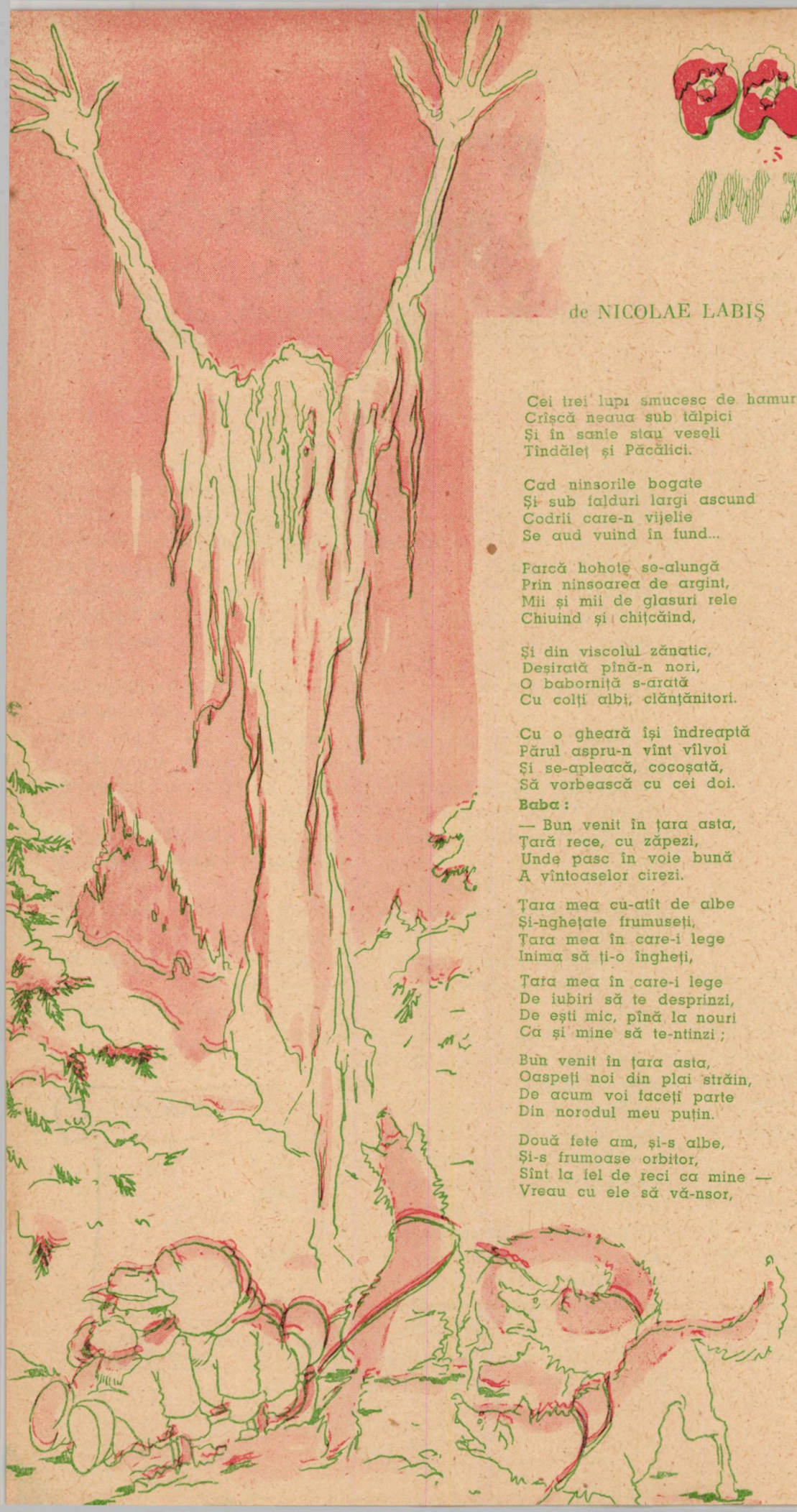

PĂCĂLICI ÎN ȚARA RE

de NICOLAE LABIȘ

Cei trei lupi smucesc de hamuri,
Crîșcă neaua sub tălpici
Și în sanie stau veseli
Tîndăleț și Păcălici.

Cad ninsorile bogate
Și sub fulguri largi ascund
Codrii care-n vijelie
Se aud vuind în fund...

Parcă hohote se-alungă
Prin ninsoarea de argint,
Mii și mii de glasuri rele
Chiuind și chițcăind,

Și din viscolul zănatic,
Desirată pînă-n nori,
O babornițâ s-arată
Cu colți albi, clănțănitori.

Cu o gheară își îndreaptă
Părul aspru-n vînt vîlvoi
Și se-apleacă, cocoșată,
Să vorbească cu cei doi.

Baba:

— Bun venit în țara asta,
Țară rece, cu zăpezi,
Unde pasc în voie bună
A vîntoaselor cirezi.

Țara mea cu-atît de albe
Și-nghețate frumusețl,
Țara mea în care-i lege
Inima să ți-o înghețl,

Țara mea în care-i lege
De iubiri să te desprinzi,
De ești mic, pînă la nouri
Ca și mine să te-ntinzi;

Bun venit în țara asta,
Oaspeți noi din plai străin,
De acum voi faceți parte
Din norodul meu puțin.

Două fete am, și-s albe,
Și-s frumoase orbitor,
Sînt la fel de reci ca mine —
Vreau cu ele să vă-nsor,

Însă voi de-acum încolo
Oameni nu veți mai vedea,
Omenia veți urî-o,
Ca și noi veți îngheța,

Cîntec nu veți mai afla,
Glume nu veți asculta...
Trageți iute sania
La vestita poartă-a mea!

Păcălici se-nveselește:

— Uite, baba, ce poftește!
Babo, încă eu nu-s mare
Și nu-s bun de-nsurătoare.

Tîndăleț și el e mic —
Uite-l, tremură de frig!
Lupul — lupu-i, da, bărbat —
El e bun de însurat.

Și ce ginere-i măi frate!
Are oști nenumărate
Cred că fetele, la fel,
Au să moară după el.

Zice baba: — Are oști?

— Parcă tu nu le cunoști?
Oștile i-s lupii suri
Care pradă prin păduri!

— Bine, ăsta este unul,
Zice baba clănțănind,
Dar și pentru-a doua fată
Vreau un ginere să prind.
Rîde Tîndăleț din paie:
— Mai sînt doi! Ia o potaie —
Dintre lupi. Ori dacă vrei
Poți să-i iei și pe tustrei.

Sare baba: — Ba nici gînd!
Aștia-s soldățoi de rînd.
Primul, da, e șef, mai-mare;
Dar cei doi n-au căutare.

Unul dintre voi e bine.
Am să-i dau puteri depline
Și avere, și ospețe —
Inima să și-o înghețe.

Hai, băieți, pînă-n palat,
Fetele să vi le-arăt,
Să v-arăt și ce mai zestre
Veți avea de la neveste.

N-am putere, cu de-a sila,
Pe aicia să vă țin,
Dar pe veci aici rămîneți
De veți spune: „Eu rămîn".
Orișicum, puteți intra:
Veți vedea și judeca.

Ilustrații: GOPO

Intră ei pe-o poartă largă
Într-un fel de foișor,
Plin de mii de nestemate,
Cu tavan strălucitor.

Și pe jilțuri largi de gheață,
Două fete se-odihnesc
Ca statuile-s de albe
Și ca gheața strălucesc.

Păcălici :

— Măi, dar baba asta slabă
Are părul alb că-i babă,
Pe cînd fetele, că-s fete,
De ce-s albe și la plete ?

Tîndăleț :

Au păr alb, așa cum zici,
Dar ce-ți pasă, Păcălici ?
Are importanță oare
Cum e părul la culoare ?

Păcălici :

În sfîrșit — nu ne certăm !
Fie cum ți-i voia ție,
Căci oricum noi nu luăm
Pe nici una de soție.

Baba :

Dar priviți ce nestemate
Sînt pe poliți înșirate.

Păcălici :

Astea nu mă uluiesc.
Dacă sufli, se topesc.
Eu și-acasă, pe ferestre,
Iarna am astfel de zestre.

Tîndăleț :

Ba-s frumoase — parcă-s stele...
N-ai decît — nu sufli-n ele
Și atunci au să arate
Tot frumoase, luminate...

Baba (fetelor) :
Ca să-l farmec pe deplin,
Fetelor, dansați puțin.
Fetele din jilț se scoală,
Își foșnesc rotunda poală,
Brațele-și rotesc pe rînd
Ca un fir plăpînd de vînt,
Se învîrt apoi încet
Ca un vînt peste omăt,
Bat din tocuri năzdrăvan
Ca un vînt peste-un troian

Se abat scăpărătoare
Ca un vînt într-o ninsoare,
Zboară ca o vijelie
Răsucită pe cîmpie,
Apoi saltă-n sus cu vaer,
Viscol nebunesc prin aer.
Și se domolesc, pe rînd,
Ca un fir plăpînd de vînt.

Tîndăleț :

Așa joc mai zic și eu.
Haide, babo, fie. Vreu !

Păcălici s-a repezit
Crunta vorbă s-o oprească,
Dar de-odată, neoprit,
Tîndăleț porni să crească,

Se-nălță și se lăți
Și se înălbi ca neaua.
Baba vesel chiui
De plăcere, cucuveaua !

Păcălici porni să plîngă,
Însă Tîndăleț de fel.
Îi privea, schimbat la față,
Cu privirea de oțel.

Lupul șef crescu și dînsul
Alb și-nalt — să te-nfiori —
A rămas în Țara Rece
El și hîzli-i slujitori.

Păcălici pe scări în goană,
Repezindu-se acum,
Spre izvorul născocirii
Singur o porni la drum,

Apa vie s-o găsească,
Să își umple un ulcior,
Și pierdutului prieten
Să îi vie-n ajutor.

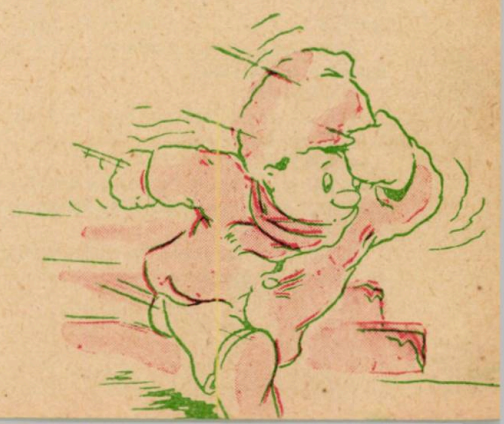

Loteria

de SANDA DOINIȘ

Ilustrații: IURA

Toate s-au tras numai de la loteria lui Tache.

Pe Tache nu-l iubea nimeni în cartier la noi. Era așa un fel de vlăjgan înalt și ciolănos, cu obrazul lat și alb, peste care cădeau veșnic cîteva șuvițe de păr blond lipite deopotrivă de murdărie și unsoare. Să tot fi avut doi-trei ani mai mult ca noi, dar de dat îi dădeai pe puțin 18. Apărea cînd nici nu te gîndeai, pe înserat, în marginea terenului pe care noi, cei din cartier, băteam mingea în zilele frumoase. Cum îl vedea Mișu, căpitanul echipei, se oprea și-i striga de departe: „Ce-i mă, Tache, iar ai venit să ne fraiereşti cu ceva?".

Tache nu-l lua în seamă. Își proptea mîinile în șolduri, clipea agale dintr-un ochi și spunea: „Ia făceți-vă încoace! Am niște abțibilduri...!" Și începea să-și golească buzunarele.

Poate să-mi spună cine o vrea că la prăvălie găsești orice, dar lucruri ca cele din buzunarele lui Tache nu găsești să bați șapte cartiere. Țurci nou-nouțe, lustruite, praștii cu guma groasă de toate culorile, cordoane lucioase și străvezii ca sticla, nasturi mari și mici, rotunzi și colțuroși, insigne „aproape de aur", cum zice el, și fel și chip de alte minunății la care noi ne uitam cu gura căscată plini de respect și invidie.

Numai că pas de te lipește de ele. Tache le vinde scump și numai pe bani. Ai bani, dai și ai. N-ai, te uiți și înghiți în sec. E drept că Tache te sfătuiește: „Vrei praștia? Cere bani de cinema de-acasă și ți-o vînd." Și tot drept e că de multe ori și cinematograful, și cornurile din recreația mare, și prăjiturile au intrat în buzunarele lui Tache în schimbul unui fleac de năsturel sau a unui capăt de gumă colorată.

De la o vreme însă băieții au căzut la bănuială. Pusesem mînă de la mînă și cumpărasem de la Tache o cameră pentru mingea de fotbal, că a noastră se cam ferfeniţise. Ne-o vînduse scump, dar noi eram bucuroși că aveam cameră nouă. Într-o zi, însă, Mișu venise furios: „Ne-a dus Tache, băieți. Am fost cu tata în oraș și am văzut la magazin camere cîte vrei, cu prețul pe jumătate cît am plătit noi".

De atunci, lui Tache îi mergea mai prost vînzarea. „Nu mai luăm de la tine — îi striga Mișu de cum îl vedea proptindu-se în marginea terenului cu mîinile în șolduri. Ne fraiereşti, că eşti speculant".

În ziua cînd a început toată povestea, Tache venise cu „marfă" proaspătă. Dar ce marfă! Desfăcuse o cutie veche de pantofi și scosese dinăuntru patru corăbii cum numai în poze s-au mai văzut vreodată. Cu catarge, cu pînze adevărate, cu tunuri de bord, ba și cu numele scris cu vopsea roșie la proră: „Piratul", „Nelson", „Titanic" și „Olandezul zburător". De ce se numeau așa, habar n-aveam. Dar un lucru era limpede ca lumina zilei: aveau niște nume pe cinste. Noi ne-am îngălbenit cînd le-am văzut. Se potriveau parcă vasele noastre (cu care dădeam bătăliile navale pe marginea lacului), cioplite ca vai și amar, cu asemenea minunății? De atîta admirație, nici n-am mai deschis gura să întrebăm cît costă. Se vedea de la o poștă că nu-s de nasul nostru.

Tache ne-a simțit pesemne. Le-a așezat frumos pe capacul cutiei și-a zis scurt:

— Cinci lei.

— Cum cinci lei? am sărit noi ca arși.

— Cinci lei biletul.

— Care bilet?

— Păi nu le vînd! Le pun la loterie. Am făcut niște bilețele. Dai cinci lei și tragi. Dacă ai noroc, te-ai făcut cu toată flota.

— Toată?!!!

Parcă ni se lungiseră la toți urechile, într-atît nu ne venea să credem ce auzeam.

— Și dacă nu cîștigă nici unul din echipă? întrebase Mișu cu ochii la corăbii.

— Mai dai cinci lei și tragi încă un bilet. Fiecare poate să tragă de cîte ori vrea.

Și proptindu-se iar cu mîinile în șolduri ne privise pe rînd, stăruind cu ochii asupra fiecăruia, de parcă voia să spună: „Cine știe dacă nu vor fi ale tale?" Pe urmă, rînduise cu grijă corăbiile în cutie, pusese capacul și, cu pachetul sub braț, se întorsese spunîndu-ne scurt și hotărît.

— Vin mîine cu biletele.

Și plecă.

Noi stăteam locului tăcuți, privind în urma lui cu un fel de bucurie ascunsă: „Numai cinci lei!" Mișu, care-și făcea de lucru legănînd mingea încoace și-ncolo cu vîrful piciorului, spuse într-un tîrziu ca pentru el: „Al naibii speculant! Hai să ne vedem de treabă."

„Să ne vedem de treabă" însemna că sosise ora cînd trebuia să ne ducem în tabără. În urmă cu cîteva săptămîni luase ființă în cartier la noi o tabără de curte pentru pionierii din clasele mai mici. Mișu ne adusese vestea din prima zi chiar pe terenul de fotbal. „Măi băieți—spusese el, adunîndu-ne pe toți în pauza dintre reprize—, din grupa noastră au rămas destui care nu se duc vara asta nicăieri".

Asta așa era. Rămăseserăm vreo șapte. Fiecare din altă pricină. „O să stăm toată vara împreună — urmase Mișu — de capul nostru".

— Cum de capul nostru? sărise Gică. Trebuie să ne antrenăm serios pentru meciul de la toamnă cu „ăia" („ăia" erau cei dintr-a șasea). Poate crezi c-am uitat ce bătaie ne-au tras la sfîrșitul școlii? Pe urmă trebuie să punem și mîna pe carte. Asta-i a doua la mînă. Și de jucat, parcă n-avem voie să ne jucăm? E vacanță sau ce-i? Așa că unde vezi tu c-am fi de capul nostru?

Mișu îl lăsase să sfîrșească, privindu-l pe sub gene și legănîndu-se de pe un picior pe altul, după obiceiul lui.

— Ei și? glumise el. Joacă-te cît vrei. Da' alte treburi n-avem? Nu sîntem aproape cei mai mari băieți din cartier?

Nu știu de unde scoase Mișu asta cu „cei mai mari băieți". Slavă domnului, în cartierul nostru erau destui băieți mai mari de doisprezece ani. Dar el o ținea morțiș de la începutul vacanței: cei mai mari.

— Uite, de pildă — continuă Mișu — , tabăra asta. Îs numai țînci în ea (unii aveau chiar zece ani, dar pentru Mișu tot țînci erau). Cum o să-și organizeze ei ziua în tabără? Cine o să-i învețe să se joace? Cine o să-i supravegheze?

— Au instructor! îl încunoștință Gică plictisit.

— Și ce dacă au? Ce, instructorul are zece mîini și zece picioare? Poate fi peste tot în același timp? Îi strică să-l ajute niște băieți mari ca noi?

Avea dreptate. Ne uitam unul la altul încurcați. Avea dreptate. Dar nici așa să-ți strici vacanța pentru niște țînci!

— N-a zis nimeni să stăm toată ziua la tabără, răspunse Mișu privirilor noastre nehotărîte. Un ceas, două dimineața. Un ceas, două după-masa. Și între timp ne antrenăm pentru meci. N-o să murim. Ba, dimpotrivă, o să facem treabă bună și tot detașamentul o să ne laude la toamnă pe bună dreptate. Și o să-i batem și pe „ăia".

Noi îl ascultam și în gînd îl vedeam de pe acum raportînd la toamnă în fața detașamentului: „Grupa noastră..." Și bineînțeles am zis cu toții „da".

Nu-i vorbă că nu ne-a părut rău. În tabără, organizînd jocuri, povestind, rîzînd, fabricînd redute din nisip sau aliniind braz-

dele cu flori ale fetelor, ne distram de minune. Şi pe lîngă asta, eram „cei mari".

Numai în ziua aceea, cu gîndul la corăbiile lui Tache, parcă nu ne-a tihnit nimic. Eu, cel puţin, nu-mi puteam lua gîndul de la ele: „Piratul", „Olandezul zburător"... Seara, acasă, nu mi-am găsit liniştea pînă nu mi-a dat mama cinci lei. „De cinema pentru toată săptămîna", am asigurat-o eu. Şi în minte numai „Piraţi" şi „Olandezi zburători" îmi umblau.

Tot în seara aceea, mai tîrziu, a venit la mama mătuşa Valeria. De fapt e vecină cu noi şi nu ne e de fel rudă, dar noi, copiii, ne-am deprins să-i spunem mătuşă. A venit s-o roage ceva, şi mama a rîs cînd a auzit-o. Mătuşa Valeria e tare fricoasă. Fiu-său, Ştefan, era plecat în tabără, undeva la mare, mi se pare. Şi ei i s-a făcut dintr-o dată teamă să stea singură în casă. Aşa c-a venit la mama s-o roage: „Lasă-l pe Alexandru să doarmă la mine pînă o fi să se întoarcă Ştefan. Poţi să rîzi cît vrei, da' eu pînă nu ştiu suflet de om în casă, n-am linişte. Aşa-s eu, ce vrei?" Şi mama ce să vrea? M-a întrebat: „Te duci?" — „Mă duc". Am plecat cu mătuşa Valeria şi tot drumul am ascultat-o povestind despre scrisorile lui Ştefan, despre mare, despre activitatea din tabără. Eu dădeam din cap şi ziceam da, iar în minte mi se legănau patru corăbii uşoare cu pînze largi, albe, umflate de vînt. Şi tot aşa s-au legănat şi în vis îndată ce am pus capul pe perna proaspăt înfăţată în cinstea mea.

A doua zi, Tache a adus pe teren biletele. Am tras toţi, vă închipuiţi! Chiar şi Mişu a tras mormăind printre dinţi „speculantule", chipurile, pentru Tache. N-am cîştigat nici unul. „Nu se poate dintr-o dată, a ridicat Tache umerii. Mai vin şi mîine, cu noroc".

Şi iarăşi nu mi-a mai tihnit nici treaba la tabără, nici chiotele ţîncilor, nici antrenamentul, nici toate celelalte. Cele patru corăbii parcă erau bătute de furtună, aşa mi se-nvălmăşeau în cap. Seara cînd am ajuns la mătuşa Valeria, eram cătrănit de nu vedeam înaintea ochilor decît mări şi oceane revărsîndu-se şi înecînd totul în cale: case, oameni, corăbii... mai ales corăbii. Ea mă aştepta cu masa: „Ţi-am fiert porumb, Alexandre", mi-a zis. Dar mie nu-mi ardea de porumb. Mie îmi trebuiau cinci lei. Atît numai. Cinci lei. Să pot lua mîine încă un bilet de la Tache. Cinci lei, nu mai mult. Dar degeaba îi dădusem tîrcoale mamei. „Nu-ţi dau — se-ncruntase ea —, abia ieri ţi-am dat pentru toată săptămîna. Acum s-a sfîrşit. Să te-nveţi să-ţi gospodăreşti banii".

Stăteam la masă şi capul îmi huia: Titanic... cinci lei... olandezul... cinci lei. Tocmai atunci m-a trimis mătuşa Valeria după ochelari în odaia de alături.

— Dacă nu-s pe masă, caută-i în sertar.

Am tras sertarul. Erau acolo cîteva gheme de aţă, un teanc cu hîrtii de cîte 10 lei, nasturi, ace de siguranţă, dar nici urmă de ochelari.

— Nu-s, mătuşă!

— Vezi lîngă oglindă!, mi-a strigat mătuşa de-alături. Erau acolo. I-am adus mătuşii, cu gîndurile rătăcind aiurea. „Mîine vine Tache cu bilete, mă gîndeam. O să tragă Mişu, o să tragă Gică şi cine ştie... poate unul din ei...".

Noaptea am visat — nu ştiu de ce — patru corăbii de toată frumuseţea plutind cu pînzele în vînt pe un ocean de hîrtii de 10 lei.

Dimineaţa, cînd m-am trezit, mătuşa Valeria plecase de mult la fabrică. Lîngă pat îmi lăsase doi porumbi reci, fierţi din ajun. Am stat mult în pat ronţăind. Şi deodată mi-am adus aminte de sertarul mesei din odaia alăturată. „Numai cinci lei", îmi ziceam. Cîştig corăbiile. Pe urmă, săptămîna viitoare îmi dă mama alţi bani de cinema şi îi pun la loc. Cine o să ştie! Banii ăia pesemne sînt puşi de o parte pentru vreo treabă anume. Se vede după cum stau că nu-s număraţi în fiecare zi. Numai cinci lei! Am sărit din pat, m-am îmbrăcat, am luat o hîrtie de 10 lei şi am plecat la antrenament. Dar cînd a venit Tache, m-a fulgerat un gînd. Dac-aş lua două bilete? Aşa aş fi mai sigur că... I-am dat lui Tache hîrtia de 10 lei. Îmi bătea inima uitîndu-mă la mîna lui care amesteca agale biletele într-o cutie rotundă. Apoi am vîrît şi eu mîna şi-am tras. Tache s-a uitat şi a rîs.

— Nici azi n-ai noroc. Poate mîine. A băgat banii în buzunar şi a plecat. Mai vin, n-aveţi grijă.

Atunci a sărit Mişu. Ca ars a sărit, deşi tăcuse toată vremea cu ochii în pămînt:

— Ba să nu mai vii! N-avem bani de aruncat pentru şmecheriile tale. Să nu mai vii că nu mai jucăm la loteria asta de pungaşi. Ai auzit, speculantule?

Tache a ridicat din umeri şi s-a depărtat la fel de agale cum venise. În urma lui, Mişu s-a încruntat uşor, s-a legănat o vreme de pe un picior pe celălalt şi a anunţat:

— De mîine nu mai trage nimeni! Asta-i porcărie curată. Şi acum la tabără înainte marş.

Seara am mîncat în silă cu ochii în farfurie. Mătușa Valeria îmi punea dinainte ba una, ba alta.

— Văd că te cam plictisești cu mine. De, eu îs femeie bătrînă!

— Nu mătușă, am asigurat-o eu. Mă gîndeam așa...

— Ai cam slăbit, a urmat ea umplîndu-mi farfuria cu gălușți. Să faci bine să te pui pe mîncare că pentru tine le-am făcut.

Nu era adevărat că slăbisem. Poate îmi era numai obrazul tras de supărare. Mătușa a strîns masa, a făcut patul, m-a sărutat și și-a strecurat mîna sub perna mea șoptindu-mi: „Pentru mîine, să-ți iei înghețată". Și cînd am pipăit în urma ei cearceaful, am găsit patru monezi reci de la răcoarea cearceafului: doi lei. Le-am ținut multă vreme în mînă ascultînd, cu ochii deschiși, zgomotul farfuriilor pe care mătușa le spăla la bucătărie. Într-un tîrziu am adormit strîngînd monezile în pumn.

Le mai aveam în mînă a doua zi, cînd m-am trezit. M-am uitat la ele abătut: numai doi lei. Nici măcar pentru un bilet. M-am îmbrăcat și am dat să plec cînd deodată mi-am amintit. Mișu îi spusese lui Tache să nu mai vină. Asta însemna că Tache o să-și ia azi pachetul subsuoară și o să se ducă în altă parte. Și poate un alt băiat — unul necunoscut, care nici măcar în grupa noastră nu e — o să tragă biletul cel norocos. Și toate cele patru corăbii... toate... La gîndul ăsta n-am mai putut răbda. M-am repezit la sertar, am luat la întîmplare două hîrtii și am zbughit-o pe ușă. Am ocolit tabăra — la ora aceea băieții erau acolo — și am apucat-o spre cinematograful din cartier. Cam pe acolo, prin față, își făcea Tache veacul cu o ceată de vlăjgani pe măsura lui. Dar cînd am ajuns, ia-i de unde nu-s. Nici Tache, nici ceilalți. Am dat să plec necăjit, cînd dintr-un gang aud vocea lui Tache:

— Stai, bă, să le-amestec. Ce te-nfigi?

M-am repezit într-un suflet. În capătul gangului, Tache ghemuit pe vine, cu toată ceata în jur, amesteca biletele în cutia cea rotundă. Cînd m-a văzut, a rîs cu gura pînă la urechi: „Ia uite-l, bă, a venit după bilete!" Cîte vrei? — m-a întrebat. Eu am pipăit banii în buzunar, cu ochii la cei din jurul lui, și m-am hotărît: „Patru!" Tache a rostogolit ochii a uimire și mi-a întins cutia. Am tras. Întîi eu. Am privit biletele pe rînd: nici unul nu era cîștigător.

— Na-i noroc și pace! Ce să-ți fac? a mormăit Tache și le-a întins cutia celorlalți. Eu am rămas țintuit locului cu ochii la mîinile care trăgeau pe rînd biletele. Dar se vede că nici ei nu erau mai norocoși. Unul a spus o vorbă urîtă. Altul a oftat cu năduf. „Păcat! Dacă le cîștigam, le vindeam și umflam un sutic!" Auzi pentru ce voia el corăbiile! Să le vîndă!! Tache a strîns banii, i-a băgat în buzunar fără să-i numere, înălțînd din umeri: „Gata? V-ați curățat? De, acum era bine să fi tras: s-au împuținat biletele și-l nimerești mai iute pe-ăla norocos!"

La asta nu mă gîndisem. Și totuși era simplu, simplu de tot. Avea dreptate. Am luat una din corăbii în mînă: pînzele albe parcă se umflau gata de drum, iar luciul vopselei mi se răsfrîngea printre degete în șuvițe colorate, luminoase. Strîngeam lemnul subțire, și mîna parcă se lipise de pojghița aceea lucioasă. Cînd te gîndești că biletele se împuținaseră, iar cel norocos era acum la îndemîna oricui... poate chiar a celui care voia să le vîndă!

Am pus corabia jos și i-am spus lui Tache: „Mai stai pe-aici?" — „Stau! Te duci după bîștari?" Am dat din cap și-am pornit-o la fugă spre casă. Am luat bani din sertar, cîți am apucat, și m-am întors tot în goană.

Pe drum i-am numărat: erau patru hîrtii de cîte zece. „Opt bilete" — i-am spus lui Tache cînd am ajuns, cu ochii la corăbii. Tache mi-a întins cutia și-am tras. Unul, încă unul, încă unul... nici unul. Da. Nici unul nu era cîștigător. Tache a deschis gura pesemne ca să mă mîngîie: „De, dacă n-ai..." Dar n-a apucat, să-și sfîrșească vorba. Unul din vlăjgani i-a smuls cutia din mînă și-a început să scotocească printre puținele bilete rămase. Deodată l-am auzit răcnind: „Mă, ne-ai dus, mă! Ne-ai dus și ne-ai luat banii!" Fără să știu cum, m-am trezit pe marginea trotuarului privind la ceata care alerga după Tache țipînd și amenințîndu-l cu pumnii. Am privit așa pînă au dispărut după un colț și glasurile li s-au pierdut în zgomotul străzii. Atunci m-am întors și-am pornit-o încet pe străzi. Am ocolit din nou tabăra, m-am dus la mătușa Valeria și m-am trîntit pe pat. Eram tot cu gîndul la corăbii. Vasăzică Tache ne înșelase pe toți. Nu pusese nici un bilet cîștigător. Nici unul. Mai tîrziu — trecuse de mult prînzul — l-am auzit pe Mișu strigîndu-mă. Abia atunci am văzut cîtă vreme trecuse. „Unde-ai fost, mă?" m-a întîmpinat Mișu. „Unde-ai umblat toată dimineața de n-ai dat pe la tabără?" Am îndrugat ceva, nici eu nu știu ce. „Hai la antrenament! m-a zorit el. De Tache ai auzit?"

— De Tache? Ce s-aud?

— L-au dus la miliție azi dimineață!

— La miliție?

— Da. L-au prins c-a furat. Corăbioarele alea — ții minte, le pusese la loterie și-am tras și noi — , ei bine, alea erau furate.

— Cum furate?

— Bine. Le-a furat dintr-o prăvălie. Azi dimineață a fost o bătaie, sau cam așa ceva, și l-au prins. Pe urmă s-a aflat cum stătea treaba cu corăbiile...

Mergeam încet, cu capul plecat, fără să scot un cuvînt...

— Mie, drept să spun, mi-e rușine! a adăugat Mișu încet. Și noi am tras la loteria aia cu corăbioarele. Tocmai noi, pionieri în toată firea și cei mai mari băieți din cartier, am avut de-a face cu un hoț.

Atunci, abia atunci, mi-am adus aminte de sertar, de hîrtiile de zece lei, de mătușa Valeria... Luasem de-acolo 70 de lei, fără știrea nimănui, ca să-i umplu buzunarele lui Tache.

M-am uitat la Mișu, la obrazul lui pe care stăruia, ca o umbră, gîndul că stătuse de vorbă cu un hoț. „Da eu? — îmi spuneam. Eu sînt chiar între voi. Și totuși eu..." Mișu s-a întors spre mine: „Zău, mă, mi-e rușine!" Atunci l-am luat de mînă și i-am spus totul.

(Va urma)

ERJI FRUMOASA

Povestit de Al. MITRU

Ilustrații: MURNU

— basm popular maghiar —

Se povestește că, de mult tare, trăia în pustă un păzitor de cai, pe nume Mihaly, cu fata lui, frumoasa Erji. Ce-i drept că nu fusese încă în pustă vreo fată mai chipeșă ca ea; dar nici mai rea, mai lacomă... Nu știa alta decît să se gătească, să stea pe laviță lungită, să doarmă și să poruncească: „Tată dă-mi una, dă-mi alta, dă-mi cozonac, dă-mi vin de Tokay!“... Bătrînul se încovoia de trudă, dar se silea să împlinească voia fetii, că n-o avea decît pe ea, și-i era dragă. Veniseră flăcăi s-o ceară de nevastă. Numai că ea-i gonise: „Nu sînt de nasul vostru. Voi mirosiți a cai, și aveți haine murdare!...“ Privise apoi în oglindă. Se minunase singură cît e de frumoasă. I-a poruncit tatălui: „Înfățișează-te la grof, spune-i că vreau să-i fiu soție. Cînd o să afle cît sînt de frumoasă, va înhăma caleașca aurită, va veni să mă ia“... S-a dus Mihaly la palat și a arătat dorința fetei sale. Grofu l s-a mîniat pe el și-a poruncit să-l bată slujitorii cu bicele, pentru îndrăzneală. S-a întors bătrînul Mihaly acasă cu vînătăi pe trup. Erji, nu s-a lăsat. „Te duci atunci în sat. Vestește pe flăcăi că mă mărit. Să-i vezi cum s-or îngrămădi din nou la poartă!“ Flăcăii cînd au auzit, au început să rîdă: „Nu vrem pe fata ta Mihaly baci... Ea e frumoasă, adevărat, dar e și rea și lacomă, nu-i place să muncească“. Și-n rîsul lor a plecat cu rușine tatăl către casă. De ciudă, Erji a țipat la el: „Nu îți mai sînt de azi copilă. Nu ești bun de nimica... tu bătrîne...“ Și-a ridicat o mînă-n sus... Cît a ridicat fata în sus mîna, s-a ivit spiriduș ul pustei. A făcut doar un semn și ea s-a preschimbat în gaie. Și nu e pasăre în pustă mai fudulă, mai zgomotoasă și mai lacomă de cît gaia... Unii nu știu, dar cei bătrîni mai spun și astăzi povestea despre Erji cea frumoasă...

CITITORII NE INFORMEAZĂ...

VULPEA'N NOUA LOCUINȚĂ!

...Unei vulpi i s-a năzărit să părăsească pădurea. Vine iarna — și-a zis — ce-ar fi să mă mut în sat? Mai ales că-i era foarte necesară prietenia găinilor cu care voia să stea de vorbă de la suflet la suflet...

Pionierii din satul Romînești, regiunea Craiova, au băgat de seamă că vulpea tot vine în recunoaștere. Pionierii... și-au zis atunci: ce-ar fi, frăților, să-i facem loc la noi în expoziție, la școală? Zis și făcut! Într-o zi, s-au pus la pîndă și-au prins-o.

Roșcata vicleană a fost împăiată și va avea drept tovarășe, după bunul său plac, cîteva găinuși din Deltă!

Corespondent ION MINCIUNĂ
satul Romînești — reg. Craiova

SERATA NUMERELOR

...Pionierele fruntașe la învățătură din clasa noastră pregătesc acum o „serată a numerelor". La serata noastră vom invita și pioniere din alte școli. Iată cum va decurge serata: o pionieră va prezenta un referat despre marele matematician grec Pitagora. După aceasta se vor da celor prezenți cîteva probleme de matematică distractivă spre a fi rezolvate într-un timp dinainte stabilit. În cinstea pionierilor care vor obține cele mai bune rezultate vom prezenta un mic program artistic care va cuprinde poezii, epigrame originale și o scenetă. Sceneta se intitulează „Prima cu a doua răsturnată", o dramatizare după povestirea cu același titlu de O. Panculași, apărută în „Cravata Roșie".

LUCULESCU DOINA
cl. a VI-a—Tr.Severin

ATENȚIUNE! VÎNTURI-PLOI

Că nu trăim la tropice știți și voi. Dar dacă acolo rolul meteorologului este în primul rînd acela de a prevedea furtunile puternice, uraganele, aceasta nu înseamnă nici pe departe că la noi, la Năsăud, această știință nu-și are aplicare. Dimpotrivă! Ea își are un rol bine definit. Și amatori să o aplice se găsesc și încă destul de numeroși. Fiecare dintre noi are un vis. Unul vrea să devină inginer, altul agronom, altul tehnician. Dar pe fiecare îl interesează îndeaproape cum va fi vremea mîine. Inginerului și tehnicianului, pentru a calcula grosimea digului, rezistența clădirilor, le va fi necesar să știe dincotro bate vîntul, tăria lui etc.

Agronomul trebuie să știe dacă seceta amenință recolta, dacă se apropie vreun ger năprasnic, dacă va mai ploua, dacă a plouat destul. Fără să mai amintim de cei care pleacă cu avionul, sau vaporul în călătorii lungi.

Toate acestea le-am aflat în cercul de geografie care a luat ființă de curînd în școala noastră. Prima realizare a cercului a fost amenajarea unui cabinet în care să ținem referatele de specialitate. Cercul este alcătuit din trei grupe: de cartografie, geologie și meteorologie.

Noi, cei care vă scriem, sîntem grupa meteorologilor. Sînt printre noi Chesaroș Tudor, Nagy Aurel, Ilișiu Viorel, Tofan Viorel și alții. Pe ei vi-i numim pentru că ei au muncit cel mai mult pentru construirea stațiunii noastre. Tofan ne-a procurat schițe pentru aparate.

Cirrus, Nimbus și Cumulus au intrat în raza obiectivului nostru. Nu ne scapă de fel nici celelalte elemente care contribuie la alcătuirea datelor noastre. Sperăm că în curînd aparatele noastre vor înregistra primele fenomene, și buletinele meteorologice vor anunța „timpul probabil" în localitatea noastră.

COLECTIVUL TINERILOR METEOROLOGI
Năsăud, reg. Cluj. Școala medie de 10 ani nr. 1

Cum am devenit campioană mondială

ELLA ZELLER

În primăvara fiecărui an, cîteva sute de concurenți din toată lumea se întîlnesc, de fiecare dată în altă localitate de pe glob, pentru a arăta care sînt cei mai buni jucători de tenis de masă. Toate acestea sînt fapte despre care știam încă foarte puțin în iarna anului 1947, cînd, la Timișoara, am participat la primul meu concurs. Ca elevă a școlii medii tehnice de educație fizică, practicam felurite sporturi, dar tenisul de masă a rămas cel pe care l-am îndrăgit cel mai mult. Succesele obținute de Angelica Rozeanu, campioana lumii, și echipa feminină a țării noastre mi-au fost un imbold în pregătirea mea pentru performanțe tot mai bune. Ridicarea continuă a măiestriei mele sportive a fost posibilă numai prin condițiile create întregului tineret de regimul nostru democrat-popular. În felul acesta, în campionatele de tenis de masă ale țării noastre au apărut o serie de nume noi, printre care mă număr și eu. În 1949—1951 am reușit să cîștig campionatul R.P.R. de junioare, iar începînd din 1952, cînd campionatul mondial s-a desfășurat la Bombay, în India, am făcut parte din reprezentativa R.P.R. Apoi au venit „mondialele" de la București, Londra și Utrecht.

Unul din cele mai grele campionate mondiale cunoscute în istoria tenisului de masă a fost, fără îndoială, cel de la Utrecht (Olanda), în 1955. În primele zile au avut loc jocurile pentru cîștigarea mult invidiatelor cupe Corbillon (pentru echipe fete) și Swaytling (pentru echipe bărbați). La fete, echipele au fost împărțite în 3 serii. Țările cîștigătoare urmau să se întîlnească într-un turneu final. În seria în care ne aflam și noi, cel mai greu meci l-am avut cu echipa Ungariei, care ne învinsese în campionatul anterior, dar pe care, de astă dată, am întrecut-o cu 3—0.

Iată-ne, în sfîrșit, la ultima încercare, în turneul final. Prima întîlnire am susținut-o cu echipa Japoniei. Cu un bun joc ofensiv, Eguchi m-a învins. Angelica Rozeanu a cîștigat în schimb ambele meciuri cu Tanaka și Eguchi. La proba de dublu, însă, am pierdut noi. Scorul era de 2—2! Urmam eu la rînd. În fața mea se găsea Tanaka. Cine cîștiga această întîlnire aducea și victoria echipei sale. Primul set l-a luat Tanaka. „Curaj Ella și scurt pe rever", auzeam eu îndrumările de pe margine. În adevăr, sfaturile mi-au folosit, deoarece am cîștigat ambele seturi care au urmat, și, cu aceasta, 3—2 pentru R.P.R.!

Dar iată că echipa Japoniei învinge pe aceea a Angliei (a treia finalistă). Așa încît jocul R.P.R. — Anglia urma să decidă echipa campioană a lumii. Situația era în felul următor: la scorul de 3—0 pentru echipa Angliei, cîștiga aceasta cupa Corbillon. La 3—1 sau 3—2 pentru Anglia, cîștigau japonezele. Iar pentru a cîștiga noi titlul suprem, trebuia să învingem doar, indiferent de scor.

Spectatorii care umpleau pînă la refuz Bernhardhalle (sala în care se desfășura campionatul) urmăreau jocurile finale punct cu punct, set după set. În timp ce la o masă alăturată, echipa de băieți a Japoniei, jucînd cu cea a Cehoslovaciei, a cîștigat cupa pentru cea mai bună reprezentativă masculină, eu pierdeam meciul cu jucătoarea engleză Diana Rowe. Iată însă că sorții izbînzii trec iarăși de partea noastră, deoarece Angelica Rozeanu cîștigă jocul cu cealaltă dintre surorile Rowe, Rozalinde, campioana Angliei, iar meciul de dublu este cîștigat tot de noi. În jocul următor însă, cînd nimeni nu se mai aștepta, Diana Rowe reușește să smulgă victoria în meciul cu Angelica Rozeanu: 2—2!

În ultimul joc trebuia să mă întîlnesc eu cu Rozalinde.

— Trebuie să cîștigi meciul cu Rozalinde! Altfel... nu mai putem fi campioane, îmi spuneau colegii din lotul nostru național.

— Da, dar pînă-n prezent n-am înfrînt-o niciodată de cîte ori am jucat cu ea. Joacă foarte bine.

— Nu-i nimic! Trebuie să lupți!

Cu acest gînd m-am apropiat de masa de joc. Primul set mi-a revenit mie, următorul Rozalindei. În setul decisiv, la un moment dat sco-

rul devine 18—14 pentru mine. Victoria era aproape... Încă 3 puncte! Dar adversara mea nu era de aceeași părere și... 19—18 pentru ea! În acel moment, megafonul anunță pe conducătorul lotului romîn să se prezinte la telefon: Bucureștiul aștepta cu nerăbdare rezultatul. Acesta însă nu se putea ști pînă la ultima minge.

— Haide, luptă! Era tot ce-mi mai puteau striga cu pumnii strînși de emoție colegii mei din apropiere. Și într-adevăr: 19—19... 20—19 și 21—19! Ah cît de greu a fost! Și în timp ce megafoanele anunțau că echipa feminină a țării noastre, formată din Angelica Rozeanu, Sari Sasz și cu mine, a cîștigat titlul de campioană mondială, noi toți ne îmbrățișam de bucurie.

Astfel a călătorit cupa Corbillon pentru a treia oară în țara noastră, performanță care nu a mai fost realizată de nici o altă reprezentativă feminină.

Campionatele mondiale nu s-au sfîrșit însă. Au urmat alte zile de luptă pentru titlul suprem la individual și dublu.

Cu această ocazie, maestra emerită a sportului, Angelica Rozeanu, a obținut o performanță nemaiîntîlnită în istoria tenisului de masă, cîștigînd, pentru a șasea oară la rînd, titlul de cea mai bună jucătoare din lume, învingînd în finală pe cunoscuta jucătoare austriacă Linda Wertl cu 3—0.

În ultimul meci al campionatelor de la Utrecht, în finala probei de dublu fete, ne-am întîlnit iarăși cu cele două surori Rowe, campioane mondiale pe anul 1954. Cu o apărare sigură și multe atacuri prin surprindere, am reușit să cucerim al treilea titlu mondial al acestor campionate care, alături de frumoasa comportare a echipei noastre masculine, a contribuit la întărirea prestigiului internațional al tenisului de masă romînesc.

A doua zi, citind cu emoție telegramele care ne aduceau felicitări de-acasă, simțeam dorința fierbinte de a aduce patriei și în viitor cît mai multe victorii.

De atunci, de cînd s-au petrecut cele povestite mai sus, a trecut un an încheiat de continue pregătiri, timp în care jucătorii și jucătoarele noastre au participat la felurite competiții în țară și peste hotare.

Acum ne aflăm din nou în preajma campionatelor mondiale, care se țin de astă dată în îndepărtata Japonie, la Tokio. Ce se va întîmpla acolo?

Despre aceasta veți afla cu siguranță și voi cît de curînd.

Uriașul pădurilor

În munții Sierra Nevada din America de Nord, crește un conifer gigantic, al cărui lemn este folosit mult în construcții. El

poartă numele unei vechi și cunoscute căpetenii — Sequoia, care a condus triburile indiene din partea locului. Cu un arbore sequoia tăiat în bucăți se poate încărca un tren de 15 vagoane, deoarece uneori înălțimea lui ajunge pînă la 150 m, iar grosimea pînă la 40 m.

Sequoia poate trăi chiar pînă la vîrsta de 6.000 de ani.

208 zile sub apă!

Un scafandru care intră pentru prima dată în apă nu poate sta acolo mai mult de cîteva minute. După multe exerciții, treptat, foarte puțini scafandrii pot rămîne sub apă 2—3 ore încheiate. De asemenea, foarte puțini suportă presiunea apei la 30—40 m adîncime. Vă închipuiți deci cît de grea este munca pe care o fac ei.

De aceea, cele 5.000 de ore cît a stat sub apă cunoscutul scafandru sovietic N. Frolov, în cei 16 ani de meserie, ne apar ca un adevărat record.

Asta înseamnă că N. Frolov a lipsit de la suprafață peste 208 zile din viața sa.

Un crab cățărător

În apele din jurul insulelor cu corali răspîndite prin Oceanul Pacific sau Oceanul Indian, trăiește un crab (o rudă îndepărtată de-a racului) care se simte minunat și pe uscat.

Acest crab este un mare mîncător de nuci de cocos. Nemaiîntîlnit însă este felul cum și le procură: se cațără pe trunchiul palmierului, apoi pe ramurile sale, de unde cu cleștii săi ascuțiți taie codița nucilor de cocos. Coborînd jos, le sparge coaja cu aceiași clești puternici, după care le mănîncă miezul.

CĂRŢI NOI

Dragi copii,

Vă scriem noi, personajele din piesele publicate în cartea „Teatru de păpuşi pentru copii". Vreţi să ştiţi cum ne cheamă? Ne prezentăm: Grivei! Mac-Mac! Uşca - Răţuşca! Morcovăţ! Corbuleţ! Moş Martin Zmeurilă! Mai sînt şi alţii în piesa „Artiştii pădurii". Cu ei veţi face cunoştinţă citind-o. Vai, ce-o să rîdeţi de Moţăilă, care nu poate să înveţe, de lene ce-i este, o poezie pentru festivalul pe care-l pregătim noi în pădure!

Dar să vedeţi ce reprezentaţie frumoasă dăm: iepuraşii dansează cîntînd, bobocii execută exerciţii libere: „La stînga — mac-mac!

La dreapta — mac-mac!"

Iezii Fumuleţ şi Fulguşor prezintă dansul iezilor, pisoii, netezindu-şi cu delicateţe blănita, cîntă:

Miau! Vai! Miau-miau!

Murise biata noastră mamă!

Miau! Vai! Miau-miau!

Cine-o să ne mai ia în seamă!

Veţi mai cunoaşte pe atletul Biber, campion la ridicarea greutăţilor, şi pe surorile Oac-Oac, soliste ale bălţii.

... Dar cu noi, cei din piesa „Un paznic de nădejde", nu vreţi să faceţi cunoştinţă? Pintenatul! Încălţatul! Moţata! Pestriţa! Mărgeluş! Ga-Ga! Vulpoiul! Vulpea! Lupul!

La noi în poiată a venit o vulpe şi ne-a răpit-o pe Moţata, care scăpă jumulită ca vai de ea. Noi atunci ne-am tocmit un paznic. Pe cine credeţi? Pe vulpea care venise la noi tunsă, cu coamă şi coadă de credeam că e leu. Vicleana! Ce-am păţit o să aflaţi citind.

Dar „Străjerul mării"? Aci aflaţi cum Ileana, nepoata unui fost marinar, intră în şcoala de pescuit. Dar credeţi că a fost prea uşor pentru ea? Da de unde!

Moşul ei nu se-mpăca deloc cu gîndul ca o fată să umble pe mare. Ea, zicea el, este bună numai pentru gospodărie. Aşa că vă închipuiţi prin cîte greutăţi a trecut curajoasa Ileana, ajutată de Barbu, Andrei, Călin, elevi ai şcolii de pescuit, pînă ce îşi văzu visul împlinit.

În carte mai sînt şi alte personaje, bucuroase să vă cunoască şi să le cunoaşteţi.

Citiţi cartea!

Iscălesc: Cei din cartea *„Teatru de păpuşi pentru copii"*

Dragi copii, pionieri şi şcolari,

După cum vedeţi, voi puteţi să şi prezentaţi piese din cartea despre care a fost vorba. În „Cercul de păpuşi" aveţi posibilitatea să lucraţi pentru prezentarea unei piese din această carte. Dacă o veţi citi, veţi alege piesa care vă place mai mult. În carte sînt 7 piese. Pentru fiecare găsiţi şi indicaţiile de regie necesare. Ce ziceţi? încercaţi!

Iată mai jos cîteva aspecte de la spectacolele date în faţa celor mici de către elevii Şcolii de băieţi nr. 55 din Bucureşti, care şi-au construit propriul lor teatru de păpuşi.

O seară

de LEONID PETRESCU

Sala era gătită ca de sărbătoare. Din niște scînduri, chimiștii întocmiseră un fel de estradă, împodobită cu tot felul de desene curioase și formule chimice. Băieții veniseră și acum așteptau curioși.

— Ce fel de minuni or fi astea? întrebă Tică.

Adrian dădu din umeri.

— Știu și eu? Nelu a ținut-o morțiș că-i „secret profesional."

În aceeași dimineață apăruse un anunț pe ușa clasei: „Mare surpriză — mare! Astă-seară clasa a VII-a este invitată la o ședință specială. O seară de minuni! Semnează: Cercul chimiștilor amatori".

Și deși băieții insistaseră pe lîngă Nelu Dumitrescu, unul dintre chimiștii amatori ai clasei, acesta n-a vrut să le spună despre ce este vorba.

Deodată se auzi o lovitură puternică, apoi încă una și încă una. Un șșșiit trecu prin rîndurile băieților din sală. „Ca la teatru", zise unul, altul rîse și ceilalți mormăiră cu dezaprobare.

— Bună seara!

Tresăriră cu toții. De după o perdea apăruse un... vrăjitor. Cel puțin așa era îmbrăcat: cu o scufie neagră și cu un halat tot negru, cu stele strălucitoare pe el. Dacă te-ai fi uitat mai de aproape, ai fi băgat de seamă că halatul era de bumbac și steluțele de staniol. Omul avea mustață și o barbă, dar vocea sa semăna surprinzător de mult cu cea a lui Nicu Alexandrescu dintr-a șasea — cu toate că vrăjitorul depunea mari eforturi ca să și-o mai îngroașe.

— E iarnă! constată vrăjitorul. Și dacă e iarnă, trebuie să ningă. Chiar dacă ne aflăm în cameră. Așadar... ucenic! Și bătu din palme.

Un ucenic îmbrăcat într-un halat alb, cu scufie în cap și o pereche de mustăți, îi aduse o capsulă de porțelan. Totuși, în dosul acestei costumații, nu era greu de recunoscut figura lui Nelu.

— Aduceți-mi acum fierul roșu! urmă vrăjitorul.

Un alt ucenic îi aduse o bară de fier.

— Să înceapă ninsoarea! porunci vrăjitorul, introducînd în capsulă bara fierbinte.

Pe dată, se ridicară în aer fulgi mari și groși, albi strălucitori, care se împrăștiară încet în toată încăperea.

— Și acum, tot pentru că este iarnă, să mi se aducă un bloc de gheață.

Primul ucenic îi aduse un bloc mare de gheață. Cîțiva din spectatori se apropiară și puseră mîna pe bloc. Nu, nu era păcăleală. Era chiar gheață.

— Și acum să aprindem această gheață! Dați-mi un chibrit!

Cel de-al doilea ucenic îi aduse o cutie de chibrituri.

Vrăjitorul aprinse un chibrit și-l plimbă deasupra gheței. Îndată, se ridică o flacără mare!

Spectatorii începură să murmure. Asta era o adevărată minune!

— Să întețim flacăra! propuse vrăjitorul. Aduceți-mi o stropitoare!

Și ucenicul îi aduse o stropitoare. Ca să se convingă că e apă și nu benzină sau altceva, vrăjitorul sorbi o înghițitură și apoi începu să stropească blocul de gheață. Flacăra începu să crească și mai mult. Focul era aținat de apă!

— Luați totul de aici!

Blocul de gheață în flăcări fu scos afară. Vrăjitorul se înclină, în timp ce din toate colțurile sălii țîșniră aplauze entuziaste. Grozav! Așa ceva încă nu mai văzuseră!

Vrăjitorul bătu acum din palme, și ajutorul său îi aduse un pahar îngust, plin cu apă. Celălalt ajutor veni cu două cești, pline și ele tot cu apă.

— Iată, declară vrăjitorul, am aici două cești, conținînd, și una și cealaltă apă, după cum puteți să vă convingeți. Voi introduce acum acest păhărel în prima din cești; lichidul pe care-l conține paharul va deveni albastru, fără ca să vină cîtuși de puțin în atingere cu apa. După aceea, voi introduce paharul în a doua ceașcă. Veți vedea că lichidul se va face din nou incolor...

Cei de față fremătau de curiozitate și de nerăbdare. Vrăjitorul, liniștit, își dovedi spusele.

După cîteva colorări și decolorări de acest fel, vrăjitorul rosti grav:

— Crede cineva că poate face la fel ca mine?

— Eu!

Adrian se ridicase vioi. Luă paharul, îl introduse într-o ceașcă, apoi în cealaltă... Degeaba! Apa rămînea incoloră!

Un ropot de aplauze...

— Grozave minunile astea! spuse cineva.

Cu minuni

Ilustrații: IUSEIN RAISA

— Și acum o altă minune! anunță vrăjitorul. Oțelul care plutește pe apă!

— Bine... dar oțelul nu poate să plutească! spuse cineva din sală. E doar mai greu decît apa și cade la fund.

— Da? rosti vrăjitorul. Iată un ghem de sîrmă pe care o să-l arunc în acest cilindru. Cade la fund?

— Cade! răspunseră toți.

— Să vedem.

Și vrăjitorul aruncă ghemul de sîrmă într-un cilindru de sticlă înalt, plin cu un lichid transparent. Sîrma căzu la fund, dar îndată se ridică, stătu o clipă la suprafață apoi se lăsă iar la fund. Din nou se ridică, apoi căzu și mereu așa mai departe.

Alte aplauze. Vrăjitorul se înclină, zîmbind.

— Ultima minune! anunță el. Iată un lighean plin cu apă. Cine dorește să-și spele mîinile? Tică!

Tică se apropie și-și înmuie mîinile în lighean.

— Ia să-ți văd mîinile!

Tică își întoarse mîinile pe o parte și pe alta. Erau curate.

— Nu te-ai spălat bine!

— Ba da! protestă Tică.

— Bine, vom vedea. Acest prosop este vrăjit. El ne va spune dacă ești bine spălat pe mîini!

Tică se șterse cu prosopul alb... și, pe măsură ce se ștergea, în sală rîsetele deveneau tot mai vii. De unde, înainte, mîinile îi păreau albe și curate, acum ele deveneau negre, mereu mai negre, de parcă le-ar fi muiat în cerneală!

— Cu aceasta, seara minunilor s-a încheiat!

Vrăjitorul se înclină și dispăru. Dar băieții nu se lăsară. Păi... care sînt explicațiile?

— Astea nu-s minuni! strigă Adrian. Sînt experiențe de chimie!

— Explicați-ne cum le-ați făcut.

— Ex-pli-ca-ți-a! Ex-pli-ca-ți-a! începură să strige toți, scandînd în cor.

De după perdea se ivi chipul bine cunoscut al lui Nicu Alexandrescu, îmbrăcat ca de obicei (își scosese halatul). El vorbi acum cu vocea lui normală:

— Să vă dau și explicațiile. Dar pe scurt, că s-a făcut tîrziu.

Mai întîi, ninsoarea: în capsulă se găsea metaaldehidă, o substanță sub formă de pulbere. Încălzită, ea se evaporă imediat. În aerul rece al camerei, se sublimează, adică se condensează nu ca lichid, ci direct în formă solidă, alcătuind un fel de fulgi.

În al doilea rînd: gheața care arde. Fără să băgați de seamă, am presărat peste ea carbid în praf. Carbidul cu apă formează acetilena, un gaz care arde. De aceea am și stropit-o cu apă, ca să ardă mai bine!

Pe urmă, paharul cu apă care se colora. El conținea apă cu un grăunte de amidon (scrobeală) pe care apoi am încălzit-o pînă am obținut o soluție limpede. Peste ea am pus puțin iod. Cînd e caldă, soluția e incoloră. Cînd e rece, se colorează în albastru. Una din cești conținea apă caldă, cealaltă apă rece. Așa se face că ba se colora, ba se decolora. Variațiile de culoare nu se petrec însă decît de un număr limitat de ori. Și așa se face că lui Adrian experiența nu i-a mai reușit.

Acum, ghemul de oțel care plutește. În cilindru nu se afla apă, ci o soluție acidă: o jumătate de litru de apă amestecată cu 50 cmc de acid clorhidric. Cu sîrma de fier acidul clorhidric formează hidrogen, un gaz ușor, care ridică la suprafață ghemul de sîrmă. Acolo băsicile de hidrogen se sparg și astfel ghemul se lasă iar la fund.

În sfîrșit, mîinile negre ale lui Tică. Apa din lighean nu era chiar apă curată, ci o soluție de calaican (sulfat feros, un praf de culoare verzuie ce se găsește la „Ferometal"). De asemenea, prosopul era presărat cu un praf fin de acid tanic. Între acidul tanic și sulfatul feros se formează un precipitat de culoare neagră. E același procedeu după care se fabrică cerneala de tanin.

Scrieți redacției dacă ați făcut experiențele și cum v-au reușit.

de STELIAN FILIP

Ilustrații: NICULESCU ADRIAN

Tot fugind prin lăstăriș,
Mai pe-alături de cărare,
Iepurele, uite-l, sare
Și s-ascunde-ntr-un tufiș.
Un melc,
Codobelc,
Ce-și scosese la lumină
Trupul mic, de plastilină,
Din rotundul său ghioc,
Cînd îl vede-așa ridicol,
Presupune că-i pericol
Și se face ghemotoc.
Urechilă
Mustăcește
Și-i grăiește
Plin de milă:
— Te-ai cam speriat, amice!
Ești teribil, n-am ce zice:
Cum văzuși că vin încoace,
Te-ai și tras în carapace.

Și, umflîndu-se în blană,
Are poftă de dojană:
— Mă, tu ăsta de pe jos!
S-ar putea ca să te mire,
Însă eu îți dau de știre
Că de neam sînt fioros,
Dar nu vreau
Că mi-i rușine
Să mă iau
În colți cu tine.
Ce să rod
Dintr-un nod?
Colții mei,
Mari și grei,
Vor o pradă pe măsură,
Altfel nici n-o duc la gură!

Și, cum stă c-o labă-n șold,
Urechiatul,
Înfoiatul,
Simte-n suflet un imbold
Să mai spună
Una bună:
— Află, Nae,
La bătaie
Cînd mă-ncurc,
Parcă-s turc.
Cred că știi și tu că eu
Era să-l mănînc pe Leu.
Să pleznesc
De șăguiesc!
Ieri, trecînd nepăsător,
Cum e felul meu, mă rog,
La un capăt de răzor
Dau de Leu într-un bîrlog
Și îmi vine la iuțeală
Chef să-i trag o chelfăneală:
Sar la el,
Îl mușc nițel,
Îl iau de chică,
Fără frică
Și mi-l drigui sub picioare
Cît e dumnealui de mare.
Ce mai! L-am făcut de rîs
Și-a tăcut, n-a zis nici pîs!

Pe cînd povestea „viteazul"
Cum se petrecuse cazul,
O lăcustă
Lungă-n fustă,
Cu reflexe de cristal,
Se-nverzește
Și țîșnește
Predispusă la scandal.
Țopăind pe-o păpădie,
Îi vorbește-n ironie:
— Ia mai taci!
Nu ți-e rușine,
Voinicos de două chile?
Leul terfelit de tine
Era mort... de zece zile!

Cîțiva corespondenți, printre care Cojocaru Ion, Băloiu Corneliu din regiunea Ploești și Siegel Peter din Tg. Mureș și-au exprimat, dorința de a cunoaște alfabetul Morse.

Iată mai jos acest alfabet format din puncte și linii, în care litera E este reprezentată printr-un punct, T printr-o linie etc. Pentru a-l putea memora mai ușor, vi-l dăm nu în ordinea obișnuită, A,B,C,D,... ci pe grupe de linii sau puncte.

Convorbirile sau transmiterea știrilor folosind alfabetul Morse pot avea loc cu ajutorul fanioanelor (un fanion alb ridicat în sus înseamnă punct; un fanion roșu și unul alb înseamnă linie), cu ajutorul fluierului (un fluierat scurt înseamnă punct, unul lung — linie), cu ajutorul unei surse de lumină (în care punctul durează cît ați număra pînă la unu, iar linia — cît ați număra pînă la 3).

Sfîrșitul literei se semnalizează prin lăsarea fanionului din mîna dreaptă spre genunchiul stîng. Iar sfîrșitul cuvîntului — prin încrucișarea fanioanelor în jos. În celelalte cazuri, prin pauze care durează 3—4 secunde (sfîrșit de cuvînt) sau o secundă (sfîrșit de literă).

La transmisiunea scrisă pe bandă (prin aparatul Morse), între cuvinte se lasă un spațiu liber mai mare ca între litere.

VITRINA CU CARICATURI

Popescu Ion din cl. a VII-a a Școlii medii de 10 ani băieți din Pitești fumează

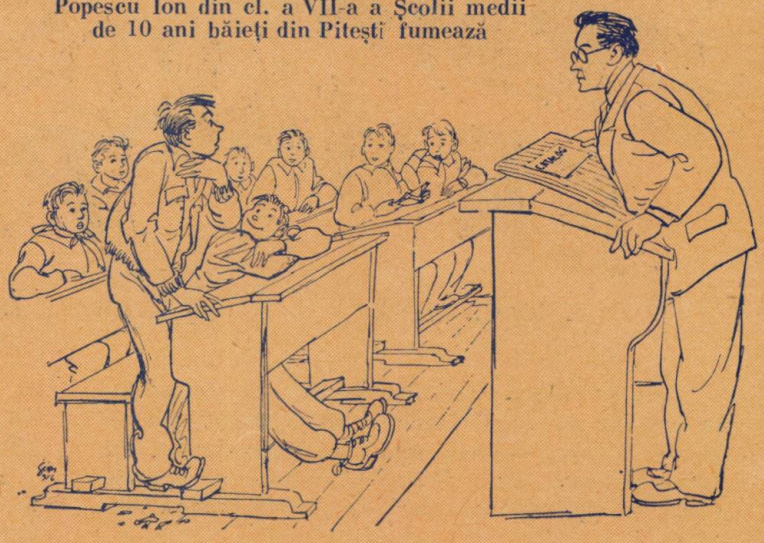

Profesorul: — *Ce ai Popescule, de ce tușești așa?*
Popescu: — *Din cauza tutunului prost, tovarășe profesor.*

Țurlea Ion din cl. a V-a a Școlii nr. 3 băieți din Pitești, zgîrie băncile și murdărește pereții

— *Nu trage așa „moșule"! nu vezi că-i urechea lui Țurlea?*
— *Dar el cum a avut inimă să mă sgîrie pe mine?!*

ERMAK!... ERMAK! SALVAȚI PESCARII...

de DEM. URMĂ

Ilustrații: NICOLAEV și DIACONU

...Apele Mării Baltice păreau că se unesc la orizont cu cerul înnorat, de culoarea plumbului. Valuri de aer rece veneau șuierînd în rafale dinspre nord, făcînd să lunece cu repeziciune pe apă sloiuri mari de gheață, rupte din țărm.

Era în zorii zilei de 24 ianuarie 1900 și, lîngă localitatea Lavensari, un grup de 50 de pescari ruși, aflați pe malul înghețat al mării, se sfătuiau dacă să plece în larg, la pescuit, pe o vreme atît de amenințătoare.

Deodată se auzi un pîrîit prelung, urmat de o trosnitură seacă. Pînă să-și dea seama de cele întîmplate, pescarii observară cu uimire că între ei și pămînt se ivise o fîșie de apă albastră, care se lărgea mereu. Uimirea lor se prefăcu repede în spaimă, iar spaima în disperare.

Ce se întîmplase? Întinsa bucată de gheață pe care se aflau ei se rupsese brusc de țărm, din cauza ridicării și coborîrii valurilor mării, și, dusă de vîntul iute, se îndrepta spre larg. Ruperea sloiului fusese observată de locuitorii orășelului, dar nu exista nici un mijloc de a trimite pe furtună atîtea bărci care să poată încărca pe cei 50 de pescari.

Pînă la amiază, vestea nenorocirii ajunse în orașul Kotka, de pe insula Kutsalo, aflată în apropierea uscatului. Întîmplarea era discutată cu emoție. Cineva avu o idee și o împărtăși repede unui grup de prieteni. Cu toții se hotărîră s-o pună în aplicare.

Așa se făcu că, peste puțin timp, un telegrafist primi ordin să bată următoarea depeșă la un aparat Morse:

„Către comandantul vasului Ermak. — Lîngă Lavensari s-a desprins un sloi de gheață pe care se află 50 de pescari. Dați imediat ajutorul necesar salvării acestor oameni“.

Vasul Ermak, un cunoscut spărgător de gheață, se afla departe în larg, la 44 km, lîngă insula Hohland, unde încerca să aducă pe linia de plutire cuirasatul de coastă „General-amiral Apraksin“, care eșuase acolo la 13 noiembrie 1899.

În acea epocă, telegraful avea o vechime de 63 de ani și folosea sîrme pentru transmisia curentului electric, care făceau să se imprime punctele și liniuțele corespunzătoare literelor alfabetului Morse pe panglica de hîrtie a aparatului. Existau oare asemenea sîrme între postul de telegrafie de pe insula Kutsalo și spărgătorul de gheață Ermak? Nu, desigur! Dacă este așa, cum a putut ajunge depeșa din Kotka la vasul Ermak?

Aparatul Morse care o transmisese nu era un aparat obișnuit, ci unul care nu avea nevoie de sîrme pentru transmiterea la distanță a energiei electrice. Acesta era un aparat de telegrafie fără fir, care fusese inventat în 1896 de profesorul rus Aleksandr Stepanovici Popov și care răspîndea energia electrică, în tot spațiul înconjurător, sub formă de unde electromagnetice. Undele au învăluit vasul Ermak și au fost captate de aparatul de recepție instalat pe vas. După descifrarea telegramei, Ermak a pornit în căutarea celor 50 de pescari pierduți în largul mării, salvîndu-i, în aceeași zi, de la o pieire sigură.

Știrea salvării pescarilor cu ajutorul telegrafului fără fir s-a răspîndit ca fulgerul în toată Rusia, deșteptînd peste tot un mare entuziasm. În numele marinarilor din Kronstadt, amiralul S.O. Makarov l-a felicitat pe profesorul Popov, care, cu cîtva timp înainte obținuse strălucita sa invenție.

Mulțumită aceluiași fel de comunicație între uscat și insula Hohland, cuirasatul eșuat a putut fi scos de pe stînci la 13 aprilie 1900 și adus la Kronstadt pentru reparații.

În ce constă invenția lui Popov? Ca orice invenție, realizarea lui Popov s-a bazat pe unele descoperiri anterioare. Meritul profesorului Po-

pov este acela de a fi reunit într-un anume circuit electric cîteva aparate şi dispozitive foarte simple cu care a putut transmite sau capta undele electromagnetice cărora, pe hîrtie, le corespundeau combinaţiile de puncte şi liniuţe ale alfabetului Morse. Cu alte cuvinte, el a putut obţine convorbirea la distanţă fără ajutorul firului sau cablului de legătură. Mijloacele folosite de Popov au fost o sonerie electrică, un tub de sticlă cu pilitură de nichel, un aparat numit oscilator electromagnetic şi o sîrmă izolată, care funcţiona ca antenă.

A rămas de neuitat în istoria fizicii demonstraţia făcută cu 4 ani înaintea întîmplării cu vasul Ermak, la 24 martie 1896, în amfiteatrul Universităţii din Petersburg (azi Leningrad) cînd a avut loc prima transmitere fără fir a unei telegrame. În acea zi, un ajutor al lui Popov se afla lîngă un aparat Morse instalat într-o clădire situată la un sfert de kilometru depărtare de amfiteatrul universităţii. Aici, în amfiteatru, un grup de oameni de ştiinţă aşteptau nerăbdători să vadă cum funcţionează invenţia lui Popov. Preşedintele societăţii de fizică se afla lîngă aparatul receptor şi ţinea în mînă o panglică de hîrtie albă care se desfăşura încet de pe o roată de alamă. La început pe panglică nu se vedea nimic. Apoi, deodată, Popov, emoţionat, zise:

— Atenţiune, începe transmisia!

În acea clipă, preşedintele văzu că pe hîrtie apar combinaţiile de puncte şi linii ale alfabetului Morse. Descifrîndu-le, el dictă următoarele litere, pe care un asistent le scrise cu creta pe tablă:

— H — E — I — N —
R — I — C — H
H — E — R — T — Z!

Aceste două cuvinte — care reprezentau numele celui care descoperise cu opt ani înainte undele electromagnetice — au constituit textul primei telegrame fără fir. Convorbirea la distanţă cu ajutorul undelor electromagnetice reprezintă o cucerire de bază a radiofoniei.

Pe acea vreme, A. S. Popov avea 37 de ani şi era profesor la cea mai veche şcoală de electrotehnică din Rusia. El se născuse într-un orăşel din Urali şi dusese o viaţă grea, mai ales în timpul cît fusese student. Toată viaţa sa, Popov a fost un om modest. Unor oameni de afaceri care căutau să-l convingă să plece din Rusia, pentru a cîştiga în străinătate bani din invenţia sa, Popov le-a răspuns mîndru: „Sînt rus şi datoria mea este să dau patriei toate cunoştinţele, toată munca şi realizările mele".

Acest mare patriot a murit la 13 ianuarie 1906, la 10 ani după ce realizase telegraful fără fir. Apreciat în Rusia şi peste hotare, A.S. Popov a primit numeroase dovezi de recunoaştere a importanţei invenţiei sale — diplome de onoare, medalii, premii de stat etc. Din această invenţie, perfecţionată neîncetat după moartea lui Popov, s-a născut radiofonia — „ziarul fără hîrtie şi fără distanţă", cum spunea Lenin.

Pentru construcţia aceasta aveţi nevoie de următoarele piese: o bobină cu diametrul de 5 cm, pe care să fie înfăşurate 85 spire de sîrmă cu diametrul de 0,4 mm, izolată cu fir de mătase sau emailată; un condensator fix de 2.000 cm; un condensator variabil; un detector; o antenă; o pereche de căşti; o sîrmă pentru pămînt, precum şi cîţiva metri de sîrmă cu diametrul de 1 mm pentru legăturile dintre piese. Toate acestea se montează pe o placă de ebonită de 120×160 mm. Montarea se face potrivit schiţei alăturate, începîndu-se cu bobina. Este bine ca pentru montaj să folosiţi sfaturile unui radiofonist de meserie sau amator, mai ales în ceea ce priveşte legăturile.

O dată terminat, aparatul vostru de radio cu galenă va putea prinde posturile de radio locale, din oraşul vostru — în cazul cînd există aşa ceva —, sau pe cele din apropiere. Audiţia lor se face în condiţii bune în timpul serii sau nopţii, cînd atmosfera este mai liniştită.

Dacă aţi realizat construcţia sau dacă aveţi nevoie de lămuriri în plus, scrieţi redacţiei noastre.

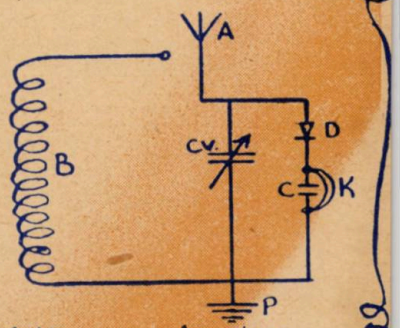

B = bobina
D = detector
P = pămînt
K = casca
A = antena
C = condensator fix.
Cv. — Condensator variabil.

IN TIMPUL LIBER

JOC GEOGRAFIC

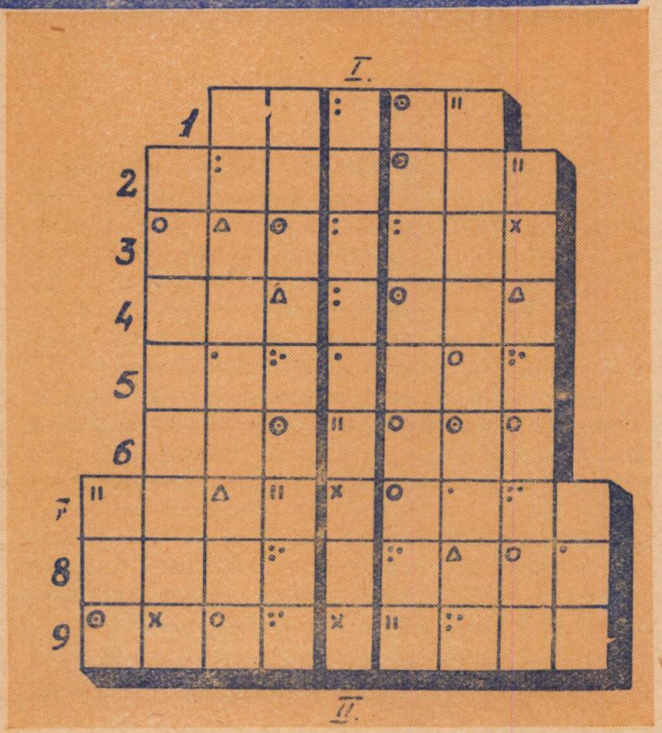

JOC GEOGRAFIC

1) — Raion în regiunea Stalin
2) — Raion în Regiunea Autonomă Maghiară (tg.)
3) — Raion în regiunea Iaşi
4) — Raion în regiunea Oradea
5) — Alt raion în Regiunea Autonomă Maghiară
6) — Regiune.
7) — Regiune.
8) — Regiune.
9) — Raion în regiunea Suceava
I — II Oraş de subordonare republicană

Combinînd literele pătrăţelelor ce poartă acelaşi semn, veţi afla:

Cu × o regiune
Cu ○ o regiune
Cu : o regiune
Cu · un raion în regiunea Timişoara
Cu Δ un raion în regiunea Galaţi
Cu :· un raion în regiunea Hunedoara
Cu II un raion în regiunea Galaţi
Cu ⊙ un raion în regiunea Constanţa

de la Ioan Pascal — Bucureşti

PREMIANŢII CONCURSULUI C. E. C.

Premiul I

— Tohăneanu M. Radu, com. Ghimeş-Făget, raionul Moineşti, reg. Bacău.

Premiul II

— Irhaşiu Mircea, str. Frantz Liszt 16 —Arad.

— Gheneş Cornel, com. Ghindeni, raionul şi regiunea Craiova.

— Florescu Liliana, str. Dr. Iuliu Teodori 9, raionul Lenin — Bucureşti.

Premiul III

— Dan D. Mircea, str. Maxim Gorki 47, Piatra-Neamţ, regiunea Bacău.

—Totolo Cristian, str. Griviţei 58,—Cîmpina— reg. Ploeşti.

— Constantinescu Gabriela, str. Oraşul Nou, bloc X — Cernavoda, reg. Constanţa

— Cibian Radu, str. G-ral Praporgescu 27— Arad.

— Gorcea Ion, str. B. Nagy Antal 31, Cluj.

— Văcaru Vasile, com. Esichioi, raion Adam Clisi, reg. Constanţa.

— Stelian Sergiu, str. Mitropolit Şaguna 11 — Constanţa

— Iliescu Mihaela, Calea Griviţei 259 A, raion Giviţa Roşie — Bucureşti.

DESLEGĂRILE CONCURSULUI

Cuvinte încrucişate. Litera C, orizontal: 1) C.D. — Ba 2) R — Ocara 3) Galben — L 4) R — Fir —*N*. B. 5) Aconto — A 6) Ti — D— Duş 7) Uscată — T 8) Iţe — I.O.R 9) Tir— Eră 10) G.C. 11) G 12) Aşi 13) R. P. R. 14) A. O. 15) N.R. 16) T— S — vag 17) Acu — E — O 18) T— M— Util 19) Senior 20) Re — Ot — Ea 21) Acumulat 22) C. R. — Ic — La 23) Ean — Tac 24) Trage 25) Elen.

Litera E 1) Economii 2) Sare — I— E 3) Rată—E 4) Sn — Olari 5) Ţes—Obuz 6) Atom — Up 7) T — Libret 8) Mac — Ra 9) Ura — E.P. 10) Na 11) C—A 12) Iată 13) C.E.C. 14) Cont. 15) Apt. 16) Re — D.R. 17) Trı—Ae 18) Ei — Apus. 19) F—Şorţ — T 20) Er — P.C. — Fi 21) Rest — Pat 22) Icu — Focu 23) Cinci lei 24) I — Auo — M.R. 28) Timbru — I.

Litera C 1) Si — D.C.A. 2) Ac — Pion 3) Abac — G.N. 4) Gir — P. —Tu 5) Elaborat 6) Na — Crab 7) T — Bătrîn 8) Ibi—Ila 9) Ii — Tai 10) B.S. 11) Olt 12) Bir 13) Lo 14) I.T.A. 15) Ger 16) Aci — Eva 17) Ta — A.V. 18) I—Parale 19, U — Oraşe 20) Noştri — S 21) I— Ta — G.T.O. 22) Pa — G.U. — L 23) Casier — D 24) Jurnal 25) L—Et.

Monoverb anagramat: Economie

Joc distractiv: Depuneţi zilnic economiile voastre la C.E.C. pentru fericirea patriei.

Coperta I-a: „O seară cu minuni" de Iusein Raisa

„CRAVATA ROŞIE" revista pionerilor şi a şcolarilor, editată de Comitetul Central U.T.M. apare la începutul fiecărei luni. Redacţia şi Administraţia: Editura Scînteia — Bucureşti — Piaţa Scînteii
Abonamentele se fac la oficiile P.T.T. raionale, regionale şi prin difuzorii voluntari.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin", Piaţa Scînteii nr. 1

Preţul lei 1,50

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

Palatul Pionierilor „Walter Ulbricht" din Dresda

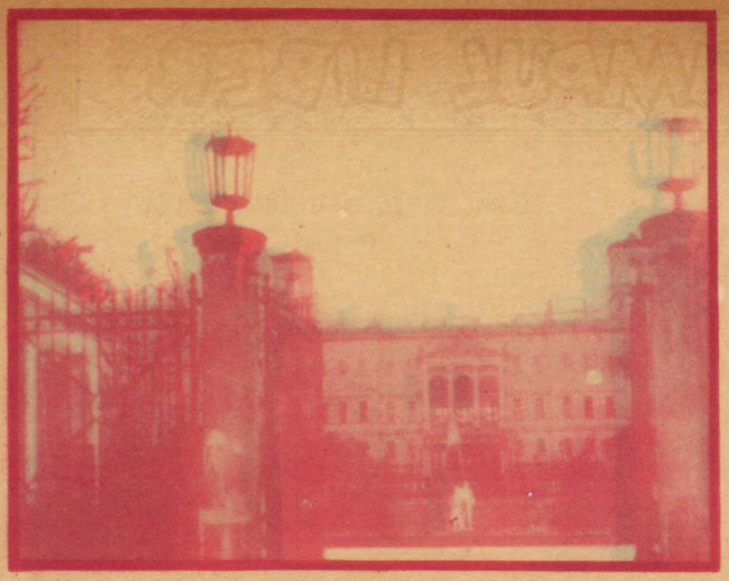

Porțile palatului

Vedere din curtea palatului

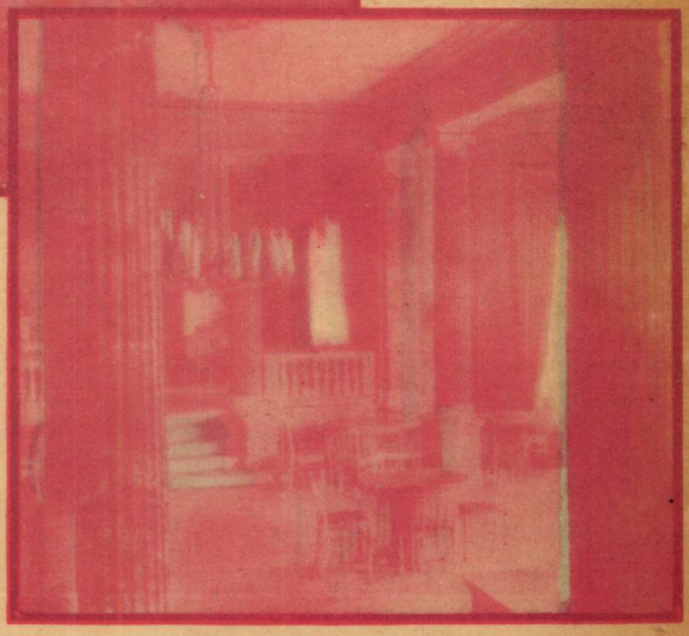

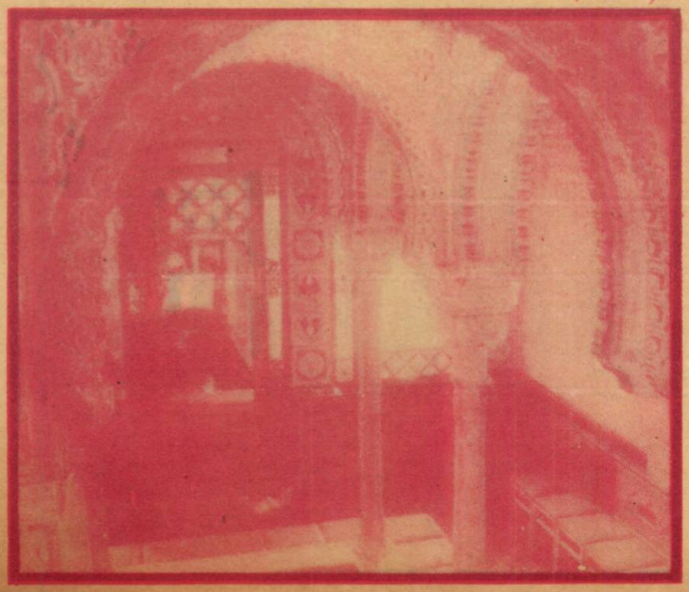

Aspecte din interiorul palatului

După revista „Fröhlich sein und singen"

DIN ÎNTÂMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

TRUȚĂ ȘI FĂNUȚĂ METEOROLOGI
(urmare)

– Sîntem gata de plecare...
– Îl vom prinde pe tîlhar!
– Pușca mea de vînătoare
S-o primiți, vă rog, în dar.

Câinii fug mîncînd... zăpada,
Zboară sania de lapon,
Nu vor să le scape prada
Și tot fug după balon.

Dar deodată gheața crapă
Ce tablou de nedescris!
Sania, câinii cad în apă...
Doar eroii teferi mi-s.

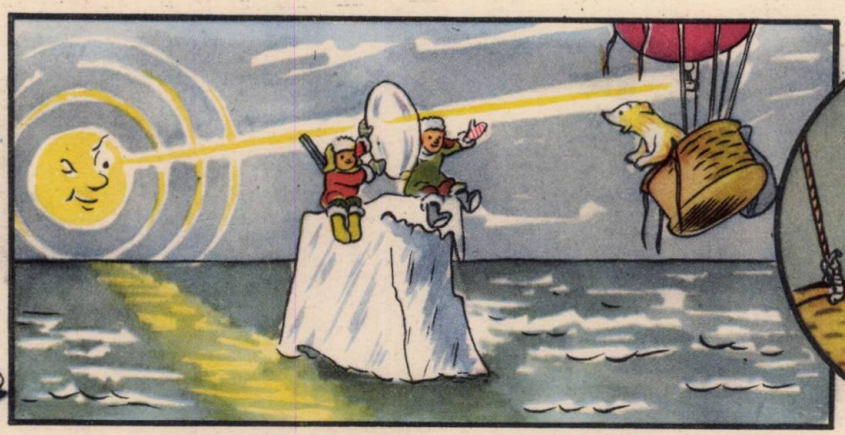

Au scăpat ca prin minune:
Așta zic și eu noroc.
Iar cu hoțul? Cum s-ar spune
I-au găsit ac de cojoc!

Șlefuiesc cei doi cu mîna
O lentilă – din ghețar,
Potrivesc apoi lumina
Să se strîngă în focar.

Iar focarul, cum se vede,
Arde-odgon după odgon...
La manetă se repede
Hoțomanul din balon.

Din nacelă „ursul" sare,
Dar se-oprește-n loc, surprins,
(Și de spaimă – ce schimbare!)
Truță-i strigă: „Stai! Te-am prins!"

Chiar atunci din larg sosește
Unchiul „ursului" strengar:
– Nu mai guști vreodată pește,
Vei primi untură doar!

Toate s-au sfîrșit, în fine,
În nacelă-s iar cei doi:
– Unchiule, rămîi cu bine,
Noi plecăm spre țărmuri noi...

Bibl. Centrale

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

N.5

Scrieți redacției din ce povestiri sînt eroii pe care-i vedeți mai sus, și care sînt autorii povestirilor.

poezii de CERNEAVSCHI VIORICA
elevă în clasa a VII-a D
Șc. de 7 ani Gura Humorului

Frumoși ni-s anii

Frumoși ni-s anii, pionieri!
Și mai frumoși or să ne fie,
Sorbind din azi, sorbind din ieri,
Suim în zbor de ciocîrlie.

De-i viața noastră bucurie
Și traiul nostru înflorit,
Îți mulțumim din inimi ție,
Mărețul nostru drag Partid!

Pionierii

Frumoasele întinderi și munții țării noastre
Și-albastrele pîraie de munte — le iubim,
Întîmpinăm pe maluri de lacuri dimineața,
Pe lîngă focuri, noaptea, adesea poposim.

Putem ușor străbate o cale cît de lungă.
La orice pol ajungem, dar trebuie să fim
Plini de curaj în suflet, adevărați prieteni
Și plini de hotărîre de vrem să izbîndim.

Deci curajoși, puternici și-n toate-ndeminatici,
La viitorul țării privim ca la o stea.
O clipă nu ne plîngem și nu stăm fără sarcini,
Căci nici un fel de muncă nu ni se pare grea.

ORAȘUL

de DOINA SĂLĂJAN
Ilustrații: CRIVĂȚ

Hunedoara

Acesta e orașul ! Cum vă pare ?
Prea mic e poate ? Ați greșit : e mare.

Sînt străzile înguste ? E noroi ?
Așa-i cînd se înalță case noi.

Priviți orașul, bine să-l priviți...
Vedeți ? Sînt pomii toți înmuguriți.

Ca pomii-n primăvară renăscînd
Vor crește bucuriile pe rînd

În Hunedoara sură și străveche —
Oraș, în viitor, fără pereche !

Noapte hunedoreană

Și iată clipa !... S-a-nclinat supus,
Cu fruntea-n flăcări, soarele-n apus.

Ca rugul zarea s-a aprins departe —
Lumina-ncet de oameni se desparte.

S-a stins și zarea... Seara a căzut
Și-orașul pare iar necunoscut.

Ascunde taine-n întuneric... Peste
Acoperiș bat aripi de poveste.

Și crește noaptea... Umblă în cipici
Tăcerea, lunecînd cu pașii mici.

Și iată clipa ! Zarea s-a aprins —
O flacără-ntunericul a lins...

Din nou e zarea roșie. E, oare,
La ora asta răsărit de soare ?

Ca în povești e noapte lungă, lungă,
Pentru privit minunea, să ne-ajungă.

Și joacă flăcări roșii și albastre —
Ciudate flori care-nfloresc măiastre.

E răsărit de soare ? Nu e, nu e —
De la furnale flăcările suie.

Și crește noaptea... Umblă în cipici
Tăcerea, lunecînd cu pașii mici.

Sfidînd tăcerea, fără de hodină,
Vuiește viața sănătoasă, plină.

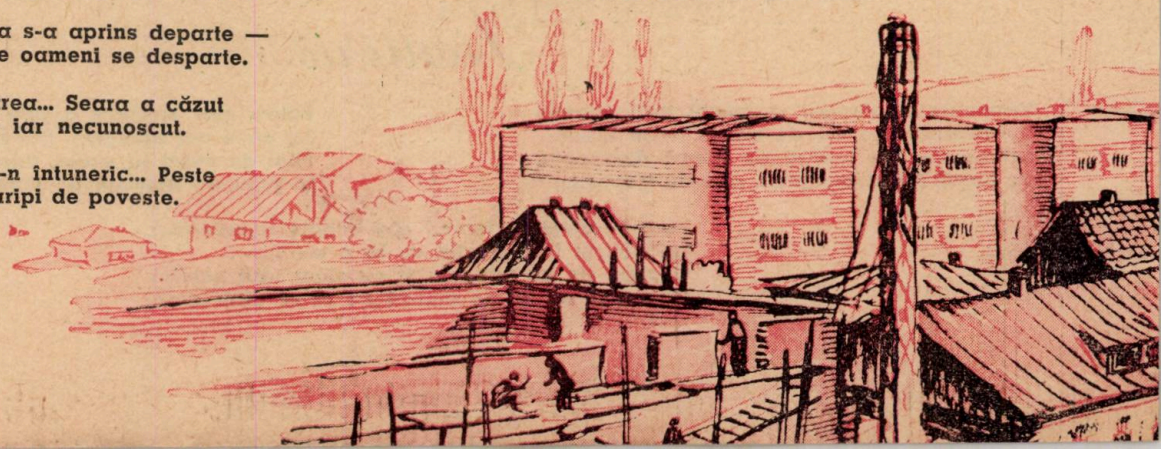

oțelului

Oțelul curge — șarpe din cuptoare —,
Lumina lui e răsărit de soare.

Aceasta-i Hunedoara. Ca-n povești
Minuni fără de preț aici găsești.

Și noaptea se întinde lungă, lungă,
Pentru privit minunea, să ne-ajungă.

În zori

Cocoșii cîntă și sirena sună,
Vestind un început de ziuă bună.

De la furnale fumuri albe suie
Scriind spre înălțime — cărăruie.

Oțelul iar așteaptă în cuptoare —
Să-și verse răsăritul lui de soare —

Țîșnind cu flăcări și cu mii de stele
Și-ncolăcindu-și roșiile-inele.

Vom merge să vedem oțelul cum
Se naște-n flăcări, stele și în fum.

La Combinatul Siderurgic

Deci asta-i cetatea în care
Sute de mîini vrăjitoare

Dau oțelului viață, putere —
Ăsta-i stupul cu neprețuită miere!

Șinele-n zare lunecă reci,
Cu trenul în goană munții îi treci...

Se-nalță case, coasele taie
Vara grîul cu spice bălaie...

În cetatea cu foc și cu fum cenușiu,
Oțelul devine ființă, e viu.

Iată-l cum arde-n cuptoare, tresare
Ca șarpele trupul lui roșu și mare.

În cupele mari cînd se toarnă fierbinte —
Lumină de aur și de argint e.

În cetatea cu foc și cu fum cenușiu,
Oțelul devine ființă, e viu.

Nu pentru tancuri și tunuri se face
Puternic, ci pentru zile de pace.

În vară coasele albe să taie
Grîul cu spice înalte, bălaie.

Vrăjitorul

Cuptoarele și-au căscat gurile mari, pătrate;
Purpura farului s-a revărsat peste toate.

S-a făcut liniște... Numai oțelul grăbit
Șopotă ca un rîu neliniștit.

Lîngă cuptor, topitorul s-a înălțat
Ca un vrăjitor cu veșmînt înstelat.

Oțelul stropește cu stele, se joacă
Cu prietenul lui, omul, oleacă.

Vrăjitorul acesta ce mîini are oare,
Că focul nu-l arde și nu-l dogoare?

Ce ochi are de poate privi
Vîlvătaia ca rugul în fiece zi?

Ce inimă are de-a îndrăgit
Atîta oțelul neliniștit?

Mîinile lui ca ale noastre,
Privirile lui ca ale noastre — albastre...

Și inima lui fierbinte și mare
Cît să cuprindă zare și zare...

Iată-l, lîngă cuptor înălțat
Ca un vrăjitor cu veșmînt înstelat.

Curge oțelul — fluviu fierbinte —
Sub ochii lui de stăpîn și părinte.

Scrisoare din JAPONIA

ICHIRO ONO

reprezentant al studenților japonezi la U. I. S.

Știți unde este Japonia? Țara noastră este un arhipelag compus din 4 insule mari și numeroase alte insule mai mici la răsăritul continentului (asiatic).

A trecut multă vreme de cînd învățămîntul a devenit obligatoriu în Japonia. Azi copiii de la vîrsta de 6 ani încep cursurile la școala primară de 6 ani și după absolvirea ei trec în școala secundară pentru 3 ani. Ambele școli, primară și secundară, sînt obligatorii, iar numărul copiilor în școlile primare este de 11.750.000 și cei din școlile secundare de 5.660.000, în total numărul copiilor de școală este de 17.410.000. Din aceste cifre vă veți da seama că practic toți copiii între 6 și 14 ani merg la școală.

Dar cărțile, caietele, creioanele și alte rechizite și materiale necesare școlarilor nu sînt asigurate de stat. De aceea, un mare număr de copii, în special copiii de țărani și muncitori, nu pot merge regulat la școală din cauză că le lipsesc cele trebuincioase pentru școală și sărăcia în familiile lor e mare. Ei trebuie să-și ajute părinții acasă, la munca cîmpului și în fabrici. Astfel se pot vedea mulți copii de școală angajați ca distribuitori la lapte sau ca vînzători de ziare.

Majoritatea clădirilor școlare nu sînt prea bine înzestrate. Sînt multe școli în care elevii trebuie să învețe pe timp de iarnă în clase cu geamurile ferestrelor sparte sau cu acoperișul crăpat. In multe școli, copiii sînt împiedicați a face experiențe la științele naturale din cauza lipsei de materiale și învață numai după cărți și explicațiile profesorilor. Și profesorii sînt în număr insuficient. Mulți profesori, fiind obligați să lucreze în plus multe ore, se înfățișează în fața copiilor insuficient pregătiți. Toate acestea sînt efectele nenorocite ale reînarmării și ocupației străine a țării noastre. Pentru 1956 alocațiile bugetare pentru cheltuieli militare sînt aproximativ 20% din bugetul țării. Sindicatul profesorilor japonezi și toate forțele democratice din Japonia luptă împotriva politicii reînarmării și remilitarizării sub ocupație străină, care duce la completa distrugere a educației, culturii, științei și vieții de toate zilele a poporului japonez.

In școala primară, copiii învață limba japoneză, matematicile, științele naturale, geografia, istoria Japoniei, arte, meserie, gimnastică și muzică. In școala secundară, ei învață în plus limba engleză. Fetele învață croitoria, bucătăria și gospodăria. Cred că aceste materii sînt similare cu ale voastre.

Cu toate greutățile amintite, copiii din Japonia studiază cu sîrguință și se bucură de timpul lor de școală. Ei iubesc distracțiile, sporturile și activitățile culturale. Ei sînt pasionați după baschet. Inotul este foarte popular, și copiii organizează concursuri pe rîuri, lacuri și pe mare de îndată ce soarele dogorește. Copiii din nordul țării iubesc schiul. In afară de aceasta, din cînd în cînd, ei merg la serbări cîmpenești cu profesorii lor. Au festivități anuale culturale, la care joacă teatru, dansează sau cîntă în cor. Ei au de asemenea manifestări sportive anuale. La aceste festivități și adunări, părinții sînt invitați să se bucure cu copiii lor. Dar mulți copii de la țară nu-și pot găsi timp pentru joacă, deoarece în timpul liber ei trebuie să-și ajute părinții. Merg în munții apropiați pentru a strînge vreascuri pentru foc, au grijă de vite, uneori muncesc în fabrici sau împletesc sandale din paie.

Cel mai fericit eveniment al școlarilor japonezi este, desigur, sfîrșitul de an școlar, cînd grupuri de copii vizitează mari orașe, ca Tokio, sau locuri însemnate și frumoase. Unele școli organizează călătorii cu elevii absolvenți. Cu prilejul acestor călătorii, copiii pot învăța multe și își îmbogățesc cunoștințele despre țară și poporul lor, despre istoria și cultura japoneză.

Spre regretul meu, în țara noastră nu există organizație de pionieri sau o altă organizație pentru copii. Imi

închipui ce bucuroşi ar fi ei dacă ar avea o organizaţie proprie, dar copiii japonezi nu sînt informaţi de existenţa pionierilor.

În general, copiii din ţara noastră nu cunosc Uniunea Sovietică, China şi popoarele ţărilor de democraţie populară. Aceasta fiind valabil şi pentru oamenii adulţi. Practic, ei nu cunosc nimic despre aceste ţări, deoarece sînt multe forţe care nu doresc ca poporul japonez şi copiii să cunoască îndeaproape şi cu prietenie aceste ţări. Cred că este foarte important şi interesant ca voi, copiii din Romînia, să începeţi a scrie scrisori, să trimiteţi descrieri etc. prietenilor voştri din Japonia. Vă pot asigura că acestea vor fi binevenite la fiecare copil japonez şi veţi primi cu siguranţă răspunsuri din Japonia, cu toată distanţa mare ce desparte ţara noastră de a voastră.

Articol scris
pentru „Cravata roşie"

Scrisoare din CUBA

PABLO RIVALTA
secretar al U.I.S.-Cuba

Mulţumesc revistei pentru prilejul dat de a saluta pe micii mei prieteni din Republica Populară Romînă.

Pe scumpii mei prieteni vreau să-i salut în numele tuturor copiilor cubani, care se bucură de faptul că copiii romîni au o viaţă fericită, datorită grijii ce le-o poartă statul romîn. Vorbind de copii, prima evocare ce-mi vine în minte sînt copiii din Condado, care trebuie să trăiască în condiţii atît de grele şi aspre.

În acest cartier trăiesc familiile de muncitori cele mai sărace din popor, care muncesc din greu pentru a-şi putea duce o bucată de pîine la gură, sau alţii care, din cauza şomajului mare, efect al crizei economice prin care trece Cuba, nu au de lucru. În acest cartier, şi acesta este un exemplu care poate fi aplicat întregului învăţămînt în general, populaţia numără vreo 50.000 de locuitori şi sînt numai 3 şcoli, lipsite de cele mai elementare mijloace igienice pe care le necesită orice local de învăţămînt, pentru a obţine o educaţie conformă cu necesităţile umane.

Aceste şcoli sînt gradate, învăţămîntul împărţindu-se de la grădiniţă pînă la cea de-a VI-a clasă a învăţămîntului primar elementar. Autorităţile care se ocupă de educaţie şi guvernul în general, nu au nici o grijă de învăţămînt; unicul interes este de a menţine cultura naţională izolată şi, în consecinţă, înapoiată; de aceea nu se dă atenţie învăţămîntului, maestrul (învăţătorul) fiind acela care, cu leafa lui de mizerie, trebuie să se preocupe de cumpărarea materialului didactic care ajută practicii şcolare.

Majoritatea copiilor nu au posibilitatea de a participa, în timpul lor liber, la vreo organizaţie, deoarece nu există organizaţii de acest fel; de altfel, copilul de vîrstă şcolară trebuie să-şi întrebuinţeze acest timp ajutîndu-şi părinţii, îngrijind de fraţiorii lor şi muncind pe străzi ca lustruitori de ghete şi în îndeletniciri improprii copiilor.

Regret sincer de a nu avea timpul suficient pentru a vă scrie mai mult despre copiii cubani, dar sper că acesta nu va fi ultimul prilej.

Articol scris pentru
„Cravata roşie"

NINA CASSIAN

Ilustrații:
IURA DARIE

Domnișoara de SMÎNTÎNĂ

Domnișoara de smîntînă
Nu e chiar așa bătrînă.
Nouă ani să aibă. Poate,
Nouă ani și jumătate,
Și-i un fel de neam, pe scurt,
Cu Prințesa de iaurt.

O zorea cu fustă-albastră,
Cea mai-naltă floare-n glastră,
Bagă capul pe fereastră:
Unde-i domnișoara noastră?

Un' să fie?
Doar se știe.
Cu oglinda, nas în nas,
Stă de vorbă de vreun ceas:

„Nu-i așa că sînt frumoasă,
Oglinjoara mea?

Am rochiță de mătasă,
Oglinjoara mea.
Păr bălai, albaștri ochi,

Oglinjoara mea.
Să nu-mi fie de deochi!
Oglinjoara mea!"

Domnișoara de smîntînă
Orice treabă o amînă.
Nu poate să facă treabă:
Cînd să ia mătura-n mînă,
Mătura din mînă-i scapă.
De făraș nu vrea să știe
Și nici de bucătărie
Că miroase tare-a ceapă;
Iar de teamă că se-nțeapă,
Acul nu poate să-l ție.

„Ah, ah, ah și vai, vai, vai!
Ah, mă-nțep! Și, vai, mă tai!
Nu mai vreau!
Prea e greu!
Of și au!
Aoleu!"

Domnișoara de smîntînă
Plînge-ntreaga săptămînă:
„Nu mai pot de oboseală!
Toată ziua merg la școală.

Nu-i așa că-arăt cam prost,
Oglinjoara mea?
Parcă nu sînt cum am fost,
Oglinjoara mea.

Buclele mi s-au lăsat,
Oglinjoara mea.
Prea am mult de învățat,
Oglinjoara mea!

Ah, ah, ah, văleu, văleu,
Of — și alte interjecții!
Totul e atît de greu
Și-am atît de multe lecții!"

Domnișoara de smîntînă
Nu e chiar așa bătrînă,
Dar se teme
De-orice vreme.
Foarte rar o vezi pe-afară.
Cînd e timp de primăvară,
Nu mai iese c-o îmbată
Adierea-nmiresmată.
Vara, iar, că e prea cald,
Tocu-i intră în asfalt.
Toamna, iarăși, ca, pe ploaie,
Buclele să nu se-nmoaie.
Iarna — brrr! să nu-i înghețe
Nasul cîrn, o frumusețe!
Ploaie, soare, nea sau vînt,
Toate-s rele-ntr-un cuvînt!
Da-ntr-o zi s-a întîmplat
Un lucru neașteptat.
Tot zoreaua cea albastră,
Cea mai-naltă floare-n glastră,
Vîrî capul pe fereastră:
Unde-i domnișoara noastră?
Un' să fie?
Nu se știe.
În odaie, iaca nu-i.
Nici în baie, iaca nu-i.
Nici oglinda nu-i în cui.
Unde-i?
Iac-am să vă spui.

Ieri, cam pe la nouă, poate
Pe la nouă jumătate,
Domnișoara de smîntînă,
Ne-am apropiat, pe scurt,
Cu Prințesa de iaurt,
A luat oglinda-n mînă
Și s-a strecurat frumos
Într-un vas de sticlă gros,
Și-a mai așezat pe el

Și un fel
De șervețel,
Fir de praf să n-o atingă,
Să n-o plouă, să n-o ningă

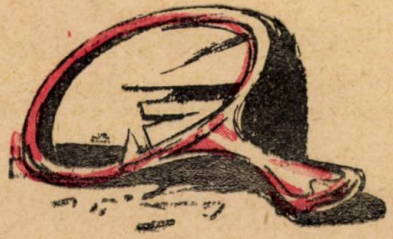

Și să nu-i ceară ceva
Niciodată, nimenea:

Nici la școală să nu meargă,
Nici tabla să nu o șteargă,
Nici să cînte-n cor și nici
Să n-ajute celor mici;
Mamei, nici atît. Să-și cruțe
Mult gingașele-i mînuțe,
Să-și privească în oglindă
Mutrișoara suferindă,
Vorba ceea, să rămînă
Domnișoară de smîntînă.

Dar s-a întîmplat așa:
Mîța moale și tărcată
A dat buzna peste ea
Și-a mîncat-o — toată, toată!

...Nu mă credeți? Nu-i nimic.
Întrebați-l pe pisic.

COPIII SOVIETICI TRIMIT UN SALUT CĂLDUROS COPIILOR INDIENI

O scrisoare trimisă copiilor din Bombay

Dragi prieteni din depărtare, şcolari ai oraşului Bombay,
Noi, pionierii clasei a III-a de la Şcoala de şapte ani din
Topolosk, raionul Pokrovsk, regiunea Voroşilovgrad am ur-
mărit cu mare atenţie cele transmise la radio şi publicate în
ziarul „Pionierskaia Pravda“ despre întîlnirea prietenească
a popoarelor ţării voastre cu N. S. Hruşciov şi N. A.
Bulganin.
Fetiţa în vîrstă de 10 ani, fiica olarului Muntaş, a salutat
în numele tuturor copiilor din India pe N. S. Hruşciov şi
N. A. Bulganin la marea sărbătoare a copiilor din Bombay.
Trimitem această scrisoare elevilor din clasa unde învaţă
fiica olarului Muntaş. Vă trimitem vouă şi profesorilor voştri
salutul nostru cordial.
Privim deseori pe hartă şi vedem ţara voastră primitoare,
unde întotdeauna este cald, unde zăpada este necunoscută,
unde se duc să ierneze păsările călătoare din ţara noastră,
unde trăiesc milioane de fraţi de-ai noştri — indienii.
La cererea copiilor a scris această scrisoare.

V. Selegheni

Iarna noastră din Urali

Dragi copii indieni! Noi, elevii Casei de copii din oraşul Karpinsk, am citit salutul vostru prietenesc adresat copiilor sovietici. Voi nu vă închipuiţi ce înseamnă zăpadă. Să vă trimitem în apă, dar noi nu putem, deoarece la căldură se va transforma Tot pămîntul este acoperit cu zăpadă, pe care o descriem cum e iarna la noi, în Urali. este zăpadă, pe copaci este zăpadă, pe acoperişurile caselor este alb. Zăpada la lumina soarelui străluceşte şi scînteiază frumos.

Din ea noi facem coline, de pe care ne dăm cu săniile. La noi gerurile ating 30—35° sub zero; o asifel de temperatură o suportăm cu uşurinţă, deoarece sîntem obişnuiţi. Noi toţi, elevi ai Casei de copii, vă trimitem un călduros salut şi vă dorim numai bine.

O. Burdink, V. Nazorova, A. Riazanţev şi alţii
regiunea Sverdlovsk, oraşul Karpinsk.

Darul copiilor din Altai

Copiii din oraşul siberian Biisk, de asemenea, au citit şi au auzit despre marea sărbătoare dată de copiii din Bombay în cinstea lui N. A. Bulganin şi Hruşciov.
Copiii care sînt membrii cercului de desen de pe lîngă Palatul pionierilor au hotărît, ca semn al marii prietenii, să trimită copiilor din Bombay daruri. Albert Osipov şi Valerii Scinkin vor trimite în îndepărtata îndie desenele lor. Desenele lor vor cuprinde peisaje de iarnă din ţinutul Altai.

Din „Pionierskaia Pravda“

ÎNTÎMPLARE DINTR-O IARNĂ GREA

de Sanda Doinaș

ILUSTRAȚII DE N. BIȚAN

„... patru împărțit la șase nu se poate. Adăugăm un zero și punem virgulă la cît. Patruzeci împărțit la șase... de șase ori. Șase ori șase..." Matei se opri o clipă: din odaia de-alături se auzea — acum mai puternic — sforăitul greu al tatălui. „Șase ori șase, treizeci și șase. Din patru zeci..." Și iarăși se opri; parcă se trezise tata... Nu. Nu se trezise. Se întorsese, pesemne, pe cealaltă parte, cu fața la perete, pentru că sforăitul răzbea acum înfundat, greoi, însoțit de respirația răbufnită, șuierată, ca aceea a unui om tare trudit. „... din patru zeci rămîn patru. Șase în patru nu se poate... nu se poate... nu se poate..."

Încet, cu o mișcare ostenită, Matei își lăsă fruntea peste foaia plină de socoteli. „Iar a băut tata. Iar a băut. Acum o să doarmă pînă tîrziu, cînd s-o întuneca. O să se scoale și iar o să plece la cîrciumă. O să vină cine știe cînd, după miezul nopții, și-o să se trîntească așa, îmbrăcat, pe patul pe care el, Matei, îl desface în fiecare seară. O să sforăie, o să geamă și-n zori, în casă o să duhnească a vin acrit și a tutun. Iar mîine, după lucru..."

Tic-tac-ul deșteptătorului îi aminti că-i făgăduise lui nenea Tudor să-l trezească pe tata la 5: era 5 și un sfert. Se ridică încetișor și intră în odaia cealaltă. Zări

în lumina slabă a becului trupul voinic al tatălui prăvălit de-a curmezișul patului, și privirea i se opri pe bocancii murdari, înfundați în fața albă a unei perne. Ceva, un fel de nod dureros se urcă, se urcă tocmai în fundul gîtului, înecîndu-l ca unda unui plîns stăpînit. Îl apucă de umăr și-l zgîlțîi: „Tată, scoală-te!" Omul se întoarse mormăind ceva nedeslușit. Apoi deschise ochii:

— Ce vrei?

— Scoală-te! A zis nenea Tudor că la șase aveți consfătuire la șantier. A zis să te trezesc.

Tatăl se ridică brusc și Matei se feri înlături cu teamă, dar și cu un fel de nădejde nelămurită în suflet: „Poate se duce. Atunci..." Dar tatăl stătea nemișcat pe marginea patului, străin parcă în mijlocul odăii neîncălzite, cu lucruri aruncate de-a valma pe scaune și pe masă. Ai fi zis că privirea i se agățase undeva, în fundul odăii. Matei nu întoarse capul. Știa că tatăl se uită la sertarul acela unde mama ținea batistele curate. Dimineața înainte ca ei să plece, unul la școală celălalt pe șantier, mama deschidea sertarul și spunea rîzînd: „Veniți să vă dau batiste curate, nevolnicilor, că altfel o să vă suflați nasul în mînecile surtucului..." Și le dădea: cîte-o batistă și cîte-o sărutare.

— E cinci și un sfert. Zicea nenea Tudor că la șase...

— Ducă-se dracului!

Vorba aspră parcă-l izbi pe Matei drept în față. Tăcu și trecu în bucătărie. Îl auzi pe taică-său îmbrăcîndu-și haina cu un icnet. Apoi omul intră în bucătărie, cu pasul cam șovăielnic și privirea tulbure. Lîngă ușă se opri, amintindu-și parcă ceva. Scoase din buzunar cîteva hîrtii și le aruncă pe masă.

— Ia-ți niște mezeluri de la colț pentru seara. Să nu stai flămînd. Eu o să viu tîrziu.

Și fără altă vorbă, ieși.

Matei urmări o vreme zgomotul pașilor greoi bocănind pe caldarîm, pînă se pierdură cu totul. Apoi, cu un gest scurt, mătură de pe filele caietului banii și se aplecă din nou asupra socotelilor: șase în patru, nu se poate. Punem un zero... șase în patruzeci, de șase ori... șase ori șase...

* * *

Adîncit în socoteli, nu-l auzi pe Tudor Comnaru decît în clipa cînd intră pe ușă. Ridică iute capul crezînd că se întorsese taică-său. Cînd dădu cu ochii de Tudor, bucuria de pe obraz i se stinse deodată.

— Nu-i acasă, spuse încet.

— De ce n-a venit la consfătuire? I-ai spus să vină?...

Matei încuviință fără vorbe.

— Și-a zis că vine?

— A zis că... N-a zis nimic.

Tudor Comnaru se încruntă: „Să mă bată ăl de sus dacă mai înțeleg! Cum își lasă Anghel echipa așa, în voia soartei? Tocmai pe gerul ăsta! Acum unde-i?"

Aștepta un răspuns. Dar în locul vorbelor, întîlni privirea băiatului; ochii întunecați și rotunzi străluceau. Străluceau prea tare. Și pleoapele se zbăteau nervos, chinuindu-se să stăvilească năvala lacrimilor. Se apropie de el.

— S-a dus să bea? Ei, nu te necăji. Așa li se mai întîmplă oamenilor... bărbaților...

Și, cu un gest stîngaci, încercă să-l mîngîie. Dar băiatul alungă alintarea prinzîndu-i mîna.

— Nenea Tudor! Ce-o să fie cu noi? Ce-o să fie cu tata? Mai demult, eu eram prietenul tatii. Venea acasă și spunea: „Ei, tovarășe Matei, gata lecțiile? Te iau la șantier să vezi cum mai stăm cu fundațiile". Mama rîdea și el se încrunta. „Nu rîde, c-aici e treabă serioasă. Mai bine dă-i «tovarășului» ăsta un măr să aibă ce ronțăi pe șantier". Așa spunea. Pe șantier îmi arăta o mulțime de lucruri. Nu numai mie. Și altora le arăta. Uneori glumea. Îi spunea cuiva: „Ce, nu știi? Du-te la fiu-meu să-ți explice!" Și-abia-și ținea rîsul. Ce mîndru eram de tata. Acum...

Băiatul nu-și isprăvi vorba. Dar pe obrazul lui, Tudor Comnaru desluși lesne gîndul: Acum mi-e rușine.

— Nu-i bine, Matei, spuse, clătinînd capul. Tu nu poți judeca...

Matei îl privi tăcut. Și omul înțelese că băiatul poate și are dreptul să judece. Că judecata lui pornea de undeva, din adîncul inimii, de acolo unde sălășluia, fierbinte, dragostea pentru tatăl său. Întinse mîna și-i alintă obrazul umed:

— Vezi tu, Matei! Cu oamenii și cu viața lor, nu-i lucru simplu...

Și cu un gest îi arătă odaia: lumina slabă, vasele

murdare grămădite pe plită, fața de masă pătată deopotrivă de grăsime și de cerneală. Și gestul lui, care le cuprindea pe toate într-o singură mișcare, spunea parcă: „Toate astea, tu le știi. Acum ești un băiat mare!"

Știau amîndoi. Tudor Comnaru îl cunoștea de mult pe Anghel Oprea. Și unul, și celălalt erau maiștri betoniști. Anghel fusese totdeauna muncitor de nădejde. Îl știa la treabă priceput și destoinic. Lucraseră împreună pe cîteva șantiere: ridicaseră o uzină, apoi încă una, apoi la temeliile unui furnal tocmai în inima Hunedoarei. Apoi veniseră aici. Uneori Anghel rîdea: „Dac-o merge așa, Tudore, apoi «tovarășul» Matei, cînd s-o face mare, un-s-o duce, numai pe beton turnat de taică-său o să calce". O dată, la începutul lucrărilor, îi spusese: „Măi, Tudore, voi o să aveți deseară ședință de partid. Cînd o fi la angajamente, să spui așa: o fi zăduf să se topească armătura în mîna noastră, o fi ger să crape pietrele, noi turnarea fundațiilor n-o s-o oprim nici o clipă. Și o să facem niște temelii combinatului de să se ducă vestea. Și dacă n-o fi așa apoi să nu-mi mai zici mie pe nume Anghel Oprea betonistul". Pe vremea ceea Anghel era om vesel. Viorica, nevastă-sa, o femeie măruntă și puțintică la trup, îl necăjea: „Nu știu cînd oi mai fi avînd vreme să și lucrezi, că toată ziua rîzi!" Anghel se prefăcea că se supără: „Da'tu cînd oi fi avînd vreme să-ți vezi de gospodărie, că toată ziua mă certi!" Dar nu se supăra. Scotea haina, sufleca mînecile cămășii și întreba: „La ce să-ți ajut, voinicuțo? Lemne ai?"

Într-o zi, în urmă cu vreo patru luni, pe șantier se răspîndise vestea că Viorica a murit. Anghel Oprea venise la lucru ca de obicei. Spusese scurt și cu asprime: „ A căzut. A alunecat cu scara de la pod. Doctorul a zis: «fractură de bază»". Astea au fost toate vorbele pe care le rostise în ziua aceea și-n cele următoare. Venea, pleca. Vorbea puțin. Lucra cu gîndul aiurea. Slăbise. Treaba o lăsa mai mult pe seama altora.

De la o vreme, oamenii din echipă băgaseră de seamă că Anghel Oprea s-a apucat de băutură. La început nu-și bătuseră capul cu asta: „Ei, omul la amar, ce vrei?" Mai apoi însă, îl sfătuiseră: „Las-o-ncolo de băutură, Anghele! Durerea se ogoiește, năravul rămîne". Unii în treacăt, alții stăruitori, îngrijorați. Tudor Comnaru îl luase de-o parte într-o zi: „Măi Anghele, ți-s prieten și tovarăș. Știu că ți-e greu singur. Ia-l pe Matei și mută-te la noi. Mai bine o vorbă de prieten decît un pahar plin". Anghel se încruntase: „Vezi-ți de treaba ta!". Și-atît.

Tudor Comnaru se ridică.

— Tu ai mîncat ceva astă-seară, Matei?

— Am mîncat.

— Singur?

— Singur, încuviință Matei și cu dosul palmei acoperi banii de pe masă.

— Nu vrei să vii pe la noi?

— Nu. Stau acasă! Vocea băiatului șovăi o clipă. Îl aștept pe tata.

Omul se urni greu din loc. Îl apăsa parcă ceva în coșul pieptului. Poate privirea tristă a copilului, poate urmele de lacrimi pe obrajii rotunzi. În ușă se opri:

— Matei, ție ți-e greu, așa-i?

Buzele băiatului se strînseră, subțiindu-se a plîns. Dar ochii stăruiau să-l privească, cuminți, gravi. Tudor Comnaru se gîndi cu mirare că-l văzuse crescînd de-a lungul anilor și pînă nu de mult se gîndea la el ca la un băiețel oarecare, care se joacă, face pozne, se duce la școală și pune întrebări năstrușnice. Și iată acum, în fața lui stătea un băiat mare, ai cărui ochi gravi puneau parcă aceeași întrebare: Ce-o să fie cu tata ?

— Ce mare te-ai făcut, Matei! spuse Tudor și zîmbi unui gînd. Aproape un bărbat ca tata, ca mine.

Și cuvintele următoare le rosti fără să vrea cu glasul acela pe care Matei îl auzise de-atîtea ori pe șantier:

— Spune-i lui Anghel că de mîine echipa lui a trecut de noapte. Așa s-a hotărît la consfătuire. Se anunță ger mare. Și-i bucluc cu betonul.

* * *

I se păru că cei dinăuntru nu auziseră, așa că ciocăni din nou, de astă dată mai tare. Apoi așteptă, adăpostindu-și obrazul cu mîna de șfichiul viscolului. După cîteva clipe, ușa se deschise, și Tudor Comnaru apăru în prag. Îl apucă de mînă și-l trase înăuntru.

— Ce-i cu tine?

— Tata nu s-a-ntors! spuse Matei.

— De unde să se-ntoarcă? La ora asta e în schimb.

— Nu e.

Buimăcit încă de somn, omul nu înțelese.

— Cum nu e?

— Nu e, repetă Matei. Am fost acolo și nu e. A plecat de-acasă de la prînz, dar nu s-a dus acolo. Cineva din echipă zicea că l-a văzut...

— Unde?

Băiatul tăcu, cu ochii în pămînt. Și Tudor Comnaru înțelese. Își trecu mîna peste obraz căutînd să se dezmeticească. „A lăsat echipa așa, în voia soartei, se gîndi. Acum pe gerul ăsta". Se uită la ceas: unsprezece jumătate.

— Așteaptă, spuse. Încălzește-te lîngă sobă.

Se îmbrăcă în grabă, își luă șuba și se-ntoarse. Băiatul aștepta nemișcat cu spinarea lipită de sobă.

— Te duci dumneata, nene Tudor?

— Mă duc. Altfel se prăpădește tot betonul pe care l-am turnat de dimineață. Haidem.

Afară viscolul îi izbi în obraz cu spulberările învîrtejite ale nămeților. Prin iureșul zăpezii ridicate, luminile șantierului se zăreau aproape, foarte aproape. Băiatul își ridică gulerul hainei.

— Merg cu dumneata, nene Tudor. Poate... poate vine tata. Lui îi place să mă ia pe șantier.

Omul vru să-i amintească de ora tîrzie, dar se răzgîndi. Mai bine cu el pe șantier decît singur în casa pustie. Îl luă de mînă și porniră amîndoi ferindu-și ochii cu mîna de acele înghețate ale zăpezii. Curînd zăriră, printre luminițele palide ale becurilor, scheletul metalic al halei și forfota abia deslușită a oamenilor. Tudor Comnaru își scuturâ zăpada de pe gulerul șubei.

— Cît îi, Dobre? îl întrebă pe primul om ieșit să-l întîmpine.

— 18° sub zero. Băgăm aer cald, dar dumnezeu știe ce-o să facem cu acoperirea.

— S-au luat probe?

— S-au luat. Pînă acum e bine.

— Adu planurile. Și cheamă oamenii.

Matei se sprijini de cofrajul de lemn al unei fundații. Împrejurul lui, oamenii forfoteau, bătîndu-și brațele cu palmele, ca să se încălzească. Auzea glasul lui Tudor Comnaru răspunzînd unuia, chemînd pe altul, chibzuind cu toți. Înțelegea bine despre ce e vorba. Îl auzise de atîtea ori pe taică-său povestind despre turnarea betonului. Știa că sub cinci grade betonul îngheață. Trebuia menținută căldura în fundații, altfel toată munca oamenilor se irosea. Și taică-său, în loc să fie aici, lîngă oamenii aceștia, care luptau să salveze betonul, stătea într-o cîrciumă. Aproape de el, un om spuse abia auzit:

— Uitați-vă la nea Tudor. Toată ziua a muncit. Cade din picioare de oboseală. Și lui Anghel puțin îi pasă.

Simți că de rușine obrajii încep să-i ardă mai tare ca tăișul gerului. Se strecură pe lîngă fundații, ieși din hală și-o porni de-a dreptul prin nămeți. Casa lor nu era departe: în marginea șantierului. Zări lumina aprinsă în odaie, așa cum o lăsase. Vasăzică taică-său nu venise. Dar cînd intră în casă, îl văzu: sta pe marginea patului desfăcîndu-și bocancii. La zgomotul ușii ridică ochii:

— Unde-ai fost?

Matei se rezemă de canatul ușii; urechile încă îi țiuiau de șuierul vîntului.

— Unde-ai fost, te-am întrebat?

— Pe șantier.

Omul tăcu o vreme, de parcă nu l-ar fi auzit. Apoi începu să se dezbrace respirînd greu.

— Culcă-te! Mîine te duci la școală.

Matei nu se urni din loc. Îl privea.

— Tată, spuse încet, tu nu te duci?

— Unde să mă duc?

— Pe șantier. E ger mare. Se prăpădește betonul. Nenea Tudor s-a dus în locul tău.

— Treaba lui. Eu nu l-am trimis.

Omul se trînti greoi pe pat.

— Culcă-te! spuse el încă o dată.

— Ce om e nenea Tudor! spuse Matei ca pentru sine. El ar sta acolo o sută de ani, o mie de ani... Și-i înțelege și pe băieți cînd se fac mari...

— Bați cîmpii! culcă-te! Și să nu te mai prind noaptea pe șantier, auzi?

Matei nu se mișcă din prag. Îl podidi fără veste plînsul. Un plîns întretăiat de suspine, ca pe vremea cînd era un băiat mic și-l durea ceva tare, tare de tot.

— De ce plîngi?

— Mi-e rușine, spuse băiatul și cu pumnii strînși lîngă buze ieși din bucătărie.

Și multă vreme, Anghel Oprea ascultă, cu ochii deschiși în întuneric, hohotele copilului din odaia alăturată.

Într-un tîrziu, ușa scîrțîi încet. În întuneric nu desluși obrazul copilului, dar vorbele i le auzi tăiate de suspine:

— Poți să mă bați... auzi... poți să mă gonești... să mă spui la școală... Dar eu... în fiecare noapte o să stau cu nenea Tudor pe șantier... în fiecare noapte... pînă am să mor de somn...

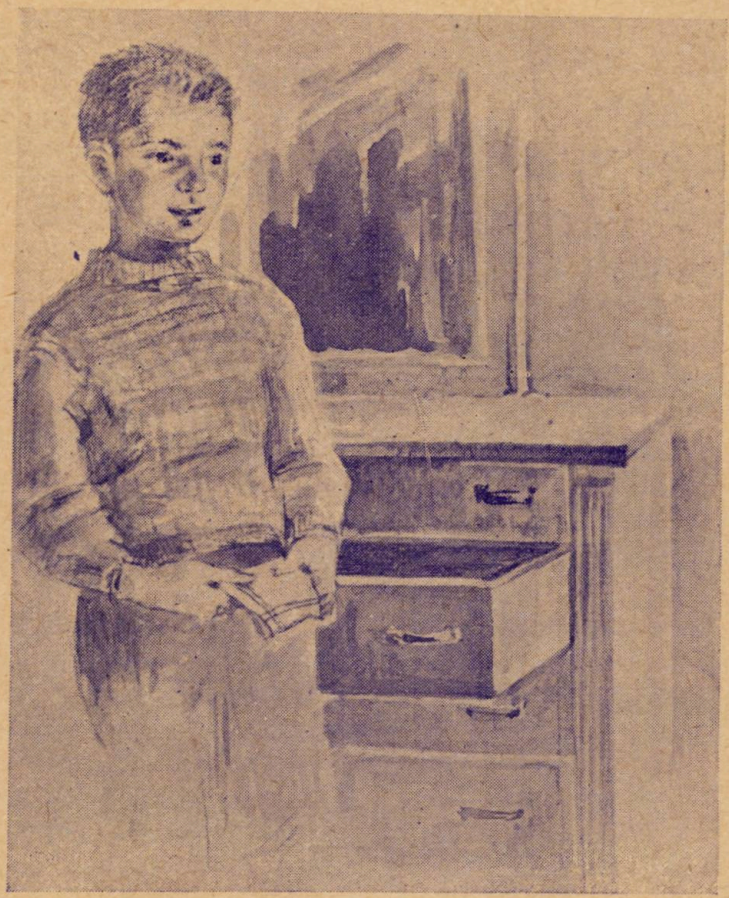

* * *

Anghel Oprea intră cu fereală, să nu trezească copilul. Era trecut de miezul nopții. În casă era liniște. Stătu o clipă locului să-și descheie haina. Abia atunci simți că liniștea din odaie avea ceva ciudat; nu se auzea nimic, nici măcar respirația băiatului. Nici măcar respirația...

Se repezi la lumină și-o aprinse: patul era gol.

Rămase multă vreme cu mîna pe comutator, nemișcat, privind în tăcere patul în care nu dormea nimeni.

* * *

Matei îl văzu pe taică-său abia cînd acesta ajunse lîngă peretele cofrajului pe care era așezat.

— Ce cauți aci? E ceasul unu. La ora asta trebuie să dormi.

Băiatul îl înfruntă nemișcat.

— Stau cu nenea Tudor.

Omul îi puse mîna pe umăr cu blîndețe.

— Tu du-te, Matei. Acum sînt eu aci.

În clipa aceea, Tudor Comnaru trecu pe lîngă ei cu un vraf de planuri în mînă. Se opri întîi mirat, apoi se încruntă.

— Dac-ai băut, mai bine pleacă, Anghele!

— N-am băut, răspunse Anghel Oprea încet. Ia-l pe Matei și duceți-vă. Ți-o fi ajungînd de atîtea nopți.

Tudor Comnaru stătu o clipă în cumpănă. Apoi se hotărî. Îi întinse planurile.

— Strînge echipa. Mai rămîn și eu să chibzuim. Sînt 20 de grade. Poate ar fi mai bine să întrerupem turnarea...

— De ce s-o întrerupem? Noi doi am mai turnat beton pe geruri de-astea. O să-l turnăm și acum.

— „Ce fel de ger?" se gîndi Matei. I se făcuse dintr-o dată cald, și inima îi bătea tare, tare. Se ridică și porni spre ieșire, încheindu-și gulerul paltonului.

— Ce necăjit a fost, spuse Tudor Comnaru, privind în urma lui. De el mi-a fost mai grijă ca de beton. I se cuibărise frigul în inimă.

— Știu! Anghel Oprea își șterse ninsoarea topită de pe obraz. Acum s-a sfîrșit! Hai să ne vedem de treabă.

Matei păși anevoie peste nămeții înalți. Îi era cald și i se făcuse dintr-o dată somn: „N-am să mă culc, își spuse fericit. Am să-l aștept pe tata. O să fie rînduială în casă, o să aprind focul, o să pun de ceai. O să înfăț patul și o să-l aștept!"

Ajunse acasă, se dezbrăcă și schimbă așternutul. Și fără veste, teama îl cuprinse din nou: tatăl o să se trezească, o să se așeze pe marginea patului și privirea o să i se oprească iarăși pe sertarul în care ținea mama batistele. Și atunci?

Atunci... atunci el o să se ducă fără teamă și-o să deschidă sertarul. O să spună: „Vrei o batistă curată, tată? Acum eu am grijă de batiste, să știi!" Surîse copilărește și-și aplecă obrazul pe pernă să încerce dacă-i de ajuns de moale. Și după cîteva clipe, dormea. Dormea adînc și liniștit.

O FĂRÎMĂ DE BUCURIE

de TAMARA PÎNZARU

Ilustrații: IUSEIN RAISA

Trăiau în căsuța noastră mama, tata, eu, soră-mea, unchiul meu cu cei doi fii ai lui rămași fără mamă și — bucuria noastră, a tuturor — bunicul. Noi, copiii, eram mici ca toți copiii, iar bunicul era și el ca mai toți bunicii — cu părul alb, cu ochi albaștri, blînzi și întotdeauna înlăcrimați de bătrînețe. Cu bunicul eram în bună înțelegere. Toată ziua, noi, nepoții, ne zbînțuiam, jucam șotron cu cioburi de farfurii sparte, eu făceam păpuși din cîrpă, pe care le botezam, le măritam cu nuntă mare ori dacă venea vremea cînd trebuiau să moară, atunci le îngropam, le boceam și le făceam praznic. De obicei mureau păpușile vara, cînd era secetă, cînd ardea soarele și ne ocolea ploaia cea binecuvîntată. Se spunea că păpușile moarte și îngropate cu cîntece anume ar chema ploaia pe pămînt.

Așa ne petreceam noi zilele de vară. Ne cumințeam numai pe-nserat, cînd știam că vine bunicul cu vacile de la pășune. Bunicul era văcarul boierului Țăuleanu și-al bogătașilor din sat. Vara se ducea cu cireada de vaci pe izlaz, iar iarna ședea pe lîngă casă și ajuta la treburile gospodăriei. Din cei doisprezece copii ai bătrînului, acuma însurați pe la casele lor, doar taică-meu apucase să învețe oleacă de carte. Și știți cum? Vara se ducea cu bătrînul la păscut vacile, cîștiga o brumă de parale și-și plătea cu ele taxele de școală. Asta fiindcă îi plăcea cartea și voia să se facă învățător. Acuma rămăsese bunicul singur văcar și nu prea îl mai ajutau puterile.

Spuneam mai înainte că doar seara ne mai potoleam din hîrjoneală, cînd venea acasă bătrînul. Ne potoleam, fiindcă știam că ne aduce el de acolo, de pe dealuri, cireșe mari, negre, înnodate în ciorchini aninați pe-o nuielușă. La fiecare un ciorchine, iar mie, cea mai mică dintre toți, doi. Așa era împărțeala și nimeni nu se supăra. Ș-apoi unde mai pui că atunci cînd se apropia vremea de culcare, ne istorisea bunicul povești cu împărați și zîne, cu păsări și flori și cu cei doisprezece hoți. O dată am să vă povestesc și vouă povești de-ale bunicului, că tare erau frumoase.

Nu știu dacă vă puteți voi închipui cum era bunicul nostru, dar noi îl iubeam și nu ne puteam închipui cum ar fi viața noastră fără dînsul.

Dar într-o iarnă, cînd aveam eu vreo opt ani, l-am pierdut... Iată cum s-au întîmplat lucrurile:

Era în anul acela o iarnă frumoasă, cu zăpadă multă și mare. Rare erau iernile cu o așa zăpadă prin părțile acelea. Mai mult burnița mărunt și rece, bătea oleacă de viscol, dădea o brumă de ninsoare după Anul Nou, iar mai burnița și mai înghețа oleacă și cu asta, gata, se isprăvea și iarna.

Zăpada mare troienise gardurile și porțile, oamenii înjghebaseră din căruțe sănii cu zurgălăi, plugu-

șorul de Anul Nou fusese frumos și adevărat. Mai ales că acum puteai să spui fără rușine sub fereastra omului:

Iarna-i grea,
Omătu-i mare,
Semne bune
Anul are,
Semne bune de belșug
Pentru boii de la plug.
Mînați măi,
Hăi — hăi!

Trebuie să vă spun că plugușorul era mare bucurie la casa omului la care urai. Nu numai copiii, dar chiar bărbați în toată firea și flăcăi se împărțeau în cete și colindau pe la case, urînd un an bun, iar în prima zi de Anul Nou împodobeau flăcăii un plug, cu brad și cu flori de hîrtie, înhămau la dînsul șase perechi de boi și umblau de la casă la casă, intrau în bătătura fiecăruia, trăgeau o brazdă în zăpadă, aruncau într-însa boabe de grîu curat și urau belșug.

... Era în iarna aceea o zăpadă mare cum n-a mai fost. Se pripășise pe cîmpuri și prin păduri vînat berechet. Iepuri, vulpi, ba se auzea c-ar fi coborît de la munte chiar și urșii. Eu n-am văzut nici unul. Nu-i vorbă că nici lupi n-am văzut, așa că de ce să mă jur. Iepuri — da, cîți vrei.

Auzind că-i vînat din belșug pe cîmp, s-a ivit boierul nostru la conac în toiul iernii și a început să strîngă oamenii să-l ajute la vînătoare. Altfel nu prea venea boierul pe moșie. Ședea la București, unde avea case ca niște palate domnești.

Și într-o bună zi a adunat vechilul mai tot satul, l-a mînat pe cîmp, prin zăpezi, ca să-i gonească boierului vînatul, să i-l ducă sub nas, iar el cu prietenii lui să-l împuște. S-au dus cu dînșii și bunicul, și unchi-meu. Noi am rămas acasă și i-am așteptat ascultînd ce se petrece acolo departe în cîmp și-n pădurice. Am auzit mare și îndepărtată zarvă de glasuri, chiuituri, bătăi de tobă. Mai apoi am auzit împușcături. Și iar de la început, și iar... Așa a ținut toată ziua. Către seară s-au întors oamenii în sat, iar bunicul și unchiul au venit frînți de oboseală.

Ne-am așezat la masă, am mîncat, și noi, copiii, am așteptat în cămăruța noastră să vie bătrînul și să ne spuie porția de basm dinaintea culcării. Un basm care fusese început cu o seară înainte și în care era vorba de un viteaz care plecase în lume să-și caute norocul. Cu o seară înainte aflasem că a ajuns la Sfînta Vineri. Dar ce-a făcut acolo trebuia să aflăm în seara aceea. L-am așteptat pe bunicul, dar el nu venea.

— Bunicule, nu vii? a strigat unul din noi.

— O să viu eu, o să viu, dar astă-seară nu; mîine seară o să viu! ne dădu răspuns bunicul.

Pe noi ne-a răzbit nerăbdarea, iar eu, cea mai mică, am ieșit de sub plapumă și m-am înființat la bunicul în delegație, cum s-ar spune. L-am găsit moșmolind ceva la traista cu care se întorsese de la gonit vînatul. M-a zărit și m-a alungat cu prefăcută asprime:

— Ce cauți aici? Hai, fugi la culcare! Am eu o leacă de treabă în seara asta. Ei, prea v-am răsfățat. Ia, culcați-vă și lăsați-l pe moșul să-și vadă de treburile lui.

L-am rugat eu, l-am rugat... dar n-am putut să-l înduplec. Pînă la urmă a venit mama, m-a potolit și am adormit...

Cred că în noaptea aceea fiecare din noi a visat în felul lui ce-a făcut viteazul la Sfînta Vineri. Nu știu ce-au visat ceilalți, dar știu că eu am visat că viteazul i-a cerut Sfintei Vineri să-l trimită pe bunicul la noi și să nu ne mai lase fără povești seara. Sfînta Vineri l-a rugat, și bunicul a venit. A venit și-a strigat:

— la sculați-vă, măi!

M-am trezit. Era dimineață și bunicul era lîngă pat. Rîdea ca de-o ghidușie bună; mustățile albe, afumate de țigară, tremurau, iar el zicea încetișor:

— la sculați-vă, măi! la sculați-vă...

S-au trezit și ceilalți, și cînd să ne ridicăm din

pat, am înnebunit. Pe măsuța de la capătul celor două paturi late, în care dormeam noi, patru copii, era un animal roșcat, oleacă mai mare decît o pisică. Stătea acolo în patru labe și se uita țintă într-o parte, afurisitul. N-am îndrăznit nici să răsuflăm. Dacă n-ar fi fost bunicul în odaie, aș fi murit de spaimă. Dar bunicul nici nu se uita către măsuță. Rîdea singur și ne cerceta cu ochii lui buni. Apoi s-a apropiat de măsuță, i-a ars pisicii celei roșcate cu coada lungă o palmă pe spinare, și ea, ca o minge, a sărit drept în mijlocul cămărutei, s-a răsturnat cu labele în sus și-a rămas și ea încremenită. Ptiu! Ce să fie asta?! N-o fi bunicul un vrăjitor? Dar bunicul a ghicit singur întrebarea care sticlea în ochii noștri:

— Asta-i o vulpe. Adică a fost o vulpe, că acuma-i doară pielea ei, ne-a zis el ridicînd-o și aducînd-o în pat. Ne-am strîns împrejurul ei cu teamă:

— Da' nu-i vie?

— Nu-i.

— Păi de ce nu-i vie?

— Fiindcă a împușcat-o boierul ieri!

— Păi, n-a luat-o boierul?

— Nu, boierul a împușcat vreo paisprezece vulpi și vreo treizeci de iepuri. Pe asta a uitat-o prin pădure, am găsit-o eu și v-am adus-o vouă.

— Păi de ce stă în picioare? Ne pierise frica și ne cuprinse bucuria.

— Aaa! Păi cum să nu steie? Aseară eu am jupuit vulpea, i-am cusut pielea și am umplut-o cu paie.

— Cu paie? Am început s-o pipăim și să-i mîngîiem blănița roșcată, aspră. Adevărat! Erau paie înăuntru. Ce bucurie a fost. Ce pupături pe mustățile bunicului, ce hărmălaie și ce ceartă care să-i dea cîte-o palmă vulpii pe spinare și ea să sară cît colo.

Uite-așa ne-am hîrjonit toată ziua și-am rîs și ne-am bătut și am plîns. Nici de mîncat n-am mai mîncat ca lumea. Mama ne-a mai șters cîte-o palmă, dar bunicul a certat-o și s-a bucurat și el toată ziua cu noi. Doamne, drag ne era bunicul nostru.

Către seară a intrat în casa noastră vechilul boierului.

— Mîine boierul iar vînează. Să iasă și din casă de la voi doi oameni la gonit vînatul; pe ăsta bătrîn...

Dar a rămas cu vorba neterminată și cu ochii holbați la vulpea din brațele mele.

— De unde-o aveți? s-a răstit el.

Tata a început să-i spuie ce și cum, dar vechilul prinse să răcnească:

— Ce e? Hoțul ăsta bătrîn a luat vînatul boierului?

— Vulpea a rămas uitată în cîmp, încercă și mama...

— Și ce? țipă vechilul. Tot ce-i viețuitoare pe pămîntul boierului e-al boierului. Hoțul ăsta se cheamă că-i hoț. Să treacă la curte! Hai! Și voi doi să ieșiți mîine cu gonașii, a zis el către tata și către unchimeu. A venit, mi-a smuls vulpea din brațe și l-a îmbrîncit pe bunic afară, așa în straiele lui subțiri, cum se afla în casă.

— Am vrut să fac o fărîmă de bucurie copiilor ăștia, nu te supăra, domnule, încercă bunicul să-i spuie.

— Marș! Marș la curte! zbieră iar vechilul și-l trase pe bunic după dînsul.

Am rămas singuri și înspăimîntați. A plecat bunicul. A plecat și n-a mai venit înapoi. In noaptea aceea, azvîrlit în beciurile curții, bătrîn, dezbrăcat, bunicul a înghețat. S-a sfîrșit bunicul nostru. Nici pînă în ziua de azi n-am aflat ce-a făcut viteazul din poveste la Sfînta Vineri. Și astăzi mă doare inima cînd mi-aduc aminte de bătrînul nostru. Cum l-am pierdut! Pentru o fărîmă de bucurie.

Voi fiți veseli, copii. Fiți veseli că azi nu mai sînt boieri.

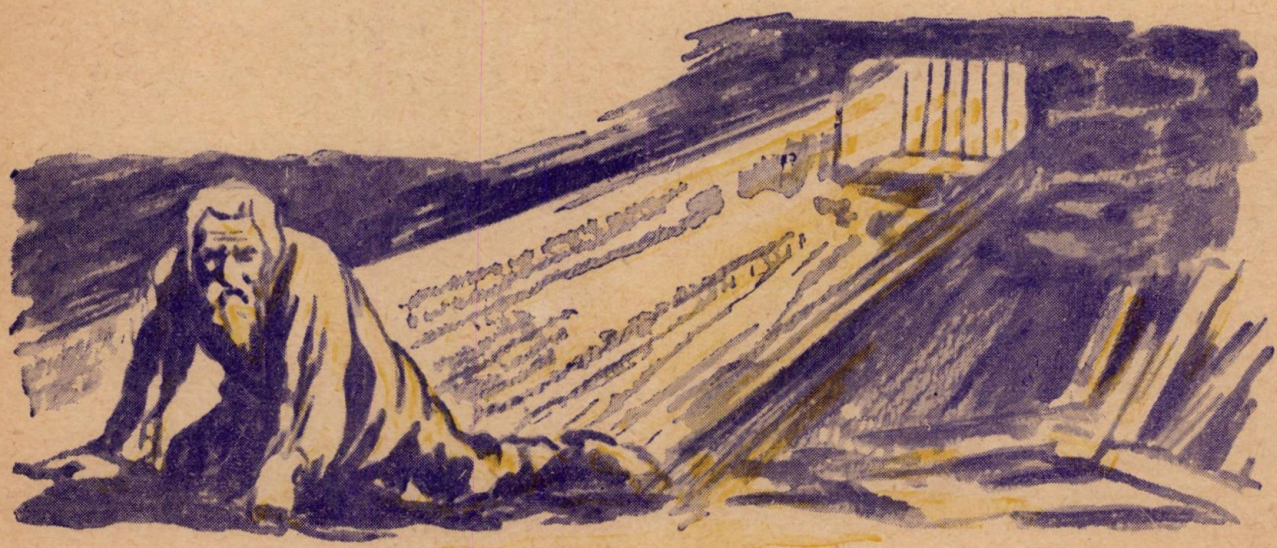

— După o veche legendă istorică —

de CĂLIN GRUIA

Ilustraţii: DEM

Dacă am avea o cheie fermecată cu ajutorul căreia să putem deschide porţile grele şi neguroase ale vremurilor trecute, poate că am putea călători ca într-o poveste prin veacurile ce de mult s-au scurs şi ne-am opri pe locurile în care trăieşte poporul nostru azi, pe atunci abia la zămislirile lui. La început n-am fi deloc miraţi. Am vedea că Dunărea îşi duce apele spre Pontul Euxin liniştită, strălucitoare în lumina amiezii, că munţii Carpaţi îşi înalţă la fel culmile împădurite ori albe de omături spre zările înalte şi albastre. Şi dealurile, şi văile, şi apele şi şesurile ni s-ar părea aievea ca-n zilele noastre. Mirarea ar începe din momentul în care, călcînd cu piciorul pămîntul, n-am întîlni nici sate asemănătoare cu cele din zilele noastre, nici oraşe, ci din depărtare am întîlni aşezări omeneşti cu colibe şi bordeie ciudate, cetăţi cu zidurile din bolovani de piatră, drumuri întortochiate şi anevoioase. Am întîlni bărbaţi cu priviri aspre, cu bărbi ţepoase, cu plete de multe ori împletite în coade pe spate, cu căciuli ţuguiate, cu arcuri la şold şi cu săbii grele încovoiate. I-am întîlni călărind pe deşelate în pîlcuri, pe cai chipeşi, iuţi de picior sau i-am întîlni mînînd din urmă spre păşuni turme de oi. Ne-am întîlni poate cu unii din răstrăbunicii noştri. Ne-am privi uimiţi unii pe alţii, ne-am privi de la capătul unui drum prin timp de mii de ani şi dacă nu ne-am putea înţelege prin grai, am afla multe şi minunate lucruri prin semne măcar. Dar pentru că nu există acea cheie fermecată despre care era vorba mai sus, ne mulţumim cu urmele de civilizaţie ale străbunicilor noştri pe care pămîntul le-a păstrat ascunse în sînul lui.

Ne mulţumim cu legendele din acele timpuri care, înfruntînd vremea, ca şi podoabele şi uneltele lor, au ajuns pînă în zilele noastre.

Cică voind Darius a lui Istapspe, regele perşilor, să se războiască cu neamurile scitice care trăiau de mult prin părţile locuite de geţi, în triburi mărunte, dar bine închegate, porni cu oaste cîtă frunză şi iarbă şi trecu Dunărea, Istrul, cum i se spunea pe atunci. Oştile lui Darius au întîlnit însă în cale săgeţile şi săbiile grele ale geţilor, fapt pentru care Darius a fost nevoit să întîrzie în hărţuieli. Deşi geţii se luptaseră cu vitejie, n-au putut să ţină piept oştirilor numeroase şi înarmate pînă-n dinţi ale perşilor. Cu toată ploaia de săgeţi şi pietre, cu toate oalele de lut umplute cu albine aruncate de pe înălţimi, care, înfuriate, înţepau mîinile şi obrajii perşilor, înţepau caii, care de durere săreau în două picioare, răsturnîndu-şi la pămînt călăreţii; oastea lui Darius a lui Istapspe supuse triburile getice şi îşi croi drum, trecînd ca o omidă uriaşă pe plaiuri şi cîmpii întinse, către aşezările sciţilor.

Dar ciudat lucru, după supunerea triburilor getice, Darius nu mai întîlni nimic în cale. Se aştepta din loc în loc să dea piept cu oştile călăreţe ale sciţilor. Dar locurile păreau pustii, satele erau părăsite, proviziile şi comorile de aur, la care visa Darius, nu se găseau nicăieri, încît fălosul rege al perşilor începu să creadă că nici nu se află prin acele locuri asemenea neamuri şi că iscoadele lui s-au dovedit a fi mincinoase. Drumurile erau anevoioase, codrii — deşi şi de nepătruns. Cu toate că nu întîlni ţipenie de oaste în cale, Darius simţea că i se va întîmpla ceva, căci toate din calea lui, şi cîmpurile, şi apele, şi pădurile, i se păreau neprimitoare, ameninţătoare, pline de primejdii ascunse, nebănuite. Ba, trecînd prin locuri necunoscute, nimeriră prin bălţile gurilor Dunării, şi carele grele de luptă intrară pînă la butuci în nămol. Căpeteniile prinseră să-şi privească regele cu neîncredere, oastea, de atîta umblet, începuse să dea semne de oboseală şi nelinişte.

Şi au trecut zile şi nopţi, săptămîni întregi, dar Darius n-avea cu cine să-şi măsoare oştile şi din pricina asta era neliniştit peste măsură. Simţea că cineva nevăzut îl pîndeşte din întunericul pădurilor, de pe piscurile dealurilor, din văgăunile văilor, din toate părţile, simţea că-l biruie tăcerea coclaurilor, a potecilor, arşiţa soarelui, umbletul norilor.

Într-o zi, pe cînd poposi în marginea unei păduri, Darius văzu venind spre cortul lui trei oameni neînarmați, care, prin anumite flamuri, se cunoșteau a fi soli. Ei duceau pe brațe o lădiță de aur acoperită cu purpură. Cei trei soli îngenunchiară în fața lui Darius și-i puseră la picioare lădița minunată.

— Sciții fac daruri lui Darius cel nebiruit! spuse unul din soli. Orbiți de frumusețea și măiestria lădiței, nici Darius, nici căpetenia cortului lui nu băgară de seamă cînd cei trei soli se făcură nevăzuți în desișul pădurii.

— Oare ce lucruri scumpe îmi dăruiesc sciții? se întrebă Darius neîndrăznind să deschidă lădița, voind să-și prelungească plăcuta curiozitate.

Și Darius chemă pe marile căpetenii de oaste, pe căutătorii în stele în cortul lui.

— Priviți semnul de supunere al sciților, minunat semn. Nu degeaba le-a mers vestea de mari făurari de podoabe. Priviți și bucurați-vă. Chiar eu voi deschide comoara.

Toți așteptau cu sufletul la gură să vadă podoabele. Și Darius a lui Istapspe îi desfăcu încuietoarea. Ochii veseli ai celor de față se întunecară. Gurile li se strîmbaseră de parcă băuseră o băutură amară.

În minunata lădiță de aur se aflau: un șoarece mort, o broască moartă și cinci vîrfuri de săgeți. Rămaseră multă vreme ca muți în fața celor găsite în ladă. Un înțelept cărunt spuse:

— Mărite Darius, vicleșug ascuns au semnele acestea, să chibzuim adînc la tălmăcirea lor.

Darius se încruntă, ridică sabia și strigă amenințător.

— Am să trec prin foc și sabie neamul acesta blestemat, de la pruncul de piept la bătrînul neputincios, căci eu văd în semnele acestea nerușinare și batjocură.

O căpetenie mai tînără își potrivi pe frunte coiful de aur și grăi plin de mîndrie, ca unul care înțelesese taina celor aflate în ladă.

— Mărite Darius, mai bine ai da poruncă să se aducă vin ca să ne bucurăm căci eu am înțeles adevăratul tîlc al darurilor. Ascultă, nebiruitule Darius, sciții cad la picioarele tale cu toate apele lor, în care bine se știe că trăiesc broaștele, sciții îți cad la picioare cu întregul pămînt stăpînit de ei și în care trăiesc șoarecii, iar cele cinci vîrfuri de săgeți nu înseamnă altceva decît oastea lor care ți se închină!

Toți scoaseră cîte un chiot de bucurie. Nu mai încăpea îndoială că tălmăcirea era adevărată, chiar și Darius începu să creadă, dar înțeleptul cu păr cărunt, care trăise multă vreme printre sciți, îndrăzni să înfrunte ușuratica tălmăcire a tinerei căpetenii.

— Îndrăznesc, mărite Darius, să socotesc că nici o tălmăcire nu-i adevărată și că primejdia e foarte aproape de oștile noastre. Eu cunosc neamul sciților. Sciții nici nu-și bat joc de noi prin aceste daruri ciudate, nici nu se supun cum am vrea, cine dau de știre să nu mai zăbovim mult prin aceste locuri. Cele trei daruri așa grăiesc: dacă nu ne vom ascunde ca broaștele în ape, ca șoarecii în pămînt, nu vom scăpa de fulgerele săgeților lor, care ne pîndesc din tot locul.

Darius, abia stăpînindu-și furia, îl întrebă pe sfetnicul cel cărunt.

— Și ce-ai vrea să facem, înțeleptule?

— Să plecăm de pe aceste neprimitoare locuri.

— Să fugim de frica unui șoarece mort, a unei broaște?

— Ai uitat săgețile, mărite rege?

— De mine tremură întreaga Asie. Sfatul tău mă face să cred că-mi dușmănești numele, faima, că ești înțeles cu acești ticăloși, că tălmăcirea îți va aduce pe ascuns aur și podoabe...

— Cum poate vorbi cel ce-și spune omul dreptății atîtea strîmbătăți?

— Cutezi?

— Nu! Spun numai adevărul... Dacă nu vom pleca de aici, vom pieri ca muștele.

— Tu vei pieri îndată. Vorbele tale sînt glasul răzvrătirii și al trădării.

Și Darius reteză cu sabia grumazul sfetnicului cu plete cărunte. Dădu apoi porunci aprige, iar oastea lui porni în căutarea sciților cu gîndul să le șteargă de pe fața pămîntului seminția. Nu merse Darius nici două zile cu oștile în linie de bătaie, că deodată asupra lor porni o ploaie de săgeți dintr-un lăstăriș de pădure. Îndreptă oștile și iscoadele într-acolo, dar

alt roi de săgeți îi lovi oștile din spate. Schimbă poruncile, dar altă vijelie se năpusti asupra perșilor din dreapta. Alergau călăreții lui Darius în toate părțile și de multe ori se întorceau caii fără călăreți sau cu ei spînzurînd în chingi, dar oștile nu se vedeau la față.

— Demoni nevăzuți, duhuri necurate sînt acest neam? se întreba Darius.

Și cu cît se înfuria, cu cît schimba poruncile, drumurile, roiurile de săgeți se țineau după ei. Mulți dintre soldați credeau că săgețile vin din cer, din nori, vin din adîncul pămîntului și-i cuprinseră spaima. Sute și mii de soldați din oastea lui Darius au căzut străpunși de săgeți cu frunțile în țărînă, fără să vadă măcar cum arăta un războinic scit.

Și se spune că pe Darius l-a apucat o mîhnire de moarte că-și ucisese înțeleptul și chemă pe mai marele preot să aducă jertfe zeului Ormuzd (zeului binelui) ca să-i lumineze mintea.

Dar se zice că tot un sfetnic îl lumină pe Darius.

— Să strîngem oștile și carele de luptă ca pentru drum lung, mărite Darius, și să pornim pe căile pe care am venit. Acestor demoni o să le venim de hac altă dată, după ce vom trimite iscoade iscusite, să le afle viața și obiceiurile, armele și cetățile ascunse parcă dinadins.

Darius îl ascultă. De cum se puseră oștile în marș, nici o săgeată nu mai zbură pe deasupra lor pînă trecură din nou Istrul, istoviți, împuținați și nedumeriți că se luptaseră cu oști nevăzute.

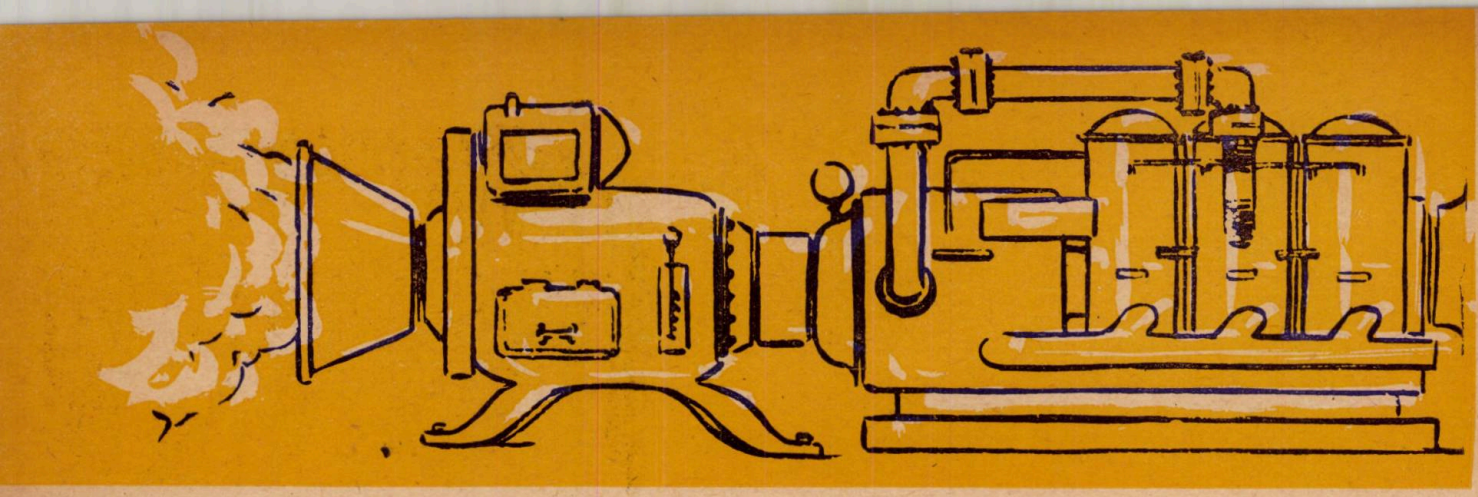

VRĂJITORIE SAU CHIMIE?

de LEONID PETRESCU Ilustrații: TINA VAL

Adrian — îl cunoașteți? — are o puternică pasiune pentru chimie. Nu de puține ori, vecinii au sărit speriați de bubuiturile provenite de la o nouă experiență „formidabilă" a prietenului meu.

Într-una din seri stăteam de vorbă. Ghiciți despre ce?... Firește, despre chimie. Adrian căuta să mă convingă, cu tot dinadinsul, că cel mai bun lucru pe care-l am de făcut este să mă înscriu și eu în cercul de chimie.

— Nimic de zis, i-am spus eu. Chimia asta are multe părți interesante. Arde, spre exemplu, hidrogen în oxigen — ard, așadar, două gaze pe care nu poți să le vezi, nici să le simți, nici să le miroși —, și din această flacără iau naștere ...picături de apă. Ce simplu și totuși... ce interesant! Dar pe urmă... o să mă plictisesc. Ce, nu văd eu? Tot aceleași și aceleași experiențe... Aprinzi gazul metan... și observi că arde. Ei și?

Adrian tăcu, cufundat în gînduri. Apoi, îmi făcu o propunere ciudată.

— Uite ce e. Hai să presupunem că ne aflăm în 1960, 1961, sau 1962... Spuneai că nu-ți plac experiențele cu gaz metan?!

— Sînt prea monotone. Ce mare lucru? Aprinzi gazul cu chibritul... și arde. Astea-s experiențe?

Prietenul meu a zîmbit.

— Bine, dacă disprețuiești așa de mult gazul metan, spune-mi... de ce te-ai îmbrăcat cu el?

— Cum o să mă îmbrac în gaz metan? am întrebat mirat, bănuind că poate n-auzisem bine.

— Da, da, confirmă el. Nu uita! Acum ești în 1960! Știi tu din ce este făcută haina ta?

— Din... din stofă. Iar stofa din lînă. Și fără să vreau mi-am privit costumul.

— Ha! Ha! Stofa e stofă, adevărat, numai că, în acest al șaptelea deceniu al veacului al XX-lea, stofa nu mai e făcută din lînă, ci din gaz. Mai precis, din gazul metan, despre care afirmai adineaori că nu e bun pentru experiențe interesante. Firele stofei sînt fire de orlon. Ai auzit de orlon? E o lînă artificială, care se fabrică din gaz metan. Hainele astea poți să le porți ani și ani, zi de zi. Nu se topesc, nu se rod, nu se decolorează. Ce crezi, dacă ar fi fost făcute din lînă, ar fi rezistat tot așa de bine?

— Nu, firește! am murmurat eu.

Și, uitînd că în realitate eram tot în 1956, mi-am potrivit mai bine ochelarii pe nas, ca să privesc iarăși fibrele presupuse a fi fire de orlon.

— Stai puțin, mi-a spus prietenul meu, ca și cum i-ar fi venit o idee. Să te mai întreb ceva: știi tu că acum privești prin gaz?

— Știu! am răspuns, sigur de mine. Prin aer, care nu-i altceva decît un amestec de gaze.

— Dar nu de asta e vorba, ci de sticla ochelarilor tăi, care nu e de fapt sticlă, ci plexiglas. Și plexiglasul se obține prin anumite procedee tot din gazul metan.

Mi-am scos ochelarii de pe nas și mirat am început să le cercetez sticla. Aveau o sticlă obișnuită.

— A! da, uitasem! Sîntem doar în 1960!... Gazul ăsta pare să fie foarte mult folosit în acest an! am mai remarcat eu.

— Oho! Și dacă ai mînca o bucată de pîine, tot de gaz metan ar fi vorba.

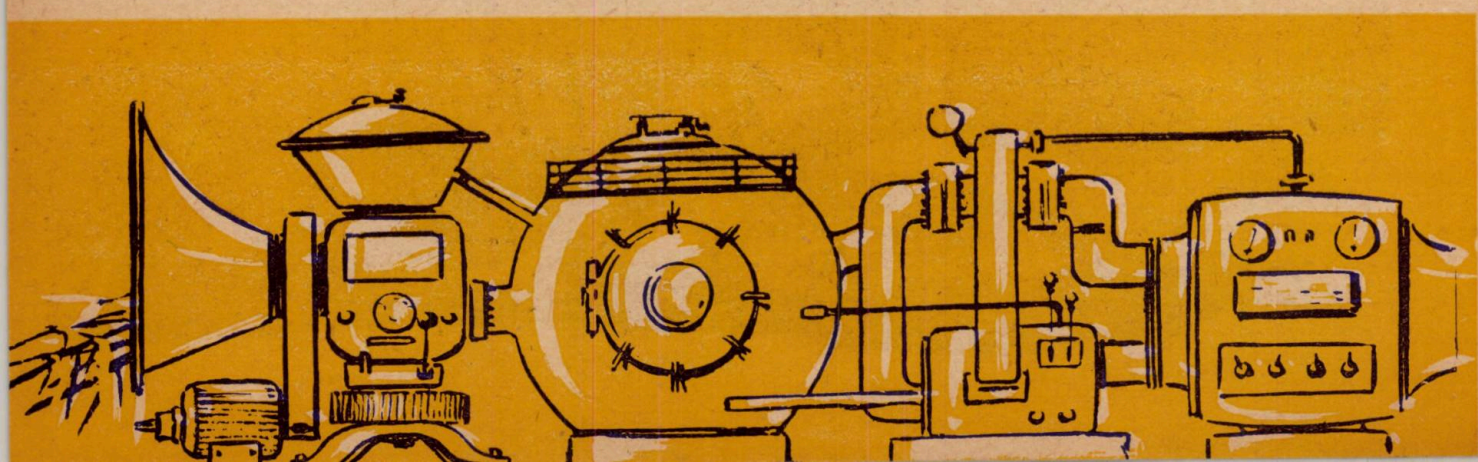

— Imposibil. Cum o să mănînc gaz metan? Ce vrei să fac explozie?

Adrian rîse, amuzat.

— Nu faci explozie, pentru că în 1960 şi ceva, pîinea şi cornurile sînt făcute tot din făină de grîu. Dar, pentru ca grîul să crească, el are nevoie de un sol bogat, roditor. Şi pentru aceasta, pămîntul trebuie îngrăşat. Din gaz metan se fabrică şi amoniac, care serveşte la prepararea unei sumedenii de îngrăşăminte!

— Cu tine nu poate omul să discute, am zis eu repede. Mereu îi dai cu metanul. Uite, pun rămăşag că dacă-mi iau acum servieta, tot de gaz metan ai să pomeneşti...

— Fără îndoială. Servieta e făcută din vinilin — o materie plastică atît de larg răspîndită la fabricarea genţilor şi a pelerinelor. Şi vinilinul, care poate lua forma şi înfăţişarea pielii, este preparat tot din metan.

— Mai rămîne să-mi spui că şi pardoseala pe care umblu ar putea să fie...

— ...tot din gaz metan. Da, sau mai bine zis, dintr-o substanţă plastică ce se prepară din gaz metan. Ca şi multe ţevi, burlane, piese de maşini. Plecînd de la metan, chimiştii obţin bachelită, urotropină, nylon, cauciuc şi benzină sintetică, alcool, piramidon şi alte medicamente, sticlă, plexiglas şi... nu ţi-am înşirat decît o mică parte.

— Bine, dar... gazul metan e o materie primă universală!

— Nu chiar atît de universală. Mai există şi alte materii prime care sînt azi — în 1960 — mult folosite pe scară largă în ţara noastră. De pildă, stuful... Ştii tu ce e stuful?

— Stuful?... O plantă! O plantă ierboasă. Cu stuful se învelesc casele.

Adrian rîse.

— Ha! Ha! Vezi ziarul acesta? Ei bine, hîrtia lui nu mai este făcută din lemn, ci din stuf. Dar hîrtia asta fină, velină? Tot din stuf! Cămaşa asta uşoară şi călduroasă cu care eşti îmbrăcat se face din mătase artificială, din celuloză. Celuloza se obţine din stuf. A, trebuie să mai ştii că şi cauciucurile automobilelor se fac acum din stuf!

— Nu se poate. Glumeşti!

— Adevărat, am exagerat. Cauciucul artificial se fabrică doar cu ajutorul furfurolului. El este însă o substanţă care se obţine tot din stuf.

— N-ai uitat nimic? am vrut eu să fac pe grozavul.

— Ba da! Din stuf se extrage drojdie şi alcool, precum şi un mediu foarte bun pentru creşterea mucegaiului, din care se extrage penicilina. Toate acestea le fac chimiştii... Şi pe urmă, să-ţi mai dau un exemplu de o materie primă din care se fabrică multe produse: petrolul! Ştii ce se obţine din el?

Prin prelucrarea chimică a petrolului* se fabrică azi cauciuc, spirt, substanţe plastice. Din petrol se fac textile, vopsele, explozivi întrebuinţaţi în mine şi cariere, insecticide...

— Sînt complet ameţit! am declarat eu.

— E cazul să ne întoarcem în 1956. Într-adevăr, te simţi ameţit cînd te gîndeşti la realizările de care sînt în stare chimiştii şi în general oamenii de ştiinţă. Ei, ce părere ai?

Ce părere să am? M-am gîndit eu mai apoi... E păcat să nu cunosc mai multe despre chimie atunci cînd ştiu că e în stare, ca o vrăjitoare minunată, să transforme gazele în pînze şi stofe calde, rezistente, petrolul bun pentru ars în cauciuc şi stuful în ţesături şi spirt.

* Ramura chimiei care se ocupă cu prelucrarea chimică a petrolului se numeşte petrochimie.

de OCTAVIAN SAVA Ilustrații: CRIVĂȚ

Cînd ajungeau pe dinaintea unei anumite clădiri din orașul american Philadelphia, copiii încetau să mai strige, trecătorii păşeau în vîrful picioarelor, iar surugiii, care mînau caii cu înjurături înfiorătoare, pe-aici pocneau numai încetişor din bici şi goneau tăcuți de parcă o mînă nevăzută le-ar fi pecetluit buzele. O liniște deplină domnea pe stradă, căci nu era locuitor care să nu știe că în clădirea aceea mare și luminoasă un bătrîn venerabil își trăiește ultimii ani, scriind o carte despre propria sa viață, iar munca sa nu trebuie tulburată cu nici un preț.

Cei care pătrundeau pentru prima oară în locuința bătrînului rămîneau uimiți. Moșneagul acesta, cu ochi vii, plini de agerime, avea o casă încărcată de cărți și cu o mulțime de invenții curioase, care îi făceau viața mai plăcută și mai ușoară. Astfel, el ședea într-un scaun balansoar, deasupra căruia atîrna un evantai uriaș pe care bătrînul îl agita cu piciorul în timp ce citea. În afară de aceasta își construise un braț lung cu o mînă artificială, care putea apuca și pune la loc cărțile de pe cele mai înalte rafturi ale bibliotecii. Era atît de modest îmbrăcat bătrînul și avea o înfățișare atît de simplă încît cu greu ți-ai fi putut închipui că ai în față pe unul dintre cei mai vestiți savanți și politicieni din acea vreme.

Pe cartea sa de vizită scria clar: Benjamin Franklin — tipograf, deși el era președintele adunării statului Pennsylvania și doctor a numeroase academii și universități din America și Europa.

Ajuns la o vîrstă înaintată, cînd zăpada anilor i se așternuse bogată pe plete, el își scria amintirile pentru ca din ele să învețe urmașii săi, să afle cît de mult prețuiește în viața unui om munca, onestitatea, dorința de a face bine.

Bătrînul scria cu un zîmbet amar despre anii copilăriei. Pe atunci ar fi vrut să urmeze la școală, să învețe. Dar tatăl său, un biet meșter săpunar, care mai avea încă 12 copii în afară de Benjamin, socotea învățătura un bun mult prea costisitor. Atunci Franklin învață aproape singur să citească și să socotească. Cînd ajunse ucenic tipograf, el citea nopți întregi la lumina unui opaiț și nu o dată își cheltuia și ultimul ban pentru a-și cumpăra o carte interesantă. Astfel, el deveni un om foarte instruit.

Dar nu numai atît! El depuse nenumărate strădanii pentru a-și forma un caracter cît mai desăvîrșit. Din fragedă tinerețe se obișnuise să nu mănînce decît legume și fructe cu puțină pîine și să bea numai apă ca să aibă mereu mintea limpede și un stomac neîngreunat.

La 16 ani începuse să scrie versuri nu din dorința de a deveni poet (își dădea seama că nu are talent), dar pentru a-și îmbogăți vocabularul. El gîndea că, încercînd să găsească cuvinte cu același înțeles, dar cu un număr mai mare sau mai mic de silabe, sau cu rime diferite, va cunoaște mai multe cuvinte, va putea vorbi mai frumos, folosind o limbă mai bogată...

Ochii bătrînului se opriră acum pe alte file.

1730. Întemeiase prima bibliotecă publică de împrumut din America. ...1737. Parcă se vedea, bărbat în puterea vîrstei, asistînd buimăcit la un incendiu distrugător care cuprinsese orașul. Vîlvătăile urcau pînă la cer. Femeile își smulgeau părul din cap. Copiii scoteau țipete asurzitoare. Dar fiecare nu se gîndea decît la avutul lui, nu căuta să-și salveze decît propria piele, propria locuință.

În noaptea aceea de groază, cînd clădirile se prăbușeau cu bubuit de tunet și bîrne aprinse zburau prin aer, înconjurate de o ploaie de scîntei, în mintea lui Franklin încolți un gînd: incendiile nu pot fi biruite decît prin lupta unită a cetățenilor orașului. Astfel se născu prima companie de pompieri voluntari din Lumea Nouă*. La cel dintîi zgomot prevestitor de incendiu, membrii companiei trebuiau să alerge înarmați cu găleți ușoare de piele și să stăvilească focul.

Dar iată că, deși pompierii aceștia nu se culcau adesea nopți de-a rîndul de cum se pornea o furtună mai puternică, clădirile se aprindeau de parcă ar fi fost făcute din hîrtie. Era de ajuns ca un trăsnet să cadă pe acoperișul unei case, pentru ca aceasta să ardă de îndată pînă la temelii și să amenințe și casele din jur.

Atunci Franklin — care, în ciuda numeroaselor sale ocupații de tipograf, șef al poștei, pompier și bibliotecar, își găsi și timp să se ocupe de cercetări științifice — începu să studieze electricitatea, un nou domeniu al fizicii, aproape necunoscut pe atunci.

El bănuia că fulgerul nu este decît o descărcare electrică ce se produce brusc între doi nori cu sarcină electrică diferită. Trăsnetul, socotea el, trebuie să fie un fenomen cu totul asemănător, produs între nori și pămînt. Dar cum să dovedească asta? Ce-ar fi să înalțe un zmeu de mătase într-o zi de furtună? Ajuns în nori, electricitatea, dacă într-adevăr există acolo, se va scurge prin sfoara zmeului pînă la o cheie care, la rîndul ei, va începe să emită scîntei.

— Vino cu mine, William, spuse el într-o zi fiului său. Mergem să facem o experiență.

Savantul avea nevoie de un ajutor și prefera să recurgă la William decît la un străin, care ar fi putut duce zvonul în oraș că onorabilul domn Benjamin Franklin a înnebunit și a început să se joace cu zmeul, ca un copil.

Zmeul urcă pînă în nori, dar nu se întîmplă nimic. Abia cînd începu să plouă, udîndu-se, sfoara deveni bună conducătoare de electricitate, iar cheia începu să emită scîntei.

Acum, trăsnetul își dezvăluise taina, dar asta nu însemna că este și biruit.

Observînd că vîrfurile de metal atrag electricitatea, Franklin construi paratrăsnetul. Acesta nu e altceva decît o vergea ascuțită de fier, legată de pămînt printr-un fir metalic. Vergeaua atrage trăsnetul, care apoi se scurge inofensiv în pămînt, prin firul metalic.

Astfel, în ziua cînd Benjamin și William Franklin au înălțat un zmeu pe vreme de furtună, fulgerul a fost definitiv înfrînt.

Cît de bine se înțelegeau atunci tatăl cu fiul!

Dar mai tîrziu!...

Filele se întorc unele după altele...

1776. Americanii hotărîră să scuture jugul englez. Ei nu mai vor ca țara lor să fie o colonie britanică.

La vîrsta de 70 de ani, venerabilul domn Benjamin Franklin devine un răsculat plin de înflăcărare.

Dar fiul său, William, ajuns guvernator al statului New-Jersey, decide să rămînă credincios regelui Angliei.

— Coloniile, spune el, vor fi curînd înfrînte și aduse la ascultare!

Franklin îl privește trist, cu inima îndurerată. De astă dată, drumurile lor se despart: unul va rămîne credincios regelui, celălalt poporului său drag.

Întors la New-Jersey, William e luat prizonier de răsculați, care însă nu-i fac nici un rău din respect față de tatăl său.

În vremea aceea, bătrînul Franklin se afla în Franța pentru a cere ajutor militar. Acolo el cucerește inimile tuturor și devine chiar bun prieten cu Voltaire, un mare gînditor al lumii.

Datorită elocvenței și înțelepciunii lui Franklin, răsculații primiră mai grabnic ajutor din partea guvernului francez.

Poporul francez, înflăcărat de ideile de libertate, pregătindu-se el însuși de revoluție, sprijinea din toată inima lupta unei țări care dorea să scuture jugul asupritorilor.

Dar guvernul regelui Ludovic al XVI-lea, deși dușman înverșunat al Angliei, care răpise coroanei franceze posesiunile din Canada și India, se lăsa greu convins să-i ajute pe americani înainte de a fi sigur de victoria răsculaților.

Franklin izbuti să convingă guvernul francez să trimită trupe și alte ajutoare.

După victorie, cînd bătrînul Benjamin se întoarse în patrie, la Philadelphia îl întîmpină cea mai călduroasă primire pe care și-o poate dori un om. Clopotele sunau limpede deasupra orașului, tunurile bubuiau și toți locuitorii coborîră în port să-l salute.

Compania de pompieri voluntari, pe care el o crease, îi ceru să se înscrie din nou în rîndurile ei.

Modest, ca întotdeauna, Franklin răspunse:

— Voi veni la viitoarea voastră adunare și-mi voi aduce găleata în bunăstare...

. . . . . .

Trecuseră mulți ani de atunci. Acum Benjamin Franklin abia se mai putea ridica din fotoliul său basculant.

În ziua de 17 aprilie 1790, copiii trecură zadarnic în vîrful picioarelor pe dinaintea locuinței lui, căci ei nu mai puteau tulbura pe nimeni.

Mîna despre care se spunea că smulsese cerului fulgerul și tiranilor sceptrul scăpase tocul dintre degete și căzuse neînsuflețită peo filă încă neterminată a autobiografiei.

---

* Așa se mai numea pe atunci America.

Poveste fără cuvinte

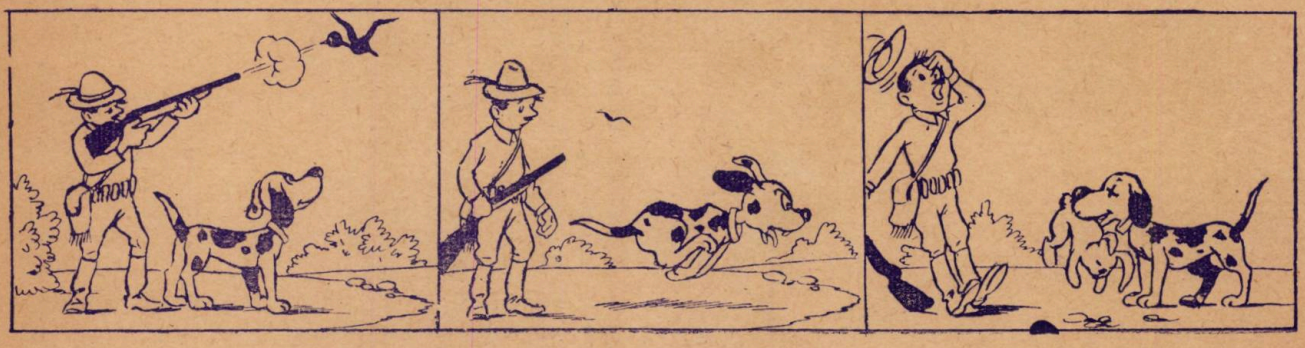

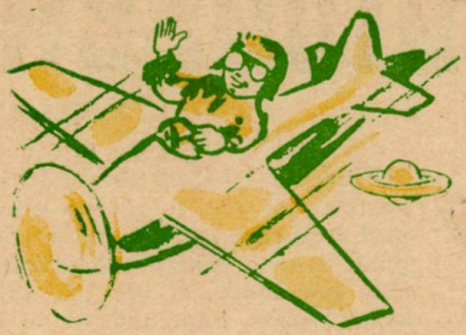

Ce vei fi

de MILAN FERKO

Ilustrații: ARNO

Fiecare muncă are
tare mare căutare.

Ce-ai să fii ghicește dară,
după rime, bunăoară.

Avioane și rachete
te vor duce-n mare zbor
pînă-n altele planete
de-ai să fii.....

Aur negru e-n cărbune,
forță-n minereu de fier.
De-ai să le lucrezi, vei spune:
bine e să fii.....

Fă să dea deopotrivă
roade mari orice pogon
și-ai să fii în colectivă
cel mai strașnic.....

Dacă desenezi un soare,
dragă Ion sau dragă Victor,
sau o pasăre și-o floare,
lumea îți va spune.....

Agronomii și minerii
pot munci ne-ngrijorați
că sînt apărați de-ai țării
înarmați, viteji.....

Fiecare muncă are
tare mare căutare.

Poți să fii de ce duci dorul
că ți-i ajutor poporul.

In romîneşte de Al. Andriţoiu

SĂRBĂTOAREA

R. IONESCU

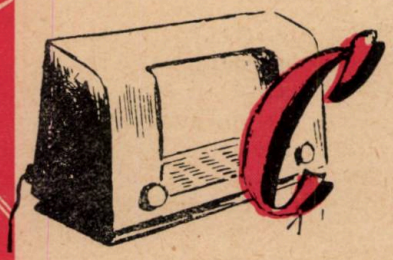

Cînd un om își sărbătorește data nașterii, el trece în revistă drumul străbătut, realizările lui de pînă atunci. Dacă realizările sînt însemnate, el are prilejul să se bucure împreună cu toți prietenii săi.

La fel se poate spune că se-ntîmplă și la aniversarea unei unități pionierești.

Școala mixtă de 7 ani nr. 171 din București a aniversat de curînd 6 ani de la înființarea unității ei de pionieri.

Deși se poate compara cu aniversarea unui om, totuși proporțiile pe care le-a luat aniversarea unității au fost mult mai mari.

— Cum să ne pregătim pentru marea sărbătorire?

— Ce program să prezentăm?

Întrebările acestea și le puneau și instructorul superior, și pionierii, și direcția școlii.

Ba ele au zburat de la școală și în familiile școlarilor. Părinții trebuiau să întîmpine la fel de bucuroși ziua aceasta.

Începuse o mișcare și o voioșie care se întîlnește numai în zilele de primăvară, cînd soarele încălzește copacii și auzi seva suind din rădăcini spre muguri.

Astfel au hotărît ei că trebuie să invite la ziua unității foști pionieri care acum sînt utemiști, foști instructori, pionieri din alte școli, pe părinți și pe profesori și să le prezinte un program pionieresc, plin de veselie, pe care să nu-l uite niciodată.

Printre cei invitați se aflau și doi dintre foștii pionieri ai unității sărbătorite: Roșca Iulia, care acum este elevă în clasa a IX-a la o școală medie, și Sgîndăr Ion, electrician.

Amîndoi au vorbit despre vremea nu prea îndepărtată cînd erau pionieri.

Toți cei adunați în careu se bucurau de vechile realizări ca de realizări proprii. Astfel au aflat de minunate seri de basme și de plăcuta adunare tematică pe tema „Electrificarea țării"; apoi de scenarizarea schiței „Vizita" de Caragiale, ca și de alte frumoase realizări mai vechi.

Părinții pionierilor au ținut să-și arate și ei dragostea pentru unitatea din care fac copiii lor parte și pentru aceasta au dăruit unității un aparat de radio.

Veselia cea mare însă a fost carnavalul.

Ca la un semn, pionierii au dispărut.

S-a așternut liniștea pentru cîteva clipe. Doar la bufet se auzeau glasuri care cereau suc, bomboane, sandvișuri.

Apoi muzica s-a dezlănțuit, iar pionierii au apărut voioși ca pîlcurile de păsări. Acum erau toți pregătiți pentru carnavalul care începea.

UNITĂȚII

Ilustrații: DĂSCĂLESCU

Măștile și costumele îți prezentau: turci, conți, marchize, japonezi, negri. Multe pioniere erau îmbrăcate în costume naționale lucrate cu migală și artă.

Cei mai vioi au intrat de la început în vîrtejul dansului.

Alții, stăteau încă pe margine și își adunau tot sîngele rece pentru clipa cînd vor invita fete la dans.

Un pionier a fost găsit trist într-un colț al sălii și a fost adus de aprozi la judecată.

— De ce ești trist?

— M-a refuzat o fată la dans, a răspuns el.

— Bine, dar astăzi n-ai dreptul să fii trist.

— Să-i dăm o pedeapsă! Să-l pedepsim! au strigat.

Și pentru că el era un cunoscut boxer, a fost pedepsit să boxeze singur pe scenă, prilej de rîs și de distracție.

Neuitată va rămîne parada costumelor.

Toți pionierii și pionierele, care au vrut să concureze pentru cel mai frumos costum s-au încolonat pe două rînduri și au început parada într-un cerc mișcător de copii.

Greu i-a fost comisiei pînă să se hotărască asupra celor mai frumoase costume. Fiecare pionier avea un farmec deosebit în ziua aceea, iar pionierele erau toate grațioase și vesele.

Dar iată că s-a hotărît.

Dintre fete a fost aleasă Cinteză Doina, în costum de marchiză, cu pălărie florentină, iar dintre băieți Duțulescu Eugen, costumat turcește. Vă închipuiți frumusețea dansului: un turc cu șalvari roșii, care fluturau și făceau cozi la piruiete, valsa cu o marchiză sfioasă, gingașă în rochie albăstruie cu multe pliuri și în cap cu pălăria florentină aproape mai mare decît marchiza însăși.

Foștii pionieri în această școală, Roșca Iulia și Sgîndăr Ion, au vorbit cu mulți dintre pionierii de acum. Una dintre întrebările puse de foarte mulți pionieri era aceasta: „Cum a fost cînd vi s-a dat carnetul de membru al U.T.M.?“

Cum emoția acelei clipe nu e ușor s-o redai în cuvinte, au vorbit fiecare despre ea ca despre o clipă înălțătoare.

Veselia a durat pînă spre seară. La despărțire, multe pioniere îi spuneau Iuliei: „Viu și eu la școala unde sînteți d-voastră!“. Iar pionierii care se împrieteniseră cu Sgîndăr îi spuneau: „Mă fac și eu electrician!“.

Drumurile în viață sînt însă mult mai multe.

Cînd se va sărbători o decadă de la înființarea unității, unii dintre pionierii de acum vor veni să stea de vorbă cu cei ce vin după ei. Și cum ziua unității a devenit tradiție, vor asista poate la un program mai frumos și se vor distra veseli într-un carnaval și mai plin de surprize.

Se vor veseli împreună, vor fi întrebați despre clipa cînd au primit carnetele de membru al U.T.M. și vor visa la căile vieții. Amintirea veseliei de acum va suna cu glasul unei flăcări care nu se stinge niciodată.

CIOFLEC MIRCEA
CL. VII B. SC. MEDIE MIXTĂ
NR. 27 FERENTARI RAIONUL
LENIN - BUCUREȘTI

STOICA VICTORIA
CL. VII A. SC. ELEM. FETE
RAIONUL 23 AUGUST
BUCUREȘTI

STEMATIU DAN
CL. VII. SC. ELEM. NR.
112 BĂIEȚI. RAIONUL
V. BÂLCESCU - BUCUREȘTI

UNGUREANU DOINA
CL. V B SC. ELEM. NR. 114
FETE. RAIONUL NIC.
BÂLCESCU - BUCUREȘTI

DONEA CONSTANTIN
CL. VI B. SCOALA DE
7 ANI

ELIBERAREA-LUI TÎNDĂLEȚ

de NICOLAE LABIȘ

Ilustrații: GOPO

Cu ulciorul plin în mînă,
Păcălici ajunse iar
La hotarul Țării Albe,
Străjuit de un ghețar.

Și din apa fermecată
Picurînd un strop în lut,
Iată-o sanie frumoasă,
Cu motor c-a apărut.

Păcălici se urcă-ntr-însa
Și se-așază la volan,
Fug în urmă brazii, norii
Și troian după troian,

Ciorile mirate țipă,
Urșii sar înlături, grei —
Sania stîrnește-n goană
Pulberi fine de scîntei.

Strălucind din depărtare,
Se arată-n cîmp, semeț,
Chiar castelu-n care baba
L-a oprit pe Tîndăleț.

Ce să vezi? Lungit cît stîlpul,
Cu obrajii albi, uscați,
Tîndăleț se plimbă țanțoș,
El, cu soața lui la braț.

Și în două labe, lupul,
Urîcios ca un cucui,
Merge plin de îngîmfare
Și el tot cu soața lui.

Alți lupi, mulți, în urmă cîntă
După regule lupești —
Să-i asculți mai mare dragul,
O plăcere să-i privești!

Pe cînd baba — stirigoaia,
Călărind pe un proțap —
Cu confeti de zăpadă
Îi tot scărmănă pe cap.

Păcălici virează-n pripă,
Claxonînd triumfător,
Și se-oprește-ntr-o clipită
Fără teamă-n fața lor.

— Fugi de-acolo, strigă baba,
Pentru ce în față-mi stai?
Vrei cu oastea mea lupească
Lupta piept la piept s-o dai?

Păcălici nu se-nspăimîntă:
— Țipi, măi babo, în zadar!
Stai să-mi fac eu reflectorul
Termo-nuclear!

Picură un strop și-apare
O oglindă cam bombată,
Și din ea începe-a curge
O lumină minunată.

Lupii, cum zăresc lumina,
Fug urlînd, ca de blestem—
Căci, precum se știe, lupii
De lumină crunt se tem.

Iar omătul se topește,
Cad ghețarii năruiți
Și din glie iarba-și scoate
Colții verzi și ascuțiți.

Baba, prinsă-n raza caldă,
Se îndoaie ca un pai,
Ochi-i curg și-i curge nasul,
Parcă are guturai,

Ba și trupul se topește
Și rămîne ca un ciot,
În pămînturi înfundată,
Pîrjolită peste tot.

Fetele, pe rînd și ele,
Se topesc fără de grai
Și rămîn acolo-n luncă:
Două flori de ciumafai.

Tîndăleț din nou descreștе
Și rămîne cum a fost
Leșinînd de uluire
Într-al ierbii adăpost.

Împrejur șoptesc izvoare,
Flori se-arată pe poteci —
Nu mai este nici o urmă
Din blestemul Țării Reci.

Vin cocori și căprioare,
Iepuri vin în trap săltat.
Tîndăleț cînd se trezește
Se tot uită-n jur mirat.

RETROSPECȚIA LUI TÎNDĂLEȚ

Tîndăleț își freacă ochii,
Cască-o gură cît o șură...
— Mult am mai dormit, măi frate,
Zice, rumen la figură,

Și de gîze-și scutură
Cu putere pletele.
— Oare unde-s lupii, baba?
Unde-s oare fetele?

Păcălici îl lămurește:
— Lupii au fugit lupește,
Baba-i ciotul de colea,
Asta s-a ales din ea.

Fetele și-au irosit
Frumusețea jucăușă.
Uite-le, îs flori de scai
Cu culoarea de cenușă.

Doar cînd bate vîntul lin,
Ele murmură o veste
Cum că Țara Rece-a lor
Pe vecie nu mai este.

— Tîndăleț, ce s-a-ntîmplat
Cît ai fost mire-n palat?
Tîndăleț roși un pic:
— Am uitat. Nu știu nimic.

— De-ai uitat, voi inventa
O mașină să-ți arate
Ca la cinematograf
Toate cele întîmplate.

Toarnă-un strop din cel ulcior
Și li se arată-n față
Un ecran pe care văd
Săli întinse, săli de gheață.

— Cine e caraghiosul
Ce se plimbă îmbufnat?
— Chiar tu, Tîndăleț, frățîne.
Vezi ce tare-ai fost umflat?

— Vai eram atît de lacom
Și atîta de urît?
Mă plimbam cu lupul, scîrba
Cea de fiară, după gît?

Plînge Tîndăleț, dar bunul
Păcălici l-a îmbunat.
— Nu te văicări, măi frate,
Pară-ți bine c-ai scăpat!

MOȘ ENE

Hotărîră-apoi copiii
Ca ulciorul tot să-l verse
Și dintr-însul fericirea
Peste lume s-o reverse.

Deodată o lumină
Se-nălță peste poiene
Și veni, bărbos și falnic,
Prin lumină moșul Ene.

— Păcălici, acestea toate
Se petrec în lumea mea,
Iar în lumea voastră zorii
În curînd s-or înălța.

Ai avut curaj pe-aicea
Dar îți spun ceva, să știi,
Cum ai fost în vis de vrednic
Și în viață tu să fii.

Spune asta și dispare.
Se învîrtejesc scîntei,
Se aud cocoși cum cîntă,
Pași se-aud în preajmă, grei...

Iată-apare o fereastră
Și se-aude-un chițcăit.
Chițibuș pe-o pernă albă
Lîngă el a răsărit...

Ce să fie? Ochii umezi
Păcălici și i-a deschis,
Și-a dat seama că visase
Și că tot ce-am scris e-un vis.

ASTROLOGUL ŞI VRACIUL

—Basm polonez —

Ilustraţii: DIACONU AL.

În străvechi timpuri trăiau în Gdansk un vraci şi un astrolog care preziceau vremea după stele. Amîndoi se plictiseau fără nici o treabă, fiindcă locuitorii Gdanskului erau sănătoşi, iar vremea îi interesa prea puţin.

Într-o zi vraciul îi spuse astrologului:

— Dragă prietene, să mergem la ţară, în ţinutul Kaşubî[1], poate că vom reuşi acolo să cîştigăm ceva bani. Locuitorii satului trebuie să se intereseze cum va fi timpul, ba şi mai bolesc din cînd în cînd: doară sînt nevoiţi să muncească din greu.

Astrologul aprecie propunerea vraciului şi părăsiră oraşul.

Rătăciră toată ziua sub razele fierbinţi ale soarelui de vară şi, în sfîrşit, obosiţi şi flămînzi, intrară la un sătean kaşubean, a cărui căsuţă se găsea la marginea unei păduri. Stăpînul ei îi îmbie să-şi petreacă noaptea la el şi să mănînce ceva.

Cînd gospodina puse masa, vraciul îl întrebă dinadins pe astrolog:

— Spune-mi, te rog, cum va fi vremea mîine?

— Vom avea ploaie mare, răspunse acesta.

— Da de unde, se amestecă stăpînul casei în vorbă, mîine va fi o vreme minunată.

— Informaţiile mele sînt mai precise decît ale tale, doar nu e primul an cînd prezic timpul, spuse astrologul.

Dar gazda repeta cu insistenţă:

— Mîine va fi o zi minunată!

— Dar de unde ştii? îl întrebă astrologul mirat.

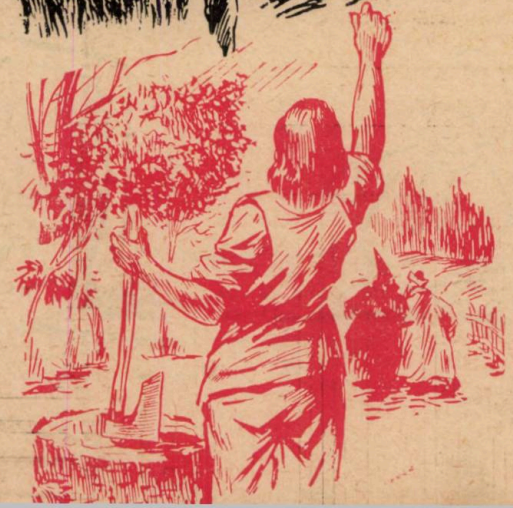

— Uitaţi-vă pe fereastră, spuse stăpînul casei. Dacă taurul meu zburdă vesel, a doua zi avem totdeauna o vreme minunată.

Astrologul tăcu, fiindcă nu dorea să se ia la ceartă cu un ţăran fără ştiinţă de carte.

După ce mîncară pe săturate şi se pregătiră să se ducă la culcare, stăpînul casei întrebă:

— Nu mai ai ceva de mîncare, nevastă?

— A mai rămas o strachină de mazăre de la amiază.

Spre mirarea oaspeţilor, ţăranul înfulecă o uriaşă strachină cu mazăre rece.

Cînd oaspeţii din Gdansk se duseră la culcare, vraciul îi spuse astrologului:

— Mîine voi avea şi eu de lucru! După o cină ca asta, un cal şi tot s-ar îmbolnăvi, darămite un om!

Şi adormiră adînc. Iar în zorii zilei îi trezi un zgomot puternic. Astrologul se uită pe fereastră şi văzu că stăpînul casei sparge lemne.

— De ce te-ai apucat aşa de vreme de treabă — îl întrebă el?

— Dragă oaspete, — răspunse gazda — aseară am mîncat cam mult şi acum nu mă simt bine. Dar m-am apucat să crap nişte lemne şi o să-mi treacă numaidecît. Munca e cea mai bună doctorie.

— Să ne întoarcem în oraş! îl rugă astrologul pe prietenul său. Aici în Kaşubî, unde taurul prezice vremea, iar toporul vindecă oamenii de boală, cu siguranţă că vom muri de foame!

Ei mulţumiră gazdei pentru ospitalitate şi porniră cu chipurile posomorîte înapoi la Gdansk.

[1] Kaşubî — localitate în josul Vistulei, pe litoralul Mării Baltice, unde trăiesc kaşubii.

VREAU SĂ ȘTIU

DECE toarce pisica?

vrea să știe Ilie Apostol din comuna Răchitoasa, raionul Zeletin-Bacău

Animalele au felurite mijloace de a-și exprima satisfacția, mai ales acelea care trăiesc de mii de ani în preajma omului și-a casei sale. Așa după cum urletul monoton al vulpii s-a transformat în lătratul, hămăitul și schelălăitul cîinelui, mîrîitul strămoșilor sălbatici ai pisicii s-a transformat în tors. Și pisicile cele mari — cum ar fi tigrii sau panterele — torc, exprimîndu-și prin aceasta grija și afecțiunea față de pui. De asemenea, pisica și cealaltă rudă a ei — leopardul, domesticit și folosit de popoarele din Asia centrală și nordul Indiei la vînătoarea gazelelor, antilopelor și cailor sălbatici — torc arătîndu-și satisfacția față de căldură și hrană, față de mîngîierile omului.

Zgomotul ritmic, căruia noi îi spunem tors, se realizează cu ajutorul laringelui, organ care se află în gît și care, la aceste animale, are o structură specială.

Cine a inventat BUSOLA?

ne pune întrebarea Lăscuț Viorica, din comuna Bîrsa, raionul Gurahonț-Oradea

Cine a fost inventatorul, nu se știe. Se cunoaște doar că busola a fost întrebuințată pentru prima oară de către chinezi cu o mie de ani înaintea erei noastre. Cu toate acestea, grecii și romanii din antichitate n-au cunoscut-o. Abia după mai bine de 2.000 de ani, europenii au împrumutat-o, pare-se, de la arabi în timpul cruciadelor (între anii 1100 și 1200), după ce arabii, la rîndul lor, o primiseră de la chinezi.

VORBESC PEȘTII

ne întreabă Kerzburg Liuba din Suceava

Cercetările unor savanți au arătat că și peștii au graiul lor.

Aparate speciale au înregistrat, pe lîngă anumite zgomote din apă, și niște sunete care aparțineau diferitelor specii de pești. Ele se auzeau sub forma unor țipete, gemete sau fluierături.

STRĂBATÎND meridiane și paralele

O insectă-plantă

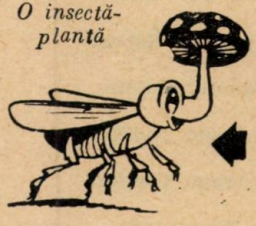

În Mexic există o insectă curioasă pe care indienii de acolo o numesc „chicharass". Fruntea ei are o prelungire în formă de arbore care nu este altceva decît o ciupercă. Cînd atinge o vîrstă anumită, insecta se debarasează de această vegetală parazită.

Acum 200.000 de ani

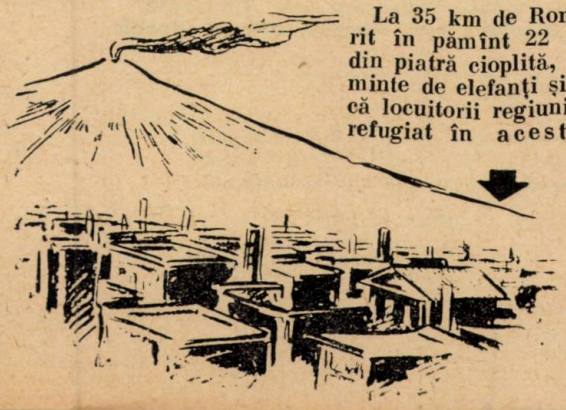

La 35 km de Roma s-au descoperit în pămînt 22 locuințe omenești din piatră cioplită, împreună cu oseminte de elefanți și hiene. Se crede că locuitorii regiunii respective s-au refugiat în aceste locuințe de piatră, acum 200.000 de ani, încercînd să se pună la adăpost de erupția unui vulcan din apropiere.

Broasca zburătoare

Pe uriașii copaci ai pădurilor tropicale din Sumatra și Java trăiește o broască cu degete alungite și unite prin membrane late.

Broasca aceasta poate zbura din pom în pom. De cele mai multe ori, ea vînează noaptea, cînd se aruncă de la înălțime asupra licuricilor, cu care se hrănește.

La 4.000 m adîncime

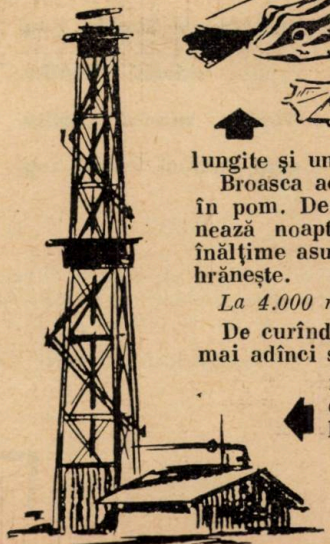

De curînd s-a terminat forarea celei mai adînci sonde din țara noastră, Garnitura de foraj, în greutate de 100 de tone, a ajuns pînă la o adîncime de 4.000 m.

Încercați și voi

Luați două plăcuțe de sticlă cu dimensiunile de $^{2}/_{6}$ cm. Puneți, cu ajutorul unei pipete, cîte o picătură de ulei de ricin sau glicerină pe fiecare sticlă. Puteți folosi și picături dintr-o soluție saturată de zahăr (2 părți zahăr și una apă).

Confecționați un cilindru de carton subțire, înalt de 2—3 cm, cu diametrul de 5—6 mm, și așezați-l apoi între plăcuțe. Ocularul (picătura prin care priviți cu ochiul) îl veți așeza pe plăcuța de sticlă, iar obiectivul (picătura de jos) îl veți așeza sub cealaltă plăcuță de sticlă, așa cum se vede în desen,

Ținînd sub obiectiv, în plină lumină, obiectul pe care vreți să-l cercetați (o porțiune a unei flori, secțiunea unei frunze, organul unei insecte, cristalele unei roce etc.), veți observa că el se vede mult mărit.

Construcția acestui microscop, deși simplă, necesită oarecare îndemînare în construirea „lentilelor" (adică a picăturilor), deoarece aceea de deasupra trebuie să fie mai lățită, iar cealaltă, mai bombată.

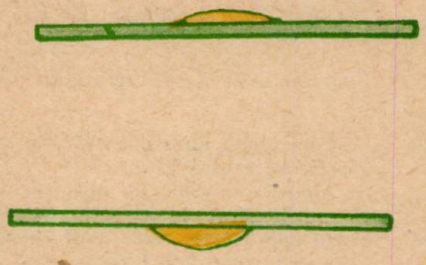

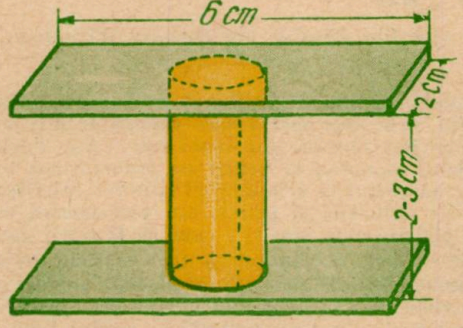

REZULTATELE CONCURSULUI DE ARTĂ POPULARĂ

PREMIUL I

— Palatul pionierilor din București
— Palatul pionierilor din Timișoara

PREMIUL AL II-LEA

— Popescu Nicolae, com. Morunglav, raionul Balș, reg. Craiova.
— Gherendi Teofil, com. Pogăceaua, raionul Sărmaș, reg. Cluj.
— Mihăilescu Ion, com. Filimon Sîrbu, raionul Filimon Sîrbu, reg. Galați.

PREMIUL AL III-LEA

— Stan Florea, com. Toplița, raionul Toplița, Reg. Autonomă Maghiară.
— Stan Valeria, com. Toplița, raionul Toplița, Reg. Autonomă Maghiară.
— Popescu Elena, com. Toplița, raionul Toplița, Reg. Autonomă Maghiară.
— Blăniță Mihai, com. Oșești, raionul Vaslui, reg. Iași.

MENȚIUNI

— Palatul pionierilor din București 3 mențiuni.
— Palatul pionierilor din Timișoara 3 mențiuni.
— Bozu Petre, Reșița, raionul Reșița, reg. Timișoara.
— Casa pionierilor din Lugoj, raionul Lugoj, reg. Timișoara.
— Casa pionierilor din Orăștie, raionul Orăștie, reg. Hunedoara.
— Grîu Viorica, Roșiori de Vede, raionul Roșiori de Vede, reg. București.
— Penaru Mircea, com. Mercurea, raionul Sebeș, reg. Hunedoara.
— Florea Laurența, com. Toplița, raionul Toplița, Reg. Autonomă Maghiară.
— Merea Paraschiva, com. Toplița, raionul Toplița, Reg. Autonomă Maghiară.
— Bosna Maria, com. Toplița, raionul Toplița, Reg. Autonomă Maghiară.
— Cătălina Ionuț, Timișoara, reg. Timișoara.
— Buzea Nicolae, com. Almașu, raionul Huedin, reg. Cluj.

COPERTA I: 1 MAI de N. BIȚAN

„CRAVATA ROȘIE", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U.T.M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția și administrația: Editura Scînteia — București — Piața Scînteii nr. 1. Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. R. raionale, regionale și prin difuzorii voluntari.

Tiparul executat la Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin", Piața Scînteii nr. 1

Prețul lei 1,50

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

PAGINA DISTRACTIVĂ

GOLF DE CUVINTE

U	N	U
M	A	I

(5-7)

Monoverbe

(2-7)

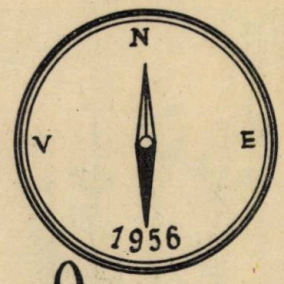

(5-9)

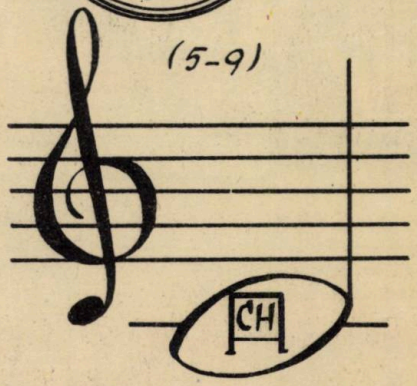

FĂRĂ CUVINTE

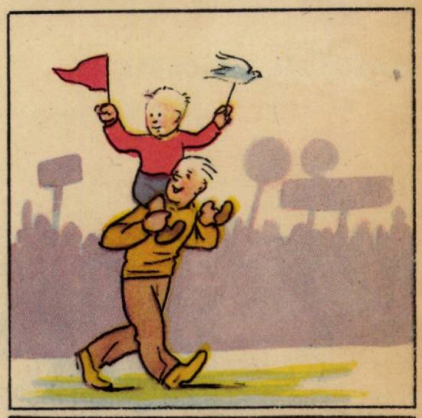

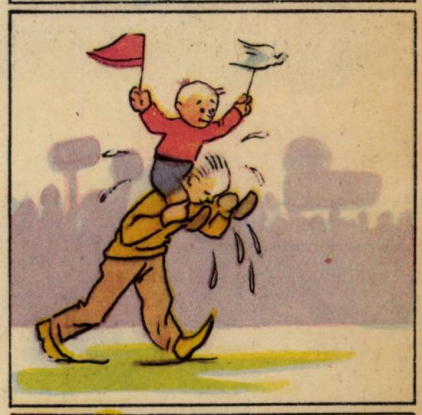

T.I.A.

filatelie

SERIA
METROUL DIN MOSCOVA

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

TRUȚĂ ȘI FĂNUȚĂ NATURALIȘTI

de Ed. Jurist și Burschi

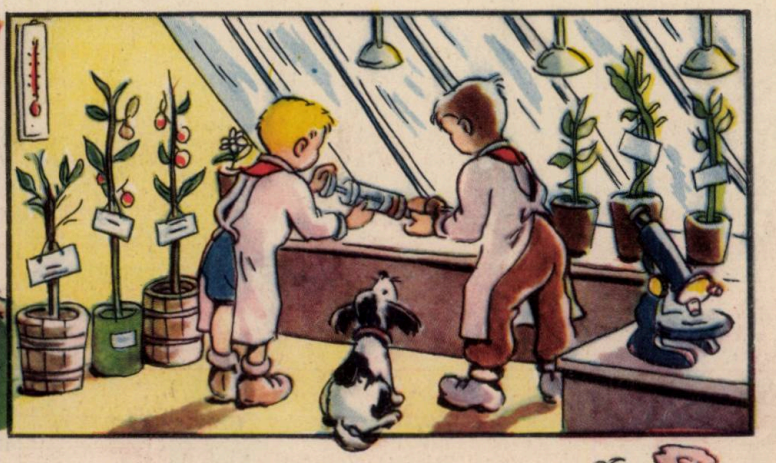

Prin păduri cei doi colindă
Cercetînd orice umbrar
— Trebui să găsim o ghindă
Pentr-un soi nou de stejar.

După multă căutare
Au găsit-o în sfîrșit :
— E-o esență foarte tare
— Cred că-i bună de-altoit.

O tratează-apoi în seră :
(Au și-o seră, nu știați ?)
Condițiuni de atmosferă
Și injecții cu fosfați.

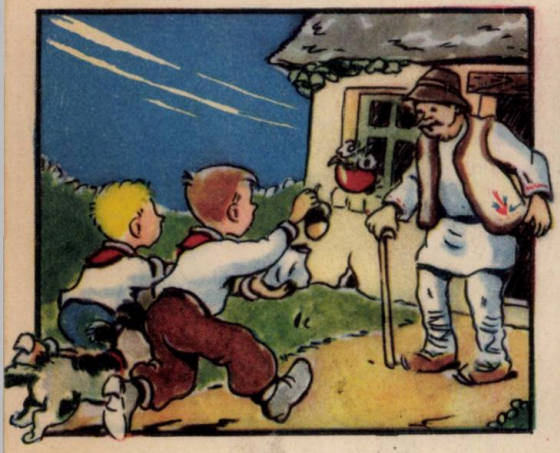

Și-ntr-o bună dimineață
Oaspeți la bunic sosesc :
— Pomi vom pune-aici, în față,
— Lucru-i bun... Vă mulțumesc.

Și bunicul cu mirare
Află despre-al lor hibrid
— E un soi din cele rare,
— Crește mare și... rapid.

Să-i lăsăm acum să doarmă...
Dar cățelul lor, Azor,
la o pungă, fără larmă,
Și-o tulește binișor.

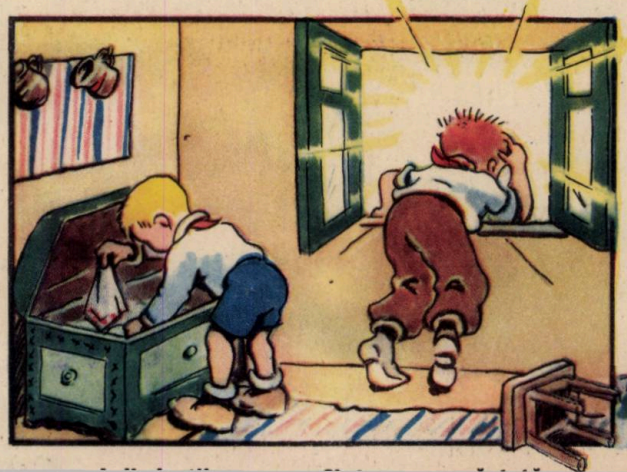

Bibl. Centrala

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Trăiască cel de al II-lea Congres
al
Uniunii Tineretului Muncitor

Extrema stîngă

de SORANA URSU

Ilustrații: CRIVĂȚ

Ori de cîte ori se mută în curtea noastră un nou locatar stîrnește mare fierbere: cine o fi, cum se poartă, de unde vine, ce lucrează?

După ce toate întrebările au primit răspuns, lumea se liniștește și-și vede de treabă. Nu mai e locatarul cel nou, ci pur și simplu un vecin.

Chiar lîngă noi, însă, locuiește cam de multă vreme, un locatar pe care eu pînă de curînd tot vecinul cel nou îl numeam. Și asta fiindcă, ori cît m-am străduit, n-am putut afla nimic sigur despre el mai mult decît știam din prima zi: că-l cheamă Ștefan Iordache și că, fiind de la țară, stă în gazdă la familia unchiului său, șofer. Cînd s-a mutat, noi, copiii din curte, tocmai căutam un jucător ca să ne completăm echipa de fotbal și dacă se poate cu o extremă stîngă. Fosta extremă plecase cu părinții în provincie. Și meciul cu cei din str. Viitor bătea la ușă. Echipa m-a însărcinat pe mine să aflu ce fel de băiat e și să intru în vorbă cu el. Într-una din primele zile, m-am întîlnit cu el pe scară. Eu mă întorceam tocmai de la școală, el cobora grăbit cu o servietă doldora de cărți și caiete sub braț. Ne-am izbit unul de altul și am observat atunci că e puțin mai înalt decît mine, că poartă o caschetă cu cozoroc, are un ciuf pe frunte, ochii verzi și înguști și cînd a zîmbit, văzîndu-mă cum îl măsor, mi s-a părut că trebuie să fie doar cu vreo două clase mai mare, cam printr-a zecea. Am hotărît atunci să stau de vorbă cu el chiar a doua zi.

A doua zi însă, am căutat să-l întîlnesc, dar în zadar, n-am reușit. Nu l-am putut întîlni nici în zilele următoare. De vreo două ori l-am pîndit chiar la poartă, dar nu era de găsit, și pace. Poate că-i bolnav, m-am gîndit. Într-o dimineață însă, tata mă scoală cu noaptea-n cap să mergem după lemne la depozit. Mă îmbrac la repezeală și ies după tata în curte. Deodată, înaintea noastră, pe cine văd? Chiar pe el, nepotul vecinului cel nou. Era îmbrăcat cu o salopetă albastră, pătată de ulei, și se grăbea spre poartă, în mînă cu un pachețel învelit în hîrtie de ziar. Abia l-am recunoscut, părea mai înalt și mai spătos decît îl văzusem eu atunci pe scară. Ori poate că salopeta îi schimba într-atît înfățișarea...

Deodată-l aud pe tata spunîndu-mi:

— Am aflat că nepotul noului vecin e un muncitor foarte dibaci. Lucrează într-o echipă cu nenea Nae la Întreprinderea de utilaj-transport a Ministerului Construcțiilor, la motoare statice.

Eu am rămas o clipă locului:

— Cum, cum? zic, nu-i un băiat de vîrsta noastră? Păi noi voiam să-l cooptăm în echipă, în locul lui Dănel, să joace pe extremă.

Tata izbucni în rîs:

— Ce vă mai trece prin cap, puștilor? Nu vezi, ăsta-i mecanic în toată firea. Cum de ți-a venit în minte una ca asta?

Nu știu cum mi-a venit, dar știu că mă făceam de rîs. Noroc de întîmplare.

— Totuși, l-am văzut cu ochii mei plecînd spre școală, cu caschetă în cap și cu o servietă de cărți și caiete la subsoară.

—Ți s-o fi părut, încheie tata discuția.

Și așa, am anunțat băieții că trebuie să ne mutăm gîndul în altă parte. Între timp sosi duminica. O duminică însorită de primăvară. Am ieșit de dimineață să sap la noi în grădiniță. Cînd ridic ochii, pe cine văd! Ați ghicit: mecanicul, nepotul vecinului cel nou. Nici n-apuc să-i dau respectuos bună dimineața, cînd îl aud deodată că mi se adresează de parcă eram prieteni de cînd lumea:

— Măi, frate măi, ce zi grozavă! Dacă eram la mine în sat, la Slobozia, alergam acum cu băieții la Ialomița, la scaldă... Mîine am teză la istorie și abia voi putea să termin materia pînă-n seară. Dar ia stai! Ai o minge? Hai s-o batem nițel!

Deschid ochii mari, mă uit la el și văd de astă dată un băiat ca toți băieții în pantaloni scurți și gata de joacă. Ei, mi-am spus, să știi că tata a greșit de data aceasta. Tot eu am avut dreptate. Și pe loc m-am și hotărît. I-am spus că voi trece mai tîrziu pe la el, că tot avem ceva de discutat împreună, iar că pînă atunci voi face rost și de minge. Nu știu cum s-a întîmplat, dar pînă să găsesc mingea, vremea a trecut și mama mă chemă la masă. Lasă, zic, mă duc după masă la el. Sub fereastra noastră stăteau de vorbă tata, mama și cu vecinul cel nou. Mama se văita că i s-a stricat mașina de cusut și a rămas cu lucrul la jumătate. Vecinul cel nou o liniștea binevoitor:

— Lasă vecină, nu te necăji, ți-l trimit pe nepotumeu, Ștefan. Într-o clipă ai mașina reparată. Și a noastră tot el ne-a dres-o, apoi, urmă către tata, răsucindu-și o țigară: da cîte nu știe să facă! Nu e lucru în casă să nu fie dres de mîna lui: mașina de gătit, fierul electric, și instalația de apă, n-ai să crezi, tot el ne-a tras-o în bucătăria de vară. Iar la școală e primul din clasă. Că, știi d-ta, urmează și liceul seral. Vine de la atelier și pleacă la școală. Nici n-apucă să mănînce cum trebuie. Și n-a lipsit niciodată. În toiul iernii, cînd era viscolul mai mare, venea înghețat tun tocmai pe la 10 seara de la școală și dimineața la 6 punct era la atelier. Bine c-a sfîrșit, la toamnă se înscrie la politehnică. E ca și student.

Asta mai lipsea, student. Școlar, mecanic și acum student. Ce să-i mai spun cînd m-oi duce la el după masă? Bineînțeles că iar nu i-am mai putut pomeni nimic. Am bătut mingea cu el vreun sfert de ceas și ne-am despărțit. El s-a dus să învețe și eu am pornit pe la băieți să le povestesc toată istoria. Și așa, planul nostru a căzut din nou baltă. Echipa a rămas mai departe fără extrema stîngă și meciul se amînă mereu.

De curînd nenea Nae ne-a invitat la un festival dat în cadrul Ministerului Construcțiilor. Festivalul era organizat de utemiști. După cîteva numere de dansuri și cîntece, pe scenă apare un tînăr serios, în haine de culoare închisă, cu cămașă albă și cravată la gît. Se oprește un moment emoționat, apoi anunță că vor urma recitări din poeziile lui Topîrceanu, iar el va face prezentarea autorului. Abia cînd a început să vorbească l-am recunoscut. Și cine credeți că era? Nimeni altul decît... băiatul din curtea noastră, mecanicul, studentul, nepotul vecinului cel nou... „extrema stîngă". Vorbea potolit, cu fraze poetice, curgător, ca un profesor. Iar publicul, oameni mari în toată firea, l-a ascultat foarte atent și la sfîrșit l-a aplaudat emoționat. Eu am ascultat cît am ascultat și pe urmă am început să mă căinez de prostia mea: „extremă stîngă ai vrut? Iată pe cine ți-ai găsit să cooptezi în vestita echipă „internațională" de pe strada Tunari. Oare ce-ar spune el dac-ar afla vreodată? La ieșire ne-am întîlnit cu toții. Tata, nenea Nae, vecinul cel nou și nepotul său. Toată lumea îl felicita. După ce a mulțumit și a mai schimbat cîteva păreri cu cei mari, „extrema stîngă", mecanicul, studentul, nepotul vecinului cel nou, conferențiarul, nu știu nici eu cum să-i mai spun, îl văd că vine spre mine, mă ia după umeri și-mi spune:

—Măi frate măi, cînd mai batem mingea împreună?... Și apoi, știi ce m-am gîndit să-ți spun, ce-ar fi să formăm o echipă de fotbal cu băieții din curtea noastră?

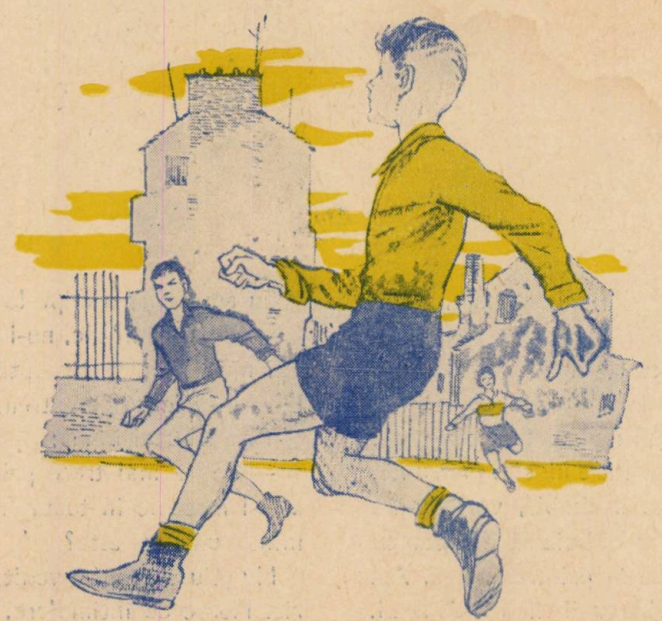

Obrăznicătura

de MIHAIL ȘOLOHOV

Ilustrații: N. POPESCU

Mișka visează că bunicul a tăiat din livadă o vargă zdravănă de vișin și, fluturînd-o în aer, vine drept la dînsul. Din gura lui ies vorbe aspre:

— Ia fă-te-ncoa, Mihailo Fomici, să-ți bat darabana acolo de unde îți cresc picioarele.

— De ce, bunicuțule? îl întreabă Mișka.

— Fiindcă ai furat din poiată toate ouăle din cuibarul găinii moțate și le-ai dus ca să te dai în lanțuri.

— Bunicuțule, eu anul ăsta nu m-am dat în lanțuri, răcnește înspăimîntat Mișka. Dar bunicul își netezește grav barba și numai ce bate din picior:

— Întinde-te la pămînt, ștrengarule, și dă jos nădragii.

Mișka scoate un țipăt și se trezește. Inima îi bate de parcă ar avea de-a face într-adevăr cu varga. Își crapă un pic ochiul stîng: în casă e lumină. Afară zorii începuseră să-și pîlpîie căldura. Mișka își ridică capul și aude glasuri în tindă: maică-sa se tînguie, trăncănește, se îneacă de rîs, pe bunic îl apucă tusea, iar un glas străin face:

— Hă, hă, hă...

Mișka se freacă la ochi și vede cum se deschide ușa, trîntindu-se; bunicul dă buzna în odaie, începe să țupăie, iar ochelarii îi joacă pe nas. Mișka crede la început că venise popa cu cîntăreții (bunicul tot așa se frăsuise* de paști, cînd intrase preotul în casă). Dar după bunic năvălește în odaie un soldat străin, mătăhălos, care poartă manta neagră și o șapcă ce are panglici, dar n-are cozoroc. Maică-sa îi stă atîrnată de gît și bocește.

În mijlocul casei, străinul se scutură, eliberîndu-și gîtul din îmbrățișările mamei, și dă drumul unui glas cumplit:

— Dar unde mi-i odrasla?

Mișka, apucat de toți sperieții, se pitește numai-decît sub plapumă.

— Miniușka, puiul mamei, ce-i cu tine? Dormi? Tătuța a venit de la oaste! începe să facă zarvă femeia.

* Umblase de colo-colo, fără astîmpăr.

— Într-o clipită, soldatul îl înhață pe Mișka, îl aruncă pînă-n tavan, pe urmă îl strînge la piept și cu mustățile roșcovane îi înțeapă al dracului buzele, obrajii, ochii. Mustățile îi sînt umezite de ceva sărat. Mișka se zbate, dar nu-i chip să scape.

— Uite ce mare bolșevic mi te-ai mai făcut! Acuși îl întreci pe tătuca! Ehe-hei!

Tătuța răcnește nemaiștiind cum să-l rîzgîie pe Mișka: ba îl pune pe palmă și îl răsucește, ba îl zvîrle iarăși pînă la culmea bagdadiei. Mișka rabdă cît rabdă; apoi își încruntă sprîncenele ca bunicul, se oțărește și înșfacă mustățile tătîne-su.

— Dă-mi drumul, tătucă!

— Dar dacă n-am să-ți dau?

— Lasă-mă! Eu acum sînt mare și tu mă dădăcești ca pe un copilaș!...

Tatăl îl așază pe genunchi și îl întreabă, zîmbind:

— Cîți ani ai, pușcociule?

— Merg pe-al optulea, mormăie Mișka, uitîndu-se pe sub sprîncene.

— Mai ții minte, băiatul tatii, cum îți făceam antărț corăbii? Ții minte cum le dădeam drumul pe iaz?

— Țin minte!... răcnește Mișka și îmbrățișează sfios gîtul tatălui său. Apoi ține-te veselie!

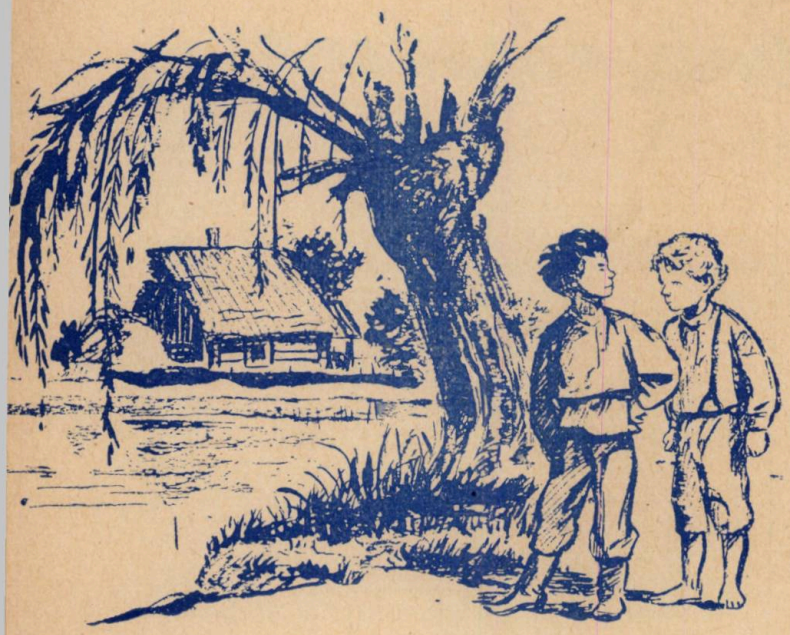

Tatăl îl așază călare pe ceafă și, apucîndu-l de picioare, pornește valvîrtej în jurul odăii; apoi sare și nechează ca un cal. De bucurie, Mișka își pierde răsuflarea. Mama îl trage pe Mișka de mînecă și zbiară la dînsul:

— Du-te în curte, joacă-te acolo! Ți-am spus o dată, nelegiuitule! Apoi ea se întoarce către bărbatu-su: lasă-l, Foma Akimîci! Te rog dă-i drumul! Nu ne lasă nici să ne uităm la tine, șoimule semeț! Nu ne-am văzut de doi ani, și tu numai lui îi cauți tot timpul în coarne!

Tatăl îi dă drumul lui Mișka și-i spune:

— Trage o fugă și joacă-te cu băieții; iar după aceea vină să-ți arăt darurile.

Mișka lăsă după dînsul ușa întredeschisă, cu gîndul să asculte din tindă ce se vorbește în casă; dar își aduse numaidecît aminte că nici un băiat încă nu știe că îi sosise tatăl; apoi, tăind curtea și grădina de zarzavat de-a dreptul, peste brazdele de cartofi, o zbughește pușcă la iaz.

Mișka se scaldă în apa stătută, puturoasă a iazului; se tăvălește prin nisip, se cufundă în sfîrșit încă o dată în apă și, țupăind într-un singur picior, își trage pantalonașii. Tocmai e gata să pornească acasă, cînd Vitka, băiatul popii, se apropie de dînsul.

— Mișka, nu pleca! Hai să ne scăldăm și după aceea vino la noi să ne jucăm. Mămica îți dă voie să vii pe la noi.

Mișka își ridică cu mîna stîngă pantalonii care-i lunecă pe vine, își potrivește pe urmă cozondroaca și zice în silă:

— Nu vreau să mă joc cu tine. Grozav îți mai put urechile!

Vitka își mijește cu răutate ochiul stîng, în timp ce își trage de pe umerii slăbănogi cămășuica împletită.

— Asta-i din pricina bubelor dulci; dar tu ești un mujic: mă-ta te-a născut sub un gard!

— Ai văzut tu cu ochii tăi?

— Am auzit ce i-a povestit mămăicăi bucătăreasa noastră.

Mișka începe să scurme nisipul cu piciorul și se uită de sus la Vitka.

— Mămăica ta minte! Apoi tătuța s-a luptat pe front, pe cînd tatăl tău e o lipitoare: înfulecă plăcintele altora!...

— Obrăznicătură! îi strigă feciorul popii, schimonosindu-și buzele.

Mișka apucă o pietricică din prundișul lustruit de apă, dar feciorul popii își stăpînește lacrimile și-i zîmbește cu multă prietenie:

— Mișka, de ce sari la bătaie? Nu te supăra! Dacă vrei, pot să-ți dau jungherul meu; l-am făcut eu din fier!

Ochii lui Mișka scapără de bucurie, și băiatul zvîrle înlături pietricica; dar, aducîndu-și aminte de tatăl său, rostește cu mîndrie:

— Tătuța mi-a adus de la război un jungher mai bun decît al tău!

— Nu cumva mi-i-ințI? rostește tărăgănat Vitka, șovăind.

— Ba tu minți! O dată ce-ți spun că mi-a adus, înseamnă că mi-a adus! Și pe deasupra o pușcă adevărată...

Ia te uită ce bogat ai ajuns! zîmbește Vitka, plin de invidie.

— Tătuța are și o șapcă, iar din șapcă atîrnă niște funde, pe care sînt scrise slove de aur ca-n cărțile tale.

Vitka stă mult pe gînduri, căutînd ceva ca să-l minuneze pe Mișka. Își încruntă fruntea și își scarpină pîntecele gălbejit.

— Tătăica în curînd are să ajungă arhiereu, pe cînd tat-tu a fost văcar. Aud?

Lui Mișka i se urăște să stea pe nisipul fierbinte, se întoarce și pornește spre grădina de zarzavat. Feciorul popii îl strigă:

— Mișa, Mișa, am să-ți mai spun ceva!

— Zi-i!

— Vino încoace!

Mișka se apropie de dînsul și îl privește bănuitor, cu coada ochiului:

— Hai, spune!

Băiatul popii începe să joace pe nisip cu piciorușele lui subțirele, strîmbe, și răcnește plin de venin:

— Tat-tu e comunist! De aceea, cum ai să mori, sufletul tău are să zboare la cer, iar dumnezeu o să-ți spună pe loc: „Fiindcă tatăl tău a fost comunist, treci la iad!" Iar acolo dracii au să te frigă în cazanele lor!

— Dar parcă pe tine dracii n-or să te frigă?

— Bineînțeles că nu, căci tătăica e preot. Iar tu ești un prostălău fără pic de învățătură, care nu pricepe nimic...

Mișka, înspăimîntat pînă-n măduva oaselor, se întoarce și pornește în goană acasă, fără să mai scoată un cuvînt.

Se oprește la gardul de nuiele al grădinii de zarzavat și răcnește la feciorul popii, amenințîndu-l cu pumnul:

— Am să-l întreb pe bunicuțul; dacă cumva spui minciuni, să nu te mai prind prin dreptul curții noastre.

Sare gardul de nuiele, aleargă spre casă, iar înaintea ochilor vede numai cazanul satanei, în care dracii îl frig pe dînsul, pe Mișka... Nu mai poate de fierbințeală: în juru-i smoala fierbe, făcînd clăbuci de spumă. Simte furnicături pe spinare. De-ar ajunge mai repede la bunicul, ca să-l întrebe...

Și, ca un făcut, o scroafă se înțepenise în portiță. Rămăsese cu capul de cealaltă parte, iar cu trupul dincoace. Se proțăpea cu picioarele în pămînt, își învîrtejea coada și guița asurzitor. Ca s-o scape din bucluc, Mișka încearcă să deschidă portița, dar scroafa începe să sforăie. Atunci Mișka i se suie călare în spate. Scroafa se opintește, răstoarnă portița, răbufnește o dată, și pe-aici i-i drumul, prin curte, spre arie. Mișka o bate în coaste cu călcîiele, zboară nu alta, iar vîntul îi flutură îndărăt pletele. Pe arie, Mișka sare jos de pe scroafă și, cînd colo, bunicul, care se află în pridvor, îi face semn cu degetul:

— Ia fă-te încoa, porumbelule!

Fără să bănuiască de ce-l cheamă bunicul, Mișka își aduce iarăși aminte de cazanul din iad și dă fuga spre bătrîn.

— Bunicuțule, bunicuțule, spune-mi în cer sînt draci?

— Acuși am să-ți arăt eu pe toți dracii. Ai să vezi ce-am să-ți mai cărăbănesc eu la spate! Măi, ștrengarule împielițat, de ce te-ai apucat să faci manej cu scroafa?

Bunicul îl înșfacă pe Mișka de moț și strigă pe maică-sa din casă:

— Vino încoace să te bucuri de odorul tău.

Mama țîșnește afară.

— Ce-ai cu dînsul?

— Cum „ce am"? Cînd mă uit, numai ce-l văd călare pe scroafă alergînd prin curte într-un nor de colb.

— Călare pe scroafa cea plină? izbucnește maică-sa.

Mișka nu apucă să deschidă gura ca să se dezvinovățească, că bunicul își descinge cureaua și, ținîndu-și pantalonii cu mîna stîngă ca să nu-i cadă, vîră cu dreapta capul lui Mișka între genunchii lui. Îl arde cu cureaua și în același timp îl probozește cu mare asprime:

— Să nu mai umbli călare pe scroafă! Să nu te mai prind!

Mișka era gata să se pună pe țipete, cînd bunicul îi spune:

— Vasăzică tu, netrebnicule, n-ai pic de milă pentru tătucul tău. El cade trudit de la drum, își lasă capul pe pernă să se odihnească, și tu faci tărăboi?

Mișka se vede nevoit să tacă. Încearcă să zvîrle cu piciorul, dar nu-l poate lovi pe bunicu-su. Mama îl apucă de o aripă și-i face vînt în casă.

— Încremenește aici, blestematule! Să nu pun eu mîna pe tine, că te jupesc de piele mai rău decît bunicu-tu!

Bunicul șade pe o laviță în bucătărie și din cînd în cînd trage cu coada ochiului spre Mișka, care stă cu spatele către dînsul.

Mișka se întoarce spre bunic, își strivește cea din urmă lacrimă cu pumnul și spune, deschizînd ușa cu spinarea:

— Lasă, bunicuțule... ține minte!

— Ce înseamnă asta, păgînule? Îl amenințI pe bunicul tău?

Mișka vede cum își desface bunicul din nou cureaua și, din vreme, întredeschide ceva mai mult ușa.

— Vasăzică mă amenințI? îl întreabă iarăși bunicul.

Mișka se strecoară cu totul afară, dar se ițește prin deschizătura ușii, urmărește fiecare mișcare a bunicului și după aceea îi spune:

— Bine, lasă, bunicuțule! Vezi că are să-ți cadă toți dinții, și eu n-am să mestec pentru tine. Chiar de m-ai ruga!

Bunicul iese în pridvor și vede, în grădina de zarzavat, cum se cufundă capul lui Mișka în cînipiștea verde, zdrențuită, și cum îi fulgeră, ici-colo, pantalonașii albaștri. Bunicul îl amenință îndelung cu cîrja, dar parcă ascunde în barbă un surîs.

(va urma)

Anii copilăriei

de DOINA SĂLĂJAN

Ilustrații: BINA BERCOVICI

Aievea parcă văd...

Aievea parcă văd odaia scundă,
Dulapul mic cu mere și gutui
Și ora încheindu-se rotundă
Pe-al ceasului cadran lucind verzui.

Spălatul, îmbrăcatul dimineața,
Ce mari necazuri îmi făceau pe-atunci...
De ce să-mi spăl cu apă rece fața?
De ce-mi dă mama astfel de porunci?

Vai, cît de grea fu prima socoteală!
Și prima literă din alfabet, ce grea!
Și-apoi și disciplina de la școală
În primul an, ce chin grozav părea!

O, a trecut copilăria iute!
Cîte schimbări în ochi și pe obraz!
Voi, mici necazuri, însemnînd minute —
De-ați fi și astăzi singuru-mi necaz!

Mama nu mai știe să sărute...

Războiul a venit și a trecut...
Întîii mei prieteni i-am pierdut.

Nu s-a întors nici tata... În zadar
Trecut-au zilele cu plîns amar,

Tristețea ca un corb țipa în noi —
Stăteau mormintele-nșirate, noi.

Eram un pui stingher. Și nimenea
O vorbă mîngîioasă nu-mi spunea.

Uitase mama sărutarea. Și
Nu-i mai păsa cu mine ce va fi.

Nu-mi mai spunea: Pe față te-ai spălat?
Sau: Draga mea, e ora de culcat!

Nu-mi mai citea poezii și nici povești,
Cînd seara schimba lumea la ferești.

Ce tristă libertate mi s-a dat:
Puteam să hoinăresc și să mă bat...

Puteam acasă să nu vin nicicînd,
Nu mă chema nici glasul mamei blînd.

Și hoinăream pe străzile tăcute —
Plîngîndu-mi bucuriile trecute.

Căci nu mai știa mama să sărute...

Micul coreean

În vară, într-o tabără la mare
Copiii, lîngă țărm, au dat serbare.

Și au dansat și au cîntat în cor —
Se înălțau mari valuri, vuitor.

Departe, lunecau vapoare peste
Alb înspumate valuri, jucînd creste.

Și-un coreean micuț a recitat,
Cu glasul subțirel și-nlăcrimat,

Poezia „Mama" de Coșbuc. Creștea
Cu jalea lui deodată, jalea mea.

Oricît de mare e iubirea noastră,
Tot mîngîierea mamei e măiastră.

Oricît de mulți sînt prietenii, în taină
Tot pune inima cernită haină.

Și mama n-o să vină niciodată,
Să-l mîngîie pe fruntea întristată.

Pe țărm, micuțul coreean spunea
Poezia-ncet și mama și-o chema.

În țărmuri valul se spărgea gemînd:
— N-o să-i auzi de-acuma glasul blînd!

Și pescărușii țipau sub ceruri, sus:
— N-o mai chema. Pe veșnicii s-a dus!

Copilul a tăcut. Și s-au întins
Deodată zeci de mîini și l-au cuprins.

Și zeci de sărutări au șters curate
Urmele lacrimilor lui sărate.

— Nu trebuie să uiți nicicînd, nicicînd —
Dar glasul nostru pentru tine-i blînd.

Primește tu iubirea noastră care
Să-ți mîngîie tristețea ta cea mare.

Și valul a bătut în țărm gemînd:
— Nu trebuie să uiți nicicînd, nicicînd!

Caisul înflorit

Iarna s-a dus. Cu găurită gheată...
Sosi și primăvara cea șireată.

Jos, gheața ruptă! Jocu-i mai ușor,
Cînd n-ai legate zdrențe de picior!

Ieșiră buruieni lîngă trotuar —
Cinstindu-le, le-am pus într-un pahar.

Și prima barză ce-a plutit pe sus —
M-a-ncredințat că tot ce-i greu s-a dus.

Dărîmături și străzi pustii, și zare,
Își dezveleau, mari, rănile în soare.

Și într-o zi caișii-au înflorit
Sub cerul cel mai bun și liniștit.

Am rupt o creangă și am plîns încet
Ca un bătrîn, cu jale și regret.

Și-apoi de bucurie-am plîns, că iar
Îmi suflă vîntul rochia, sprințar.

Și-am plîns, că dup-un timp, întîia oară,
Buzele mamei blînd mă sărutară.

Și-am plîns, că tata nu va mai veni,
Deși va trece ziuă după zi.

Și-am plîns de bucurie, c-a-nflorit
Caisul alb, sub cerul liniștit.

Undeva mai plîng copii...

Undeva mai plîng copii...
Zeci și sute sînt, și mii.

Brațele de munci prea grele,
Ostenite-s, subțirele.

Ochii, nu cunosc blîndețea,
Nu știu ce e frumusețea.

Fruntea n-are mîngîierea,
Limba nu cunoaște mierea.

Tălpile pe pietre dure,
Învățat-au să îndure.

S-a-nvățat cu lacăt gura,
Spatele, cu lovitura.

Inima cu-nsîngerarea,
Rănile ce dor, cu sarea.

Undeva mai plîng copii,
Zeci și sute sînt, și mii.

Vinovații-n buzunare
Aur strîng în punga mare.

Și se bat pe burta plină:
Că ei nu au nici o vină.

Însă aurul din pungă,
Tot nu o să le ajungă

Să plătească pentru toate
Fericirile furate.

O seară la vecini

Copiii — atunci se întorceau acasă,
Cu fața-nbujorată, sănătoasă.

Pe rînd, în fața mamei au venit
Și sărutarea caldă au primit.

Tăcuta casă s-a schimbat ca-n vis...
Și rîsul lor prin geamul larg deschis

S-a revărsat pe stradă-n primăvară
De mugurii pe crengi se-nfiorară.

Au spus poezii, au rîs și s-au jucat
Sub masă cu pisoiul cel vărgat.

Și de atîta rîs li s-a făcut
Deodată dor de somn și au tăcut.

Apoi, din nou tăcerea s-a lăsat —
Dormeau molcom copii-n pat curat.

Tot ce v-am spus copiii mei, acum —
Le-aveam în gînd, mergînd domol pe drum,

Cînd mă-ntorceam de la vecini, acasă.
Copilărie dulce și frumoasă!

De n-am avut-o noi, apoi s-aveți
Voi dragii mei, dulceața ei de preț.

De n-am rîs noi, să rîdeți voi voioși,
Căci anii voștri mari sînt și frumoși.

Ca să nu pierdeți anii plini de vrajă,
Vom sta noi cei ce-am suferit de străjă.

Și ca să nu mai fie suferință
Dăm luptei noastre mare biruință.

Căci undeva mai plîng flămînzi, copii...
Ei trebuie să rîdă într-o zi,

Așa cum rîdeți voi sub soare, cînd
Se duce mingea pîn-la nori, zburînd.

ПИОНЕР

Cu ocazia zilei de 1 Iunie, Ziua internațională a copilului, reproducem din „Pioner", revista pionierilor sovietici, din „Vaillant", revista copiilor francezi din organizația Vaillant, din „Unità", ziarul comuniștilor italieni, din „Fröhlich sein und singen", una din revistele pionierilor din Republica Democrată Germană, și din „Nous les Pioners", revista pionierilor belgieni, cîteva articole și întîmplări umoristice.

Poate-l știți, ca o sfîrlează,
Cîte goluri vreți marchează
Acest as în fotbal... dacă
Nu cu mingea, cu bocancul;
Însă de jucat, el... joacă!

Veveriţa

Pus alături de alte mașini, acest automobil pare un pitic. Este aproape de două ori mai ușor decît „Moskvici" și consumă de două ori mai puțini carburanți decît „Pobeda". Roțile sale sînt mici ca ale unei jucării și în caroserie pot încăpea cinci oameni. Aleargă cu o viteză de 95 de kilometri pe oră. Mașina a fost construită în străvechiul oraș din Ural, Irbit. În vechime, orașul era renumit prin bîlciurile sale și blănurile de veveriță, care erau vînate cu miile în taigaua Uralului. Acum se fabrică în Irbit motociclete renumite în întreaga Uniune Sovietică, sticla „Stalinit", de o trăinicie superioară, autoremorci... se construiesc aici și automobile.

Noul automobil a fost numit „Belka" — „Veverița". Numele i se potrivește foarte bine: mașina este rapidă, ușor de manevrat și frumoasă ca o veveriță.

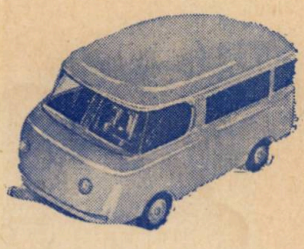

Vovca suie și coboară prin copaci cu iscusință. Care dintre dumneavoastră are însă cunoștință. Unde-or fi pantalonașii lui cei noi? Rămas-au oare agățați ca niște steaguri prin vreo creangă oarecare?

Gim și cu Vadim la joc
Își iau poze reciproc.
Cine, din ei doi, mai bine
O să iasă? Ghiciți cine:
Gim-lățosul ori Vadim?
Nu vă spunem, dar noi știm.

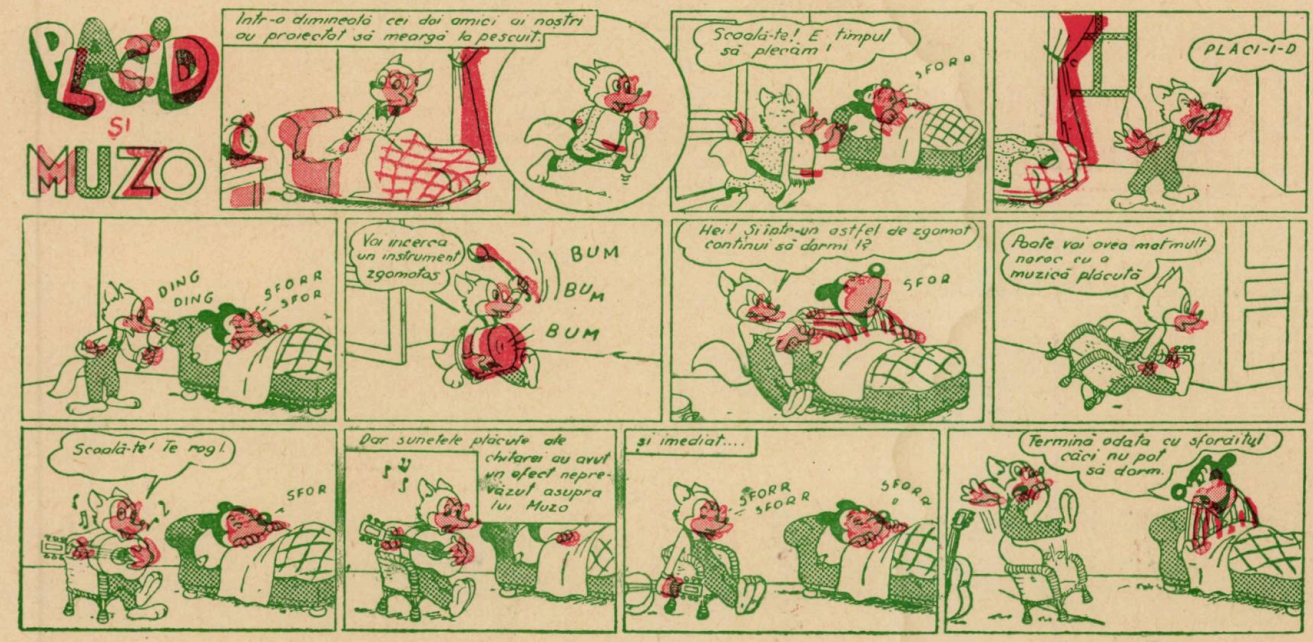

l'Unità *stă de vorbă cu copiii*

„Unità" este ziarul comuniştilor italieni. De cîtva timp, în fiecare joi a început să apară pe paginile lui un titlu: „Il libro dei perchè" — „Cartea de ce". Este colţul pionieresc al ziarului „Unità" şi este condus de poetul Gianni Rodari. El răspunde cu veselie şi cu mult spirit la cele mai diferite întrebări ale copiilor.

— De ce la Polul Nord este întotdeauna frig? întreabă Massimo Martini.

— Pentru că polurile pămîntului nostru sînt slab încălzite de soare: pe ele nimeresc numai razele oblice ale soarelui. Clima mai depinde şi de multe alte cauze, dar unele condiţii climaterice pot fi schimbate prin munca creatoare a oamenilor. Se pot forma mări în deşerturi sau zăgăzui accesul apelor reci dintr-o mare în alta. Toate acestea şi multe altele vor putea fi făcute cînd energia oamenilor va fi îndrumată numai spre cauza păcii.

Rinaldo Capitoni întreabă de ce mai există pe lume regi.

— Regii domnesc atîta timp cît îi tolerează poporul. Îndată ce poporul va înţelege că regele este un om la fel ca ei, cum sînt toţi oamenii, şi se va simţi destul de puternic, se va debarasa, într-un fel sau altul, de rege şi va proclama republica, îi răspunde Gianni Rodari, povestind în acelaşi timp mitul grecilor antici despre regele Midas: Tot ce atingea Midas se prefăcea în aceeaşi clipă în aur. Astfel l-au pedepsit zeii pe rege pentru lăcomia lui nemăsurată.

Povestirea despre lacomul Midas o termină Rodari cu o poezie glumeaţă.

REGELE ŞI EU

Nu vrei oare, gîză mică,
Să-ţi înşir un basm ciudat?
Uite:
cică-a fost un rigă,
pasămite în vechime,
necăjit şi blestemat.

Căci din zori de zi, dînd goana,
prin lumina ca o ploaie,
ca să-şi umple cu vin cana
şi cu pîine-n ea să moaie:
fund de piatră, fundul cănii
făcea pîinea ca să sune,
iar din vin şi pîine — sănii —
aurul pornea în lume.

O bomboană de lua-n gură,
drugi de aur scuipa roată.
Ce mai groaznică tortură
ai putea scorni vreodată?
Blestemînd pe fiştecine
de la curte-i, mînios,
regele plîngea...
Cu mine

lucrurile stau pe dos.
„Mai bogat decît e dracul“ —
cum în cîte-o carte scrie —
cu salariul meu, săracul,
merg întins la prăvălie.

Tot ce cumpăr, toate cele
nu-s de fapt decît un fleac.
Fuge însă de îndată
leafa-n părți și particele,
fuge toată.

Miile de lire, iute,
se prefac în sute
și, ca neaua de mai an,
ban cu ban,
s-a topit salariul,
parcă-l roade cariul.

De-abia mîngîiai în mînă
caldele monezi și — tiii...
iată-mă din nou (hapsînă
soartă care-mi ieși în cale!)
plin de alte datorii
și de alte angarale.

Fröhlich sein und singen

Fiți sinceri, iubiți cititori, care dintre voi se spală pe dinți seara, înainte de culcare? Tu nu o faci? Cum, nici tu? Aceasta nu e bine! Din cauza resturilor de mîncare ce rămîn între dinți, aceștia capătă carii, se strică și într-o noapte vă pomeniți cu dureri îngrozitoare de dinți.

Acum trebuie să mergeți la dentist.

Mulți dintre voi își dau astfel seama că tratarea dinților bolnavi nu este totdeauna un lucru plăcut. Pentru a preîntîmpina aceste dureri trebuie să vă curățați zilnic dinții. Și nu numai atît. Dentistul trebuie să vă controleze dantura la fiecare 3 luni, pentru ca cea mai mică fisură sau carie să fie imediat tratată.

De multe ori am văzut copii care spărgeau nuci sau desfăceau noduri cu dinții. În acest fel, dinții se pot strica ușor.

Da, dragi copii, acestea se pot întîmpla oricăruia dintre voi. Și atunci un singur lucru ajută: dentistul!

Pentru a nu ajunge acolo, îngrijiți-vă bine dinții.

Dentistul vostru.

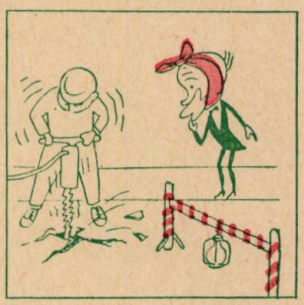

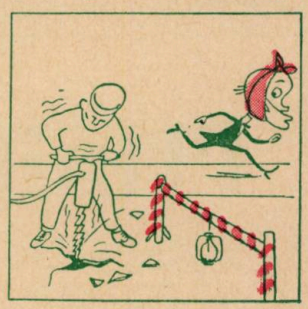

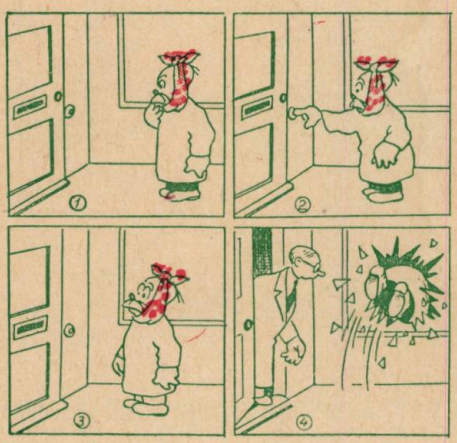

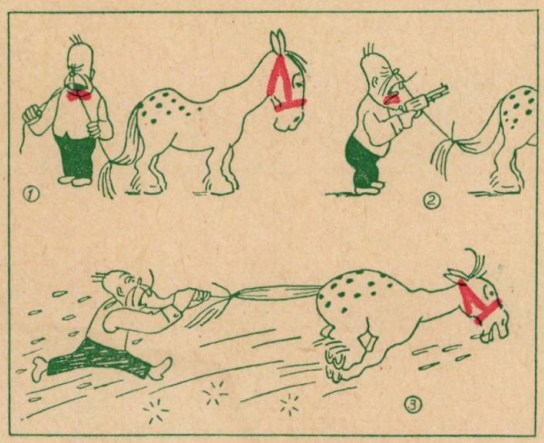

Nous les Pionniers!

DIN PROGRAMUL DE VACANȚĂ

ÎN IUNIE — Pregătirea taberelor noastre. Călătoriile noastre în străinătate (dar mai întîi de toate, reușita la examene).

ÎN IULIE — În ziua de 8, deschiderea marii noastre tabere naționale de la Hoogboom. O tabără imensă, unde vor avea loc, în afara activității obișnuite, olimpiade culturale și sportive.

ÎN AUGUST — Pînă la 20, tabăra națională de la Hoogboom. În timpul celor două luni de vară, delegații străine. Ce de preparative!

ÎN SEPTEMBRIE — Sărbătorirea redeschiderii cursurilor.

OCT. — NOV. — Lucru în grupe și pregătirea serbărilor de sfîrșit de an.

ÎN DECEMBRIE — Zilele noastre de studii.

În timpul acestor luni apariția regulată a publicației „Noi pionierii“ într-o formă nouă și cu colaborarea voastră. Trimiteți-ne observațiile voastre.

Cutia de sticlă

de SONIA LARIAN

Ilustrații: COCA CREȚOIU

A fost odată un băiat pe nume Dănel pe care niciodată nu-l băga nimeni în seamă, afară poate de bunica lui care-i trăgea în fiecare zi cîte o urecheală. De cînd se știa pe lume, Dănel nu spusese și nu făcuse vreun lucru mai deosebit. De aceea, nu numai că nu era luat în seamă, dar în clasă cînd îl striga profesorul la catalog și-l punea să spună lecția, toată lumea începea să caște, numai gîndindu-se la răspunsul încurcat și plictisitor al lui Dănel.

De obicei, Dănel răspundea cît se poate mai încîlcit, încît nu se mai înțelegea nimic din ceea ce spune. Să zicem că profesorul îl întreba un lucru cît se poate de precis: care sînt legile refracției sau cum se distinge un acid de o bază. În loc să răspundă de-a dreptul la întrebare, Dănel o lua întotdeauna pe de departe și înșira tot felul de cuvinte fără nici un înțeles, ca „într-o oarecare măsură", „în orice caz", „în general", „după cum știm cu toții" sau „importanța refracției este foarte mare".

Dănel nu era nici prost, nici leneș. De învățat învăța, dar adevărul este că problemele prea grele și formulele îl plictiseau. Tot așa și istoria și tot ceea ce cerea puțină stăruință. Învăța, învăța, dar fără nici un chef și nu de puține ori adormea cu cartea în mînă.

Dar, curios lucru! În timp ce moțăia lîngă sobă și urmărea cu ochii întredeschiși giumbușlucurile motanului Pămătuf, Dănel își închipuia mereu cum ar fi să fie el cel mai bun băiat din clasă, visa că răspunde la lecție în așa fel încît profesorul și toți băieții rămîn uimiți, în sfîrșit, își închipuia că toată lumea vorbește despre el și îl laudă.

Și cît de mult îi plăcea visul acesta! Cît era el de frumos!

Toate ar fi rămas ca și înainte... Cine știe cît timp ar mai fi moțăit Dănel lîngă sobă, iar băieții ar fi căscat la școală ascultînd răspunsurile sale plictisitoare dacă o întîmplare cu totul neobișnuită nu s-ar fi petrecut într-o bună zi.

Era într-o dimineață de vară, nu mult înaintea examenelor. Dănel ședea toropit de căldură în curte, pe o buturugă, împreună cu motanul său negru, Pămătuf. Toate păreau ca în oricare altă zi. În fundul curții, bunica întindea liniștită niște rufe, cireșul de lîngă poartă arăta ca și în celelalte zile, o albină bîzîia surd și adormitor.

— Ce căldură! spuse Dănel căscînd. Și ce mai plictiseală! Ia ascultă, Pămătuf, mai spune și tu ceva!

Motanul Pămătuf nu-l luă însă în seamă. Așa că Dănel începu să-i ceară socoteală:

— La urma urmei, ce faci tu de cînd te-ai născut? Torci și dormi, dormi și torci... Nu te-ai plictisit? N-ai vrea ceva deosebit? Nu visezi și tu, știu eu, să vină toate pisicile globului în pelerinaj la tine... Sau să descoperi o țară cu munți și ape de smîntînă... Sau știu eu ce vise ar mai putea încăpea într-o minte de pisică? Eu, măi Pămătuf, aș vrea să mi se întîmple ceva nou. ceva cu totul deosebit, numai că nu știu nici eu prea bine ce anume.

Aici Pămătuf căscă plictisit. Dănel însă nu-l luă în seamă:

— Ce-ar fi, mai spuse el, să mă pomenesc deodată că sînt un om vestit... În sfîrșit... Cineva pe care toată lumea să-l salute cu admirație... Să mă laude toți, să mă asculte cu uimire! La dreapta și la stînga mea să steie cronicari, și tot ce aș spune eu, „mi-e sete" sau „dați-mi o aspirină", sau „vreau să beau un ceai" să fie notat cu litere de aur... Sau să fiu un mare savant... Și fotografii să mă pîndească de prin copaci... Hm... Pămătuf? Ce zici?

Pămătuf prindea tocmai o muscă:

— Dar, adăugă Dănel cu multă tristețe în glas, nu sînt decît un băiat neluat în seamă de nimeni. Ce să mai vorbim de celebritate! De-aș putea, măcar, să-mi cîștig admirația băieților din clasă. Să fac și eu o dată o problemă să rămînă toți cu gura căscată. Sau să nu știe niméni să răspundă într-o oră de geografie, numai Dănel! Dar fără să mă mai chinuiesc atîta învățînd pe căldura asta! Ce-ar fi dacă de undeva din cer mi-ar pica, să zicem, o cutie care să știe să răspundă în locul meu la orice întrebare. O cutie fermecată care să știe matematică, istorie, chimie și tot ce ai vrea s-o întrebi. Profesorul să-mi pună întreba-

rea, iar eu să învîrtesc doar o dată mînerul cutiei şi îndată să capăt răspunsul... Ce zici, Pămătuf?

Şi Dănel rîse pe jumătate mirat de gîndul năstruşnic care îi venise aşa deodată în minte. Apoi oftă:

— De-ar putea fi pe lume o asemenea cutie!

Dar nici nu sfîrşi bine aceste cuvinte şi deodată se petrecu un lucru nemaipomenit. La picioarele lui Dănel apăru, ca şi cînd ar fi ieşit din pămînt, o cutie de sticlă. Avea pereţii străvezii şi, într-o parte, un mîner auriu, care strălucea în soare. Pereţii de sticlă ai cutiei răsfrîngeau raze de toate culorile.

Dănel rămase o clipă mut de uimire, apoi fu deodată cuprins de o mare spaimă.

— Ia uite, Pămătuf! Ce-i asta? O... cutie de sticlă? Pămătuf... Pămătuf... ia uite... o cutie de sticlă! Eu am zis aşa, în glumă... şi ea... Ce-o să fie acum? Ce-o să se întîmple?... Cine m-a pus s-o chem?... Uite că nu mai mişcă... Huşşşt ... huşşşşt... nu mai mişcă...

Îngrozit, Dănel se apropie de cutie şi o atinse cu băgare de seamă. Vederea nu-l înşelase: era o cutie de sticlă, chiar aşa cum o visase el. Cînd o atingea, cutia vibra uşor, cu un sunet dulce de cristal. Iar mînerul cutiei strălucea în soare şi parcă aştepta să-l învîrtească cineva, aşa ca în visurile lui Dănel.

Pămătuf dădu şi el tîrcoale cutiei, o mirosi de vreo cîteva ori, văzînd însă că nu e vorba nici de smîntînă, nici de slănină, se îndepărtă plictisit. Cît despre Dănel, acesta nu-şi mai găsea liniştea. Îi era frică, era aproape îngrozit de toate cele întîmplate, trebuia însă numaidecît să afle ce era cu acea cutie de sticlă. Oare aşa să fie, cum o visase el? Oare într-adevăr cutia de sticlă care stătea la picioarele sale ştia să răspundă, aşa cum abia îndrăznise el să-şi închipuie, la orice întrebare?

— Spune-mi, cutie, cine sînt eu? întrebă atunci Dănel, învîrtind uşor mînerul auriu, apoi, înspăimîntat de propria sa întrebare, se dădu cu doi paşi înapoi.

Şi atunci se petrecu minunea. Pereţii străvezii ai cutiei se tulburară o clipă, părea că înăuntrul ei ceva se mişcă, se învîrteşte, se clatină, apoi totul se limpezi şi... dumnezeule! În cutie apăru un alt Dănel, un Dănel mic, atît cît să încapă în cutia de sticlă, dar care semăna aidoma cu Dănel cel adevărat, care pusese întrebarea.

Băiatul izbucni într-un hohot de rîs ascuţit. Era însă, în rîsul acela, mai mult spaimă decît bucurie. Ce era cu acea cutie-năzdrăvană? Oare visa?

— Cutie de sticlă, întrebă el atunci, dacă nu visez şi dacă eşti într-adevăr aceea pe care mi-am dorit-o, spune-mi cine e profesorul meu de geografie?

Din nou, pereţii cutiei se tulburară pentru o clipă, înăuntrul ei se clătină ceva, apoi totul se limpezi, şi în cutie apăru mic, cît un deget, profesorul de geografie Panaitescu. Oricît era de mic, însă, avea, ca de obicei, nişte ochelari cu ramă neagră, care nu se ţineau bine pe nas. Şi, ca de obicei, zîmbea, ca şi cînd ar fi vrut să zică: „Ce vorbeşti? Pirineii în Africa? Ei, bine că am mai auzit-o şi pe asta!"...

— Dar bunica, bunica mea, cum arată? întrebă atunci Dănel.

Şi îndată în cutie apăru o bătrînică sprintenă, cu ochi albaştri şi cu un ghem în mînă. Era şi ea micuţă, cît un deget, dar era chiar bunica lui Dănel.

— Dar Pămătuf?

În cutie apăru o mîţă neagră.

— Dar... Ştefan cel Mare? Cum arăta Ştefan cel Mare?

În cutie apăru domnul Moldovei, mîndru, călare pe un cal alb.

— Dar Napoleon?

În cutie apăru chipul ambiţios al împăratului Franţei.

— Aşa? Ei, atunci să-ţi pun o altă întrebare. La asta n-ai să-mi mai poţi răspunde. Cît fac 543 x 234?

În aceeaşi clipă, pe unul din pereţii cutiei, apăru o tablă neagră pe care era scris cu alb numărul 127.062. Încercaţi şi dumneavoastră şi vă veţi convinge cît de bine ştia să socotească cutia.

— Dar ia să te văd acuma: spune-mi de, pildă, ce sînt lichenii?

În cutie apăru aceeași tablă neagră, iar pe tablă scria desluşit cu alb, în aşa fel încît oricine ar fi putut citi: „lichenii sînt o simbioză între o algă şi o ciupercă".

Dacă nu vă mai amintiți, căutați în cartea voastră de botanică şi veți vedea că aşa e, cum a spus cutia.

— Pămătuf!... Pămătuf!... strigă Dănel, nu se poate, îşi bate joc de mine!... Gîndeşte-te: e cu putință aşa ceva? Ai mai auzit tu vreodată în viața ta vorbindu-se de o asemenea cutie? O cutie savantă? O cutie atotştiutoare? Nu se poate! Dacă nu visez acuma, înseamnă că diavolul şi-a bătut joc de mine!...

Atunci se auzi deodată un glas cristalin, care parcă venea din văzduh.

— Nu, Dănele, nu visezi şi nimeni nu-şi bate joc de tine. Eu sînt cutia fermecată pe care ți-ai dorit-o. De azi înainte poți sta întins la soare, cu capul gol de gînduri, dar toată lumea îşi va închipui că meditezi, pentru că orice întrebare ți s-ar pune, e de ajuns să te întorci pe o parte, să deschizi alene pleoapele, şi răspunsul să-l capeți zugrăvit aici, între cei patru pereți ai mei. Iar lumea va crede despre tine că eşti un mare înțelept, deşi, fie vorba între noi, din această clipă nu vei fi mai deştept ca un arici şi între tine şi Pămătuf nu ştiu cine ar rezolva mai degrabă o ecuație. Te voi face un mare matematician, un mare chimist, un mare şahist, dacă vei dori, deşi în capul tău va fi o adevărată noapte polară. Vei juca gîndindu-te la biciclete, la dulceața de vişine sau, pur şi simplu, la nimic. Pe fața ta nu se va oglindi nici un gînd. De altfel, în craniul tău nici nu se va ivi vreunul. Iar cei care te vor privi vor numi asta calmul campionului, deşi, fie vorba între noi, dacă la masa de şah ar sta în locul tău un cal sau Pămătuf, ei s-ar dovedi mai savanți în arta şahului decît tine.

Dar bagă de seamă. Te previn că într-o bună zi te va cuprinde o mare tristețe. Şi te mai previn că e o întrebare, una singură în lume, la care nu-ți voi putea răspunde niciodată.

În clipa aceea, pe nesimțite, Tudor, un băiat care şedea în curtea de alături, se apropie de Dănel şi-i acoperi ochii cu palmele. Dănel încercă să ghicească cine e. Dar Tudor îşi schimbă vocea:

— Te-am auzit bolborosind... Nu cumva vorbeai cu furnicile? Sau cu Pămătuf?

Dănel păli. Dacă o să vadă şi băiatul acela cutia?

— Da... cu Pămătuf!...

Apoi şopti repede spre cutie:

— Cutiuță dragă, cine e?

— Eu, Tudor, vecinul tău cu care te urci în cireş, răspunse cutia tot în şoaptă.

— Ştiu cine eşti! spuse voios Dănel. Eşti Tudor.

— Ei, nu era greu de ghicit. Dar, spune, cu cine vorbeai?

— Cu cine?... Tudor!... ia uită-te în jos, aici, la picioarele mele. Ce vezi?

— Nimic.

— Nimic? Ia uită-te mai bine!

Tudor deschise ochii mari, se aplecă, stătu cîteva clipe aşa, se uită în dreapta şi în stînga, apoi începu să rîdă:

— Ai înnebunit, pesemne. Nu văd nimic.

— Precis?

— Precis!

— Nu-ți fie teamă, îi şopti atunci şi cutia lui Dănel. Nimeni, în afară de tine, nu mă poate vedea.

— Dar tu ce vezi? întrebă curios Tudor.

Dănel vru să răspundă, dar simți un gol în cap. Nu-i venea în minte nimic. Nu era în stare să născocească nici cea mai nevinovată minciună. Cutia îi veni în ajutor şi de data asta:

— Spune-i că era acolo un gîndac verde şi că nu-l mai vezi.

— Era acolo un gîndac verde, răspunse Dănel ca o maşină, aproape fără să înțeleagă ce spune. Acum, însă, nu-l mai văd...

— Curios... spuse Tudor şi se îndepărtă gînditor.

Dar nu întîmplarea cu gîndacul verde îi părea lui curioasă, ci mutra pe care o avea Dănel în dimineața aceea.

Părea că în aer plutește ceva cu totul neobişnuit.

(va urma)

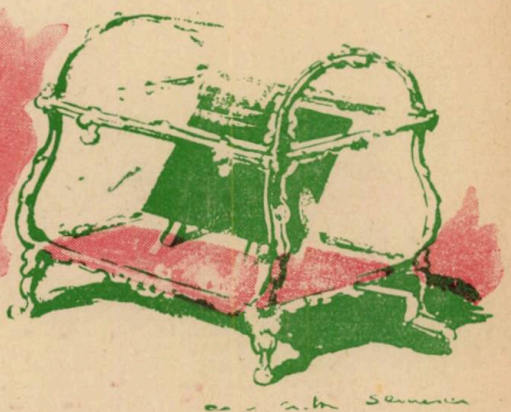

Din creația copiilor

CARTIERUL MEU

Zburdăm într-una și cîntăm
Că-i nouă casa-n care stăm,
De veselie toată-i plină,
Făcută-i parcă din lumină.

Avem odaie de copii
Cu paturi mici și jucării,
Avem și-o baie albă toată,
Ca laptele e de curată.

Pe strada noastră nouă, largă,
Tot case albe parc-aleargă,
Iar seara becuri multe ard.
Zic stradă eu, da-i bulevard.

Via Miholescu
București

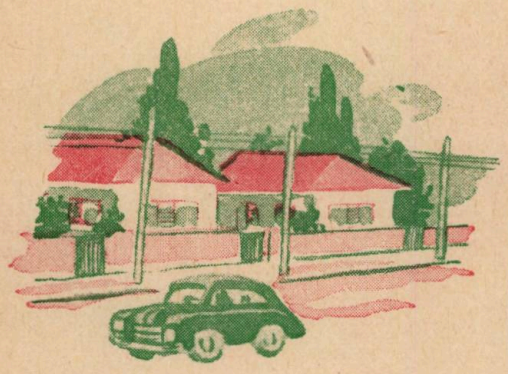

EXAMENUL

Examen așteptat cu nerăbdare,
În ziua-aceea pentru toți vei fi,
Și pentru noi și-a noastră-nvățătoare,
Răsplata muncii noastre zi de zi.

Vom arăta că munca încordată
Ce a depus cu noi învățătoarea
Va fi de mult succes încununată
Și blînd ne va surîde nouă zarea...

O zare-a viitorului măreață,
Cu drumul larg, trasat cu luare aminte,
În care luminos va sta cuvîntul
Partidului iubit: „Tot înainte!"

Noi să-l urmăm, să ne-adîncim gîndirea
Lui Lenin, ce-a fost pildă vie-n viață,
Căci pentru noi și toată omenirea,
Cuvîntul ce-a lăsat a fost „Învață!"

Mosescu Sandu Doru
cl. a IV-a, Șc. nr. 2 băieți, Ploești

O poveste cu o găină și 3 mese îmbelșugate

de MIOARA CREMENE

Ilustrații: IOANA OLTEȘ

Cică trăiau într-un tîrg trei cămătari.

Și cum știut este că oamenii cu astfel de îndeletniciri îs tare milоși și darnici, erau și aceștia în stare să-i dea unui sărac bună ziua, iar dacă bătea un înfometat la poarta lor, apoi îl hrăneau cu sfaturi, pînă se sătura.

Într-o zi, se întîlniră toți trei în drum și începură să se plîngă unul altuia: că tare-i scumpă viața, că în orice zi ți-e foame și trebuie să cumperi cîte ceva și că dacă ar da ei cu dobîndă banii cheltuiți cu mîncarea apăi într-un an ar ajunge bogați cu toții. Și nu știu ce-i dete prin gînd unuia că zise:

— Știți ce? Să cădem la o învoială: haideți să mîncăm pe rînd la fiecare dintre noi. Așa o să trebuiască să scoatem bani din pungă doar o dată la trei zile, și o să ni se pară că astfel cheltuim mai puțin.

Zis și făcut. A doua zi, primul cămătar avu oaspeți la masă.

— Să mă iertați, le zise el, că sărac fiind cum mă știți, nu v-am putut pregăti mai mult decît friptură de pasăre și vin.

— Bun și asta, strigară într-un glas ceilalți doi zgîrciți, bucurîndu-se, dar și mirîndu-se în gînd că s-a vîrît prietenul lor la așa cheltuială.

Stăpînul casei pieri pentru cîteva clipe în bucătărie, dar se întoarse din nou aducînd o cratiță mare cu capac. Puse cratița pe masă, o descoperi, mesenii se aplecară peste ea, ca să vadă mai bine, și ce credeți? Zăriră pe fundul ei un ou! Un singur ou...

Gazda mai puse în fața fiecăruia un bob de strugure și zise înclinîndu-se:

— Mîncați, cinstite fețe, pînă vă săturați. Iar de mai rămîne ceva, apoi să nu fiți dintr-aceia care se rușinează și lasă în farfurie. Făceți-vă fiecare o legăturică să aveți și pentru seară.

— Ce-i asta frate, îndrăzni unul din oaspeți, din ce să mîncăm?

— Cum din ce? Din friptura de găină, se înțelege!

— Da unde-i, că în cratiță nu vedem decît un ou, iar în pahare cîte un bob de strugure?

— Eh, frate, oftă gazda, nu știi să vezi bine. Păi ia gîndește-te: dacă nu fierbeam eu oul ăsta, ci îl puneam sub cloșcă, nu ieșea din el un pui? Iar într-un an puiul nu se făcea găină? Și găina n-aș fi vîndut-o hangiului din colț ca s-o facă friptură și nu mi-ar fi ieșit mie dintr-asta dobîndă? Cît privește boabele de struguri, ajungeau sub teasc și din ele ieșea un vin care mi-ar fi adus cîștig. Ei, dar nu-i nimica, ce să ne întristăm acuma gîndindu-ne la pagubă! Bucurați-vă că mîncați pasăre și beți vin curat de strugure și fiți sănătoși. Să nu ziceți că-s zgîrcit!

Trecu ziua și, flămînzi nevoie mare, veniră musafirii la cel de-al doilea cămătar. Acesta îi pofti să șază și glăsui astfel:

— Să fiu iertat dacă nu am gătit și eu ceva mai ales, și am să vă dau ce am prin casă. Ia niște pîine bine crescută și coaptă și un ditai pește pescuit de mine.

— Să vie! strigară mesenii simțind că leșină de poftă.

Iar gazda se și arătă aducînd într-o mînă un covrig și în alta un castron cu apă în care plutea necăjit și fiert un oblete.

— Mîncați, zise și ăst stăpîn al casei. Nu stați la îndoială, că socot că v-o fi foame. Iar dacă mai rămîne ceva...

— Îți bați joc de noi ori ai înnebunit, strigară într-un glas ceilalți doi cămătari. Unde-i pîinea bine coaptă de care ne vorbeai? Și cum gîndești să mai rămînă ceva, dintr-un peștișor atît de mic, încît abia îl vezi cu ochii și nu te încredințezi că este decît după iz!

— Ce-s eu de vină dacă nu știți să vedeți, dragi oaspeți, le întoarse vorba gazda. Făina cu care am făcut covrigul aș fi putut-o vinde brutarului și dacă i-ar fi pus drojdie făcea din ea o pîine de minune. Cît despre oblete, doar vi se pare mic. Ia gîndiți-vă că după ce-l prindeam l-aș fi crescut în borcan, nu se făcea din el cogeamite peștele de două, trei, ori poate chiar de cinci ocale? Și ce bănișori buni aș fi luat! Ei, dar mie nu-mi pasă și eu vi l-am pus dinainte. Luați peștele, săturați-vă cu pîine și să nu ziceți că-s zgîrcit...

Ultima zi, poftiră primele două gazde la cea de a treia. Nu mai e nevoie să vă spun că de mult ce mîncaseră le chiorăiau mațele în așa hal încît ultima gazdă află de departe că vin.

Ieși de aceea repede din casă și încuie ușa.

Cînd oaspeții se opriră dinaintea lui, le zise cuviincios:

— Trebuie să vă cer și eu iertare prieteni, că luîndu-mă cu treaba am uitat să rostuiesc cele de cuviință. Dar vă poftesc la hanul din mijlocul tîrgului, ca să mîncați și să beți cît vă dorește inima, pe socoteala mea.

Mare fu veselia celor doi, la auzul acestor vorbe. Pasămite își făcuseră pe drum socoteala că, după ospețele de la casele lor, nici masa din ziua aceea nu putea să fie cine știe ce. Dar dacă era vorba să prînzească la han, apoi acolo nu avea să-i treacă nimănui prin minte să le așeze în farfurie nici sfîrc de uger de vacă, zicînd că din el s-ar fi putut hrăni un vițel, nici bob de mei sub cuvînt că semănîndu-l într-un an ar fi rodit atît cît să faci un păsat.

Și într-adevăr, hangiul, care tocmai tăiase un porc și dăduse cep unui butoi nou de vin, îi primi cu de toate. Mîncară pe săturate și băură atît încît ar fi zis bucuroși de ajuns dacă nu ar fi simțit că li se împleticește limba.

În cele din urmă oaspeții adormiră cu capul pe masă și cînd se treziră găsiră lîngă paharele răsturnate o bucată de fier ruginit și o hîrtie pe care sta scris următoarele:

— Nu vă supărați prieteni că am fost nevoit să plec. Dar să nu credeți cumva că am fugit fără să plătesc. V-am lăsat ăst drug de fier din care ar fi putut să iasă bani, și încă în mai puțin de un an, dacă l-aș fi vîndut la tezaurul domnesc.

Plătiți cu el cele ce am mîncat și dacă vă mai rămîne ceva apăi nu vă fie rușine și luați sănătoși din partea mea: unul pentru oul care ar fi putut să fie găină și altul pentru obletele din care ar fi putut să iasă un pește de cinci ocale... Să vă fie de bine la toți și să nu mă vorbiți de rău: să nu cumva să ziceți de mine că-s om zgîrcit!...

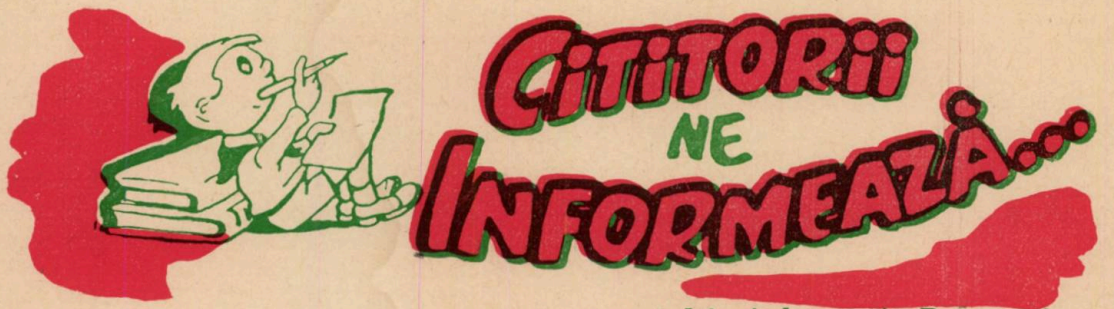

DISPARIȚIA CLOPOȚELULUI

De curînd ne-am mutat într-o școală nouă. Este mare, luminoasă și foarte spațioasă. Toți colegii mei au ajutat la ștergerea geamurilor, la curățirea parchetului, la mutarea materialului didactic și a mobilierului școlii.

Cînd a fost să intrăm la ore, toți ne-am minunat de sunetul prelung al soneriei ce răsuna pe sălile lungi ale claselor. Clopoțelul a dispărut!

Darie Angela
Bd. Libertății nr. 126
Buhuși, reg. Bacău

PRIETENII CĂRȚII

Noi iubim și prețuim cărțile ca pe niște prieteni dragi. Cercului nostru literar i-am dat numele „Iubiți cartea".

Cîte nu se pot povesti despre cercul nostru literar! Nu de mult, am primit o scrisoare de mulțumire din partea Librăriei noastre nr. 1, Cîmpulung Muscel.

... „În cursul primelor pătrare, voi, prin mica voastră librărie organizată în cadrul școlii, ați difuzat 1.563 de volume"... Pentru aceasta, tovarășii de la librărie ne-au felicitat. Am fost mîndri și bucuroși. De atunci a mai trecut ceva timp, iar numărul cărților difuzate de noi a trecut de 2.000. Mulți pionieri au început să-și facă bibliotecă personală. Dobre Aurel are de acum peste 30 de cărți. Tuțoi are 26 de cărți. Dragosloveanu Maria — 21 de cărți...

Rujan Adriana și Bivol Adriana,
comuna Valea Mare Pravăț,
raionul Muscel, reg. Pitești

ÎMPOTRIVA OMIZII PĂROASE A STEJARULUI

Omida păroasă — dușmanul stejarului — depune ouăle pe coajă începînd de la bază, apoi în sus pe tot trunchiul. Pîsla roșiatică care acoperă ouăle a fost zărită în anul acesta pe stejarii din cele două păduri Chițcani și Pîrvești din preajma comunei Costești.

Vestea a pătruns cu iuțeala fulgerului în unitatea de pionieri din comuna Costești. Înarmați fiecare cu un bidonaș cu petrol și cu șomoioage bine îmbibate, au pornit în lung pelerinaj împotriva dăunătorului. În cîteva zile, 60 ha de pădure au fost scăpate de dușman. Dar pionierii din Costești sînt harnici și nu lasă treburile neisprăvite. Așadar, în anul acesta „Lymantria dispar" nu va fi lăsată să vadă lumina soarelui, nici să atingă frunza stejarului.

Unitatea de pionieri din com. Costești,
raionul Vaslui, reg. Iași

Meridiane PARALELE

Orașul Praga se mîndrește cu un orologiu gigant, care anunță fiecare oră ca într-un adevărat spectacol de artă: după ce se ridică o cortină, scena turnantă aduce pe rînd în față fel de fel de personaje; orologiul anunță ora, ziua, arătînd în același timp poziția corpurilor cerești față de Pămînt.

Legenda spune că orologiul a fost construit de cunoscutul maestru Hanuș, căruia, după terminarea construcției, i s-au ars ochii de către bogătașii orașului pentru a nu instala orologiul în altă parte.

Tot legenda mai spune că, drept răzbunare, bătrînul ar fi distrus cu o rangă uriașul mecanism și că acesta a stat astfel mult timp nefolosit, deoarece nimeni nu-i știa rostul.

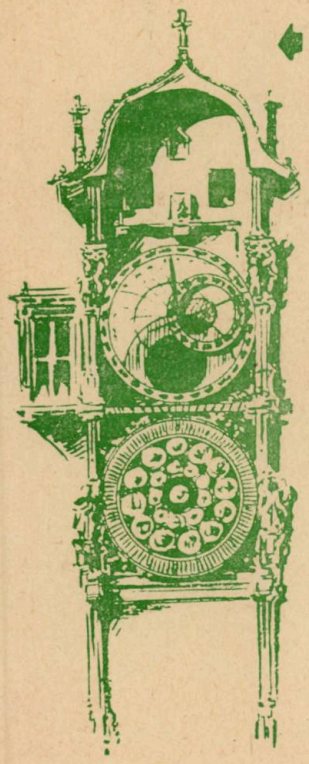

În apropierea peninsulei Alaska, în insula Kodiak, trăiește un urs neobișnuit de mare.

Desenul alăturat vă arată, în comparație cu omul, care este înălțimea acestui animal.

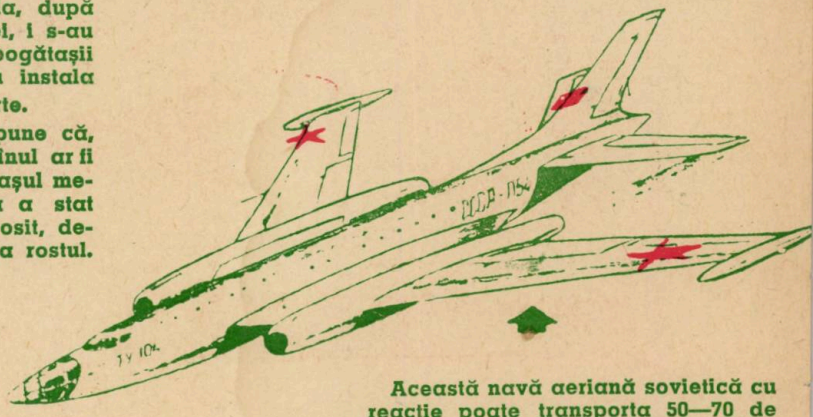

Această navă aeriană sovietică cu reacție poate transporta 50—70 de pasageri pe orice anotimp, la orice oră din zi sau noapte și în orice condiții meteorologice. Viteza ei este neobișnuită pentru un avion de pasageri: 800 km/oră. Ea a parcurs distanța Moscova-Londra în numai 3 ore și jumătate, fără escală, zburînd mereu deasupra norilor, la 10.000 m înălțime.

Pornind din Habarovsk (oraș pe valea Amurului) la ora 6 dimineața, avionul „Tu-104" va ateriza după 9—10 ore de zbor în capitala U.R.S.S. cînd ceasul va arăta ora... 8. Zburînd de la est la vest, pasagerii din avion vor putea vedea răsăritul soarelui în tot timpul acestor 10 ore cît durează călătoria transsiberiană.

Mulți dintre voi știu că piramida lui Keops este foarte înaltă. Într-adevăr, ea măsoară 146 m. În lume există însă edificii mult mai înalte decît această piramidă: catedrala din Rouen (Franța) are 151 m. cea din Colonia (Germania occidentală) 158 m, iar cea din Ulm (Germania occidentală) 161 m. Dar să mergem mai departe: Pagoda (templul) din Rangoon (Birmania) 170 m, clădirea de pe cheiul Kotelniceskaia din Moscova 170 m, hotelul Moscova 275 m, turnul Eiffel (Paris) 300 m, Universitatea

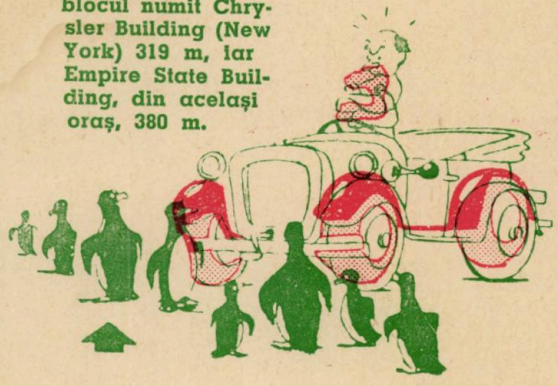

tatea Lomonosov (Moscova) 313 m, blocul numit Chrysler Building (New York) 319 m, iar Empire State Building, din același oraș, 380 m.

În insula Bruny (arhipelagul Tasmaniei, la sud de Australia) pinguinii sînt atît de numeroși încît deseori ei încurcă circulația pe străzi, oprind vehiculele din mersul lor.

NĂDEJDE MIRCEA
Cl. VII Şc. elementară de 7 ani Nr. 3 băieţi. Piteşti

Un salut pionieresc PRIMELOR UTEMISTE ale ŞCOLII

ROTARU MARIA
Cl. V Şc. elementari Nr. 70 fete raionul T. Vlad. Bucureşti

Oraşul nostru vechi, de mai bine de şase sute de ani, are două cartiere: Smîrda şi Ceair. În centrul oraşului se află un turn la fel de vechi ca şi oraşul, construit încă de pe vremea cînd Giurgiu era raia turcească. Dacă te urci în turn, poţi privi departe, peste Dunăre, Rusciukul şi mai departe în zare munţii Balcani. În cartierul Smîrda, cale de vreo zece minute de la turn, se află şcoala în care sînt eu instructoare. Învaţă aici copii ai muncitorilor de la şantierul naval din oraş, de la fabrica de zahăr „Popa Şapcă" şi copii de lustragii, coşari, fierari şi zidari.

La fel de harnici ca şi părinţii sînt copiii. Apoi, vioiciunea, entuziasmul şi dorinţa de a cunoaşte cît mai multe sînt trăsături firești pe care le întîlneşti la orice pas aici. Tocmai pentru aceasta, unitatea de pionieri din şcoală numără în activitatea ei multe acţiuni, cu care se mîndreşte.

Ar fi multe de spus despre hărnicia cu care s-au strîns cele o mie şase sute cincizeci de kilograme de fier vechi în preajma congresului partidului. Şi tot la fel de multe s-ar putea spune legat de grija cu care în unitate se pregătesc elevele care trebuie să devină apoi pioniere.

Dar ceea ce-i deosebit în viaţa unităţii sînt anumite tradiţii care s-au înrădăcinat şi care an de an prind viaţă sub forme şi aspecte din ce în ce mai variate.

Aşa, de pildă, în fiecare an se serbează „Ziua femeii". În anul acesta, mamele au fost chemate la şcoală pentru o „nemaipomenită poznă" pe care a făcut-o fiecare dintre fiicele lor.

SIMIONESCU ION
Cl. VI Şc. elementară Nr. 152 raion Gh. Gheorghiu-Dej Bucureşti

LATZINA ANEMARIE
Cl. VII Şcoala elementară Nr. 4 Oraşul Stalin

SORA LUDOVIC
Şcoala de 7 ani Nr. 122 raionul N. Bălcescu Bucureşti

GEORGESCU ALEXANDRA
Cl. VII Şc. elementară Nr. 23 fete raionul 1 Mai Bucureşti

Cînd, într-un suflet, au sosit la școală, mamele au văzut că „nemaipomenitele pozne" se discută într-un cadru festiv, cu cîntece, recitări și cadouri din partea fetelor.

Tot în taină s-a pregătit și sărbătorirea deputatelor din școală. Profesoarele deputate au primit flori. Pe ghivece scria: „Așa cum crește și înflorește această floare, așa să crească și să înflorească scumpa noastră patrie".

Dar într-o zi, pionierele m-au poftit într-o „ședință de lucru". Lipseau din colectivul de conducere care stabilise această consfătuire patru dintre pioniere: președinta unității, secretara unității, stegarul unității și responsabila cu munca gospodărească. Lipsa lor își avea o explicație pe care eu am înțeles-o îndată. Totul se pregătea fără știrea lor. Și iată de ce: cele patru pioniere, despre care vă spuneam mai sus, au devenit utemiste.

Faptul n-a trecut de fel neobservat. Și într-o unitate cu pioniere ca Vrabie Smaranda și Voicu Doina, care vor neapărat să devină „comuniste", sau ca Panait Lucia, care dorește neapărat să termine școala cu „excepțional" pentru a semăna Guliei Koroliova, despre care a citit, este, fără îndoială, un fapt care nu poate trece neobservat.

În consfătuirea despre care vă spuneam, am aflat că unitatea are de gînd să sărbătorească proaspetele utemiste. Programul era întocmit: clasele a II-a, a III-a și a IV-a vor lucra insigna U.T.M.-ului, vor pregăti cîntece, recitări. Clasele mai mari vor cumpăra cărți pe care le vor oferi celor patru membre ale tinerei organizații U.T.M. din școala lor.

În mai puțin de două săptămîni, totul a fost gata. Forfota domnea pretutindeni, dar nimeni nu vorbea despre aceste pregătiri. În acest timp, Manciu Florica, președinta unității, conducea ca și pînă acum corul pionierelor mici și o dată, cînd tovarășa învățătoare a lipsit, Manciu a venit, a desenat pe tablă un avion și a explicat fetelor cum se învîrtește elicea... Dar despre sărbătorirea ei și a celorlalte trei nu s-a suflat nicăieri nici un cuvînt.

În ziua stabilită, serbarea era fixată după-amiază, pe la ora cinci. Încă de la trei au început să sosească pionierele mici. Sărbătoritele au fost și ele anunțate că după-amiază unitatea va ține o adunare. Dar despre ce anume se va vorbi, ce se va petrece în această adunare n-au înțeles deloc.

Cînd mi s-au adresat nedumerite, le-am răspuns scurt: în adunare... ne vom înțelege noi din priviri. Răspunsul meu nu le-a spulberat nici neliniștea, nici nedumerirea.

Nici tobele, nici trompetele n-au putut spune mai mult. Abia atunci cînd Ciobanu Tănțica, din detașamentul 4, emoționată, le-a înmînat insigna lucrată de pionierele mici și le-a felicitat pentru intrarea lor în organizația de tineret, au înțeles că, în această zi, întreaga unitate serba, prin prezența lor, înființarea organizației de tineret în școală.

Din partea fiecărui detașament s-au făcut urări. Pionierele din clasele a V-a, a VI-a, a VII-a le-au oferit cărți cu dedicații. Le doreau să devină în curînd candidate de partid și, în același timp, demne cetățene, constructori de mîine ai unei vieți noi și mai bune.

În jurnalul unității, acest eveniment a fost trecut ca una dintre cele mai mari sărbători din viața școlii. Desigur, va deveni una dintre manifestările tradiționale de la noi.

Elena Butfoi
instructoare superioară Șc. nr. 5 Giurgiu

MARIANA LUCA
Cl. III Unitatea 16
Galați

BALALIA FLOREA
Cl. VII Șc. medie de băieți Nr. 1
Ploești

WOLF HEDWIG
Cl. VII Șc. ped. germană Nr. 2
Timișoara

MAREȘ STELUȚA
Cl. V Șc. elementară Nr. 3 Alexandria reg. București

SLĂNINĂ MIRCEA
Cl. VII Șc. elementară de 7 ani Nr. 23
Iași

LUPU DORIN
Cl. V B Școala medie Nr. 5 Cluj

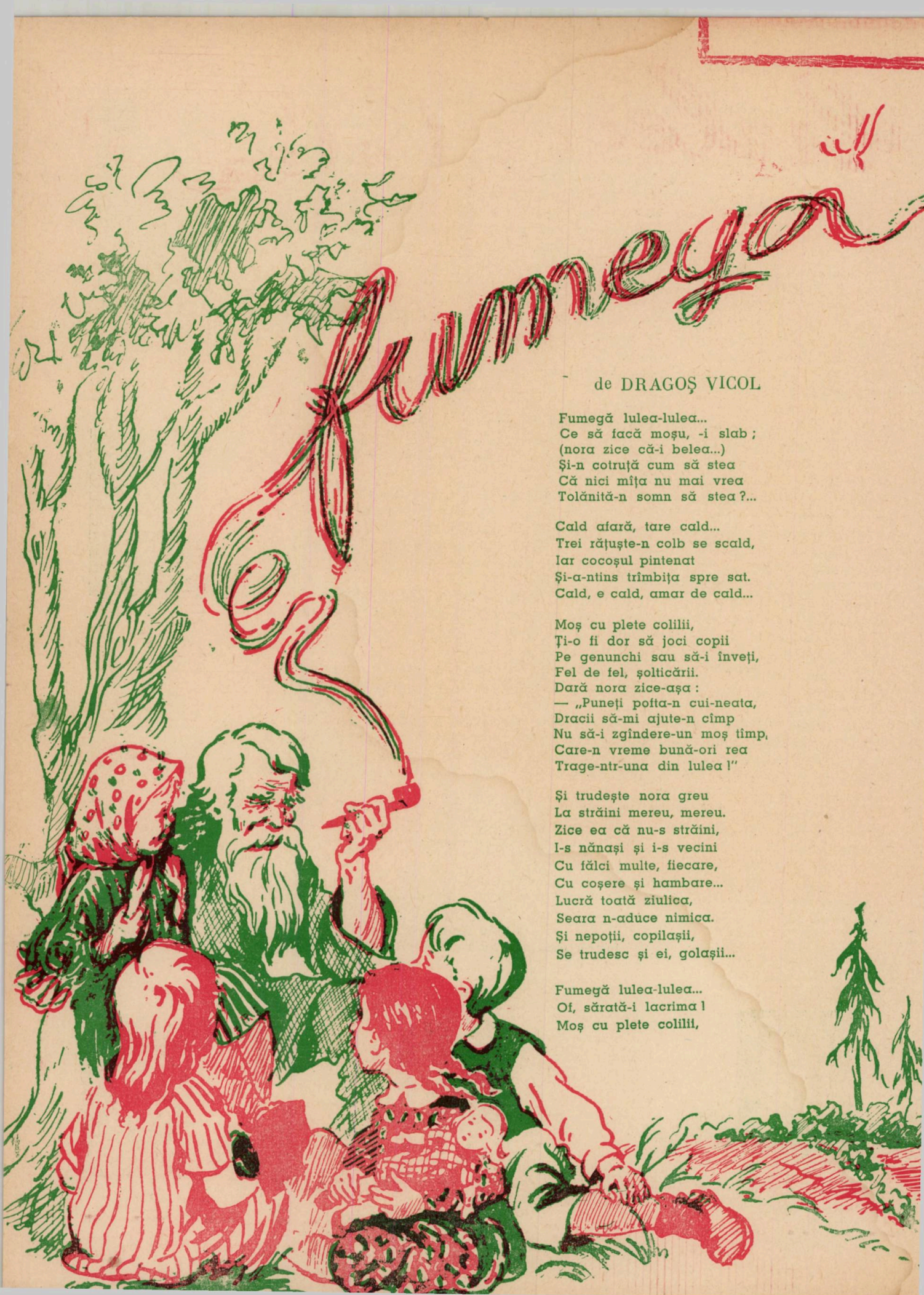

Fumegă

de DRAGOȘ VICOL

Fumegă lulea-lulea...
Ce să facă moșu, -i slab ;
(nora zice că-i belea...)
Și-n cotruță cum să stea
Că nici mîța nu mai vrea
Tolănită-n somn să stea ?...

Cald afară, tare cald...
Trei rățuște-n colb se scald,
Iar cocoșul pintenat
Și-a-ntins trîmbița spre sat.
Cald, e cald, amar de cald...

Moș cu plete colilii,
Ți-o fi dor să joci copii
Pe genunchi sau să-i înveți,
Fel de fel, șolticării.
Dară nora zice-așa :
— „Puneți potta-n cui-neata,
Dracii să-mi ajute-n cîmp
Nu să-i zgîndere-un moș tîmp,
Care-n vreme bună-ori rea
Trage-ntr-una din lulea !"

Și trudește nora greu
La străini mereu, mereu.
Zice ea că nu-s străini,
I-s nănași și i-s vecini
Cu fălci multe, fiecare,
Cu coșere și hambare...
Lucră toată ziulica,
Seara n-aduce nimica.
Și nepoții, copilașii,
Se trudesc și ei, golașii...

Fumegă lulea-lulea...
Of, sărată-i lacrima !
Moș cu plete colilii,

Lulea, lulea...

Ilustrații: IUSEIN RAISA

Tare dor ți-i de copii :
Ziulica te ogoi
Făcînd scripci de păpușoi
Pentru puii ceia doi.
Dară seara cînd se-ntorc
Cad pe laiță, somnu-și torc
Și n-aud c-oftezi în barbă,
Barba deasă ca o iarbă !...

*

Într-o zi, ce crezi ? moșneagul
A luat în piept drumeagul
Și-a purces — nora nu știe ! —
Pîș-pîș spre gospodărie...
„Acolo cică-i mai bine
Chiar pentr-un moșneag ca mine...
Sînt copii, mari, mititei,
Să mi te tot joci cu ei !"...

*

Fumegă lulea-lulea...
Moșule cu păr de nea,
Joci genunchii și te bucuri,
Împletești biciuști cu ciucuri
Și mîngîi în hărmălaie
Pici cu frunțile bălaie
Și nicicînd nu mai gătești
Tolba ceea cu povești.
Ba faci scripci, ba fluierașe,
Cărucioare, zdrăngănașe
Și le cînți, și le faci pozne
În grădina cu mirosne...

Fumegă lulea-lulea...
Noră dragă, dac-ai vrea
Să vezi ici cum s-or juca
Nepoțeii-n preajma mea !...

*

Moșul nostru-i hîtru tare :
Mare poznă-a pus la cale...
Și-a vrăjit nepoții
Și-ntr-o dimineață

Rumeni la față,
Pe-amîndoi într-o bondiță
I-a adus la grădiniță...
Și s-auzi, s-auzi
Cîtă ciripeală-n duzi,
Cît sunet de trișcă
Urechea îți pișcă,
Ce gîngur, ce zvoană
Ca-ntr-o poină
Din povești cu pitici,
Cu ciuperci și licurici !
Moșu-i ici, moșu-i colea,
Moșu-i pretutindenea !
Ba-nalță zmee
Spre curcubee,
Ba face pe căluțul,
Ba leagănă hușul,
Ba prinde vreun greier
Cu zumzet de treier
Și-l arată picilor,
Picilor, piticilor !
Și picii se bucură,
Saltă, țipă, flutură
Mînușițe crude
Și mirări zălude.
Îi sar în circă
Se joacă cu pletele,
Îi împletesc codițe
Oacheșele, fetele :
Stă de-a mirarea
Și educatoarea !

*

Mă-ntrebați de noră ?
Întrebați-mă : vă spun,
A venit burzuluită ca un tăun,
Dar pînă la urmă
A simțit cum lacrimile-i curmă mînia...
Și... a îndrăgit și ea gospodăria...

Fumegă lulea-lulea.
Ești mîndru moș cu păr de nea ?...

„Metode de a învăța"

de M. SÎNTIMBREANU

Ilustrații: ARNO

JOCUL CULORILOR

Nu-l știți? Păcat! Dezvoltă imaginația, spiritul de observație, simțul culorilor și se poate juca peste tot. Acasă, în tramvai, la școală. Cînd unul pronunță o culoare, celălalt trebuie să-i arate un obiect în care se găsește acea culoare și asta rapid, pînă numeri la 5. Altfel pierde jocul. E un joc pasionant. Uiți de toate. De lecții, de profesori...

— Verde!

— Uite! În panglica mea.

— Galben!

— În lănțișorul de la gît.

— Albastru!

— În dunga de la ciorap...

— Violet... Violet o dată, violet de două ori, violet de trei ori...

— În călimară! Uf! De-abia l-am găsit...

Fata răsuflă ușurată... La tablă profesorul desenează harta Africii, iar în clasă nu se aude decît mersul mărunt al creioanelor pe maculatoare... și șoptit în fund:

— Maro... Maro unu, maro doi...

— La pantoful meu...

— Nu e maro, e cafeniu...

— E tot una, dragă. Maroul nu e cafeniu?

— Nu e, dragă... Cafeniul e cum e cafeaua și maroul cum e castana...

La tablă profesorul vorbește de Marea Roșie... Dar dînsul nu joacă jocul culorilor...

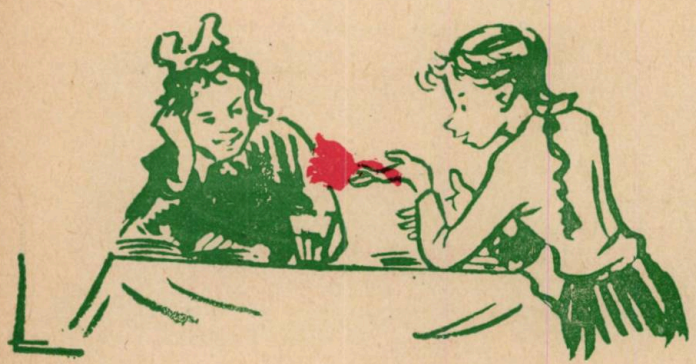

— Dragă, dar șiretul nu e cafeniu?

— Da, dar tu mi-ai arătat pantoful...

— Și n-ai văzut șiretul?

— Bine. Fie cum zici tu... Cărămiziu! Cărămiziu de două ori... de trei ori... de patru ori...

— În Vaca Domnului! Uite, s-a urcat pe bancă mititica de ea... Vai tu, ce emoție am avut... N-aveam cărămiziu...

Lecția s-a terminat... Cele două prietene s-au întors acasă și învață la geografie...

— Gata cu jocul... Trebuie să recapitulăm.

— De ce, tu?

— Pentru că poimîine avem examen...

— Ei și? Împletim jocul cu învățătura... Uite: unde se varsă Fluviul *Roșu*?

— În lalea...

— Unde e Marea... *Albă*?

— În fața de masă!

— Unde trăiesc vulpi... *argintii*? Argintii o dată... argintii de două ori...

— În ibricul de pe bufet...

— Bravo! Ai văzut ce interesant e? Ce fluviu se varsă în Marea... *Galbenă*? Galben o dată...

— Capacul de la stilou...

Și acum v-am pofti să ne însoțiți la examenul de geografie al clasei a VI-a, de la școala unde învață cele două prietene... Nu e departe... Putem merge pe jos, cu tramvaiul sau, și mai repede, cu gîndul... Iată, am și ajuns... La hartă o elevă arată cu bețigașul în mînă marile fluvii siberiene... Profesorul înclină capul aprobativ și murmură satisfăcut.

Dar unde oare sînt prietenele noastre? Au răspuns? Să ne uităm în catalog. Într-adevăr... Au fost ascultate...

În dreptul numelor lor, în catalogul *alb*, văd doi de 2 cu cerneală *roșie*, puși cu stiloul *albastru* al profesorului. Iar ele? Stau amîndouă *galbene-verzui* în banca de culoare *cafenie*, în timp ce o gîză *cărămizie* se urcă pe caietul cu scoarțe *cenușii*, tremurîndu-și în aer antenele *negre*...

— Originea plantelor de cultură... Originea plantelor de cultură se găsește la pagina 181, 182 și la ultima pagină și are trei puncte... Altoirea virgulă încrucișarea în special încrucișarea de plante mai puțin cunoscute între ele punct și virgulă schimbarea condițiilor mediului exterior punct și linie. Responsabil de carte Ana Burcă Tehnoredactor Don Elisabeta. Dat la cules 24.XI.1953. Bun de Tipar... Tiraj... Coli de tipar... 12½ Planșe 18 Offset... Întreprinderea poligrafică Timișoara urmează... coperta și prețul 6 virgulă 70... Aceasta este originea plantelor de cultură.

Profesorul: Ce plante de cultură cunoști?

— Cunosc... le cunosc pe toate, dar... vă rog să mă ajutați... Nu știu la ce pagină sînt...

Profesorul: Dar tu n-ai fost pe lotul școlar? N-ai văzut cartofi, castraveți...

— Îmi amintesc.... vă mulțumesc, acuma știu... Cartoful pagina 100... (plîngăreț), dar mi s-a vărsat călimara cu cerneală pe înflorire și culesul tuberculilor..., însă castravetele îl știu perfect: figura 65 de la pagina 94 secțiunea longitudinală în floare și figura 66 de la pagina 95 secțiune transversală în fruct... Pagina cu lotul școlar lipsește de la mine din carte... (plîngînd de-a binelea) nu știu cine mi-a rupt botanica de la ciuperca cu pălărie pînă la coada calului...

— Da, tu mie. Te faci că nu știi? Păi n-am fost noi o dată la ștrand cu Ghiță și cu Dinu și cu Mișu și cu Radu...

— Care Radu?

— Radu, fratele lui Lică...

— Care Lică, mă?

— Care are un pieptene de os... și ochelari de soare cu sticle fumurii...

— De cînd are sticle fumurii?

— De cînd? Din 1189, din timpul cruciadei a treia, cînd împreună cu împăratul Frederic Barbă Roșie...

— Aiurea, mai ții tu minte din 1189...

— Psst... nu te uita... E mama în spate... (șoptit) Lică, mă, băiatul geamgiului care are trei copii, unul la noi la școală, unul la militărie și unul... (tare) care a murit în anul 1194 la asediul unei cetăți din Franța... nu te mișca se uită mama la noi... Așa... s-a dus... Se poate să nu-l știi tu pe Lică? Ăl de-a căzut din nuc...

— Aha... Și avea o trotinetă și un cîine cu coada tăiată...

— Și i-a pus clacson...

— ...La cîine?

— Cum la cîine? la trotinetă... și-a făcut minuni de vitejie sub zidurile Ierusalimului, unde, dintr-o singură lovitură, spinteca pe emirii musulmani de la cap pînă la brîu...

— Lică mă? Auzi... auzi?

— Psst, mama... Fă-te că înveți... Executînd 2.000 de prizonieri pentru că sultanul n-a trimis... astăvară la ștrand un leu pentru înghețată...

— 2.000 de prizonieri pentru o înghețată?

— Nu fii caraghios, a plecat mama... Nu e vorba de Richard Inimă de Leu... E vorba de leul pe care ți l-am împrumutat la ștrand... Și cu toate acestea, Ierusalimul n-a căzut!

Un fel de a învăța în 2

— Citește... sînt atent.

— Richard Inimă de Leu era un rege foarte viteaz... De aceea contemporanii i-au și zis „Inimă de Leu"...

— Apropo, știi că ai să-mi dai un leu?

— Eu ție?

De ce zboară insectele spre lumină ?

„Tot ce e mai bun în mine datorez cărților. Iubiți cartea — izvorul cunoștințelor"

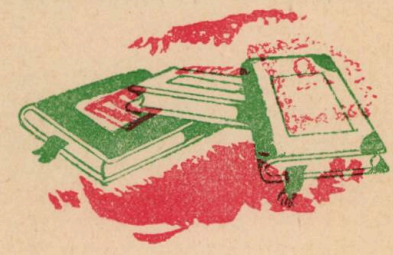

Cel care a spus aceste cuvinte a povestit în trei cărți despre copilăria sa. Cine-i ?

Cum poți determina punctele cardinale într-o excursie fără a avea busolă la tine ?

Vin în grabă de la munte
De sub crestele cărunte
Între maluri licăresc
Și-ntr-una eu doinesc.

carte nouă

„PUIUL DE CERB"

de N. LABIȘ

„Pui de cerb,
Pui orfan,
Pui găsit sub un mesteacăn
Și adus într-un suman
Mare-mare ai să crești"... Acestea sînt vorbele cu care Cordun își alintă puiul de cerb.

Dar vremea trece, puiul crește și între ei se leagă o prietenie care durează pînă-n toamnă.

În vacanța de vară, Cordun pleacă la o stînă în munte împreună cu prietenul său puiul de cerb. Acolo, Cordun face o ispravă care era periculoasă chiar pentru un om mare: omoară cu baltagul un lup în timp ce fugea cu o oaie. Bătălia între pionier și fiară e prinsă în versuri puternice :

„A izbit Cordun. Baltagul
S-a-nfundat în blana udă.
Lupul s-a oprit o clipă
Scuturînd din cap cu ciudă".

Dar vacanța trece, și iată toamna, cînd cei doi prieteni trebuie să coboare-nspre școală. Puiul de cerb crescuse însă și are de ales între codrul ademenitor și un prieten devotat cum era Cordun. Îl alege pe cel din urmă și astfel pleacă amîndoi de la stînă.

Pe drum cerbul vesel zburdă, merge pe cărare înaintea prietenului său. Și tocmai acum cînd prietenia dintre ei se întărise mai mult, puiul de cerb e împușcat de Panaite, un tîlhar fugit din sat în pădure. Cordun îl urmărește, îi află bîrlogul și-l spune celor care trebuiau să-l afle. Panaite e prins.

Durerea lui Cordun trezește în el sentimentul de ură pe care nu-l știa pînă atunci.

Poemul acesta al poetului Nicolae Labiș vă va plăcea mult, pentru că în versuri frumoase vorbește despre întîmplări din lumea voastră.

Ursu Marian, elev în clasa a IV-a din București, ne întreabă dacă legenda cu Romulus și Remus, crescuți de lupoaică, este adevărată.

*

Ca despre orice legendă, nu putem spune nici despre aceasta dacă este adevărată sau nu. De cele mai multe ori însă, multe din ele se bazează pe fapte reale. În antichitate existau multe legende (printre care și aceea a lui Romulus și Remus, întemeietorii Romei) despre copii crescuți de animale sălbatice. Popoarele cunosc cazuri asemănătoare, adevărate. De la aceste cazuri au pornit multe legende și mituri.

Dovezi? Oamenii de știință au descris vreo 32 de cazuri de copii, descoperiți prin păduri, crescuți de diferite fiare, în special de lupi. Astfel, în Lituania a fost găsit un copil crescut de un urs, în Irlanda o fetiță crescută de oi, în India două fetițe de 2 și 7 ani care trăiau împreună cu doi pui de lup într-un bîrlog ș.a.m.d.

Îndeosebi, cîteva cazuri au făcut mai mare vîlvă. Iată-le: în secolul al XVIII-lea, într-o pădure din Franța a fost descoperit un băiat care a trăit acolo vreo șapte ani, hrănindu-se cu rădăcini și ghindă. El fugea atît de repede și se cățăra prin copaci cu atîta ușurință, încît cu greu a putut fi prins de vînători.

La începutul secolului trecut, într-un sat din Rusia, un cîine mare de curte a salvat un copil de la un incendiu și l-a ascuns într-o pivniță hrănindu-l și încălzindu-l cu trupul său cald.

Cea mai interesantă întîmplare s-a petrecut însă în India, în 1920. Locuitorii unui sat au auzit de multe ori urletul jalnic al unui leopard căruia îi fuseseră omorîți puii. Profitînd de neatenția unui țăran care-și luase cu el copilul de 2 ani la cîmp, leopardul i l-a răpit.

Abia întîmplător, peste trei ani, pătrunzînd în bîrlogul unei femele de leopard ucisă, vînătorii au dat peste un băiat care trăia împreună cu doi pui de fiară. Era copilul răpit țăranului de pe cîmp.

Cazuri din acestea există în număr mare. Ele dovedesc că legenda despre care întrebi poate avea partea ei de adevăr.

PĂCĂLICI TÎNDĂLEȚ

de N. LABIȘ

Tîndăleț de-o vreme-ncoace
Iarăși nu mai are haz.
Și la școală, și acasă
A produs numai necaz.

Iar dacă-a venit și vara,
Hei, băiete, să te ții!
Nu mai vrea deloc să știe
De ce-i spun ceilalți copii.

Dă examenele-n pripă,
Trece fără de habar
Lîngă-nvățătorii școlii
Cu mîinile-n buzunar.

L-a-ntrebat un om o dată:
— Tu de ce vrei să te-apuci?
— Vreau să îmi încalț pisica
Cu niscaiva coji de nuci.

Dacă altul îl întreabă:
— Azi ce faci? Răspunde-așa:
— Vreau dulăului de coadă
Să-i agăț o tinichea.

Numai boațe-boroboațe
Numai șotii — ce să spun?
Pînă și lui nea Tîndală
I-a pus zahăr în tutun.

Păcălici iubește gluma,
Însă glumă, nu dezmăț.
Deci și-a zis să-i facă festa
Oacheșului Tîndăleț.

Tîndăleț a fost o dată
De Tîndală crunt bătut
Și s-a dus s-aducă vreascuri
Ca să dreagă ce-a făcut.

Dar era pe înserate,
Și în luncă umbre mari
Fîlfîiau printre mesteceni,
Printre gureșii arțari.

Tremura vîrtos de frică,
Tresărea și se oprea
Cînd simțea că în desagă
Cîte-un vreasc uscat trosnea.

Cînd deodată, vai, deodată,
Răsărind dup-un copac,
Iată-n față i se-arată
Domnul Scaraoțchi-drac.

Are coarne țuguiate
Și urechi prelungi, drăcești,
Și o barbă încîlcită
De ți-i silă s-o privești.

Dă din coadă, dă din gheare,
Strigă-apoi (aci e-aci)...
— Tîndăleț, ia stai o clipă!
— Stau, că nu mai pot fugi.

— Derbedeu stimabil, frate,
Vreau să mergi cu mine-n iad.
Între draci nătîngi la pozne
Vei fi falnic ca un brad.

— Vin, dar ce-aveți de mîncare?
— Ia, niscai noroi prăjit...
— Vai de mine! Apă este?
— Nu, dar este vin acrit.

— Scumpe drăcușor, cu tine
Nu pot merge așadar.
Vin acrit nici tata mare
Nu admite în pahar.

Și... DRACUL

Ilustrații: GOPO

— Tîndăleț! Ce-ncolo-ncoace?
Ești ori nu ești nesupus?
Am poruncă de la domnul
Să te duc în iad pe sus!

— Drac frumos, bălțat în barbă,
Drac cu coada ca un bici,
Drac cu lungi urechi pletoase,
Te rog, lasă-mă aici!

Nu! Te duc în iad cu-aceia
Ce nu-s răi și nici prea buni.
Ori faci pozne mai grozave,
Ori încerci să te îmbuni.

— Pozne fac! Însă de care?
— Ia, de pildă dă-i bătăi
Lui tătîne-tău, Tîndală,
Lasă-l numai vînătăi.

— Asta nu se poate, drace.
Pînă-oi face eu un semn,
Îmi măsoară el pe spate
Coada măturii de lemn.

— Dacă nu, te faci cuminte.
— Ia ascultă, drac neghiob,
Cum te văd îmi pari cam firav.
De nu taci, te-oi face zob!

— Măi copile, dezmățate,
Nu îți vine nu știu cum?
Vrei tu să te pui cu dracul?
Te prefac în vită-acum!

— Prea te-ntreci cu gluma, drace!
Nu mă prea tem eu de draci...
Să te văd că poți tu însuți
În ceva să te prefaci!

— Vrei să vezi? Cum nu? Îndată.
Într-o clipă, precum zici.
Eu mă voi preface-acuma
În amicul Păcălici.

Dă cu palma peste față
Și-ntr-o clipă s-a ivit
În penumbra înserării
Păcălici — la chip leit.

Tîndăleț o cam sfeclește
Părul i-i zburlit, vîlvoi.
— Drace, dar te poți preface
Drac destoinic înapoi?

— Cum să nu? (Iar dă cu palma
Și e iarăși drac urît.
Tîndăleț pe sub sprîncene
Îl privește mohorît).

— Haide, Tîndăleț, o dată!
Precum vezi mă cam grăbesc.
— Ba nu merg cu tine, drace!
Zău c-am să mă cuminț esc.

— Bine, Tîndăleț, ia seama!
Fie-acum pe voia ta.
Dar să știi, la o răscruce
Iarăși ne vom revedea!

(Tîndăleț posac se-ndreaptă
Către casă, mînios,
Hotărît pentru o vreme
Să se poarte mai frumos,

Pe cînd dracul, rîde dracul
Pitulat după copac.
Oare cine-a fost să fie
Acest formidabil drac?)

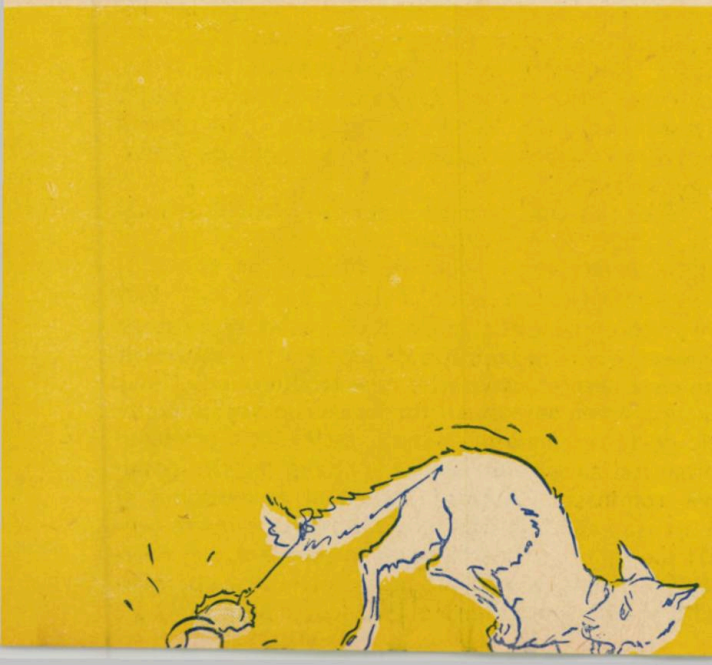

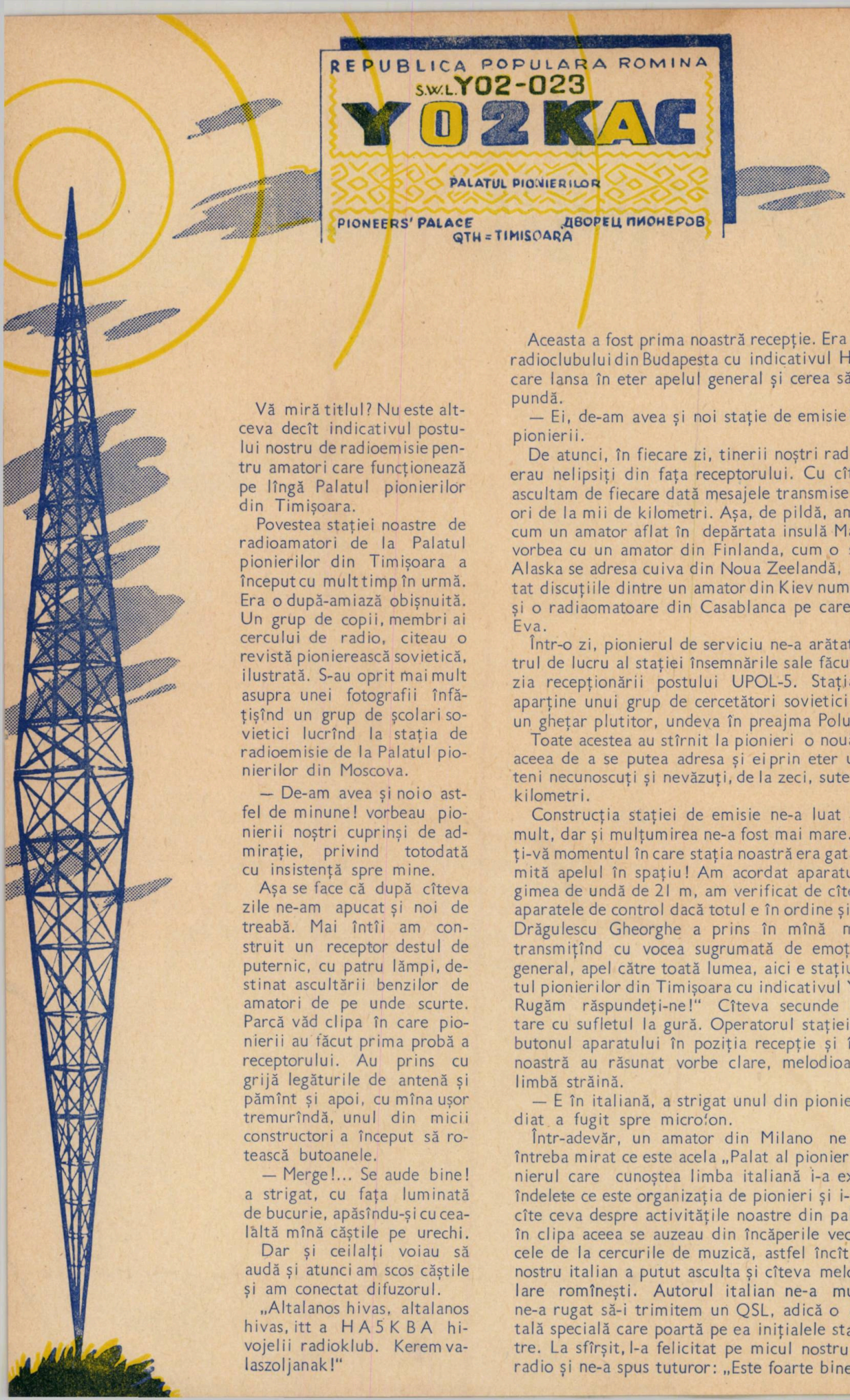

Vă miră titlul? Nu este altceva decît indicativul postului nostru de radioemisie pentru amatori care funcționează pe lîngă Palatul pionierilor din Timișoara.

Povestea stației noastre de radioamatori de la Palatul pionierilor din Timișoara a început cu mult timp în urmă. Era o după-amiază obișnuită. Un grup de copii, membri ai cercului de radio, citeau o revistă pionierească sovietică, ilustrată. S-au oprit mai mult asupra unei fotografii înfățișînd un grup de școlari sovietici lucrînd la stația de radioemisie de la Palatul pionierilor din Moscova.

— De-am avea și noi o astfel de minune! vorbeau pionierii noștri cuprinși de admirație, privind totodată cu insistență spre mine.

Așa se face că după cîteva zile ne-am apucat și noi de treabă. Mai întîi am construit un receptor destul de puternic, cu patru lămpi, destinat ascultării benzilor de amatori de pe unde scurte. Parcă văd clipa în care pionierii au făcut prima probă a receptorului. Au prins cu grijă legăturile de antenă și pămînt și apoi, cu mîna ușor tremurîndă, unul din micii constructori a început să rotească butoanele.

— Merge!... Se aude bine! a strigat, cu fața luminată de bucurie, apăsîndu-și cu cealaltă mînă căștile pe urechi.

Dar și ceilalți voiau să audă și atunci am scos căștile și am conectat difuzorul.

„Altalanos hivas, altalanos hivas, itt a HA5KBA hivojelii radioklub. Kerem valaszoljanak!"

Aceasta a fost prima noastră recepție. Era stațiunea radioclubului din Budapesta cu indicativul HA5KBA care lansa în eter apelul general și cerea să i se răspundă.

— Ei, de-am avea și noi stație de emisie! spuneau pionierii.

De atunci, în fiecare zi, tinerii noștri radioamatori erau nelipsiți din fața receptorului. Cu cîtă emoție ascultam de fiecare dată mesajele transmise de multe ori de la mii de kilometri. Așa, de pildă, am ascultat cum un amator aflat în depărtata insulă Madagaskar vorbea cu un amator din Finlanda, cum o stație din Alaska se adresa cuiva din Noua Zeelandă, am ascultat discuțiile dintre un amator din Kiev numit Serghei și o radiaomatoare din Casablanca pe care o chema Eva.

Într-o zi, pionierul de serviciu ne-a arătat în registrul de lucru al stației însemnările sale făcute cu ocazia recepționării postului UPOL-5. Stația aceasta aparține unui grup de cercetători sovietici aflați pe un ghețar plutitor, undeva în preajma Polului Nord.

Toate acestea au stîrnit la pionieri o nouă dorință: aceea de a se putea adresa și ei prin eter unor prieteni necunoscuți și nevăzuți, de la zeci, sute și mii de kilometri.

Construcția stației de emisie ne-a luat timp mai mult, dar și mulțumirea ne-a fost mai mare. Imaginați-vă momentul în care stația noastră era gata să transmită apelul în spațiu! Am acordat aparatul pe lungimea de undă de 21 m, am verificat de cîteva ori cu aparatele de control dacă totul e în ordine și pionierul Drăgulescu Gheorghe a prins în mînă microfonul transmițînd cu vocea sugrumată de emoție: „Apel general, apel către toată lumea, aici e stațiunea Palatul pionierilor din Timișoara cu indicativul YO2KAC. Rugăm răspundeți-ne!" Cîteva secunde de așteptare cu sufletul la gură. Operatorul stației a răsucit butonul aparatului în poziția recepție și în camera noastră au răsunat vorbe clare, melodioase, într-o limbă străină.

— E în italiană, a strigat unul din pionieri și imediat a fugit spre microfon.

Într-adevăr, un amator din Milano ne auzise și întreba mirat ce este acela „Palat al pionierilor". Pionierul care cunoștea limba italiană i-a explicat pe îndelete ce este organizația de pionieri și i-a povestit cîte ceva despre activitățile noastre din palat. Chiar în clipa aceea se auzeau din încăperile vecine cîntecele de la cercurile de muzică, astfel încît prietenul nostru italian a putut asculta și cîteva melodii populare românești. Autorul italian ne-a mulțumit și ne-a rugat să-i trimitem un QSL, adică o carte poștală specială care poartă pe ea inițialele stației noastre. La sfîrșit, l-a felicitat pe micul nostru operator-radio și ne-a spus tuturor: „Este foarte bine că la voi

copiii învață lucruri bune și folositoare. În țara voastră copiii trebuie să fie foarte fericiți. La noi, în Italia, nu există „Palate pionierești".

De atunci, n-a trecut zi în care să nu avem una sau mai multe legături cu corespondenți din toate colțurile lumii. O dată, pe la orele 9 dimineața, pionierii au stat de vorbă cu un amator din Siberia. Afară, soarele ardea puternic.

— Noapte bună, prieteni, ne-a spus siberianul la încheierea discuției și toți au rămas mirați...

Cum se poate una ca asta? A glumit siberianul?

Abia apoi ne-am lămurit că în Siberia, pe cealaltă emisferă a globului, era plină noapte și că oamenii se odihneau după o zi de trudă.

Altădată s-a întîmplat ceva deosebit de interesant. După ce, ca de obicei, am lansat apelul general în mai multe limbi, ne-a răspuns o stație din orașul italian Viareggio, al cărei operator ne transmitea că pentru un caz grav de boală avea nevoie de un medicament numit Tarcolisin, și că acest medicament nu se găsește în Italia. Pionierii noștri au făcut o cerere către Ministerul Sănătății arătînd despre ce este vorba, iar ministerul i-a trimis operatorului italian prin Crucea roșie internațională medicamentul salvator.

Sînt uneori și unele întîmplări hazlii. Așa, de pildă, într-o dimineață, pionierul Csapo Mihai a intrat în legătură cu un amator sovietic din Odesa. Csapo Mihai i-a spus că este pionier și că stația este a Palatului pionierilor.

— Cum, ești pionier? Atunci de ce nu te-ai dus la școală? a întrebat sovieticul, și după glas se vedea că este oarecum supărat. Csapo a trebuit să-i explice că are școală după-amiază și că în general este fruntaș la învățătură, iar prietenul din Odesa s-a liniștit și convorbirea a continuat încă mult timp. Altădată, intrasem chiar eu în legătură cu o stație din Londra. Pionierii, curioși, s-au apropiat de microfon, fiecare vrînd să fie cît mai aproape de aparat.

— Dar cîți copii aveți de se aude așa gălăgie? a întrebat englezul.

— Am 18 băieți și 3 fetițe, i-am răspuns zîmbind.

Din Londra s-au auzit în difuzor exclamații de uimire. Bineînțeles, l-am liniștit imediat, explicîndu-i că nu-i vorba de propriii mei copii, ci de pionierii din cercul de radio care se aflau în ziua acea lîngă stație.

Cea mai hazlie dintre întîmplări s-a petrecut însă nu demult, cu ocazia unei expoziții pionierești, unde am montat o stație mică de emisie. De aici, cîțiva pionieri țineau legătura cu stația de la palat făcînd demonstrații pentru vizitatori.

Într-o după-amiază, cînd expoziția era aproape plină, eu mă aflam la stația palatului. Unul dintre pionieri a intrat în legătură cu expoziția, și plin de nerăbdare aștepta răspunsul colegului său de la stația de acolo.

— Ghiță, du-te acasă și taie lemne pentru diseară! auzirăm noi cu uimire în difuzor, în loc de răspunsul operatorului.

Era mama pionierului care, vizitînd expoziția și recunoscînd vocea copilului, îi dădea acestuia instrucțiuni gospodărești prin radio.

Dar cîte n-ar mai fi de spus despre activitatea stației noastre! Cine vrea să știe mai multe îl rugăm să ne asculte la radio pe lungimile de undă de 42 m în fiecare duminică dimineața cînd emitem în limba romînă.

profesor
George Pataky

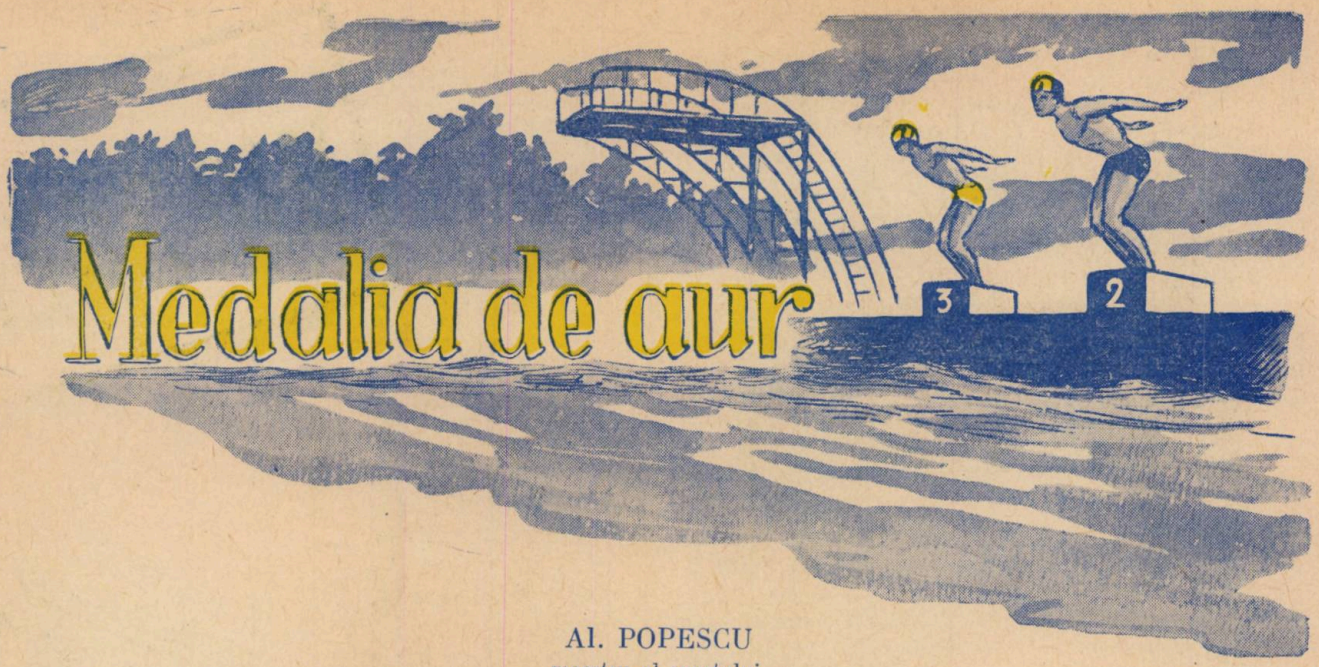

Medalia de aur

Al. POPESCU
maestru al sportului

Acasă, printre cupe, plachete și diplome, privirile mi se opresc adeseori pe o medalie strălucitoare de aur. Și, o dată cu sclipirea ei, revăd întotdeauna ziua aceea de august, cînd am primit-o...

Varșovia 1955 ! Era într-una din zilele întrecerilor în cadrul festivalului. La bazinul de înot, miile de spectatori umpluseră tribunele pînă la refuz. Lîngă blocurile de start tocmai se aliniaseră concurenții în proba de 200 m „fluture". Printre ei mă aflam și eu. Așteptam fluierul arbitrului și abia mai respiram de emoție.

Am sărit în apă. Înaintam printre valuri cu toată energia, în vreme ce prin minte, ca într-un film, mi se învălmășeau frînturi de amintiri...

. . . . . .

...1949, pe un mic teren de sport dintr-un cartier al capitalei, o ceată de copii neastîmpărați bat mingea. Meciul e în toi. Soarele de vară arde puternic. Șiroaie de sudoare se preling pe obrajii aprinși ai „neîntrecuților fotbaliști". Deodată, unul dintre ei se oprește din joc :

— Băieți, am o idee. Afară e tare cald. Ce-ar fi să mai lăsăm fotbalul și să mergem la ștrand, să ne mai răcorim !?

Bineînțeles, propunerea este primită cu multă bucurie.

Așa am ajuns eu la Ștrandul tineretului, unde aveam să fac cunoștință pentru prima oară cu apa bazinului. De atunci, ștrandul a început să mă cheme tot mai des la el. Iar în 1951, iată-mă luînd parte la primul meu concurs. Împreună cu ceilalți juniori din echipa de polo a asociației „Locomotiva" am ajuns pînă în finala campionatului național de natație.

Primii pași în sport îi făcusem, așadar, cu succes !

. . . . . .

Într-o seară din vara anului 1952, antrenorul m-a îndemnat să încerc să înot 100 m „bras". Nu prea mă încînta ideea. Eu eram preocupat de polo și nici prin minte nu-mi trecea că voi putea vreodată să iau parte la o probă de viteză. Mare însă mi-a fost mirarea cînd privind cronometrul, la sfîrșitul cursei, am constatat că parcursesem distanța într-un minut și 29 de secunde. Din seara aceea am început să mă antrenez cu multă atenție la probele de viteză „bras" și „fluture". Rezultatele erau din zi în zi tot mai frumoase.

. . . . . .

A sosit și iarna. Mulțumit de frumoasele succese, am început să uit de antrenamente. De aceea, în concursul din 1953, cu echipa R. P. Bulgaria, rezultatul obținut de mine este cu totul sub așteptări. Suferisem o înfrîngere. Și nu era deloc ușor să refac ceea ce pierdusem numai și numai din vina mea.

Dar iată că într-o zi intervine ceva la care nici eu nu m-am așteptat. Pînă atunci înotasem „fluture" obișnuit : cu brațele făceam simultan mișcarea pe deasupra capului, care amintește de zborul fluturelui, iar cu picioarele băteam foarfeca. Îmi amintesc și-mi voi aminti totdeauna de prima încercare pe care am făcut-o în schimbarea acestui stil pentru a căpăta un spor de viteză.

Aici începe povestea „delfinului". În joacă, sub privirile antrenorilor, am încercat să schimb bătaia picioarelor din foarfecă într-o bătaie simultană de sus în jos și de jos în sus. La fel cum bate delfinul apa cu coada.

Îmi dădeam seama că, printr-o astfel de bătaie cu picioarele, corpul nu se mai ondulează lateral, ca la pești (din care cauză ei au timpi morți în înaintare), ci vertical.

Viteza sporea pe măsură ce mișcările mi se coordonau mai bine. La capătul bazinului, însă, deziluzie:

— Nu merită să pierzi timpul cu „delfinul". Ai mișcările incorecte, mi-au spus antrenorii îndepărtîndu-se de mine.

Totuși, înotătorii maghiari Feher și Tumpek și-au început la fel cariera sportivă, deși mulți specialiști nu vedeau nici un viitor în acest stil. „Delfinul" însă și-a arătat repede supremația. Tumpek a devenit recordman mondial !

Nu ! Trebuie să mai încerc. N-am să mă las așa repede pînă nu mă conving că „delfinul" nu mi se potrivește !

. . . . . .

În luna mai 1955 am plecat în Belgia, la un concurs care avea loc la Bruxelles. Eram bine pregătit, iar lucrul acesta s-a văzut prin rezultatele realizate : la 100 m „fluture" (înotați „delfin") am obținut 1 minut, 4 secunde și nouă zecimi — a treia performanță din lume —, iar la 200 m „fluture" am adus recordul țării la 2 minute, 35 de secunde și șapte zecimi.

. . . . . .

Și iată-mă în finala cursei de 200 m „fluture" la Varșovia.

Mai erau cîțiva zeci de metri pînă la sosire. Alături de mine... temutul Feher. Credeam că el îmi va fi principalul adversar, și atenția mea era îndreptată doar asupra lui. Destul de tîrziu mi-am dat seama, privind înaintea mea pe Strujanov, că atacul acestuia nu fusese un simplu „foc de paie". Trebuia să-mi pun toate forțele, toată voința mea în joc dacă voiam să-l depășesc. Trebuia să cîștig!

Încet, încet, distanța dintre mine și Strujanov se micșora. Mai erau doar 15 m pînă la sosire. Voi reuși eu să-l ajung? În acele momente, n-am mai auzit nimic din jur: nici uralele publicului, care creșteau mereu, și nici măcar clipocitul ritmic al apei. În mintea mea, un singur gînd se învîrtea: trebuie, trebuie să cîștig.

Cu atîta putere am dorit aceasta încît... nu mi-am dat seama că am cîștigat cursa decît atunci cînd, sosit la capătul bazinului, am fost asaltat de toți compatrioții mei aflați de față.

Au urmat apoi podiumul învingătorilor, imnul de stat al republicii noastre și medalia de aur.

Luați o sticlă perfect uscată, nu mai mică de $^1/_2$ litru, cu gîtul ceva mai larg decît al sticlelor obișnuite. Curățați un ou fiert și umeziți-l. Așezați-l pe gîtul sticlei. Nici vorbă să intre înăuntru! Spuneți prietenilor voștri că veți reuși să introduceți oul fără a-l împinge și, mai ales, fără a-l atinge din moment ce l-ați așezat pe gîtul sticlei.

Nu aveți decît să aprindeți o hîrtie căreia să-i dați drumul în sticlă și apoi să așezați oul așa cum se vede în desen. Peste cîteva clipe, datorită presiunii scăzute a gazelor din sticlă (în momentul introducerii hîrtiei aprinse, aerul încălzit a ieșit afară), oul va fi „supt" și cu o mică pocnitură va cădea pe fundul sticlei.

Luați un borcan de sticlă cu un deget de apă pe fund, în care introduceți un capac de sticlă de bere umplut cu spirt așezat pe o bucată de plută plată. Alături, ceva mai jos, așezați un pahar cu apă în care introduceți capătul unui tub de cauciuc. Celălalt capăt al tubului trebuie să treacă printr-un capac de

carton perfect etanș. Dați foc spirtului și puneți prietenilor voștri următoarea întrebare: ce se va întîmpla dacă veți acoperi cu capacul de carton borcanul de sticlă? Puțini vor răspunde că apa din pahar se va ridica prin tub și va curge în borcan datorită vidului creat aici prin arderea oxigenului și bioxidului de carbon dizolvat în apă.

CINE LE DEZLEAGĂ?

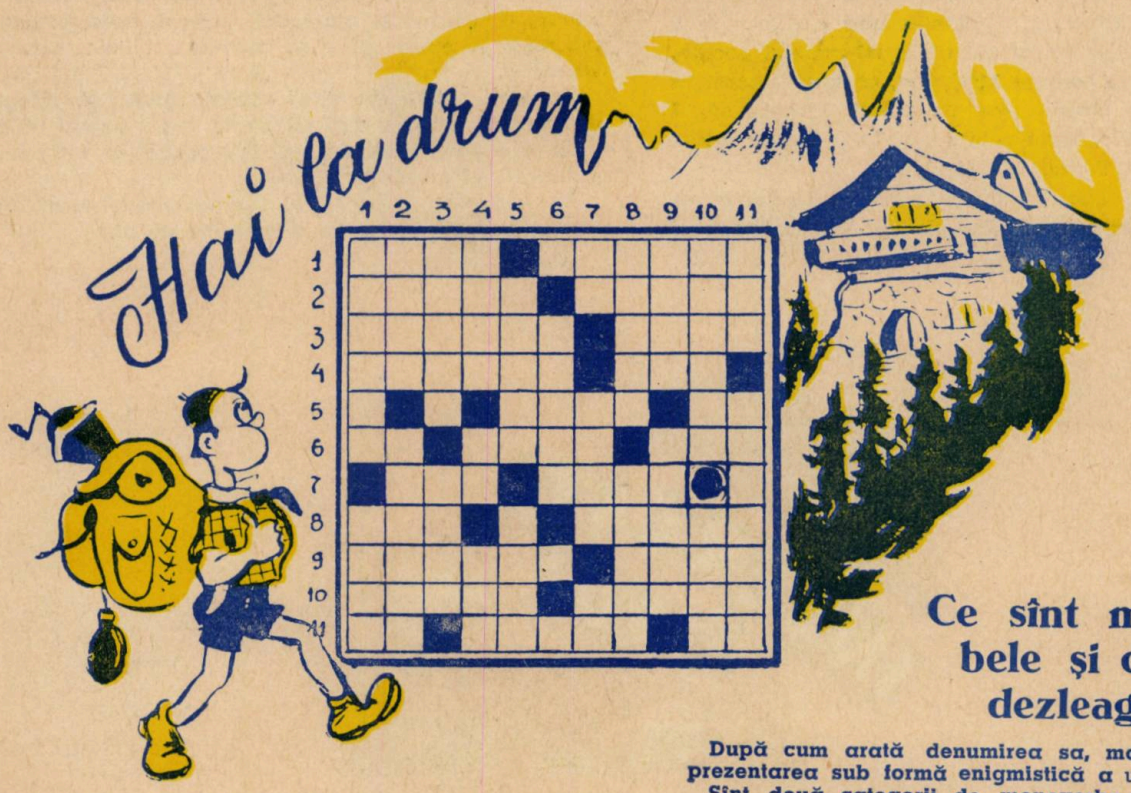

HAI LA DRUM!...

ORIZONTAL: 1) Adăpost pentru escursionişti — Grup de copii aflaţi la odihnă la munte sau la mare. 2) Localitate balneară cu un lac cu apă minerală în Muntenia — Drum ce merge suind coasta unui munte. 3) Şir de munţi cu multe baze turistice — Corabia lui Noe. 4) A aşeza în linie dreaptă — Rostit. 5) Zi a săptămînii — Are urechi dar nu aude! 6) Două litere din şapte — Loc preferat de cei cărora le place înotul şi plaja însorită — Chiar acum! 7) Plasă de prins peşti — Litoralul mării de-a lungul căruia se întinde plaja. 8) Nume de fată — Te îmbie la urcuş spre crestele îndreptate spre cer. 9) Călătoreşte dintr-un loc într-altul pentru a cunoaşte frumuseţile naturii — Umblu să găsesc ceva. 10) Aşezări omeneşti — Luntre uşoară pentru plimbări pe apă. 11) Notă muzicală — Potoleşte setea excursioniştilor pe potecile munţilor — Sînt.

VERTICAL: 1) Casă de adăpost pentru excursionişti — Cea mai mică parte dintr-un element chimic. 2) Cel mai înalt vîrf din munţii Bucegi — Intinderi acoperite cu arbori la umbra cărora se instalează de obicei taberele de vară. 3) Are călduri din cauza frigului! — Anotimpul cel mai prielnic pentru excursii. 4) Transportă pe excursionişti spre munţii înalţi sau marea albastră — Pe mine — Pronume. 5) Sprintenă — Pun ceva într-un loc. 6) Lapte acru închegat. 7) Nu duc lipsă — Rudă. — Bont numai pe jumătate! 8) „Trei...", numele unei cabane în munţii Bucegi — Localitate la poalele munţilor Făgăraşului de unde se deschid drumuri spre Bran şi Piatra-Craiului. 9) Care au gustul oţetului — Bucată de oţel cu care lovind în cremene se scot scîntei. 10) Raniţă de pînză în care se pun alimente, îmbrăcăminte şi alte lucruri trebuincioase într-o excursie — Fontă. 11) Astfel — Briceag necesar în echipamentul de excursie.

Cuvinte rare: AVA, ARCA.

Ce sînt monoverbele şi cum se dezleagă ele

După cum arată denumirea sa, monoverbul este prezentarea sub formă enigmistică a unui cuvînt.

Sînt două categorii de monoverbe: literale, **care se prezintă sub formă de litere, şi** ilustrate.

MONOVERBUL LITERAL

Orice monoverb are o „cheie", adică o explicaţie, formată din două numere: primul arată din cîte părţi este alcătuit, iar al doilea număr arată cîte litere are în total dezlegarea.

Pentru a ajunge la dezlegarea unui monoverb, ne servim de unele elemente ajutătoare. **Acestea pot fi: o prepoziţie, o conjuncţie, un adjectiv, un verb, un adverb, un numeral, un prefix sau chiar o propoziţiune.**

Exemple: (6—11)

R U R / R R

Dezlegarea: între-R-U-pe R-e = întrerupere.

Acum încercaţi să dezlegaţi singuri monoverbele:

(5—7)

i / CT

(2—7)

LA LA LA LA

„CRAVATA ROŞIE", revista pionierilor şi şcolarilor, editată de Comitetul Central U. T. M., apare la începutul fiecărei luni. Redacţia şi Administraţia: Editura Scînteii — Bucureşti — Piaţa Scînteii nr. 1.
Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. R. raionale, regionale şi prin difuzorii voluntari.

Tiparul executat la Combinatul Casa Scînteii „I. V. Stalin". Piaţa Scînteii nr. 1

Pagina DISTRACTIVĂ

DESEN GREȘIT

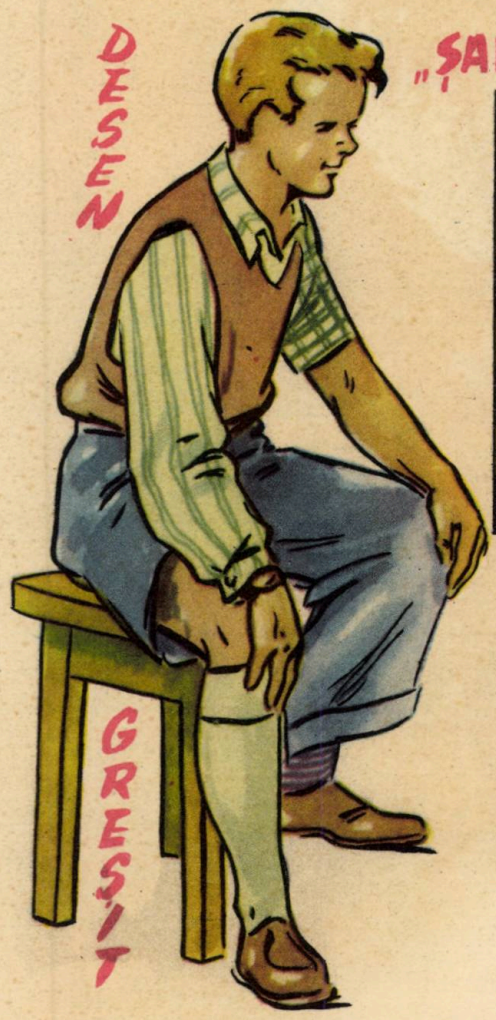

Priviți desenul de mai sus 30 de secunde, căutînd ca în acest timp să observați cîte greșeli are. Cîștigă acel care observă cele mai multe greșeli (8).

„ȘAH" - PROBLEMA Nr. 1

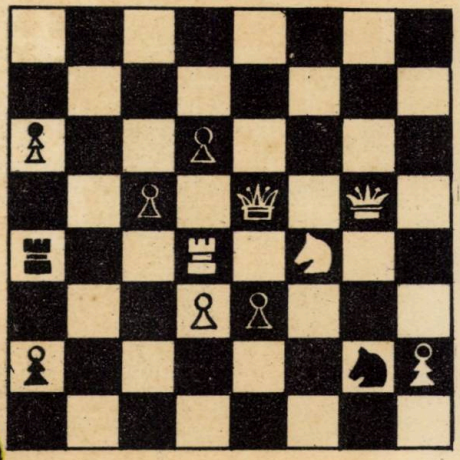

O problemă de șah este o poziție inventată a unor piese pe tabla de șah, în care se cere ca albul, mutînd primul, să dea mat pe negru într-un număr de mutări. În cazul problemei noastre de mai sus, autorul M. K. Goniaev ne propune să dăm mat pe negru în 2 mutări. Deci albul începe, negrul răspunde la prima mutare a albului, iar în mutarea care urmează albul dă mat.

Arcașul din desen a slobozit săgeata. Ce va ochi cu ea? Pentru a vă da seama priviți vîrful săgeții, apoi apropiați pagina pînă aproape de nas.

★

PATA oarbă

Închideți ochiul drept și priviți cu stîngul tot timpul cercul alb din dreapta. Apropiați foarte încet pagina de vîrful nasului. La un moment dat cercul alb din stînga va dispare, pentru a apare iarăși după cîtva timp.

Explicația? Pe retina ochiului, acolo unde se oglindește imaginea, există un anumit punct numit „pata oarbă", în care imaginea nu

Fără cuvinte...

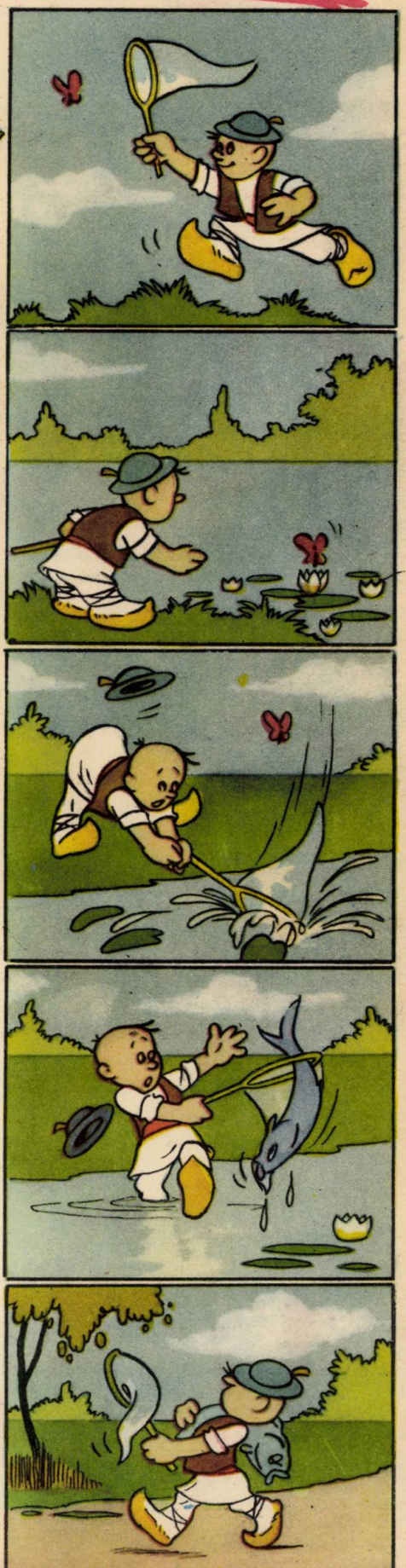

DIN ÎNTÂMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

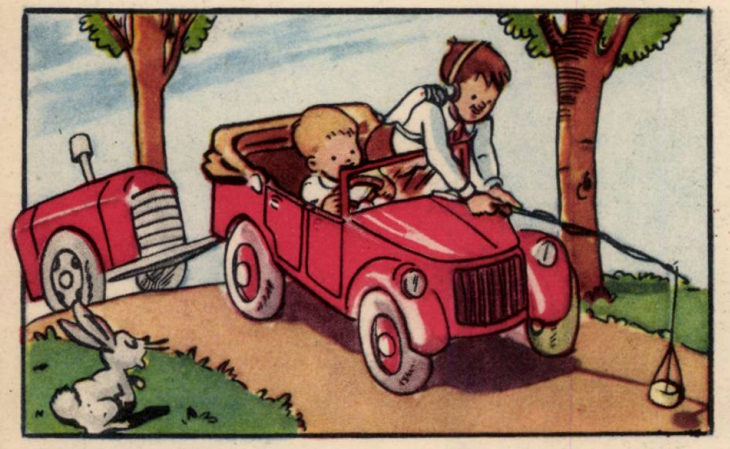

O-ntîmplare neașteptată,
— Fiți cu toții ochi și-urechi —
Avu loc de astă dată
Cînd s-au dus la strîns fier vechi.

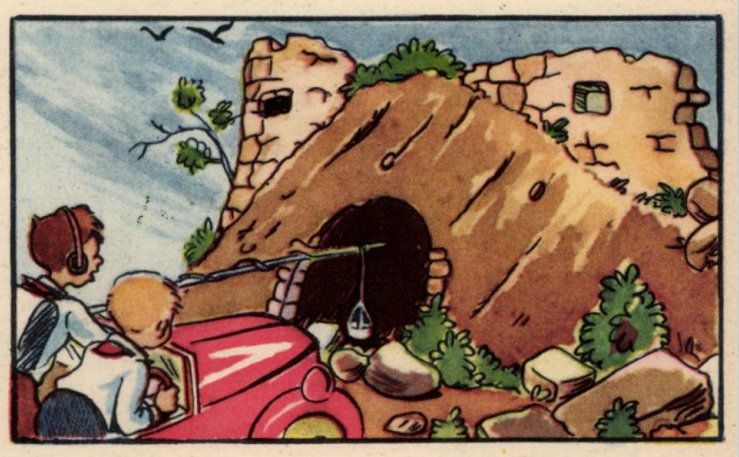

Iată-i veseli în mașină
— Au carnete de șofer! —
Și mai au la îndemînă
Detectorul pentru fier.

Truță a oprit motorul
Drept în fața unui deal...
(Semnalase detectorul:
„Stop! Pe-aicea e metal!")

Ca remorcă la mașină
Au un motocompresor:
Cu ciocanul, prin ruină,
Drumul și-l deschid ușor.

Și deodată, cu mirare,
Văd armuri perechi, perechi!
— Nu ne-nșală ochii oare?!
— Ăsta-i fier... din cel mai vechi!!

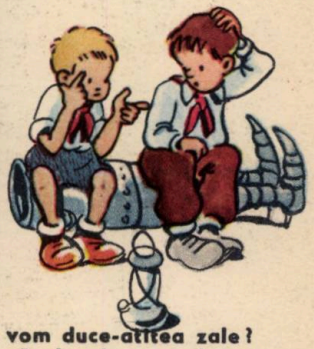

— Cum vom duce-atîtea zale?
— Cred că planul meu e bun...
Asta este... știu o cale!!
(Știu eu, dar nu vă spun).

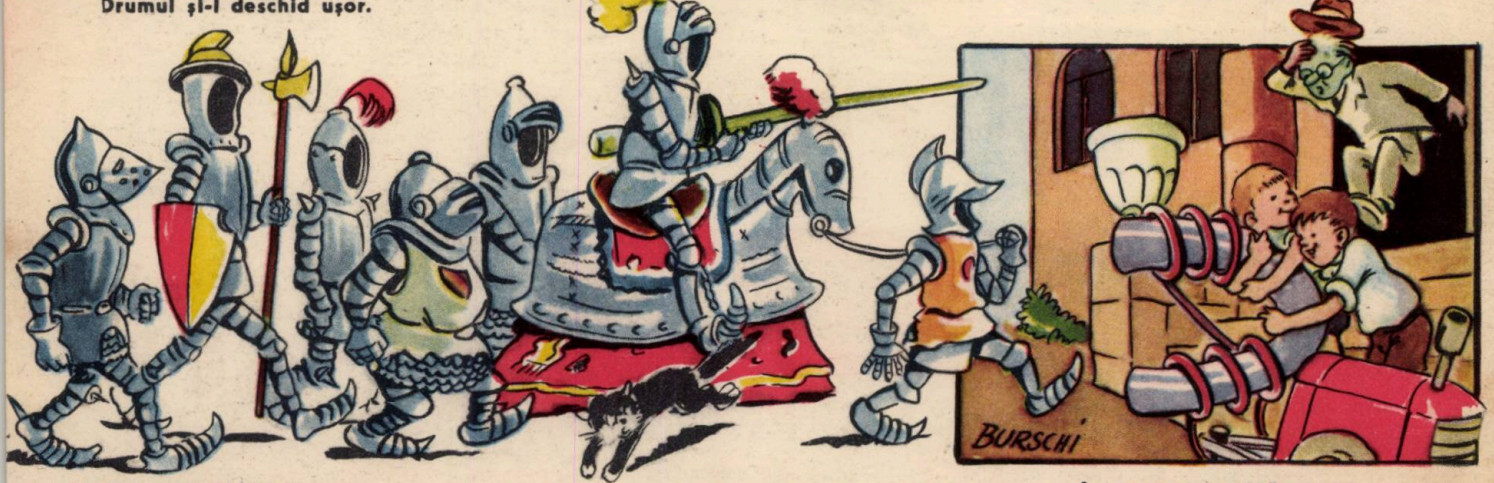

... Pe șoseaua asfaltată

Stîngul-dreptul, stîngul-dreptul...

... La muzeu surpriză mare: —

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

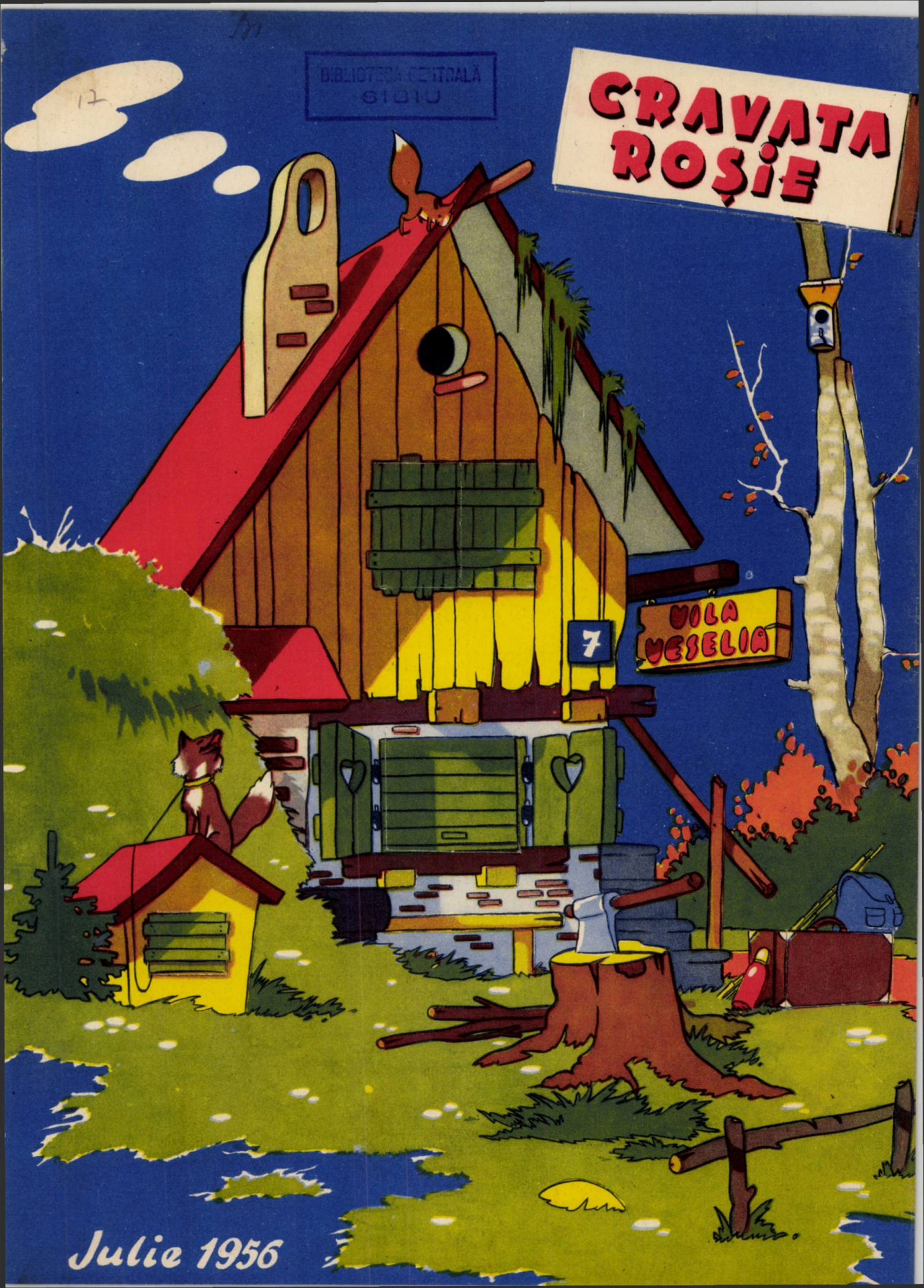

Julie 1956

1964

TABARA!!
TABARA'
RODAJ
FOC DE TABARA'
ATOM
FOTO
1.90
Dupes

Obrăznicătura

de MIHAIL ŞOLOHOV

Ilustraţii: N. POPESCU

în romîneşte de M. SEVASTOS

(Continuare)

Tatăl îi spunea Minka; mama — Miniuşka. În clipele de duioşie, bunicul îl face „ştrengar", iar cînd sprîncenele îi atîrnă pe ochi ca nişte zdrenţe cărunte îi zice: „Hei, Mihailo Fomici, vino încoace să-ţi răsucesc urechile!"

Cît despre ceilalţi — cumetrele din vecini, băieţii şi întreaga staniţă — toţi îi spun: Mişka şi „obrăznicătura".

Maică-sa îl făcuse din flori, dar peste o lună se cununase cu ciobanul Foma, care era tatăl băiatului. Porecla de „obrăznicătură" se prinse de dînsul ca pecinginea şi nu-l mai părăsi niciodată.

Mişka era, de feleşagul său, firav, costeliv. Părul îi semăna, primăvara cu petalele de răsăritä* în floare; iar în iunie soarele îl ardea cu arşiţa lui, făcîndu-l murg şi învîrtejit. Obrajii săi, ca oul de vrabie, erau presăraţi cu pistrui. Pielea de pe nas îi crăpa, jupuindu-se, din pricina soarelui şi a căldatului fără răgaz. Mişka, care şchiopăta puţin de-un picior, avea un singur lucru frumos: ochii. Albaştri şi vicleni, ei se iţeau prin îngustele crăpături de pe faţa-i pistruiată, ca nişte aşchii de gheaţă netopită de pe rîu.

Tatăl îl iubea tocmai pentru ochii aceştia şi pentru neastîmpărul lui nebunatic. Îi adusese ca dar de la oaste turtă-dulce de Viazma, veche de cînd lumea, întărită ca piatra de atîta vreme, şi o pereche de cizmuliţe purtate. Mama învelise cizmuliţele într-un prosop şi le strînsese într-o ladă. În aceeaşi seară, Mişka sfărîmă cu ciocanul turta-dulce pe prag şi o mîncă pînă la cea din urmă fărîmitură.

A doua zi Mişka se trezi cînd răsări soarele. Luă din ceaun un pumn de apă, călduţă de atîta stat, îşi mînji pe obraji glodul din ajun şi alergă să se usuce în curte.

Maică-sa trebăluia pe lîngă vacă. Bunicul, care şedea pe prispă, îl strigă:

— Ştrengarule, ia zvîcneşte sub hambar! A cotcodăcit acolo o găină: a lepădat pesemne un ou.

Mişka era totdeauna săritor faţă de bunicu-su: zbucni în patru labe sub hambar, ieşi pe partea cealaltă, şi ia-l de unde nu-i! Porni fuguţa prin grădina de zarzavat, alergă la iaz — întorcînd din cînd în cînd capul îndărăt ca să vadă dacă nu l-a zărit bunicu-su.

Pînă să ajungă în goană la gardul de nuiele, lui Mişka i se băşicaseră picioarele în urzici. Iar bunicul aştepta, gemînd; în cele din urmă îşi pierdu răbdarea şi se strecură de-a buşilea sub hambar. Se mînji de găinaţ şi, cu ochii mijiţi din pricina întunericului înăbuşitor, se tîrî pînă la capăt, lovindu-se cumplit cu capul de podeaua hambarului.

— Mare nătărău mai eşti, Mişka, zău aşa! Cotrobăieşti, cotrobăieşti şi nu găseşti nimic. Parcă găina are să se ouă aici? Dincoace, sub piatra aceea, acolo trebuie să fie oul. Dar unde eşti, ştrengarule?

Bunicul însă nu căpătă nici un răspuns. Atunci îşi scutură smocurile de gunoaie de pe haine şi ieşi de sub hambar. Cu ochii pe jumătate închişi, se uită îndelung la iaz, îl văzu pe Mişka şi dădu din mînă a pagubă. La iaz băieţii îl înconjurară pe Mişka şi începură să-l întrebe:

— Taică-tu a fost la război?

— Fost.

— Şi ce-a făcut acolo?

— Ce putea să facă? S-a luptat!

— Minţi! A omorît păduchi şi a ros oase la bucătărie!

Băieţii izbucniră în hohote de rîs şi prinseră să-l împungă cu degetul pe Mişka şi să se hîrjonească în jurul lui. Ochii lui Mişka se umplură de lacrimi din pricina obidei amare. Ba mai sări cu gura şi Vitka, feciorul popii, începînd să-l zădărească fără milă.

* Floarea-soarelui.

— Nu-i așa că tatu-tu e comunist? îl întrebă el.

— Nu știu.

— Ba eu știu că-i comunist. Tătăica mi-a spus azi dimineață că el și-a vîndut diavolului sufletul. Și mi-a mai spus că burjuii au să-i spînzure în curînd pe toți comuniștii!

Băieții tăceau mîlc, iar lui Mișka i se strînsese inima. Au să-l spînzure pe tătuța lui? De ce? Scrîșni din dinți și zise:

— Tătuța are o armă mare de tot și o să-i ucidă el pe toți burjuii! Scoțînd un picior înainte, Vitka spuse triumfător:

— N-are atîta putere. Tătăica n-o să-i dea sfînta blagoslovenie și fără sfințire el nu poate face nimic!

Proșka, fiul băcanului, își umflă nările, îl izbi pe Mișka în piept și răcni la dînsul:

— Ia mai slăbește-ne cu taică-tu. Cînd a izbucnit revoluția, el i-a luat tatei marfa. De aceea tata a spus: „Cum s-o întoarce roata, eu am să-l ucid mai întîi pe văcarul Foma!"

Nataška, sora lui Proșka, bătu cu talpa în pămînt:

— Trageți-i o chelfăneală, băieți! Ce stați numai și vă uitați?

— Mardește-l pe feciorul de comunist!

— Obrăznicătura!

— Dă-i peste bot, Proșka.

Proșka ridică o vargă și îl croi pe Mișka peste umăr; Vitka, feciorul popii, îi puse piedică, și Mișka, buf! căzu pe spate în nisip.

Băieții începură să zbiere și tăbărîră asupra lui. Nataška scheuna pițigăiat și-l zgîria cu unghiile pe gît. Cineva îl lovi puternic cu piciorul în pîntec.

Zvîrlindu-l pe Proșka deasupra lui, Mișka sări în picioare și alergînd cotit, ca iepurele gonit din urmă de prepelicari, o luă la sănătoasa spre casă. Băieții prinseră să-l fluiere, să arunce cu pietre într-însul, dar nu se luară după el.

Mișka răsuflă ușurat numai cînd se înfundă cu totul în cînipiștea verde și înțepătoare. Se așeză pe țărîna jilavă, înmiresmată. Își șterse sîngele de pe gîtul zgîriat și se puse pe plîns. Deasupra, soarele, petrecîndu-și razele printre frunze, căuta să i se uite drept în ochi. Îi zbici lacrimile de pe obraz și, ca o mămuță, îi sărută duios creștetul roșcovan plin de vîrtejuri.

Mișka șezu așa mult timp, pînă i se uscară ochii; apoi se sculă și se furișă încetișor în curte.

Sub șopron, tatăl său ungea cu dohot roțile căruței. Șapca îi lunecase pe ceafă, panglicile îi atîrnau în jos, iar cămașa-i albastră avea pe piept dungi

albe. Mișka se apropie șoldiu* de el și se opri lîngă căruță. Tăcu îndelung, apoi, îmbărbătîndu-se, atinse mîna părintelui său și-l întrebă în șoaptă:

— Tătuță, tu ce-ai făcut la război?

Omul zîmbi pe sub mustățile-i roșcovane și zise:

— M-am luptat, feciorul tatii.

— Dar băieții... băieții grăiesc că tu acolo n-ai făcut altceva decît să omori păduchi.

Mișka simți cum lacrimile îi puseră iarăși un nod în gît. Tatăl izbucni în rîs și îl apucă de mînă.

— Mint, fătul meu! Am călătorit pe apă cu un vapor, un vapor cît toate zilele, care umblă pe mări; uite pe acela am slujit ca matroz, iar după aceea am plecat la luptă.

— Și cu cine te-ai luptat?

— M-am luptat cu domnii, drăguțul tatii. Tu ești încă mic. De aceea a trebuit ca eu să mă duc la război: pentru tine. Este și un cîntec în privința asta.

Tatăl zîmbi și, cu ochii la Mișka, începu să cînte încetișor, bătînd tactul cu piciorul:

Măi, Mihail, Mihalka, Mihaleatko al meu!
Pe front tu nu te duce, că tata-i bun la greu.
E bătrîior, nu-i vorbă: mălaiul și-a mîncat,
Iar tu ești încă tînăr, nici nu te-ai însurat.

Mișka uită obida ce-i făcuseră băieții și începu să rîdă, fiindcă tatălui său i se zbîrliseră mustățile pe buză, ca sibircile din care maică-sa împletea cununi. Iar sub mustăți buzele îi plescăiau și gura i se căsca ca o gaură rotundă, neagră.

— Dar tu nu mă ține acum de vorbă, Minka, îi spuse taică-său , că am de dres căruța. Deseară, cînd ai să te duci la culcare, am să-ți povestesc de-a fir a păr despre război.

*

Ziua i se păru lui Mișka ca un drum lung, pierdut în fundul stepei. Soarele asfinți, prin staniță trecu cireada de vite, colbul se potoli și cea dintîi steluță sclipi pe cerul întunecat.

Nerăbdarea îl copleși pe Mișka, iar maică-sa, parcă într-adins, trebălui multă vreme pe lîngă vacă, trecu îndelung laptele prin strecurătoare, se coborî în pivniță și acolo se înfundă vreme de o oră pe ceasornic. Mișka se ținu scai de dînsa.

— Mai avem mult pînă la cină?

— Zburdalnicule, ți-au mas șoarecii în pîntece? Las'că nu rămîi de căruță!

Dar Mișka pretutindeni se ținea de ea: mama cobora în pivniță, el după dînsa... Mama pornea spre bucătărie, el pe urmele ei... Se prindea de ea ca o lipitoare, se agăța de poala ei, îi dădea tîrcoale.

— Mă-mu-că! Ci-năm o-da-tă?

— Da' lasă-mă în plata lui dumnezeu! Nu pot să scap de tine ca de rîie! Dacă ți-i a crăpa, ia o bucată de pîine și înfulec-o!

Dar Mișka nu se ogoi...! Nu ajută la nimic nici bleanda**... pe care i-o trase maică-sa peste ceafă.

La masă Mișka horpăi pe apucatelea ciorba și dădu buzna în odaie. Își aruncă pantalonașii departe după lădoi și din goană se strecură în pat sub plapuma maică-sii, care îi întocmise fața din cîrpulițe colorate. Se piti și așteptă să vină taică-su și să povestească despre război.

Bunicul stătea în genunchi înaintea icoanelor, se închina în șoaptă și bătea metanii. Mișka își ridică capul. Bunicul își îndoia cu trudă spinarea, se sprijinea de dușumea în degetele mîinii stîngi și cu fruntea — boc! de podele! În aceeași clipă Mișka făcea cu cotul în perete — buf!

Bunicul iarăși își iarăși șoptea rugăciuni și bătu metanii. Mișka bufni din nou în perete. Bunicul, supărat, se întoarse spre Mișka:

— Acuși îți arăt eu, blestematule, doamne iartă-mă! Mai bocănește tu, că pe loc te plesnesc.

Ar fi ieșit bătaie dacă tatăl n-ar fi intrat chiar atunci în odaie.

— Mișka, de ce te-ai culcat aici? îl întrebă el.

— Eu dorm cu mămuța.

Tatăl se așeză pe marginea patului și începu să-și răsucească mustața fără să spună un cuvînt; apoi adăugă, după cîteva clipe de gîndire:

— Dar eu ți-am așternut în odaie, în același pat cu bunicul...

— Eu nu mă culc cu bunicul!

— Și adică de ce?

— Fiindcă mustățile îi put a mahorcă!

Tatăl își răsuci iarăși mustața și oftă:

(va urma)

*Deșelat, spetit.
**Palmă.

INTUNERIC

de OTILIA CAZIMIR — ilustrații BIȚAN

Îi văd de cum intră pe poarta spitalului: ea, femeie trecută și împuținată, cu polcuța strîmtă, cu catrință veche și cu ghete mari pe picioarele goale, uscate și scorojite. Are fața mică și pîrlită, iar gura dusă înăuntru i-e așa de strînsă, de parcă i-a încrețit-o cineva cu acul. Și bătrînica asta umilită duce de mînă un băiat'năltuț, îmbrăcat curat cu surtucel nou și cu pălărie de pai, proaspăt ieșită din atelierul de lucru manual al școlii. Băiatul merge supus, ridicîndu-și spre soare fața rotundă și plină, dar fără pic de sînge în obraji.

— Stai, mătușă. Staț!...

Bătrîna se lasă pe banca din cerdac. Băiatul i se așază cuminte alături, zîmbind aiurea. Ochii lui aurii, cu gene de fată, răsfrînte, cu pupilele peste măsură de largi și cu albul întrețesut de vinișoare roșii și creț, au o privire străină și ciudată. Bătrîna îi ia pălăria de pe cap, i-o șterge pe dinăuntru cu capătul broboadei și o pune cu grijă lîngă ea, pe bancă.

— E împletită de mînuțele lui, duduiță...

Și ochii ei mici și spălăciți se împînzesc de lacrimi.

Pe fruntea băiatului pălăria a lăsat o dungă purpurie. Și de la rădăcina părului încep să se adune și să se rostogolească boabe mărunte de nădușeală.

— E al dumitale, mătușă?

Bătrîna își înfige în ochii mei privirea tulbure și grea:

— Da' de unde, duduiță, mi-i nepot, nepot de fată. N-avea nici trei anișori cînd o ramas singurel pe lume... L-am crescut numa' Dumnezeu știe cum! Da' se cheamă că am avut o bucurie la năcazurile și la sărăcia mea, că tare-omai fost cuminte, duduiță, și mult o mai fost cu durere și cu priință pentru bătrînețele mele cele chinuite... Ș-acu, iaca...

Băiatul și-a înălțat deodată capul și a întors urechea spre livadă, de parcă dintr-acolo, din iarba înspicată, ar veni numai pentru el un zvon tainic și dulce. Pe urmă colțurile gurii i s-au zbătut ca de o durere și a rămas din nou încremenit, ca pe altă lume.

Pe sub cerdac trece Ileana gardianca, cu un braț de rufe umede adunate de pe frînghie.

— Cu ce veste-poveste pe la noi, mătușică? Iaca și „părințelu"! Săru'mîna, părințele!

Și rîzînd, femeia intră în spălătorie.

Băiatul se uită în urma ei, și un surîs nedeslușit îi ridică, o clipă, colțurile gurii. Bătrîna oftează.

— Așa-i zice tot satul, duduiță: părințelu... Că el o gătit școala anul ista și-o ieșit primiandu'ntăi. Domnu' profesor zicea că să se mai ducă pe la dumnealui, să-i mai arate la carte, ca să-l bage la toamnă la școala normală. Da' Gheorghiță l-o spus dintru început că el nu vrea să se facă domn, că el popă vrea să se facă. Ș-acuma părintele, de cîte ori îl întîlnește, îi zice: „Bre Gheorghiță, fă-te mai repede popă — zice — că iaca, îmbătrînesc și-mi trebuie ajutor tînăr..."

Și o lumină de mîndrie clipește, parcă, în ochii tulburi ai bătrînei.

— Și ce are băiatul?

—Apăi să vezi mata, duduiță... Întăi și-ntăi l-o luat cu amețeală. Asta s-o-ntîmplat în ziua de Sîmpetru, cînd s-o împărțit primiile... Eu nu m-am putut duce, că l-am făcut lui surtucel nou și pe mine m-am lăsat, și nu mi-o venit să les, așa, între gospodari... Și numa' ce-l văd că vine galbăn de parcă-l supsese ducă-se pe pustii tot sîngele din obrăjori. Apoi, de-atunci, mi s-o pus mie cuțitul drept în inimă, duduiță... Da' el, de colo: „Nu-i nimica, bătrînico, am amețit o iecuță și mi-o trecut..."

Şi din ziua aceea nu i s-o mai întors sîngele-n obraz. Domnu' profesor mi-o spus să nu-l mai las să-nveţe. Da' el, de-a doua zi, o şi luat la frămîntat pustia ceea de carte! Numai zice că nu pricepe mai nimica şi că-l doare capul. Şi laca, acuma nici nu mai poate merge singurel pe drum, că merge cît merge, şi deodată o la haltiş. Dacă nu l-aş ţinea eu de mînă, ar da în şanţ... Şi tace. Tace, duduiţă, ceasuri la şir. Zice că nu mai poate de cap. Noaptea se învîrte în aşternut şi nu doarme. Şi dacă doarme, apoi suspină şi scheaună prin somn ca o sălbătăciune, ducă-se pe pustii...

— Şi de mîncat, mănîncă?

— Da' de unde! Nici nu mănîncă şi nici nu bea ca oamenii. Zice că i-i lehamite de la inimă. Îi mai cumpăr eu cîte-un covrigel, cîte-o lecuţă de lapte... Acu nici lapte nu mai vrea. Ieri am tăiat un puişor şi l-am făcut un borş dres cu ou şi cu smîntînă, cum ştiu eu că-i place lui. Da' parcă a pus gura pe el? Să ierţi mata, numa' cît l-o vînturat cu lingura şi i s-o şi aplecat. Zicea că-l strînge de gît... Eu gîndesc, duduiţă, că tot din deochi i se trage, că de-atunci, de la primii, l-o venit...

Mă apropii de băiat. Se uită la mine cu ochi mari şi trişti. Fruntea i-e rece, mîinile umede şi înţepenite.

— Ce te doare, Gheorghiţă?

Îşi duce mîna la frunte, pe urmă la gît. Mestecă în silă, clipind apăsat şi des. Se vede bine că face încercări dureroase să se dezmeticească, să înţeleagă.

Bătrîna îl mîngîie pe umăr, cu sfială:

— Spune duduiţei ce te doare... Spune-i, măiculiţă.

Pe obrazul copilului se rătăceşte un zîmbet stînjenit şi dulce.

— Capul... doare şi huleşte... huleşte...

Își flutură mîna pe dinaintea ochilor, cu un fel de mînie, ca și cum ar alunga o gînganie supărătoare. Pe urmă zice încet, cu glas moale și bun :

— Bătrînica se spărie... da' nu-i nimica, are să-mi treacă ei mie...

Simt că-mi tremură mîna pe mîna lui. Niciodată n-au fost în sat atîția cîini turbați ca în primăvara și în vara asta.

Îl mîngîi pe frunte.

— Are să-ți treacă, Gheorghiță, are să-ți treacă...

Copilul rămîne cu ochii duși, absent, cu zîmbetul mort, uitat pe obrazul palid și chinuit de tresăriri scurte.

O iau pe bătrînă la o parte :

— Mătușă, n-ați avut cumva, pe-acasă, vreun cîine bolnav ?

Se uită la mine cu nedumerire, ca și cum aș întreba-o un lucru cu totul străin de gîndurile ei, și-mi răspunde cam peste umăr, de mîntuială :

— Apoi am avut noi unul... o murit acu vreo trei săptămîni. Da' n-o fost bolnav, o murit de os. Pesemne c-o fost sămn rău, duduiță...

Și cu greu, vorbă cu vorbă, scot de la bătrînă toată povestea pînă la mărturisirea din urmă.

Băiatul căpătase de la domnișoara părintelui doi cățeluși albi : unul era alb peste tot, celălalt avea o pată cafenie pe pîntece. Dormea cu ei, își împărțea cu ei bucățica de pîine și-i învăța să sară ca la circ. Pînă cînd, într-o zi, unul din ei s-a îmbolnăvit.

— Și să vezi mata din ce, duduiță... Îmi trimisese cumnată-mea niște pește, că fusese fecioru-său la baltă și adusese mai mult. Am făcut și borș, și fript cu saramură. Și i s-o pus unuia dintre cățel un os de pește în gît. Nu mînca, nu bea, numa'atîta, că-i curgeau balele și se tăvălea în bătătură... Apoi ce s-o mai necăjit Gheorghiță cu ei, și cu degetele, și cu bețișorul, să-i scoată osul din gît ! Degeaba. Era înfipt adînc, pesemne, că din asta l s-o tras și moartea. L-am găsit țeapăn, dimineața, tocmai în fundul grădinii. Gheorghiță o plîns cît o plîns și pe urmă s-o dus la școală. Acolo, prin băieți, o aflat și domnu' profesor de cățel și, nici una nici două, mi-o trimis vorbă să-l duc pe Gheorghiță la Eș, la spital, c-o fost turbată jigodia...

Cînd am auzit eu de una ca asta, mi s-o făcut negru înaintea ochilor ! Trei cloște pe ouă, dintre care una gata să clocnească, purcei mititei... Cum să le las tăte-n pămînt și s-o pornesc pe drumuri, așa, de sufletu' dracului ? Doar cățelul nu fusese turbat, duduiță, murise de os... cunosc și eu atîta lucru ! C-așa-i domnu' profesor, prăpăstios : n-o trimis-o pe Ileana lui Iftodi la Eș, de-o făcut-o ciur, sărăcuța ! Atîta era de potrăcălită, duduiță, de nu găseai locșor neîmpuns pe pîntecuțul ei nici cît ai pune degetul ! Și parcă în toamnă nu tot o murit fata de anghină ?...

Am stat eu și m-am gîndit fel și chip și m-am mai sfătuit și cu băietul... Și a doua zi, cînd trecea domnu' pe la poartă, o ieșit Gheorghiță pe prispă cu celălalt cățel. „Da' parcă ziceați că o murit cățelul ?" — întrebă dumnealui. „Da' de unde — zic —, așa s-o spăriet Gheorghiță. I-am scos osul din gît, și iaca..." Dumnealui m-o crezut și m-o lăsat în plata sfîntului. Parcă de unde putea să știe că era alt cățel ?...

Și uitînd o clipă de hazul întîmplării de atunci, amarul ei de acum, bătrîna rîde cu vicleniе. Apoi iar începe să se caine, cu mîna la gură :

— Apoi acuma, la mata ni-i toată nădejdea, duduiță. Poate că i-ei da și lui niște prafuri din cele de care i-ai dat cumnată-mii cînd o zăcut de brîncă, să-i iese amețeala, că rău se mai canonește băietul bunicăi !

Din ochii stinși, lacrimi tulburi îi lunecă și se pierd în mîneca polcuței. Și, în fața acestei dureri umilite și neștiutoare, mînia mi se risipește. Îi spun domol, cu inima strînsă :

— Eu nu-i pot face nimic, mătușă. Trebuie să-l duci numaidecît la Iași. Trebuia să-l duci de-atunci, de cînd ți-a spus domnul profesor. Acuma... încearcă și dumneata...

Bătrîna ridică spre mine o căutătură sticloasă și înghețată. Își trage broboada peste frunte și rămîne așa, încremenită. Pe urmă își ferește într-o parte obrazul pămîntiu și zice îndesat, cu încăpățînare și cu un fel de ciudă :

— Da' de ce să-l duc, păcatele mele, că doar cățelul n-o fost turbat ? O murit de os. Mîncase pește. Parcă domnu' profesor ce știe ? Dumnealui îi tinerel... Cunosc și eu atîta lucru, că doar n-am îmbătrînit de florile cucului ! Cîinele, dacă-i turbat, mușcă. Aista nici nu s-o repezit măcar...

Cu greu o fac să înțeleagă că, oricum, trebuie să plece. Îi scriu, în grabă, toate îndreptările. Băiatul rămîne la mine pînă se duce ea să-și adune lucrușoarele pentru drum și să-și lase gospodăria în seama cumnatei.

S-a întors curînd. Aduce subsuoară o legăturică înnodată într-un ştergar de cînepă şi un sumăieş pentru băiat. S-a gătit şi ea: a încălţat ciorapi groşi de lînă, sub ghetele mari.

Vine gîfîind, neliniştită, nerăbdătoare.

— Eu gîndesc c-a fi unsprece, duduiţă. Mi-i să nu prăpădim trinu...

Se apropie de băiat şi-i mîngîie pe creştet cu mîna uscată şi aspră, vorbindu-i încet cu glas tremurat, pe care încearcă să-l facă uşor şi vesel:

— Mergem la Eş, Gheorghiţă. Mergi cu bătrînica... Ş-avem să ne ducem amîndoi să vedem şcoala ceea de popi, unde ai să intri şi tu la toamnă...

Băiatul răspunde cînd şi cînd cîte o vorbă, ca prin somn. Stă aplecat asupră-şi. Acolo, în adîncul minţii şi al trupului, se petrece ceva neînţeles, ceva străin, de la care nu-şi poate lua gîndul. Numai glasul umilit al bătrînei mai trezeşte cîte o scurtă licărire de înţelegere în ochii lui mari. Dar peste o clipă, privirea i se întoarce iarăşi înăuntru, fixă şi goală.

— Hai, Gheorghiţă, cu bunica...

— Hai, bătrînică...

Mă uit după ei. Se duc încet, stîrnind sub paşii lor rotocoale mici de colb, care se culcă îndată la loc pe şosea. Bătrîna, mai împuţinată şi mai umilită parcă, călăuzeşte paşii şovăielnici ai nepotului ca pe vremea cînd îl învăţa să meargă. Şi în larga întindere a cîmpiilor dogorîte, sub soarele necruţător al amiezii, ei singuri îşi poartă durerea lor fără leac.

Şi eu ştiu că, la capătul acestui drum, cea mai crîncenă dintre morţi îşi aşteaptă prada plăpîndă. Ştiu că bătrîna se va întoarce curînd, pe acelaşi drum, bătut de soare, dar singură. Va intra, izbindu-şi greu pumnii în tîmple, în căsuţa săracă şi pustie şi nu va şti niciodată, în întunericul ei, vina care-i apasă umerii bicisnici

Rămîn încă multă vreme sprijinită de stîlpul cerdacului, cu ochii de-a lungul şoselei, unde se pierd, printre cireşii sălbatici, bunica şi nepotul. Rămîn cu sufletul greu şi frînt şi cu părere de rău că n-am dreptul să-i strig îndărăt şi să le spun că drumul li-e zadarnic...

Cutia de sticlă

de SONIA LARIAN

Ilustrații: COCA CREȚOIU ȘEINEANU

(Continuare)

Din ziua în care Dănel căpătase — nici el nu știa cum și de unde — acea ciudată cutie de sticlă, viața sa luă o întorsătură neașteptată.

Prietenii nu-l mai recunoșteau. Dănel căpătase dintr-o dată o mare siguranță de sine, vorbea limpede, cu glas tare și atît era de încîntat și de uimit el însuși de cele pe care le spunea încît părea mai umflat și mai rotund decît înainte. Călca apăsat, ca un om important și care știe multe. Dar, curios lucru: pe lîngă această uimitoare siguranță de sine, Dănel părea cuprins, din ce în ce mai des, de o mare neliniște, care ținea parcă de o taină a lui, pe care nimeni n-o știa. Se întîmpla ca, din senin, să se sperie de parcă și-ar fi amintit ceva îngrozitor, sau să se uite repede în jurul său, ca un om care se teme că a pierdut ceva. Imediat, însă, se liniștea și redevenea cel dinainte. Cei din jur îl priveau nedumeriți și clătinau din cap, căci nu știau înțelesul acestor ciudățenii. Și nici nu aveau de unde să știe, căci neliniștea lui Dănel, ca și marea siguranță pe care o dobîndise în ultima vreme, se trăgeau toate de la acea binecuvîntată sau poate blestemată cutie de sticlă, pe care însă nimeni, în afară de Dănel, nu o văzuse și de care nimeni, în afară de el, nu știa. Viața lui Dănel atîrna de cutia de sticlă. De cînd o căpătase, nu mai putea face un pas fără ea. Avea o încredere deplină în ceea ce spunea cutia și nu făcea decît ceea ce îi poruncea ea. Dacă într-o zi cutia i-ar fi șoptit în clasă că 1 împărțit la 1 fac cinci mii șapte sute sau că Ramses al II-lea a fost regele Franței, iar Ludovic al XIV-lea — faraonul Egiptului, Dănel ar fi crezut-o imediat și ar fi răspuns profesorului întocmai, fără să șovăie. În același timp, însă, era mereu înspăimîntat la gîndul că ar putea pierde cutia. Ce ar fi făcut atunci? Și, apoi, cîte nu se puteau întîmpla! Dacă, din nebăgare de seamă, ar fi atins cutia ușor cu piciorul, sau dacă ar fi dat-o într-o zi jos de pe masă, cu cotul, sau dacă i-ar fi căzut, pur și simplu, din mînă, sau dacă, cine știe cum altfel, cutia s-ar fi spart? Toate acestea îl îngrozeau și-i dădeau acea înfățișare și acel aer ciudat, încît părea mereu că stă de vorbă cu tot felul de vedenii ce nu i se arată decît lui. Seara Dănel se silea să vegheze pînă adormeau toți ai casei, apoi pe întuneric, în picioarele goale, umbla tiptil în căutarea unui loc mai ferit, în care să ascundă cutia. Nu se temea că ar fi putut s-o ia cineva — doar nimeni în afară de el nu putea vedea cutia — se temea că, tocmai nevăzînd-o, cineva ar fi putut s-o calce în picioare. Găsi, în cele din urmă, o ascunzătoare în perete, în spatele bătrînului orologiu al bunicii. Dar de cîte ori suna, noaptea, ora unu, sau ora două, sau ora trei, Dănel tresărea din somn; auzind cum sunau orele, se speria, ba chiar uneori visa că bătrînul orologiu îi zdrobea fără milă cutia cu bătăile sale necruțătoare: bang!... baang!... baaaaang!...

Dar cîte bucurii nu-i aducea, pe lîngă aceste necazuri, cutia de sticlă!

Își amintea mereu de prima zi în care se dusese cu ea la școală. Încercase de mii de ori cutia înainte de a pleca de acasă. Îi pusese fel de fel de întrebări: ce este barometrul, cine a fost Hannibal, cum se demonstrează egalitatea a două triunghiuri, ce înseamnă asimilație clorofiliană și o sumedenie de alte întrebări. Cutia de sticlă răspunse la toate fără să dea greș. Cu toate acestea, în clipa în care deschise ușa clasei

și mai cu seamă cînd, așezîndu-se în bancă, auzise sunetul clopoțelului vestind începutul orelor, Dănel simți un fior. O ușoară amețeală îl cuprindea încetîncet. Știa că în ziua aceea se va întîmpla un lucru cu totul deosebit, aștepta să sosească ceva minunat și înspăimîntător. Era amețit de fericire la gîndul că îi va uimi pe toți cu răspunsurile sale strălucite, dar, în același timp, cîte întrebări elementare nu i se puneau: dacă băieții și profesorul vor vedea și ei cutia? Era oare cutia într-adevăr de nevăzut pentru toți ceilalți în afară de el? Dar să zicem că așa era, cum va face însă dacă va trebui să iasă la tablă? Cum să ducă cutia și unde s-o pună? Pe jos? Dar dacă profesorul sau vreun alt băiat, plimbîndu-se pe acolo, o vor călca în picioare? Și, apoi, cum să facă pentru a citi răspunsurile cutiei? Nu va părea ciudat dacă se va apleca mereu în jos? Și dacă, ei bine, dacă cutia îl înșelase? Dacă tocmai aici, la școală, îl va trăda și nu-i va răspunde la întrebare? Sau dacă își va bate joc de el răspunzîndu-i anapoda?

Înspăimîntat, Dănel se întrebă dacă, la nevoie, nu s-ar fi putut lipsi de ajutorul cutiei de sticlă, dar își dădu îndată seama că nu numai că nu învățase nimic în ajun, dar nici măcar nu izbutea să-și amintească ce materii aveau în ziua aceea. În capul său era un gol desăvîrșit: parcă-i fugiseră mințile!

Profesorul de fizică intră în clasă. Se așeză la catedră liniștit, ca de obicei, și începu să treacă absențele. Apoi, mîngîindu-și încet chelia, se uită peste paginile catalogului în căutarea unui băiat care n-avea notă.

— Cutiuță, șopti atunci Dănel înspăimîntat, spune-mi, cutiuță, o să mă asculte astăzi?

Nu știu, răspunse cutia, eu nu prezic viitorul. Pune-mi orice întrebare căreia oamenii i-au găsit pînă azi răspunsul, și-ți voi răspunde și eu. Dar dacă mă întrebi lucruri pe care nici un om de pe pămînt nu le știe, nu-ți voi putea fi de nici un folos.

— Dar dacă mă ascultă, spune-mi, cutiuță, ai să mă ajuți? N-ai să-ți bați joc de mine?

— Fii fără teamă, Dănel, răspunse cutia, orice întrebare pe care ți-o va pune profesorul va găsi un răspuns aici, între cei patru pereți ai mei.

În clipa aceea, profesorul își opri privirea în josul unei pagini de la sfîrșitul catalogului și rosti plictisit, cu jumătate de gură:

— Să treacă la lecție Tănase Dănel.

Apoi căscă o dată din toată inima și rămase în așteptare cu o privire care parcă spunea: „Ce mai plictiseală mă așteaptă acuma! Iar trebuie să-l ascult pe băiatul ăsta care spune lecția cuvînt cu cuvînt după carte, plictisindu-se el însuși de vorbele sale".

Iar băieții din clasă, de parcă i-ar fi înțeles gîndul, căscară și ei cu toții în cor.

— Cutiuță, cutiuță, ajută-mă, se rugă Dănel. Ce să fac acum?

— Iată ce trebuie să faci, răspunse cutia. Ai în buzunarul drept o batistă verde. Scoate-o, înfășoară-ți-o pe mîna stîngă, iar deasupra batistei așază-mă pe mine. Dacă cineva se va mira văzînd că ții mîna întinsă, n-ai decît să spui că te-ai zgîriat la mînă și că te-ai legat cu batista ca să nu te doară.

Dănel scoase din buzunar batista sa verde, se legă cu ea la mîna stîngă și făcu întocmai cum îl sfătuise cutia. Apoi se îndreptă cu pași siguri spre catedră.

— Vorbește-mi despre mașina cu aburi! spuse profesorul de fizică și, uitîndu-se la Dănel, mai căscă încă o dată.

Dănel se străduia să-și amintească ceva despre mașina cu aburi, nu află însă nimic alta în capul său decît un gol nemăsurat.

În clipa aceea, însă, se petrecu minunea mult așteptată. Pereții cutiei se tulburară ca de un abur ușor, înăuntrul ei se mișcă ceva, se învîrti, se clătină, apoi totul se limpezi și apărură, rînd pe rînd, o sumedenie de imagini, dintre cele mai neașteptate. Apăru, mai întîi, scheletul unei mașini cu aburi, cu denumirea fiecăreia din părțile componente: biela, manivela... și toate celelalte. Apoi, ca într-un film, se desfășurară tot felul de tablouri. Apăru o gară engleză și o mulțime de oameni, îmbrăcați după moda secolului trecut, aclamînd apariția unui tren. O altă

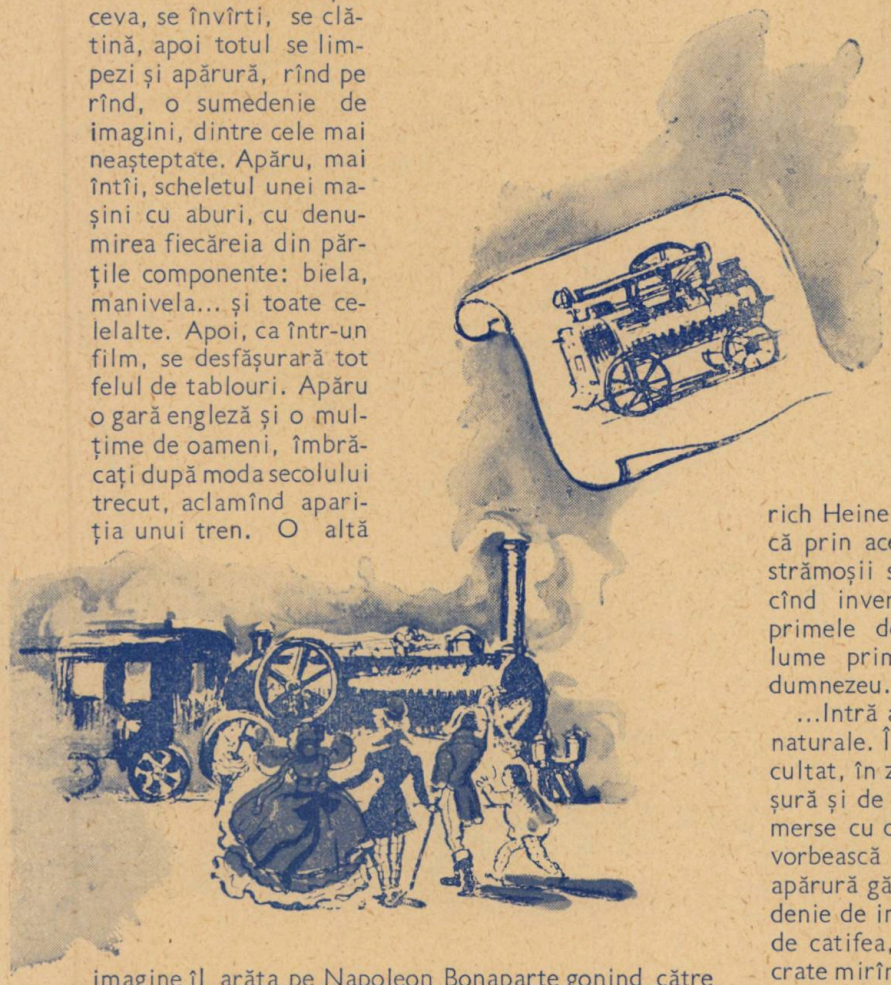

imagine îl arăta pe Napoleon Bonaparte gonind către Paris într-o diligență. În sfîrșit, o altă imagine îl arăta, în cutia de sticlă, pe poetul Heinrich Heine privind visător în mijlocul unei mulțimi.

Toate aceste imagini se desfășurară cu o mare iuțeală, încît dacă le-ar fi văzut altcineva decît Dănel poate n-ar fi înțeles mare lucru. Lui Dănel însă, cutia îi tălmăcea pas cu pas, cu vocea sa cristalină pe care numai lui Dănel îi era dat să o audă tot ceea ce se petrecea între pereții ei. Cu o siguranță uimitoare, Dănel se apropie de tablă și, cu gesturile unui scamator, desenă într-o clipă schema mașinii cu aburi, mai frumos și mai limpede decît era ea făcută în cartea de fizică. Cu aceeași siguranță începu să explice felul în care funcționează mașina cu aburi și să expună părțile componente ale acesteia cu o asemenea repeziciune încît profesorul, uluit, abia îl putea urmări. Dar toate acestea încă nu erau nimic. Spre uimirea profesorului și a tuturor băieților din clasă, Dănel începu să povestească, de parcă ar fi fost el însuși de față la toate aceste evenimente (și, într-un fel, așa era, căci văzuse cu ochii săi — în cutia de sticlă, tot ceea ce povestea acum), cum s-a inaugurat, în 1825, primul drum de fier pentru public, în Anglia, între Stockton și Darlington.

— Strămoașa tuturor locomotivelor, spuse Dănel, aceea care poartă numărul 1, mai poate fi văzută și astăzi în gara Darlington. Drumul de fier avea să schimbe în curînd fața lumii. După dezastrul din Rusia, Napoleon, întorcîndu-se la Paris, a fost nevoit să facă drumul Vilna-Paris în 312 ore. Era un drum de aproximativ 2.500 km. Napoleon avea la îndemînă toate mijloacele posibile pentru a călători cît mai repede cu putință, dar nu putea, cu toate acestea, să parcurgă mai mult de 9 km pe oră. Un călător obișnuit ar fi făcut pe atunci același drum de două ori mai încet. Viteza era cam aceeași cu aceea care putea fi atinsă pe drumul dintre Roma și Galia în secolul I al erei noastre. Și iată că acum, dintr-o dată, primul venit putea parcurge drumul Vilna-Paris în 48 de ore, în loc de 312 ore, viteza cu care l-a parcurs Napoleon.

La inaugurarea căilor ferate spre Orleans și Rouen stătea, în mijlocul mulțimii încremenite și buimace, poetul Heinrich Heine. Cuprins de o stranie înfiorare, el își zicea că prin aceleași simțăminte trebuie să fi trecut și strămoșii săi atunci cînd s-a descoperit America, cînd inventarea prafului de pușcă s-a anunțat cu primele detunături, cînd tiparnițele au trimis în lume primele coli de probă ale cuvîntului lui dumnezeu.

...Intră apoi în clasă profesorul Niculescu, de științe naturale. Întîmplarea făcuse ca și la zoologie să fie ascultat, în ziua aceea, tot Dănel. Ca și la fizică, își înfășură și de data aceasta mîna stîngă în batista verde și merse cu cutia de sticlă la lecție. Profesorul îl rugă să vorbească despre galinacee. Îndată, în cutia de sticlă apărură găini și cocoși cu pene colorate, apoi o sumedenie de imagini stranii; doi flamanzi, cu pălării mari de catifea, bătîndu-se față în față, filozoful grec Socrate mirîndu-se în fața unei găini, un învățat răsfoind Biblia și altele. Cutia îi tălmăci lui Dănel toate aceste imagini.

— Găina, spuse acesta, a fost domesticită în Birmania. În Grecia, ea și-a făcut apariția abia pe vremea lui Socrate, iar Biblia ca și poemele lui Homer nu pomenesc cuvîntul „găină" nici măcar o singură dată. Popoarele lumii cinstesc această pasăre, fiecare în felul ei. Una din emblemele Franței este cocoșul galic, iar inventatorii luptelor de cocoși sînt flamanzii. Un scriitor francez, Edmond Rostand, a scris o piesă în care personajele sînt cocoși și găini.

...Într-o singură zi, Dănel izbutise să uimească o școală întreagă. Băieții din clasă îl priveau ca pe un adevărat vrăjitor. De unde știa Dănel toate lucrurile astea? Și cum de le știa tocmai el, Dănel, băiatul cel mai plictisitor din clasă, băiatul care, atunci cînd era scos la lecție, făcea să caște o clasă întreagă?

Ori se lăsaseră ei înșelați multă vreme de el, crezîndu-l altfel de cum era în realitate, ori se petrecuse peste noapte un lucru cu totul necurat, de care nimeni nu-și putea da seama și pe care nimeni nu l-ar fi putut înțelege.

(va urma)

Poezii de DOINA SĂLĂJAN

Ce să faci?

Scrisoarea unui băiat plecat la munte

Ce poţi să faci, decît să-noţi, la mare?
Decît să stai, să te prăjeşti la soare?

De ce la munte n-ai venit cu mine?
Era, să ştii, cu mult, cu mult mai bine.

La mare vezi doar apă. Plictiseală!
Şi zarea depărtată — veşnic goală.

Brr! N-aş veni la mare să mă tai!
Aici e bine, umbră!!...

Neculai.

Răspunsul prietenului plecat la mare

Fricosule, nu ştii să-noţi! Ai vrea
Să vii la mare, dar e treabă grea,

Căci tu, stînd doar pe mal, şi tot te-neci
Şi nu mai ieşi din apă pînă-n veci.

Apoi la munte-i umbră? Ce tot spui?
Ţi-i teamă că te umpli de pistrui?...

Ei da, la munte nu te-neci deloc.
Şi seara v-adunaţi pe lîngă foc.

Citiţi pe „Căpitan la 15 ani",
Poveşti cu marinari... Fricoşi. sărmani!

Şi tu asculţi, parcă te văd vrăjit —
Te-ai şi văzut un căpitan vestit.

Dar, vezi, îţi place marea pe uscat —
Să nu-mi mai scrii că-s tare-nfuriat!!

Zi senină

Ziuă ca asta senină, rar să mai vezi —
În depărtarea albastră ochii ţi-i pierzi.

Sus se-nvîrtesc pescăruşii domol,
Descriind în văzduh rotogol, rotogol.

Şi leneş delfinul lunecă lin
Pe marea fără ţipăt şi chin.

Ziuă ca asta senină, rar să mai vezi —
Razele zburdă ca nişte iezi.

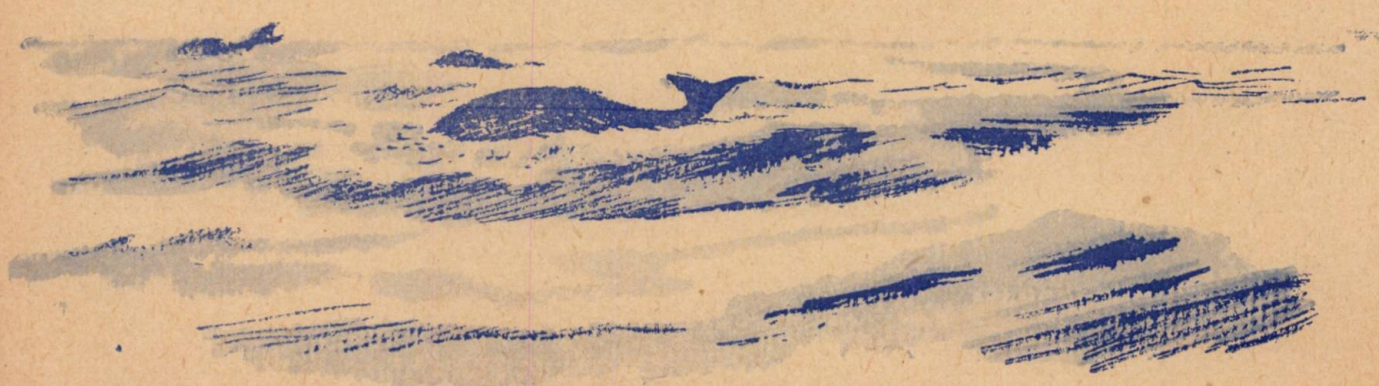

Ilustrații: IURIE DARIE

Guvizii

Stă băiatul, stă în soare
Pescuind guvizi din mare.

Stă sever, de dimineață...
Apa-i lină, apa-i creață;

Cîte taine nu ascunde
Pe sub pietre, pe sub unde!

Stă pescarul nostru-n soare,
Greu cuprins de supărare.

Eu vă spun necazul dacă
Stați să ascultați oleacă...

Greu se prind guvizii, foarte —
Tare se feresc de moarte.

Stă băiatul cu răbdare
Pescuind guvizi din mare.

Unul! Iată-l cum se zbate
Cînd pe burtă, cînd pe spate!

„Ei! gîndi băiatu-acuma
S-a sfîrșit, guvizi, cu gluma".

Și zvîrli din nou în mare
Undița înșelătoare.

Încă unul! Cît de iute!
„De-i așa, voi prinde sute!"

Și-a mai prins el astfel zece —
Nu îi mai venea să plece.

Aruncați de-a valma-n soare,
Se zbăteau guvizii tare.

Și-ascultați acum: deodată
O fetiță cu cravată

Se opri lîngă băiat...
— De ce-i prinzi? a întrebat.

— Vezi-ți drumul și-ai să știi...
Cine te-a trimis aci?

— Nu fii rău și dă-le pace!
De ce-i prinzi? Nu ai ce face?

Se zbăteau guvizii tare,
Aruncați de-a valma-n soare...

Încă unul! Fata țipă.
Încă unul, într-o clipă!

— Lasă-i, lasă-i! Nu te doare?
— Pleacă, fată, ce-ntrebare!

— Ești, fetiță, mult prea mică.
De ce stai dacă ți-i frică?

Undița tresare-ncet:
— Încă unul, vezi? Regret!

Vai, se zbat guvizii tare,
Aruncați de-a valma-n soare...

Cînd se-ntoarce iar băiatul,
Ia de unde nu-i vînatul

Stă fetița albă toată
— Unde-s peștii? spune-o dată!

— I-am zvîrlit pe toți în apă...
Cine oare s-o priceapă

Galben e pescarul... însă
Cum să certe fata plînsă?

— Dacă nu le dădeai pace —
Parcă nu aveai ce face?

Stă băiatul, stă în soare,
Necăjit nevoie mare —

Și fetița stă și plînge:
N-ai văzut? Le curgea sînge!!...

Stă pescarul nostru-n soare,
Greu cuprins de supărare.

Trece ziua-ncet spre seară —
Marea lină se-nfioară.

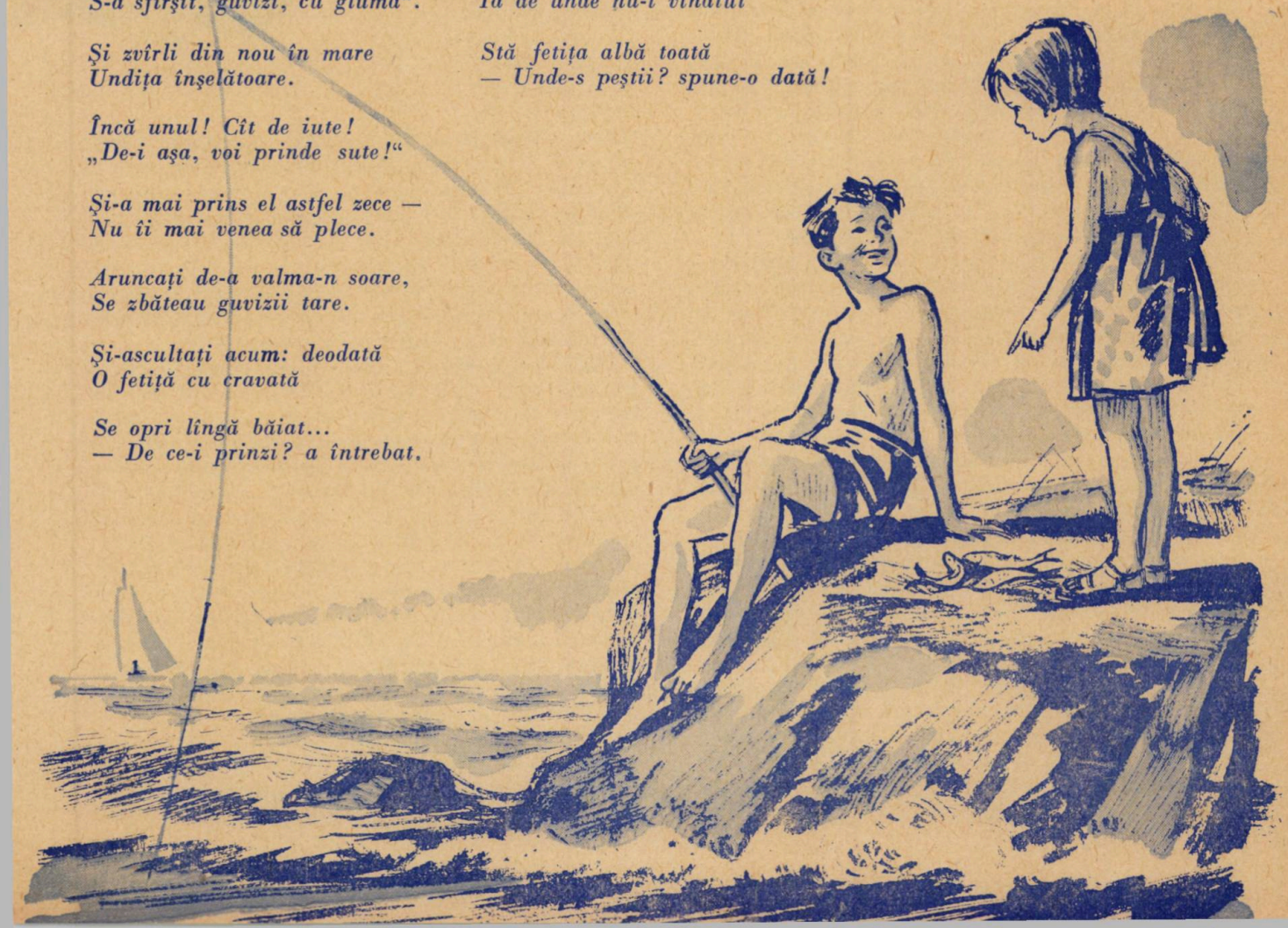

de CĂLIN GRUIA

Povestită după o legendă populară

Ilustrații: Dem

LEGENDA FRUMOASEI DOCHIA, FIICA LUI DECEBAL

Niciodată norii n-au fost priviți cu atîta ură de ochii dacilor. Întunecarea cerului prevestea, după credința lor, nefericire, pierzanie. Legiunile romane se apropiau din ce în ce mai mult de Sarmisegetuza, bătrîna cetate ridicată din bolovani grei și colțuroși de granit, cu porți înguste, dar tainice, cioplite din stejar, cu metereze înalte, cu turnuri de veghere, din care se vedea la mari depărtări. Din cetate se auzea larma bătăliei, ca un geamăt înăbușit al pămîntului. Zidurile de piepturi ale ostașilor lui Decebal se încovoiau și se sfărîmau sub ploaia bombelor de piatră aruncate de catapultele romanilor. Și tot alte ziduri de piepturi se ridicau, dar legiunile romane le covîrșeau. Marele preot al dacilor trimitea mereu solii lui Zamolxis, cerului. Cei mai îndrăzneți și mai neprihăniți fii ai Daciei se aruncau de pe înălțimi în pădurea de lănci ridicate spre cer, își sfîrșeau zilele în ascuțișuri, ca să poată porni mai repede spre lăcașurile zeului, să-i ceară ajutor, dar Zamolxis, cerul, nu-și arăta fața senină spre ei. Își acoperea chipul cu nori negri. Însăși Dochia, fiica lui Decebal, cea cu ochii ca pădurile de brazi, cu părul ca aurul spicelor, ceru marelui preot să se jertfească în lănci pentru izbînda dacilor, dar nu îngăduia credința ca să fie sacrificate fecioarele și chiar dacă ar fi îngăduit tot nu ar fi folosit la nimic, după cum la nimic nu folosiseră celelalte jertfe. Cîmpurile de bătălie erau pline de coifuri, prăbușite în țărînă. Dacii se luptau pe viață și pe moarte, și, dacă numărul lor n-ar fi fost covîrșitor, romanii și-ar fi lăsat cu toții scuturile pe pămîntul Daciei, după cum se întîmplase în nenumărate rînduri. Însuși Decebal se afla în fruntea vitejilor săi îmbărbătîndu-i, dar puhoiul romanilor creștea și se apropia tot mai mult de Sarmisegetuza.

Văzînd Decebal că nu poate ține piept romanilor, intră cu oastea în cetate, zăvorî intrările și întări metereze. Și atunci, berbecele romanilor, niște drugi de fier cu cap de berbec, începură să bată în zidurile cetății. De sus, de pe metereze, dacii aruncau săgeți cu vîrfurile înveninate, apă clocotită, pietre, oale de lut umplute cu albine. Se prăbușeau romanii, mormane la porțile cetății, dar puhoiul lor părea fără sfîrșit.

În toiul asediului se arătă pe metereze o fecioară, în strai alb, care purta arc și săgeți. Romanii își pierdură cumpătul. Multora li se păru că chipul fecioarei luminează. O crezură de-a dreptul zeiță. Mîinile începură să le tremure, o seamă rămaseseră ca orbiți, dar fecioara în alb arunca săgeți aducătoare de moarte. Unii spuneau că-i însăși fiica cerului, care-i va nimici. Alții erau de părere că arătarea de pe ziduri nu poate fi alta decît Dochia, fiica lui Decebal, nici unul însă nu îndrăznise să arunce sulița asupra ei. Pentru o clipă, însuși Traian rămase orbit de frumusețea ei, dar porunci dărîmarea zidurilor cetății. Și zidurile prinseră să se clatine și pe alocuri să se prăbușească în nori de praf. Decebal poruncise ca toată oastea lui, care mai era în viață, să iasă din cetate pe un tunel tainic, să fugă în munți și să răscoale poporul împotriva romanilor. Căpeteniile băură otravă. Decebal se aruncă în propria-i lance. Dochia, înspăimîntată, ieși cea din urmă pe același drum tainic, nebănuit de nimeni. Cînd intră Traian în cetate nu găsi decît morți și aur. Stătu o clipă cutremurat. Decebal era prăbușit în fața tronului, împietrit de moarte. Traian dădu poruncă să se încarce prada de război în carele-i nesățioase. Dar și aurul, și argintul purtau parcă răsuflarea morții, a pustiirii. Printre morți nu găsi însă pe frumoasa Dochia. Căutară în toate încăperile, în turnuri și taine, în toată cetatea, dar n-o aflară. Se spune că Traian se întristă. Poate voia s-o ducă în fruntea carelor de triumf la Roma, ca pe-o podoabă, poate că voia să și-o facă nevastă, că porunci unei căpetenii s-o caute și să i-o aducă vie și nevătămată.

Dochia, cum ieși din cetatea Sarmisegetuza, porni pribeagă spre munți. Își lepădă straiul scump de fată de rege și se îmbrăcă în straie de păstoriță. Urmăritorul ei o cunoscu însă pe un vîrf de deal golaș și-și îndreptă goana calului spre ea. Alerga Dochia desculță, însîngerîndu-și tălpile, dar în urma ei vedea tot mai aproape coiful romanului și auzea tot mai deslușit copitele calului. Se uită în dreapta, se uită în stînga, dar nu era nimeni s-o ajute. Singura făptură vie pe care o întîlni fu un stejar singuratic. Se îndreptă spre el și-l îmbrățișă. Stejarul se vede că-i simți durerea, spaima. Își desfăcu trunchiul, și Dochia intră în el ca într-o ascunzătoare. La urmă, trunchiul copacului se închise la loc, ca prin farmec. Urmăritorul Dochiei se opri, se uită în jur, se uită în stejar, strigă de cîteva ori și porni la vale. Cînd nu i se mai auziră copitele calului, stejarul își deschise trunchiul, iar frumoasa Dochia ieși și se îndreptă spre crestele munților. Poposi la o stînă, și bacii îi aflară povestea. Urmăritorul nu se

arătă însă și Dochia porni mai departe să vestească oamenii munților că dușmanii au năpădit țara dacilor. Bacii o rugară să rămînă la stînă că vor da ei de veste din pisc în pisc, din munte în munte, dar Dochia le spuse că ea vrea să colinde munții, că altă mîngîiere nu are. Și tuturor celor ce-i întîlnea în pribegia ei le spunea:

— Apă din ulcioarele voastre să nu bea dușmanii. Așternut pentru odihnă să nu le dați, pîinea pentru ei frămîntați-o cu venin de șerpi. Porniți după ei bolovanii la strîmtori... Astupați băile de aur să nu-și cunoască urma!

Urca Dochia și cobora plaiurile munților, ducîndu-și în inimă amărăciunea. Florile îi înmiresmau calea. Căprioarele sălbatice o înconjurau lîngă izvoare, la popasuri și în timpul nopții se odihneau lîngă frumoasa Dochia, încălzind-o cu trupurile lor. Pădurile își frămîntau frunza s-o mîngîie. Și în foșnetul lor ea auzea parcă mii de glasuri care o îmbărbătau. Cînd privea de pe înălțimea ametitoare a piscurilor celor mai înalte, își vedea pînă la mari depărtări țara, care o născuse și o crescuse ca o mamă bună, și atunci își dădea seama că înfrîngerile sînt trecătoare, că țara dacilor este nepieritoare, că s-or naște prunci care vor stăpîni piscurile și cîmpiile Daciei, că se vor ridica cetăți și se vor ascuți săgeți.

Treceau zile, treceau nopți, iar Dochia se depărta tot mai mult de locurile unde văzuse sfîrșitul regelui Decebal.

Dar iată că, pe cînd se afla pe aproape de muntele căruia noi azi îi spunem Ceahlău, auzi în urma sa tropot de cal și văzu coiful romanului urmăritor. Puterile îi erau sleite și se rugă de munte.

— Ajută-mă tu, care-ți înalți vîrful mai sus de nori, tu, munte bătrîn, care vezi lăcașurile lui Zamolxis, ajută-mă!

Muntele, cică, s-ar fi cutremurat, pornind, la vale, în calea romanului, stînci uriașe. Și din căderea pietrelor s-ar fi auzit glas abia deslușit.

— Nu-i nimeni în lăcașurile de sus.

Dar Dochia nu pricepu nimic.

— Prefă-mă în stîncă de piatră, nu vreau să cad în mîinile dușmanilor!

Se spune că muntele ar fi aruncat o piatră fermecată, care începu să crească și luă pe loc chipul Dochiei, iar fata lui Decebal intră pe o poartă deschisă în munte.

Cînd ajunse la poalele muntelui, urmăritorul nu găsi decît o stană de piatră, care semăna cu fata lui Decebal.

Au trecut de atunci, au trecut sute de ani. Piatra cu chip de fată de la poalele Ceahlăului a fost bătută de vînturi, cuprinsă de ghețuri, scăldată de ploi, detunată de fulgere, dar ea și pînă azi amintește de-o făptură omenească pietrificată. O fi ieșit din munte adevărata Dochia ori nu, nimeni nu știe, dacă o fi ieșit, poate și azi mai colindă bucurîndu-se de frumusețea patriei noastre.

Instant

DE M. SÎNTIMBREANU

La cererea Palatelor pionierilor din Timişoara Galaţi, şi Constanţa de a găsi în revistă şi materiale pentru spectacole, publicăm scurte momente scenarizate.

La spălător

În faţa spectatorilor apare un băiat foarte murdar pe faţă, negru de funingine, cu o treză bogată, ciufulită. Are pe braţ un prosop, iar în mînă un pieptene colosal. Este însoţit de un băiat cu o cană mare plină de apă. După ce l-au văzut toţi spectatorii se întoarce cu spatele spre ei.

Y: Toarnă! **(i se toarnă în pumni, se spală cu energie, sufla, se înfioară de răceala apei, dar fără să vadă spectatorii dă cu apă numai pe treză fără să-şi atingă faţa.)**

Mai toarnă! Arş! Ufff! Ce rece e! **(acelaşi joc)** Înc-un pic... **(se şterge cu prosopul pe păr şi începe să se pieptene cu grijă... Se uită în oglindă. E încîntat. Apucă cana şi o varsă.)** Mare lucru şi apa!

Se întoarce apoi cu faţa spre spectatori. După atîta spălat e la fel de plin de funingine pe obraz ca şi la început, dar cu treza lucioasă, cu o cărare desăvîrşită. Iese privindu-se în oglindă, potrivindu-şi tot timpul treza.

Mofturoasa

O masă. Mofturoasa este servită de pionierul de serviciu care, ca un adevărat ospătar, îi aduce pe palmă, cu şervetelul pe braţ, o farfurie după alta...

Pionierul: Supa!

Mofturoasa (gustă strîmbîndu-se şi zvîrle lingura): E prea grasă!

Pionierul (apare cu o nouă farfurie): Friptura!

Mofturoasa (o încearcă de la distanţă cu furculiţa): E prea slabă!

Pionierul (idem): Salata!

Mofturoasa (idem): E prea sărată!

Pionierul: Compotul!

Mofturoasa: E prea dulce...

Pionierul (aduce o cană de apă): Apă vrei?

Mofturoasa (smiorcăindu-se): De apă-mi arde mie? Sînt moartă de foame...

tanee din tabără

ILUSTRAȚII: ARNO

Gustarea de 4

— Sandule, Sandule!

— Ascultă, puștiule, cînd vorbești cu mine să scoți mîinile din buzunar...

— Vreau să-ți spun ceva...

— N-ai decît. În poziție de drepți, scoate bascul, așa... Acu' spune-mi.

— Sandule, uite ți-am adus...

— Fără Sandule! N-auzi? Mie să-mi zici „nene". Ce? Vrei să faci cunoștință cu directa mea de stînga? Titirezule, castraveciorule, os de pește...

— Nene... Sandule...

— Hm... Ce vrei?

— Ți-am adus prăjitura mea...

— Da? Puișorule... De ce n-ai spus de la-nceput? Dă-o-ncoa... și poți să-mi spui cum vrei tu... Sandu, Dudu, Didi... cum vrei, auzi? Ce naiba, doar și tu ești pionier... (dulce, mîngîindu-l) Titirezule, castraveciorule, peștișorule... (înfulecînd prăjitura). Îngerașule...

Cavalerul dreptății

Fetița plîngînd.

B: De ce plîngi?

F: M-a bătut un băiat...

B (furios): Care? Cine-a-ndrăznit?

F: Uite ăla.

B (furios ca orice cavaler al dreptății): Da? Hai cu mine... Ascultă, mă, huliganule... De ce ai lovit această biată fetiță? Nu vezi ce slăbuță e?

B II: Eu? Am lovit-o eu? Am îmbrîncit-o așa... ușor... de fapt nici n-am atins-o... și pe urmă și ea mi-a zis obraznic...

B (grav către fată): E adevărat că l-ai făcut obraznic?

F (sughițînd): El mi-a pus piedică... și m-a tras de coade... și eu i-am zis atunci obraznic... și atunci mi-a dat și un ghiont...

B: I-ai zis care vasăzică obraznic? Cum îți permiți tu, o musculiță, să insulți un băiat? Bine ți-a făcut... șterge-o că-ți dau un vînt de nu te vezi... (către agresor)... Uite ce e, amice... Te rog să mă ierți... Știi, eu credeam c-ai bătut-o fără nici un motiv... Dar dacă te-a jignit, sînt de acord... Asta e o chestie de onoare!

Eu vreau acasă

Apare un băiețaș tîrînd după el un geamantan mare. E foarte amărît. La gît îi atîrnă un carton: „Spre București". Se așază pe geamantan cu fața la spectatori.

Își ia geamantanul, și pleacă. În spate îi atîrnă alt carton: „Vreau acasă!!!"

Am geamantanul pregătit
În orice clipă, -n orice ceas
Fiindcă de zece ori pe zi...
(smiorcăit)
— Eu vreau acas'...

În tabără cînd am plecat
Doi pași doar am făcut din casă
Și m-a cuprins un dor amar:
— Eu vreau acasă...

Din colț am mai privit o dată
La cățelușa mea de rasă
Și-apoi am izbucnit în lacrimi:
— Eu vreau acasă...

Ce-a fost în tren pe capul meu
Ce să vă spun eu dumneavoastră...

La orice haltă hohoteam:
— Eu vreau acasă...

În tabără cînd am ajuns
Și s-a servit ciorba gustoasă,
Mi-am amintit de ciorba mamii...
— Eu vreau acasă...

De plouă cumva într-o zi
Ori de e vremea secetoasă,
Ori prăjitura e prea dulce
— Eu vreau acasă!

Eu n-am nimic de obiectat
În tabără viața-i frumoasă...
Dar mai frumos știu eu să țip:
— Eu vreau! Eu vreau! Eu vreau acasăăă...

PLANUL LUI PĂCĂLICI

de N. LABIȘ

Ilustrații: GOPO

Grînele s-au copt; sătenii
Seceră pe cîmp acum.
Doar Tîndală nu se-ndeamnă
Să se ducă nicidecum.

Inima pe dînsu-l trage
Mai degrabă către birt,
Bea vîrtos rachiu și votcă
Și orice-i făcut cu spirt.

În zadar i-a spus Păcală
Că nu-i bine-așa deloc;
Nea Tîndală bea într-una,
Toarnă-n el ca-n poloboc.

Lălăind pe uliți noaptea,
Vine-acasă-ntr-un tîrziu
Îmbîcsind întreaga casă
Cu duhoare de rachiu.

Iar în zori de zi se scoală
Bosumflat și leșinat
Și îl doare strașnic capul
Cît o baniță umflat.

Se trîntește-apoi în iarbă,
Dă cu capul prin pelin
Și-apoi mormăie că roua
L-a mai răcorit puțin.

Tîndăleț în rîs pufnește,
Dar înghează rîsu-n gît
Cînd îl vede că la crîșmă
Iar se duce, hotărît.

Nu era bețiv din fire,
Însă vezi că s-a-nhăitat
Cu o ceată de nemernici
Și-acum umblă veșnic beat.

Tîndăleț, ce să mai facă?
I-a spus tot lui Păcălici.
L-a rugat apoi fierbinte
Să-l ajute și aici.

Stă la masă-n birt Tîndală
Cu Cioflînc și cu Borțoi
Și beau drojdia amară —
Încă-un țoi și încă-un țoi.

Li s-a tulburat privirea,
Ochii li-s păienjeniți;
Nici nu văd pe masă-un șoarec
Care chițcăie: chiț-chiț.

Este Chițibuș poznașul,
Șoricelul ne-nfricat,
Și o cutioară-n coadă
Păcălici i-a atîrnat

Și se află-n cutioară
Sare-amară și ardei.
Chițibuș în țoi o toarnă.
Chicotește: A! Chiț! Ei!

Iar apoi în crăpătură
O tulește repezit,
Pe cînd Păcălici pe ușă
Intră mohorît în birt,

Merge iute la Tîndală
Și ușor de-o parte-l ia.
— Nea Tîndală, vor doi oameni
Să te-omoare pe mata.

— Cine? — Vor să te-otrăvească
Nea Borțoi și cu Cioflînc.
— Nu se poate, măi copile,
Că-i snopesc și îi mănînc!

— Ba se poate, nea Tîndală,
Asta foarte bine-o știu.
N-ai văzut că-ți pun tot timpul
Șoricioaică în rachiu?

— Ba nu-mi pun ei șoricioaică —
Nu-i adevărat ce crezi.
Ba eu știu ce știu; Prea bine —
Du-te gustă, și-ai să vezi.

Gustă din rachiu Tîndală,
Păru-i suie-n cap, vîlvoi:
— Nu-i rachiu ci-i ca otrava
Ceea ce se află-n țoi.

Se ridică în picioare
Pe cei doi i-njură gros
Și începe să-i cîrpească
Îndesat și mînios.

Iese-o haie — hărmălaie,
Se bat frații de văd stele,
Nasurile se preschimbă
În plesnite pătlăgele.

Hăuie de larmă birtul,
Pumnii se învîrt, sfîrlează,
Și cucuiele pe creștet
Tot mai multe luminează.

După-o vreme, osteniră.
Au plecat cu pașii grei.
Din această-ncăierare
Au ieșit bătuți toți trei,

Dar Tîndală, nea Tîndală,
A ieșit cel mai bătut,
Și cu foștii lui prieteni
El nicicînd n-a mai băut.

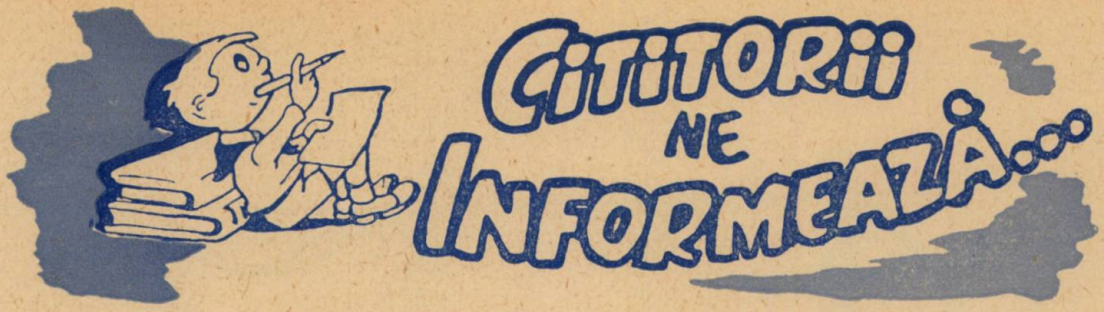

PARCUL PIONIERILOR

Parcul pionierilor este mîndria comunei noastre. Înainte pe acest loc era o rîpă unde se aruncau gunoaiele. Pionierii şi şcolarii s-au apucat într-o bună zi de amenajarea acestui teren. Muncind cu însufleţire în scurt timp „Parcul pionierilor" căci aşa l-am numit — a fost gata.

Acum în fiecare zi, un pionier face de serviciu în parc pentru păstrarea ordinei şi curăţeniei.

Dragosloveanu Marioara
com. Valea Mare-Pravăţ
reg. Piteşti

5-0 PENTRU NOI

Într-o zi, ne-a sosit o provocare scrisă din partea echipei din comuna Horia pentru duminică la un meci.

Ne-am format repede o echipă reprezentativă. Cei mai buni băieţi au fost aleşi pentru întîlnire.

Duminică dimineaţa am fost prezenţi în comuna Horia. Jocul a-nceput repede. Adversarii ne priveau c-un aer de superioritate. Gata, gata să ne fîstîcim. Curînd ne-am dat seama că echipa lor era prost organizată. Băieţii lor nu-şi păstrau locurile, nu dădeau pase. Cîte unul urmărea uneori singur mingea!

La noi a fost de la-nceput pînă la sfîrşit portar Berciu. La ei, după fiecare gol de-al nostru îşi schimbau portarul. De pe margini spectatorii strigau mereu: „Hai Ţuri, hai Ţuri..." aşa-i zic lui Panţuru... Dar Panţuru, căpitanul echipei lor, n-a făcut pînă la urmă nici o ispravă.

Ne-au făcut şi-ai noştri două figuri... Bogdan a tras mingea-n sus. Aceasta a căzut peste bară. Lui

Bogdan i s-a părut că a fost gol şi-a făcut o gălăgie...

Boboc al nostru a tras din poziţie de ofsaid! Dar cinci goluri tot au intrat în plasa lor. Chiriţă şi Manea au jucat grozav!

Meciul a durat vreun ceas şi jumătate; la despărţire ne-am strîns mîinile. Spectatorii au bătut din palme pentru noi.

Cei din Horia au rămas cam plouaţi. Dar ce sîntem noi de vină — să mai facă antrenament!

Manea Cleante şi Mihăescu Ion
cl. a VII-a, com. Filimon Sîrbu—Galaţi

VOM PLECA LA BUCUREŞTI

...Tare mult dorim să facem o excursie în capitala ţării noastre. Pentru aceasta încă din luna mai ne-am înţeles să strîngem ciuperci pe care apoi să le valorificăm la cooperativă, iar cu banii strînşi să putem pleca la Bucureşti. Abia aşteptăm să vizităm Palatul pionierilor şi Casa Scînteii despre care ştim cîte ceva numai din ziare şi din auzite..

Coteţ Ioan
com. Finteuşul Mare
reg. Baia - Mare

HRĂNESC PUII

...M-aţi întrebat într-o scrisoare ce fac eu în timpul meu liber? Îmi hrănesc viermii de mătase! Trebuie să ştiţi că îi îngrijesc cu multă atenţie fiindcă sînt foarte mulţi şi sînt încă mici. Mai am şi doi pui de găină foarte mofturoşi şi o pisicuţă. Nici nu vă închipuiţi cîtă bătaie de cap îmi dau aceştia. Dar nu mă las fiindcă ştiu că o pionieră trebuie să-şi ducă sarcinile de orice fel pînă la capăt.

Nichita Mariana cl. a VI-a
Lic. de fete nr. 16 Bucureşti

CÎND A DAT CLASA NOASTRĂ SERBARE

În vacanţă vom merge într-o excursie mare. Noi am contribuit la strîngerea fondurilor pregătind sceneta „Povestea ghiocelului".

Într-o duminică după amiază a avut loc serbarea noastră. Crasovschi Lidia a fost veveriţă. Pe scenă, alături de ghiocei, vulpe şi ciori, veveriţa îşi cosea blăniţa roşcată. Era tare hazlie! Apoi, surorile Rosenthal Rodica şi Miriam, au executat un balet. A cîntat corul şi echipa de dansuri a jucat Banul Mărăcine, Ceardaşul şi Bătuta Ardelenească.

Numai vulpea a clămpănit mereu din bot şi de sub capul ei ciufulit ieşea la iveală obrazul Anişoarei Maroz. Altădată nu-i mai dăm noi voie să facă pe clovnul pe scenă! Dar serbarea ne-a reuşit totuşi bine.

Pionierele clasei a IV-a
Şcoala nr. 16 fete — Galaţi

SEARĂ DE BASME

...Nu de mult timp în şcoala noastră s-a organizat o seară de basme. Pioniera Farcaş Irina a povestit basmul Harap Alb, iar apoi colegul nostru Călian Ilie a proiectat pe perete, cu proiectorul şcolii, diferite scene din basm. L-am văzut astfel pe Harap Alb, spînul, împăratul Roşu, cerbul, ursul şi alte personaje din minunatul basm al lui I. Creangă.

Şortoc Elena cl. a VII-a
com. Bonţida, reg. Cluj

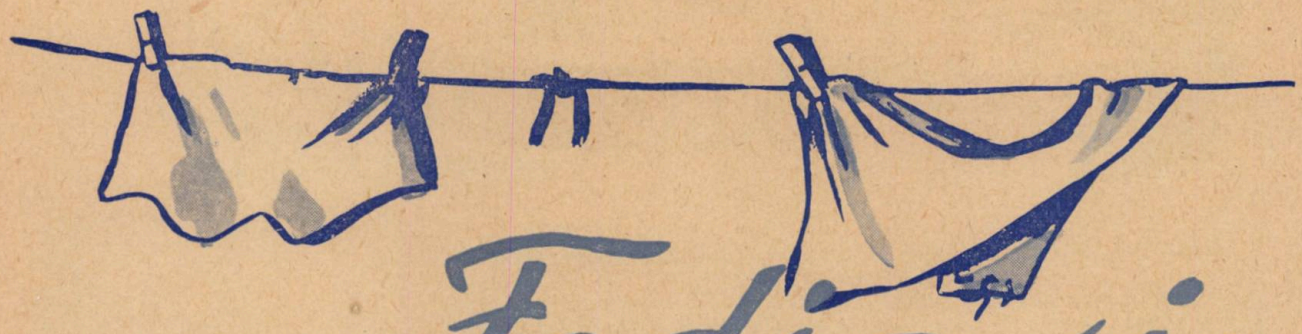

Fedia și

— Din însemnările lui Niță-Peniță —

de VICTOR VÎNȚU

Cîți eram noi în cort, vedeai numaidecît. N-aveai decît să numeri costumele de baie agățate pe frînghia întinsă sus, chiar dedesubtul prelatei verzui. Erau cinci, atîrnau ziua întregă la uscat; bineînțeles, în afara ceasurilor cînd ne aflam noi în ele, la scăldat, pe marginea lacului...

Puteai tot atît de ușor să afli și cine sîntem noi, cei cinci, și locul unde dormim fiecare. Era deajuns să arunci o privire la căpătîiul paturilor. Lîngă unul din ele se afla o umbrelă și o pătură galbenă (celelalte pături din cort erau cafenii); lîngă altul — un cufăraș alb de lemn, pe care era vopsită o cruce roșie; alături o cameră veche de automobil, peticită și răspeticită; un maldăr de cărți și reviste, ordonat așezate sub o cutie de șah, se înălța în fundul cortului; în sfîrșit, lîngă patul de la intrare, pe un geamăntănaș, stăteau risipite în neorînduială creioane de toate culorile, gume albe și roșii, un echer mîncat pe la colțuri, o ascuțitoare tocită și cîteva foi cu tot felul de desene pe ele.

Pătura galbenă și umbrela erau ale lui Milucă. I le dăduse mama la plecare, ca nu cumva să-l plouă, să răcească ori să capete insolație aici, în tabără. Ce-am mai rîs noi pe socoteala păturii și a umbrelei! Umbrela n-o folosea, fiindcă nu se ivea prilejul; în schimb, era singurul dintre noi care se acoperea noaptea cu două pături.

Noi îl luam peste picior și-i făgăduiam, mărinimoși, și păturile noastre...

Haz de Milucă făceau, mai cu seamă, frații Nichituș. Sora lor mai mare era infirmieră și ei știau foarte bine cînd și cum trebuie să te ferești de răceală. Te durea capul? Strănutai? Îți intra o așchie în picior? — la ei te duceai, la doctorii Nichituș. De fapt, cufărașul sanitar cu cruce roșie pe el, îl ținea în păstrare unul singur. Asta ne și ajuta să-i deosebim, căci erau gemeni — semănau între ei ca două aspirine și se-mbrăcau la fel. Numai cînd se găseau împreună, vedeai că unul din Nichituși e ceva mai înalt. Dar puteai să-i pui mereu alături? Noi îi botezasem: I (care era mai înalt) și II (celălalt). Nichituș I păstra cufărașul, iar Nichituș II era proprietarul „colacului de salvare" al detașamentului — acea cameră de automobil cu care avea mereu de furcă: ori s-o umfle, ori s-o peticească.

Ca unul ce alcătuiam jurnalul taberei, nu era tocmai greu de ghicit că mie-mi aparțineau creioanele, gumele albe și roșii, și toate celelalte. După cum ușor îți dădeai seama că maldărul de cărți și reviste nu putea fi decît al lui Dan Balosin. Cînd începea cu poveștile lui, seara, pe întuneric, parcă ne pomeneam zburînd cu racheta printre stele... Toată noaptea numai asta visam. Dimineața nu ne venea să credem că sîntem iarăși în cortul nostru; ne încredințam dînd cu ochii de umbrela și pătura lui Milucă.

Am fi putut „călători" și singuri, fără Dan, numai că nu ne prea omoram noi cu cititul. Doar el stătea toată ziua cu nasul în carte; băieții din alte corturi îl bănuiau, de aceea, că a rămas repetent sau corigent.

— Face pe sa-van-tul..., obișnuia să spună despre el Milucă. Asta ori de cîte ori pierdea la Dan o partidă de șah. Lui Milucă îi era necaz că nu-l poate da niciodată mat. Se îndîrjea. Și nu scăpa nici un prilej să-l înțepe. Zîmbea răutăcios, dezvelindu-și strungăreața. Știa că noi, ceilalți, sîntem prieteni buni cu Dan, de aceea, înțepîndu-l, avea plăcerea că ține în mine și în Nichituși.

Noi toată dimineața ne scăldam. Era și-o vreme! În cort nu puteai sta; prelata, încinsă, dogorea ca o tigaie scoasă de pe foc. Bucuria noastră cea mare, „baza nautică", era debarcaderul pe care ne prăjeam la soare și de unde plecam cîteodată cu caiacurile în plimbare. Lipită de el se înălța o trambulină, vopsită în albastru, cu o scîndură ce te sălta ca un arc. La început, în primele zile de tabără, săream în apă de parcă am fi fost pietre. Și știți voi ce-nseamnă să cazi de sus, de pe trambulină, pe burtă sau pe spate?

Dar acum sîntem maeștri! Fedea Romanov ne-a învățat. Și cîte și mai cîte: capre marinărești,

noi cinci

Ilustrații: ARNO

„remorcherul și șalupele", înotul pe sub apă cu ochii deschiși, ca pescuitorii de perle!...

N-am să uit cum l-am cunoscut. Abia venisem de o zi în tabără și ne bălăceam zgomotos lîngă debarcader, stropindu-ne unii pe alții cu apă. Atunci s-a apropiat Fedea de noi, dar încă nu știam cine e.

— Văd că știți să faceți ca rațele... Da'de înotat, înotați?

— Daaa! am răspuns în cor.

— Nu cred, spuse el și se cățără pe trambulină. Altminteri n-ați păzi malul... Apoi, fără să mai spună o vorbă, țîșni în apă ca o săgeată, cu mîinile și picioarele dezdoite, asemenea unui arc, și se pierdu în adîncuri. Nu mai văzusem pe nimeni sărind astfel! Am rămas cu gurile căscate. Pînă să ne revenim din mirare, el a ieșit de sub apă, departe, înotînd voinicește și ne-a strigat cu palmele făcute pîlnie:

— Ei, să vă văd! Cine ajunge primul la mine?

— Măi, e cam de-par-te, murmură îngrijorat Milucă.

Dar frații Nichituși și cu mine ne și avîntaserăm, sub privirile mirate ale lui Dan. Undeva, în față, răsărea ținta noastră: părul auriu al lui Fedea. Ne făcuse... rațe. Na, să-i arătăm că nu sîntem rațe! Primul a sosit Nichituș II. Eu și cu Nichituș I am venit o dată, la cîțiva metri în urmă. Mai tîrziu se apropie și Milucă, obosit, frînt: el înota „cîinește".

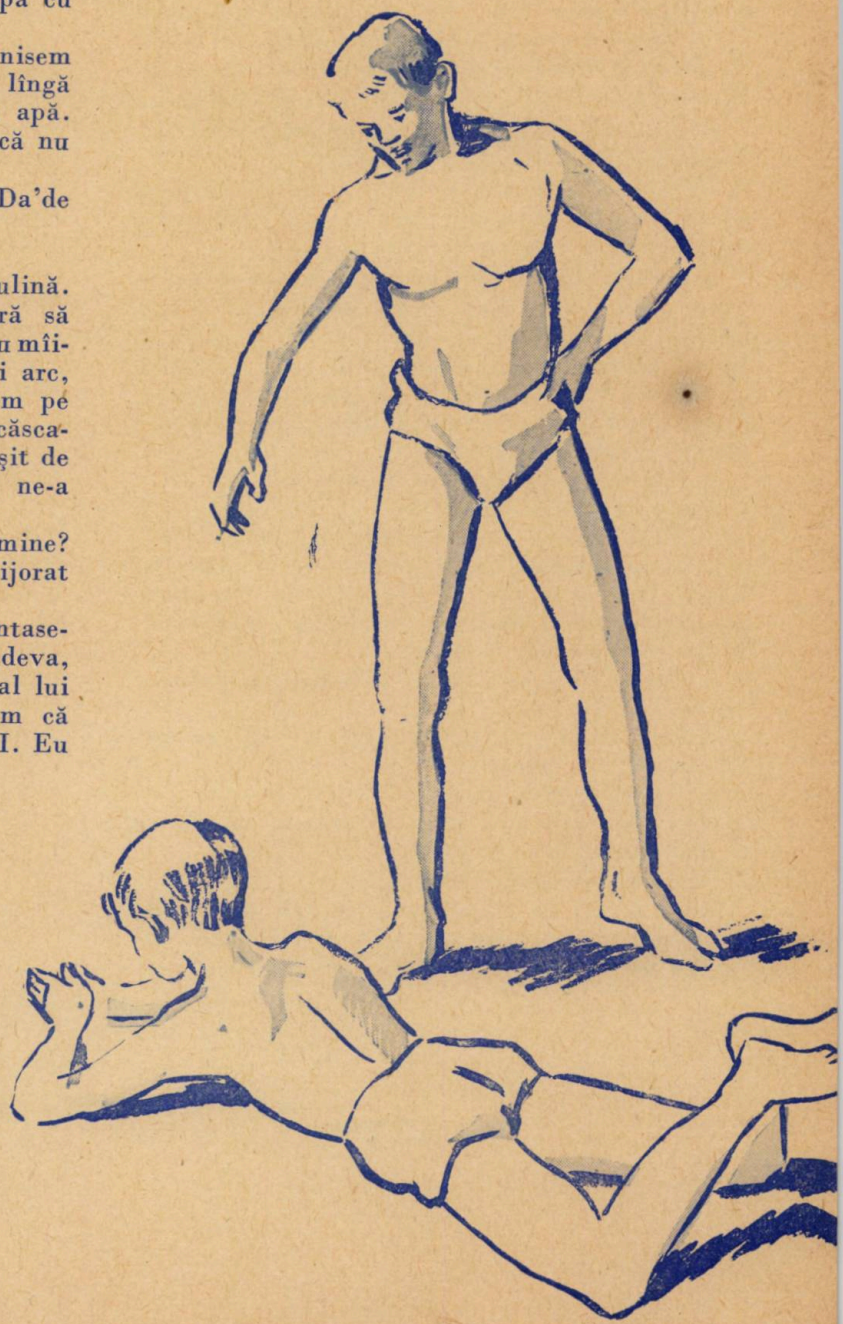

— La suprafață văd că vă țineți... ne-a spus zîmbind Fedea. Hai, acum, la mal!

Și pe cînd înotam alături, tuspatru, îl auzirăm zicîndu-ne:

— Dar de-nvățat, mai aveți! Să știți că pînă n-o să înotați bine, nu plecați din tabără, ne amenință el pe un ton glumeț.

La debarcader, în picioare, ne aștepta Dan. Era vesel, însuflețit, ochii îi străluceau.

— A fost o cursă... clasa-ntîi! Cînd mai faceți una?

În locul nostru, vorbi Fedea.

— Ești coleg cu ei? întrebă el, dar nu așteptă răspunsul, ci-i puse o altă întrebare: Îți place apa?

— Oho!

— Vasăzică nu ești făcut din zahăr...

Rămaserăm la fel de mirați ca și Dan. Încă nu eram obișnuiți cu felul de a fi al lui Fedea.

—Atunci de ce n-ai participat și tu la cursa asta... clasa-ntîi, cum ai numit-o?

— E fri-cos! se repezi Milucă, clănțănind din dinți căci de cum ieșise din apă îl și apucase frigul.

— Te-ai angajat avocatul lui? îl puse la punct Fedea.

Dan prinse curaj.

— Eu... nu știu să înot, făcu el încet și roși.

— Nu știi să înoți? ridică Fedea din sprîncene.

Gata! m-am gîndit eu. Că e „făcut din zahăr" n-a fost încă nimic... Să vezi acum ce-i spune!

— Rău e dacă nu-ți place apa, dacă ți-e teamă de ea. Dar altfel, să știi, nu e nici o nenorocire. Nimeni nu se naște pește... nici campionul lumii...

Glasul lui Fedea risipi încordarea dinainte. Zîmbi și Dan.

— Ai venit în tabără topor, dar ai să pleci pește! urmă Fedea, dar fără să mai glumească. Eu nu mă las pînă nu te-nvăț să înoți.

Rar l-am văzut pe Dan atît de vesel ca în ziua aceea. El, care pășea totdeauna drept, serios, sărea acum de bucurie. Îl cunoșteam bine și nu mă miram: știam cît de mult își dorise să înoate. Seara numai despre asta am discutat. Milucă, de sub pătura-i galbenă, tot strecura cîte-o vorbă de-a lui:

— Nu se și-e... dacă se în-nea-că?

Sau:

— Pînă în-veți, în-ghiți mul-tă a-pă...

Ziua următoare, ca un școlar silitor, Dan își începu lecțiile de înot cu Fedea. Stătea lungit pe debarcader și-și îndoia mîinile și picioarele. Lîngă el, Fedea comanda:

— Un — doi, un—doi... Un-doi-trei-patru... un-doi!

Milucă se-nvîrtea primprejur și mai arunca din cînd în cînd:

— Par-că ești o broas-că!

Însă Dan nici nu-l băga în seamă, iar Fedea și mai puțin.

Trecură așa vreo cîteva zile.

Între timp, ne împrietenisem atît de strîns, încît nici unul dintre noi nu-i mai spunea „tovarășe instructor", ci Fedea. Era prietenul nostru mai mare și, nu știu cum, parcă semăna cu fratele meu Toma. De fel era de prin părțile Deltei; la patru ani înota, iar cînd fusese la vîrsta noastră, tatăl său îl luase de-acum la pescuit pe canalul Pervolovca.

Cu Fedea n-aveai cum să te plictisești. Ne arăta cum să pescuim bibanii cu o simplă ață strecurată printre scîndurile debarcaderului. Tot de la Fedea am învățat să vîslim fără prea multă oboseală, „pescărește", precum și meșteșugul undițelor și al diferitelor momeli pentru tot felul de soiuri de pești. Știusem că o barcă are doar coadă, cioc, vîsle... Ce sînt „chila", „strapozana", „crevacele", de la el am aflat.

Cel mai fericit de prietenia cu Fedea se arăta Dan. Nu mai era topor..., dar încă nici pește. Se afla undeva la mijloc. Izbutea de-acum să se avînte singur, fără ajutorul nimănui. Însă doar cîțiva metri. Nu știa cum trebuie să respire și era mereu gata-gata să înghită apă.

Cînd, într-o zi... Ah, n-o să-l uităm noi multă vreme pe Milucă!

Într-o zi, ca de obicei, eram la debarcader. Frații Nichituș și cu mine stăteam cu nasul printre scînduri, urmărind joaca bibanilor, cînd auzirăm deodată, dinspre apă, strigăte. Ne-am întors într-o clipită, speriați, căci strigătele erau destul de neobișnuite, ca ale unuia care se îneacă. La vreo cîțiva metri în fața noastră, acolo unde apa era mai întunecată, semn că e mai adîncă, îl zărirăm pe Dan. Se cufunda și ieșea iar la suprafață, împrăștiind în jur valuri de apă. Dădea mereu din mîini, cu degetele răsfirate, și striga. Striga, tușea și scuipa apă.

Pînă să spunem ceva, Fedea se și aruncă în apă. Într-o clipă se află lîngă Dan, îi prinse brațele în jurul gîtului și-l aduse pe uscat. Dan tușea, era vînăt la față și-i curgea apă din gură. Abia atunci băgasem de seamă că și Milucă se aflase în apă. Tocmai se cățăra pe debarcader, ținînd sub braț colacul lui Nichituș II. Era speriat, cu gura căscată, prin care i se zărea strungăreața. Veni lîngă noi și se aplecă deasupra lui Dan, privindu-l cu ochi holbați.

— Se face bine? îl întrebă el pe Fedea, care, ajutat de Nichituș I, se căznea să-i scoată celuilalt apa înghițită.

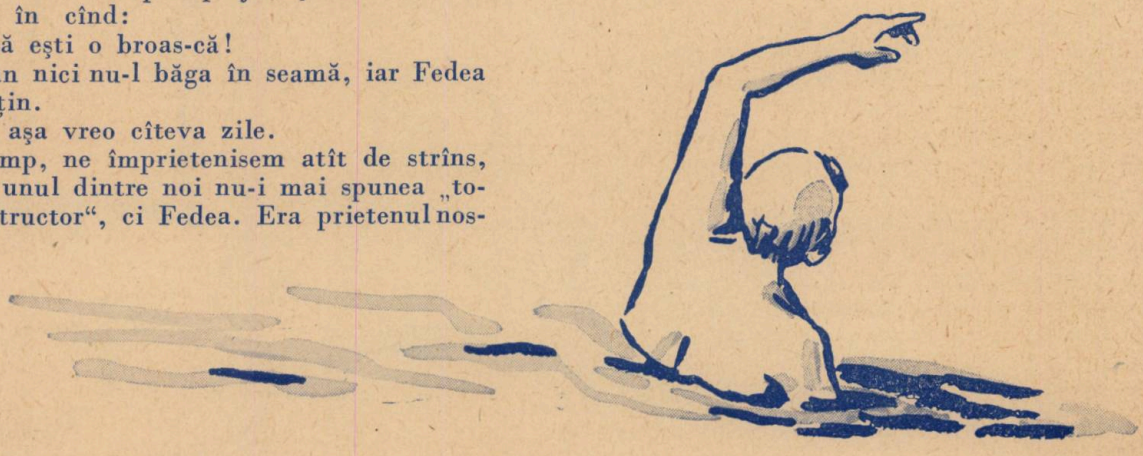

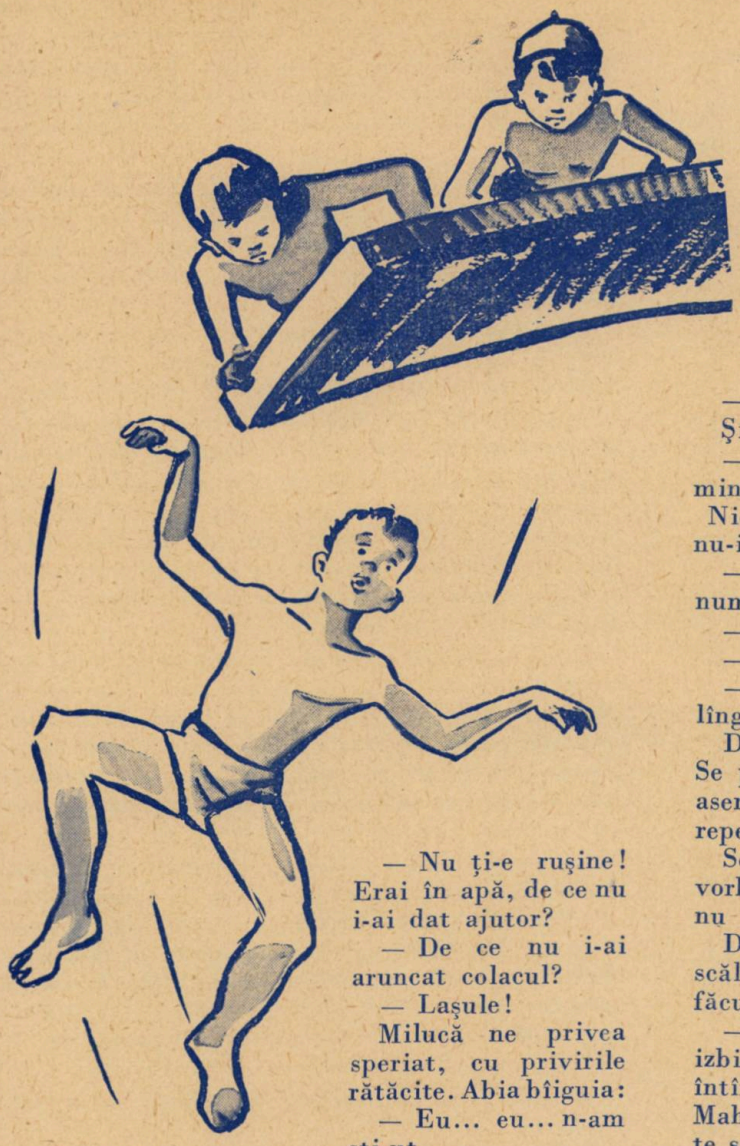

— Nu ți-e rușine! Erai în apă, de ce nu i-ai dat ajutor?

— De ce nu i-ai aruncat colacul?

— Lașule!

Milucă ne privea speriat, cu privirile rătăcite. Abia bîiguia:

— Eu... eu... n-am știut.

Rostea cuvintele mai tărăgănat ca de obicei.

— Eu n-am vrut... eu n-am cre-zut... Am fă-cut-o în glu-mă...

— Ce glumă?! am tresărit eu la vorba care-i ieșise din gură.

— L-am a-pu-cat de pi-cioa-re pe sub a-pă, dar n-am și-ut că...

— Cum, ticălosule, s-a repezit la el Nichituș II, vasăzică tu l-ai băgat la fund?

— Nu, nu-mai în glu-mă, zău... se dădu Milucă un pas îndărăt, de frică să nu primească o lovitură. Ne văzuse strîngînd pumnii.

Fedea, care auzise tot, îi strigă de după umăr:

— Pleacă de-aici! Hai pleacă, du-te! Apoi ne spuse cu o voce liniștită, privind la chipul lui Dan, care se mai înseninase, i-e bine, acuș se scoală.

Două zile după această întîmplare, Dan n-a mai intrat în apă. Venea cu noi, la debarcader, privea cum ne scăldam, dar rămînea singur cu cîte o carte în mînă. Era posomorît, fără chef de vorbă. Cel puțin lui Milucă, îi întorcea de-a dreptul spatele. Ca și noi, de altfel.

Aflarăm de la Dan toată povestea. El tocmai încerca să înoate, cînd se pomenise apucat de picioare și tras la fund. Nici vreme să mai tragă aer în piept nu avusese. Se zbătuse, dar Milucă, pe dedesubt, nu-i da drumul. Apoi începuse să înghită apă. Pe ochi i se pusese o ceață... Abia, tîrziu, speriat poate, Milucă îl lăsase în pace. Ce-a urmat, Dan nu-și mai amintea... I-am povestit noi.

A treia zi, Fedea l-a chemat din nou în apă. Dan a clătinat doar din cap: nu! L-am întrebat:

— De ce nu vii? Uită ce s-a întîmplat!

— Eu n-o să pot uita niciodată...

Și era multă tristețe în glasul lui.

— Haide, se apropie de el Fedea. Vei fi cu mine doar!

Nichituș II îi și puse alături colacul. Dan, însă, nu-i aruncă măcar o privire.

— Vino! îl apucă de mînă Fedea. Încearcă numai!

— Hai, încearcă! am întărit noi.

— Nu pot... nu pot...

— Iar-tă-mă... am fă-cut o glu-mă... se ivi lîngă el Milucă.

De atunci, nu mai știa cum să-i intre în voie. Se purta ca un miel. Dar noi îi aruncaserăm o asemenea privire, încît Milucă se depărtă repede.

Seara, în cort, era trist. Cui îi mai ardea să vorbească de înot, de capre marinărești? Și, dacă nu despre toate astea, despre ce să vorbești?

Dimineața, la gustare, înainte de a merge la scăldat, i-am spus lui Fedea că nu mai e nimic de făcut.

— Ba da! Un singur lucru... îmi răspunse el, izbindu-și pumnul de palma dreaptă. S-a mai întîmplat o dată ceva asemănător... la noi, în Mahmudia. Tot așa, cu unul care nu știa să înoate și a înghițit o căldare de apă...

Mă privi apoi drept în ochi:

— Sînteți băieți curajoși? Hotărîți? Știți să păstrați o taină?

Nu știam ce să-i răspund. Oare ce-i trecea prin minte?

— ... Dar să nu-i spui lui Dan o vorbă! continuă Fedea. Nici Milucă nu trebuie să afle... Acum, Peniță, de voi depinde totul!

Mi se tăiase răsuflarea. Ce mare secret avea să-mi împărtășească?

— Ascultă-mă bine și nu te mira de ce-ți voi spune..., începu Fedea.

Peste un sfert de ceas am dat buzna în cort. Nu erau decît Nichitușii. Își îmbrăcau costumele de baie.

— Nu e nimeni? i-am întrebat cu vocea scăzută. Dar ceilalți unde sînt?

— Au ieșit nu știu pe unde, îmi răspunse Nichituș II, pregătindu-se să umfle din nou camera de automobil.

— Atunci ascultați-mă! Vă spun o mare taină!

Amîndoi, numai ochi și urechi, se așezară pe pat, în jurul meu.

— Grozav! spuse Nichituş II, aflînd despre ce e vorba. E un plan minunat!

— Numai să nu i se întîmple ca data trecută..., şopti frate-său.

— Cum asta ca data trecută? am sărit eu. Nu ţii minte cît l-a ţinut Milucă sub apă? Şi pe tine dacă te-ar ţine atîta...

— Asta aşa e, dădu din cap Nichituş II.

— Sîntem deci înţeleşi! am încheiat eu. Ştiţi ce aveţi de făcut, da?

În clipa aceea, uşa cortului se dădu de o parte şi intră Milucă.

— Nu, spuse el speriat. Asta n-o s-o fa-ceţi!

— Cum ? Ce vrei să spui?

— Am a-uzit to-tul!

— Aha, asculţi pe la uşi... Ţi-arăt eu ţie! se repezi Nichituş II.

— Fă-ră să vreau... Dar a-scul-ta-ţi-mă: o să se î-ne-ce..., se agăţă de noi Milucă.

— De ce nu te-ai gîndit atunci cînd l-ai tras la fund? strigai eu cuprins de furie.

— A fost în glu-mă. Nu fa-ce-ţi as-ta, căci o să ies eu vi-no-vat.

— Ţi-e teamă de oalele sparte? N-avea grijă! N-o să păţeşti nimic, laşule!

Dar Milucă, speriat, nu voia să dea îndărăt.

— Eu îi spun to-tul lui Dan!

Nichituş II îi trase un pumn în piept şi Milucă se pomeni azvîrlit pe patul din spatele său.

— Să nu scoţi o vorbă! Dacă deschizi gura... uite! şi-i arătă pumnul. Crezi că dacă atunci ai avut norocul să scapi, mai scapi şi de astă dată?!

— Vai de tine! am întregit eu.

Nu mai era nevoie. Citeai de pe faţa lui speriată, din gura întredeschisă de frică, prin care ieşea la iveală strungăreaţa, că a înţeles. Se sculă de pe pat mormăind:

— Fi-e, m-aţi con-vins...

Peste o jumătate de oră, eram cu toţii la debarcader. Fedea înota voios. Dan stătea cu o carte în mînă, preocupat, iar lîngă el, întins pe burtă, se tolănea Nichituş I, cu ochii la colacul de salvare. Cufăraşul îl ţinea undeva, alături, în spate, ferit de privirea lui Dan. Numai Milucă nu-şi găsea astîmpăr.

Deodată Fedea ridică din apă braţul. Era semnul convenit! Simţii un fior. Acum e acum! Nichituş II, care stătea lîngă mine, rezemat de balustrada trambulinei, strigă privind în apă:

— Ia te uită ce peşte mare! Psss!

Mă prefăcui şi eu că mă minunez:

— Grozav! Măi ce mai peşte!

Dan ridică spre noi capul.

— Repede, vino repede, i-am strigat, văzîndu-l că se uită la noi.

— Hai iute, că o să dispară, îl chemă nerăbdător Nichituş. Hai să vezi ce n-ai văzut!

Ştiam noi că-i plac peştii şi că e tare curios. Într-adevăr, Dan lăsă cartea, sări în picioare şi, din cîţiva paşi, urcă treptele de lemn albastre ale trambulinei.

— Uite, uite-acolo, îi făcu Nichituş loc pe scîndura ce se îndoia sub greutatea noastră.

— Unde? întrebă curios Dan. Numai să nu cad, băieţi, ne spuse el nouă. Ţineţi-mă!

— Te ţinem, n-ai nici o grijă. Dar apleacă-te să vezi mai bine, îl sfătuii eu, privind, pe după umărul lui, la Fedea, care înota dedesubtul trambulinei.

Fedea ridică din nou braţul. Era al doilea semnal!... Atunci îi dădui lui Dan un brînci scurt. Inima îmi bătu gata să spargă coşul pieptului şi, o clipă, simţii că mă arunc eu în locul lui.

Auzirăm „pleosc" şi imediat, sau în acelaşi timp — nu mai ştiu —, un ţipăt. Ţipase... Milucă. Dan căzuse bine în apă, în picioare. Eram cu toţii atenţi la Fedea. Ne înţelesesem, pentru ori ce eventualitate, să stea lîngă el, să-l scoată dacă era nevoie... Fedea pîndea privind în toate părţile. O clipă... două... cinci... Număram în minte. La „şase" se ivi de sub apă capul lui Dan. Pe debarcader, cu mîna pe colac, Nichituş I stătea încordat. Milucă îşi muşca degetele. Ce avea să se întîmple?...

După o primă clipă de buimăceală, Dan începu să dea din mîini şi din picioare, aşa cum îi arătase Fedea. Capul îl ţinea pe jumătate în apă, respirînd la intervale egale. Ne dădurăm seama că, pentru prima oară, Dan înota cu adevărat. Se petrecea sub ochii noştri minunea de care-mi vorbise Fedea!

Un metru... doi... zece... douăzeci... Singur, dar vegheat necontenit din spate de către Fedea, al cărui păr auriu scînteia în soare, Dan ajunse la ţărm. Se căţără cu mişcări repezi pe debarcader sub privirile lui Milucă şi Nichituş I, care-l aşteptau aici. Se ridică în picioare, privi înapoi spre apă — părea puţin năuc —, apoi, ca o zvîrlugă, se-ntoarse spre cei doi:

— Cine mi-a dat brînci? întrebă el, cu o faţă răvăşită.

Milucă, de frică, se trase îndărăt:

— Nu eu... zău, nu eu... Ei! şi arătă speriat, cu mîna, spre trambulină.

Dan se repezi spre noi. Urcă în goană treptele şi strigă:

— Voi?

N-am mai apucat să deschidem gura.

Îl văzurăm repezindu-se la noi, dar fără ură (fiindcă în acea singură clipă, pe care o mai ţin minte, îi văzui faţa strălucind de bucurie) şi, fără să bănuim ce-i trece prin minte, ne pomenirăm zburînd prin aer.

O dată cu noi se aruncă şi el. Înainte de a plonja în apă mai auzii în urechi chiotul lui — cum nu credeam că ştie să chiuie!

Un sfert de ceas mai tîrziu stăteam tuscinci pe debarcader şi ne uscam la soare: Fedea, Dan, Nichituşii şi cu mine. Milucă se retrăsese deoparte: îşi găsise de lucru cu colacul nostru peticit şi răspeticit, care nu ne mai făcea acum trebuinţă. Dan se ridică deodată într-un cot, ne învălui cu privirea, şi ne întrebă:

— Ei, n-aveţi de gînd să-mi povestiţi?...

Aproape de cer*

de OCTAV SAVA

Ilustrații: CRIVĂȚ

Domnul Georges Besançon, secretar general al Aeroclubului și directorul revistei „Aerofilul", coborî grăbit scările luxoasei sale locuințe. Era îmbrăcat într-un costum de sport, cu pantaloni bufanți strînși sub genunchi, și cu caschetă cadrilată pe cap. Ciorapii scoțieni de lînă, întinși pe pulpele subțiri, îi scoteau în evidență forma de paranteză a picioarelor, lucru care îl necăjea foarte mult pe domnul Besançon. Dar directorul revistei „Aerofilul" nu era omul care să renunțe din această pricină la costumul de „sportmen", pe care-l arborau, dealtfel, toți membrii simandicoși ai Aeroclubului.

De cum ieși din casă, domnul Besançon chemă un taxi, ceea ce constituia, fără îndoială, tot un act sportiv plin de curaj.

— La Turnul Eiffel, ordonă el șoferului.

Automobilul porni pufăind și hîrîind ca un bolnav de astmă.

Vehicolul era un fel de cutie metalică, de o formă ciudată, care aluneca pe niște roți subțiri cu spițe ca de bicicletă. Toate piesele din care era compus clănțăneau, scîrțîiau și zornăiau înfiorător, acompaniate de bubuitul motorului, care lăsa în urmă nori groși de fum înecăcios, amenințînd din clipă în clipă să sară în aer.

— Domnul merge să-l vadă pe Santos-Dumont? întrebă curios șoferul.

— Da. Deși cred că nici de data asta n-o să poată ocoli turnul. Rîndul trecut era cît pe-aci să-și rupă gîtul.

— De, murmură șoferul, cînd ți se oferă un premiu de 100.000 de franci, faci și pe dracul numai să iei banii.

Besançon zîmbi disprețuitor.

— Pe domnul Santos-Dumont nu-l interesează banii. Pentru un om cu averea lui, o sută de mii de franci nici nu contează. Dumnealui zboară pentru că este sportiv.

— O fi dumnealui sportiv, nu zic nu, dar dacă nu erau gologanii, nu se mai suia în balon cît lumea.

Domnul Besançon dădu nepăsător din umeri și tăcu. Nu-i intra în obicei să poarte discuții contradictorii cu oameni de condiție „inferioară".

Între timp mașina se oprise. Sute de oameni erau adunați în jurul Turnului Eiffel, blocînd strada și împiedicînd automobilul să mai înainteze. Besançon plăti cursa și, sărind sprinten jos, începu să-și facă loc cu coatele prin mulțime. Îi fu însă imposibil să ajungă la turn, pe platformele căruia luaseră loc membrii clubului.

Deodată, ca vuietul mării cînd încep mareele, un a-a-a-a-h prelung izbucni din mii de piepturi și cam tot atîtea perechi de ochi se îndreptară către un punct ce apăruse la orizont și se mărea neîncetat. Era balonul lui Santos-Dumont. Milionarul brazilian mai încercase de cîteva ori să ocolească Turnul Eiffel, fără să izbutească. În ziua aceea avea loc a noua încercare. Santos-Dumont, după exemplul altor pionieri ai baloanelor cu cîrmă, își construise un dirijabil compus dintr-un balon și un motor ușor, de cîțiva cai putere, care acționa o elice. Cu acest aparat, el spera să cîștige marele premiu al Aeroclubului. Condițiile erau următoarele: concurenții trebuiau să plece de la Saint-Cloud, un mic orășel din apropierea Parisului, să ocolească Turnul Eiffel și să se întoarcă la locul de plecare.

De opt ori făcuse brazilianul această îndrăzneață încercare. De opt ori parizienii se adunaseră în jurul Turnului Eiffel și tot de atîtea ori plecaseră dezamăgiți. Vîntul puternic împinsese balonul departe, la marginea orașului.

De astă dată, silueta de trabuc a dirijabilului fu văzută apropiindu-se simțitor de turn, ba chiar părea c-o să se ciocnească de el. Accidentul ar fi fost fatal. Balonul se putea răsuci pe neașteptate, zvîrlindu-l la pămînt pe temerarul brazilian. Împins de vînt, dirijabilul înainta vertiginos spre catastrofă. În nacela sa, Santos-Dumont, cu fruntea îmbrobonată de sudoare, se lăsase cu toată greutatea trupului peste cîrmă, încercînd să schimbe direcția și să evite ciocnirea. Motorul electric, de 9 cai putere, funcționa la maximum, fără să poată redresa cît de cît aparatul. Numai cîțiva metri îl mai despărțeau de gigantica săgeată de oțel și de prăbușire, Santos-Dumont închise ochii...

Cînd îi deschise, turnul se afla la stînga lui. Nici nu-i venea să creadă! Vîntul îmblînzit sufla acum în altă direcție. Brazilianul, cu nervii încordați la maxi-

mum, izbucni în plîns, uşurat. Lacrimi rotunde şi fierbinţi îi şiroiau pe obrajii arşi de soare şi se opreau în barba neagră şi creaţă, lăsată să crească sălbatic.

Acum însă balonul se îndepărtase prea mult, şi lumea privea dezamăgită dirijabilul care o pornea într-aiurea.

— Sapristi! iar m-am deranjat degeaba! tună domnul Besançon cu un glas care o sperie pe doamna corpolentă ce-i servea drept sprijin.

Doamna era cît pe-aci să-l apostrofeze pentru necuviinţa sa, dar chiar în clipa aceea, dirijabilul descrise un cerc larg şi ocoli plin de eleganţă turnul, îndreptîndu-se apoi, în zbor lin, către Saint-Cloud.

Mulţimea izbucni în urale. Doamna corpolentă începu să fluture o batistă colorată, închipuindu-şi că bogatul brazilian o va observa de sus din nacelă.

Neluînd în seamă entuziasmul oamenilor de rînd, domnul Besançon îşi reluă ţinuta distinsă, plină de importanţă şi se îndepărtă cu paşi măsuraţi. Ajuns în afara pieţei, se uită atent în dreapta şi în stînga ca să nu fie zărit de vreun cunoscut şi, deşi pe dinaintea lui trecea un taximetru gol, chemă o birjă. Era şi mai comod, şi mai sigur.

Înăuntru, tolănit pe pernele moi, începu să filozofeze. „Unii oameni sînt descreieraţi. Îşi închipuie că vor putea vreodată zbura cu aparate mai grele decît aerul. Ar trebui pur şi simplu închişi în casele de nebuni. Nu, Santos-Dumont a dovedit-o clar. Maşina viitorului este numai balonul cu cîrmă..."

Toate acestea se întîmplau la 19 octombrie 1901.

Un an mai tîrziu, într-o dimineaţă însorită de vară, domnul Georges Besançon fu deranjat de un tînăr, modest îmbrăcat, care vorbea franţuzeşte cu un uşor accent străin. Directorul revistei „Aerofilul" era grozav de prost dispus. Petrecuse toată noaptea la o recepţie dată de „Aeroclub" în cinstea lui Lebaudy, un nou constructor de baloane cu cîrmă, şi acum suferea îngrozitor din pricina durerilor de stomac.

De cum dădu cu ochii de tînărul timid, aşezat pe colţul unui scaun, neîndrăznind parcă să ocupe tot locul, Georges Besançon îşi spuse:

„Sapristi, iar vreun inventator nebun! Cine ştie ce năzdrăvănie îşi închipuie c-a mai descoperit! Şi eu trebuie să-i suport pe toţi! Nenorocită soartă!".

Adresîndu-se însă tînărului, domnul Besançon îşi luă un ton cît se poate de amabil.

— Cu ce vă pot fi de folos, domnul meu?

— Am o invenţie, şopti tînărul cu accentul său ciudat.

„Am bănuit eu, îşi spuse din nou Besançon în gînd. Nu e de ajuns că mă asaltează francezii, acum au început să năvălească peste mine şi străinii!" Şi anume ce-ai inventat? întrebă el, de astă dată cu glas tare.

— Iată! rosti tînărul desfăcînd repede hîrtia unui pachet voluminos. Din ambalaj apăru o maşinărie curioasă. Cîteva vergele metalice susţineau nişte aripi de pînză asemănătoare cu cele de liliac. Vergelele, la rîndul lor, erau prinse de un mic cărucior cu patru roţi, angrenate la un volan minuscul.

— Ce-i asta? întrebă mirat Besançon.

— Un aeroplan-automobil, răspunse bucuros tînărul.

— Şi ce vrei să faci cu el?

— Să zbor!

Domnul Georges Besançon ridică nerăbdător din sprîncene!

— Şi cum crezi dumneata c-ai să poţi zbura cu drăcovenia asta?

— Asta nu e decît o machetă, bolborosi tînărul intimidat. Cînd voi construi un aeroplan adevărat...

— Şi cînd vei construi un aeroplan adevărat?

— Atunci cînd mă veţi ajuta dumneavoastră!

— Eu?

— Nu... Îmi închipuiam că clubul... În sfîrşit, doar vă interesaţi de zbor.

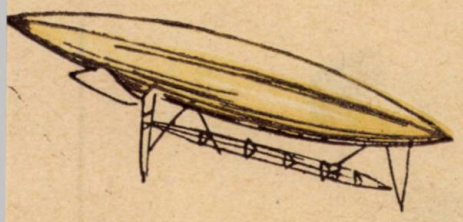

Domnul Besançon se hotărî să termine repede cu acest vizitator nepoftit.

— Ascultă-mă, domnule, de unde ești dumneata?

— Din Banat... Sînt romîn...

— Și de ce nu ți-ai construit acolo, la dumneata, mașina asta?

— Vedeți dv., la noi e greu, răspunse tînărul. N-avem mijloace, n-avem cărți din care să ne documentăm. Și-apoi cînd ești romîn... O cută dureroasă i se adînci pe frunte. Cînd ești romîn e și mai greu.

— De ce?

— Dincolo de munți, în Romînia, autoritățile nu te ajută fiindcă ești supus austro-ungar. Iar la noi, în Austro-Ungaria, nu te ajută fiindcă ești romîn. Credeam că aici, la Paris...

— Dacă i-am ajuta pe toți, unde-am ajunge? Închipuiește-ți că toți inventatorii din Europa ar da buzna peste noi. Eh! Ce zici? Și-apoi mașina dumitale este irealizabilă. Nici un aparat mai greu decît aerul nu va zbura vreodată.

— Dar păsările?

— Păsările au puteri dumnezeiești, pe care noi, oamenii, nu le cunoaștem. De ce nu inventezi și d-ta un balon cu cîrmă?

— Ca să-l ducă vîntul unde poftește? Nu, eu vreau să construiesc un aparat care într-adevăr să folosească omului. Am studiat ani îndelungați zborul păsărilor, încă din copilărie. Sînt convins că omul va zbura mai bine decît ele, mai sus și mai repede.

Tînărul se înflăcărase. Ochii îi ardeau. Vorbea tare însoțindu-și cuvintele cu gesturi vii. Toată timiditatea se risipise ca prin farmec. Uitase că se află în casa temutului secretar al Aeroclubului. Acum nu-l mai interesa dacă Besançon avea să-l ajute sau nu. Important era că înaintea lui ședea un om pe care voia să-l convingă de temeinicia visului său. Directorul ziarului „Aerofilul" și secretarul general al Aeroclubului îl aduse însă repede la realitate.

— Domnule, timpul meu este limitat. Nu am vreme să ascult aberații. Mă solicită treburi urgente. La revedere!

Tînărul îl privi o clipă buimăcit. Bănuise că nu va fi primit cu brațele deschise, dar chiar la o grosolănie nu se așteptase. O roșeață vie i se ridică în obraz. Tîmplele îi zvîcneau nebunește. Împachetă repede macheta și, luînd-o la subsuoară, se îndreptă grăbit către ușă. Cînd puse mîna pe clanță, se întoarse către Besançon, care rămăsese nemișcat îndărătul biroului, preocupat de tulburările sale stomacale, și spuse:

— Veți mai auzi de mine. Numele meu e Traian Vuia.

*

Vuia sosise de curînd la Paris. Ani de-a rîndul așteptase această călătorie. Dar micile economii pe care izbutise să le agonisească în modesta slujbă avocățească din Lugoj, îi fuseseră cu totul neîndestulătoare. În sfîrșit, după luni de muncă îndîrjită și de privațiuni, izbutise să ajungă în Franța.

După refuzul lui Besançon de a-i acorda vreun sprijin, Vuia înaintase un memoriu Academiei de științe. Aici era convins că va găsi înțelegere. Studiase mult la Paris. Colindase bibliotecile și comparase propriile sale cercetări cu descoperirile altora. Urmărise captivat încercările lui Otto Lilienthal, constructorul primului planor din lume. Plin de îndrăzneală, Lilienthal își urcase aparatul său pe o colină, de unde fusese lansat cu viteză, avînd vîntul în față și... planorul zburase, deși era mai greu decît aerul. Tînărul bănățean nu se tulbură nici cînd află că Lilienthal își pierduse viața într-una din încercările de zbor. El, Vuia, avea să fie mai prudent, mai răbdător.

Inima lui bătu cu putere cînd află de experiențele lui Langley. Inventatorul american elaborase un model redus de aeroplan cu motor, care zburase. Dar cînd își construise un aeroplan adevărat și încercase să-l lanseze de pe acoperișul înclinat al unei case plutitoare, avionul se răsturnase în apă. Guvernul Statelor Unite tăiase subvenția inventatorului și Langley muri de inimă rea.

Vuia avea să se încreadă mai puțin în ajutorul altora și mai mult în propriile sale puteri. Își dăduse seama că aparatul lui Langley era minunat, dar că sistemul de lansare era defectuos. El va construi un aparat montat pe un tren de aterizare. Patru roți, puse în mișcare de însăși elicea aeroplanului, vor luneca pe pămînt, pînă ce aparatul va ajunge la vi-

teza care să-l ridice în aer. Inventatorul era fericit! Aeroplanul-automobil avea să zboare cu siguranță. Era cu neputință ca Academia să nu-i accepte proiectul...

Trecuseră doar cîteva săptămîni de cînd memoriul fusese depus. Într-o dimineață, poștașul bătu la ușa odăiței unde locuia Vuia. Adusese răspunsul comisiei aeronautice a Academiei. Memoriul purta următoarea rezoluție: „Realizarea problemei zborului cu un aparat mai greu decît aerul este himerică".

Cînd doctorandul Caton Bariţiu intră în odaia lui Vuia îl găsi pe acesta într-o stare de plîns. Inventatorul, neras de o săptămînă, sta întins în pat, îmbrăcat, cu privirea pierdută în gol. Pe jos, pretutindeni, zăceau aruncate mucuri de ţigară. Făcea impresia că fumase un regiment întreg şi nu numai un singur om.

Văzînd neorînduiala din cameră, Bariţiu dădu să plece, crezînd că greşise odaia. Prezenţa ţigărilor era inexplicabilă pentru că Vuia nu fumase pînă atunci niciodată. La fel şi neorînduiala, inventatorul fiind un exemplu de ordine. Caton recunoscu numai cu mare greutate în bărbatul cu hainele mototolite şi cu barba ţepoasă, crescută sălbatic, pe prietenul său.

— Ce ţi s-a întîmplat domnule? întrebă uimit doctorandul pregătindu-se să-i ia pulsul.

Vuia nu scoase nici un cuvînt, ci îi arătă numai spre masă unde se afla memoriul cu răspunsul Academiei. Bariţiu parcurse rîndurile grăbit: „Realizarea şi rezolvarea zborului cu un aparat mai greu decît aerul este himerică".

— Ei bravo, spuse el scărpinîndu-se în cap. Se pricep ăştia la aeronautică, cum mă pricep eu la pancreatitele hemoragice. Apropo, ştii că la examen m-a ascultat despre pancreatite? N-am ştiut nimic. M-a trîntit pentru a treia oară! Şi uite, nu arăt deloc nenorocit! Am învăţat două nopţi şi azi dau examenul din nou.

— Bine dar nu înţelegi? sări Vuia din pat. Înseamnă că am venit zadarnic în Franţa, că am făcut degeaba atîtea sacrificii. Nimeni nu vrea să-mi dea nici un fel de sprijin. Cum o să-mi realizez aeroplanul?

— Ascultă-mă, făcu după o clipă de gîndire doctorandul, hai să facem o plimbare. E cald şi e frumos. Să le dăm naiba de griji. Plimbarea este cel mai bun tratament împotriva gîndurilor negre. Crede-mă, ţi-o spune un viitor medic celebru, care pînă una alta a căzut de trei ori la examenul de patologie internă.

Molipsit de buna dispoziţie a prietenului său, Vuia nu se lăsă greu convins. Se întoarse tîrziu seara, obosit şi vesel. În schimb, Bariţiu nici nu intră bine în odaie şi se lovi pe neaşteptate cu palma peste frunte, exclamînd desperat:

— Am uitat să mă duc la examen. Înseamnă că am căzut şi a patra oară.

O săptămînă mai tîrziu Caton Bariţiu veni din nou în vizită la inventator. De data asta însă, îl găsi pe Vuia făcîndu-şi bagajele.

— Ce-i cu tine, unde pleci? întrebă surprins doctorandul.

— În ţară! sună scurt răspunsul.

— Cum, nu mai vrei să zbori? Ţi-e dor de avocatură, te pomeneşti.

Vuia zîmbi trist.

— Măi Caton, nu mai am nici un ban. Cu ce naiba să-mi construiesc aeroplanul? Trebuie să mă întorc acasă, n-am încotro!

— Ascultă-mă, domnule! Cîţi bani îţi trebuie ca să construieşti drăcovenia asta a ta?

— Vreo 2.000 de franci. Vezi şi tu, sînt bani, nu glumă.

— 2.000 ai spus. Bine. Aşteaptă-mă aici. Să nu te mişti pînă nu mă întorc.

Doctorandul o zbughi pe uşă afară.

Reveni abia noaptea pe la orele 10, transpirat şi roşu la faţă. Scoase din buzunar un pumn de bacnote mototolite şi le zvîrli pe masă, apoi se trînti într-un scaun şi spuse gîfîind:

(va urma)

---

* *Povestire scrisă după cărţile „Mărturii" de dr. Petru Groza şi „Traian Vuia, realizatorul zborului mecanic" de George Lipovan.*

CÎNTEC

de ION BRAD

Dragi mi-s mie boii
cei cu lanț în coarne,
care știu, cu plugul,
țarina s-o-ntoarne,
să se opintească
și să poarte carul
vara prin zădufuri
cît e tot hotarul,
boii, legănații,
bunii și bătrînii,
boii, credincioșii,
dătătorii pîinii,
ei, argații lumii
ce de veacuri ară
aplecînd genunchii
doar tîrziu în seară.

Dragostea aceasta
mă împinge-ntr-una
ca să cînt o doină
de iubire, una,
pentru fierul ăsta
care nu asudă,
dar îmi scapă boii
de atîta trudă,
șmecherul acesta
de tractor, cu care,
cînd bolborosește,
rîd șapte hotare,
și-i isteț și lotru
cum e o șopîrlă,
după care brazda
curge neagră — gîrlă.

Să trăiești, de-aceea,
tu, măi Talpă-Lată,
că n-or plînge boii
după jug vreodată!

Din volumul „Orele cîntatului cu copiii satului" în curs de pregătire la Editura tineretului.

SPICE CHIULANGIOAICE

de VIOLETA ZAMFIRESCU

E combaina o flămîndă —
Grîul tot l-a ras din cale,
Numai clăi de paie goale
Au rămas pe cîmp la pîndă!

Dar mai lenevesc pe-o rînă
Spice chiulangioaice, grase,
Ce zgîrcite și făloase
Au fugit cu bobu-n mînă.

Rele sînt! Și-atît de proaste!
Le-ar fura și popîndăii
De n-am da ocolul văii
Cincizeci de copii. O oaste!

Noi cîntăm, dar cu migală
Spic cu spic vom face saci.
— Eu coc turte și colaci!
— Eu fierb mucenici în oală!

— Mucenici să fim? Nu pită?
Se tot plîng unui cîrstei
Spicele dintr-un curmei
Oftînd greu, nedreptățite.

Na, mai sînt și moțuroase,
Au uitat că prin țărînă
S-au ascuns cu bobu-n mînă.
Și abrașe, și făloase!

meridiane STRĂBĂTÎND și paralele

Marele Zid chinezesc este una dintre cele mai mari construcții din antichitate. Ridicat acum 2.500 de ani, ca măsură de apărare împotriva invaziilor unor popoare vecine, a fost refăcut de mai multe ori.

Amploarea acestei construcții uriașe, făcută din piatră și cărămidă, lungă de aproape 5.000 km și înaltă de 6,6 m, reiese mai bine dacă ne gîndim că 10.000.000 de oameni lucrînd două luni încheiate abia ar putea termina o lucrare de aceleași proporții.

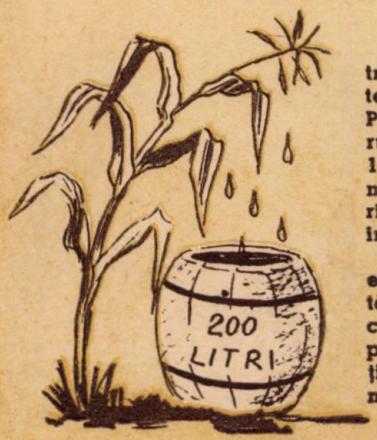

Plantele respiră și transpiră prin stomatele (porii) frunzelor. Pe o frunză de porumb s-au găsit pe 1 cm p 9.300 de stomate pe fața superioară și 7.684 pe cea inferioară.

Cantitatea de apă eliminată de o plantă de porumb în cursul unui an (o perioadă de vegetație) este de aproximativ 200 l l

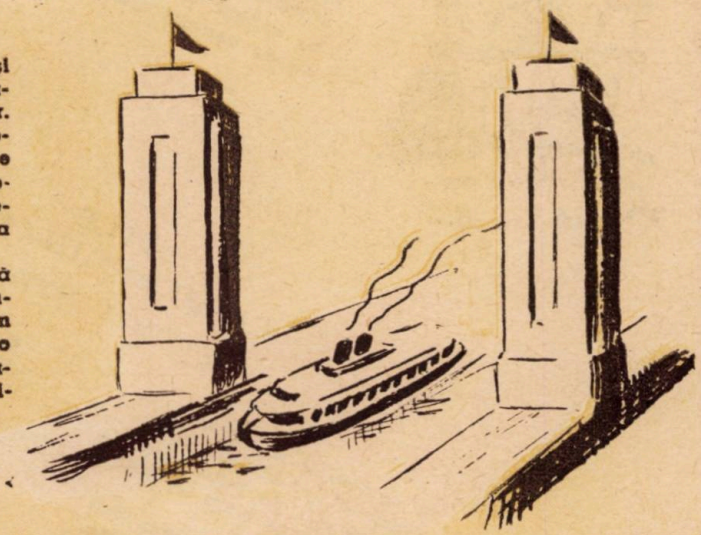

Canalul „I. V. Stalin", între Marea Baltică și Marea Albă, este cel mai lung din lume. El măsoară 227 km. Urmează apoi Suez (Egipt) de 161 km, Albert (Belgia) de 132 km, Moscova-Volga de 128 km, Volga-Don de 101 km și Panama (America Centrală) de 81 km.

În ultimele luni, erupția vulcanului Etna (Italia) s-a accentuat. Pe lîngă cele două cratere existente, a apărut, la 2.000 m altitudine, un al treilea, din care țîșnește un fluviu de lavă fierbinte, coborînd cu mare viteză spre poalele muntelui.

Pînă nu de mult se știa că Antarctida este un continent complet lipsit de viață, acoperit cu un strat de gheață de 2 km, pe care vînturile bîntuie uneori cu 300 km pe oră, iar temperatura scade chiar pînă la —80°.

Iată însă că în 1947 o expediție condusă de cercetătorul american R. Byrd a coborît cu hidroavionul pe apa liniștită a unui lac misterios din interiorul acestui continent. Exploratorii sovietici cercetează astăzi îndeaproape această regiune de cca. 500 km p, cu pămînt dezghețat, în care au descoperit rîuri și lacuri cu raci și creveți. Ei au cules de asemenea alge, mușchi și licheni.

VREAU SĂ ȘTIU

Ce sînt semnalele S.O.S.?

Cu patruzeci și ceva de ani în urmă, cel mai mare transatlantic de pe acea vreme, Titanic, s-a ciocnit într-o noapte de un aisberg (munte de gheață plutitor), scufundîndu-se. Din 2.300 de oameni, cît se aflau pe vas, au putut fi salvați doar vreo 800 de către un vas aflat prin apropiere.

Cum a știut acesta de catastrofă?

Radiotelegrafistul de pe Titanic a emis mereu prin T.F.F., pînă ce a fost înghițit de valuri, trei cuvinte: „Save our souls". Pe englezește aceste cuvinte înseamnă „Salvați sufletele noastre".

Semnalul S.O.S. reprezintă primele litere ale acestor trei cuvinte. El a fost stabilit ca semnal de alarmă internațional al tuturor vaselor aflate pe mare.

Cum crește NUCA DE COCOS?

Nuca de cocos crește și se dezvoltă la o înălțime de mai bine de douăzeci de metri depărtare de solul pămîntesc. Ea este fructul unui arbore uriaș, numit cocotier, care ajunge pînă la înălțimea de 30 m și are înfățișarea asemănătoare cu a unui palmier. Trunchiul este pe de-a-ntregul golaș, coroana copacului împodobind arborele spre vîrf. De aceea, fructele cresc numai sus, la baza ramurilor, în umbra frunzelor pletoase. Acestea ajung de mărimea unui cap de om cînd sînt la maturitate. Locuitorii regiunilor tropicale folosesc nucile de cocos ca aliment principal, deoarece aceste fructe conțin o mare cantitate de lichid lăptos, avînd gustul plăcut de migdale, cu bogate însușiri nutritive. Din acest „lapte de cocos" se extrage și „untul de cocos", deosebit de apreciat pretutindeni. Pentru a culege „nucile" acestea uriașe și atît de prețioase, indigenii nu se folosesc nici de scări, nici de alte mijloace tehnice pentru a le desprinde de la baza ramurilor cocotierului..., ci, cu picioarele goale, se urcă ei înșiși, pe tulpina goală și înaltă, pînă în vîrf. Ei învață această gimnastică încă de copii și vădesc o mare îndemînare la culesul nucilor, ajutați fiind și de faptul că trunchiurile arborilor de cocos sînt de cele mai multe ori aplecate într-o parte.

(Băloiu Corneliu — reg. Ploești)

GHICI

„Flacăra nu se poate produce acolo unde nu poate trăi un animal cu respirație aeriană".

Ce vrea să spună Leonardo da Vinci prin cele de mai sus?

Cine poartă inelul cel mai mare?

De ce ariciul mușcat de viperă rămîne perfect sănătos?

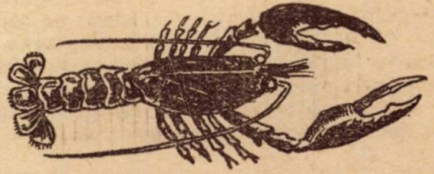

De ce merge racul înapoi?

Cine își face sub apă un cuib din aer?

Din cumea SPORTULUI

Un bun atlet aleargă 10.000 m în mai puțin de 29 de minute. Ca să ajungă însă la acest timp (un adevărat record), el trebuie să facă zilnic antrenamente foarte severe. Iată, spre exemplu, cunoscutul atlet sovietic Kuț se antrenează pentru Olimpiada de la Melbourne (Australia) alergînd zilnic cîte... 40 km. Iar Zatopek, care va concura în proba de 10.000 m și în cea de maraton, parcurge în fiecare zi cîte 60 km.

Astăzi, în marile competiții cicliste, cum ar fi „Cursa păcii", „Turul Egiptului", „Turul Franței" etc., se parcurg mii de kilometri, fără a mai constitui un eveniment senzațional. De aceea, nici distanța Turda-Paris și retur, de 4.271 km, n-ar fi însemnat prea mult dacă ea n-ar fi fost parcursă, în 1889, pe un velociped (o bicicletă veche, cu una din roți mult mai mare ca cealaltă).

Eroul acestei curse memorabile a fost profesorul Borbely György din Turda. Această distanță, el a străbătut-o pe velociped în 337 de ore.

Unele din ultimele meciuri cîștigate de echipa noastră de fotbal C.C.A. au fost la scorul de 8-0 și 4-0. Este un scor mare, nu?

În fotbal se întîlnesc însă rezultate și mai mari. Dintre acestea, merită a fi amintit scorul obținut în Suedia de o echipă din Götteborg în fața uneia din Varburg, în 1906; 36-0!

Înainte vreme, sportul luptelor se desfășura după alte reguli. De aceea se întîmpla ca un meci să dureze foarte mult, spre deosebire de astăzi, cînd timpul este limitat la 15 minute. Astfel la Olimpiada de la Stockholm din 1912, luptătorul rus Klein a învins pe finlandezul Asikainen după... 11 ore. Obosit, el nu s-a mai putut prezenta la întîlnirea finală, cîștigată de un suedez rămas fără adversar.

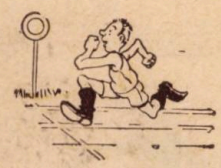

Ați auzit vreodată de un atlet care să se prezinte la o cursă de alergări încălțat cu cizme? Unii dintre voi vor spune că așa ceva s-ar fi putut întîmpla odată, cînd nu existau pantofi speciali. Totuși, întîmplarea a avut loc doar acum cîțiva ani în urmă. Iar alergătorul a fost chiar Vladimir Kuț, viitorul recordman mondial la 5.000 m.

Militar pe atunci, Kuț a sosit tîrziu la concurs și a luat startul fără a mai avea timp să se echipeze.

Încercați și voi

— O PUȘCĂ CU SĂGEȚI —

Luați o scîndură cu o grosime de 2—2,5 cm și o lungime de 65 cm. Ciopliți-o pînă capătă forma unui pat de pușcă (piesa nr. 1). Printr-o gaură aflată la 15 cm de capăt, fixați o vergea de fier tare, de 40—45 cm lungime (nr. 4). Pe partea superioară a patului așezați o țeavă de metal cu diametrul interior de 1—1,5 cm și lungă de 30—40 cm (nr. 2), pe care o fixați strîns, cu ajutorul unor copci de tablă. La nevoie puteți construi singuri o țeavă de dimensiunile arătate, din tablă. De capetele vergelei de fier legați un elastic puternic de praștie (nr. 3), prevăzut la mijloc, în locul unde va fi așezată săgeata, cu o bucată de piele.

Săgețile pot fi făcute din lemn ușor de brad, cu vîrful ascuțit și greu de metal (nr. 5).

Dacă pușca va fi bine construită și elasticul destul de puternic, veți putea ochi cu săgețile ținte așezate la 20—25 de pași.

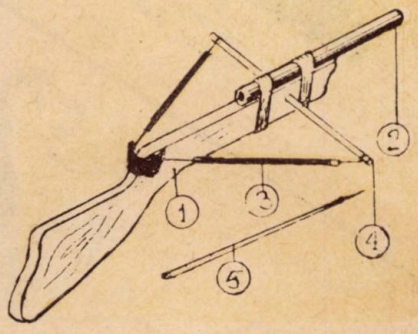

„CRAVATA ROȘIE", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U. T. M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția și Administrația: Editura Scînteia — București — Piața Scînteii nr. 1.
Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. R. raionale, regionale și prin difuzorii voluntari.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin". Piața Scînteii nr. 1

Prețul lei 1,50

BIBLIOTECA CENTRALA

Pagina DISTRACTIVĂ

Reconstruire

Avînd două bucăți de hîrtie de forma unor plăcuțe de mozaic, tălați-le pe fiecare în două părți egale, în așa fel încît, cele patru părți rezultate să formeze un patrat. (Vezi desenul)

Carte DE VIZITĂ

(7,9 litere)

ANDREÍ GH, ÍONEANU.

Ce profesiune are tovarășul și în ce oraș lucrează?

Rubrica „ȘAH" G. Latzel

Problema 2

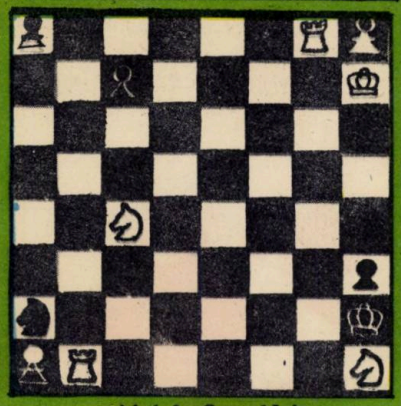

Mat în 2 mutări

(Alb: Rh7, Tb1, Tg8, Na8, Nh8, Cc4, Ch1
Negru: Rh2, Na1, Ca2, P .c7, P h3)

Filatelie seria legumicolă

1	1	1	1	1
3	3	3	3	3
5	5	5	5	5
7	7	7	7	7
9	9	9	9	9

PATRAT MAGIC

Aranjați cele 25 cifre în așa fel încît pe fiecare rînd sau coloană cît și pe cele două diagonale să nu se repete aceeași cifră, iar suma celor cinci cifre de pe fiecare rînd, coloană sau cele două diagonale, să fie egală cu 25.

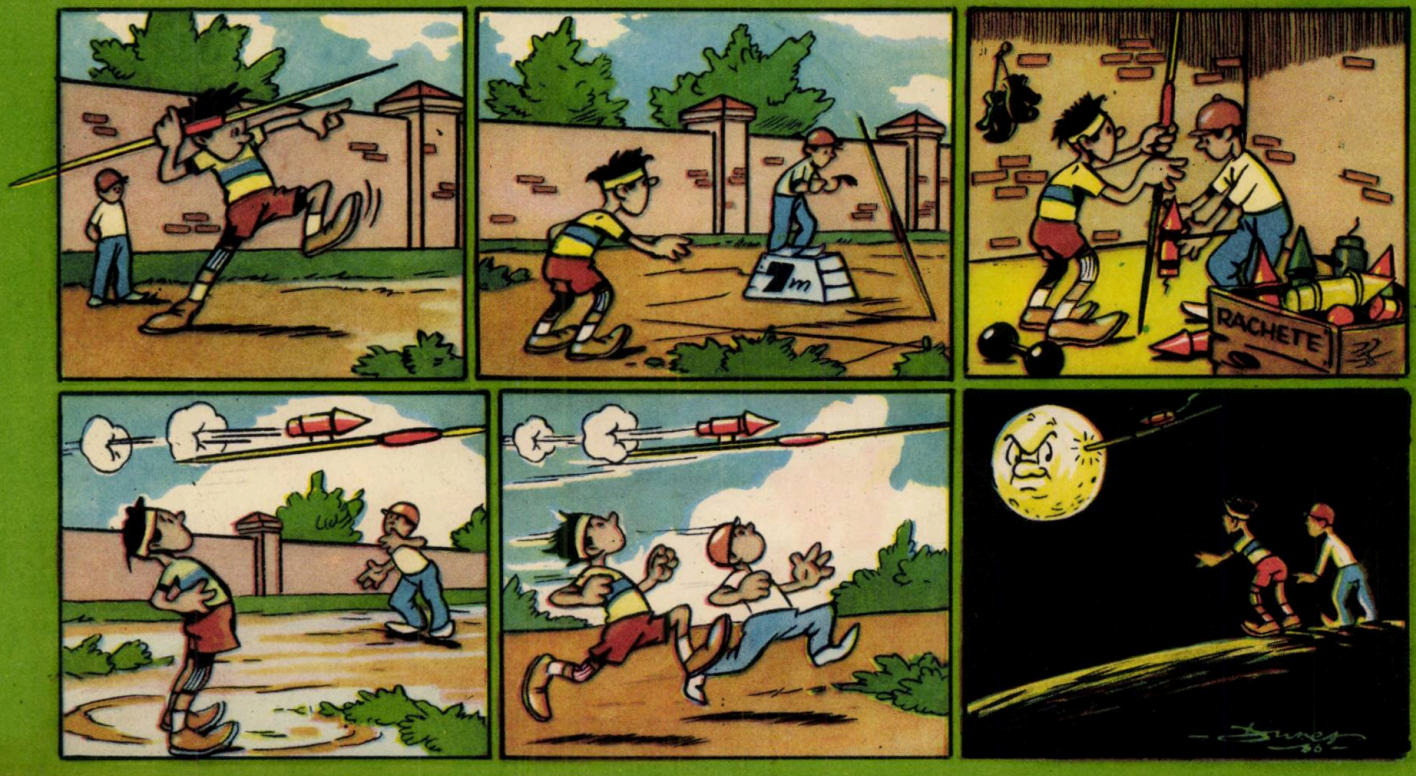

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Grută și Fănuță

Biblioteca centrală

„ÎN LUPTĂ CU DĂUNĂTORII"

de Ed. Jurist și Burschi

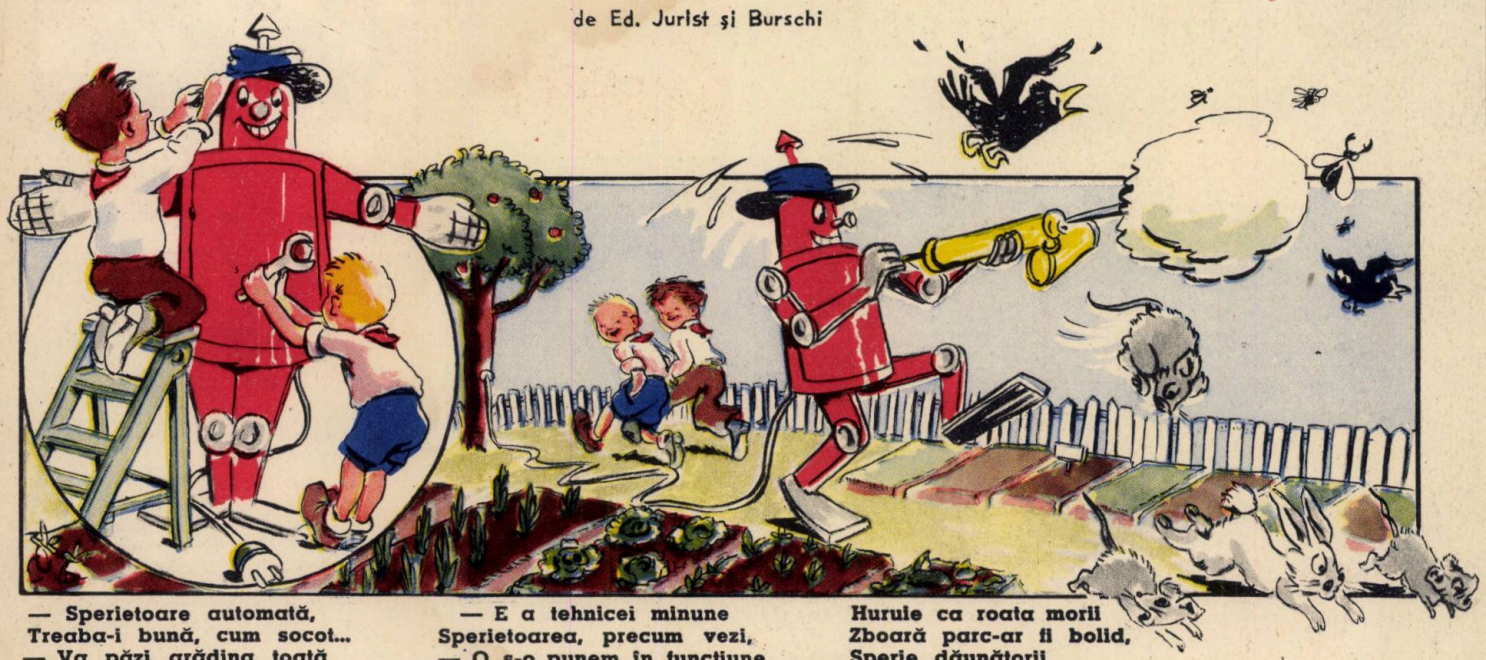

— Sperietoare automată,
Treaba-i bună, cum socot...
— Va păzi grădina toată
Un gogeamite robot.

— E a tehnicei minune
Sperietoarea, precum vezi,
— O s-o punem în funcțiune
Și pe-ogoare și-n livezi.

Huruie ca roata morii
Zboară parc-ar fi bolid,
Sperie dăunătorii
Împroșcînd insecticid.

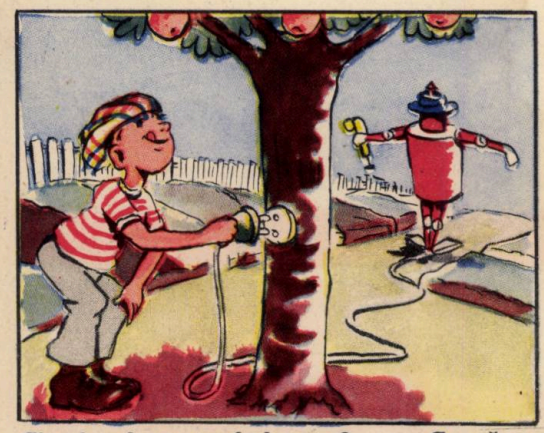

Cine-i cel ce gardu-l sare?
Ăsta-i Tase — vechi amic!
(L-ați mai cunoscut, îmi pare,
Dar pe-atunci era mai mic)

Ca să n-aibă vreo surpriză
În grădină „la cules"
A scos paznicul din priză
Și-a cărat tot pe aleș.

Trec cei doi grădina roată:
— Ia te uită ce prăpăd!
— Trebuie perfecționată
Sperietoarea, precum văd.

— Merele sînt sănătoase
De-aia „iau" și nu mai cer,
Mulțumit își spune Tase

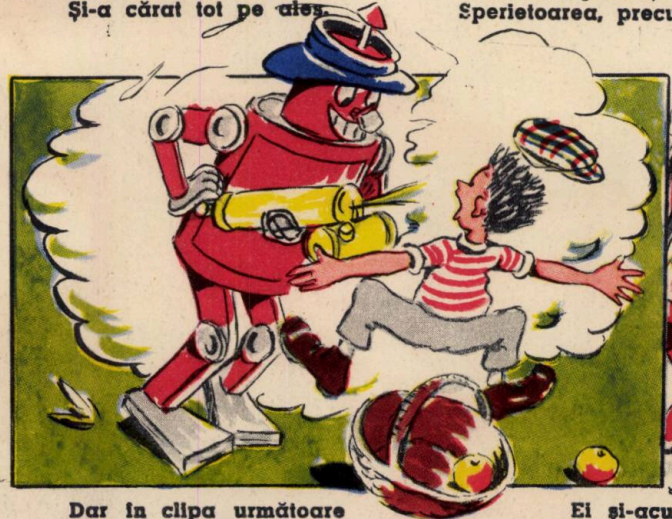

Dar în clipa următoare
(N-apucă să spună: hop!)
Tase înțeapă să zboare

Ei și-acum, inventatorii,
Veseli ies din „automat"

MARELE CONCURS
DE
JOCURI DISTRACTIVE
„CRAIATA BUNĂ"

PREMII:

O bicicletă

Un aparat de radio

Un aparat de fotografiat

20 monturi

(Vitoarea de vederi și detalii)

PIONIERI ȘI ȘCOLARI

PARTICIPAȚI CU TOȚII LA

MARELE CONCURS

DE

JOCURI DISTRACTIVE

ORGANIZAT DE REVISTA

„CRAVATA ROȘIE“

PREMII:

O bicicletă

Un aparat de radio

Un aparat de fotografiat

20 mențiuni

(Mingi de volei și fotbal)

ABONAȚI-VĂ DIN TIMP LA REVISTĂ PENTRU A PUTEA OBȚINE „BONUL DE PARTICIPARE“ TIPĂRIT IN REVISTĂ.

CONDIȚIILE DE PARTICIPARE LE GĂSIȚI PUBLICATE ÎN NUMĂRUL DIN IULIE

Supliment al revistei „CRAVATA ROȘIE“

Dragi copii,

De ziua voastră—Ziua internațională a copilului — redacția noastră vă felicită și vă dorește mult succes la examene și o vacanță veselă.

INSIGNELE ORGANIZAȚIILOR DE PIONIERI

U.R.S.S.

R.P. ROMÎNĂ

R.P. CHINEZĂ

R.P. POLONĂ

R.P. CEHOSLOVACĂ

R.P. COREEANĂ

R.D. GERMANĂ

R.P. BULGARIA

R.P. UNGARĂ

FRANȚA

ITALIA

BELGIA

FINLANDA

MAGELLAN

ROMAN ILUSTRAT

TEXT: MIRCEA SÎNTIMBREANU

(Urmare din numărul trecut)

ILUSTRAȚII: SIRIN

Magellan dejoacă uneltirile portughieze... La 10 august 1519 primește stindardul regal în biserica Santa Maria de la Victoria și depune jurămîntul în fața lui Carol Quintul,

...Iar la 20 septembrie 1519 se desparte de soția sa Beatriz și de copil, în portul San Lucar... Îmbarcarea!

În bubuitul tunurilor și aclamațiilor mulțimii cele 5 corăbii ridică ancora și se desprind de țărm... Vîntul umflă pînzele și îndreaptă escadra spre apus. Mateloții flutură batiste, cîntă... Dar cîți oare din cei 265 de oameni vor mai vedea vreodată țărmul patriei?

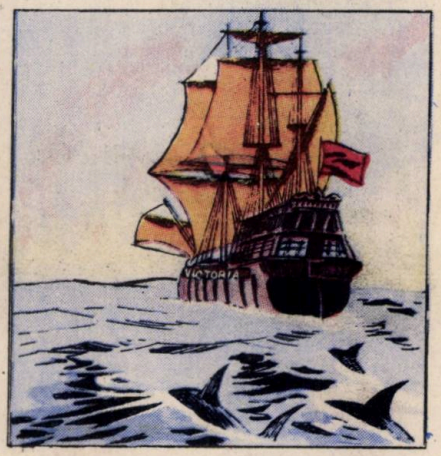

Escadra trecu de Capul Verde și se îndreptă spre sud, urmată de o droaie de rechini.

Trecînd tropicele, împotriva credinței foarte răspîndite, că aici nu plouă niciodată, întîmpinară ploi necontenite, furtuni, curenți potrivnici... Corăbiile fură așezate de-a curmezișul, iar pînzele scoase...

Apoi, dintr-odată, după 60 de zile de furtună, flota e pironită în dreptul Sierrei Leona, lîngă coastele Guineei din lipsa vîntului... Căpitanii spanioli murmură. Sămînța neîncrederii în amiralul portughez, aruncată de Don Manoel, începe să dea roade...

Prevenit de complot, Magellan întrunește consiliul flotei și arestează pe capul răzvrătiților, Juan de Cartagena...

După 4 luni de navigație escadra ajunge, împinsă de alizeul de vest, pe coastele Braziliei, unde se aprovizionează. Băștinașii înconjoară corăbiile. Începe schimbul: pentru un cîrlig de undiță 5 găini, pentru un briceag zece, pentru un foarfece coșuri de pește... Pe un pumn de panglici, oglinjoare corăbiile fură umplute cu provizii.

Băștinașii erau oameni blînzi. Își tatuau corpul, aveau buzele străpunse de felurite pietricele și scoici și se împodobeau cu pene de papagal.

Călătoria continuă. Și la 10 ianuarie 1520, Magellan pătrunde într-o strîmtoare uriașă, ce părea fără sfîrșit.

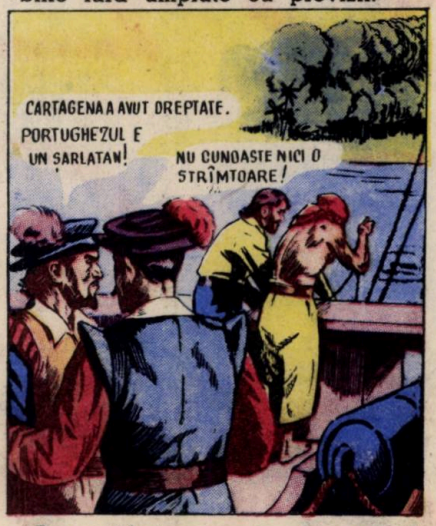

Dar strîmtoarea se îngustează din ce în ce... apa se-ndulcește... Adîncimea scade... Nu era strîmtoarea mult visată, ci doar imensul estuar al fluviului La Plata...

Escadra se întoarce și o pornește spre sud, de-a lungul coastelor Argentinei. După 100 de zile, Magellan hotărăște iernarea în golful San Julian...

Nici țipenie de băștinași. De abia după două luni se ivi primul om... pe care din pricina picioarelor mari îl numiră „Patagon"...

Pămîntul era sărac și vremea neprietenoasă. Corabia „San-Jago", trimisă în recunoaștere, se izbește de stînci și se scufundă...

Va urma

Semne internaționale de circulație

STAȚIONARE INTERZISĂ

CIRCULAȚIE ÎN AMBELE SENSURI INTERZISĂ

POST DE PRIM AJUTOR

TRECERE PESTE CALE FERATĂ FĂRĂ BARIERE

CLACSONAREA INTERZISĂ

TRECERE PERICULOASĂ

ATENȚIE

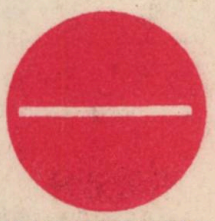

SENS INTERZIS

TRECERE PESTE CALE FERATĂ

PERICOL

MAXIMUM DE VITEZA 25 Km/oră

INCRUCIȘARE DE DRUMURI

DRUM ÎN ZIG-ZAG

INTERZIS PESTE 5,5t

DRUM ACCIDENTAT

OPRIRE INTERZISĂ

DRUM CIRCULAR

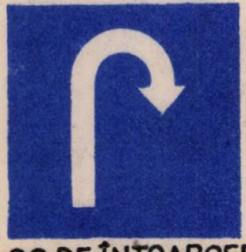

LOC DE ÎNTOARCERE

INTERZIS MOTOCICLIȘTILOR

LOC PENTRU STAȚIONARE

INTERZIS CICLIȘTILOR

RUTĂ PRINCIPALĂ

INTERZIS VEHICULELOR

SENS UNIC

STAȚIE DE AUTOBUS

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

MAGELLAN

ROMAN ILUSTRAT

TEXT: MIRCEA SÎNTIMBREANU

(Urmare din numărul trecut)

ILUSTRAȚII: SIRIN

Căpitanii spanioli pun la cale un nou complot, atîtă mateloții. „Unde ne duce portughezul? Ce căutăm în gheţurile acestea? Aici e oare împărăția mirodeniilor?"

Sub pretextul că Juan de Cartagena e pe moarte, duhovnicul pătrunde în celula sa și îl eliberează,

iar ofițerii spanioli de pe vasele rebele „Conception" și „Victoria" arestează pe căpitanul vasului „San Antonio", rămas credincios lui Magellan...

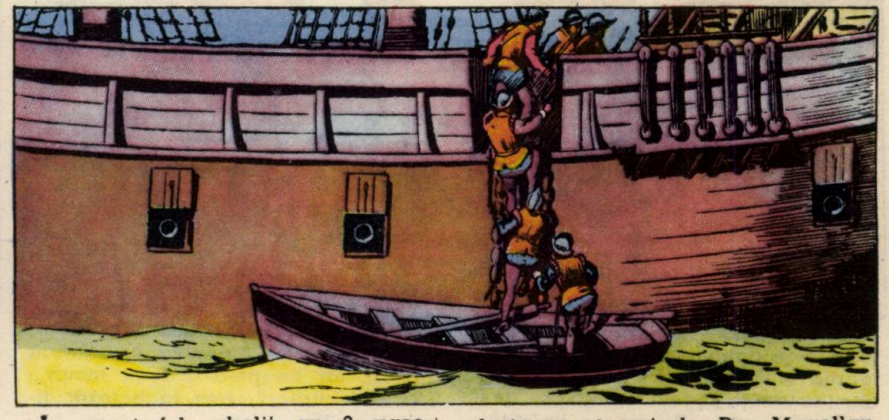

În acest fel rebelii au 3 vase împotriva vasului „Trinidad", stăpînit de Magellan... Totul pare pierdut. De la distanță cele 3 vase rebele au prins ca într-un cleşte vasul amiral... Dar Magellan dă o lovitură fulgerătoare răzvrătiților: cu numai 6 oameni, ocupă prin surprindere vasul răzvrătit „Victoria"...

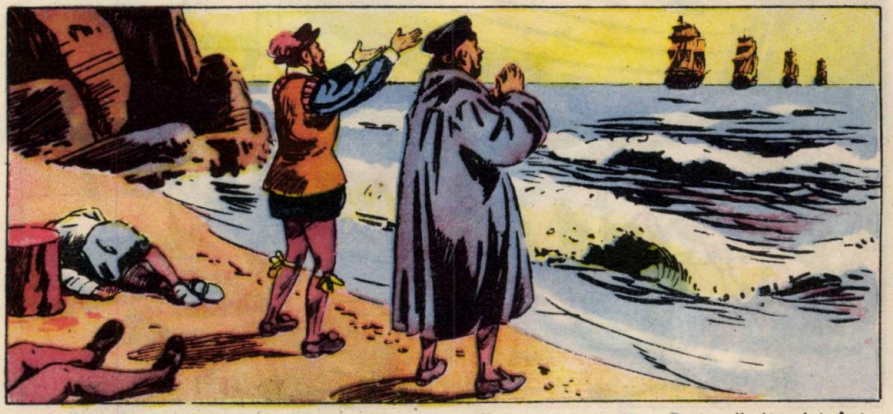

Și astfel, stăpîn pe două vase, îndreaptă tunurile spre ceilalți rebeli, trăgînd în aer... Ofițerii rebeli sînt făcuți prizonieri de propriii lor mateloți... Magellan îi pedepsește pe rebeli... Doi căpitani sînt decapitați, iar Cartagena și duhovnicul sînt părăsiți pe țărmul pustiu... Ceilalți rebeli au fost iertați...

...21 octombrie. Ajuns la 52° latitudine, Magellan se trezi în fața unui defileu prăpăstios și îngust Două nave pătrunseră să-l cerceteze.

BON DE PARTICIPARE

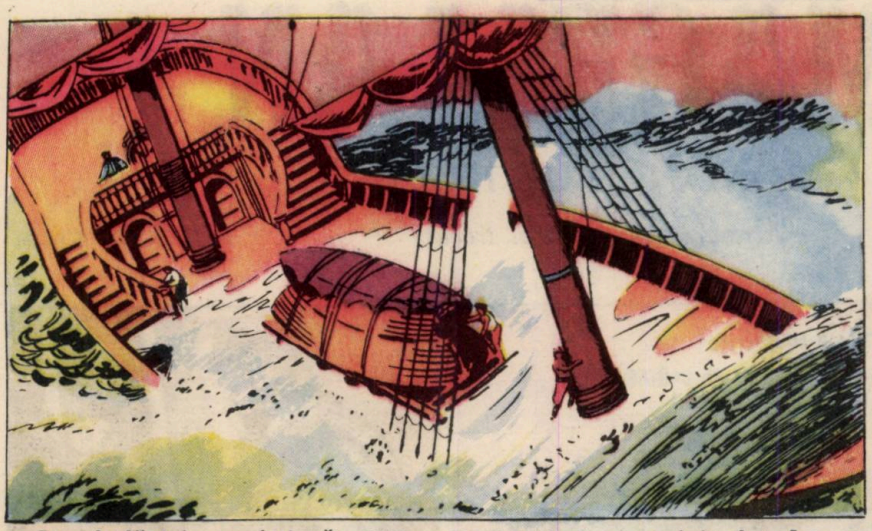

Se dezlănțui o furtună cumplită ce ținu 36 de ore rupînd ancorele și chiar catargele. Corăbiile sînt gata să se sfărîme de stînci...

Dar defileul nu e înfundat. La un pas de pieire își găsesc drumul mai departe, ca prin minune...

Și după două zile corăbiile trimise în recunoaștere se întorc cu flamurile în vînt, trăgînd cu toate bombardele...

Într-adevăr, canalul descoperit lega cele două oceane... Era strîmtoarea mult căutată ! În fața marinarilor uimiți, îngenunchiați, se deschidea o uriașă mare liniștită :

Oceanul Pacific. Țărmul din stînga părea nelocuit, dar ziua se zăreau fumuri, iar noaptea ardeau focuri... „Țara focurilor", așa fu botezat ținutul pustiu...

Dar bucuria le fu întunecată de o nenorocire. Nava „San Antonio", trimisă în recunoaștere, dispăruse... S-a rătăcit ? Naufragiase ? Nu, dezertase, ducînd cu sine cele mai multe provizii...

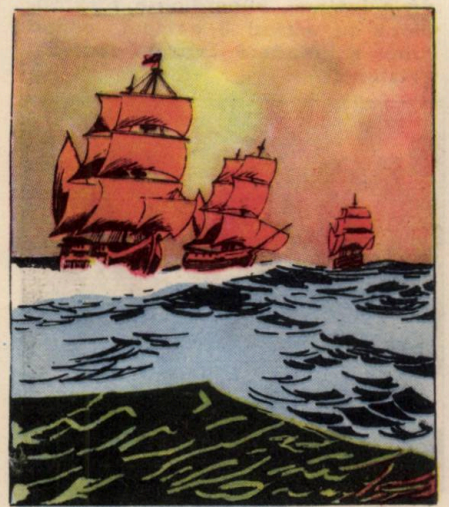

Se face socoteala proviziilor. Ajung pentru 3 luni. Deci, înainte ! Molucele sînt pe aproape... Marinarii depun un nou jurămînt de credință si cele 3 corăbii rămase

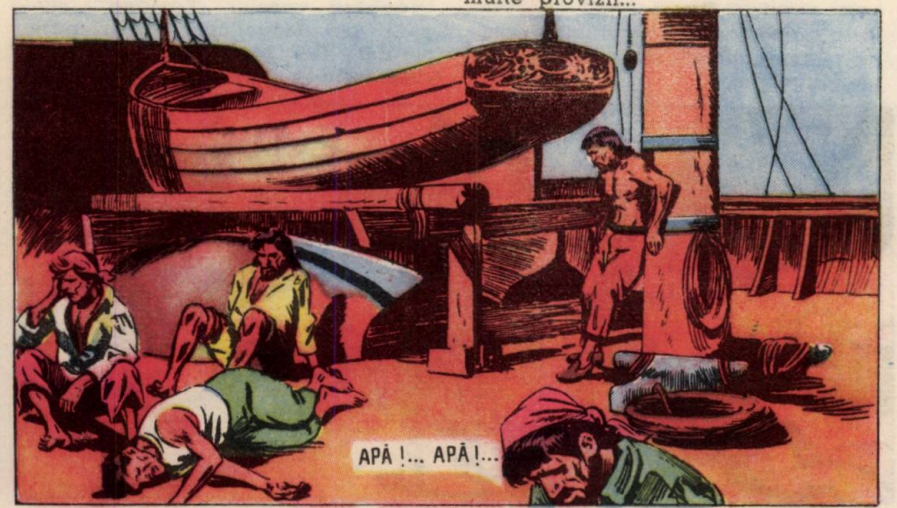

pornesc pe „Marea cea mare"... Dar suferințele abia încep...

Au trecut 100 de zile de la străpungerea strîmtorii... Proviziile sînt pe terminate... Doar niște butoaie cu apă caldă rău mirositoare și praful de pesmeți amăgesc foamea și setea chinuiților navigatori ce zac sleiți pe rogojini, bolnavi de scorbut...

Chinuiți de foame și de sete, marinarii zăresc în sfîrșit pămînt, văd palmieri, oameni, izvoare. Sînt salvați !

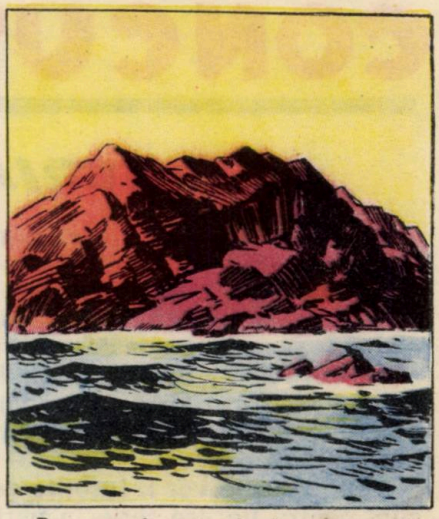

Dar nu fusese decît un miraj... Insulele erau pustii... „Insulele nenorocite", așa le-au botezat mateloții.

Escadra e un cimitir plutitor... Deodată muribunzilor li se înfățișează o insulă populată... Zeci de pirogi înconjoară corăbiile... În cîteva clipe punțile erau pline de băștinași. Ei pun mîna pe pînze, pe clopotul de liturghie, pe bărcile de salvare, pe securi... Spaniolii o numesc „Insula hoțomanilor".

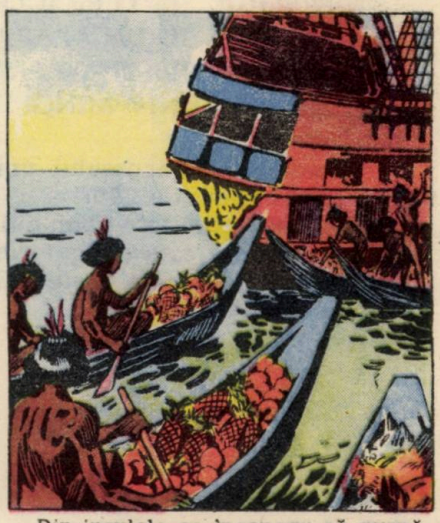

Din insulele ce începeau să apară puzderie, locuitorii aduc luntre încărcate cu nuci de cocos, portocale, găini...

...și, spre uimirea spaniolilor, lingouri de aur pe care le dau bucuroși pe cîte un cuțit de tinichea sau cîte un cui...

În insula Zebu, Magellan se împrietenește cu regele Humabon... Regele e uimit că cei mai buni războinici ai săi nu pot străpunge pieptul unui spaniol îmbrăcat... în armură.

(va urma)

CONCURSUL NOSTRU

SERIA I a

Revista „Cravata roşie" organizează între 1 iulie şi 1 noiembrie 1956 un concurs pentru dezlegarea de jocuri distractive. Condiţiile de participare la concurs sînt următoarele : începînd cu data de 15 iulie, pionierii şi şcolarii între 9—14 ani, care vor să participe la concurs, vor trimite pe adresa redacţiei „Cravata roşie", Piaţa Scînteii 1, Raionul Stalin — Bucureşti, dezlegările jocurilor ce vor apare în numerele revistei din lunile iulie, august, septembrie şi octombrie 1956, menţionînd pe plic „pentru concurs".

Dezlegările vor fi însoţite de bonuri de participant la concurs pentru fiecare serie în parte ce sevor găsi în cele patru numere ale revistei.

Cele mai bune dezlegări vor primi următoarele premii :

PREMIUL I : O BICICLETĂ
PREMIUL II : UN APARAT DE RADIO
PREMIUL III : UN APARAT DE FOTOGRAFIAT
20 MENŢIUNI : MINGI DE VOLEI ŞI DE FOTBAL.

Rezultatele concursului vor fi publicate în numărul revistei din 1 ianuarie 1957.

Deoarece trimiterea bonului de participant la concurs pentru fiecare serie este obligatorie, procuraţi-vă din timp numerele revistei „Cravata roşie" din lunile iulie, august, septembrie şi octombrie 1956.

BIVERB LITERAR
(5-7) - 15 PUNCTE

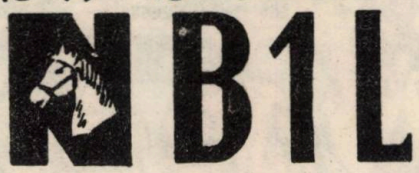

CRIPTOGRAFIE
(2-5-2-6)
10 PUNCTE

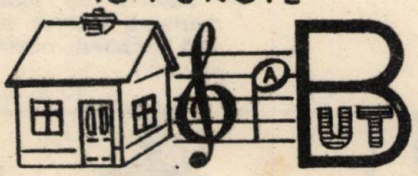

MONOVERB ANAGRAMAT
(5-6) 10 PUNCTE

SPORT
15 PUNCTE

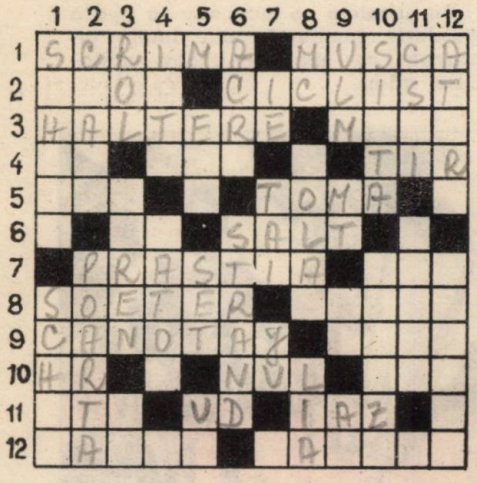

ORIZONTAL : 1) Sportul preferat de cei trei muşchetari din romanul lui Dumas ! — Categorie în sportul cu mănuşi. 2) Întrecere între mai mulţi concurenţi, pentru parcurgerea cît mai rapidă a unei distanţe. — Sportivul de pe bicicletă. 3) Greutăţi pentru o categorie de sportivi cu muşchii tari. — A lovi balonul puternic cu piciorul. 4) Iute la înţeles ! — Nume de fată din Lugoj. — Sportul celor cu ochi buni şi mînă sigură. 5) Afluent al Dunării în ţara noastră. — Portarul echipei de fotbal „Casa Centrală a Armatei". 6) Cred doar jumătate ! — Triplu..., săritură la atletism. — 7)... năzdrăvană, povestire de Gica Iuteş (neart.) — Ţăruş de lemn. 8) Campionul R.P.R. la săritura în înălţime. — Aparat la care se execută anumite probe de gimnastică. 9) Sportul cu vîsle. — Nu poate umbla. 10) Horia Rădulescu. — Un meci terminat la egalitate. — Trei fără două. 11) Fir de urzeală. — Stropit cu apă. — Heleşteu. 12) La scrimă, a înainta cu un picior fără a mişca însă pe celălalt. — Rachete pentru tenisul de masă.

VERTICAL : 1) Practică sportul preferat în timpul iernii. — Barcă pentru întreceri sportive. 2) Sistem de înot în care mişcarea mîinilor are alt ritm decît cea a picioarelor. — Deşi păzită cu străşnicie, primeşte din cînd în cînd vizita neplăcută a balonului. 3) Textul interpretat de un actor. — Locul de desfăşurare a manifestaţiilor sportive. — 1956 ! 4) Acesta din Moldova. — Are de plătit o sumă de bani. 5) Centrul înaintaş al echipei de fotbal Dinamo-Bucureşti. — Repriză la meciurile de volei, baschet sau tenis. — Ultima şi prima vocală a alfabetului. 6) Are gustul oţetului. — Loc amenajat pentru înot. 7) Cămaşă ţărănească. — Despic cu cuţitul. — Jean Udrescu. 8) Două sute romane. — Disciplină sportivă în care echipa R.P.R. este una din cele mai bune din Europa. — ...Manoliu, campioana R.P.R. la aruncarea discului. 9) Oraş în Germania. — Două consoane. — Lac în Sudan. — Articol. 10) Animal sălbatic de munte. — Denumire de loc pe stadion (pl.). 11) Armate. — Minge de fotbal, de rugbi etc. 12) Punctul de plecare în cursele sportive. — Bărci pentru concursuri nautice.

BIBLIOTECA CENTRALĂ

Biblioteca Centrală

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

August 1956

8.

Cunoașteți-vă țara!

Desenatorul nostru a colindat țara și a lucrat pentru voi aceste schițe după natură.

El vă roagă să scrieți redacției ce a desenat și unde a văzut cele reproduse mai sus.

Poezii de VICTOR TULBURE

Țara

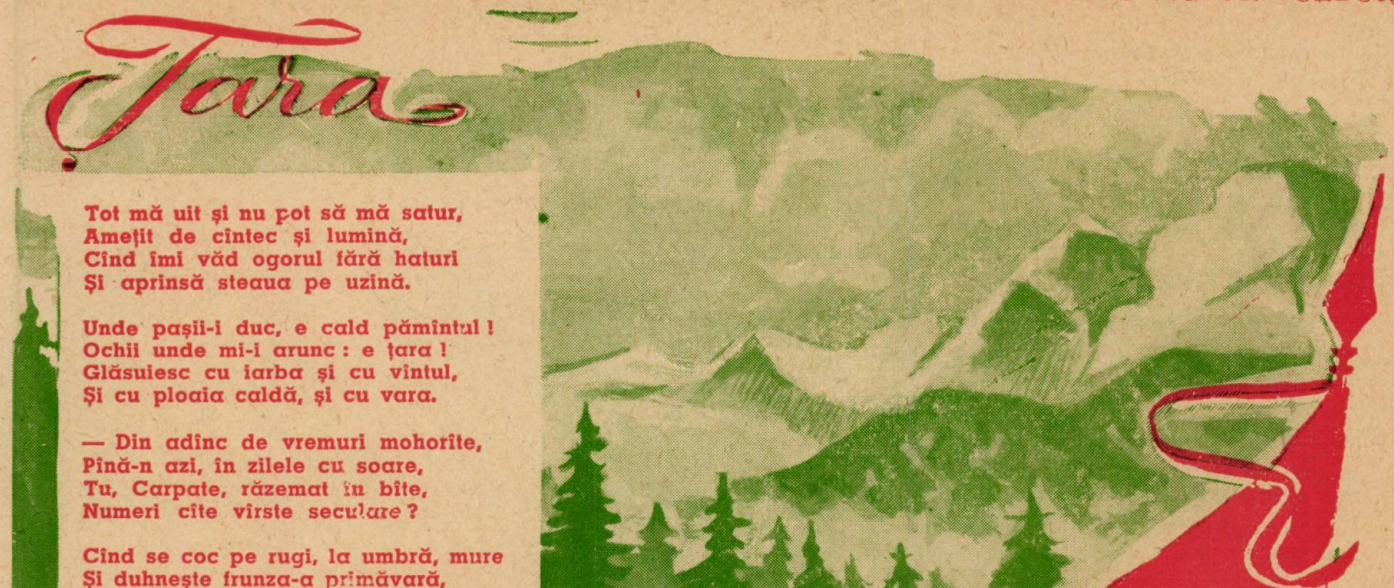

Tot mă uit și nu pot să mă satur,
Amețit de cîntec și lumină,
Cînd îmi văd ogorul fără haturi
Și aprinsă steaua pe uzină.

Unde pașii-i duc, e cald pămîntul!
Ochii unde mi-i arunc: e țara!
Glăsuiesc cu iarba și cu vîntul,
Și cu ploaia caldă, și cu vara.

— Din adînc de vremuri mohorîte,
Pînă-n azi, în zilele cu soare,
Tu, Carpate, răzemat în bîte,
Numeri cîte vîrste seculare?

Cînd se coc pe rugi, la umbră, mure
Și duhnește frunza-a primăvară,
Cîte mierle-ascunzi în sîn, pădure,
De ne-ncinți din zori și pînă-n seară?

Cumpeni, ce urcați în zare cînturi,
V-a bătut ce vîscol? Ce arșiță?
Legănară macii tăi cîți fluturi,
Cîmpule cu grîu și romaniță?

Scump și dulce plai al Babei Dochii,
Țară ca Ileana Cosînzeana,
Mi-ai robit și sufletul, și ochii,
Mi-ai vrăjit și inima, și geana.

Și ce dor pe drumul tău mă pierde
Și ce dor pe pragul tău m-adastă,
Pe pămîntul ca o apă verde,
Pe sub cerul ca o apă-albastră?

Șapte vieți de-aș mai trăi anume
Și-nc-o viață de mi-ar fi iar dată,
Nicăieri mai cald și drag pe lume
Nu mi-ar fi ca-n țara-mi minunată!

Steagul

Ni-i crestat în inimă răbojul —
Gloanțe înfruntară muncitorii —
Sînge-a curs pe zidul închisorii...
De aceea steagul este roșu.

Nu uitați: gemea în lanț pămîntul,
Frunți căzură una cîte una.
Steagul însă a răzbit furtuna,
Nu l-au frînt nici gloanțele, nici vîntul.

El vorbea de pîine și dreptate
Și chema la luptă oropsiții;
Și-au urmat de-aceea obidiții
Fiindcă steagu-înseamnă libertate.

Muncitorii aprigi și țăranii
L-au purtat în marea lor văpaie.
Steagul roșu fierul îl îndoaie
Și de-aceea fug de el dușmanii.

El vorbește lumii dimineața
Unor vremi de aur ce-or să vină.
De aceea steagul de lumină
Ne-ncălzește numai nouă viața.

Pruncii n-or să știe ce e jalea,
Pruncii n-or să știe ce e fumul,
Căci 'napoi spre beznă nu ni-i drumul,
Ci spre comunism ne este calea.

Și vom merge către noi victorii,
Și-o să ardă steagul mai departe,
Fiindcă-i roșu, fiindcă n-are moarte
Și e făurar de noi istorii.

Împlinim ce n-au visat strămoșii.
Steagurile-au fost de gloanțe rupte,
Însă nu s-au aplecat în lupte
Și vor flutura de-a pururi, roșii.

O întîmplare nu prea mare

Șo iau de la-nceput — deși nu știu
Această întîmplare cum s-o scriu...

Aveam pe-atunci aproape nouă ani —
Și-aveam vecin un rus, un căpitan.

Era înalt, rîdea mereu voios —
Parcă îl văd și-acum... Era frumos.

Dar să vedeți, eu nu-l iubeam deloc —
Ba, dimpotrivă, supărată foc

Mă tot gîndeam să-l necăjesc un pic,
Căci nu era necazul meu prea mic.

Dar să vedeți de ce eram așa
De supărată pe Domnia Sa.

Aveam un cîine șoricar de neam —
Era deștept și tare îl iubeam.

Știa în două labe să danseze vals —
Și-l învățam să latre-un cîntec (fals) —

Și, ascultați ce se-ntîmpla mereu :
Cîinele lui lătra cățelul meu.

Și șoricarii fiind nervoși din fire —
Putea să aibă zgarda mii de fire —

Putea să fie din oțel curat —
Că tot n-aș fi putut să-l țin legat.

Dar să vedeți, și căpitanu-avea
Un cîine — ca să-mi facă viața grea.

Era un cîine mare și lățos
Și, vai de capul meu, ce furios !

De cîte ori ieșeau ei la plimbare,
Era o hărmălaie — așa de mare,

Că toți copiii năvăleau în stradă
S-audă hărmălaia și s-o vadă.

Și-astfel la gard cățelul meu fugea,
Cu dinții aschii mari din gard rupea —

Scotea prin scînduri botul, se-nclești
De botul celuilalt și se zbătea.

În curte eu urlam și blestemam
Pe fiecare cîine după neam.

Cățelul mi-l trăgeam de coadă, dar
Întreaga trudă-a mea, era-n zadar.

Iar căpitanul se distra grozav —
De-al cîinilor nesuferit năravv.

Și așa zi de zi se întîmpla —
Pînă mi-am pus în gînd să fac ceva.

Și într-o după-amiază-am potrivit
Lîngă cișmea furtunul de stropit.

Am așteptat eu gata de atac —
Ascunsă-ntr-un boschet de liliac.

Trecură clipe lungi... Trecură greu
Pînă-apăru și căpitanul meu.

Am comandat cu ochii-nchiși : foc ! foc !

Și apa a țîșnit ca la soroc.

Mi-a-nțepenit de teamă mîna pe furtun
Și nu-mi venea în cap un gînd mai bun —

Vărsa furtunul apa în șuvoi...
Ca-n vis am auzit un tărăboi...

Cînd mi-am venit în fire am văzut
Pe căpitan aproape și temut...

Ud leoarcă și sever, m-a întrebat
Să-i spun de ce anume l-am udat.

Alături mama rușinată sta
Și am văzut : privirea-i fulgera.

Atunci am spus de ce și cum a fost —
Și începui să urlu fără rost.

Și sughițînd de plîns țipai la el :
— Și altă dată am să fac la fel,

De-mi necăjește cîinele, al tău —
Urîtul ăla furios și rău !

L-am auzit pe căpitan rîzînd —
Un rîs voios urcînd și coborînd.

Și gata să mă supăr — mi-am 'nălțat
Spre el obrazul — și m-a sărutat.

M-a ridicat în brațe și mi-a spus :
— Ei, ce zici tu, să te arunc eu sus ?

În haina-i udă mi-am ascuns atunci
Năsucul cîrn și-am spus : „Să nu m-arunci !"

Și prieteni buni am fost apoi... Așa
Se-ncheie această-ntîmplare-a mea.

DOINA SĂLĂJAN

Obrăznicătura

de MIHAIL ŞOLOHOV

Ilustraţii: N. POPESCU

în romîneşte de M. SEVASTOS

(urmare din numărul trecut)

— Nu, măi băiete, culcă-te cu bunicu-tu...

Mişka îşi trase plapuma peste cap şi, ţindu-se numai cu un ochi, rosti adînc jignit:

— Tătuţă, ieri te-ai culcat în locul meu şi acum... Culcă-te tu cu bunicul!

Mişka se sculă în capul oaselor în aşternut şi, cuprinzînd capul părintelui său cu amîndouă mîinile, îi şopti:

— Culcă-te cu bunicul. De altfel, mămuţa, de bună seamă, n-are să se culce cu tine. Şi tu puţi a mahorcă!

— Foarte bine, am să mă culc cu bunicul; dar n-am să-ţi povestesc nimic din război.

Tatăl se sculă şi trecu în bucătărie.

— Tătuţă!

— Ce-i?

— Atunci culcă-te tu aici... zise Mişka oftînd şi se sculă. Dar ai să-mi povesteşti din război?

— Am să-ţi povestesc.

Bunicul se culcă la perete şi îl puse pe Mişka la margine. Puţin după aceea veni şi tatăl, trase o băncuţă lîngă pat, se aşeză şi îşi aprinse o ţigară puturoasă.

— Şi aşa, uite cum s-au petrecut lucrurile... Îţi mai aduci aminte că în dosul ariei noastre se întindeau semănăturile băcanului?...

(Mişka îşi aminti că odinioară alerga prin grîul înalt, înmiresmat. Sărea peste îngrăditura de piatră a ariei şi dădea de-a dreptul în grîne. Grîul îi trecea de creştet; spicele grele, cu mustăţi negre, îl gîdilau pe obraz. Era acolo o mireznă de colb, de romaniţă şi de vînt din stepă. Uneori mămuţa îi spunea lui Mişka:

— Miniuşka, nu te du prea departe în lanul de grîu; te poţi rătăci.)

Tatăl tăcu; apoi adăugă, trecînd mîngîietor cu mîna pe capul lui Mişka.

— Mai ții minte cum mergeai cu mine la gorganul* de nisip? Acolo era ogorul nostru de grîu...

(Mișka își aduse iarăși aminte: dincolo de gorganul de nisip, la drum, era o „curea" îngustă și strîmbă, semănată cu grîu. Mișka se dusese odată acolo împreună cu tatăl său. Sfoara aceea de ogor era toată călcată în picioare de vite. Zăceau grămezi de spice murdare, făcute una cu pămîntul, iar în vînt se legănau numai paie goale. Mișka își aminti că tătucul lui, un om așa de mare și de puternic, își schimonosise groaznic fața, vărsînd cîteva lacrimi. Atunci Mișka plînsese și el, uitîndu-se la dînsul...

La întoarcere, tatăl întrebă pe paznicul unei bostane:

— Ia spune-mi, Fedot, cine și-a bătut joc de pîinea mea?

Paznicul scuipă drept în jos și răspunse:

— Băcanul și-a dus vitele la iarmaroc și într-adins le-a mînat pe cureaua ta...)

Tatăl trase mai aproape banca și urmă:

— Băcanul și ceilalți bogătani stăpîneau tot pămîntul, iar sărăcimea nu avea unde semăna. Așa se petreceau lucrurile pretutindeni, nu numai în staniță noastră. Pe-atunci strașnic ne mai călcau în picioare... Era greu de trăit; de aceea m-am băgat ca văcar; iar pe urmă m-a luat la oaste. În oștire am dus-o prost de tot: ofițerii, pentru orice fleac, îmi trăgeau cîte o scatoalcă** la fălci... În sfîrșit, s-au arătat bolșevicii cu căpetenia lor, poreclită Lenin. De felul lui parcă n-ar fi cine știe ce firoscos***, dar are glagorie**** la cap mai dihai decît un învățat, cu toate că-i neam de mujic, ca și noi. Bolșevicii ne-au dat o școală, că am rămas cu gura căscată. „Ce-i cu voi, mujici și muncitori — ni s-a spus —, vă place să stați cu mîinile în sîn? Mai bine goniți pe stăpîni și pe dregători; nici picior de-al lor să nu rămînă pe aici. Totul e-al vostru!"

Vorbele acestea ne-au dat ghes. Am chibzuit oleacă: așa-i! Am luat stăpînilor pămîntul și bunurile, dar ei nu s-au putut împăca cu viața grea; s-au zburlit și s-au pornit cu război împotriva noastră, a mujicilor și a muncitorilor... Ai priceput, băiatul tatii?

*O movilă care ascunde trupul unui erou străvechi.
**Lovitură.
***Deștept.
****Minte.

Iar cît privește pe Lenin — căpetenia bolșevicilor — el a ridicat poporul cum ridică țăranul brazda cu plugul de pe fîșia lui de ogor. A adunat soldați și muncitori, și trage-i în burjui! Le zburau fulgii, nu alta! Soldații și muncitorii au început să-și zică Garda roșie. Am făcut și eu parte din Garda roșie. Locuiam într-o casă mare de tot, care se numea „Smolnîi". Acolo, măi băiete, erau niște tinde lungi, fără sfîrșit, și atît de multe camere, că te puteai rătăci.

O dată stăteam de caraulă*, noaptea, la intrare. Se lăsase frig și eram numai cu mantaua pe mine. Vîntul te străpungea, nu alta... Deodată au ieșit doi oameni din casa aceea și s-au îndreptat spre mine. S-au apropiat. Pe unul dintr-înșii l-am prubuluit** a fi Lenin. A venit drept la mine. Și m-a întrebat cu prietenie:

— Nu ți-i frig, tovarășe?

Atunci eu i-am răspuns:

— Nu, tovarășe Lenin, nu numai frigul, dar nici un vrăjmaș nu-i în stare să ne doboare! N-am pus mîna pe putere ca s-o dăm burjuilor!

Lenin a început sărîdă, mi-a strîns mîna cu putere și pe urmă s-a dus încetișor spre poartă...

Tatăl tăcu, scoase din buzunar punga de tutun, foșni hîrtia, trase un chibrit și începu să fumeze. Pe mustața lui roșcovană, țepoasă, Mișka văzu o lacrimă, limpede și strălucitoare, ca bobul de rouă care atîrnă, dimineața, în vîrful frunzelor de urzică.

— Iaca cine mi-a fost el. Avea grijă de toți. Îl durea inima pentru fiecare soldat. După aceea l-am mai văzut adeseori. Trecea repede pe lîngă mine, mă zărea cît de colo, zîmbea și mă întreba:

— Vasăzică n-au să ne doboare?

— Asta nu-i de nasul lor, tovarășe Lenin! îi spuneam uneori.

Au ieșit toate după vorba lui, măi băiete! Am luat pămîntul și fabricile, iar bogătanilor — lipitorilor noastre — le-am dat la mir. Cînd ai să te faci mare, să nu uiți că tătucul tău a fost matroz și că patru ani și-a vărsat sîngele pentru comunism. Atunci și eu am să fiu mort, și Lenin are să fie mort, dar cauza noastră va trăi de-a pururi! Cînd o să fii mare, nu-i așa că ai să lupți pentru puterea sovietică, cum a luptat și tătucul tău?

*Santinelă.
**Socotit.

— Am să lupt! răcni Mișka; sări în picioare pe pat și vru să se atîrne din zbor de gîtul tatălui său, dar, uitînd că bunicul doarme alături, îl călcă pe burtă. Bunicul scoase un muget și întinse mîna, vrînd să-l înhațe pe Mișka de moț. Dar tatăl îl înșfăcă pe băiat în brațe și îl duse în odaie.

Mișka adormi în brațele lui. Mai întîi el se gîndi îndelung la Lenin, omul-minune, la bolșevici, la război, la vapoare... Din capul locului auzi, ca prin vis, glasuri înăbușite, simți un miros plăcut de nădușeală și de mahorcă; iar mai pe urmă, ochii i se lipiră de somn: parcă cineva îi apăsa pleoapele cu palmele.

Cum ațipi, băiatul văzu în vis un oraș cu străzi largi și cu găini care se scăldau în cenușa împrăștiată pe străzi. Multe-s și în staniță — d-apoi ce să mai zici cîte erau în oraș! Casele — aidoma cum le zugrăvise tatăl său: o izbă* uriașă, acoperită cu stuf verde, iar pe hogeacul ei sta cocoțată încă o izbă, și încă una pe hogeacul ei, iar hogeacul celei din urmă izbe se împlînta în cer.

Mișka umblă pe stradă, cu nasul în sus, se uită în toate părțile, și deodată — nu se știe de unde — îi ieși înainte un om foarte înalt, care purta o cămașă roșie.

— Mișka, ce umbli așa, de frunza frăsinelului? îl întrebă el, cu blîndețe.

— Bunicuțul mi-a dat voie să mă joc, răspunse copilul.

— Dar știi cine sînt eu?

— Nu. Nu știu...

— Eu sînt... tovarășul Lenin!

Lui Mișka începu să-i bîțîie genunchii de spaimă. Vru să-și ia tălpășița, dar omul cu cămașa roșie îl apucă de mînecă și-i spuse:

— Mișka, n-ai rușine nici de doi bani! Știi prea bine că eu mă războiesc pentru sărăcime, și nu pricep: de ce nu te înrolezi și tu în oștirea mea?

— Nu mă lasă bunicuțul, se dezvinovăți Mișka.

— Bine, fă ce vrei, zise tovarășul Lenin, dar fără tine nu răzbesc la treabă. Trebuie să te înrolezi în oastea mea și basta!

Mișka îl apucă de mînă și îi spuse cu tărie:

— Bine, mă înrolez în oastea ta fără să întreb pe nimeni și am să lupt pentru sărăcime. Iar dacă bunicuțul va începe să mă bată cu nuiaua pentru asta, atunci să sari în apărarea mea.

— Fără doar și poate, am să te apăr! zise tovarășul Lenin și porni pe stradă. De bucurie, Mișka simți că i se taie răsuflarea, nu mai putu respira. Vru să strige ceva, dar limba îi era uscată. Tresări în pat, îl bătu pe bunic cu picioarele și se trezi.

Bunicul mîrîi prin somn și își morfoli buzele. Pe ferestruică se vedea cum cerul se limpezea gingaș dincolo de iaz și cum norii, plutind dinspre răsărit, se învolburau ca o spumă trandafirie, roșiatică...

*

De atunci, tatăl îi povestea lui Mișka, în fiecare seară, despre război, despre Lenin și despre meleagurile călcate de dînsul.

* Casă

PARTEA A II-a

Sîmbătă seara, storojul** comitetului executiv aduse în curtea lui Foma Akimîci pe un om scund, îmbrăcat într-o manta, cu un fel de carîmb de cizmă subsuoară. Îl chemă pe bunic și-i spuse:

— V-am adus în cvartir pe un tovarăș, dregător sovietic. A sosit de la oraș și va mînca la voi. Dați-i ospitalitate, moșule!

— Firește, n-avem nimic împotrivă, zise bunicul, dar dumneata, domnule tovarăș, ai hîrtie la mînă?

Mișka se minună ce cărturar era bunicu-său și, cu un deget în gură, se puse să asculte.

— Am, moșule, am de toate! rosti zîmbind omul cu servieta de piele și intră în odaie. Bunicul după dînsul, iar Mișka după bunic.

— Am venit să diriguiesc lucrările pregătitoare alegerilor. Avem de ales pe președintele și pe membrii sovietului.

Peste puțin timp veni și tatăl de pe arie. Dădu bună ziua străinului și spuse mamei să pună masa. După cină, tatăl și străinul se așezară alături pe o laviță. Străinul desfăcu servieta de piele, scoase de acolo un pachet de hîrtii și începu să le arate tatălui. Mișka ședea ca pe ghimpi: se șupuri* mai aproape, vrînd să se uite și el. Tatăl luă o hîrtie și i-o arătă lui Mișka:

— Uite, Mișka, ăsta-i Lenin în carne și oase!

Mișka smulse din mîna tatălui fotografia, își țintì ochii asupră-i și rămase cu gura căscată de uimire: pe hîrtie se vedea, din cap pînă în picioare, un om de statură scundă, care nici nu purta măcar cămașă roșie, ci surtuc. Ținea o mînă în buzunarul de la pantaloni, iar cu cealaltă arăta ceva înainte. Mișka îl țintui cu ochii și, într-o clipă, îl măsură de sus pînă jos. Își împlîntă adînc în minte, pentru totdeauna, sprîncenele lui arcuite, zîmbetul pitit în ochi și în colțul buzelor sale. Își întipări în memorie fiecare trăsătură a figurii lui.

Străinul luă fotografia din mîinile lui Mișka, țăcăni încuietoarea servietei și se duse la culcare. Se dezbrăcă, se culcă, se acoperi cu mantaua și, cînd era cît pe ce să ațipească, auzi ușa scîrțîind. Ridică capul:

— Care-i acolo?

Se auzeau lipăind pe dușumea niște picioare goale.

— Care-i acolo? întrebă el din nou și dintr-o dată îl văzu lîngă pat pe Mișka.

— Ce cauți băiețele?

Mișka rămase tăcut cîteva clipe, apoi, făcîndu-și curaj, îi spuse în șoaptă:

— Uite ce, unchiule... tu... dă-mi-l pe Lenin!

Străinul tăcu, își întinse capul din pat și îl privi lung.

Pe Mișka îl trecură fiori de spaimă, dar dacă se va zgîrci și nu-i va da fotografia? Căutînd să-și stăpînească glasul care-i tremura, Mișka începu să șoptească grăbit, cu noduri în gît:

— Dă-mi-l de tot, că și eu ție... am să-ți dăruiesc o cutie de tablă, foarte bună; am să-ți dau toate arșicele mele... și, făcînd deznădăjduit cu mîna, adăugă: Și cizmele pe care mi le-a adus tătuța. Ți le dau!

— Și ce-ți trebuie ție Lenin? îl întrebă străinul, zîmbind.

*Strecură
**Paznic

(va urma)

STELUȚA

de GICA IUTEȘ Ilustrații: IURA

Cele două roabe pe jumătate pline cu pămînt așteptau culcate pe-o rînă să fie umplute și duse către groapa cu bozii și cucute crescute peste molozul și pietrele arse din fund. Hîrlețele și lopețile erau aruncate de-a valma alături. Soarele se lăsa spre asfințit aurind cu ultimele raze creștetul dealului înverzit dinspre care vîntul aducea miresme ușoare de mentă sălbatică.

Hotărîseră ca tabăra lor de curte să fie așezată aici, în spatele celor două blocuri încă neterminate ale cartierului muncitoresc Rulmenți. Locul trebuia mai întîi nivelat, curățat de moloz și de buruienile care creșteau acolo în voie în fiecare primăvară. Odinioară, pe aceste locuri se ridicau clădirile frumoase de cărămidă roșie ale școlii normale, care fuseseră aruncate în aer de fasciști în noaptea aceea de august cînd au fugit din oraș.

Cei cinci băieți ședeau acum nemișcați și tăcuți. Priveau bucata turtită de oțel. Era o jumătate de cască de soldat. Jumătatea cealaltă lipsea. Dar bucata aceasta, de care se lovise hîrletul lui Iliuță, avea un semn în fața căruia cei cinci păreau copleșiți de gînduri.

Cu cîteva clipe mai înainte, Iliuță trîntise încîudat lopata peste mormanul de gunoi și se uitase pieziș înspre drum, unde pierise rochița roșie a Riței, ultima din cîrdul norocoșilor, care o zbughiseră chiuind. Adică cei din grupa a II-a și a III-a, cărora le ieșise cele două bilete norocoase: „Fabrică" și „Gospodăria anexă".

Grupa a II-a plecase la depozitul fabricii să ia materialele promise de director, inginerul Ștefan Ursea, tatăl lui Cristel. Trebuiau să aducă doi stîlpi pentru plasa de volei și scînduri pentru bănci și bibiioteca volantă. Asta însemna că grupa a II-a avea să se țină cu rugăminți de inginerul Ursea, să le arate presa de 9 toli în funcțiune, care era cît o casă de mare. Desigur, aveau să capete bile lucioase de rulmenți, ba poate și carcase rebut din care se pot face niște roți faine de trotinetă. Fățarnicii! Și se mai prefăceau că sînt îngrijorați din pricina grupei I. Vai, să rămîneți singuri pe teren! Celor din grupa a III-a le căzuse mură în gură bilețelul cu gospodăria. Trebuiau să aducă de acolo gazon și flori pentru rondul cel mare de la intrare. Iliuță pufni pe nas și mormăi. Cică asta-i dreptate! Iuliu urni din loc roaba pe care-o umpluse împreună cu Benoni, dar făcu doi pași și-i trase un picior de era cît pe-aci s-o răstoarne. Noroc că sărise Aurică:

— Ce ți-i mă?

Fața lui Iuliu era roșie de nădușeală, iar pistruii de pe nas parcă erau și mai aprinși.

— Dreptate? Ce fel de conducător ești? se strîmbă el la Mihălaș. Ne-au dus de nas! Asta ne-au făcut! Noi să curățim grajdul, iar ei să se plimbe cu trăsura.

— Ce trăsură? se miră Mihălaș și, sprijinindu-se în hîrleț, îl privi pe Iuliu cu niște ochi atît de albaștri și liniștiți că acesta se fîstîci.

— Eh, asta-i o figură de stil!

Iuliu ăsta avea mereu gata pregătită cîte o figură de stil pe care se vedea, pe urmă, dator s-o explice.

— Da, se oțărî el. Ei să vadă presa, ei să capete bile, ei să se joace cu iepurii de la gospodărie, lor să le dea mama Riței mere și caise, iar noi, noi să săpăm, să cărăm, iar să săpăm și iar să cărăm.

— Așa-i, se vîrî și grăsunul Benoni în sufletul lui Mihălaș. De ce a trebuit, mă rog, să tragă dînșii întîi biletele? De ce n-a tras grupa noastră întîi? Nu sîntem noi grupa întîi?

— Noi, grupa întîi, zise în bătaie de joc Aurică. Vrei să zici poate grupa babe! și apucă furios roaba lui Iuliu. O porni așa de repede spre groapă încît roaba scoase niște scîrțîituri atît de jalnice și neplăcute de credeai că într-însa se află un porc care guiță, nu niște pămînt amestecat cu pietriș.

CONCURSUL NOSTRU

GEOGRAFIE în cerc

10 PUNCTE

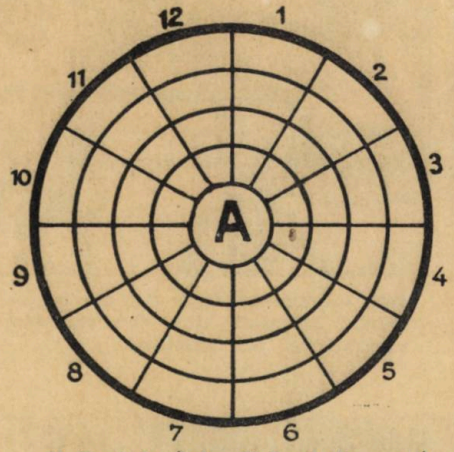

1) Țară în Asia. 2) Lanț de munți în Ardeal. 3) Localitate balneară în Muntenia. 4) Fluviu în U.R.S.S. 5) Stațiune climaterică în R.P.R. 6) Masiv muntos în Cehoslovacia. 7) Capitală în Europa. 8) ...Montană. 9) Lac în U.R.S.S. 10) Altă capitală în Europa. 11) Stat în Asia. 12) Insulă în Marea Egee.

Inițialele cuvintelor de la 1 la 12 citite în continuare vor da un simbol pionieresc.

Monoverb anagramat

(2 PĂRȚI , 7 LITERE)

20 PUNCTE

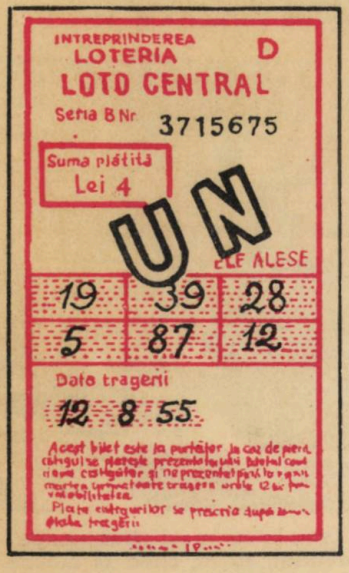

MONOVERB

6 - 10

5 PUNCTE

E E C T

0

DE CÎTE ORI ?

10 PUNCTE

Fără a efectua nici o măsurătoare puteți spune de cîte ori suprafața celui mai mic triunghi echilateral (colorat în roșu) este mai mică decît a celui mai mare triunghi echilateral din figură ?

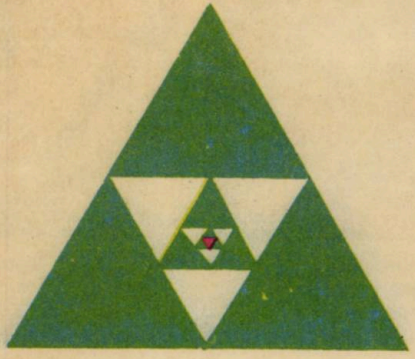

MONOVERB TEXTIL

(3 - 6) 5 PUNCTE

P O

Jocul SINONIMELOR

15 PUNCTE

Se dau următoarele cuvinte : viteaz, erudiți, pericol, mirat, unde, util, ochi, cîntec. Să se afle sinonimele acestor cuvinte astfel încît inițialele lor, citite de sus în jos, să dea un cuvînt, iar finalele sinonimul acelui cuvînt.

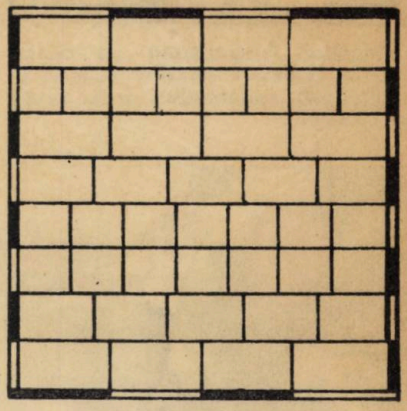

Puțină geometrie

15 PUNCTE

Patru familii și-au construit cîte o locuință pe un teren de forma pătratului din figură și acum doresc să-și îngrădească fiecare curtea. Ținînd seamă că în mijlocul terenului se găsește un bazin (suprafața hașurată), puteți face împărțirea astfel ca toate parcelele să aibă aceeași suprafață ?

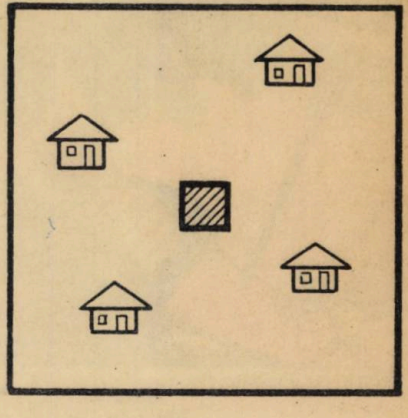

MAGELLAN

ROMAN ILUSTRAT

TEXT: MIRCEA SÎNTIMBREANU

(Urmare din numărul trecut)

ILUSTRAȚII: SIRIN

Magellan înspăimîntă pe băștinași cu bubuitul tunurilor sale și îi creștinează, supunîndu-i astfel regelui spaniol...

Doar regișorul Cilapulapu din insula vecină Mactan se împotrivește... El nu recunoaște nici crucea, nici supunerea față de alt rege... Atunci spaniolii dau foc colibelor băștinașilor din Mactan...

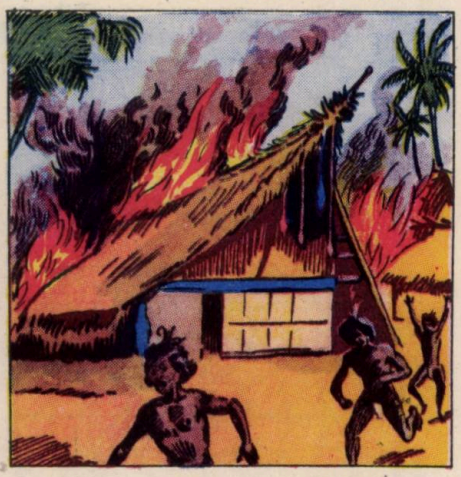

Dar băștinașii se înverșunează. Aruncă lănci și săgeți otrăvite spre gîturile agresorilor, neapărate de armură.

Spaniolii copleșiți se retrag înspre mare, unde îi așteaptă șalupele. Dar muschetele din șalupe sînt ude și praful de pușcă nu ia foc.

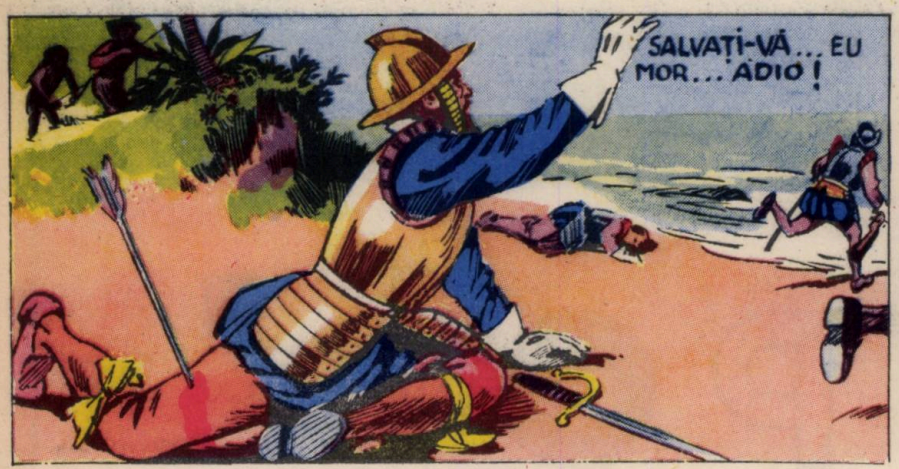

Spaniolii fug, lăsînd pe Magellan lovit în pulpă de o săgeată otrăvită.

Pentru ca vasul „Conception", grav avariat, să nu cadă în mîinile băștinașilor, spaniolii îi dau foc.

Pilotați de prizonieri din partea locului, ei se îndreaptă spre Moluce, unde ajung peste 7 luni... Prea încărcat cu mirodenii, vasul „Trinidad" eșuează...

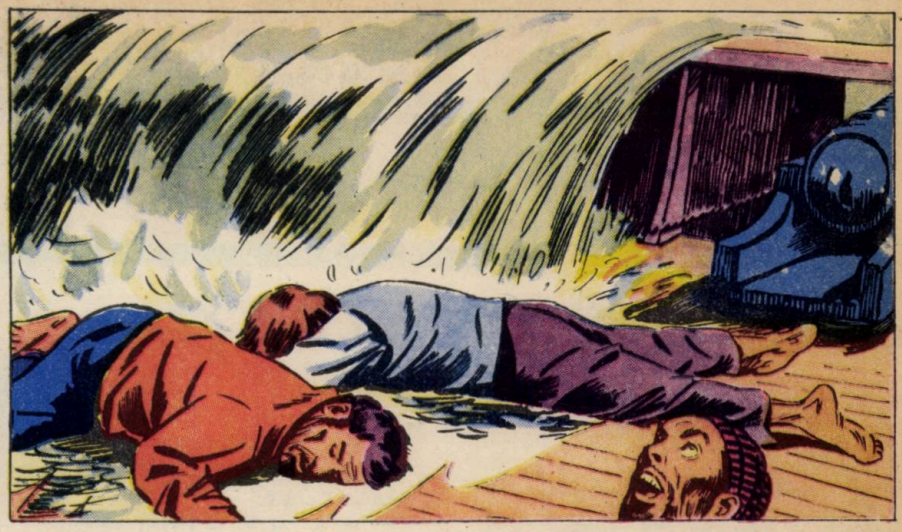

Singura corabie rămasă, „Victoria", sub comanda lui Sebastian Del Cano, se îndreaptă spre patrie... Corabia e hodorogită, crăpată... Oamenii pier de foame, deoarece carnea fără sare se stricase... Iar vînturile împiedică mult timp ocolirea Capului Bunei Speranțe...

În insulele Capului Verde, șalupa trimisă după provizii e capturată de către portughezi... Dar „Victoria" fuge.

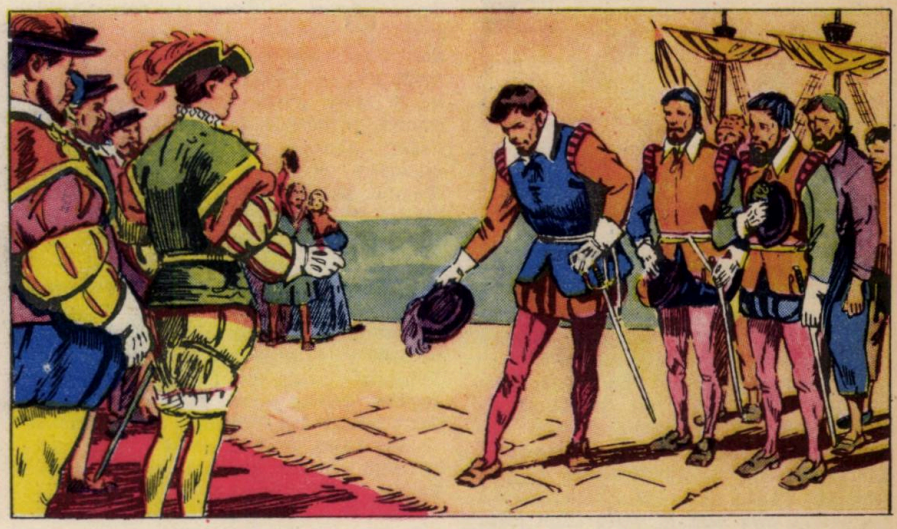

...La 6 septembrie 1522, ea ajunge la gurile Guadalquivirului cu 15 supraviețuitori din cei 265 plecați...

Tunurile salută țărmurile patriei... Trag clopotele... Mulțimea aclamă. Ocolul pămîntului fusese înfăptuit...

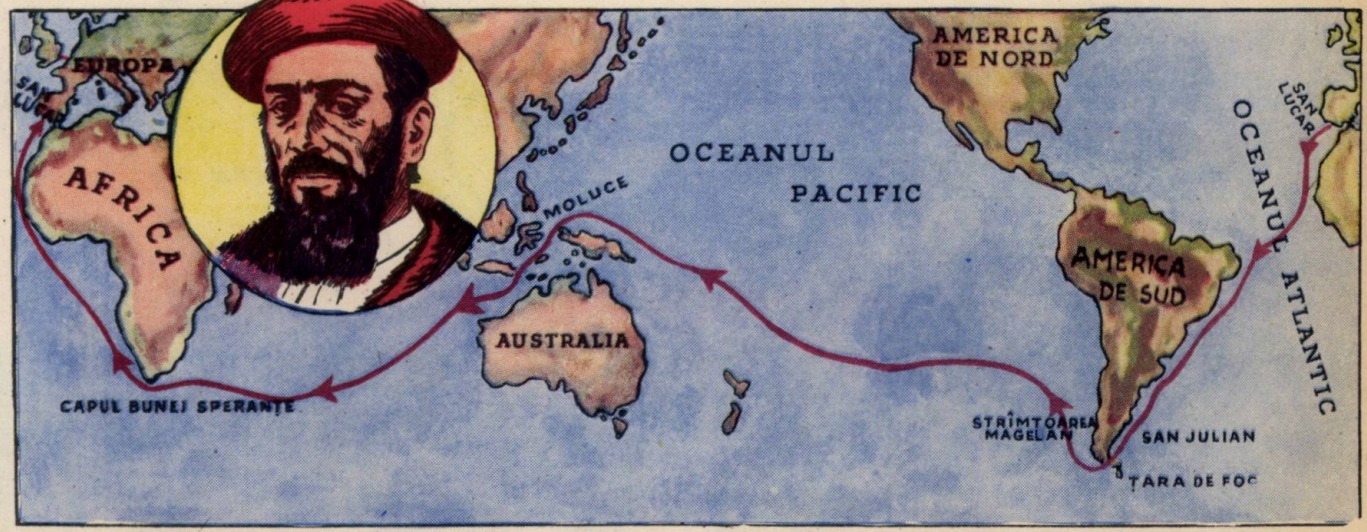

Cititorule, cînd spui fără să răsufli: „Pămîntul e rotund", gîndește-te o clipă la cel care, cu prețul vieții sale, înfruntînd oceane necuprinse și, mai presus de toate, oceanul ignoranței, a dovedit primul acest lucru, Fernando Magellan...

Sfîrșit

CONCURSUL NOSTRU

RĂSFOIND COLECȚIA „CRAVATA ROȘIE"

20 PUNCTE

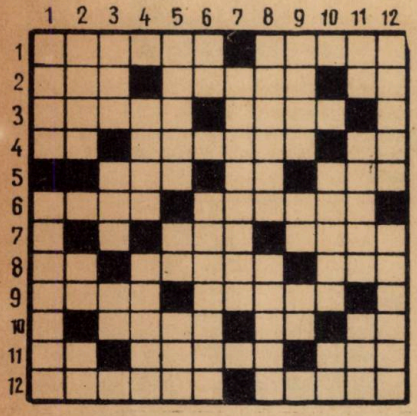

ORIZONTAL: 1) Nenorocosul amator de sporturi de iarnă din schița „Decembrie" de M. Sîntimbreanu — Titlul povestirii în care se vorbește despre răzbunarea micului Ahmed algerianul; 2) Autorul lui „Cici" — Numele învățătorului din povestirea „După două luni", de Șt. Luca — Afirmație; 3) Povestea despre armata viteazului căpitan...", epopee în versuri de Camil Petrescu — Folositor; 4) Ion scris de... Flămînzilă! — „Vrăjitorie sau...?" este titlul unui material științific în care Adrian vorbește despre întrebuințările gazului metan, stufului și petrolului în următorii cîțiva ani — Exprimă sensul de „dublu"; 5) Cămașă țărănească — Pronume — Poezie de Al. Andrițoiu cu ocazia vizitei de Anul Nou a lui Moș Gerilă; 6) Reparat — Care nu se mișcă; 7) Articulat, este titlul povestirii în versuri cu Pintilie și „ariciul" de Doina Sălăjan — Eliberez; 8) Nota traducătorului — A scris poezia „Un viteaz", în care lăcusta îl dă de gol pe Urechilă cel lăudăros — Numele turcesc al orașului Okzakov; 9) A ilustrat diverse povestiri printre care „Maestru polisportiv" și „Cînd e vorba de onoare" — Unul din cei doi aventurieri ale căror pățanii le-ați citit în „Întoarcerea din călătorie"; 10) Crud la mijloc! — Numele actorului și regizorului indian din filmul „Vagabondul" — Pronume — Gică Cristea; 11) Et caetera — Pictorul care a făcut portretul maestrului Mihail Sadoveanu, tablou reprodus pe una din coperțile revistei — Sport în care pionierul Solomon Liviu a înregistrat frumoase succese; 12) Semnează povestirea „Întoarcerea din călătorie" — Băiețașul din povestirea „Întîmplare dintr-o iarnă grea", de Sanda Doiniș.

VERTICAL: 1) Ilustratorul versurilor lui N. Labiș cu isprăvile lui Păcălici — Titlul unui poem apărut sub semnătura lui Mihai Gavril; 2) Autorul poeziei „Aur" — Prietenul lui Fănuță; 3) Interjecția papucilor! — Puiul caprei — Cere! 4) Omorît — Piață la romani; 5) Numele unuia din eroii schiței „Loteria" — Notă muzicală — Postav gros; 6) Articol — A scris pentru copii numeroase poezii, printre care „Mărul", „Copilărie", „Orașul oțelului" etc.; 7) Romancier care v-a istorisit despre drumul Dunării de la izvor pînă la mare; 8) Personaj din „Carnavalul poveștilor" — A fost ultimul rege al Troiei; 9) „Fabrică" de lînă! — Țese! — Dinsul; 10) Ne-a făcut cunoștință cu Nemțuc, vatmanul unui trenuleț de la Bicaz — Liniște! 11) Stropit — Poezie de Al. Andrițoiu — Schiorul găsit de Truță și Fănuță agățat într-un pom; 12) Autorul năzdrăvăniilor lui Păcălici și Tîndălet — Elefantul care a ajuns din jungla indiană „artist" la circul de stat din Berlin.

Șaradă ILUSTRATĂ

(3-2)

10 PUNCTE

rebus

(9-2-5) 5 PUNCTE

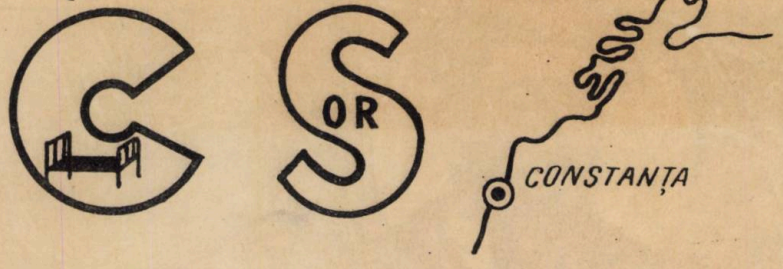

CRIPTOGRAFIE METEOROLOGICĂ

(2-7-2-1-5) (10 PUNCTE)

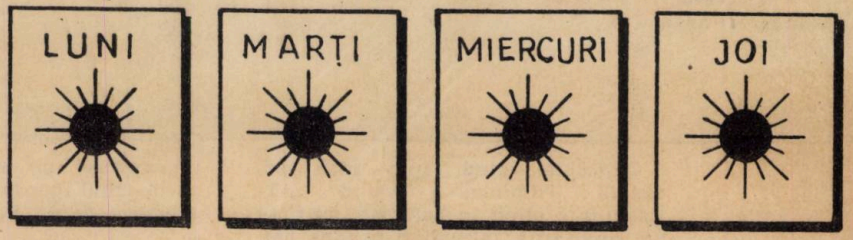

BON DE PARTICIPARE CONCURSUL NOSTRU

Benoni aruncă o privire furișă spre obrazul negricios și nădușit aplecat peste hîrleț și făcu un semn cu ochiul lui Iuliu.

— Păi sigur, Mihălaș tace ca de obicei, făcu Iuliu țuguindu-și buzele disprețuitor.

Atunci Mihălaș se răsti fără să lase din mînă hîrletul.

— Ascultă, totdeauna trebuie să fie o brigadă de sacrificiu. Vrei să faci parte din ea? Bine. Nu vrei, atunci să ne lămurim. Drept răspuns Iuliu se întoarse brusc pe călcîie și se aruncă asupra unui hîrleț înfipt în mormanul de gunoi. Aurică se înapoie în fugă cu roaba lui scîrțîitoare și glumeț îi suflă în ureche. Iuliu nici nu zîmbi și înfipse cu mai multă ciudă hîrletul în pămîntul uscat și fărîmicios. Dar deodată, vîrful hîrletului lovi ceva tare. Întîi băiatul crezu că-i o piatră. Pe urmă văzu că e un fier. Dar săpînd împrejur scosese casca aceea ruptă.

— O cască, strigă el uimit! O cască de soldat.

— O cască de fascist? țipă Iliuță, și dintr-o săritură fu lîngă dînsul. Iuliu răsuci casca și se apucă s-o șteargă de grunțurii de pămînt uscat. Atunci văzură cu toții steluța.

— Are steluță! șopti Mihălaș emoționat. E sovietică...

— Unde s-o punem? întrebă Aurică potrivindu-și-o în joacă peste creștetul lui bălan și tuns. S-o punem în mijlocul rondului de la intrarea taberei, chiui el.

— Ah, ce invidioși o să fie ceilalți, se bucură Iliuță. Noi am găsit-o!

— A cui o fi fost? șopti Mihălaș. Vedeți, e crăpată de schijă.

Deodată, amuțiră cu toții. Priveau crăpătura dințată și plină de rugină. Aurică fu cel dintîi care spuse cu părere de rău:

— Poate ar fi bine s-o ducem în parc! Acolo este mormîntul soldaților sovietici, care au murit la noi în oraș. Sînt șapte sau opt, scrișii pe piatra aceea. O fi a vreunuia din ei.

— S-o ducem acolo? întrebă cu sfială Iliuță. Dar poate că nu-i a lor! Poate că soldatul și-a pierdut-o numai. Și rămaseră iar îngînduraţi. Într-un tîrziu, Mihălaș o luă, o mai șterse ușor cu mîneca bluzei, și-o așeză, fără nici un cuvînt, pe partea de loc curată și nivelată.

Apoi se întoarseră și lucrară multă vreme în tăcere. Dar tot Mihălaș fu acela care hotărî:

—Eu nu cred că s-ar supăra dacă am păstra-o aici. Și toți înțeleseră că el vorbește despre soldatul care purtase casca aceea cu steluță.

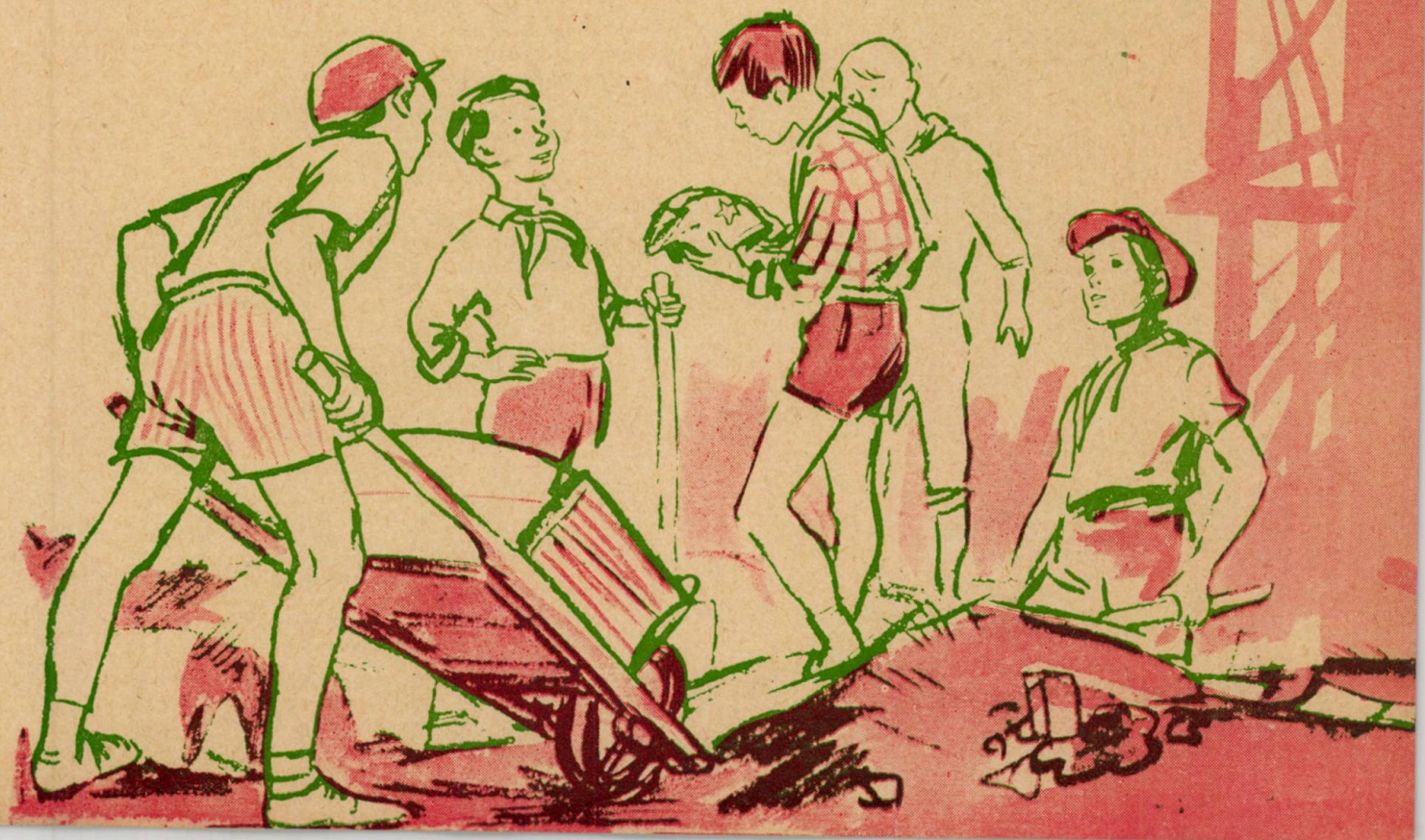

de N. LABIŞ

Ilustraţii : GOPO

AZI MĂ DESPART DE VOI

Azi mă despart de voi, prieteni —
Simt c-am crescut — şi mă mîhnesc
Gîndind la despărţirea asta ;
Nici nu-mi mai vine să glumesc.

Copilăria mea sprinţară
Departe-n urmă a lăsat
Nevinovatele năzbîtii
Din care-o parte aţi aflat.

Priveam ca pe un basm viaţa
Şi ascultam poveşti străvechi,
Rîdeam voios în zorii zilei
Cu gura pînă la urechi.

Păşeam cu Tîndăleţ alături,
Ne înţepam din cînd în cînd,
Ne bucura oricare floare
Şi lunga batere de vînt.

A fost frumos, a fost şi vesel,
Orice necaz avea un haz,
Dar azi, privindu-ne-n oglindă,
Văd, sîntem alţii la obraz.

Pe frunte cutele-şi îmbină
Tremurătorul lor urcuş.
Azi nici nu mai pricepem glasul
Micului şoarec chiţibuş.

Nu mai zburdăm ca altădată
Pe cîmp, pe drumuri şi prin curţi,
Ne-am despărţit pe totdeauna
De pantalonii noştri scurţi.

Am înţeles deodată viaţa
Cu mult mai complicat, mai grav,
Şi am intrat în caldu-i fluviu
Ce valuri saltă-n joc grozav.

Sub raza unei stele roşii
A noastre inimi se aprind,
Ne căutăm un loc în viaţă,
Maturitatea urmărind.

Nu vom mai rîde ştrengăreşte,
Fără pricină, cum am rîs,
Va căpăta tăişuri aspre
Cel mai neprefăcut surîs.

Dar tot vom rîde. Şi vom rîde
De răi, de inşi la suflet mici —
Poate voi fi un bun Păcală —
Oricum, nu mai sînt Păcălici.
(Dar n-are rost acestea toate
Să vi le mai înşir aici)

Chiar dacă noi pornim acuma
Spre alte zări, în alt convoi,
Amicul Nicolae Labiş
O să rămînă tot cu voi.

Şi alte basme o să scoată
Din traista înflorată-a sa
Pînă în ziua cînd, prieteni,
Şi voi pe noi ne veţi urma.

La revedere-n viaţa largă
În care azi cu sîrg lucrăm,
Atunci cînd o să vină timpul
Cu dragoste vă aşteptăm.

Şi noua viaţă ce-o vom duce
Tot veseli, o să ne-o vedeţi
În versurile ce-or fi scrise
De alţi mai încercaţi poeţi.

SERBAREA NOASTRĂ

ASA A-NCEPUT PACEA

de DOINA SĂLĂJAN Ilustrații : PLĂCINTĂ

Poate atunci am îndrăgit toamna... Poate de-atunci o primesc cu duioșie și cu înlăcrimată tristețe.

Ne întorceam în convoi lung și ostenit în oraș. Au putrezit strugurii în vii, nimeni nu i-a cules. Moartea ne-a fugărit ca un cîine turbat. Ploua. Era o ploaie desperată și îndoliată. Toamna parcă voia să astupe pe cîmpuri gropile uriașe ale bombelor. Parcă voia să acopere dezastrul.

Ne întorceam în oraș. De departe am văzut ruinele, de departe am simțit mirosul orașului ars și pustiu. Mergeam către el din ce în ce mai repede, în convoi lung și trist. Erau în convoi multe femei, mulți copii și puțini bărbați...

Pe strada noastră, eu și cu mama am fost primii sosiți. Chiar în fața porții, un cîine își lingea rănile. Ne-a privit cu ochi sîngerii, a vrut să se ridice, dar n-a putut. Am intrat în urma mamei în casă. Pustiu... Întuneric și frig. Am găsit vioara lui tata sfărîmată sub un morman de geamuri sparte și de pămînt. Încet, să nu observe mama, am ridicat-o și am ieșit afară. M-am dus pe stradă și m-am așezat pe trotuar. Am șters frumos vioara cu poala rochiei, i-am mîngîiat zgîrieturile și am încercat să plîng cu gîndul la tata. N-am putut să plîng. Și ce bine ar fi fost să pot plînge. Nu m-ar mai fi sugrumat nodul din gît și nu m-ar mai fi durut atît de cumplit tîmplele. Cîinele jigărit din poartă s-a tîrît pînă la mine și mi-a lins brațul gol. Îl dureau și pe el rănile. L-am mîngîiat. El a scîncit și s-a strîns

În tabere la munte sau la mare, în taberele de curte sau orășenești, la palatele sau casele pionierești puteți organiza mici serbări distractive.

Noi vă prezentăm un spectacol ușor de interpretat care se înșiruie de-a lungul paginilor, avînd indicația „Serbarea noastră".

Rugăm pe toți cei care-l vor folosi să ne scrie părerea lor.

Cîntec de August

Pe unde au arat, iobagi, strămoșii
și-au pus cîmpiile cravate roșii.
Dar purpura care în flori se strînge
parcă ar vrea s-arate
că ziua ce ne-aduse libertate
e cu eroice vărsări de sînge.

La praznic au venit cu noi, priviți-i,
gruzinii, ucrainenii, moscoviții,
cazacii, lați în spate, de-a-ncălare,
severi, siberienii
de unde scurmă în omături renii,
uzbecii, cu privirea sclipitoare.

Veniți cu libertatea de departe,
vărsară sînge fiecare-n parte,
că nu le-a fost străin
pămîntul nostru, scumpa noastră țară,
deși veneau pe-aici întîia oară —
ei ne iubeau cum, astăzi, îi iubim.

Ei ne-au intrat în doine și-n balade
că ne-au adus în țară libertate —
să batem toba deci în cinstea lor
și goarnele să sune
și inimile noastre să se-adune
într-un frumos și fără seamăn cor.

Să ridicăm sub zări încandescente
drapelele de la detașamente —
cravate roșii poartă și cîmpia,
și ceru-n zori de zi,
clădirile cu steaguri mii și mii,
furnalele urcîndu-și bucuria.

Și paserile mult ciripitoare,
și codrii mari, și apa călătoare,
și-al patriei frumos și proaspăt cer,
se văd, sărbătorește,
cînd inima din piept parcă vorbește
zicînd „Salut voios de pionier!"

Al. ANDRIȚOIU

lîngă mine. Am stat nemișcată pînă am auzit glasul mamei strigîndu-mă. Se înserase bine. Am dus vioara în grădină, sub o tufă de liliac, am săpat cu mîinile o groapă și am așezat-o înăuntru. Am acoperit-o, am pus deasupra o bucată de caldarîm și un buchet de frunze veștede. Ploaia se înteți din nou. Acesta a fost mormîntul tatălui meu, care nu s-a mai întors niciodată... Apoi am luat cîinele în brațe și l-am dus în casă.

— Dă-i și lui ceva, mamă, îi e foame.

Vecinii noștri au sosit într-o dimineață blondă, așa cum sînt diminețile senine ale toamnei tîrzii, și s-au oprit în locul unde înainte fusese casa lor. Erau tatăl, mama și doi băieți. Pe Ema cea roșcată n-am văzut-o. Am vrut să întreb unde e, dar am observat că în părul femeii sînt șuvițe albe cît degetul și am înțeles. Vecinii noștri s-au mutat la noi. Acum stăm în două odăi fără geamuri, cu scînduri bătute în locul ferestrelor, și ne sufocăm în întuneric. N-avem gaz, și lumînările s-au terminat. Și e foarte aproape iarna. O aud pe mama vorbind cu vecina și văd cum le trece un fior. Au început să vină oameni pe strada noastră. Nu mai e chiar așa de pustiu. Cîinele meu s-a vindecat, e vesel și îmi linge mîna. Dar trebuie să mănînc mai puțin, ca să-i ajungă și lui. Tot timpul mi-e foame. Le e foame și băieților vecinului nostru. Stăm toți trei seara strînși într-un colț.

— Nicu, ție îți plac cartofii?

— Îhîm!

— Da' pîinea îți place?

— Îhîm!

Eu îmi sug degetul și îmi place. În loc de cartofi, pîine și... vai! în loc de carne. Dimineața, mama mi-a cîrpit papucii de pîslă. N-am ghete, și desculță nu mai pot umbla. Mi-a cîrpit și pardesiul cel vechi, de cînd eram de șase ani. E scurt, e subțire, dar tot mai merge. Am auzit că s-a deschis o școală tocmai dincolo de regimentul 14. Știu, e foarte departe, dar vom merge acolo.

În dimineața aceea a căzut prima zăpadă. Îmi lăcrimau ochii de frig și-mi simțeam picioarele de plumb. Papucii mi-erau plini de zăpadă și nu puteam să mă opresc să-i scutur. Cînd am plecat, mama mi-a spus:

— Vezi, dacă ți-i frig, nu te opri. Îngheți!

Și nu mă opream. Nicu și Vichi au rămas acasă. Ei n-au nici papuci. Acum le face mama dintr-un preș găsit în pod. După două zile or să fie gata.

Plecînd de la școală, m-am oprit la regiment. Se făcea văzduhul cenușiu. Se înnsera așa de repede! M-am așezat lîngă pompa îmbrăcată în băligar aburind. Tocmai atunci cărau soldații apă la cazarmă. M-au

SERBAREA NOASTRĂ

DANSUL BUCĂTARILOR

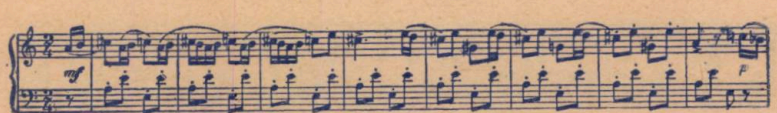

văzut ghemuită lîngă pompă și s-au speriat, pesemne arătam destul de prost, s-au apropiat cu mare grijă și m-au întrebat ce fac acolo.

— Stau.

— De unde vii?

— De acolo.

S-au uitat în partea în care le arătam cu mîna întinsă și n-au priceput nimic.

— Și unde mergi?

— Acasă.

— Acasă? Unde acasă?

— La mama.

Nu mai aveam chef să vorbesc și m-am ridicat. Soldații s-au uitat la picioarele mele, la mîinile pe care tot încercam să le vîr în sîn și m-au oprit.

— Stai nițel, fetițo, poate vrei să bei un ceai...

Mi-au adus o cană de tablă cu ceai și o bucată de pîine. S-au uitat la mine cum beam ceaiul, cum îmi horpăie pe gît apa fierbinte. Pîinea am ascuns-o la piept și le-am mulțumit. După vreo sută de pași am întors capul să văd dacă mai sînt lîngă pompă. Erau. Unul a strigat:

— Cînd treci pe aici, intră să bei ceai!

Se întunecase de-a binelea. Mergeam tremurînd de frig și de teamă. Ca să mă liniștesc, mă agățam de o imagine care mă umplea de ciudată duioșie: o vedeam pe mama rupînd în două bucata de pîine. Apoi mă vedeam pe mine dîndu-i încă o bucățică din porția mea. Eu am mîncat! am să-i spun. Deodată am tresărit. Umbre mărunte se mișcau neliniștitor în întuneric. Și înfricoșător se desena pe cerul întunecat trupul negru al unui turn. Am recunoscut dărîmăturile unei biserici. M-am cutremurat. Nimerisem în curtea bisericii fără să mă gîndesc pe unde calc. M-am împiedicat de ceva și am căzut. Pesemne am țipat. Umbrele mișcătoare s-au învălmășit o clipă și au dispărut. Am stat o vreme cu fața lipită de pămînt. Am așteptat să se întîmple ceva groaznic.

— Ajutor! Țipătul meu a sunat ca un miorlăit de pisică plouată. După cîteva clipe zăpada a foșnit sub pașii cuiva și am simțit o lovitură în spate.

— Cine ești? a grăit un glas speriat.

— Eu...

— Care eu? Cine dracu te-a adus aici?

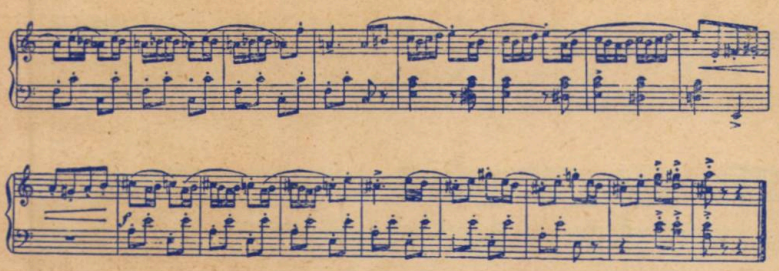

de E. MAGYAR și B. HAVAȘ

Muzica din caietul Kunorova, de KABALEVSKI

Descrierea pașilor

Pasul 1. **a) Pas schimbat dreptul, stîngul, dreptul și stîngul ridicat în sus, îndoit din genunchi, cu vîrful întins; apoi stîngul, dreptul, stîngul și dreptul ridicat în sus, îndoit din genunchi și cu vîrful întins.**

b) Aceiaşi paşi cu o săritură mică cînd ridicăm piciorul.

Pasul 2. Întoarcerea **cu 8 paşi mici pe loc.**

Pasul 3. Galop lateral: **un pas cu dreptul la dreapta, stîngul se alătură de el, şi se execută o mică săritură în sus pe ambele picioare; în continuare, pas cu dreptul, stîngul se alătură de el, săritura şi aşa mai departe sau acelaşi pas pornind cu piciorul stîng la stînga.**

Pasul 4. Galop în faţă: **idem cu pasul 3, dar se execută în faţă**

Pasul 5. Fandare **mică în faţă piciorul din faţă pe toată talpa, îndoit la genunchi, celălalt întins în spate pe vîrf. O dată este dreptul în faţă pe talpă, o dată stîngul. Fandarea se schimbă printr-o săritură.**

Pasul 6. **Săritură în sus, cu ambele picioare împreunate, cu aterizare pe vine; din nou o săritură în sus şi aterizarea cu picioarele depărtate, întinse. În continuare, 1/4 de întoarcere bruscă la dreapta şi 4 paşi bătuţi înainte; săritura se repetă cu faţa spre public şi 1/4 de întoarcere la stînga cu cei 4 paşi bătuţi înainte.**

Descrierea dansului

Fig. 1 — **8—10 băieţi intră în rînd aranjaţi după înălţime şi formează cu pasul 1 a un semicerc, cu 8 paşi. Măsurile 1—8. Fiecare are în mîna dreaptă o lingură mare de lemn, iar în brîu un cuţit. Cînd intră în scenă ţin braţul drept îndoit în faţă, cu lingura în mînă, iar mîna stîngă în şold. Se opresc în semicerc, cu picioarele alăturate, cu faţa spre public şi aşază lingura în brîu, la sfîrşitul măsurii 8.**

Fig. 2 — **Măsurile 9—17. Pe măsura 9, băieţii se apleacă spre dreapta cu braţele întinse în jos, parcă ar ridica lemne; pe măsura 10, ei le aruncă spre mijloc în faţă, parcă ar alimenta un foc existent. Pe măsura 11 ridică toţi piciorul stîng îndoit, cu genunchiul în atitudine deschisă, cu talpa în sus, în direcţia piciorului drept; cu mîna dreaptă aprind pe talpa piciorului stîng un chibrit; pe măsura 12 întind chibritul aprins în direcţia unde au aruncat lemnele, adică aprind focul. Pe măsura 13 se lasă în genunchi şi pe mîini, cu corpul bine întins în faţă şi suflă focul pe măsura 14—15. Pe măsura 16—17 sar în sus şi execută pasul 2, spre dreapta, executînd în acelaşi timp o mişcare cu mîinile parcă şi le-ar curăţa.**

Fig. 3 — **Măsurile 18—25. Unul după altul, în cerc, execută cu mîinile în şold, pe măsurile 18—20, adică de 3 ori pasul 1 b; pe măsura 21 se întorc spre centru şi aplecînd corpul în faţă suflă iarăşi în foc. Totul se repetă pe măsurile 22—25.**

Muzica se repetă

O mînă m-a zgîlţîit şi nu ştiu dacă mîna asta m-a ridicat sau eu am îndrăznit să mă scol. Am văzut în faţa mea un băiat.

— Ia hai cu mine!

Băiatul îmi ţinea strîns mîna şi mă trăgea după el. M-a coborît într-un beci. Ardea o lumînare pe o piatră şi la lumina ei am deslușit vreo zece băieţi care m-au măsurat cu ochi ciudaţi şi neprietenoşi.

— Ia-o în primire, căpitane! rosti însoţitorul meu.

Şi am privit cu înfricoşare cum din cercul băieţilor s-a ridicat „căpitanul", înalt, subţire, cum a venit spre mine încet, cum oprindu-se m-a cercetat îndelung cu privirea.

— Ce cauţi aici?

Avea vocea mai blîndă decît băiatul care m-a găsit. Am povestit totul.

— Nu minţi? a întrebat sever „căpitanul".

— De ce să mint?

Începuse să-mi fie iarăşi teamă.

— Dă-mi voie să plec acasă!

În clipa asta însă îmi căzu pîinea din sîn.

— Pîine! au exclamat băieţii şi, înainte de a mă apleca s-o ridic, zece perechi de mîini s-au întins s-o ia.

Şi, sughiţînd de plîns, am văzut cum s-au încăierat pentru ea şi cum a dispărut în gurile lor. Cînd au terminat de mestecat, şi-au adus aminte de mine.

— Era pentru mama. Am primit-o de la soldaţi, am şoptit eu.

Căpitanul s-a întors cu spatele, şi ceilalţi şi-au plecat ochii. Apoi unul a spus:

— Ni-i foame...

Încet am ieşit afară. Nimeni nu m-a oprit. Era întuneric şi ningea des. Am pornit plîngînd de părere de rău şi de teamă.

— Fetiţo! Hei, unde eşti?

La strigătul acesta am răspuns stins. „Căpitanul" mă ajunse şi rîse duios şi cu sfială.

— Ei, hai nu plînge. Te duc eu acasă. Pe mama am găsit-o plîngînd. Am plîns şi eu, şi, povestindu-i despre bucata de pîine, mama a oftat lung şi îndurerat. A doua zi, plecînd de la şcoală, m-am oprit fără să vreau în locul aventurii mele din ajun, dar n-am îndrăznit să cobor în beci.

Au trecut două săptămîni. Se făcuse un ger cumplit, şi mama tot mai des cîrpea seara papucii mei de pîslă. Şi într-o zi, venind de la şcoală, am găsit-o pe mama tremurînd sub pături. Mama era bolnavă şi nu aveam pe nimeni. Vecinul nostru a plecat nu ştiu unde, spunea că o să găsească un medic. Bani n-avea nici el, şi medicul găsit cu mare trudă n-a vrut să vină. Am văzut murind oameni şi mi-era teamă. Mama abia mai putea vorbi. Îi aduceam în fiecare zi pîinea pe care mi-o dădeau soldaţii şi, luînd de acasă o ulcică, îi aduceam şi ceaiul. Mama mînca atît de puţin! Într-o zi l-am văzut pe „căpitan" în faţa bisericii dărîmate. Cînd am ajuns lîngă el, m-a recunoscut şi, arătînd spre ulcica mea, a zîmbit:

— Tot pentru mama?

Am izbucnit în plîns și i-am spus că mama e foarte bolnavă și n-avem bani să vină medicul. „Căpitanul"m-a poftit în beci și cînd m-am așezat mi-a spus:

— Vrei să vii la noi?

— Ce să fac?

— Să furi!

De vorbele astea m-am speriat mai rău decît de noaptea cînd m-am rătăcit.

— Să fur?

— Ei, ia uite domnișoara! Poate nu-ți place?

Apoi a rîs și, arătîndu-mă băieților, a zis:

— Ia priviți ce mutră!

Apoi mi-a explicat cu răbdare că ei nu au părinți, că locuiesc în beciul acesta și că trebuie să mai mănînce din cînd în cînd, iar pentru mîncare au nevoie de bani, iar banii îi primesc pe scîndurile și grinzile furate din dărîmături. Ba, uneori găsesc între ruine și cîte o rochie, cîte o cratiță și alte obiecte și le vînd și pe acestea. Mi-a spus că dacă merg cu ei, primesc și eu bani, dar că trebuie să am curaj. Mi-a poruncit să-i arăt brațele.

— Îndoaie brațul și ține pumnul strîns.

Mi-a pipăit „mușchii" și a dat din mîini a lehamite.

— Vax!

— Crezi că n-am putere? am întrebat mult prea jignită de disprețul lui.

— Vedem noi mai pe urmă. Ei, ce zici? Vrei?

— Vreau! și am dat mîna cu „căpitanul" pentru prima oară. A fost o strîngere de mînă bărbătească!

A doua oară, „căpitanul" mi-a strîns mîna după primul meu act de vitejie.

Era o noapte cu lună sticloasă — la „vînătoare" plecam numai noaptea —, ne înghețau mîinile și obrajii. Trebuia să devastăm fostul comandament german. Fusese o clădire cu patru etaje. Blocul tăiat în două își căsca trist etajele.

În noaptea aceea m-am cățărat pe firele electrice pînă în pod și am smuls grinzile și scîndurile care atîrnau ca niște brațe rupte. Aveam mîinile pline de sînge cînd am coborît.

— Ești o fetiță vitează! mi-a spus „căpitanul" și mi-a strîns mîna.

După o săptămînă aveam banii pentru doctor și pentru medicamente. Cînd s-a vindecat, i-am spus mamei unde plecam noaptea și de unde am avut bani. Mama s-a sprijinit cu fruntea de umărul meu și a plîns ca un copil. Și poate atunci mi s-a terminat copilăria. Băieții s-au mutat la noi. Mama ne făcea ciorbe subțiri, incolore, dar erau bune și uneori ne cocea cartofi.

Într-o noapte, însă, bucuria s-a dus. O grindă a căzut peste „căpitanul" nostru și după două zile a murit. În ultima noapte l-am vegheat, și cînd toți au adormit el a deschis ochii și m-a întrebat.

— N-ai să mă uiți?

Cînd a venit primăvara am rupt crengi de cais cu flori multe și i le-am dus la mormînt. Era o primăvară frumoasă și cu cerul senin ca oglinda. Au început să se refacă străzile, casele. Băieții au plecat de la noi. Au fost repartizați în diferite familii ca să fie crescuți. Așa a început pacea. Și mă doare, mă doare cumplit că nu-i „căpitanul"și că nu vă poate vedea pe voi cum rîdeți și cum mergeți la școală, cum dormiți noaptea liniștiți. El ar fi putut să vă fie acum profesor.

Îl aud parcă spunînd: „Ești o fetiță vitează!" și mă doare că nu mai e „căpitanul" și că atunci a murit prima mea, duioasa mea, dragoste.

SERBAREA NOASTRĂ

Fig. 4 — Măsurile 1—8. Copiii scot cuțitele din brîu și doi cîte doi față în față, păstrînd pe mai departe formația în cerc, ascut cuțitele unul de cuțitul celuilalt; această mișcare se execută pe măsurile 1—2 de patru ori. Pe măsura 3—4, perechile schimbă locul cu pasul 4, piciorul drept în față (umerii drepți se întîlnesc). Totul se repetă pe măsurile 5—8; la sfîrșitul măsurii 8, fiecare ajunge pe locul inițial în cerc.

Fig. 5 — **Măsurile 9—12. Ținînd cuțitul în mîna dreaptă, sus, toți se deplasează spre dreapta cu pasul 3 pînă cînd ajung pe locurile inițiale în semicerc.**

Fig. 6 — **Măsurile 13—16. Pe măsura 13, cu mîna stîngă ridicată în față, de parcă ar ține un cartof, băieții execută două mișcări cu mîna dreaptă pentru „a curăța" cartoful. În continuare, pe măsura 14, aruncă cartoful spre mijloc în direcția cazanului imaginar. Mișcarea se repetă pe măsurile 15—16.**

Fig. 7 — **Băieții formează cu pasul 5 o linie dreaptă, cu fața spre public, pe măsura 17.**

Fig. 8 — **Măsurile 18—25. Se execută de 2 ori pasul 6, la sfîrșitul măsurii 25, băieții se uită speriați spre centru, la mîncare, de care au uitat, dansînd, și scot linguriile din brîu.**

Muzica se repetă

Fig. 9 — **Măsurile 1—8. Pe măsurile 1—2, cu pasul 1 a, băieții formează iarăși un semicerc, aproape de cazan și pe măsurile 3—7 învîrtesc cu linguri mîncarea în cazan de 5 ori; pe măsura 8 gustă mîncarea cu lingura.**

Fig. 10 — **Măsurile 9—12. Pe măsura 9 scot cu mîna stîngă din buzunar sarea, pe măsura 10, cu o mișcare largă, aruncă sarea în cazan. Pe măsurile 11—12 învîrtesc iarăși mîncarea cu lingura.**

Fig. 11 — **Măsurile 13—17. Se execută pasul 3 la stînga, în jurul cazanului, ținîndu-se cu mîinile de umeri și cu capul întins și ușor aplecat în față, uitîndu-se în cazan.**

Fig. 12 — **Măsurile 18—25. Se execută pasul 1 b în cerc, unul după altul cu pasul 1 b. Pe măsura 18, băieții introduc lingura în cazan, pe măsura 19 gustă mîncarea; mișcarea se repetă pe măsurile 20—21. În momentul cînd gustă mîncarea (pe măsura 19 și 21) băieții dau aprobativ din cap, iar fețele lor trebuie să arate că sînt mulțumiți cu ceea ce au gătit. Pe măsurile 22—25, continuînd pasul b, cu lingura ridicată în mîna dreaptă sus, cu mîna stîngă în șold, părăsesc scena.**

Dansul trebuie să fie executat cu multă veselie și haz în mișcări, ca publicul să înțeleagă și să vadă cazanul unde se gătește mîncarea, fără să ne folosim de alte obiecte decît lingurile de lemn și cuțitele.

În caz că nu sînt destui băieți, dansul se poate executa cu un număr egal de băieți și fete.

Cutia de sticlă

de SONIA LARIAN

Ilustrații: COCA CREȚOIU ȘEINESCU

Continuare din nr. 7

Mai trecu așa cîtăva vreme... Dănel ar fi putut trăi liniștit, fără nici o grijă, pe lumea asta dacă n-ar fi fost teama sa neîntreruptă legată de soarta cutiei de sticlă: dacă pierde cutia? dacă se sparge cutia?

Toate erau cum nu se putea mai frumoase. Nici un savant nu și-ar fi putut dori să se simtă înconjurat de o mai mare stimă. Curînd, Dănel începu să treacă, peste tot, drept unul din cei mai deștepți oameni de pe pămînt. Vorbele sale de duh umblau din gură în gură și cînd se pregătea să spună ceva, toți cei care se aflau de față tăceau dintr-o dată și așteptau plini de nerăbdare să vadă ce anume va spune Dănel. Cînd începea să vorbească, ochii oamenilor străluceau de admirație. Toți îi sorbeau cuvintele și se simțeau parcă mai bogați ascultîndu-le. Păreau uimiți și luminați de înțelepciunea lor.

Singur Dănel nu înțelegea nimic din cuvintele sale. Cutia de sticlă vorbea, iar Dănel nu făcea decît să spună cu glas tare ceea ce-i șoptea cutia de sticlă. Rostea toate acele cuvinte înțelepte, care pe oamenii ce-l ascultau îi făceau să tresară, și tocmai lui, care le rostea, cuvintele acelea nu-i aprindeau în ochi nici o scînteie. Mintea nu înțelegea nimic din ceea ce grăia limba, iar sufletul îi era din ce în ce mai gol. Uneori se rîdea de o glumă de-a lui, alteori era aplaudat, dar Dănel nu înțelegea nici de ce rîd oamenii aceia, nici de ce îl aplaudă. Colegii și profesorii îl stimau cum nu mai fusese prețuit un băiat vreodată. O lume întreagă aflase de înțelepciunea lui, cît despre bunicuța cu ochi albaștri, aceasta nu numai că nu-i mai trăgea nici o urecheală, dar nu-și mai încăpea în piele de mîndrie, și nu mai știa cum să-și alinte nepotul și cum să-i arate toată dragostea și bucuria ei.

Dănel, însă, se simțea tot mai abătut. Așa că, într-o zi, se hotărî să întrebe tot cutia de sticlă:

— Spune-mi, cutie, de ce sînt atît de nefericit?

— Știam că va veni și ziua aceasta, răspunse cutia. Adu-ți aminte, Dănel, te-am prevenit încă din prima zi că e o întrebare la care nu-ți voi putea răspunde.

— Și care-i întrebarea aceea, cutie?

— Cea pe care ai rostit-o înainte.

— Cea pe care am rostit-o înainte? Dar bine, te-am întrebat de ce sînt atît de nefericit.

— Și tocmai asta-i întrebarea la care nu-ți voi putea răspunde niciodată.

Dănel fu cuprins de o neliniște tot mai mare:

— De ce, cutie dragă? Nu înțeleg. Ți-am pus doar atîtea întrebări. La toate mi-ai răspuns... Cine, pe lume, mai știe toate cîte le știi tu? Ai putea să-mi dezvălui orice taină a istoriei, după cum știi toate tainele științelor și ale vieții. Cunoști viețile împăraților din cele mai vechi timpuri, la fel de bine cum știi tot ce se petrece într-o floare sau într-un copac, pe fundul oceanelor și în stelele îndepărtate. Cunoști, cum s-ar zice, toate cele văzute și cele nevăzute. De ce, atunci, nu vrei să-mi răspunzi tocmai la întrebarea asta?

Cutia tăcu o clipă. Apoi răspunse cu o voce solemnă și groasă:

SERBAREA NOASTRĂ

Se povestește că un împărat, urmat de doi curteni, își cerceta odată țara. Mergînd așa, îl întîlnește pe un țăran care-și ara ogorul. Și împăratul îi zice: „Bună ziua, răsturnător de pămînt!" — „Bine-ai venit, cel ce ții lumea!", îi răspunse țăranul. „De ce doar

— Pentru că, de îndată ce-ţi voi răspunde la întrebarea asta, mă vei pierde.

— Ce vrei să spui?

— Că o să dispar pe neaşteptate, precum am apărut.

Dănel înmărmuri. Să piardă cutia? Aşa, dintr-o dată? S-o piardă de bunăvoie, după ce a păzit-o atîta vreme, să nu se rătăcească, să nu se spargă! După ce nu doarme nici nopţile de grija ei?

Se îndepărtă încet, cu tristeţe şi resemnare, în timp ce cutia, care căpăta uneori, cînd vorbea, un chip omenesc, îl privea, aşa cum i se părea lui Dănel, cu un zîmbet puţin dispreţuitor şi batjocoritor.

Mai trecură aşa vreo cîteva zile. Dar viaţa lui Dănel, în această vreme, deveni mai de nesuferit. Pe lîngă tristeţea şi nemulţumirea pe care o resimţise şi pînă atunci, mai era cuprins, acum, şi de un sentiment de mare nelinişte. Ştiind că niciodată nu va putea primi un răspuns la întrebarea care îl chinuia, — aceasta îl rodea tot mai tare. De ce era nefericit? De ce era nefericit? Avea simţămîntul că cineva îşi bate joc de el, că i se ascunde un lucru înspăimîntător, pe care toţi în afară de el îl ştiu, dar pe care dînsul nu are cum să-l ştie. Aştepta din zi în zi să se întîmple un lucru cumplit. Oare cum se vor sfîrşi toate acestea? Va rămîne, într-adevăr, toată viaţa sclavul cutiei de sticlă?

Într-o bună zi, Dănel se hotărî şi spuse cutiei de sticlă:

— Ascultă-mă, nu-mi pasă de nimic! Vreau să-mi răspunzi cu orice preţ. Simt că nu mai pot trăi aşa. Chinul îmi e mai mare decît toată bucuria pe care mi-ai adus-o. Vreau să ştiu! Spune-mi, cutie de sticlă, de ce sînt atît de nefericit?

Cutia păstră o clipă de tăcere, apoi se hotărî să vorbească:

— Bine, prietene, îţi voi răspunde. Eşti nefericit pentru că ai dat, în schimbul meu, cel mai de preţ lucru pe care îl aveai.

Dănel deschise ochii mari, uimiţi:

— Cred că te înşeli, cutiuţă! Eu n-am dat nimic. N-am dat nimănui nimic. Eu n-am avut niciodată un lucru de preţ. Ce aş fi putut da? Şi cui?

— Nu eu mă înşel, ci tu te-ai înşelat, Dănele. Ai pierdut tocmai ceea ce te-ar fi putut face cu adevărat fericit.

Dănel simţi un fior de groază. Se simţea înnebunit, ca un om care află deodată că a pierdut o comoară de care nici nu ştia.

— Spune-mi, pentru dumnezeu, ce am pierdut eu, cutie înspăimîntătoare? Spune-mi, o dată, ce am pierdut?

Dar în clipa aceea se petrecu un lucru îngrozitor. Cutia se clătină puţin, apoi se ridică, aşa, cam cît un deget, de la suprafaţa pămîntului, se aplecă de vreo două-trei ori pe o parte şi pe alta, apoi deodată se înălţă în văzduh. Se auzi un vîjîit şi, întretăindu-se cu vîjîitul, vocea înspăimîntătoare a cutiei, care rostea, din ce în ce mai rar, din ce în ce mai pierdut:

— Prea tîrziu, Dănele. Acum nu mai sînt cutia ta. Din clipa aceasta, nu-ţi mai pot răspunde la nici o întrebare.

Şi cutia se pierdu în depărtări, dispărînd pentru totdeauna. Se auzi, în clipa în care dispăru cutia, ca un fel de clinchet de clopoţei, apoi, cînd încetă şi vîjîitul, şi clinchetul, se făcu o linişte mormîntală. Păsările încetaseră şi ele să mai cînte, iar cireşul din curte părea trist şi abătut. Dănel simţi că-l cuprinde ameţeala, apoi se aşeză pe buturuga sa din curte, aceeaşi buturugă pe care şezuse şi în ziua cînd spusese încet, către sine însuşi: „Ce-ar fi dacă mi-ar pica din cer o cutie de sticlă?“ şi cînd cutia de sticlă apăruse la picioarele sale, aşa cum şi-o închipuise el.

(va urma)

singur te-ai învrednicit ?", a mai grăit împăratul. „Păi, jumătate e-n pămînt şi jumătate-n alte mîini !", a zis ţăranul de îndată. „Cu cele harnice cum stai ?", a întrebat iară împăratul. „Ei, tremură, că sînt de mult, dar nu se lasă !" a răspuns ţăranul. „Dar cu cei 12 ?" — „Au rămas numai doi", a zis ţăranul. „Ce-ai să te faci de-ţi voi trimite două găşte ?" — „Am să le jumulesc de pene, dar după aceea ţi le voi trimite înapoi, tot nu sînt bune de nimica !"... Zicînd aşa, ţăranul şi-a văzut de treabă, şi împăratul a plecat pe cale mai departe, spunînd însă curtenilor : „De n-o să dezlegaţi ce-am tăinuit eu cu ţăranul, am să v-arunc în închisoare ; de n-aveţi cap nici cît ţăranul, nu meritaţi să-mi fiţi curteni !". De frică, a doua zi, curtenii au alergat înapoi la ţăran ; i-au dat cîte două pungi cu bani fiecare, şi el le-a spus ce-a vorbit cu împăratul. Numai cu găştele, cum este treaba, n-a vrut în ruptul capului să spună. Neavînd alta ce face, curtenii s-au mulţumit cu atît. Şi s-au înfăţişat la împărat să-i spună tîlcul... Ce credeţi că i-au spus ?...

SERBAREA NOASTRĂ

VREAU să ȘTIU

ESTE ADEVĂRAT CĂ STRUȚUL ÎȘI VÎRĂ CAPUL ÎN NISIP?

(Livescu Doina, Cimpulung-Moldova)

Există ce-i drept părerea că struțul își vîră capul în nisip la primejdie. Ea este însă greșită și se bazează doar pe faptul că struțul își procură hrana căutînd cu ciocul prin nisip, scurmînd după tot felul de insecte și rime.

Care este de fapt comportarea lui în cazul unui pericol? Atent, cu văzul foarte dezvoltat, struțul poate observa primejdia de la mai mulți kilometri distanță. Zebrele, animale șirete, folosesc calitățile lui de mai sus și se amestecă printre aceste păsări pentru a beneficia astfel de vigilența lor.

Cînd e atacat, struțul se apără prin fugă (în care este aproape neîntrecut) sau prin loviturile puternice ale picioarelor sale, înzestrate cu gheare.

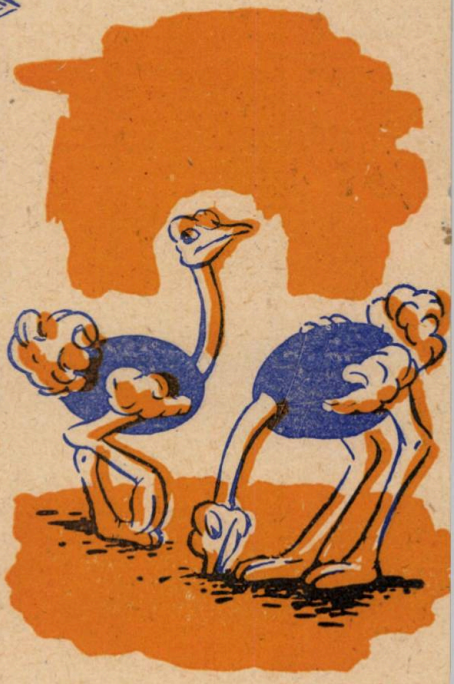

I-o corabie-naltă tare;
pînze n-are, vîsle n-are;
pe-unde umblă și plutește,
lanurile prăpădește.
(Combina)

Am o fîntînă:
apa i-e roșie,
pereții verzi
și pietrele negre!
(Pepenele verde)

Sus bat tobele,
jos cîntă bălțile.
(Ploaia)

Ce trece prin vamă
și nimeni n-o bagă-n seamă?
(Ceața)

LA CE DISTANȚĂ SE AFLĂ STEAUA POLARĂ?

(Iliescu Mihaela — București)

Distanțele de la noi la stele se măsoară cu anul-lumină. Acesta este drumul pe care-l face lumina într-un an, străbătînd spațiul cu 300.000 km pe secundă. În km, *anul-lumină* are: 365 zile × 24 ore × 60 minute × 60 secunde × 300.000 km, ceea ce înseamnă 9.460.800.000.000 km!

Steaua polară se găsește la 40 *ani lumină*, adică, în km, la 378 bilioane 432 miliarde km!

O BATISTĂ CARE DUPĂ CE ARDE RĂMINE TOTUȘI INTACTĂ

Luați o batistă de pe masa voastră de prestidigitație pe care o mujați în alcool, de față cu spectatorii. Dați-i apoi foc cu chibritul ținînd-o de un capăt cu o pensetă. Ea va arde cu flacără și totuși va rămîne intactă spre marea uimire a spectatorilor.

Explicația ? Batista a fost în prealabil umezită peste tot cu apă. Cînd i-ați dat foc a ars doar alcoolul de pe ea.

Este bine ca înainte de a începe experiența pe scenă cu o batistă adevărată să o încercați, singuri, cu o cîrpă curată pînă ea reușește perfect.

Sfătuiți spectatorii, după experiența reușită pe scenă, să nu fie tentați s-o repete singuri. Vor pierde o batistă !

Moneda călătoare

Luați o coală albă de hîrtie și lipiți de ea o monedă de 10 bani. Acoperiți moneda cu gura unui pahar după ce i-ați uns marginile ușor cu clei sau gumarabică. Tăiați cu atenție hîrtia de pe margini. Aceleași operații le faceți cu al doilea pahar, cu deosebire că pe hîrtia care acoperă gura acestuia nu va fi nici o monedă.

Așezați acum pe masă o altă coală de hîrtie albă. Pe ea, o altă monedă de 10 bani. Peste aceasta așezați paharul pe a cărui hîrtie este lipită moneda. Alături, celălalt pahar. Deoarece hîrtia lipită de pahare la gură a fost atent tăiată și este de aceeași culoare cu coala de hîrtie pe care sînt așezate paharele cu gura în jos, trucul nu va putea fi descoperit.

Faceți acum două cornete de hîrtie. Așezați-le pe pahare.

Pregătirea prestidigitației este gata. Introduceți masa astfel pregătită pe scenă. Chemați să se apropie de ea un spectator din asistență. Ridicați cornetele și spuneți-i să le cerceteze. Nu va descoperi nimic suspect. Arătați-i că pe o coală de hîrtie se află două pahare și că sub paharul din stînga se află o monedă. Spectatorul va constata același lucru, fără a prinde trucul.

Acoperiți acum paharele cu cornetele, vorbind tot timpul cu asistența. Apucați cu cîte o mînă paharele, cu tot cu cornete. Pe masă va rămîne cealaltă monedă care a fost așezată sub hîrtia lipită pe gura paharului sting, deci sub moneda pe care a văzut-o întreaga asistență.

Rugați-l pe spectator s-o mute în partea cealaltă a colei. Acoperiți apoi această monedă cu paharul din mîna dreaptă. De asemenea, așezați și paharul din stînga pe coala de hîrtie. Faceți cîteva mișcări „misterioase" cu o baghetă deasupra cornetelor, bolborosind cuvinte neînțelese.

Ați înțeles singuri ce se va întîmpla. Ridicînd cornetele, asistența va constata că moneda mutată sub paharul din dreapta a apărut... sub cel din stînga ! Explicația însă o veți cunoaște numai voi : moneda mutată în dreapta de către spectator a fost acoperită de hîrtia lipită de gura paharului. La ridicarea cornetelor, vizibilă va fi doar moneda lipită de hîrtia paharului din stînga. În felul acesta a călătorit, „nevăzut", moneda de sub un pahar sub celălalt.

Însemnări de lector...

Am împrumutat într-o zi o carte de la biblioteca din cartier. Cu acest prilej mi-am întărit o dată mai mult convingerea că citind o carte de la bibliotecă faci cunoștință nu numai cu eroii cărții, ci și cu cititorii ei... Cum așa ? Simplu... Dacă vrei să cunoști eroii, citești frumușel pagină de pagină și dintr-o dată le vezi inconjurat de Dimka, Tom, Nică, Guliver sau Gavroche...

Și cititorii ? Ei sînt pe ultima pagină a cărții. Și-au semnalat prezența cu tot felul de cerneluri și penițe, cu cărbune și creioane, lăsînd acolo cugetări, sentințe, maxime și mai ales semnături.

Iată această „pagină a cititorilor" la sfîrșitul volumului întîi din operele lui Gaidar.

Citită de subsemnatu dele un capăt pînă-la-altu !...

Cu cerneală albastră :
„Citită de mine azi 15 aprilie. Plăcut t.t. mult. Plins pagina 1 și următoarele. Spre amintire semnez, Puica".
Cu creion roșu :
„Citită de subsemnatu
De la un capăt pîn-la altu !..."
Alt creion roșu muiat în gură :
„Tot ce-ați scris este valabil
Și semnez : Indescifrabil,
Strada Garoafei 3 bis, raionul T. V., regiunea București, în curte pe stînga, bateți în geam (cîine rău)". Subliniat de două ori :
„O minte fără cărți e ca o pasăre fără aripi. Nu înțeleg de ce zmîngăliți cărțile care sînt un prieten ce trebuie să circule din mînă în mînă... Dau o colivie de sîrmă pe un porumbel. Nicu".
Cu creionul de-a curmezișul :
„Ce tel de porumbel ? fiert sau fript ?"
Cu tuș negru ce s-a lățit :
„Citită de mine azi 1955. Foarte frumoasă carte, dar de ce nu ți-ai dat adresa care ești cu colivia ?"
Cu creion chimic :
„De acord cu toate. Dau doi sticleți și un porumbel, pe un scatiu. Telefonați dimineața. Nu vorbiți cu tătucu... Mișu Gh".
Cu o peniță răschirată :
„Cartea i. bună, după părerea mea nu face doi sticleți și un porumbel. Schimb scatiu bună stare cu colivie. Răspundeți «5 săptămîni în balon» sau «Toate pînzele sus». T. cl. VII."
Și în sfîrșit ultima însemnare, înghesuită în colțul de jos, tot cu tuș negru și subliniată de 3 ori.
„Fugit porumbelul. Ești un măgar. Ți-arăt eu ție în volumul II să păgubești pe cititorii cinstiți cu porumbei călători..."

Lozinca misterioasă

Procurați-vă 10 gr de silitră (azotat de potasiu), pe care o găsiți la orice farmacie sau drogherie. Dizolvați-o în 15 gr de apă. Cu soluția care a luat naștere, pe o coală mare de hîrtie scrieți cu litere cursive (legate deci între ele) o lozincă legată de 23 August sau un îndemn.

Marcați cu un punctișor colorat sau cu un alt semn începutul lozincii, care, după uscare, va deveni invizibilă. Amestecați coala de hîrtie (sau ziarul) printre alte coale de hîrtie sau ziare asemănătoare.

Astfel pregătiți, pe scenă spuneți spectatorilor că veți trage din teancul de coale una la întîmplare. (Voi veți trage însă, neapărat, tocmai aceea pe care a fost scrisă lozinca.) Arătați-o spectatorilor și spuneți-le că o mînă misterioasă va scrie pe coală o lozincă. Pentru a vă ține de cuvînt nu rămîne decît să apropiați un cărbune aprins de punctul marcat. Hîrtia se va mistui pe locurile unde au fost scrise literele cu soluția făcută. În fața spectatorilor va apare o lozincă decupată parcă de un foarfece misterios.

CINE A FOST LIVINGSTONE?
(Iacob Haritina — Craiova)

David Livingstone, explorator scoţian (Anglia de Nord) a fost unul din primii pionieri-cercetători ai continentului african. Mare prieten al triburilor africane, Livingstone a luptat împotriva vînătorilor de sclavi, care tirau în robie zeci de mii de negri.

În 1868, marele explorator a pornit pentru a treia oară către centrul Africii. Alarmaţi de dispariţia sa îndelungată, europenii au trimis în căutarea sa pe un alt explorator englez, Stanley. Acesta l-a găsit pe Livingstone în 1871, în localitatea Udjidji, pe malul lacului Tanganika, trăind paşnic şi înconjurat de admiraţia băştinaşilor.

A murit în satul Tchitambo, lîngă Zanzibar, după 30 de ani de convieţuire cu negrii.

SERBAREA NOASTRA
Răspuns la ÎMPĂRATUL şi ŢĂRANUL

Curtenii aflaseră de la ţăran că împăratul cînd l-a întrebat: „ce faci, răsturnător de pămînt?", a vrut să înţeleagă pe un om care îşi ară ogorul. El i-a răspuns numindu-l: „Cel ce ţine lumea", adică acela ce o stăpîneşte. Pe urmă l-a întrebat, „de ce se învredniceşte singur?" Şi a primit răspuns că: „Jumătate e-n pămînt şi jumătate în alte mîini". Cu alte cuvinte, el munceşte singur, pentru că jumătate dintre copiii care i-a avut sînt morţi, iar restul, numai fete, sînt măritate. Vorbind de „cele harnice", împăratul a întrebat de mîini dacă mai au putere, şi el i-a dat răspuns că tremură pentru că e bătrîn, dar nu se lasă. Apoi a mai răspuns că, din cei 12 dinţi, mai are numai doi.

Iar împăratul, auzind răspunsul, văzînd că nu cunosc şi tîlcul vorbelor cu gîştele, a cunoscut îndată adevărul c-au fost înapoi la ţăran, şi-a glăsuit: „În ce priveşte gîştele, l-am întrebat eu pe ţăran că de vă veţi întoarce voi la el, ce-o să facă? Şi el mi-a dat răspuns c-o să vă trimită înapoi la mine. Frumos şi o să vă trimită înapoi la mine. Cu oameni precum sînteţi voi nici munca pe ogor nu ar putea s-o mai împlinească". Şi apoi împăratul mîniat i-a aruncat la închisoare pe curteni, trimiţînd vorbă ţăranului să vie la curte, să-i fie sfetnic. Dar ţăranul i-a răspuns trimiţîndu-i un fulg, un bob de grîu şi un grăuncior de lut. Şi asta nici împăratul nu a putut s-o mai dezlege, pentru că asta însemna: „Eu sînt legat de pămîntul din care îmi scot pîinea, rămîn aici, nu-mi trebuie mărirea ta, care e ca un fulg în vînt, deşertăciune ce se pierde lute!"...

SERBAREA NOASTRĂ

Mîncînosul

Text: GICA IUTEŞ

Muzica: VASILE TIMIŞ

Solo :

Nu vreau timpul să mi-l trec
Cu ciuperci şi cu ierbare ;
Prin primejdii-aş vrea să trec
Pentru-o fapt-aleasă, mare,
Ca de pildă, cînd am fost
Mai an vară pe Ceahlău,
Cînd aproape-am fost erou ! bis

Cor :

I-auzi, i-auzi, pe Ceahlău
Gică-al nostru-a fost erou !
Zău, zău, zău, zău...

Solo :

M-am urcat din stîncă-n stîncă,
Iar din vîrf, ce văd deodată ?!
O prăpastie adîncă
Dedesubtul meu căscată,
Iar pe malul celălalt ?
Flori de colţ, un pîlc întreg !
Îmi fac vînt şi, dintr-un salt,
Un buchet întreg culeg !

Cor :

Trebuie curaj să ai
Peste stînci aşa să sai,
vai, vai, vai, vai.

Solo :

Şi erau în juru-mi nori,
Numai nori tiviţi cu soare.
Cînd, deodată, văd în zbor
Un condor ţinînd în gheare
Un cîrlan, un miel — săracul ;
Mă reped şi... poc în cap !
Condorul de-a berbeleacul,
Mi ţi-l dau şi mielu-l scap !

Cor :

Pe Ceahlău, chiar un condor
Să-l dobori cu-un pumn în zbor
Nu-i uşor, uşor, uşor.

Cor :

Şi să-i smulgi din gheare-un miel !
Ah, ce pumn mai are el,
De oţel, oţel, oţel...

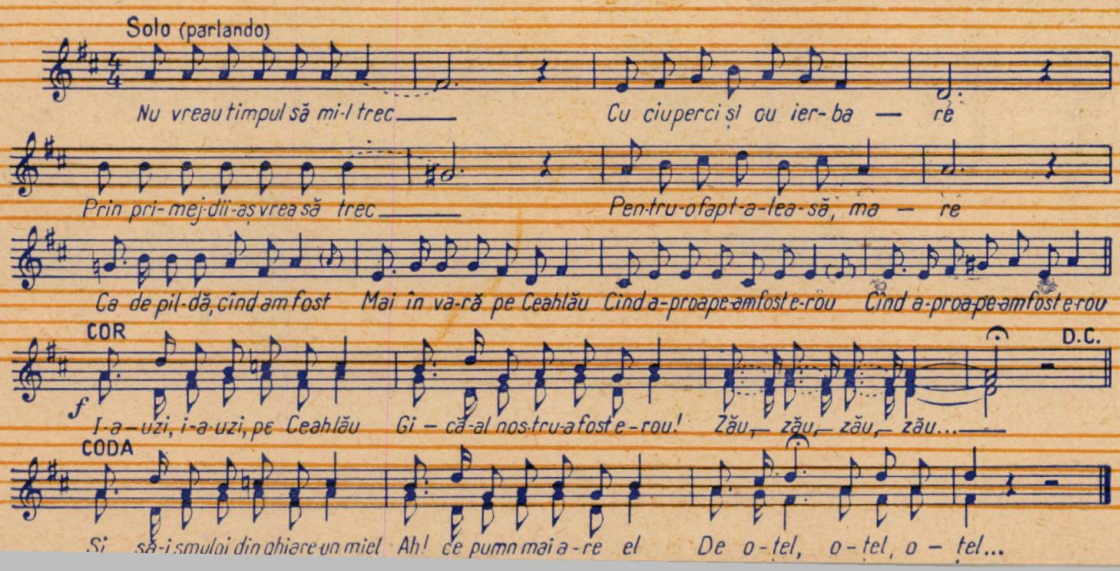

SARADE LITERARE

Cu-o conjuncție începe.
Vine-o notă. După ea,
Zeu al casei la cei antici.
Toate trei unite-așa
Conturează-un nume care
Ca din... „negură“ apare.
(Ca — mi — lar)

Partea-ntîi e un pronume
Feminin și posesiv,
Iar a doua e o notă:
Cea dintîi pe portativ.
„Veac“ făr'de sfîrșit mai pune;
O negație rostești;
Și-ai să ai din patru-anume,
De-mpreună le unești,
Maestrul, scriitor de frunte,
Fala prozei romînești.
(Sa — do — vea — nu)

Iau și-un paner de nuiele,
Jumătate de „Izbuc“
Și-am un nume dintre cele
Ce nu-i greu ca să-l deduc!
Am poetu-al cărui cînt
Ne vorbea despre iobagii,
Ce-și doreau al lor pămînt.
L-ați ghicit? Este...
(Coș-buc)

Ghicitori

Ce-i pe cîmp, înaltă, mare
dar rădăcină nu are?
(Căpița de fîn)

Cal de foc și fier aleargă
pe cîmpia-ntinsă, largă,
și mormăie voinicos
sub mîna lui Făt-Frumos.
(Tractorul și tractoristul)

Viață n-are, dar trăiește
și cu grîne se hrănește.
(Batoza)

Ce nu poți să sui în pod?
(Beciul)

Ce se zidește fără
cărămidă
și zboară fără de aripi?
(Zăpada)

Ce trece peste apă și nu face valuri?
(Podul)

Cine arde și nu scoate fum?
(Soarele)

Snoave populare

SERBAREA NOASTRĂ

TÎNDALĂ și boierul zgîrcit

PĂCALĂ și TÎNDALĂ argați

PĂCALĂ *(îl trage pe Tîndală de mînă și îl aduce-n scenă)*: Vrei tu, Tîndală, să rîdem noi oleacă de boieri, stăpînii noștri?

TÎNDALĂ: Vreau, măi Păcală, că prea-s cîinoși din cale-afară!...

PĂCALĂ: Atunci ascultă ici... Tu știi prea bine că stăpînii noștri se dușmănesc de moarte, că sînt certați pe-o moștenire... *(îi spune ceva la ureche; Tîndală rîde de se prăpădește)* Așa-l bați tu pe-al meu și eu pe-al tău... Și nu pățim nimic ...

TÎNDALĂ: Uite-i că vin... *(din dreapta și din stînga vine cîte un boier mare)*.

PĂCALĂ *(se face că se bate cu Tîndală)*: Stăpînul meu e bun... Al tău i-al dracului... Că ia și pielea de pe săraci...

TÎNDALĂ: Ba al tău i-un ticălos, că jefuiește și văduvele, și orfanii...

STAPÎNUL LUI TÎNDALĂ *(către Păcală)*: Pe cine ocărăști tu, măi?... *(Păcală se face că greșește și-i dă una)*.

TÎNDALĂ: Dacă dai tu în stăpînul meu, dau și eu într-al tău... *(lovește pe stăpînul lui Păcală)* Na... Na... *(și amîndoi încep să bată, fiecare pe stăpînul celuilalt, strigînd)* Ba stăpînul tău e mai rău... Ba al tău... *(Si îi gonesc din scenă snopindu-i în bătaie, în timp ce boierii se vaietă. Zgomotele se aud din culise. Deodată se face liniște. Păcală și Tîndală vin pe scenă: amîndoi rîd ținîndu-se cu mîinile de pîntece.)*

PĂCALĂ: I-am snopit, măi Tîndală...

TÎNDALĂ: M-am răcorit, Păcală... *(Amîndoi dintr-o dată)*: Uf!...

Tabloul I

BOIERUL *(stă în jilț)*: Să-mi muncești, măi Tîndală, o zi, cît timp e soarele pe cer, și-n schimb eu îți plătesc cu o traistă de grîu...

TÎNDALĂ *(cu căciula-n mînă)*: Bine boierule... *(pleacă la muncă)*.

Tabloul II

TÎNDALĂ *(venind în fața boierului)*: Gata, boierule, am muncit toată ziulica, din zori și pînă-n noapte, dă-mi plata ce mi se cuvine: traista cu grîu.

BOIERUL: Ușor, ușor... Ia uită-te pe cer Tîndală...Nu-i cumva lună?... *(Tîndală dă din cap c-așa e.)* E sora soarelui, băiete. Muncește cît o fi și lună, să treacă ziua întreagă... Și pe urmă vino să-ți iei plata...

Tabloul III

TÎNDALĂ *(înfățișîndu-se din nou la boier cu o traistă și un sac mare, mare)*: A răsărit iarăși măritul soare, boierule. Am muncit toată noaptea. Dă-mi grîul meu... *(și îi întinde traista și sacul cel mare)*.

BOIERUL: A fost vorba de traistă, nu de sac...

TÎNDALĂ: A fost... Numai că soarele are o soră: luna... Și traista mea are un frate: sacul... Să mi le umpli boierule pe amîndouă că e de rău... *(ridică în sus toiagul pe care-l are în mînă)*.

BOIERUL *(speriat)*: Stai binișor, frate Tîndală, ce te mînii așa?... *(sare din jilț)* Vino să ți le umplu pe-amîndouă...

TÎNDALĂ *(rîzînd în barbă)*: Văzuși, boierule, că orice naș își are nașul?...

Scenarii

VODĂ PĂCALĂ

Pe scenă se văd trei boieri ce leagă un sac

UN BOIER: Am terminat şi cu Păcală... Prea păcălise toţi boierii.

ALT BOIER: Vodă ne-a spus să-l omorîm cum om vrea noi. L-am băgat ici în sac şi-l aruncăm în Dunăre... *(rîd toţi şi-şi freacă mîinile de bucurie)*

PĂCALĂ *(din sac)*: Măi proştilor, păi eu sînt dracul gol... *(rîde cu hohote)* Ce credeţi voi că n-am să ies din sac? Că nu v-a dat în gînd să legaţi şi-un pietroi de el... Ha, ha, ha!...

AL TREILEA BOIER: Aşa e măi!... Ăsta e dracul gol. Să legăm şi-un pietroi de sac... Să căutăm iute un pietroi mai mare... *(fug toţi care încotro)*

PĂCALĂ: S-au dus!... *(priveşte printr-o gaură a sacului)* Ce văd? Vine chiar vodă... *(începe să se vaiete)* Nu vreau să fiu sultan... Mai bine mor...

VODĂ: Ce ţipi acolo, măi?... Cine eşti tu?

PĂCALĂ: Sînt beizadea Glumici. M-a îndrăgit fata sultanului. Şi turcii m-au răpit. Vin cu corabia îndată, ca să mă ducă la Stambul. Să-mi facă nuntă şi să urmez sultanului în scaun... Şi eu nu vreau... *(se vaietă)* Mai bine mor...

VODĂ *(lacom)*: Lasă-mă, beizadea, pe mine-n sac. Să fiu sultan. În schimb îţi dau zapis să fii tu vodă-n locul meu... Şi o hazna de galbeni...

PĂCALĂ: Ei, vodă, treacă-meargă, dar nu sultan... *(Vodă dezleagă sacul, îi dă zapisul şi intră-n locul lui. Păcală-l leagă bine şi se ascunde. Boierii vin. Ridică sacul)*

UN BOIER: Hai să te-aruncăm în Dunăre, Păcală... Acuma nu mai scapi...

VODĂ *(din sac)*: Eu nu-s Păcală... Eu sînt Vodă...

ALT BOIER: Măi, nici acuma nu te laşi de păcăleală?

AL TREILEA BOIER: Tu nu vezi că ţi s-a înfundat?... Chiar ne-ai îndemnat să-ţi facem felul!... *(Ies cu toţii în culise. De-acolo se aude: „unu-doi-trei... hop!...“ şi o plescăitură...)*

PĂCALĂ *(iese şi citeşte zapisul)*: Iacătă-mă, sînt Vodă... Am şi hazna cu galbeni... E vremea socotelii... *(face o plecăciune)* Poftiţi acum boieri să staţi de vorbă cu Păcală!...

Moș Albu și Ispravnicul

după *ANTON PANN*

MOȘ ALBU *cu o traistă în spate și un toiag în mînă vine domol pe drum*

ISPRAVNICUL *(vine pe o cale dimpotrivă și-l vede pe moș Albu)*: Aha!... Uite un moș bătrîn și prost... Să-l iscodesc... Să știu ce biruri să pun pe sat... *(strigă)* Măi moșule, de unde vii?

MOȘUL *(făcîndu-se că nu înțelege)*: Din satul ăla de sub deal...

ISPRAVNICUL: Nu mă pricep... Cum se numește satul?

MOȘUL: Cum i-au zis oamenii...

ISPRAVNICUL: Văleu, netot mai ești... Pe tine cum te cheamă?

MOȘUL *(se scarpină sub căciulă)*: Păi... „Ia vină încoace, măi moșneag“... Așa mă cheamă toți. Altminteri cum?

ISPRAVNICUL: Tot nu pricepi... Da' ce bucate faceți pe la voi?

MOȘUL: Noi? Numai una și aceeași: ceapă cu mămăligă...

ISPRAVNICUL: Nu de-asta te întreb. Ci, grîul, orzul cum se fac?

MOȘUL *(arată cu mîna)*: Așa și-așa... Mai-nalte sau mai mici, pe cum e timpul...

ISPRAVNICUL: Nu vreau să știu cît sînt de înalte, ci cum e bobul?...

MOȘUL: La grîu rotund, gălbui; și orzul...

ISPRAVNICUL: Nu poți să spui măcar, măi, cum se vinde?

MOȘUL: Cu baniță sau cu găleata.

ISPRAVNICUL: La ce preț te întreb?

MOȘUL: Cum e tocmeala...

ISPRAVNICUL: Știu că ești un cap sec... Da' cine e mai mare-n sat la voi?

MOȘUL: Nea Lache, că e lung cît plopul...

ISPRAVNICUL: Eu te întreb de cine ascultați...

MOȘUL *(rîzînd galeș)*: Păi de lăutari cînd cîntă sărbătoarea...

ISPRAVNICUL: Cum să te fac să înțelegi? *(cu o idee salvatoare)* De cine aveți voi frică în sat?

MOȘUL: Uliuuu! De taurul pe care-l are popa... E ca un zmeu...

ISPRAVNICUL: Ce fel de om ești, măi fîrtate?

MOȘUL *(arătînd cu mîna)*: Cu nas, cu ochi, cu gură... cu picioare...

ISPRAVNICUL *(desperat)*: Ce meșteșug ai măi?...

MOȘUL: Unul din toate...

ISPRAVNICUL *(se ia cu mîinile de păr și fuge țipînd)*: Văleu, peste cine am dat!...

MOȘUL *(strigă-n urma lui)*: Mai sînt în sat și alții cu alte meșteșuguri... Avem și un dogar ce știe pune doage la cei care se cred deștepți și socotesc că alții-s proști și-i pot trage de limbă... Ha, ha, ha!...

culese și scenarizate de AL. MITRU

Poezii de ION BRAD

Ilustrații: ARNO

Șoferul

Mare lucru nu-i să fii,
La oraș, șofer, copii!
Că pe-acolo sute sînt
Toți o apă și-un pămînt,
Toți cu lustruite ghete,
În mașinile rachete,
Nu poți spune, pe cît pare,
Uite, ăsta e cutare...

Dar în sat la noi, aici,
Îl cunosc și cei mai mici
Pe șoferul care-și taie
Drum prin colburi și noroaie,
Drum în jos și drum în sus,
Drum în zori și la apus,
Drum de cîmp și drum de țară,
Drum de trudă și povară.
Uite-l! Vine! Las' că-i bine!
— Ia-mă, nene, și pe mine!
Pîn' la moară, pîn' la școală,
Latră cîinii ca-n răscoală,
Pîn' la sediul colectivei
Multe cereri auzi-vei
De la cei care-l adastă:
— Urcă, frate, că-i a noastră!

Și cum mînă și se duce
Cîte-o babă-și face cruce,
Dar moșnegilor li-i drag.

Fetele cu ochiu-i trag —
El le suie în cabină
Și-apoi zboară-n cîmp mașină!
Pîn' la holda de mătasă
Fata noastră-i cam sfioasă,
Pîn' la lanul de porumb

Un sărut nu-i preț prea scump...
De necaz se-ncruntă cerul,
Că e mare drac șoferul.

Tată dragă, am plecat
Să mă fac șofer la sat!

Pui de aur fără cloșcă

Pui de aur fără cloșcă,
Vă plimbați aici, ca-n droșcă —
Pare c-ar fi prins picioare
Dediței din răzoare.
Cine v-a chemat pe lume
Și ce aripă anume
V-a-ncălzit, în ceas de vrajă,
Ca să dați cu ciocu-n coajă?
Pui drăguți, de aur pui,
Văd că maica voastră nu-i,
Nici nu cloncăne, nici scurmă
Să vă țineți de ea — turmă!
Nu vă poartă prin gunoaie

Și pe sub coteț... așa e?
Nici în rîu cu apă rece
Nu-i pericol să vă-nece.
Cît de mare poți să fii
Pasăre cu-atîția pui?

Iată, de-ntrebări mă scap
Că-mi răspunde un dulap:
— Eu sînt cloșca, frățioare,
Și-mi scot puii din sertare,
Aripi n-am, dar cîte vrei
Singuri și le fură ei
Din lumină și din soare.

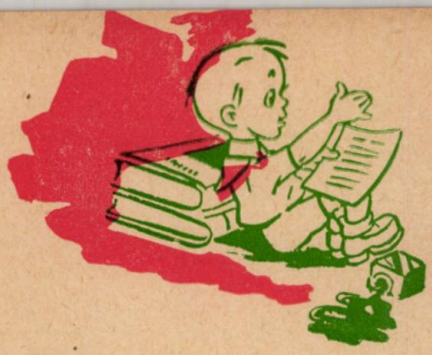

CITITORII NE INFORMEAZĂ...

Tinerii AEROMODELIȘTI

...De cîteva zile a sosit la noi în tabără un pilot. Am aflat apoi că va fi profesorul cercului nostru de aeromodelism. În primele ședințe am învățat cum să deosebim avioanele sportive de cele civile și de cele militare după aripi și după motor. Mie îmi place foarte mult să frecventez acest cerc și pentru aceasta mă străduiesc să-mi însușesc toate cunoștințele predate de tovarășul pilot. Trebuie să mai știți că în cercul nostru sînt înscriși cei mai buni pionieri din școală.

MOGA EUGEN

Șc. elem. de 7 ani Comănești, reg. Bacău

PARCUL NOSTRU

...Încă din anul trecut am primit pentru lotul nostru școlar o suprafață de 1 ha pentru a cultiva legume și pentru a sădi pomi fructiferi. O dată cu venirea primăverii ne-am gîndit să împărțim lotul în două: jumătate l-am semănat cu diferite plante și legume, iar pe cealaltă jumătate am amenajat un parc. Nici nu vă închipuiți ce bine ne simțim în vacanța de vară în parcul nostru...

GRÎU VIORICA

Com. Roșiori, raionul Urziceni, reg. București

Roade BOGATE

...La Palatul pionierilor din Arad s-a deschis o expoziție, în care găsești multe lucruri frumoase, roade ale muncii pionierilor în cercuri. Astfel sînt volumele de poezii originale, creații ale pionierilor din cercul de literatură, tipărite și legate în cercul tinerilor tipografi, caietele de observații zilnice și acvariile, colțurile vii ș.a.m.d. ale tinerilor naturaliști, vaporașele și construcțiile metalice executate în cercul de lăcătușărie mecanică, pînzeturile, broderiile, cusăturile tinerilor textiliști și altele. În sala de expoziție se pot vedea și numeroasele plachete sportive cîștigate cu ocazia participării la spartachiada sportivă pe oraș. Răsfoind însemnările și jurnalele, afli cum au reușit pionierii din corul palatului să cîștige primul loc în concursul artistic de amatori pe regiune, despre vizita făcută de tinerii tipografi la Centrul poligrafic Arad, precum și despre multe alte realizări ale harnicilor pionieri de la Palatul pionierilor din Arad.

Excursie PIONIEREASCĂ

În dimineața zilei de 18 iunie, un tren cu 15 vagoane, îmbrăcat în verdeață, pe care scria mare „Trenul pionierilor", stătea în fața gării Brăila, gata să ne primească. Ne-am urcat în vagoane, în sunetele trompetelor și în bătaia tobelor, luîndu-ne locurile fixate dinainte. În sfîrșit, pionierul Grudescu Alexandru, alături de mecanicul locomotivei Gîtlan Vasile, a dat semnalul de plecare, s-a auzit un șuierat și în momentul punerii în mișcare a trenului sute de cravate roșii fluturau de-a lungul vagoanelor.

Tot drumul a fost plin de voioșie. După ce am schimbat trenul la Cîmpina, pentru a merge la Telega, am parcurs drumul pe jos pînă la Muzeul Doftana, odinioară închisoare.

Îndrumătorul ne-a povestit despre suferințele îndurate de comuniști, care au fost întemnițați din ordinul dușmanilor poporului, pentru motivul că au îndrăznit să ceară o viață mai bună. După terminarea vizitei, a avut loc festivitatea primirii în rîndul organizației de pionieri a celor mai buni școlari de la Casa de fete, Casa de băieți, Școala nr. 3 mixtă, Școala rusă Pisc, Școala nr. 18 băieți — toate din orașul Brăila.

Niciodată nu vor uita acești copii locul în care au avut cinstea să fie primiți în rîndul organizației de pionieri.

POPESCU GABRIELA

cl. a VI-a, cercul literar, Casa pionierilor Brăila

Cupa ÎNVINGĂTORILOR

Echipa de volei fete a școlii noastre a cîștigat în acest an cupa și titlul de campioană regională în cadrul spartachiadei pionierilor și școlarilor. N-a fost ușor. Am avut de înfruntat adversari de valoare, cunoscuți, cum sînt echipele din Timișoara, Lugoj, Jimbolia și mai cu seamă pe cea din Reșița, pretendentă la titlul de campioană regională. Totuși am învins noi și am adus școlii în dar „cupa învingătorilor".

Un cuvînt „greu" de spus în lupta pentru titlu l-au avut antrenamentele, făcute din timp și cu multă însuflețire, unitatea și voința echipei noastre.

TOPCIOV MARIA

căpitanul echipei de volei fete Șc. de 7 ani mixtă com. Beșenova-Veche, raionul Sînnicolaul Mare

O seară DE POVEȘTI

...Una dintre adunările ținute nu demult, care a plăcut mult fetelor din Casa de copii școlari nr. 1 — Timișoara, a fost cea închinată lui „Ion Creangă — cel mai mare povestitor al nostru". O pioneră a vorbit despre viața scriitorului amintind de cele povestite de însuși autorul în neîntrecutele sale „Amintiri din copilărie". Alte pioniere și eleve au povestit basme și povestiri. Cel mai mult le-a plăcut povestea lui Dănilă Prepeleac, care păcălește pînă-n cele din urmă pe drac și-i ia burduful plin de bani.

Grupul EXCURSIONIȘTILOR

Pe la sfîrșitul lunii iunie am organizat cu cîțiva prieteni și colegi de-ai mei un grup de excursioniști. Grupul s-a mărit și cu alți pionieri din tabăra noastră. Am programat să facem două excursii pe două trasee mai lungi și alte cîteva prin împrejurimi. În drumul nostru vom

culege plante și insecte pentru un ierbar și un insectar și diferite roci pentru muzeul școlii. Vom mai cerceta și observa amănunțit anumite fenomene ale naturii și totodată vom întocmi harta parcursului.

CABA MIHAI

Șc. elementară de 7 ani com. Lespezi, reg. Iași

Aproape de cer

de OCTAV SAVA

Ilustrații: CRIVĂȚ

(urmare din numărul trecut)

— Sînt 1.892 de franci și 15 centime... Am fost pe la toți studenții romîni din Paris... Mai mult n-am putut să adun... iartă-mă!

Vuia sări să-și îmbrățișeze prietenul.

— Caton, cum să-ți mulțumesc!

— Lasă-mă... Învață-mă mai bine ce să-i spun lui tata cînd o să afle că am căzut și a cincea oară. Nici azi nu m-am prezentat... Acu' nu mai am ce face! Trebuie să mă întorc în țară.

— Vai, Caton... Din pricina mea!... Mai încearcă... O să iei examenul, cu siguranță.

— Nu, n-are rost... Vezi tu... În tine există un ideal, crezi în ceva... Pentru aeroplanul tău n-ai dormi, n-ai mînca... ai renunța la orice. Pe cînd eu?... Eu urmez medicina numai pentru că așa vrea tata. Cînd intru într-o sală de operație, mi se încrețește pielea pe mine de spaimă. Nu, n-are nici un rost să continui. Chiar dacă luam examenul, eram hotărît să mă reîntorc acasă. Tu rămîi. Construiește-ți aeroplanul și cînd vei zbura prima oară, gîndește-te și la mine.

***

Anul 1904 începuse cu o iarnă blîndă. În atelierul său, Vuia terminase de construit scheletul viitorului său aeroplan-automobil. Urma să-i mai instaleze doar motorul și elicea. În acest scop, el se adresă cunoscutului savant Tatin, care construise și el cîteva modele de avioane. Tatin însă îl primi foarte rezervat.

— Un motor ușor și totuși suficient de puternic ca să acționeze aparatul nu poate fi realizat, susținuse savantul.

— Și totuși eu îl voi avea, răspunse prompt Vuia, spre marea mirare a învățatului.

Chiar a doua zi, Traian Vuia începu să colinde toate uzinele producătoare de motoare. Nici un fabricant însă nu fu în stare să-i pună la dispoziție motorul de care avea nevoie. Întîmplător, află din ziare că, la Courbevoie, un inventator începuse construcția unui motor ușor, acționat cu vapori de anhidridă carbonică. Vuia îi încredință planurile și fondurile pentru construcția motorului.

Temerile lui se dovediră însă întemeiate. Presupusul inventator nu era altceva decît un escroc care, după ce încasă toți banii lui Vuia, se făcu nevăzut.

Poate că altădată, Traian Vuia și-ar fi făcut frumușel bagajele și s-ar fi întors în țară. Suferințele, munca neobosită îl făcuseră însă mai dîrz, mai neînduplecat. Într-o bună zi, ziarele pariziene publicară un anunț la mica publicitate: „Tînăr licențiat în drept, dau meditații de latină, greacă și matematică, de asemenea predau germana și romîna. Pretenții foarte modeste".

Doritorii să ia meditații de latină, greacă sau matematică se dovediră însă și mai modești în ofertele lor. Cît despre limba romînă, numai un ambasador luă patru lecții și, cînd văzu că merge greu, că trebuie să învețe prea mult, renunță, consolîndu-se cu gîndul că în Romînia „înalta" societate vorbea mai mult franțuzește decît romînește.

Vuia stătea ore lungi și plictisitoare lîngă niște elevi grei de cap, cărora încerca zadarnic să le vîre în creier complicatele declinări și conjugări din limbile lui Homer și Ovidiu și rezolvarea ecuațiilor algebrice. După ce se chinuia un an întreg cu ei, elevii binevoiau să rămînă corigenți, iar părinții, în loc să-și mustre odraslele, se răfuiau cu meditatorul.

Vuia își blestema ceasul cînd dăduse anunțul fatal la ziar în loc să se întoarcă în țară. Dar chinul acesta nu dură mult. Către începutul anului 1905, prietenii săi din Lugoj îi trimiseră o sumă importantă de bani. De acum toate puterile aveau să fie îndreptate către un singur țel: corabia care să cucerească talazurile amețitoare ale oceanului aerian. Și, într-adevăr, crăciunul îl găsește pe Vuia lîngă aeroplanul complet terminat. Ceea ce nu fusese în stare să-i furnizeze nici un constructor de motoare, realizase Vuia singur: un motor cu aburi, care funcționa cu vapori de anhidridă carbonică. Motorul nu era prea greu și furniza 20 de cai putere timp de 5 minute, exact cît avea nevoie Vuia pentru experiențele sale.

Acum însă urma partea cea mai grea. Să se ridice cu el în aer. Mulți plătiseră cu viața această îndrăzneață încercare...

La sfîrșitul lunii decembrie, aeroplanul fu adăpostit la ferma Laborde, din satul Montesson, nu departe de Versailles. Acolo, pe drumul comunal ce ducea spre Sena, voia Vuia să-și încerce aparatul. Sătenii îl luau drept smintit și nici cei ce lucrau în imediata sa apropiere nu aveau o părere mai bună despre el. Astfel, în timp ce mecanicii pe care îi angajase transportau avionul pe cîmp, Vuia îl auzi pe unul dintre ei spunînd:

— Omul acesta e nebun dacă crede că va putea zbura cu umbrela asta.

Vuia își mușcă buzele și se prefăcu că nu auzise nimic.

În ziua de 25 decembrie, un vînt puternic mătura cîmpiile ce se întindeau la dreapta Senei. De jur împrejur nu se vedeau decît niște copaci triști și singuratici, care-și întindeau crengile pustii către cer. Pe cenușiul sumbru care domnea pretutindeni, numai o pasăre neobișnuită, cu aripile ridicate, făcea o uriașă pată albă nemișcată. Un duduit întrecu pentru o clipă urletul vîntului, și pasărea se puse în mișcare clătinîndu-se. Alunecă întîi cîțiva metri, apoi începu să gonească repede, mereu mai repede. Era aeroplanul-automobil al lui Vuia. Aripile pliante, fuseseră ridicate pentru ca inventatorul să facă prima încercare: mersul pe sol. Cu mîinile strînse pe volan, avînd mereu vîntul în față, Vuia asculta atent duduitul regulat al motorului. Ochii i se umeziră, îi era frig, și viteza aparatului mărea puterea curentului de aer care-i biciuia obrajii. Indicatorul de viteză arăta întîi 35 de km pe oră, apoi 38 și, în sfîrșit, 40. Elicea se învîrtea cu repeziciune, trăgînd după sine aparatul. Prima verificare se dovedise pozitivă. Aeroplanul era bine construit.

Cînd se dădu jos din aparat, Vuia simți o greutate apăsătoare pe piept. Urechile îi țiuiau și i se părea că pămîntul se învîrtește cu el. Nu luă în seamă aceste simptome, crezînd că se datoresc efortului pe care-l făcuse. Noaptea însă începu să aiureze. Răcise grav la plămîni. Natura sălbatică se răzbunase pe îndrăznețul care voia să-i răpească tainele.

Abia în februarie 1906, Vuia o înfruntă pentru a doua oară. De astă dată pe terenul de experimentare sosi și domnul Georges Besançon, însoțit de alți membri de frunte ai aeroclubului. Secretarul general privi destul de sceptic mașina tînărului inventator.

Grozav ar fi vrut Traian Vuia să zboare în ziua aceea. Dar vijelia iernii nu se potolise. Vîntul șuiera la fel de neîmblînzit, gonindu-și telegarii pe cîmpiile de pe marginea Senei. Vuia se sui la volan și dădu drumul motorului. Aripile erau acum întinse. Viteza creștea cu repeziciune. Deodată inventatorul simți că roțile au tendința să se ridice de la pămînt. Încă o apăsare pe vana[1] gazului și poate că aparatul s-ar fi ridicat de la pămînt. Atîta mai trebuia, o simplă apăsare, și ar fi dovedit acelor domni neîncrezători că e în stare să zboare. Un glas îi șoptea la ureche: „Apasă! Apasă! Ia-ți zborul! Înalță-te!"

Vuia își mușcă buzele. Trebuia să se stăpînească. Nu cunoștea încă suficient puterea motorului său. De asemenea nici să piloteze nu știa. Cea mai mică grabă, și vîntul putea să-i răstoarne aparatul și să i-l sfărîme, așa cum făcuse cu atîția înaintași ai aviației. Și-atunci totul era pierdut pentru totdeauna.

Inventatorul încetini mersul motorului și curînd se opri.

Oaspeții izbucniră în aplauze. Deși nu zburase încă, aparatul lui Vuia dovedise că se poate mișca numai datorită elicei și că trenul de aterizare (cadrul metalic și cu cele patru roți) era cel mai practic și mai bun sistem de lansare. Și alți inventatori își dăduseră seama că aparatele lor vor zbura numai prin viteză. Dar ei încercau să obțină viteza inițială, decolarea, prin diferite sisteme complicate din afara aparatului:

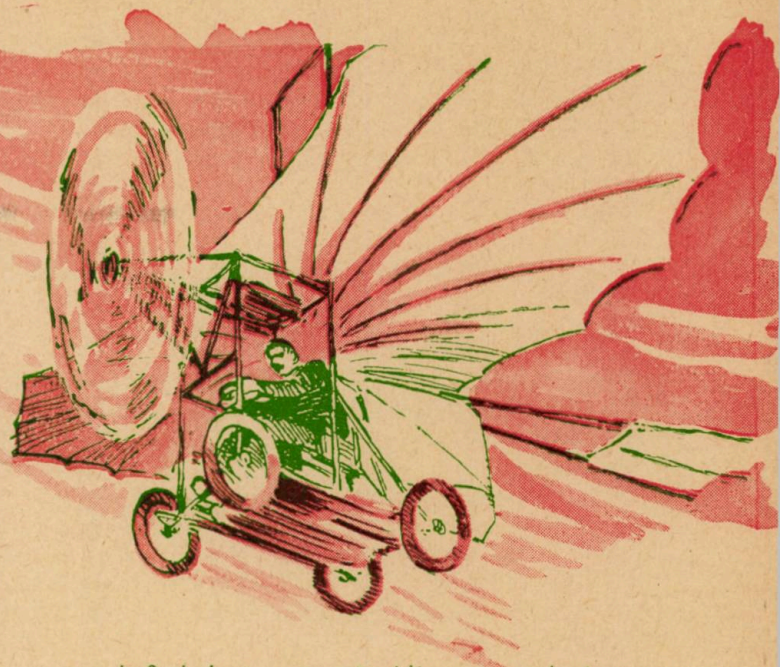

catapulte[2], baloane care să ridice aparatele în aer, bărci cu motor care să le remorcheze pe apă etc. Toate se dovediseră însă neutilizabile. Aparatele se prăbușeau de îndată ce încercau să-și ia zborul.

După această experiență, domnul Georges Besançon, deși încă foarte sceptic, nu putu să nu publice a doua zi în „Aerofilul" o notă despre aparat. De unde pînă atunci Vuia fusese ocolit de toți, acum începu să primească zeci de scrisori, cu oferte care de care mai atrăgătoare. Inventatorul le refuză însă pe toate. Întîi voia să zboare!

La 18 martie, Vuia își încercă din nou aparatul. Erau de față mai mulți prieteni. Cîmpul începuse să înverzească. Soarele de primăvară își împărțea cu dărnicie razele calde. La orele 3 se făcu focul în cazanul aeroplanului. După cinci minute, pilotul își ocupă locul. Cu mîna stîngă ținea volanul, iar cu dreapta — vana gazului; aparatul lunecă aproape 50 de metri. Viteza creștea. Pe nesimțite roțile se dezlipiră de pămînt și aeroplanul zbură 12 metri, la distanța de un metru de sol. Curînd însă maneta de expansiune lunecă pe sectorul ei, și ajunse la punctul mort. Motorul se opri brusc. Vîntul împinse aparatul într-un copac, frîngîndu-i aripa dreaptă. Mașina căzu îndată. Totuși Vuia învinsese. Era primul om care se ridicase de la pămînt cu mijloace de bord și zburase. Puțin, e adevărat. Dar totuși zburase.

Între timp și bogătașul Santos-Dumont anunțase că vrea să zboare cu un aparat mai greu decît aerul. Făgăduise chiar că el va fi primul zburător din lume. Cunoscutul cîștigător al premiului pentru baloane cu cîrmă vizitase atelierul lui Vuia și îi văzuse aparatul, avînd chiar cuvinte de laudă pentru el. Totuși Dumont nu credea în posibilitatea decolării cu tren de aterizare și căuta alte mijloace care se dovediră, rînd pe rînd, necorespunzătoare.

În dimineața de duminică 19 august 1906, Vuia făcu o nouă încercare de zbor. Era în zorii zilei, pe la orele 5. Terenul era pustiu. Numai un ofițer călărea prin împrejurimi, cu toate că era atît de devreme. Traian Vuia nu-l luă în seamă. Se sui în aeroplan și dădu drumul motorului. Aparatul alunecă o vreme

pe pămînt, apoi, părăsind contactul cu solul, se ridică la 2 metri și jumătate înălțime și zbură 24 de metri. Dar Vuia nu știa încă să piloteze. Motorul se opri brusc și aparatul căzu în bot, izbindu-se violent de pămînt. Elicea se sfărîmă, o roată la fel! Vuia scăpase însă ca prin minune.

Ofițerul călare, care asistase la accident, în loc să dea pinteni calului și să vină în ajutorul pilotului, se întoarse grăbit și porni la galop, îndepărtîndu-se ca o nălucă.

Cîteva zile mai tîrziu, Santos-Dumont apăru dintr-o dată cu un aparat prevăzut cu un tren de aterizare asemănător celui al lui Vuia. Primele încercări de zbor însă nu reușiră. În fiecare zi, milionarul introducea noi modificări. Pentru el, banii nu aveau nici o însemnătate. Motoare din ce în ce mai puternice i se aduc în mare grabă și la 23 septembrie, în timp ce Vuia nu găsea mijloace ca să-și repare aparatul, Santos-Dumont, folosind multe din inovațiile inventatorului romîn, se ridică în aer și zbură 50 de metri. Prietenii săi de la Aeroclub îi acordaseră cupa Archdeacon și-l declarară primul zburător al lumii.

Vuia, lipsit de mijloace, lucrează totuși la încă două aparate și apoi renunță la aviație. Curînd oamenii de știință din țară și din străinătate, revistele de specialitate nici nu mai vorbesc despre el. Inventatorul s-ar fi putut apăra, ar fi putut arăta că el a fost primul care s-a avîntat cu mijloace de bord în nemăsuratul ocean aerian, dar, modest, el se retrage într-o casă micuță din Garches, mulțumit că oamenii găsiseră, în sfîrșit, calea spre înălțimi.

*

În 1950, un bătrîn, mic de stat, cu părul complet alb, urca încet scările Academiei Republicii Populare Romîne. În picioare, oameni de știință cu renume mondial, literați, luptători pentru dreptatea socială aplaudau furtunos pe noul venit. În sfîrșit, drepturile lui fuseseră recunoscute, contribuția sa la progresul omenirii era prețuită la adevărata sa valoare.

Poporul biruitor îl chemase pe fiul său credincios înapoi în patrie. Traian Vuia purta acum înaltul titlu de academician.

---

1) Manetă.
2) Dispozitiv pentru lansarea planoarelor sau avioanelor.

JOCURI IN AER LIBER

Sus steguleţul

Înainte de a începe acest joc, împărțiți-vă în două echipe egale a cîte 12—14 jucători și alegeți-vă un arbitru. Marcați apoi terenul pe care o să desfășurați jocul. El trebuie să fie lung de 50—60 m și lat de 15—20 m. Împărțiți terenul chiar în centrul său, prin două linii paralele situate la 2 m una de alta. Fîșia de pămînt cuprinsă între aceste două linii se va numi „zonă neutră". În cele două sectoare, rezultate în urma împărțirii terenului prin „zona neutră", se va marca cîte un cerc cu diametru de 3—4 pași și cîte o căsuță chiar în colț, după cum se arată în desen.

Jucătorii din fiecare echipă vor încredința coechipierului celui mai sprinten un steguleț, pe care acesta îl va ascunde în buzunar. Participanții din echipa adversă nu trebuie să știe la cine se află stegulețul. După toate acestea, arbitrul dă semnalul și jocul începe. Participanții care au stegulețele caută să pătrundă în terenul adversarilor și anume în cerc și să ridice acolo sus stegulețul. Primei echipe care a reușit acest lucru i se acordă un punct. După aceasta, jocul începe de la început. Întrecerea durează 30 de minute. Echipa care reușește să obțină cele mai multe puncte cîștigă.

Rețineți regulile jocului:

1. O parte din jucătorii fiecărei echipe rămîn să apere partea lor de teren, iar alții pătrund în sectorul advers și caută să înlesnească intrarea coechipierului lor, care are stegulețul, în cercul adversarului.

2. Jucătorii care apără partea lor de teren încearcă să prindă adversarii. O atingere cu mîna este suficientă. Adversarul prins este dus în căsuța din colțul terenului și poate fi salvat de acolo doar de un coechipier care reușește să pătrundă pînă la el și să-l atingă cu mîna.

3. Stegulețul nu poate fi transmis de la un coechipier la altul.

4. În „zona neutră" jucătorii nu au dreptul să se prindă unii pe alții. Aici ei se regrupează și se pregătesc pentru noi pătrunderi în terenul adversarului.

5. Jucătorii n-au dreptul să iasă după linia care marchează terenul pe care se desfășoară jocul.

Atenţie la adversar

Acest joc îl puteți organiza într-o pădure sau pe un teren cu multe tufișuri. La întrecere iau parte două echipe compuse din 8—20 de jucători. Înainte de a începe jocul, participanții marchează de comun acord traseul, lung de 600—800 metri, pe care se va desfășura jocul. Arbitrul pregătește din timp pentru fiecare participant cîte două pătrățele mici de carton pe care le semnează.

După ce echipele au stabilit traseul și s-au întors la locul de unde urmează să înceapă jocul, arbitrul dă fiecărui participant cîte două pătrățele de carton pregătite din timp. Una din echipe va pleca la un semnal al arbitrului și se va ascunde prin tufișuri sau alte locuri, de-a lungul traseului stabilit. După 10 minute va pleca și a doua echipă. Jucătorii acestei echipe vor căuta să ascundă pe traseu pătrățelele de carton și să țină minte locul. Rețineți că la întoarcere va trebui să vă găsiți cartonașele și să le predați arbitrului. Nu uitați că tot timpul sînteți urmăriți de adversar. Dacă un jucător care ascunde cartonașul descoperă la un moment dat un adversar ascuns, el poate să-l „marcheze" atingîndu-l cu mîna. În acest caz, jucătorul prins dă un cartonaș celui care l-a „marcat" și apoi se ascunde din nou. După ce toți participanții și-au ascuns cartonașele pe traseu și au ajuns pînă la un loc stabilit, ei fac un popas de 10 minute. În acest timp, adversarii lor caută pe traseu cartonașele ascunse. După 10 minute de popas, echipa se întoarce și jucătorii încearcă să-și regăsească cartonașele. De priceperea și atenția cu care jucătorii le-au ascuns va depinde reușita. Cînd ambele echipe au ajuns la locul de unde au plecat, jucătorii predau arbitrului cartonașele. Echipa care a reușit să obțină mai multe cartonașe cîștigă întrecerea.

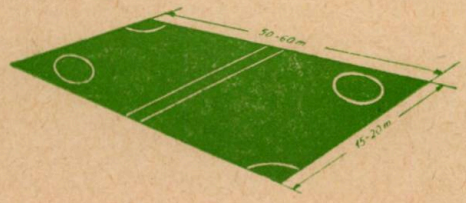

Meridiane și paralele...

EXISTĂ UN PROIECT SOVIETIC PENTRU CONSTRUIREA UNEI LOCOMOTIVE CU MOTOARE ATOMICE. EA VA CÎNTĂRI APROXIMATIV 300 T, VA AVEA O LUNGIME DE APROAPE 50 m ȘI O ÎNĂLȚIME DE 5 m. CONSUMUL DE COMBUSTIBIL ATOMIC NU VA FI MAI MARE DE 15 gr PENTRU 1000 Km. ÎNCĂRCAREA CU COMBUSTIBIL SE VA FACE DE DOUĂ ORI PE AN, CÎTE DOUĂ ZILE

UN VESTIT PARAȘUTIST FRANCEZ, LÉO VALENTIN, ȘI-A CONSTRUIT DOUĂ ARIPI CU AJUTORUL CĂRORA, CA O PASĂRE, PLANA DE LA ÎNĂLȚIME SPRE PĂMÎNT. EXPERIENȚA A REUȘIT DE CÎTEVA ORI. DIN PĂCATE, LA UN MITING AVIATIC DE LA LIVERPOOL (ANGLIA) ARUNCÎNDU-SE DINTR-UN AVION DE LA CÎTEVA SUTE DE METRI ÎNĂLȚIME, LEO VALENTIN A AVUT UN ACCIDENT: ARIPA STÎNGĂ I S-A SFĂRÎMAT IZBINDU-SE DE AVION... CURAJOSUL ZBURĂTOR S-A PRĂBUȘIT... NU ÎNSĂ ȘI NĂZUINȚA OMULUI CĂTRE ÎNĂLȚIMI!

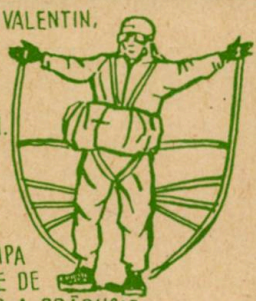

UNUI MEDIC ROMÎN I-A REUȘIT O OPERAȚIE FOARTE IMPORTANTĂ: EL A ÎNLOCUIT ÎN INTREGIME PLĂMÎNUL UNUI BOLNAV DE TUBERCULOZĂ CU O PLOMBĂ DE CAUCIUC BURETOS DE FORMA PLĂMÎNULUI ÎNDEPĂRTAT. OPERAȚIA A REUȘIT. EA DESCHIDE ORIZONTURI MARI ÎN CHIRURGIA PULMONARĂ.

GHEPARDUL

DEȚINE PRINTRE ANIMALE UN ADEVĂRAT RECORD DE VITEZĂ: 110 Km PE ORĂ. ASTA ÎNSEAMNĂ 90 m PE SECUNDĂ. UNII VOR SPUNE CĂ E MULT, ALȚII CĂ E PUȚIN. SĂ-L COMPARĂM CU ALTE VITEZE:

MERSUL CU PASUL NORMAL
1,40 m/sec = 5 Km/oră

VÎNTUL
8 m/sec = 29 Km/oră

VITEZA MAXIMĂ A CALULUI
25 m/sec = 90 Km/oră

VITEZA MAXIMĂ A SCHIORILOR
37,70 m/sec = 136 Km/oră

RÎNDUNICA
60 m/sec = 216 Km/oră

FURTUNA
20 m/sec = 72 Km/oră

TRENUL RAPID
33 m/sec = 120 Km/oră

AVIONUL CU ELICE
165 m/sec = 600 Km/oră

AVIONUL CU REACȚIE
280 m/sec = 1000 Km/oră

SUNETUL ÎN AER
330,70 m/sec

SUNETUL ÎN APĂ
1435 m/sec

PĂMÎNTUL ÎN JURUL SĂU
0,465 Km/sec

LUMINA ȘI ELECTRICITATEA
299 796 Km/sec

Ilustrații: DEM

Într-o zi Sui Ben-cijan a venit la țară, să-și viziteze prietenul.

Prietenul bogat, însă sgîrcit l-a primit pe Sui Ben-cijan cu cuvinte politicoase, l-a condus în cameră și l-a tratat cu o cană cu ceai.

Sui Ben-cijan a spus:

— Nu te sinchisi, dragă prietene. Ai ceai, dă-mi ceai. Ai o lulea, dă-mi o lulea.

Gospodarul aduse o lulea. Sui Ben-cijan stă, bea ceai, fumează luleaua, pufăie și spune:

— Nu-ți bate capul cu mine, dragă prietene. Ai o lulea, dă-mi o lulea. Ai vin, dă-mi vin.

Gazda trimise soția după vin. Puse dinaintea musafirului vinul. Sui Ben-cijan bea vin și vorbește:

— Ești foarte primitor, dragă prietene. Ai vin, dă-mi vin. Ai fructe, dă-mi fructe.

Gazda trimise soția după fructe. Soția aduse fructele. Le puse dinaintea musafirului, și Sui Ben-cijan vorbește:

— Oare face să-ți bați capul cu mine? Ai fructe, dă-mi fructe. Ai carne, dă-mi carne.

— Să mă ierți, Sui Ben-cijan, spuse gazda. În toate magazinele, astăzi carnea este deja vîndută. Nu pot să te tratez cu carne.

— Face oare să te îngrijorezi de asta? vorbi Sui Ben-cijan. Dacă în magazine nu mai există carne, atunci haide să tăiem măgarul meu și o să avem carne.

— Putem să tăiem măgarul tău, vorbi gazda. Dar cu ce ai să te întorci acasă?

— Face oare să te îngrijorezi de asta, răspunse Sui Ben-cijan. O să ajung eu cumva acasă. Fie chiar și călare pe găina aceasta, care ți se învîrte pe sub picioare.

Ei, și gazda zgîrcită a trebuit să taie găina și să o prezinte la masă musafirului.

„CRAVATA ROȘIE", revista pionierilor și școlarilor, editată de Comitetul Central al U. T. M., apare la începutul fiecărei luni. Redacția și Administrația: Editura Scînteia — București — Piața Scînteii nr. 1.
Abonamentele se fac la oficiile P. T. T. R. raionale, regionale și prin difuzorii voluntari.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin". Piața Scînteii nr. 1

Prețul lei 1,50

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

ÎNVĂȚAȚI SĂ CUNOAȘTEȚI CIUPERCILE

CIUPERCI BUNE DE MÎNCAT

ciuperca albă

mînătarca

pîinișoara

buretele șerpesc

gălbiori

CIUPERCI OTRĂVITOARE

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

de Ed. Jurist și Burschi

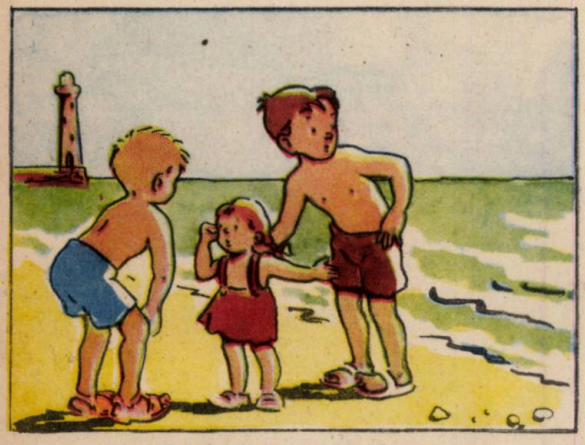

– Hai fetițo, nu mai plînge,
– Ce necaz ți s-a-ntîmplat?
– Mi-a căzut în mare-o minge
Și săraca... s-a-necat.

Truță însă o liniștește:
– Vei primi-o înapoi,
A-nghițit-o doar un pește,
Las' că-i prindem iute, noi

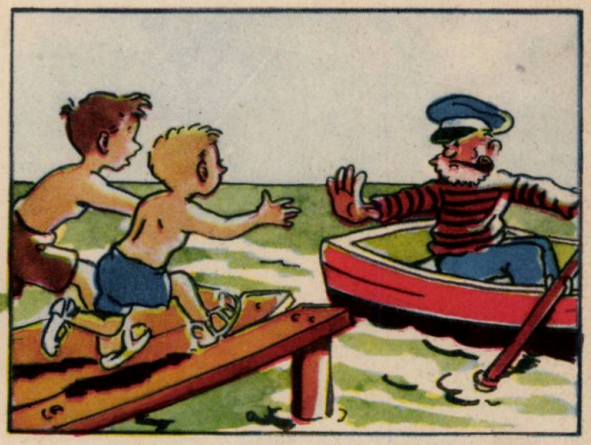

Chiar atunci din întîmplare
L-au zărit pe Moș Culai:
– Ia-ne-n lotca ta, pe mare...
– Asta-i lotcă, nu tramvai!!

Ce refuz de-a dreptu-n față!
Dar cei doi s-au descurcat:
Cu „picioare" ca de rață
Or să-noate minunat!

Ca-n acvarium nu ca-n mare
Peștele l-au prins ușor...
Însă ia priviți ce-apare
Și ce vine-n urma lor!!

Tremurau pe întrecute
Ce tentacul! E de rău!
...Însă Truță-l taie iute
Cu un pește ferăstrău!!

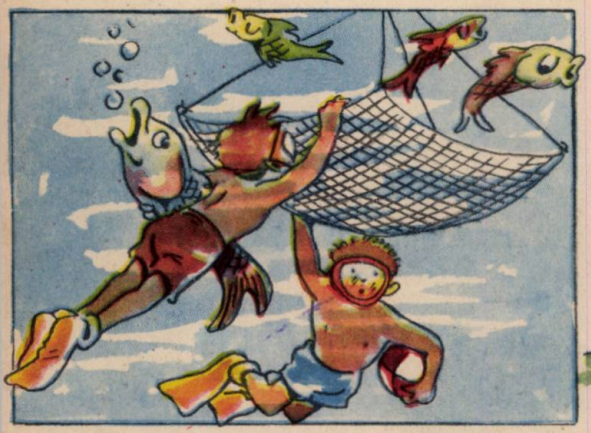

Tocmai cînd voiau să iasă
Văd prin apă un „hamac"
Cu bagajele în plasă

Și „hamacul" dintr-o dată
Începu să urce lin.

...Și-astfel au ieșit din mare,
Iar uimitului pescar

Biblioteca Centrala
BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

SEPTEMBRIE 1956

ȘCOALA DE-A LUNGUL VEACURILOR

— În orînduirea primitivă nu existau școli. Educația se făcea în timpul muncii.

1

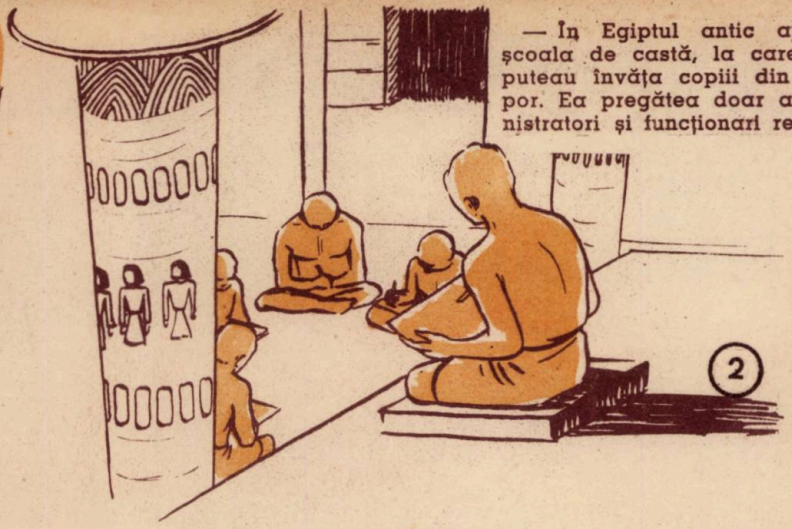

— În Egiptul antic apare școala de castă, la care nu puteau învăța copiii din popor. Ea pregătea doar administratori și funcționari regali.

2

— Vechii elini (greci) au vorbit primii despre educația multilaterală.

Copiii de sclavi nu erau primiți în școlile lor

3

— Universitățile din evu mediu erau niște cetăți ale ig noranței. Rugul era răsplat celor care luptau pentru ade văr.

4

— În sec. XVIII, pedagogul Pestalozzi pune bazele școlii primare pentru popor, o „școală a dragostei de copii".

5

— Visul lui Pestalozzi nu se realizează. Nobilimea și biserica preferă „școala tocelii și dresajului".

6

— În orînduirea capitalistă, în fața copiilor din popor care doreau să urmeze o școală mai înaltă burghezia ridicase bariera legilor și taxelor școlare.

7

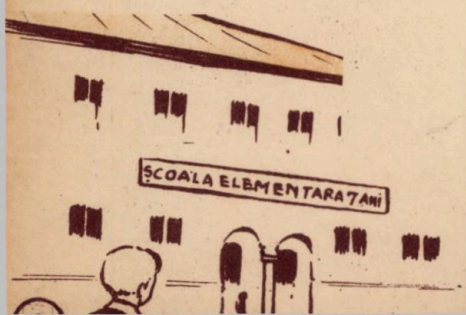

— Astăzi, școala în țara noastră este un bun al tuturor copiilor.

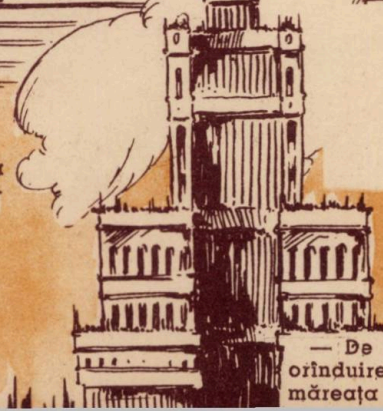

9

— De la „învățămîntul" din orînduirea primitivă pînă la măreața universitate „Lomo-

S-a copt porumbul

de GH. D. VASILE

Porumbul copt foşneşte cu zarea împreună,
în frunze arde toamnă, e noapte şi e lună.

Şi cînd tresare vîntul din somn, uşor în noapte,
aduce pînă-n casă miros de lanuri coapte.

E linişte tîrzie, cad stele pe coclaur,
porumbul copt şi luna revarsă-n lume aur.

E cîmpul copt, mireasmă de cîmp în vine suie,
şi niciodată luna mai luminoasă nu e.

Întinde cîmpul aur din zare pînă-n zare
şi niciodată lanul atîtea flăcări n-are

ca-n nopţile de toamnă, cînd cîmpurile-s coapte
şi luna-i luminoasă de face zi din noapte,

părînd, aşa cum trece pe drum de noapte, mută,
că din porumbul nostru lumină împrumută.

„Fata de mănăstire"*

de OTILIA CAZIMIR

Ilustrații: BIȚAN

NIȚĂ

Se aude un foșnet sub cerdacul chiliei și, din desișul încîlcit al hameiului, se ivesc întîi două mîini mititele și pîrlite dibuind pămîntul, apoi un smoc de păr ieșit de soare. Iar în urma lor alunecă pe iarbă un trup subțire și iute, de zvîrlugă.

— Ce cauți acolo, dihanie?

Fetița se lipește de pămînt. Ridică doar capul, cu tot părul în ochi.

— Oi, ce m-am spăriet! Gîndeam că-i maica...

Și rîde pînă la urechi de fericire.

E Chița, „fată de mănăstire". Cu fusta creață, lungă pînă la glezne, cu picioarele goale în papuceii de șiac călugăresc, se țese toată ziua prin ogradă, după treburi. Și de cîte ori trece prin fața cerdacului, înalță spre mine ochii ușor încrucișați și nasul adus ca un pliscușor și rîde. Rîde chiar cînd nu-s în cerdac: atunci își aduce aminte de mine. Sîntem prietene.

S-a ridicat și-și scutură de colb coatele polcuței și genunchii.

— Am avut olecuță de treabă în cotlonu' meu...

Numai eu cunosc taina „cotlonului" ei. După perdeaua aspră de hamei, între gura beciului și scara cerdacului, e un fel de ocniță în care nu se pot strecura decît mîțele și Chița, pe brînci. Fetița și-a văruit pe furiș palatul neștiut de nimeni, l-a împodobit cu un țol rupt și cu un scăueș meșterit dintr-o lădiță de zahăr, a bătut în cui o icoană mică, mîncată de carii, și-și ține acolo păpușa de petică, bocceaua cu „codițe", o minge spartă, o ceașcă știrbă și fel de fel de lucrușoare despre care nu se prea poate ști ce vor fi fost pe vremea cînd erau întregi.

— Mă lași să vin sus, la matale? C-am să-ți spun una...

Papuceii fîșîie pe scînduri domol, călugărește. Chița vine, pieptănîndu-și cu degetele părul zbîrlit.

— Na, că iar mi-am prăpădit cordicuța! De-acu să vezi iar huiet...

Își trece părul pe după urechi, îndesat.

— Am să las să-mi crească cozi, că nu mai este chip. Că așa, veșnic îs buhoasă și mă bodogănește maica... Și cînd am să fiu și eu maică, tot cu cozi am să mă port. Că tare-s hîde maicile rătezate!

— De ce vorbești așa, Chițo? Maicile-s frumoase...

Chița mă privește pe la coada ochilor.

— Da' matale le-ai văzut cum arată cu capul gol?

— Nu le-am văzut.

— Apoi nici să le vezi, că te spării! Maica Glafira parcă-i o capră și maica Filofteia parcă-i un gînsac... Eu am să mă port cu cozi, ca măicuța Epraxia. Tare-i frumoasă măicuța Epraxia! Mie are să-mi zică maica Macrina, ori Minodora, ori Melania...

— Nu te cheamă Paraschiva?

— Nu, mie-mi zice Măriuca, frumos nume... Da' avea mămuța o purcică, una Chița, și mi-o zis și mie așa, că-s mîncăcioasă...

Își azvîrle capul pe-un umăr și, mînioasă, mă ia martoră cu sila:

— Da' cum să nu mănînc dacă mi-i foame?

Se apropie de mine alintîndu-se, ca o pisică, de stîlpul cerdacului.

— Știi ce te-aș ruga eu... Dac-ăi auzi la noapte cîntînd, să nu spui nimica maicii.

— Cine să cînte?

— Niță... Că l-am prins și l-am ascuns în cotlon.

— Care Niță?

— Cucoșu... Că vrea maica să-l taie mîine, de Sîntlie, și să-l facă mîncare cu patlagele. Și eu nu vreau, că-i cuciuet...

Chița se uită la mine jalnic, și colțurile gurii îi tremură a plîns.

PLUTONIA

-CONTINENTUL SUBPĂMÎNTEAN-
DUPĂ ROMANUL „PLUTONIA"
DE V. A. OBRUCEV

Ilustrații de GOPO

ÎN ANUL 1914 O EXPEDIȚIE RUSĂ, ÎMBARCATĂ PE VASUL „STEAUA POLARĂ" PORNI SĂ EXPLOREZE POLUL NORD.

OCOLIND CAPUL CIUKOTSKI ȘI INTRÎND ÎN STR. BEHRING „STEAUA POLARĂ" ÎNTÎLNI UN OM INTR-O BARCĂ SINGURATICĂ.
-PENTRU NUMELE LUI DUMNEZEU, LUAȚI-MĂ PE VAS!

-MĂ NUMESC IAKOV MAKȘEEV ȘI SÎNT INGINER DE MINE. AM DESCOPERIT NIȘTE ZĂCĂMINTE DE AUR PE TĂRMUL CIUKOT. MI S-AU TERMINAT PROVIZIILE. DE DOUĂ ZILE N-AM PUS ÎN GURĂ DECÎT SCOICI... AȘA S-A ÎNTÎMPLAT CĂ NUMĂRUL EXPLORATORILOR SE MĂRI CU ÎNCĂ UN OM CURAJOS.

ÎN ACEEAȘI SEARĂ, TRUHANOV, ȘEFUL EXPEDIȚIEI, ADUNĂ PE TOȚI SAVANȚII DE PE VAS, PENTRU A STABILI ITINERARIUL.

SEMION PAPOCIKIN (ZOOLOG)

IVAN BOROVOI (METEOROLOG)

NICOLAI TRUHANOV (ASTRONOM)

PIOTR KAȘTANOV (PROFESOR)

IVAN MAKȘEEV (INGINER)

MIHAI GROMEKO (BOTANIST)

A DOUA ZI „STEAUA POLARĂ" AJUNSE LA UN ZID URIAȘ DE GHEAȚĂ. NAVIGATORII HOTĂRÎRĂ SĂ ANCOREZE.

TRUHANOV, CARE ERA INFIRM ȘI NU PUTEA ÎNSOȚI MAI DEPARTE EXPEDIȚIA, ÎNMÎNĂ LUI KĂȘTANOV UN PLIC, RUGÎNDU-L SĂ-L DESCHIDĂ NUMAI ATUNCI CÎND SE VOR GĂSI ÎN MARE IMPAS.

DE PE ACEST ȚĂRM, CĂRUIA I-AU DAT NUMELE DE „ȚARA LUI FRIDTJOF NANSEN" ÎN MEMORIA MARELUI EXPLORATOR NORVEGIAN, EXPEDIȚIA PORNI MAI DEPARTE SPRE NORD, PESTE LANȚUL DE MUNȚI DE GHEAȚĂ CE SE VEDEA LA MARE DEPĂRTARE.

DUPĂ ESCALADAREA MUNȚILOR, EXPEDIȚIA A ÎNCEPUT SĂ COBOARE PE PANTA UNUI POVÎRNIȘ FĂRĂ

SFÎRȘIT, CA ÎNTR-UN IMENS CRATER DE VULCAN.

- NU MAI ÎNȚELEG NIMIC! DUPĂ CALCULE APROXIMATIVE, AM COBORÎT APROAPE 10.000 m SUB NIVELUL MĂRII ȘI BAROMETRUL, ÎN LOC SĂ ARATE O PRESIUNE MAI RIDICATĂ, CA ÎN DEPRESIUNI, INDICĂ UNA MULT MAI MICĂ, AȘA CUM E PE ÎNĂLȚIMI.

IAR ACUL BUSOLEI NU MAI INDICA NORDUL, CI SE MIȘCA ANAPODA.

DUPĂ TREI ZILE DE COBORIȘ, CEAȚA ȘI NORII S-AU ÎMPRĂȘTIAT.
DEASUPRA SRĂLUCEA UN SOARE ROȘU, AFLAT ÎN MOD NEOBIȘNUIT DREPT DEASUPRA CAPULUI. LA ZENIT, SI NU LA ORIZONT, CUM AR FI TREBUIT.
SAVANȚII PRIVEAU ÎNMĂRMURIȚI ACEST FENOMEN, NEMAI ÎNTÎLNIT LA POLI.

-BIZARĂ E ȚARA ASTA A LUI NANSEN!
-POATE CĂ CEEA CE VEDEM NOI NU ESTE SOARELE, CI LUNA...
-IMPOSIBIL! LUNA NU SE RIDICĂ NICIODATĂ LA ZENIT!

-E SOARELE, DE ACORD! DAR CUM SE FACE CĂ, NOI SÎNTEM ÎN REGIUNEA POLULUI, IAR UNGHIUL SUB CARE-L PRIVIM NI-L ARATĂ DE PARCĂ AR FI LA TROPICE!...
- NU ȘTIU CE SĂ MAI ZIC ȘI EU, SPUSE KAȘTANOV. NU NE MAI RĂMÎNE ALTCEVA DECÎT SĂ DESCHIDEM SCRISOAREA LUI TRUHANOV.

ȘI ADUNAȚI CU TOȚII ÎN GRUP, AU ÎNCEPUT SĂ ASCULTE CU EMOȚIE:
„Dragi prieteni, s-ar putea atunci cînd citiți aceste rînduri să treceți prin clipe grele. Studierea repartiției și a valorilor forței de gravitație, m-au făcut să

cred că în interiorul pămîntului se află o mare cavitate, un gol, avînd probabil un astru central mic, stins poate. E posibil ca această cavitate să comunice cu suprafața globului printr-o gaură de dimensiuni neprecise, prin care ați putea pătrunde înăuntru. Poate ați și pătruns în ea. Dacă ați făcut-o, nu vă lăsați învinși de nici o greutate, pentru a aduce științei una din cele mai mari cuceriri...“

ACUM EXPLORATORII ÎȘI EXPLICAU TOATE MISTERELE: BAROMETRUL INDICA O PRESIUNE MAI MICĂ DEOARECE SE AFLAU ÎN CAVITATEA SUBPĂMÎNTEANĂ, CU O ALTĂ PRESIUNE CA PE PĂMÎNT... IAR ASTRUL CARE SE VEDEA LA ZENIT, NU ERA SOARELE NOSTRU, CI UN ASTRU SUBPĂMÎNTEAN.
EXPEDIȚIA SE ÎMPĂRȚI ÎN DOUĂ.

IGOLKIN, CONDUCĂTORUL CÎINILOR ȘI CU BOROVOI AU RĂMAS PE LOC. KAȘTANOV, GROMEKO, PAPOCIKIN ȘI MAKȘEEV AU PORNIT SĂ EXPLOREZE MAI DEPARTE ACEST ȚINUT MISTERIOS, CĂRUIA I-AU DAT NUMELE DE PLUTONIA, DUPĂ NUMELE ZEULUI FOCULUI.

-KAȘTANOV, MI SE PARE CURIOS: DÎMBURILE ACELEA SE MIȘCĂ!

-FANTASTIC, SEMIDN PAPOCIKIN! NU SÎNT DÎMBURI, CI NIȘTE MAMUȚI, STRĂMOȘI DE-AI ELEFANTULUI!

-FII ATENT KAȘTANOV, DACĂ NU-L NIMERIM DINTR-ODATĂ CU UN GLONȚ DUM-DUM, ÎL INFURIEM ȘI NE POATE STRIVI CA PE O COAJĂ DE NUCĂ!

(CONTINUARE ÎN NUMĂRUL VIITOR)

— Nu te teme, Chițo, că n-am să-i spun.

— Că să vezi matale, mă lămurește fata, o scos Bogheta nouă puișori. Da' cînd cu ploaia ceea de la Sînpetru, i-o bătut piatra și i-o omorît. Numa' Niță o scapat, că s-o vîrît sub lemne. Îi drept că o ramas el cam tehui de-atunci. Că umblă cît umblă, și numai ce-l vezi c-o ia razna într-o parte, de parcă-i bat... Da' ce-i el de vină, saracu', dacă l-o bătut piatra-n cap?... De aceea l-am și botezat eu Niță, că este unu' la noi, în Filioara, Niță a' Petrei, care umblă așa, tot de-a curmezișul drumului...

Și Chița îmi arată cum umblă Niță al Petrei pe ulița Filioarei.

— Da... Și-acuma, maica vrea să-l taie. Și sora Frăsina zice că are să-mi dea mie maiul și rînza să le mînînc, fripte pe cărbuni... Da' cum să mînînc eu maiul și rînza lui Niță?...

— N-ai decît să nu le mînînci!

Chița se înfige înaintea mea, deznădăjduită și pusă pe sfadă:

— Da' cum să nu le mînînc dacă mi le dă fripte?...

CU MINGEA

Stăm amîndouă de vorbă pe o buturugă, în marginea pădurii. Chița pare ostenită.

— Azi o spalat lînă, zice.

— Cine-a spălat lînă?

— Ele... și amarnic m-o mai foit!

„Ele" îs maicile. Cînd e supărată, Chița nu le spune pe nume.

Din pădure coboară Frâulein Elsa cu Minica. Nemțoaica merge înainte, grăbită, țeapănă și încruntată. Fetița abia se ține după ea, ducînd în mîinile ei mititele o minge cît un bostan. Se împiedică de o rădăcină, și mingea, slobodă, o ia în salturi vesele la vale, spre pîrău.

Dar mai iute decît mingea, zvîcnește Chița: a prins-o drept pe malul apei și acum i-o aduce la deal, mîngîind-o ușurel cu vîrful degetelor:

— Că tare-i mîndră și ochioasă, draga mamei!

Minica rîde și spune nu știu ce în limba ei încă nedeslușită. Apucă mingea cu amîndouă mîinile — și iar o scapă. Chița iar i-o prinde și i-o aduce. Fetița rîde tare, în hohote mărunțele și dulci, apoi aruncă mingea la vale, de data asta înadins. Iar Chița aleargă, înfierbîntată de joacă.

— Știi că nu permis la tine se joci cu copii streini! — strigă Frâulein, cu glas de papagal răgușit. — Ganz verboten!

— Șoacăța dracului! — se răzbună Chița printre dinți, așezîndu-se îndesat lîngă mine, pe buturugă.

Frâulein culege mingea din iarbă, cu demnitate, și i-o aduce fetiței. Dar fetiței nu-i mai trebuie mingea, ea pe Chița o vrea. Bate din picioare și țipă ca o muzicuță, scuturîndu-și moțul din creștet.

— Lasă-le să se joace, Frâulein, pe răspunderea mea... Fata e curată și cuminte.

Nemțoaica s-a înduplecat. Se așază pe o bancă, își potrivește cu grijă fustele în jurul ei, apoi își ridică romanul pînă în dreptul nasului — și nu mai știe nimic.

Jocul a reînceput. Dar în curînd, Minica rămîne pe dinafară. Chița se învîrte în jurul mingii, o prinde, îi face vînt și se înșurubează după ea, sus, tot mai sus... Fusta creață i se ridică pînă peste genunchii goi — și ea habar n-are. Își pierde un papucel — nici nu bagă de seamă. S-au adunat în jurul ei toți copiii de pe pîrău.

— Prinde-o, Chițo!

— N-o lăsa, Chițo!

— Sai, Chițo!

— Nu te da, Chițo!...

Iar Chița parcă-i nebună. Cu părul în vînt, cu brațele ridicate, nici nu mai atinge pămîntul. Jocul ei începe să aibă un tact precis. Nu se mai joacă, dansează. Obrajii îi ard, și ochii, ca două linioare piezișe, strecoară din cînd în cînd cîte o privire sălbatică. Acuși o să și chiuie...

Însă larma se curmă fără veste. Prin liniștea neașteptată țipă un hultan, iar pîrăul parcă se mută, din marginea pădurii, lîngă noi.

Izbită de tăcere ca de un zgomot, Chița se oprește din joc cu mingea strînsă la piept, nedumerită.

Peste capetele copiilor s-a înălțat făptura lungă și strîmbă a maicii Achilina. Ochii crunți, sub stufful cenușiu al sprîncenelor, o țintuiesc locului pe vinovată, iar glasul de talangă dogită pornește rar și apăsat:

— Călugăriță ești tu, blăstămato!

„Călugărița" așază mingea jos, binișor, de parcă se teme să

n-o vatăme, și începe să-și caute cu ochii, prin iarbă, papucelul pierdut.

— O „fată de mănăstire" nu se cuvine să se joace! aruncă maica spre mine, cu dojană, fără să mă privească, deșirînd cuvintele ca pe niște pietre colțuroase.

— O „fată de mănăstire" nu se cuvine să se joace! mai aruncă o dată spre Fräulein.

— Iar tu, zăludo, du-te acasă... că mai vorbim noi acuși!

Chița trece pe lîngă mine smerită, cu ochii în pămînt, călugărește. Dar în colțurile gurii, rîsul i se zbate încă. E fericită că s-a jucat. Și la ea fericirile țin mult, ca bomboanele din care mușcă numai cîte-o bucățică. Și nu le uită. Mai curînd își uită necazurile, că îndată îi vin altele în loc...

Prin pulberea dulce a începutului de toamnă, se duc acum amîndouă: fetița înainte — mărunțică și umilită, călugărița în urmă — înaltă, strîmbă și neagră, ca o pasăre de pradă.

„CEL MIC"

Sîntem singure acasă. Am ieșit cu lucrul pe cerdac. Cînd se aud pași pe drum, Chița împunge, serioasă, în bucățica ei de etamină. Lucrează pentru maică, cu lînă scămoșată „din vechi", o pernă pe cîmpul violet al căreia o pasăre verde stă pe o creangă roșie și ciugulește cireșe albastre. Coase stîngaci, ținînd acul cu toate degetele, și se înțeapă mereu.

Cînd nu se aude nimic, Chița scoate de sub polcuță un ghemotoc de petice înfășurate pe un băț: păpușa.

— Și îți place ție la călugărie? o întreb, ca s-o stîrnesc la vorbă.

— Ei, place!... Da' ce era să fac? Că dacă o murit tătuța, o adus mămuța Maștihoi în casă, că nu mai dovedea vădană și cu atîtea ploduri... Acu, cele mari se cheamă că fac treabă. Da' pe mine, ce? Era să mă hrănească de pomană? Și-atunci m-o luat „la ascultare" maica Achilina, că-i oleacă de cimotie cu mămuța...

— Și-i bună, maica Achilina?

Fetița mă săgetează pe la coada ochiului. Nasul i se mișcă iepurește, dar răspunde spășită:

— Dă, îi bună... numa' că a dracului mai huiește! Și nu mă lasă nici să joc, nici să cînt... Că eu știu o grămadă de cîntece de pe la noi, cîntece frumoase, „de lume", nu de-aiestea călugărești, fornăite... Da' de bună, îi bună maica: mi-o făcut paltonaș de șiac din rasa cea veche a sorei Frăsîna, și rochiță de cit, și ciubotele cu șireturi... Și la toamnă mă dă la școală, că-s mare — am împlinit șapte ani. Am să învăț a scrie. Și am să scriu acasă, să-ntreb de „cel mic".

Rămîne pe gînduri, ca un om mare. Apoi mă întreabă:

— Matale ce gîndești? Oare-o fi mergînd în picioare?

— Cine?

— „Cel mic"!

— O fi mergînd... știu eu?

Chița își leagănă ghemotocul de petice pe genunchi.

— Iaca, aista-i „cel mic"... Mîine-poimîine îi face mama ițari și cămeșuță cusută cu arnici...

Păpușa dă din cap și se uită la fetiță cu ochii ei mari, de creion chimic.

— Îl cheamă Vasile... zise fata dulce.

— Și ți-e dor de el, Chițo?

— Dor... că eu îl înfășam, eu îl scăldam, eu îl adormeam...

Se aud glasuri pe drum. Chița vîră pe „cel mic" sub polcuță și coase un timp, cu vrednicie.

— Oi, că iar m-am împuns!

Își suge degetul, apoi lasă lucrul pe genunchi și oftează bătrînește, cu glas.

— De ce oftezi, Chițo?

— Mă gîndesc la „cel mic"... Oare cum mi-ar zice el acuma? Cînd eram acasă, îmi zicea mamă...

Își azvîrle capul în sus, cu un fel de mîndrie și de răutate parcă:

— Că mie îmi zicea el mamă, nu mămuței!

Și, într-un tîrziu, aplecată peste etamina ei, începe să cînte îngînat, cu glas tremurat și dulce:

Și cînd ți-o fi mai dor de mine,
Să strigi copilul pe nume:
Vin'la maica, măi copile,
Vin' la maica, măi Vasile...

* *Din volumul „Albumul cu poze", care va apare în Editura tineretului.*

Cutia de sticlă

de SONIA LARIAN

Ilustrații: COCA CREȚOIU ȘEINEANU

(Continuare)

Abia se scurseră cîteva clipe de cînd se înălțase în văzduh cutia de sticlă, și lui Dănel îi fu dat să treacă printr-o nenorocire cu mult mai mare decît aceea că rămăsese fără cutie.

— Ce mă fac acum? se întreba el, din ce în ce mai neliniștit. Fără cutie nu știu nimic, nu mai știu ce e mașina cu aburi, nu mai știu legile triunghiurilor, dar... ce zic? Nu știu nici cît fac doi ori doi. Nu-mi amintesc nimic, nu mai știu nici ceea ce știusem vreodată, ce o să fie acum? Toți vor afla adevărul! Unde să mă ascund? Spune-mi, Pămătuf, ajută-mă!

Pămătuf nu răspunse, dar, deodată, aruncîndu-și privirile asupra stăpînului său, se dădu înspăimîntat înapoi, ca la vederea unei dihănii ciudate. Încovoindu-și spinarea și zbîrlindu-și coada, scuipă, apoi o luă repede la fugă și se cățără drept în vîrful cireșului.

— Ce-i, Pămătuf, nu mă mai recunoști? întrebă cu tristețe Dănel. Ai dreptate, nici eu nu mă mai recunosc. Parcă mi-e capul gol, parcă nici n-aș mai fi eu, Dănel, băiatul dintotdeauna...

Dar nici nu spuse bine aceste cuvinte, cînd descoperi dintr-o dată un lucru cu adevărat înspăimîntător: mîna sa dreaptă pe care o întinsese înainte, încercînd să-l mîngîie și să-l liniștească pe Pămătuf, parcă nici nu era mîna lui — era o mînă de sticlă! Îngrozit, Dănel își privi repede și mîna cealaltă: era și ea de sticlă. Începu să alerge înnebunit prin curte, apoi ieși afară, în stradă, dar cum alerga așa, auzi deodată un clinchet ușor, ca de sticlă: erau pașii săi care rămîneau pe caldarîm. Își privi picioarele, ca ieșit din minți: erau și ele de sticlă. Alergă mai departe, ca un zănatic, de-a lungul străzii, iar la cofetăria din colț se opri să se privească o clipă în oglinda din vitrină. Dar abia de se recunoscu. Din oglindă îl privea un băiat cu capul de sticlă. Dănel o rupse la fugă cît putu de repede, de teamă să nu-l descopere lumea de pe stradă. Ce ar fi fost dacă l-ar fi văzut cum arăta? Ar fi început să strige toți de uimire, iar copiii și-ar fi bătut joc de el și ar fi țipat: „la uitați-vă aici, băiatul ăsta e de sticlă, ce ziceți de asta?". Cîinii ar fi început să-l latre și poate că vreun copil ar fi aruncat cu pietre după dînsul... Cu pietre! O singură pietricică ar fi de ajuns pentru a-i sparge capul, capul său de sticlă, prefăcîndu-l în țăndări! Ar fi de ajuns, de asemenea, ca vreun trecător să-l îmbrîncească puțin sau să-l calce pe picior pentru ca el, Dănel, să se prefacă tot într-un maldăr de cioburi, ca un pahar obișnuit care se sparge.

Ajuns acasă, Dănel se furișă repede prin curte, de teamă să nu-l vadă cumva bunica, apoi se urcă în pod, unde se ducea ori de cîte ori căuta un loc în care să poată plînge liniștit. În pod era întuneric și liniște. Dănel se așeză pe o saltea veche, de paie, și începu să plîngă încetișor. Apoi, deodată, își înălță capul și începu să strige:

— Nu vreau să mai fiu de sticlă! De ce nu sînt și eu un băiat ca toți băieții, cum eram înainte?

Atunci se auzi deodată un vîjîit, și, într-o clipă, la picioarele lui Dănel se ivi cutia de sticlă. Dar, vai! Nu era cutia goală, cutia aceea care nu avea decît patru pereți de sticlă și pe care o cunoștea atît de bine. Înăuntrul cutiei zîmbea de astă dată chipul unui bătrînel. Bătrînelul avea o barbă mare, albă și părea înțelept și plin de blîndețe. Se uita drept în ochii lui Dănel și, ca și cînd l-ar fi cunoscut de multă vreme pe acesta, spuse:

— Dacă vrei să știi de ce ești de sticlă și dacă vrei să știi de ce nu te-a putut face fericit această cutie și dacă mai vrei să redevii băiatul de altădată, du-te, Dănel, și caută-mă pe mine, în lumea largă. Nu-ți pot spune unde mă vei găsi și ce trebuie să faci ca să mă găsești. Cînd mă vei afla însă, undeva, în lume, cînd vei ajunge în fața mea, mă vei recunoaște imediat și atunci vei primi răspuns la întrebările tale.

Dănel clipi de cîteva ori din ochi, uluit. Deschise gura să mai întrebe ceva, dar era prea tîrziu. Cutia

de sticlă dispăruse, ducînd cu ea, prin văzduh, pe bătrînelul zîmbitor, cu barbă albă.

Într-o clipă, Dănel sări de pe saltea și se hotărî dintr-o dată să plece, fie ce-o fi, în lumea largă, în căutarea bătrînelului al cărui chip i se arătase în cutie. Furișîndu-se prin curte, o zări o clipă pe bunicuța sa în dreptul geamului și, gîndindu-se că n-o s-o mai vadă poate multă vreme de aici înainte, își șterse o lacrimă. „Uite că mai pot plînge — își zise el —, cu toate că sînt de sticlă".

Ieși din curte și o luă repede de-a lungul străzilor, pînă ajunse la marginea orașului.

★

Aici o luă drept înainte, de-a lungul cîmpurilor, apoi trecu printr-o pădure întunecată și ajunse, în cele din urmă, la marginea unui lac. Era o zi senină de vară, iar apele lacului străluceau albastre în lumina soarelui. Dănel se așeză pe mal și se aplecă puțin, vrînd să-și ude fața și mîinile în apele lacului, ca să se mai răcorească. Dar cum se uita așa, în adîncul lacului, rămase deodată înmărmurit. Văzuse oare bine sau i se năzărise numai? Se arătase, pentru o clipă doar, în vîrful unei trestii, chipul bătrînelului cu barbă albă din cutia de sticlă. Bătrînelul clipise șiret și făcuse parcă un semn îmbietor cu mîna, care voia să spună: vino, Dănele, nu-ți fie frică, pe aici trece drumul tău...Apoi bătrînelul dispăru dintr-o dată.

Fără să mai stea pe gînduri, Dănel își făcu vînt și sări în apele lacului. Dar pînă să se dezmeticească, se pomeni de partea cealaltă a lacului, pe un tărîm ce părea fermecat. Cine ar fi crezut? Dincolo de adîncul apelor era o altă lume, o lume de basm. În fața lui Dănel se înălțau doi munți, iar pe vîrfurile celor doi munți se aflau două castele, unul mai strălucitor decît celălalt. Dănel se simți deodată cuprins de o curiozitate de nestăpînit: trebuia numaidecît să vadă de aproape cele două castele și să afle cine le locuiește. Se hotărî, așadar, să urce primul munte și, cu toate că drumul era plin de primejdii, ajunse mai repede decît s-ar fi așteptat în vîrful muntelui. Se întunecase, și luminile castelului se aprindeau una cîte una. Dănel se apropie și bătu, puțin înfricoșat, în poarta cea mare a castelului. În aceeași clipă, poarta se dădu înlături, și în fața lui Dănel se ivi o ființă dintre cele mai neobișnuite. Dacă n-ar fi semănat cu un om, ai fi zis că e un felinar. Arătarea era străvezie parcă și luminată toată pe dinăuntru. Ochii îi erau două făclii, sprîncenele doi licurici, iar părul și barba erau alcătuite din raze strălucitoare. Omul-felinar clipi de cîteva ori din ochi, apoi rămase liniștit în fața lui Dănel și păru că nu se miră cîtuși de puțin văzîndu-l pe băiat acolo. Dănel, în schimb, se arătă nespus de curios și se porni să pună o sumedenie de întrebări.

— Ia te uită! ce arătare ciudată... spuse el, uitîndu-se drept în ochii omului-felinar. Cine ești și cum te cheamă?

— Sînt servitorul lui Întrebare, răspunse acesta, stăpînul acestui castel și al meu. Mie îmi zice Luminatul. Toată viața mea i-am slujit lui Întrebare și nu cred să fi fost vreodată în lume un servitor mai mulțumit de stăpînul său.

— Dar Întrebare ăsta cine mai e?

De data aceasta, Luminatul își luă o față visătoare și începu să spună o poveste frumoasă și ciudată:

— Stăpînul meu, Întrebare, spuse el, s-a născut o dată cu omenirea. De atunci colindă mereu prin lume. Oriunde sînt oameni se ivește și el. Niciodată nu-l găsești acasă, în castelul său. Acum vreo trei sute de ani, i s-a arătat filozofului Newton, călare pe un măr. Și atîta l-a urmărit pe Newton chipul stăpînului meu, călare pe mărul acela, încît a descoperit legea atracției universale. Archimede i-a zărit chipul în apă, în timp ce făcea baie, Thales din Milet l-a descoperit într-o bucată de chihlimbar și în cifrele sale. Toricelli—într-un tub de mercur. Un om, o dată, i-a văzut fața în lună, și de atunci oamenii n-au mai avut liniște întrebîndu-se neîncetat ce o fi luna, cum o

fi arătînd și din ce o fi făcută. Dar ce zic? În orice petic de lume care poate fi văzut de oameni s-a arătat și Întrebare: în pămînt și în oceane, în copaci, în frunze, în soare și în stele, în foc și în apă, în sucul plantelor și pînă și în sufletul omului. Întrebare li se arată oamenilor pînă și în locurile pe care ei nici măcar nu le pot vedea cu ochii și pe care le bănuiesc numai cu mintea.

— Dar pe muntele celălalt cine locuiește?

— Acolo șade fratele lui Întrebare, căruia îi zice Răspuns. El e tare înțelept, de aceea oamenii din lumea întreagă îl și laudă mereu. Privește! Vezi așezările acelea de la poalele acestor doi munți? Tot ce vezi acolo, în vale, e Împărăția științei.

Dănel privi spre așezările acelea pe care i le arăta omul-felinar și întrebă, minunîndu-se:

— Împărăția științei?

— Toți cei ce sînt stăpîniți de Întrebare, continuă Luminatul, toți cei ce sînt urmăriți de chipul său, vor numaidecît să-l cunoască și pe fratele lui Întrebare — Răspuns. Dar pentru ca să-l poată vedea la față pe acesta, ei trebuie să facă mai întîi o îndelungată ucenicie în Împărăția științei, pe care o vezi aici, la picioarele noastre.

— Și... ține mult ucenicia asta?

— Ei, uneori o zi sau o lună, alteori o viață întreagă.

Dănel deschise ochii mari:

— O viață întreagă?!... Dar spune-mi, Luminatule, de ce vor acești oameni să-l vadă numaidecît pe Răspuns?

— Pentru că așa sînt făcuți oamenii. Deîndată ce li s-a arătat chipul stăpînului meu, al lui Întrebare, ei nu mai au liniște, de parcă ar fi sorbit dintr-o băutură vrăjită. Și atunci, din dorința de a-l vedea mai repede pe Răspuns, născocesc tot felul de sticle și aparate miraculoase, își construiesc ochiane și microscoape, lunete și telescoape.

— Nu înțeleg... Pentru ce toate astea? Ori sînt eu tare prost, ori oamenii aceia sînt cam suciți.

— Nici nu-i de mirare că nu înțelegi... Vino mai aproape. Așa... Să-ți luminez fața. Uite, privesc în ochii tăi și văd că niciodată ei n-au oglindit vreun colțișor cît de mic din Împărăția științei. Mai mult, fruntea ta îmi spune că niciodată în viață n-ai lămurit măcar existența unei asemenea împărății.

— Așa e... Ai dreptate! Nici n-am bănuit... Dar bine, de unde era să ghicesc un asemenea lucru? N-am prea umblat prin lume... Și, drept să-ți spun, nici n-am auzit vreodată pe cineva pomenind de o țară cu numele acesta.

— Și, totuși, cîți copii de-o seamă cu tine n-au văzut Împărăția științei! Unii au venit pînă aici, alții au întrezărit-o numai de departe... Alții, în sfîrșit, bănuiesc doar că trebuie să fie undeva o astfel de împărăție și tare ar mai dori s-o vadă cu ochii lor.

Dănel era din ce în ce mai mirat:

— Bine, dar cine le-a spus? De unde au aflat?

Luminatul tăcu o clipă, apoi răspunse, visător:

— Din cărți...

— Din cărți!?!

— Da, din cărțile de școală: matematica, botanica, istoria, chimia...

Dănel repetă uluit, fără să înțeleagă:

— Matematica... Istoria... Chimia...

— Cărțile acestea, vezi tu, sînt un fel de însemnări de călătorie ale unora ce au umblat prin Împărăția științei. Se vorbește în ele despre cei ce au călătorit de-a lungul a mii de ani în această împărăție, despre Euclid, Pitagora, Galileu... În Împărăția științei sînt multe țări. Iar cărțile tale de școală descriu, fiecare, o altă țară: țara Chimiei, țara Zoologiei, țara Fizicii. Îndată, însă, ai să privești toate aceste locuri chiar cu ochii tăi. Prea mult am zăbovit. Privește! Paznicul pe care-l vezi jos, la poarta cea mare a împărăției, îmi face semn că e timpul să te duc acolo. Să mergem.

(va urma)

— Învățătoarei mele Ecaterina Plăișanu —

Scrisoarea

Mi-a sosit o scrisoare albastră, subțire...
Scrisul mărunt îmi apare din alt
Timp ce rămase fără clintire
Sub cerul schimbător și înalt.

Literele curg deșirate mărgele
Pe foile albe... Tresar:
Iată-le strălucind și-n amintirile mele.
O, scrisoarea aceasta-i un dar!

Învățătoarea mea dragă, duioasă iubire,
Îți mulțumesc că din suflet nu m-ai pierdut.
Umbra mîinii tale pe scrisoarea subțire
Am recunoscut-o... Mă aplec și-o sărut.

In fața ta

Tu îmi cunoști lacrimile, rîsul și jocul —
Copilărescul joc cu vîntul și focul.
Tu mi-ai văzut ochii lîngă mormîntul în care
Părintele meu își doarme somnul cel mare.

Iată-mă! Vin să mă judeci cumplit
Pentru toate cîte-am greșit.
Iată-mă! Stau înainte-ți din nou —
Glăsuie anii ca un ecou.

Mustrarea ta îmi va aprinde avîntul,
Lauda ta-mi va-nălța zborul ca vîntul.
Iată-mă! Am venit ca atuncea demult
Doar să te privesc și să te ascult.

Am fost copil sărac

Am fost un copil sărac
Și multora eu nu le-am fost pe plac.

Copii bogați au rîs că n-am sandale,
Cei mari au rîs că m-am născut din jale.

Doar tu întins-ai mîna ta cea blîndă
Ca să-mi alini ființa mea flămîndă.

Flămîndă după liniște, iubire
Și după nu știu ce nemărginire.

Doar tu, între atîția răi și cruzi,
De lacrimi ai avut obrajii uzi.

Doar tu, printre atîți nepăsători,
Mi-ai spus: „Vei crește... Vei culege flori!"

Nu se uită mîngîierile

Mulți m-au lovit. Mă doare.
Nu voi uita.
Și, ocrotitoare,
Nici mîna ta.

Căci mîngîierile veșnice sînt,
Nu pot fi șterse de ploi și de vînt.
Sînt mîngîierile
Așa ca verile,
Așa ca basmele
Și ca fantasmele.
Line, ușoare —
Nimic nu mai doare.
Blînde și grele
Ca bolta cu stele.
Căci mîngîierile veșnice sînt,
Nu pot fi șterse de ploi și de vînt.

Tu, care mi-ai luat locul

Tu, care mi-ai luat locul,
Ține frumos și drept tocul.

Scrie pe toate foile, mare;
Dragoste, dragoste fără hotare.

Scrie: vreau să fiu bun și curat.
Scrie: vreau să fiu drept, luminat.

Tu, care mi-ai luat locul,
Tihnit să-ți fie somnul și jocul!

Tu care poți acum asculta
În locul meu pe învățătoarea mea.

DOINA SĂLĂJAN

M-am certat cu Liana

de MÉHES GYÖRGY

Ilustrații: CRIVĂȚ

Să vă spun cum a început... Ba nu, așa e prea complicat și nu vreau să vă țin prea mult de vorbă. O să încep mai bine cu partea a doua. Deci... așa a fost că ne-am certat de moarte. Cine? Păi chiar eu și cu Liana. Toată lumea știe că Liana era pînă atunci cea mai bună prietenă a mea. Ba, ce zic? Chiar cea mai bună dintre cele mai bune prietene. Și eu am doar cinci prietene nedespărțite: Tina, Liana, Gica, Mia și Rodica.

Dar cea mai bună dintre prietenele mele nedespărțite este Liana. Adică... mi-a fost, vreau să spun, pentru că acum e cea mai nesuferită dușmană.

Care a fost motivul certei? Asta n-are nici o importanță. E de ajuns să vă spun că eu am avut dreptate. De altfel, dreptatea e întotdeauna de partea mea. Deodată... a intrat în clasă Lida — tușica, tușica mătușica. Tușa Lida, învățătoarea noastră, a pășit pe ușă tocmai în clipa cînd Liana a scos un țipăt ascuțit, schimonosindu-și fața mai rău ca la circ și roșindu-se pînă în vîrful urechilor.

Vai, ce urîtă era! Dar fetele din clasă au îndrăznit să spună că eu am țipat mai ascuțit și că fața mea s-a înroșit mai tare. Asta-i minciună curată.

Tușa Lida ne-a obișnuit s-o așteptăm în picioare, într-o liniște desăvîrșită. Se înțelege că a rămas uluită cînd a dat cu ochii de așa ceva. A încruntat sprîncenele, supărată, și după ce ne-a trecut pe amîndouă la gazeta de perete, la colțul „Rușinea clasei", a spus:

— Liana, schimbă locul cu Rodica și treci lîngă Viuța.

Viuța, sigur, c-ați ghicit, Viuța sînt chiar eu.

Cum să mai pricepi ceva? Abia luna trecută ne-a despărțit pentru că eram prea bune prietene și fiindcă toată ora, zicea tușa Lida, șopteam între noi. Și acum să ne mute iar la un loc?

M-am așezat spre marginea băncii și am tras cu coada ochiului spre ea. Liana se retrăsese la celălalt capăt al băncii.

Îndată ce a sunat clopoțelul s-au repezit la noi Tina, Gica, Mia și Rodica, îndemnîndu-ne să ne împăcăm.

— Niciodată, am spus hotărîtă, cît voi trăi! Liana e înfumurată, proastă și nesinceră, mă și mir cum de am putut să mă împrietenesc cu ea.

Liana mi-a întors la rîndul ei spatele. Asta însemna că nici ea nu nutrește gînduri de împăcare. A trecut așa o zi, două, trei...

În timpul unei recreații mi-a venit o idee. Le-am adunat în jurul meu pe Tina, Gica, Mia și Rodica și le-am spus că cine vrea să fie prietenă cu mine trebuie să renunțe la Liana. Altfel nici nu vreau s-o mai cunosc.

O... sînt neînduplecată!

Dar tocmai atunci intră tușa Lida în clasă. Nici nu băgasem de seamă cînd a sunat clopoțelul. Intră în clasă și fără multă vorbă ne spuse să ne pregătim caietul, tocul și cerneala pentru lucrare scrisă.

Nu face nimic, m-am gîndit, știu eu lecția ca pe apă!

Tușa Lida s-a oprit lîngă banca noastră, mutîndu-și privirea cînd spre Liana, cînd spre mine. Pe urmă ne-a dictat:

— Titlul lucrării: VECINA DE BANCĂ

VECI... Atîta am apucat să scriu, căci pe urmă... parcă mi s-a înțepenit tocul.

Dar atunci am auzit-o pe învățătoarea noastră:

— Da, fetelor, descrieți pe vecinele voastre de bancă sincer, cinstit, ca să-mi dau seama în ce măsură vă cunoașteți și vă cinstiți una pe alta. Hai, începeți!

Mi-am repezit tocul la treabă. Da, da, stai tu, coțofană, că acum te am în mînă și o să vezi tu ce te așteaptă!

Am început să scriu repezit, pe nerăsuflate:

„Liana mi-a fost prietenă cîndva, așa că o cunosc așa acum e. Liana este înfumurată, proastă, cu două fețe și nici nu se omoară cu învățătura".

Mi-am ridicat privirea ușurată de pe caiet. Tușa Lida stătea lîngă mine. S-a aplecat peste caietul meu, mi-a descifrat rîndurile nervoase și mi s-a părut că fața ei s-a înăcrit, ca și cum ar fi mușcat dintr-un măr pădureț. Cu aerul acesta posomorît s-a aplecat spre Liana, a citit și rîndurile ei, dar nici de data asta nu s-a înseninat.

Oare ce-a ieșit de sub tocul Lianei? Cu siguranță că a îngrămădit pe caietul ei tot felul de minciuni despre mine. Știu eu de ce e în stare.

Fetele, sîrguincioase, scriau de zor. În clasă domnea o liniște adîncă; numai pașii tovarășei învățătoare se auzeau în sus și în jos, în jos și în sus, strecurîndu-se printre bănci. Tot mereu ni se întîlneau privirile și simțeam cum tușa Lida se posomorăște tot mai mult.

Pînă la urmă n-am mai putut suporta săgețile privirii ei și a trebuit să-mi plec capul. Nu știu de ce, dar am simțit că rușinea îmi aprinde obrajii.

Mi-am plimbat din nou ochii peste lucrare: „NU SE OMOARĂ CU ÎNVĂȚĂTURA".

Cu siguranță, pentru vorbele acestea s-a posomorît tușa Lida.

La urma urmei, are ea puțintică dreptate... N-am fost sinceră și cinstită, deoarece Liana e sîrguincioasă. Lucrul acesta îl știe învățătoarea noastră, ba mai știe că-l știu și eu... Și dacă scriu ceea ce scriu...

În următoarele cinci minute n-am făcut nimic altceva decît să-mi rod capătul tocului.

Apoi... brusc, am rupt din caiet foaia cu pricina. Eu sînt sinceră și cinstită. Mi-o fi Liana dușmană de moarte, dar de învățat, învață. Ce-i al ei, e-al ei. Am scris deci: „LIANA ÎNVAȚĂ BINE".

Dar, și ce-i drept, e drept: e proastă. Pentru adevărul acesta nu încape nici o tîrguială.

Adică... Să zăbovim puțin. Oare e chiar atît de proastă? Doar la matematică dezleagă socotelile ca nimeni alta. Proasta n-are cum să fie matematiciană isteață. Și știe la poezii, vai, cîte știe!

Eu sînt sinceră și cinstită. Liana mi-e dușmană de moarte, dar ce-i al ei, e-al ei; nici nu-i chiar așa de proastă.

Am scris deci:

„LIANA NU-I PROASTĂ".

Dar iarăși, ce-i drept, e drept: nu e sinceră.

De altfel, tocmai de aceea ne-am ciorovăit. Ea a spus că eu sînt cu două fețe, că-s fățarnică și că n-aș mai putea da dovadă de sinceritate decît dacă aș recunoaște că sînt cu două fețe.

La urma urmei... de partea cui e dreptatea?

Un lucru e sigur că, în toiul certei, Liana și-a descărcat sufletul, înșirînd vrute și nevrute. Dar și eu sînt sinceră și cinstită. Liana mi-e dușmană de moarte, dar ce-i al ei, e-al ei: Liana nici nu-i chiar așa de fățarnică.

Am scris deci:

„LIANA-I SINCERĂ".

Dar atunci am simțit că mă cuprinde o ciudă strașnică. Cum? Eu o acopăr de laude, izvorîte din sinceritatea și cinstea mea, în timp ce ea mîzgălește despre mine tot felul de minciuni gogonate.

Doar — n-o știu eu — ea e în stare să recurgă la așa ceva...

Am tras cu coada ochiului din nou. Chiar atunci a pus tocul jos. „Na! Acum miră-te, Liano. Lasă c-o să vezi tu ce fel de prietenă ai pierdut. Vei plînge după mine".

Am făcut vînt caietului deschis spre mijlocul băncii. N-are decît să citească dacă-i face plăcere.

Îndată, Liana și-a furișat privirea într-acolo. Așa-i ea, curioasă.

Pe urmă, tot atît de brusc, și-a repezit și ea caietul spre mijlocul băncii. M-am prefăcut că nici nu-mi pasă și mi-am ațintit privirea-n gol. Pentru mine, Liana nu mai contează. Deci, nici lucrarea ei nu mă interesează.

Dar apoi... Ei, nu! Ispita aceasta nu mai putea fi învinsă. A trebuit deci să arunc o căutătură, dar numai așa, pe jumătate.

Lucrarea ei începea așa:

„VIUȚA ÎNVAȚĂ FOARTE BINE". O, desigur, nici chiar ea n-a cutezat să calce în picioare adevărul. Am citit mai departe: „N-ARE DOUĂ FEȚE, NU-I MINCINOASĂ ȘI NICI NU-I PROASTĂ". N-am continuat cu cititul. Neobrăzata de Liana mi-a copiat lucrarea. Ea, în schimb, e încredințată c-am copiat-o eu. M-am zăpăcit de-a binelea. Asta... atunci... înseamnă că... Deodată, mi-a năvălit în inimă un val de căldură și parcă niște sfori nepoftite mi s-au înnodat în gît.

În clasă domnea o liniște deplină. Nu se auzea decît scîrțîitul sîrguincios al peniței.

Fie ce-o fi... M-am apropiat de Liana.

— Liana... draga mea..., am șoptit.

Ea mi-a aruncat o privire zîmbitoare și apoi mi-a întins mîna. I-am strîns-o cu căldură.

Pacea-i gata!

Hm... Dar, la urma urmei, la ce a folosit ciorovăiala noastră?

Dacă tușa Lida nu ne-ar fi dat să compunem o astfel de lucrare, poate că nici azi nu ne-am fi împăcat. Acum sîntem prietene din nou — cele mai bune prietene — și așa vom rămîne toată viața noastră.

În românește de ANTON CRIȘAN

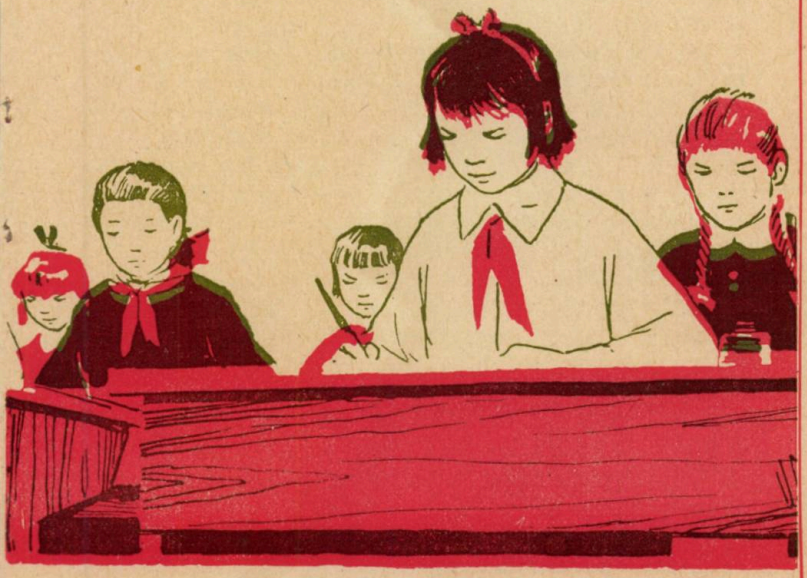

Școala 20

de OVIDIU ZOTTA

Era-n tramvai, pe-o bancă, un băiat
nici prea voinic, nici slab la-nfățișare,
nici prost și nici isteț de speriat,
în fine, un băiat, un oarecare...

Dar cînd o bătrînică se ivi
înfășurată-n larga ei broboadă,
băiatul numa-ndată tresări
rugînd-o-n locul lui să se așadă.

Bătrîna-i mulțumi și cătinel,
îl întrebă de ani și unde-nvață.
„La școala 20", răspunse el
și-apoi, sfios, tăcu roșind la față.

De-atunci, oricînd, bătrîna își dă sfatul
vecinelor cu țînci mai mititei:
„La școala 20 să-ți duci băiatul,
aceea-i, soro, școală cu temei!"

Cîndva, dînd ochi cu un profesor care
muncea la școala 20, i-a spus:
„Sînteți un om de treabă. Mi se pare
că trebui să vă mulțumesc nespus!"

Ba-n urmă, chiar la mine nimeri
și-mi porunci pe loc, cu străşnicie:
„Vreau despre școala 20 să scrii!"
Iar eu, vedeți, scrisei o poezie.

...Și totu-i datorit unui băiat
nici prea voinic, nici slab la-nfățișare,
nici prost și nici isteț de speriat,
în fine, un băiat, un oarecare...

O viață nouă

de LEONID PETRESCU

Ilustrații: DANA

— Alo! Salvarea?

— La telefon.

— Trimiteți de urgență ambulanța. Un caz foarte grav!...

...În cîteva minute, medicul de serviciu ajunse la casa de unde primise apelul. Cazul era, într-adevăr, foarte grav. Un bărbat tînăr — să fi avut poate vreo treizeci de ani—stătea culcat pe pat, murmurînd cu răsuflarea tăiată vorbe în neștire. Era vînăt la față, iar buzele-i ajunseseră aproape albastre. Respira des...

— Ce s-a întîmplat?

Nu se știa mai nimic. Omul locuia singur, într-un mic apartament. Vecinii, alarmați de unele zgomote suspecte, intraseră în odaia sa și-l găsiseră, acum o jumătate de ceas, în această stare.

Nu era nici o clipă de pierdut. Bolnavul fu așezat pe patul dinăuntrul helicopterului crucii roșii, care-și luă îndată zborul din curte, ridicîndu-se vertical, parcă tras de uriașa elice orizontală.

În scurtă vreme medicii noii clinici, construită de curînd, îl cercetau cu atenție pe muribundul din fața lor. Acum era limpede: cu ani în urmă, omul suferise de o boală a inimii. Istovit, acest „motor viu" părea că nu mai avea acum putere decît pentru cîteva slabe contracții: cele din urmă... Dar, pe lîngă aceasta, boala era agravată de faptul că apăruse o „embolie" a arterelor din plămîni. Embolia este o boală de cele mai multe ori foarte gravă. Un cheag, desprins dintr-una din vene, este purtat de sînge pînă la plămîni. Acolo, cheagul ajunge în artera pulmonară care se îngustează treptat, răsfirîndu-se. Cînd cheagul de sînge pătrunde într-un vas prea îngust, el astupă acest vas ca un dop. O bună parte din plămîni nu mai poate respira, căci sîngele care culege de obicei oxigenul nu mai circulă... Aceasta este embolia arterelor pulmonare, care de cele mai multe ori se termină cu moartea...

— Nu mai putem întîrzia, zise unul dintre medici.

Chirurgul-șef încuviință, clătinînd din cap.

— Să fie transportat imediat în sala numărul doi!

Sala numărul doi, rezervată pentru operații urgente, era întotdeauna gata pentru orice fel de intervenții. În cîteva minute, bolnavul stătea întins pe masa de operație, anesteziat: de acum, pînă cînd avea să fie trezit, nu mai putea să simtă nici o durere, nu mai putea să audă sau să vadă nimic. Era cufundat într-un somn de plumb...

Chirurgii își spălaseră între timp mîinile și-și puseseră halatele speciale, sterile. Și operația începu.

Mai întîi, pielea fu despicată, apoi mușchii. Apoi, coastele fură tăiate una cîte una. Și un fel de „capac" format din coaste, piele și mușchi fu dat cu grijă la o parte. În fața ochilor chirurgilor apărură organele adăpostite în cușca pieptului: cei doi plămîni și, între ei, cuibărită spre stînga, inima—inima cea bolnavă — , care totuși mai bătea încă, luptîndu-se parcă vitejește să înfrunte moartea. Dar nu mai putea rezista mult: aceasta se vedea ușor. Electrocardiograma—înregistrarea curenților electrici produși de inimă, făcută automat pe un ecran — arăta că viața ei nu avea să mai dureze decît doar cîteva minute!

Dintr-un compartiment special din peretele sălii de operație, un asistent scoase un vas în care se găseau... doi plămîni și o inimă. Aceștia însă, în bună stare. Fuseseră menținuți în viață acolo, în vas, cu ajutorul unor lichide nutritive speciale. Chirurgul îi așeză în poziția lor normală, deasupra plămînilor și inimii omului întins pe masa de operație. Un alt chirurg apropie o măsuță pe care se găsea o mașină specială. Cu o viteză extraordinară, ea cusu cap la cap vasele omului de vasele de sînge ale plămînilor

și inimii noi. Cusu și traheea... și, în scurtă vreme, două rînduri de plămîni respirau... și, în același timp, băteau două inimi! Una, viguroasă, sănătoasă, cealaltă — din ce în ce mai slab, gata să amuțească, din clipă în clipă.

— Și acum, scoaterea pieselor uzate! spuse unul dintre medici.

Și, cu o mînă sigură, tăie ultimele legături. În locul plămînilor care nu mai erau folositori și al inimii uzate, funcționau acum plămîni sănătoși și o inimă puternică, ce-și îndeplinea, într-un ritm regulat, obligațiile de pompă. Trimitea sîngele să se plimbe prin plămîni, să se împrospăteze cu aer, iar apoi tot ea îl împingea mai departe, în restul organismului, să transporte oxigenul la toate țesuturile care-i duceau lipsa de atîta vreme. Și iată că buzele bolnavului nu mai erau vinete... ci roșii. Fața omului întins pe masa de operație deveni parcă mai luminoasă...

* * *

Oare cele de mai sus sînt adevărate? Sau, măcar, sînt posibile?

Din păcate, încă nu. Dar putem spune că nu va trece prea multă vreme (cît? zece ani, poate ceva mai mult, poate chiar ceva mai puțin) pînă cînd vor deveni o realitate.

De unde știu? Asemenea lucruri se pot realiza astăzi pe animale — pe cîini. Înseamnă deci că ele se află în faza experimentală. După ce toate amănuntele se vor pune la punct, operația va putea fi aplicată și la oameni; și nu numai operații ca aceea descrisă de noi, ci și altele, tot atît de grele și nemaiîntîlnite.

În Uniunea Sovietică, doctorul Demihov a făcut, în fața chirurgilor veniți din numeroase țări ale lumii, o operație extraordinară: a înlocuit o inimă a unui cîine cu o altă inimă, luată de la un alt cîine. Vă dați seama ce înseamnă asta? A schimbat o inimă cu alta, așa cum un mecanic scoate un șurub și-l înlocuiește cu un altul. Și inima nouă a luat cu hotărîre locul celei scoase și a funcționat fără greș!...

Dar asta n-a fost totul. În sala de operații a pătruns după aceea un cățel, după cît se părea foarte normal. „Ascultați-i, vă rog, inima!" — a spus atunci doctorul Demihov. Și cei de față au constatat cu uimire că în cușca pieptului acestui cățel băteau două inimi. Cu una cățelul se născuse. Cealaltă era nouă, așezată acolo de doctori!

Pe urmă a mai intrat în sală un cîine... și toți cei de față au tăcut și l-au privit cu răsuflarea tăiată. Așa ceva nu se mai văzuse încă niciodată. Era un cîine cu două capete! Doctorul Demihov izbutise să ia capul unui cățel și să-l „planteze" la gîtul unui alt cîine mai mare. Amîndouă capetele trăiau. După cum e și firesc, capul de cățel era mai zburdalnic. Cîinele cel mare se oprise și se uita atent, cu capul lui propriu, la oamenii ce-l înconjurau. Capul cățelului care era plantat la gîtul cîinelui mare nu se prea sinchisea însă, ar fi vrut să se zbenguiască și, pînă una-alta, tot mușca urechea capului mare.

Capul cățelului era pus în legătură și cu vasele sanguine—artere, vene—și cu esofagul cîinelui mare. El ducea, deci, o viață normală. Cînd se aducea mîncarea, ambele capete se hrăneau cu aceeași poftă!

Două capete pe un singur trup...

Care era scopul acestei experiențe? Că doar e ușor de închipuit că nici un om n-ar fi de acord să i se pună pe umeri un al doilea cap, chiar dacă acesta ar fi mai deștept ca al său propriu!

Scopul este de a se cerceta cum se restabilesc legăturile nervoase între organele transplantate și care este influența transplantării la alte animale asupra diferitelor organe. Experiențele făcute le vor arăta cercetătorilor care sînt cele mai bune metode de lucru pentru a putea transplanta și la oameni diferite organe. În acest fel, poate că, într-o bună zi, vom ajunge la realizarea unui vechi țel al medicinii: acela de a putea înlocui anumite organe care nu mai funcționează bine cu altele în stare bună. Ce bine ar fi, de pildă, să poți să-ți schimbi un rinichi uzat, o inimă bolnavă sau un picior beteag cu altele sănătoase! Dar, pentru ca asemenea operații să fie posibile, sînt necesare multe experiențe pe animale de felul celor de mai sus.

Pe de altă parte, gîndiți-vă că în acest fel, adică asigurîndu-ne cu organe sănătoase, se va putea obține o prelungire a vieții omului. Omul poate trăi 130—150 de ani, cu condiția ca toate organele sale să funcționeze cît mai bine.

Spuneți că toate acestea sînt visuri?

Eu cred că nu va trece mult pînă cînd medicina va face ca aceste visuri să se înfăptuiască aievea.

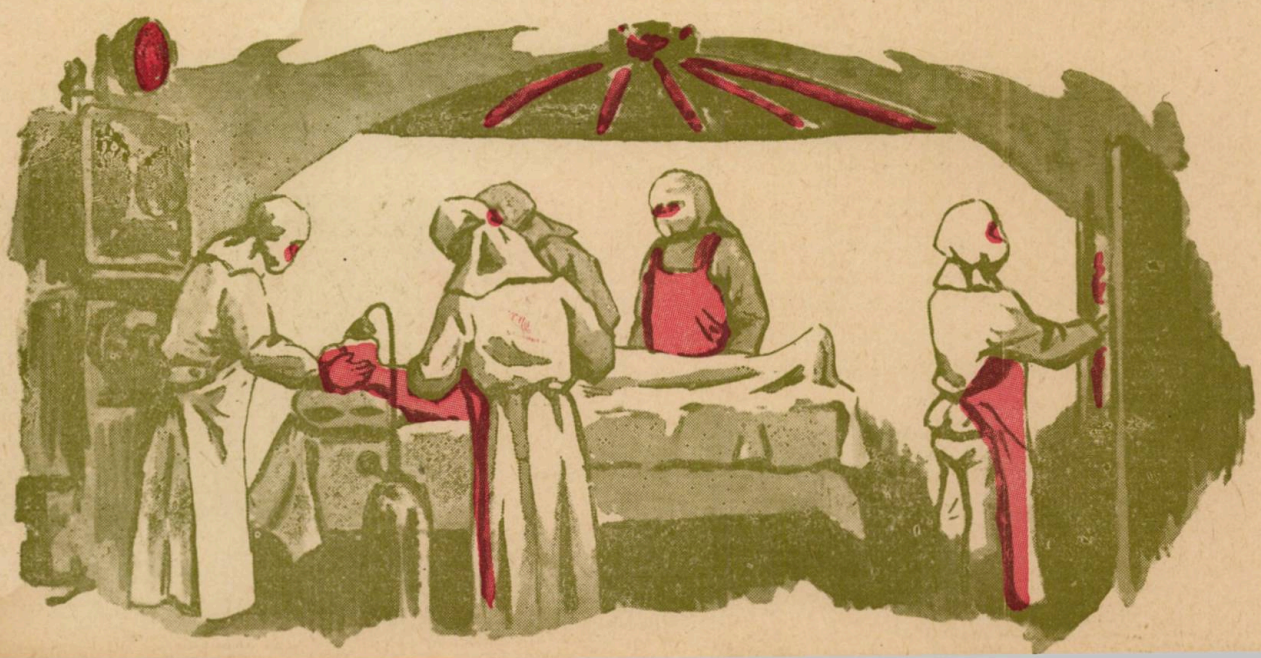

Atenţiune,

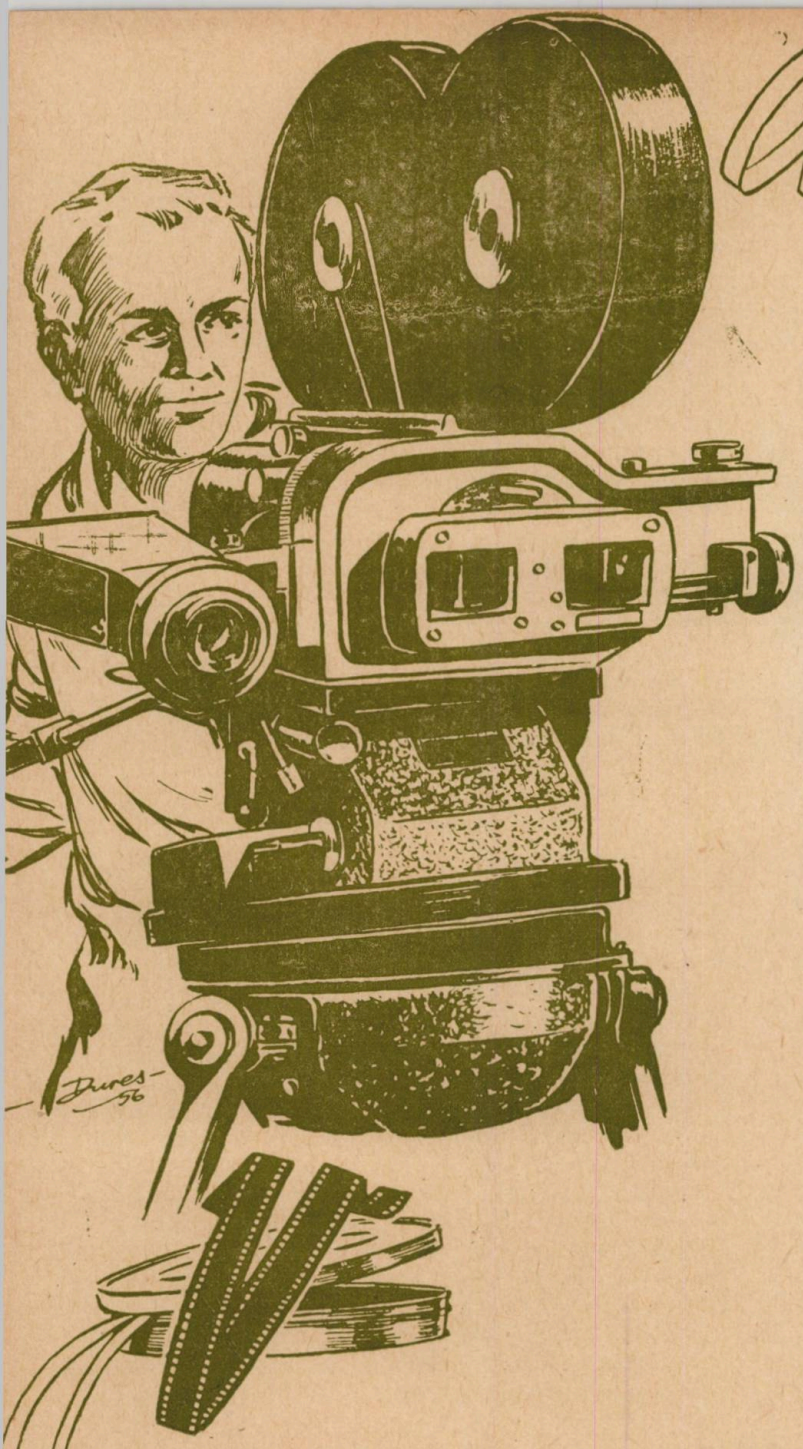

— Violeta să vină pe platou!

— Mai întîrzie puţin. Are nevoie de un mic retuş la machiaj, comunică asistentul de regie.

* * *

Maistrul macheur n-a grimat niciodată o actriţă atît de mică. De aceea, el a fost nevoit să instaleze o lădiţă pe fotoliu pentru ca Violeta să se poată privi în oglindă.

Pe obrazul ei a fost întinsă o culoare roz, sprîncenele şi buzele i-au fost puţin accentuate şi nasul i-a fost alungit. Violeta interpretează în film rolul unei fetiţe mincinoase, căreia i-a crescut nasul. De aceea, maistrul macheur i-a făcut un nas de cauciuc pe care i l-a lipit în aşa fel încît nici nu se observă unde începe şi unde se termină nasul adevărat.

Acum ea aleargă veselă, fluturîndu-şi rochiţa sclipitoare, împodobită cu sute de cerculeţe dintr-un material subţire şi lucios ca poleiala, care sclipeşte minunat în faţa reflectoarelor.

Acum filmul e gata. Violeta a devenit prietena mea. Ne-am împrietenit lucrînd împreună şase luni. Ea ca actriţă, iar eu ca regizor.

Şi acum să vă spun cum lucram noi împreună. În fiecare zi eu studiam scenariul, în care-mi scrisesem pînă în cele mai mici amănunte tot ceea ce trebuia să se lucreze în ziua aceea. (Ştiţi, probabil, că un film nu se face tot deodată, aşa cum se vede la cinematograf, ci se filmează mai întîi bucăţile mici, care se lipesc apoi între ele.) În scenariul meu scria ce bucăţică trebuie să se filmeze în ziua respectivă. Mai scria cît de lungă să fie bucata, în ce decor are ea loc (în studio sau afară), cine joacă (pentru că se întîmplă de multe ori să nu fie nevoie de toţi actorii), cum trebuie să fie îmbrăcaţi, ce fac, ce spun ei şi cîteva date tehnice.

După cum vedeţi, scenariul regizoral este călăuza mea. Îl citeam şi Violetei şi-i spuneam ce trebuie să facă, ce trebuie să spună. Apoi începeam să repetăm, adică să ne facem numai că filmăm, pentru ca să nu stricăm material (peliculă) pînă n-am învăţat bine ce trebuie de făcut. Atunci spuneam operatorului că sîntem gata.

Operatorul este acela care mînuieşte aparatul de filmat. Aparatul de filmat este foarte asemănă-

începem filmarea

tor cu cel de fotografiat. Deosebirea este că el nu face o singură fotografie, ci mai multe, atît de multe încît prinde toate mișcările actorilor.

Eu explicam operatorului ce voiam să facem. Violeta mai repeta o dată, de două ori și, după ce se aranjau și reflectoarele, începea filmarea. Filmarea se deosebește de repetiție numai prin aceea că este făcută cu mai multă grijă, deoarece ochiul aparatului „vede" și imprimă pe film totul, chiar dacă se greșește cu ceva. Greșelile se văd a doua zi la laborator, acolo unde filmul se prelucrează pentru a fi bun de proiecție.

Cînd toate bucățile de film sînt gata de proiecție, ele se lipesc în ordine, după nevoie, și filmul poate fi văzut ca la cinematograf. Poate fi VĂZUT, dar nu și AUZIT, pentru că vocea împreună cu muzica sînt înregistrate separat, la acest fel de filme, pe un aparat numit magnetofon. Abia după aceasta se pot face cîteva operații tehnice care pun sunetul și imaginea pe același film.

În afară de regizor, operator, macheur și actori, la realizarea unui film mai lucrează și o echipă de tehnicieni, al cărei aport nu este cu nimic mai prejos.

După cum vedeți, munca e frumoasă în cinematografie. Mie îmi place foarte mult, la fel și prietenei mele Marinescu Violeta, care, deși are numai 6 ani, s-a hotărît să învețe și să urmeze la Institutul de cinematografie.

Filmul „Fetița mincinoasă", spre deosebire de alte filme, are un scenariu în care erau lucruri foarte greu de realizat, cum ar fi o sanie cu un om de zăpadă și o fetiță care zboară pe cer, trasă de cerbi de gheață, sau Violeta și Omul de Zăpadă, care se prăbușesc cu sanie cu tot spre pămînt.

Să nu credeți cumva că am pus o elice la o sanie și am făcut-o să zboare pe cer sau că am pus pe Violeta și pe N. Gărdescu (actorul care joacă rolul omului de zăpadă) să se arunce pe pămînt de la o mare înălțime.

Aceste bucăți de film, ca și altele, le-am făcut prin filmări combinate. Ce sînt filmările combinate? Iată un exemplu: zborul cu sania pe cer l-am desenat în așa fel încît să nu se observe că e trucat. Prăbușirea saniei cu Violeta și Omul de Zăpadă, n-am desenat-o. Am făcut o sanie mică de trafor-aj. Apoi am confecționat o păpușică — Violeta, altă păpușică mai mare—Omul de Zăpadă, pe care le-am aruncat de pe o scară înaltă.

Scenele în care Violeta întîlnește în visul ei pe o altă Violetă, rea și mincinoasă, care aruncă apă fiartă pe Omul de Zăpadă ca să se topească, sînt mai complicate. Aici Violeta a jucat un dublu rol, adică a filmat de două ori: întîi pe o parte a peliculei, pe Violeta cea bună, apoi pe cealaltă parte — pe Violeta cea rea.

Topirea Omului de Zăpadă s-a realizat... dar ce tot spun eu, dacă o să scriu aici toate trucajele din film, mi-e teamă că nu veți voi să mai vedeți filmul cu propriii voștri ochi. Mai bine observați voi singuri și scrieți redacției ce voiți să aflați. Iar pentru cei ce vor cu adevărat să devină cinematografiști, mă oblig să răspund... și, poate, să-i și invit să vadă pe platou cum se fac filmele.

GOPO

Poezii de GHEORGHE TOMOZEI

FOC de TABĂRĂ

A căzut oglinda lunii
Într-al apelor cleștar,
Mlădioși se-ndoaie-alunii,
Plopii par muiați în var...

Mică e poiana-n zare,
Suie către stele focul
Limbile scînteietoare,
Luminează cîntul, jocul.

Și-ntr-al voioșiei iureș
Și-ntîlnesc, fierbinte, slova,
Cîntecele de pe Mureș
Cu acele din Moldova.

De pe plaiuri dobrogene
Viu precum un val de mare,
Curge cu undiri viclene
Dansul fetelor tătare...

Cîntecele vechi slăvească
Rodul lanului și-al viței,
În lumină să-nflorească
Plaiurile „Mioriței".

Somnoroși poartă alunii
Roadă nouă la oblînc
Și-a căzut oglinda lunii
Într-al apelor adînc.

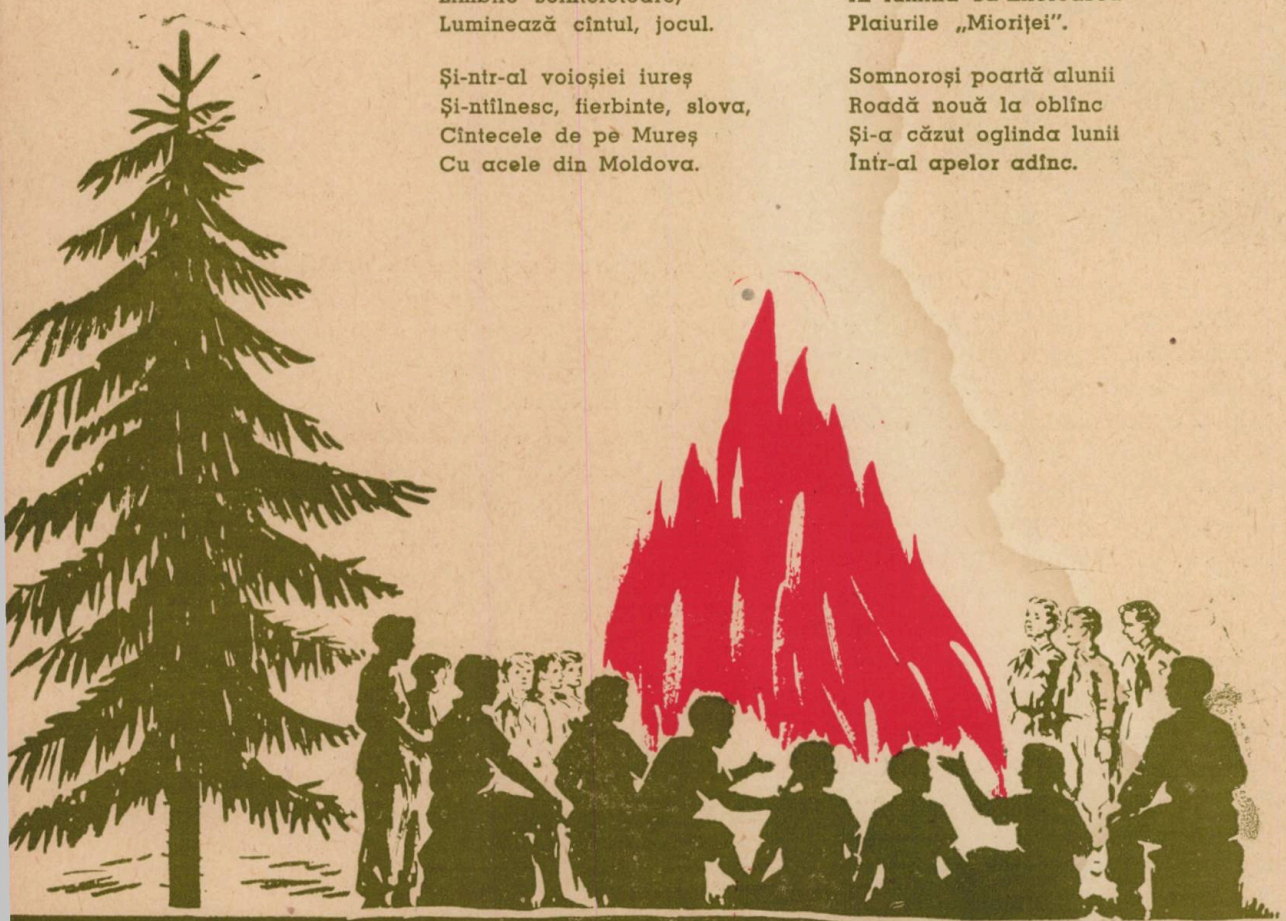

CĂRȚI NOI

Doriți să vă construiți singuri clopoței electrici, o umbrelă electrică, o morișcă electrică sau de foc, tuburi luminoase sau atîtea alte aparate cu ajutorul cărora să puteți demonstra diferite legi și principii de fizică? Puteți folosi cartea „Construiți aparate electrostatice" de A. Bălțărețu, apărută de curînd în Editura tineretului. Au mai apărut următoarele cărți: „Construiți aparate de radio" de M. Ionescu, „Mașinile agricole de-a lungul veacurilor" de A. Flegon, „Cum să îngrijim plantele de cameră" de N. Verzilin.

Ilustrații : DIACONU ALEX.

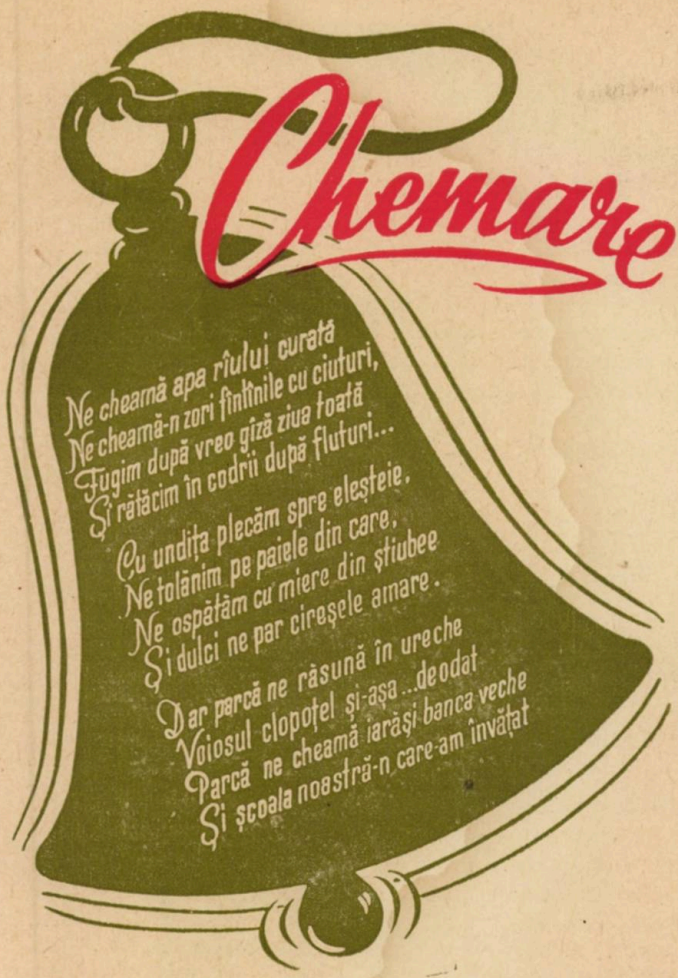

Chemare

Ne cheamă apa rîului curată
Ne cheamă-n zori fînînile cu ciuturi,
Fugim după vreo gîză ziua toată
Şi rătăcim în codrii după fluturi...

Cu undiţa plecăm spre eleşteie.
Ne tolănim pe paiele din care,
Ne ospătăm cu miere din ştiubee
Şi dulci ne par cireşele amare.

Dar parcă ne răsună în ureche
Voiosul clopoţel şi-aşa ...deodat
Parcă ne cheamă iarăşi banca veche
Şi şcoala noastră-n care-am învăţat

ANA

Am cunoscut în tabără o fată
Cu glas vioi şi aurie geana,
Mă leagă o lumină-adevărată
De noua mea prietenă, de Ana.

Mi-a spus că doctoriţă-ar vrea să fie
Departe, într-un sat, şi-atunci uşor
I-am spus (aşa ca numai ea să ştie)
Că eu am să mă fac învăţător.

Prin tabără, de-a lungul şi de-a latul
Colind voios şi singur bat poiana...
Aş vrea să fiu învăţător în satul
În care fi-va doctoriţă Ana...

Noaptea poveştilor

Au asfinţit luminile, au aţipit stelele.
Departe, sub nourii nopţii, cărunţi,
Prin apele somnului, tremură ielele,
Ielele nopţii senine din munţi...

Lin calcă tălpile-n iarba cea nouă,
Luna îşi picură-argintu-n fereastră.
Veniţi din poveşti cu potire de rouă
Zîne plutind în lumină albastră.

Celor ce dorm mîngîiaţi-le genele
Strecuraţi-vă-n visele lor, neştiutele,
Cum străbat prin pădure, poienele
Gingaşe ciutele...

Îmbătaţi-le sufletu-n aurul basmelor
Risipiţi scînteieri prin pervazul ferestilor,
Că e noaptea fantasmelor
Şi e clipa poveştilor!

Asfinţesc luminile, tremură genele
Pe boltă-apun luceferii, carele...
În izvoare se sting cosînzenele
Şi peste tabăra din munţi,
Răsare soarele!

CITITORII NE INFORMEAZĂ...

Trenul electric

Noi 5 lucrăm în timpul vacanței un tren electric — cu caroseria din lemn tăiat cu traforajul, are motor și troleu pentru cablu electric. După ce-l vopsim îl lăsăm palatului ca să atragă cît mai mulți copii la cercul de radio și fizică.

O mînă de ajutor afară de tov. profesor ne-a dat-o tatăl lui Văcaru Daniel care ne-a sudat unele legături.

Cu orice sacrificiu trenul trebuie să fie gata la timp.

VĂCARU DANIEL
ROZOARE NICOLAE
MOGA PETRU
STOIA LIVIU
FLOREA VIOREL
Casa pionierilor din Sibiu

Povestea cu maimuțe

În tabăra noastră am cunoscut pe „bunicul" Andrei de la Salvamar.

Într-o zi, la cercul de literatură, s-a organizat o oră „de vorbă cu bunicul". Am fost tare bucuroși, nu ne mai găseam astîmpăr. Dar, cînd a început bunicul să povestească toți am tăcut. Nimeni nu se mai mișca. Ne-a spus despre întîmplări de-ale dumnealui de demult. Era vorba de o călătorie pe Oceanul Pacific, de un naufragiu într-o insulă populată de maimuțe. Cele povestite prindeau în mintea mea aripi. Și azi cînd mi-aduc aminte, parcă văd vaporul „Devendecht" înclinîndu-se, din cauza taifunului, la 30 grade. Apoi, pe comandant și inginerul-șef pierind în valuri... Și-apoi, cei opt marinari salvați pe șalupă, acostînd la

malurile abrupte ale insulei Guadalcanar, insula populată de maimuțe !

Toți copiii din tabără îl iubesc pe „bunicul" Andrei. Pionierii și școlarii chiar după ce pleacă din tabără nu-l uită. Ei îi trimit scrisori. Sînt mulți care s-au întîlnit cu „bunicul" cu ani în urmă și azi tot îi mai scriu. Și eu îi voi scrie cînd voi pleca de-aici.

Pionierul
IUNG GHEORGHE
Craiova

La strîns plante

Toată vara, pionierul Mihăiță Pentelescu din satul Floreni, raionul Vatra Dornei, reg. Suceava n-a fost de găsit acasă.

— Îi plecat pe Coșna după ierburi dintr-alea din care se fac doctorii, răspundea Moș Toian, bunicul lui Mihăiță, de cîte ori nepotul era căutat de cineva.

Tot de la moș Toian poți afla că Mihăiță împreună cu frățiorul său Vasile strînseseră pînă la 1 august peste 35 kg arnică și flori de urzică pe care le-a predat școlii din satul lor.

În excursie la Tăuț

...Către orele nouă dimineața după ce toți ne-am urcat în vagonete, mocănița a pornit spre Tăuț. Aici am vizitat peștera liliecilor care se află la 12 km depărtare de Tăuț. Îi spune așa deoarece se găsesc aici foarte mulți lilieci. Porțiuni în-

tregi din peretele de stîncă sînt înnegrite datorită mulțimii de lilieci care stau agățați, strînși unii în alții, de tavan. Un băiat a reușit chiar să prindă un liliac și să-l ducă în tabără la Tăuț. Peștera este de ajuns de mare și are două ieșiri. Numai una poate fi însă folosită, cealaltă se găsește la o înălțime de vreo 100 m deasupra unei stînci abrupte. Noi am îndrăznit doar să privim de acolo, de coborît se poate coborî numai cu frînghiile.

La Alba ne-am înapoiat seara, tot cu mocănița. Despre această excursie păstrăm amintiri frumoase. Vom face curînd și altele.

DRĂGAN ION
Șc. mixtă de 7 ani nr. 3
Alba-Iulia

O excursie de neuitat

...S-a terminat cea mai frumoasă excursie din viața noastră. Am plecat din Cluj, am trecut prin Vatra Dornei, Suceava, Iași-Ploești-Sulina, Constanța-București-Predeal — etc. etc. etc. Cîte lucruri noi ! Cîte frumuseți nebănuite ! Cu toate impresiile am umplut 4 caiete de dictando.

Cel mai mult însă ne-au plăcut monumentele istorice din Iași — marea cu imensitatea ei și Bucureștiul care îl vezi cum se înfrumusețează în fiecare zi cu ceva nou. Este mai frumos Bucureștiul decît Clujul dar nouă ne place totuși Clujul.

NICOARĂ STELA cl. a VII-a
IVĂȘCAN NATALIA cl. a VI-a
SOLO MARGARETA cl. a VI-a
MARCU ALINA cl. a VI-a
TOPAN DANIEL cl. a V-a
TOPAN RODICA cl. a VII-a
Reg. Cluj

Bolta cu cucuie

Tabăra noastră a avut o activitate foarte atractivă. În fiecare zi noi am folosit terenul sportiv unde desfășuram tot felul de meciuri. Dar ce a fost mai frumos au fost excursiile. Cea de la Rîșnov le-a întrecut pe toate.

Am vizitat cetatea medievală unde Feyer era să se rătăcească de noi pentru că a coborît pe niște scări. În excursia asta am vizitat o peșteră cu multe stalagmite și stalactite.

La lumina făcliilor ți se părea că ești într-o țară de basm. Fetele cam tremurau. Ele ziceau că de frig. La intrarea în peșteră cîțiva și-au făcut cucuie, bolta fiind foarte joasă trebuiau să meargă în „patru labe". Nu vom uita întîlnirea cu pionierii străini veniți în vizită de la Timiș. Ce de insigne am schimbat ! Ce de timbre ! Acum avem prieteni și peste hotare. Florica i-a dat unei pioniere străine un șervețel lucrat de mîna ei.

GHEORGHE NICOLAE cl. a VI-a
FEYER AUGUSTIN cl. a VI-a
STOIDE FLORICA cl. a III-a
RUSU NICOLAE cl. a III-a
Tabăra de curte nr. 1 Orașul Stalin

În fiecare vară în expediție

...În fiecare vară fac cu tata o excursie de o săptămînă. Anul acesta am fost în munții Făgăraș la cabana Bîlea-Lac.

Formăm o expediție numai din două persoane: tăticul este șeful, iar eu secundul.

Despre frumusețile întîlnite, despre lucrurile noi învățate nu pot scrie în cîteva rînduri. Totuși, două lucruri vreau să le știți :

Am întîlnit acolo un grup de botaniști veniți din Budapesta. Ei nu au acolo munți cu floră alpină și au venit să facă cercetări aici.

M-am împrietenit cu unul din ei și mi-a arătat cum se lucrează un ierbar. Am făcut poze cu ei și îmi vor trimite copii de la Budapesta.

GHENAD PAUL
Str. Mihai Viteazul 23
Făgăraș

Harnica țesătoare

Pioniera Florea Laurența din com. Poiana Stampei, raionul Vatra Dornei, reg. Suceava este recunoscută în satul ei ca una dintre cele mai bune țesătoare.

— De acum sînt în clasa a V-a și trebuie să învăț să-mi țes singură cămășile și catrințele, mai ales că mama este foarte ocupată cu celelalte treburi ale gospodăriei.

Dar Laurența știe să țească și covoare din lînă. Deasupra patului ei atîrnă un covor minunat lucrat cu modele românești pe care mica țesă-

toare n-a uitat să țească inițialele F.L.

În vara aceasta în afară de o carpetă pe care a lucrat-o la gherghef, Laurența a participat și la concursul de artă populară organizat de sfatul popular regional unde a trimis o păpușă îmbrăcată în costum național specific satului ei.

Lîngă diplomele de merit primite în toți cei patru ani de școală, pioniera Florea Laurența păstrează cu grijă alte cîteva diplome, scrisori și premii obținute la concursurile de artă populară la care a mai participat.

În port

Noi cu toții mergem deseori în port. Cel mai mult ne place să ve-

dem și să întîmpinăm vasele străine. Am văzut vapoare turcești, italienești, grecești, sovietice, bulgărești.

SERETEANCU NISTOR
cl. a VI-a — Șc. rusă
Sulina

Obrăznicătura

de MIHAIL ŞOLOHOV

Ilustraţii: N. POPESCU

în romîneşte de M. SEVASTOS

(Continuare)

„N-are să mi-l dea!" — fulgeră un gînd în mintea lui Mişka. Îşi puse capul în piept, ca să nu i se vadă lacrimile, şi rosti înăbuşit:

— Pesemne îmi trebuie!

Străinul începu să rîdă, scoase servieta de sub pernă şi dădu lui Mişka fotografia. Copilul strînse poza la piept, sub cămaşă, o lipi de inimă din ce în ce mai tare, şi ţuşt din odaie. Bunicul se trezi şi-l întrebă:

— Ce tot te fîţîi lunaticule? Nu ţi-am spus eu să nu bei lapte asupra nopţii? Acum te zoreşte! Fă treabă mică în căldarea de zoi; n-am chef să mă scol acu', ca să te duc în curte.

Mişka se culcă în tăcere, strîngînd fotografia cu amîndouă mîinile. Se temea să se întoarcă, ca nu cumva s-o boţească. Aşa adormi.

Se trezi cînd se îngîna ziua cu noaptea. Mămuca tocmai mulsese vaca şi o mînase la cireadă. Cînd îl văzu pe Mişka, numai ce plesni din palme.

— Ce-i cu tine, neastîmpăratule? De ce te-ai sculat cu noaptea-n cap?

Mişka strînse fotografia sub cămaşă, trecu pe lîngă maică-sa spre arie şi zbucni sub hambar.

În jurul hambarului erau brusturişi urzici ghimpoase, ca un zid de nepătruns. Mişka se furişă sub hambar, scurmă cu palma colbul şi găinaţul de păsăre, rupse o frunză de brusture îngălbenită de vreme, înfăşură fotografia şi rostogoli pe ea o pietricică, ca să n-o ia vîntul.

Plouă de dimineaţă pînă seara. Un polog vineţel acoperea cerul, prin curte erau numai băltoace cu băşici, pe uliţă şuvoaiele alergau care mai de care.

Mişka se văzu nevoit să stea acasă. Cînd se întunecă, bunicul şi tatăl se pregătiră şi plecară la adunarea de la comitetul executiv. Mişka îşi puse în cap şapca bunicului şi se luă după dînşii.

Comitetul executiv se instalase într-o încăpere de pe lîngă biserică. Mişka se urcă icnind în pridvor, pe nişte trepte strîmte şi murdare, şi de acolo trecu în cameră. Nori de fum pluteau pe sub tavan. Venise lume de pe lume. Străinul şedea la masa de lîngă fereastră şi vorbea ceva cu cazacii care se strînseseră la adunare.

Mişka se strecură încetişor pînă în fundul sălii şi se aşeză pe o bancă.

— Tovarăşi, cine e pentru ca Foma Korşunov să fie ales preşedinte? Vă rog ridicaţi mîinile.

Prohor Lîsenkov, ginerele băcanului, care şedea în faţa lui Mişka, răcni:

— Cetăţeni! Vă rog să-i respingeţi candidatura, n-are purtări bune. Era deochiat încă de pe cînd ne păzea cireada ca văcar!

Mişka văzu cum se ridică de pe pervazul ferestrei cizmarul Fedot, care începu să strige, făcînd cu mîinile:

— Tovarăşi, nu-i pe placul bogătanilor ca văcarul Foma să fie preşedinte, dar cum el este proletariat şi ţine cu puterea sovietică....

Cazacii înstăriţi, care stăteau cioatcă* lîngă uşă, începură să tropăie şi să fluiere. În încăperea comitetului executiv se stîrni o zarvă nemaipomenită.

— Nu ne trebuie văcarul!

— Dacă a venit de la oaste, n-are decît să se năimească la obşte ca văcar!

— Ducă-se dracului Foma Korşunov!

Mişka se uită la faţa palidă a tatălui său, care stătea lîngă o bancă, şi de teamă, din pricina lui, se făcu el însuşi alb ca varul.

— Linişte, tovarăşi! Altfel am să vă dau afară de la adunare! urlă străinul, bătînd cu pumnul în masă.

— Să alegem dintre cazaci pe omul nostru!

— N-avem nevoie!

— Nu-l vre-e-em... mama-măsii! zbierau cazacii. Şi mai dihai decît toţi Prohor, ginerele băcanului.

Un cazac zdravăn, cu barbă roşcovană şi cu un cercel în ureche, care purta un surtuc peticit, sări pe o bancă.

— Fraţilor! Uitaţi-vă ce întorsătură iau lucrurile! Bogătanii vor ca prin forţă să pună ca preşedinte pe omul lor. Şi atunci, iarăşi...

Printre urletele cumplite, Mişka prindea numai cîte o vorbă răzleaţă, scoasă de cazacul cu cercel:

— Pămîntul... o nouă împărţire... sărăcimii pămîntul lutos, iar ei să ia cernoziomul...

— Vrem pe Prohor preşedinte! răcneau cei de lîngă uşă.

— Pro-hor! Ga-ga-ga...

Trecu mult pînă ce oamenii se potoliră, datorită ameninţărilor. Încruntîndu-şi sprîncenele şi împroşcînd cu scuipat, străinul răcnise la dînşii îndelung.

„S-au luat pesemne la clanţă!" — îşi zise Mişka.

Puţin după aceea străinul întreba cu glas puternic:

---

* Grămadă

— Cine este pentru Foma Korşunov?

Multe mîini se ridicară de pe bănci. Mişka ridică şi el mîna. Sărind de pe bancă pe bancă, cineva numără cu voce tare:

— Şaizeci şi trei... şaizeci şi patru... şi fără să se uite la Mişka, dar arătînd spre mîna lui ridicată în sus răcni: şaizeci şi cinci!

Străinul însemnă ceva pe o hîrtiuţă, apoi strigă:

— Cine-i pentru Prohor Lîsenkov, vă rog, să ridice mîna!

Douăzeci şi şapte de bogătani dintre cazaci şi morarul Egor ridicară mîna. Mişka se uită împrejur şi ridică şi el mîna. Omul care număra voturile ajunse în dreptul lui, îl măsură din cap pînă în picioare şi îl înhăţă zdravăn de ureche:

— Mă, şolticule! Ia cărăbăneşte-te de aici; altfel te umflu! Mă rog, votează şi el!

În jur se stîrniră rîsete. Iar omul acela îl duse pe Mişka pînă la ieşire, unde îl îmbrînci de la spate. Mişka îşi aduse aminte cum spunea taică-său cînd se certa cu bunicul şi, coborînd tîrîş treptele murdare, lunecoase, strigă:

— N-ai dreptul!

— Îţi arăt eu acuşi drepturi!

Obida a fost pentru dînsul foarte amară, ca toate obidele.

Ajungînd acasă, Mişka se smiorcăi puţin şi se jelui maică-sii, care, supărată, îi spuse:

— Nu te du unde nu se cuvine! Ce-ţi bagi nasul pretutindeni? Mare pacoste mai am cu tine!

A doua zi dimineaţă, toţi ai casei erau la masa de prînzişor. Nu isprăviseră de mîncat, cînd auziră o muzică, înăbuşită din pricina depărtării. Tatăl îşi puse de o parte lingura şi zise, ştergîndu-şi mustăţile:

— Dar asta-i o fanfară militară.

Mişka zbură într-o clipă de pe laviţă şi trînti uşa tinzii. Afară se auzea măsurat: rap-rap-rap-rap...

Tatăl şi bunicul ieşiră în curte. Mămuca îşi scoase trupul pe fereastră pînă la brîu.

Din capul uliţii, ostaşi din Armata Roşie se revărsau, ca un val verde, unduios... Muzicanţii din frunte suflau în nişte tromboane uriaşe, bubuia toba, staniţa se umplu de zgomot.

Ochii îi fugeau lui Mişka în toate părţile. Se învîrti zăpăcit pe loc, apoi porni la goană şi alergă spre muzicanţi. Inima i se strînse de plăcere, i se puse un nod în gît...

Mişka se uită la feţele colbăite, vesele ale soldaţilor, ca şi la muzicanţii care îşi umflau vajnic obrajii, şi deodată se hotărî:

— Mă duc să lupt cu dînşii!

Îşi aminti visul care-i insuflă o mare semeţie! Se agăţă de cartuşiera unui soldat de la margine:

— Unde vă duceţi? Să luptaţi?

— Dar la ce altceva? Fireşte, să luptăm!

— Şi pentru cine luptaţi?

— Pentru puterea sovietică, prostuţule! Hai, vino încoace, la mijloc!

Îi făcură vînt lui Mişka în mijlocul rîndurilor. Cineva, în şagă, îl plesni uşor peste ceafa cu vîrtejuri. Altul găsi din mers în buzunar o bucăţică de zahăr, mînjită, şi i-o bagă în gură. În piaţă cineva din primele rînduri strigă:

— Sta-a-ai!

Soldaţii se opriră, se răspîndiră prin piaţă sau se întinseră unul lîngă altul la răcoare, la umbra gardului şcolii. Un ostaş din Armata Roşie, înalt, bărbierit, cu sabie la şold, se apropie de Mişka. Îl întrebă, încreţindu-şi buzele într-un surîs:

— De unde ai răsărit între noi?

Mişka îşi luă o înfăţişare vajnică şi îşi săltă în sus pantalonaşii care-i cădeau pe vine:

— Eu merg să lupt cu voi!

— Tovarăşe „combat"*, ia-l ca aghiotant! strigă un ostaş din Armata Roşie. Cei din preajmă izbucniră în hohote de rîs. Mişka clipi des din ochi, dar omul care purta ciudata poreclă de „combat" îşi încruntă sprîncenele şi răcni aspru:

— Hei, ce nechezaţi aşa, nătărăilor? Bineînţeles c-o să-l luăm, dar cu o condiţie...

Comandantul batalionului se întoarse spre Mişka şi-i spuse:

— Pantalonii tăi se ţin într-o singură cozondroacă. Aşa nu merge. Ne-ai face de rîs cu înfăţişarea ta. Uite, eu am două cozondroace, şi ceilalţi au tot cîte două. Trage o fugă, ca măicuţa să-ţi mai coase o cozondroacă. Noi o să te aşteptăm aici...

Comandantul batalionului se întoarse spre gard şi, făcînd cu ochiul, strigă:

— Tereşcenko, du-te şi adă noului ostaş roşu armă şi manta.

Unul dintre ostaşii culcaţi sub gard se sculă în picioare, duse mîna la cozoroc şi răspunse:

— 'Nţeles! şi porni repede de-a lungul gardului.

— Acum ia-o la goană! Să-ţi coasă maică-ta şi cealaltă cozondroacă.

Mişka se uită grav la comandantul batalionului şi-i zise:

— Vezi, nu cumva să mă înşeli!

— Ce-ţi mai vine în minte? Cum s-ar putea una ca asta?!

Din piaţă pînă acasă era drum lung. Pînă să ajungă în goană la poartă, lui Mişka i se tăie răsuflarea. Se înăbuşea. Lîngă poartă îşi scoase din fugă pantalonaşii şi, alergînd cu picioarele goale, năvăli ca furtuna în casă.

— Mămuţă! Pantalonii! Coasă-mi o cozondroacă!...

În casă... tăcere. Muştele bîzîiau, rotindu-se ca un roi negru. Mişka cutreieră în galop curtea, aria, grădina de zarzavat; nici picior de tată, de mamă, de bunic. Se năpusti în odaie. Dădu cu ochii peste un sac. Tăie cu cuţitul o şuviţă lungă. De cusut nu era cînd. De altfel, Mişka nici nu ştia să coasă. Legă la repezeală şuviţa de pantaloni, o trecu peste umăr, o prinse încă o dată înainte şi se zvîrli ca săgeata sub hambar!

Dădu la o parte piatra, zvîrli o aruncătură de ochi asupra mîinii lui Lenin îndreptată spre dînsul şi, recăpătîndu-şi răsuflarea, şopti:

— Acuma vezi? M-am înrolat şi eu în oastea ta.

Înfăşură cu grijă fotografia în frunza de brustur, o bagă în sîn, şi la goană pe uliţă! Cu o mînă strîngea fotografia la piept şi cu cealaltă îşi ţinea pantalonaşii. Trecînd pe lîngă gardul de nuiele de alături,

---

* Comandant de batalion (N. T.)

Mișka strigă către vecina care prășea în grădiniță niște cartofi:

— Anisimovna!

— Ce vrei?

— Spune alor mei să prînzească fără mine.

— Da' tu încotro o ștergi, ștrengarule?

Mișka făcu un semn cu mîna.

— Mă duc la oaste!

Ajunse fuga în piață și acolo rămase încremenit. Nici picior de om. Sub gard se tăvăleau mucuri de țigară, cutii de conserve, niște bucăți de moletiere rupte. Și tocmai în capul staniței răsuna surd fanfara, iar pe drumul bătut se auzea răpăitul unor pași care se îndepărtau.

Din pieptul lui Mișka izbucniră sughițuri. Scoase un răcnet și porni după soldați, gonind cît îl țineau picioarele. Și i-ar fi ajuns, de bunăseamă, i-ar fi ajuns, dar un dulău galben, cu un codoi mare, stătea culcat de-a curmezișul drumului în fața curții dubălarului*. Își arătă colții. Pînă să înconjoare Mișka pe altă uliță nu se mai auzi nici muzică, nici tropăit de cizme.

*

Peste două zile, un detașament de vreo patruzeci de oameni sosi în staniță. Soldații aveau pîslari cenușii și surtuce unsuroase, muncitorești. Tatăl veni la prînz de la comitetul executiv și-i spuse bunicului:

— Pregătește tătucă grîul din hambar. A sosit detașamentul pentru strîngerea cerealelor. Încep predările obligatorii.

Soldații umblau din curte în curte, cercetau cu baioneta pămîntul în șuri, obliceau** grîul ascuns și îl duceau cu căruțele la hambarul obștesc.

Soldații veniră și la președinte. Cel din frunte, trăgînd din pipă, îl întrebă pe bunic:

— Moșule, ai îngropat grîu? Recunoaște!

Bunicul își netezi bărbuța și răspunse cu mîndrie:

— Doar feciorul meu e comunist!

Toți se duseră la hambar. Soldatul cu pipă măsură din ochi o ladă cu grîu și zîmbi.

— Du moșule grîul din lada asta. Celălalt îți rămîne de hrană și de sămînță.

Bunicul înhămă la căruță calul său bătrîn — Savraska. Mai icni, mai gemu, umplu opt saci, dădu trudit din mînă și duse povara la hambarul obștesc. Mămucăi îi păru rău după grîu și lăcrimă puțin. Dar Mișka dădu ajutor bunicului la umplutul sacilor și plecă la feciorul popii, Vitka, să se joace.

Copiii tocmai se așezară în bucătărie și întinseră pe jos cai tăiați din hîrtie, cînd aceeași soldați intrară în cuhne***. Preotul alergă în întîmpinarea lor, împiedicîndu-se în anteriu; începu să se frăsuiască și-i pofti pe soldați în odaie, dar soldatul cu pipă rosti cu asprime:

— Haidem la hambar! Unde păstrați grîul?

Preoteasa, ciufulită la cap, țîșni din iatac și zîmbi încurcată, ca prinsă cu mîța-n sac.

— Închipuiți-vă, domnilor, că n-avem nici o țîră de pîine! Părintele încă n-a ieșit prin parohie...

— Dar zămnic* aveți?

— Da' de unde, n-avem... mai înainte țineam grîul în hambar...

Mișka își aduse aminte că, împreună cu Vitka, se coborîse din bucătărie într-un zămnic încăpător și zise întorcînd capul spre preoteasă:

— Dar eu și Vitka ne-am coborît din bucătărie într-un zămnic. Ai uitat?

Preoteasa păli și începu să rîdă.

— Te-ai încurcat, drăguță! Vitka, mai bine v-ați duce în livadă la joacă.

Soldatul cu pipa își miji ochii și-i zîmbi lui Mișka:

— Pe unde ne putem coborî acolo, băiețelule?

Preoteasa își trosni degetele și zise:

— Cum puteți da crezare unui băiețaș nătărău? Vă încredințez, domnilor că n-am nici un zămnic.

Părintele adăugă, fluturînd poalele anteriului:

— N-aveți plăcere, tovarăși, să luați o gustare? Poftiți în odaie!

Trecînd pe lîngă Mișka, preoteasa îl ciupi bine de braț și îi zîmbi cu duioșie:

— Hai, copiilor, duceți-vă în livadă. Nu mai stați aici în calea oamenilor!

Soldații schimbară o privire cu înțeles și cercetară prin bucătărie lovind în dușumea cu patul armelor. Dădură la o parte o masă de la perete și ridicară o cergă. Soldatul cu pipă săltă un capac, se uită în zămnic și clătină din cap:

— Cum nu vi-i rușine? Spuneați că n-aveți pîine și zămnicul geme de grîu!

Preoteasa se uită la Mișka cu niște ochi care îl băgară în toți sperieții: de aceea vru să plece cît mai repede acasă. Se ridică și dădu să iasă în curte. Preoteasa năvăli în tindă după dînsul, plîngînd pe înfundate și, cu mîinile înfipte în părul lui, începu să-l tîrnosească pe podele.

Abia se putu smulge din mîinile ei și porni pușcă acasă, fără să se mai uite înapoi. Povesti totul mamei, înecîndu-se într-un plîns cu sughițuri. Ea se apucă cu mîinile de cap.

— Ce să mă știu eu face cu tine? Piei din ochii mei, pînă nu te cotonogesc!

Din ziua aceea, Mișka, după orice obidă, se tîra sub hambar, dădea la o parte pietricica, desfăcea frunza de brustur și — udînd hîrtia cu lacrimi — își povestea lui Lenin tot amarul și se jeluia împotriva celui ce-l jignise.

Trecuse o săptămînă. Lui Mișka îi era urît. Băieții din vecini nu se jucau cu dînsul; la porecla de „obrăznicătură" se mai adăugase una luată de la vîrstnici. Copiii strigau după Mișka:

— Măi, pui de comunist! Lepădătură ce ești, ia întoarce capul să te văd!

Într-un rînd Mișka veni acasă de la iaz, pe sub seară. Nu apucă să intre în casă, cînd îl auzi pe taică-său vorbind răstit și pe măicuța plîngînd cu sughițuri și bocindu-se ca după mort. Mișka se șupuri pe ușă și îl văzu pe tatăl său, care își făcuse mantaua sul și acum își trăgea cizmele.

— Unde pleci, tătuță?

Tatăl începu să rîdă și răspunse:

— Ogoiește-ți mama, băiatul tatii! Îmi scoate

---

* Tăbăcar.

** Descopereau.

*** Bucătărie.

* Pivniță.

sufletul cu urletele ei. Eu mă duc la război și ea nu mă lasă!

— Plec și eu cu tine, tătuță!

Tatăl se încinse cu cureaua și își puse în cap șapca cu panglici.

— Poznaș mai ești, zău așa! Nu înțelegi că nu putem pleca amîndoi deodată? Uite, cînd m-oi întoarce eu, ăi pleca tu. Altfel, dacă se coace grîul cine are să-l secere? Mama trebăluiește pe lîngă casă, iar bunicul e bătrîn...

Luîndu-și rămas bun de la tatăl său, Mișka își stăpîni lacrimile, ba chiar zîmbi. Dar mămuța, ca și întîia oară, se atîrnă de gîtul tatălui, care abia putu scăpa din îmbrățișarea ei. Iar bunicul numai gemu și, sărutîndu-și feciorul, îi șopti la ureche:

— Fomușka... fătul meu! N-ar fi oare chip să nu pleci? Poate s-ar putea descurca lucrurile și fără tine? Altfel — să nu zic într-un ceas rău — ,dacă te-ar ucide, noi ne-am prăpădi cu toții!

— Fleacuri, tătucă... Asta nu se cade. Cine va apăra puterea noastră dacă fiecare s-ar ascunde sub poalele muierii?

— Atunci du-te, dacă calea ta e dreaptă.

Bunicul se întoarse și pe ascuns își șterse la repezeală o lacrimă. Toți îl petrecură pînă la comitetul executiv. Vreo douăzeci de oameni, cu arma în spate, se îngrămădeau în curtea comitetului. Tatăl luă și el o armă și, după ce-l sărută pe Mișka pentru cea din urmă oară, porni la pas cu ceilalți spre capul staniței.

Mișka se întoarse acasă împreună cu bunicul. Mămuca se tîra în urma lor, clătinîndu-se. În staniță se auzeau rare hămăituri de cîine și se zăreau, ici-colo, lumini răzlețe. Stanița se învălui cu întunericul nopții ca o bătrînă cu o broboadă neagră. Începu să burnițeze. Undeva, dincolo de staniță, scăpără un fulger deasupra stepei și tunetul bubui, cu huiete surde, împrăștiate...

Ajunseră cu toții acasă. Mișka, care tăcuse tot drumul, îl întrebă pe búnic:

— Bunicuțule, împotriva cui s-a dus să lupte tătuca?

— Lasă-mă în pace!

— Bunicuțule!

— Ei, ce vrei?

— Cu cine are să se lupte tătuța?

Bunicul trase zăvorul la poartă și răspunse:

— Niște derbedei s-au iscat în preajma staniței noastre. Lumea spune că-s o bandă; după mine nu sînt, nici mai mult nici mai puțin, decît niște tîlhari de drumul mare... Taică-tău a plecat să se lupte cu aceștia.

— Dar îs mulți, bunicuțule?

— Se zice că ar fi vreo două sute... Hai, strengarule, du-te de te culcă, că-i tîrziu.

În timpul nopții, niște glasuri îl treziră pe Mișka. Băiatul se deșteptă de-a binelea și pipăi cu mîna în pat — bunicul nicăieri.

— Bunicuțule, unde ești?

— Taci din gură! Dormi, neastîmpăratule!

Mișka se sculă și, bîjbîind prin întuneric, dădu peste bunic, care — numai în izmene — ședea pe laviță. Își scosese capul pe fereastra deschisă și asculta. Mișka își ciuli urechile și auzi limpede în tăcerea adîncă cum dincolo de staniță răsunau dese împușcături, apoi salve răpăiră ritmic:

— Trah! tra-tra-rah! tă-trah!

Parcă băteau cuie.

Mișka se simți zguduit de fiori. Se lipi de bunic și-l întrebă:

— Tătuța trage așa?

Bunicul tăcu, iar mama începu din nou să plîngă și să bocească.

Împușcături se auziră pînă în zori dincolo de staniță; apoi totul se liniști. Mișka se făcu covrig pe laviță. Îl cuprinse un somn de plumb, apăsător. În zori o ceată de călăreți galopară pe uliță pînă la comitetul executiv. Bunicul îl trezi pe Mișka și ieși fuga în bătătură.

În curtea comitetului executiv, fumul se înălța ca un stîlp negru. Focul se întinse și la clădire. Călăreți umblau forfota pe uliți. Unul se îndreptă la trap spre ograda bunicului și strigă la dînsul:

— Moșule, cal ai?

— Am!

— Înhamă-l la căruță și du-te dincolo de staniță. Comuniștii voștri zac acolo în huceag*. Încarcă-i și adă-i, lasă să-i îngroape neamurile!

Bunicul înhămă repede la căruță pe Savraska, luă hățurile cu mîinile-i tremurătoare și ieși în galop din curte.

Stanița se umplu de țipete. Bandiții descălecaseră, cărau fîn de pe arii, tăiau oi. Unul sări de pe cal lîngă curtea Anisimovnei și dădu buzna în izbă. Mișka auzi cum Anisimovna începu să urle cu vocea ei groasă, iar banditul alergă în pridvor, zăngănindu-și sabia: acolo se așeză jos, se descălță, rupse în două șalul înflorat, de zile mari, al Anisimovnei, aruncă obielele lui scîrnave și își înfășură picioarele în cele două jumătăți de șal.

Mișka intră în odaie, se trînti în pat și își înfundă capul într-o pernă. Se sculă numai cînd auzi poarta scîrțîind. Alergă în pridvor și văzu cum bunicul, cu barba udă de lacrimi, băga calul în curte.

La spatele lui, în căruță, zăcea un om desculț, cu brațele larg desfăcute. Capul lui, săltînd, se lovea cu zgomot de codîrlă. Pe pomostină** curgea sînge gros, negru...

Clătinîndu-se, Mișka se apropie de căruță și văzu o față spintecată de lovituri de sabie. Niște dinți rînjeau, un obraz spînzura tăiat cu falcă cu tot, iar o mare muscă verde, legănîndu-se, ședea pe un ochi umflat în care chiftea sînge.

Fără să bănuiască nimic, Mișka — zguduit mărunt de fiorii groazei — își întoarse privirea și văzu pe pieptul acela o cămașă de matroz cu dungi albastre și albe. Se cutremură — parcă cineva l-ar fi lovit de la spate peste picioare. Se uită încă o dată cu ochii larg deschiși la fața neagră, împietrită, și sări în căruță!

---

* Pădurice.

** Scîndurile care alcătuiesc podul căruței.

— Tătucă, scoală-te! Tătucul meu drag!

Căzu din căruță. Vru să fugă, dar picioarele i se împleticiră, se tîrî în patru labe pînă la pridvor și își vîrî capul în nisip.

*

Ochii bunicului se înfundaseră adînc în orbite, capul îi tremura și-i tresărea, iar buzele șopteau ceva fără glas.

Mult timp bătrînul îl mîngîie pe Mișka, în tăcere, pe cap, apoi, uitîndu-se la mama, care zăcea întinsă pe pat, spuse în șoaptă copilului:

— Haide, nepoțelule, în curte...

Îl apucă pe Mișka de mînă și îl duse în pridvor. Trecînd pe lîngă ușa odăii, copilul își făcu ochii mici și se cutremură: tătuca, mut și falnic, zăcea pe o masă în mijlocul camerei. Spălaseră sîngele de pe dînsul, dar Mișka văzu înaintea lui ochiul sticlos, însîngerat, al tatălui său și, pe el, musca cea mare, verde.

Bunicul desfăcu îndelung funia de la fîntînă, se duse la grajd, scoase pe Savraska, îi șterse cu mîneca spuma de pe buze, apoi îi puse frîul și ascultă: prin staniță răsunau strigăte și hohote de rîs. Doi oameni călări treceau pe dinaintea curții bunicului; le scînteia în întuneric țigările și se auzeau glasuri:

— I-am săturat de predări obligatorii. Au să-și aducă aminte și pe ceea lume cum se ia pîinea oamenilor!

Tropotul copitelor se stingea de-a lungul uliței. Bunicul se aplecă spre urechea lui Mișka și începu să-i spună în șoaptă:

— Sînt bătrîn... nu mai pot încăleca... am să te așez călare pe tine, nepoțelule, și să te duci cu dumnezeu în cătunul Pronin, acolo trebuie să fie detașamentul care a trecut cu fanfara pe la noi... Spune-le să vină în staniță noastră că aici se află o bandă! Ai priceput?

Mișka clătină din cap în tăcere. Bunicul îl așeză călare, îi legă cu o frînghie picioarele de șa ca să nu cadă și duse pe Savraska în stepă, peste arie, pe lîngă iaz, înconjurînd jităria* bandiților.

— Uite în colina asta se face o vale îngustă, apucă pe ea fără să cotești înlături! Ai să dai drept în cătun. Hai! Ia-o din loc, drăguță!

Bunicul îl sărută pe Mișka și o bătu ușurel cu palma pe Savraska.

Era o noapte cu lună, se vedea ca ziua. Savraska porni în trap mărunt, sforăi și, simțind în spate o povară ușurică, își încetini pasul. Mișka îndemna calul cu frîul, îl bătea cu palma pe gît și se zbătea săltîndu-se în sus.

Prepelițele cîntau semeț în desișul verde al grînelor date în pîrg. Din fundul văii venea zvonul apei de izvor. Sufla un vînt răcoros.

Mișka se înfioră în singurătatea stepei, îmbrățișă gîtul cald al lui Savraska și se lipi pe dînsul ca un ghem mic, zgribulit.

Valea urca, cobora și iarăși suia la deal. Lui Mișka îi era groază să se uite înapoi. Șoptea ceva, silindu-se să nu se gîndească la nimic. Mergea cu ochii închiși. Urechile îi țiuiau de atîta tăcere.

Savraska scutură din cap, sforăi, iuți pasul. Mișka crăpă puțintel un ochi: văzu în jos, la poalele dealului, niște luminițe gălbui, palide. Vîntul aducea hămăituri de cîini.

O caldă bucurie pătrunse dintr-o dată în pieptul lui Mișka. Bătu calul cu călcîiele răcnind:

— Hi-i-i!

Lătratul cîinilor se auzea din ce în ce mai aproape. Se vedea pe culme conturul nelămurit al morii de vînt.

— Care-i acolo? strigă cineva de la moară.

Mișka îndemnă pe tăcute calul. Numai cîntecul cocoșilor stăruia deasupra satului adormit.

— Care-i acolo? Stai, că trag!

Înspăimîntat, Mișka struni frîul, dar Savraska, simțind cai pe aproape, începu să necheze și-și luă avînt, fără să se supună călărețului.

— Sta-a-ai!

Împușcături trosniră lîngă moara de vînt. Tropotul copitelor înăbuși țipătul lui Mișka. Savraska sforăi, se ridică în două picioare și, greu, se prăvăli pe coasta dreaptă.

Mișka simți dintr-o dată la picior o durere înspăimîntătoare, de nesuferit. Strigătul îi îngheță pe buze. Savraska se lăsă pe piciorul lui din ce în ce mai greu.

Un tropot de cai răsună aproape de tot. Doi oameni călări săriră de pe cai, zăngănindu-și săbiile, și se aplecară asupra lui Mișka.

— Vai, mămulică, dar aici e un băietănaș!

— Nu cumva-i ucis?

Cineva îi bagă mîna în sîn lui Mișka. Pe copil îl trăsni în față duhoare de tutun. Un glas, plin de bucurie, rosti:

— E nevătămat! Dar calul oare nu i-o fi zdrobit piciorul?

Pierzîndu-și cunoștința, Mișka șopti:

— În staniță e o bandă... L-au ucis pe tătuca... au dat foc comitetului executiv..., iar bunicul vă cere să plecați numaidecît acolo!

Înaintea privirilor stinse ale lui Mișka începură să plutească cercuri în fel de fel de culori. Trecu pe lîngă dînsul tătuța, își răsucea mustața roșcovană și rîdea, iar o muscă mare, verde, ședea pe ochiul lui, clătinîndu-se. Păși bunicul, dînd mustrător din cap, apoi mama și, în sfîrșit, un om scund, cu fruntea lată și cu mîna întinsă, iar mîna lui îl arăta chiar pe dînsul, pe Mișka.

— Tovarășe Lenin! răcni Mișka cu un glăsușor care se stingea treptat și, adunîndu-și toate puterile, își ridică capul și zîmbi cu mîna întinsă înainte.

SFÎRȘIT

Povestirea „Obrăznicătura", scrisă în 1924, face parte din primul volum de opere complete ale lui M. A. Șolohov, care apar ca supliment al revistei „Molodoi kolhoznik".

* Barieră

de N. LABIŞ

Ilustraţii: ŞTUBEY

Intrînd în port, distingi din noianul de lucruri şi maşini, de docuri, vase, dane[1], movile şi fumuri, conturul unei clădiri roşcate, fosta clădire a bursei. Aici, cu mulţi ani în urmă, domnea o forfotă nervoasă, bolnăvicios de nervoasă.

Ştiţi ce sînt acţiunile? Întrebaţi-l pe tovarăşul instructor dacă nu ştiţi. Eu vă voi spune pe scurt. Ca să se construiască mari întreprinderi, fabrici, şantiere navale, trebuiau investite mari capitaluri, mulţi bani. Banii aceştia îi dădeau capitaliştii. Pentru suma totală necesară construcţiei erau emise un număr de acţiuni. Să zicem că pentru 1.000.000 de lei se emiteau 2.000 de acţiuni. Înseamnă că o acţiune valora 500 de lei; deci cine dădea 50.000 de lei primea 100 de acţiuni. Dar întreprinderea putea să meargă bine, să prospere, sau, dimpotrivă, să meargă prost. Dacă întreprinderea producea marfă multă şi marfa produsă găsea cumpărători, venitul întreprinderii creştea. Cu aceasta creştea şi valoarea acţiunilor. În caz contrar, valoarea acţiunilor scădea. Jocul acesta al creşterii şi descreşterii, renumitul „joc de bursă", era influenţat de factori foarte complicaţi.

Imaginaţi-vă: un vas pleacă din port către continente îndepărtate, transportînd produsele unei firme oarecare. Dar poate interveni o furtună care face ca vasul să nu poată ajunge la timp şi produsele se alterează. Vasul poate chiar să se scufunde sau, presupunînd că marfa a ajuns intactă, se poate să nu-şi găsească cumpărători. Se poate ca firma despre care vorbeam să sufere şi din alte pricini, mai greu de înşirat aici. În toate aceste cazuri, valoarea acţiunilor scade. Posesorii acţiunilor se văd ruinaţi sau, în cazuri favorabile, îşi înzecesc profitul. Oameni care nu lucrau nimic productiv se informau minuţios asupra tuturor fenomenelor legate de jocul bursei, pîndind ocaziile de a vinde acţiunile ce urmau să scadă, ca şi ocaziile de a cumpăra acţiunile ce urmau să crească. De multe ori se înşelau. Atunci în sălile bursei domnea agitaţia, desperarea. Bărbaţi obezi, cu faţa congestionată, strigau ceva de neînţeles, gesticulînd tot timpul. Bătrîni uscaţi îşi amestecau bărbile rare în această forfotă, fîlfîindu-şi poalele hainei. Femei cu voal negru tras peste obraz se agitau prin mulţime. Fericiţii promiteau ospeţe sau plecau misterioşi, falitii îşi tîrau cu greu picioarele, unii se sinucideau. Citiţi şi romanul „Banii" de Zola. Clocotul bursei întuneca minţile, răvăşea simţurile, bestializa privirile. Aceasta în timp ce în port hamalii cărau cu spatele baloturile grele privind abătuţi apa întunecată, murdară de păcură şi catran.

Clădirea roşcată a bursei îşi întemeia puterea vrăjită pe umerii împovăraţi ai oamenilor simpli care

[1] Locurile unde se trag vapoarele în port.

produceau bunurile, le transportau, care erau exploatați și nu primeau aproape nimic.

În clădirea roșcată a bursei portului Constanța este instalată acum o bibliotecă, o cantină și o școală de calificare și recalificare.

*

În diminețile acestea de vară, marea-i o pînză nesfîrșită, albastră, calmă și scînteietoare. În apropierea malului se văd bine undele tremurătoare spintecate de spinările delfinilor, aceste inofensive animale marine pe care pescarii le ocolesc cu zîmbete ocrotitoare: carnea lor nu este comestibilă. În diminețile acestea, falezele însorite ale orașului sînt cuprinse de o dulce somnolență. Soarele este blînd, piatra băncilor fierbinte. Din malurile drepte și înalte, cu pămînt roșcat, unde-și au cuiburile săpate ca niște ochiuri de galerii, ies stolurile albe ale pescărușilor. În zboruri line, ei se pierd în arcuirea moale a aripilor, în albastrul nesfîrșit al cerului și al mării. Apoi, obosiți de azur, se plimbă pe plăjile pustii și-și lasă urmele imprimate în nisipul umed.

Dincolo de falezele orașului, despărțite de digul ce înaintează pînă la far, ocrotind rada portului, bricul „Mircea" își mișcă broderia catargelor. În diminețile acestea, tinerii elevi marinari se cațără sprinteni ca niște pisici și înalță pînzele. Spintecînd undele calme, bricul iese în larg salutînd orașul de pe mal în fluturarea albă a pînzelor întinse în bătaia brizei. Elevii marinari își încep o nouă zi de școală.

În diminețile acestea, portul își continuă în zumzetul lui neîntrerupt și surd viața de fiecare zi. Înșirate la dane, vapoarele pîntecoase cu steaguri străine: sovietice, suedeze, americane, turcești, grecești,

albaneze, se clatină greoi sub scîrțîiturile ascuțite ale automacaralelor care le încarcă sau le descarcă. Și pe chei, într-o neîntreruptă alergătură, duduie eșapamentele tractoarelor, care aduc și duc baloturi, saci, lăzi. Aici s-a descărcat cauciuc, bumbac cu fir lung și moale (cel mai bun bumbac sovietic), mașini și piese.

Și aici, în fața silozurilor, vase străine și-au deschis magaziile sub pîlniile estacadei[2] pe care au curs cu vîjîit prelung grînele aurii pentru țări îndepărtate.

Ce simplu putem vorbi acum de automacaralele înșirate la toate radele portului nostru, de autostivuitoare, de puzderia stalinețurilor, care ușurează munca docherilor noștri.

Pînă acum șase-șapte ani în urmă , în portul acesta se auzeau glasurile vătafilor și cuvîntul „sac" stăruia cu umilință pe buzele a mii de hamali. Pe schelele cu cîte o sută de trepte, care se întindeau de pe mal pe puntea vaselor, urcau șiruri de docheri încovoiați sub greutatea sacului. Șiragurile acestea de oameni cu cîte 100 de kilograme în spate erau mînate în pas alergător de către vătafi. Astăzi, acești docheri nu fac altceva decît să mînuiască mașinile, macaralele, stivuitoarele și stalinețurile. Și norii de praf ridicați de vînzoleala miilor de tălpi goale a dispărut. Portul este brăzdat de șosele, albe șosele asfaltate. Și vasele noastre s-au înmulțit...

În serile de vară, calme și parfumate, străzile înguste și întortocheate care urcă din port spre oraș se umplu de marinari zgomotoși, de docheri cu fețe bronzate de soare. Pe faleze, oamenii se opresc să-și umple pieptul de briza răcoroasă a mării cu miros de sare și algă, se opresc să privească siluetele vaselor care vin și pleacă din portul alb. Plecarea și sosirea lor are ceva dintr-un mesaj mut, mesajul prieteniei între popoare și al drumurilor deschise spre un înfloritor comerț.

Și, o dată cu seara care coboară peste port, peste șantierul naval, pe dane, în jurul silozurilor și-al punctului pescăresc, se aprind puzderii de lumini, ghirlande de lumini strălucitoare. Marinarii străini, marinarii de pe vasele noastre se vor întîlni în jurul meselor rotunde la barul de la gara maritimă.

Pe luciul mării, în rada portului, rămîn să-și încrucișeze privirile, pînă în zori, cele trei faruri: alb, roșu și verde.

*

Marea neliniștită clatină valuri de ulei. Aud o comandă într-o limbă străină. Mai apoi am aflat, era norvegiană. Însoțitorul meu mi-a explicat: în fiecare dimineață vasele străine ridică la pupă pavilionul romînesc. Tricolorul nostru fîlfîie azi, în portul Constanța, la bordul a zeci de vase străine, cinstind prietenia dintre patria noastră și țările lumii.

Enorm, profilat copleșitor peste imensitatea valurilor de ulei, brațul macaralei Derrik balansează prin văzduhul marin baloturi pe care zeci de oameni nu le-ar putea urni.

Unde sînt brîiele late ale hamalilor? Acele brîie care înfășurau trupurile frînte sub greutăți ale sărmanilor pe care Sahia i-a plîns la vremea sa? Ar fi neadevărat să spunem că azi munca hamalilor e ușoară. Dar...

Ora 16. În clădirea roșcată a fostei burse, unde altădată se agitau bolnăvicioși rechinii capitalului internațional, cei care odinioară se strîngeau în brîie late, ca să nu le plesnească trupurile sub poveri, învață astăzi mecanică și rezistența materialelor — tainele mașinilor care se profilează peste valurile de ulei ale portului, spectacol unic în apusurile de soare ale Constanței, acompaniat de duduitul modern al tractoarelor. Brațele acestea de metal, înalte, sînt un imens apostrof pentru oameni și apusuri: munca, eliberată de exploatare, se eliberează azi și de eforturile gratuite.

*

Nu pot să nu-mi amintesc ceea ce istoria strictă povestește despre figura aureolată de tragism a nemuritorului poet latin Ovidiu... Pe aceste țărmuri, bîntuite de furtunile celei mai negre mări, poetul arăta stelelor reci fruntea-i boltită, plimbîndu-și melancolia.

Pînă la înghețatul său sfîrșit, Ovidiu a pomenit „ille tristis noctis imago" (imaginea tristă a acelei nopți), a ultimei sale nopți, în Roma. Poetul, surghiunit de dictatorul imperiului latin, visa în gerosul Tomis[3] soarele încins al natalelor ținuturi meridionale. O statuie imortalizează pentru generațiile foștilor hamali, care astăzi se adapă la cultură, chinuita trecere prin Tomis a poetului roman.

Peste veacurile triste cîte au fost, destinul lui s-a prelungit împletindu-se cu destinul altui stihuitor, căutător de adevăr. Acolo unde Marea Neagră, marea marilor furtuni, izbește valurile-n țărmuri, spărgîndu-le frunțile, privește spre larguri figura nefericitului poet romîn Mihail Eminescu, surghiunit, odinioară, în propria-i țară.

E poate o simplă coincidență, dar n-am întîlnit în Constanța decît două monumente a doi nefericiți: Ovidiu și Eminescu. Și înc-un monument, care ne îndepărtează de tristețe: al giganticelor macarale, una din creațiile inteligenței slujind oamenilor, al macaralelor care dau timp foștilor hamali să învețe mecanică și rezistența materialelor, să-i citească pe Ovidiu și pe Eminescu.

[2] Gura prin care curg grînele din silozuri în pîntecele vaselor.

[3] Vechiul nume al Constanței

CU MINGEA NĂZDRĂVANĂ

— CE NE POVESTEȘTE ILIUȚĂ ȘPORTIVUL —

Am sosit în vizită la prietenii mei din cercul sportiv „Tînărul dinamovist", cu gîndul de a trece pe la toate secțiile și de a vedea ce lucruri noi s-au mai înfăptuit. Dar abia intrat pe terenul de fotbal, am uitat cu totul pentru ce venisem și, împreună cu piticii fotbaliști, m-am încins la joc. La urma urmei nu puteam să refuz niște cunoștințe vechi ca Feodot Ștefan, Vulpeanu Nicolae, Asan Eip, Vilcov Alexandru și pe ceilalți băieți care fac parte din echipa de fotbal „Tînărul dinamovist", una dintre cele mai puternice echipe de pitici din țară. Așa că iată-mă alergînd încoace și-ncolo, pe gazonul proaspăt, pasînd, combinînd și driblînd... Undeva pe tușă, carnetul de reporter se odihnește în „aut". Iar mingea, nelipsita mea minge năzdrăvană, care mă însoțește peste tot, așteaptă supărată în spatele porții, doar-doar m-oi îndura s-o mîngîi puțin cu bombeul. Și cum eu sînt un băiat cumsecade, m-am îndurat. M-am apropiat de ea în viteză și i-am tras un șut puternic... Iar mingea a prins să zboare pînă, deodată, s-a făcut nevăzută. Am lăsat-o în voia ei și mi-am continuat jocul. Nu știam pe unde o fi umblat. Dar la înapoiere mi-a povestit toate cele ce urmează. Dacă nu credeți, asta înseamnă că nu cunoașteți mingea mea năzdrăvană.

* * *

...M-am rostogolit mai întîi pe velodrom. Vai prin ce peripeții am mai trecut acolo... Pe lîngă mine... vîjjj, treceau în goană micii cicliști, care se antrenau sub supravegherea profesorilor și antrenorilor. Nici nu știu cum am scăpat nedesumflată! Noroc că pista velodromului era înclinată, așa că mi-am putut lua vînt de sus și am plecat mai departe...

...Am nimerit pe urmă într-un fileu. M-am încurcat cu totul în ochiurile lui, că nu știam cum să mai scap, cînd de mine s-au apropiat doi băieți. I-am recunoscut. Erau frații Dan și Radu Irimescu, doi dintre cei mai buni jucători de tenis de cîmp de la „Tînărul dinamovist". Imediat mi-am dat seama că mă aflu în fileul unuia din numeroasele terenuri de tenis ale cercului. Dan și Radu, pe care sosirea mea neașteptată îi între-

rupsese dintr-o partidă foarte disputată, m-au ajutat să mă descurc și m-au prezentat apoi celorlalți colegi de „specialitate". Așa i-am cunoscut pe Ionescu Constantin, pe Stop Brigitte și pe toți cei 20 de copii care se pregătesc pentru „cupa școlarului". La sfîrșit, l-am rugat pe unul dintre micii tenismani să mă ajute să plec. Numaidecît s-a apropiat de mine o rachetă și, cu toate că eram cam mare pentru ea, și-a întins corzile, și... zvîrrr... iată-mă din nou rostogolindu-mă !

...Pfii, era gata-gata să intru în vîrful unei spade ! Mare noroc c-am scăpat. Nimerisem într-o sală unde niște copii duelau. Dar cum eu sînt o minge umblată, am înțeles imediat că mă aflu la secția de scrimă. Păcat că toți micii scrimeri purtau pe față măști și n-aveam cum să-i recunosc. Totuși, după mișcările corecte și agere, i-am recunoscut pe cîțiva : întîi pe Nelu Schwartz și Lucian Vasilescu. Apoi pe Irod Aurelia și Traian Dragomir... Știi, la secția de scrimă sînt înscriși 65 de copii, dintre care 35 au un stagiu mai vechi. Toți fruntași la învățătură, buni prieteni și veseli. Ca niște adevărați „mușchetari", așa cum spune și cîntecul :

Onoarea ne e lege,
Prietenia scut,
Din rîs — floretă ne-am făcut !

...Tot în sală i-am întîlnit și pe copiii de la secția de box. Toți s-au purtat cu mine cu „mănuși", pentru că toți aveau pe mîini mănuși... de box și se antrenau. Unii la sac, alții chiar pe ring. Am asistat și la cîteva meciuri între Stanciu Emil—Ionescu Mihai și Burloiu Vasile—Ionescu Sterian. Iar după ce am făgăduit că la toamnă am să fiu prezentă și eu la concursul de box pe care-l pregătește secția, m-am rostogolit repede afară, pe una din aleile parcului sportiv.

...Cînd aici, ce să vezi?! Pe asfaltul neted, alunecau încoace și-ncolo patinatorii. Da, da, crede-mă ! Nu-s scorneli ! Nici eu nu înțelegeam la început, dar mai tîrziu m-am lămurit. Copiii din secția de patinaj nu-și întrerup antrenamentele nici vara. Ei continuă să patineze... pe rotile, învățînd fie patinajul artistic, fie cel de viteză. Îmi amintesc că tot aici a învățat patinajul campioana țării Vranialici Draga, deținătoare a patru titluri naționale, și alți patinatori de frunte. Văzînd deci că am concurenți serioși, am început să mă rostogolesc și eu pe asfalt, luîndu-mă la întrecere cu Rădulescu Mihai, Valentin Iliescu, Sîrcă Mihai, Teodoru Ileana și cu frații Seinch Hans și Adalbert, de la școala germană... Mi-e rușine, dar trebuie să recunosc. Am rămas pe urmă !... Ba, în viteza aceea atît de mare, m-am împiedicat și am alunecat tocmai pe pista de atletism.

...Aici tinerii atleți dinamoviști erau și ei prezenți antrenîndu-se pentru „Dinamoviadă". Ciobanu Gheorghe alerga împreună cu cîțiva colegi într-o cursă de 500 m. Ciochilă Șerban sărea la triplu salt, iar Dragu Gheorghe se pregătea să ia startul în proba de 100 m plat. La groapa de sărituri în înălțime, am zărit-o pe Georgeta Petrovici, care a ocupat locul întîi pe capitală la campionatele școlare. Iar în cercul de aruncări... ei, aici lucrurile s-au schimbat. Unul dintre aruncătorii de greutate, vrînd să-și încerce pesemne puterile, m-a apucat vînjos, și, după ce s-a învîrtit de cîteva ori, amețindu-mă bine, m-am trezit zburînd pe deasupra stadionului...

...Și, cocoțată pe aripa unui vînt, unde crezi că m-am trezit ? Tocmai deasupra lacului Floreasca ! De acolo am văzut plutind pe apă tot felul de bărci. Și cu pînze, și fără pînze. În ele se aflau cîteva vechi cunoștințe de-ale mele : Vernescu Aurel, unul dintre cei mai buni canotori din țară, Sîrbu Vasile, Tarța Augustin, Neamțu Maria și alți tineri înscriși la secția de canotaj a „Tînărului dinamovist". Eram salvată. Dacă mă prăvăleam în apă, avea cine să mă scape. Numai că vîntul sprințar nu s-a astîmpărat și, continuînd să umfle pînzele bărcilor, m-a luat iar pe aripa lui... Și m-a adus din nou la parcul sportiv „Dinamo".

Cum vezi, am făcut o călătorie plină de peripeții. Te rog să crezi că tot ceea ce ți-am spus este adevărat.

* * *

Am crezut mingea pe cuvînt. Dar pentru că în drumul ei nu trecuse și pe la secțiile de natație, de tir, de gimnastică și celelalte numeroase secții, am trecut eu. Astfel, am aflat că cercul „Tînărul dinamovist" numără 529 de membri, care au obținut anul acesta șase titluri în campionatele republicane, cinci în cele regionale și zece în campionatele raionale și orășenești. Că o mare parte dintre ei sînt pionieri și utemiști și că toți se pregătesc cu dragoste și sîrguință pentru a deveni sportivi de frunte, oameni puternici și îndrăzneți.

ION MUSTAȚĂ

STRĂBĂTÎND

La o expoziție de invenții care a avut loc în orașul Bruxelles (Belgia), publicul a putut vedea un obiect neobișnuit, pneumatic. Umplut cu apă caldă, el servește drept pungă medicinală. Umplut cu aer, el poate fi folosit drept... chitară.

Într-un muzeu din Hancijou (R. P. Chineză) se află un vas care și astăzi mai este considerat ca o adevărată minune. Vizitatorul care-l umple cu apă și freacă apoi cu palmele mînerele sale rămîne uimit: apa începe imediat să fiarbă și, clocotind, se revarsă peste margini.

Mult timp, secretul acestei „fierberi" a rămas de nedezlegat. Astăzi el este în parte cunoscut. Olarii care au făcut vasul — adevărați maeștri-artiști — au folosit un anumit aliaj de metale și au dat vasului anumite forme. Frecarea mînerelor dă vasului anumite vibrații, care se transmit apei. Aceasta începe să tremure, să „fiarbă", atît timp cît durează frecarea.

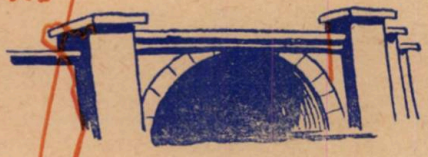

12.847 m este o distanță mare, într-adevăr, dar de care nu se sperie nimeni. Gîndiți-vă însă cîtă muncă a trebuit să fie depusă pentru săparea unui tunel cu o asemenea lungime. Numele său este Mont Cenis. Săpat în 1860—1871, el leagă pe sub pămînt Franța de Italia.

Există însă tuneluri și mai lungi. Așa este tunelul Lötschberg (Elveția) de 14.536 m, St. Gothard (aceeași țară) de 15.003 m, Tunelul Apeninilor (Italia) de 18.507 m și, în sfîrșit, cel mai lung, tunelul Simplon (leagă Elveția de Italia) de 19.803 m.

E aproape de neconceput să se poată vorbi despre o orgă cioplită în piatră, situată în munți, și care să cînte pe neașteptate...

O asemenea „orgă" uriașă există totuși în masivul Piatra Craiului. Cum a luat ea naștere?

Prin forța apelor și ghețurilor, care rod și scobesc rocile, panta abruptă a peretelui muntelui a fost astfel sculptată, încît au rezultat șiruri numeroase și paralele de șănțulețe alăturate, precum și fișii bombate de piatră, asemănătoare unor tuburi de orgă. În ceasuri anumite, cînd mișcarea curenților în lungul pantelor este paralelă cu acestea, se produc țiuituri de tonalități diferite, cînd mai subțiri, cînd mai grave, ceea ce dă ascultătorului impresia că aude o simfonie neobișnuită și originală, cîntată de imensa orgă a abruptului. De aceea i s-a și dat numele de „Marea Orgă". Ea reprezintă una dintre numeroasele podoabe de preț ale naturii patriei noastre.

Și MERIDIANE PARALELE

Există oameni în planeta Marte?

(ne întreabă Katz Sanda din București)

Din cauza temperaturii aspre, care variază între +15° și aproape —100°, a oxigenului și apei care se găsesc în mici cantități, viața, chiar dacă există pe această planetă sub forma unor vegetale, nu a putut să se dezvolte pînă la formele ei superioare, cum ar fi omul.

Unele dintre problemele nelămurite încă ale planetei Marte vor fi poate cunoscute cu ocazia apropierii ei de Pămînt. Cea mai mică distanță dintre aceste două planete va ajunge la numai 57.000.000 km (7 sept. 1956). Vizibilitatea ei va fi atunci mult mai bună pentru observatoarele astronomice. Chiar voi, cu ochii liberi, o veți putea vedea în primele nopți ale lunii septembrie, luminoasă, roșie și mare cît o portocală văzută de la o distanță de 500 m.

De ce unor lacuri din țara noastră li se spune că sînt fără fund?

(întreabă Orleanu Veronica din Ploești)

La noi în țară, cele mai adînci lacuri sînt cele alpine, din munții Retezat și Făgăraș, care ajung pînă la 20 m. Lacul Sf. Ana, spre exemplu, situat într-un fost crater de vulcan, nu depășește 9 m, iar așa-numitul Tău fără Fund, din munții Apuseni, are doar vreo 2—3 m adîncime.

Desigur, nu poate fi vorba de lacuri fără fund. Chiar și cel mai adînc lac din lume, lacul Baikal, are fund (700 m).

Denumirea de lac „fără fund" datează din timpurile cînd oamenii erau lipsiți de mijloace cu ajutorul cărora să măsoare adîncimea apelor ce depășeau limitele vizibilității.

UN MOTOR PENTRU UN VAPORAȘ

Dintr-o țeavă de tinichea cu pereții subțiri și cu diametrul oricît de mic vă puteți construi un minunat motor pentru un vapor.

Țeava se răsucește într-o spirală conică S (ca în figură). Cele două capete ale țevii T (pe figură se vede bine numai unul dintre ele) sînt aduse în spatele vaporului, sub nivelul apei. Mai aveți nevoie de o mică lampă cu spirt (L), construită dintr-o sticluță de cerneală și un fitil, pe care o așezați sub spirală (ca în figură).

Înainte de punerea în funcțiune a motorului, umpleți țeava cu apă. Fiind încălzită de flacără, apa din țeavă începe să fiarbă. Prin reacția vaporilor cu apa lacului, vaporul se va pune în mișcare. În tot timpul funcționării, motorul își ia singur apa necesară din lacul sau rîul pe care plutește vaporul.

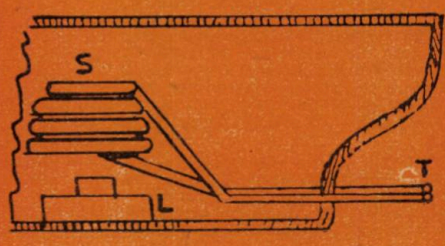

CONCURSUL NOSTRU

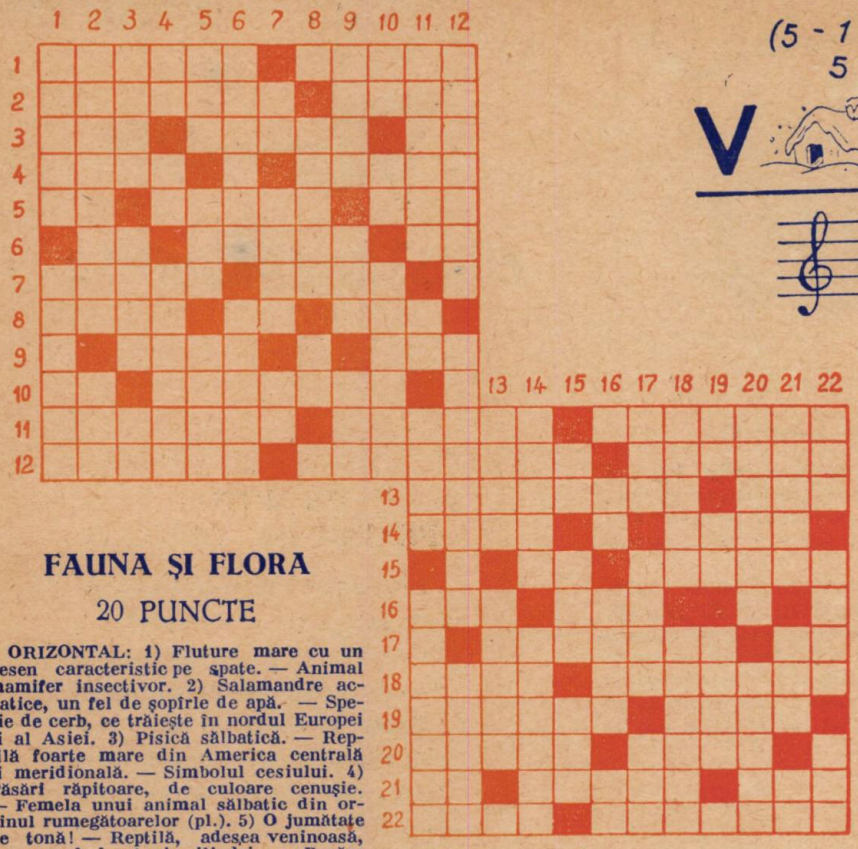

FAUNA ŞI FLORA

20 PUNCTE

ORIZONTAL: 1) Fluture mare cu un desen caracteristic pe spate. — Animal mamifer insectivor. 2) Salamandre acvatice, un fel de şopîrle de apă. — Specie de cerb, ce trăieşte în nordul Europei şi al Asiei. 3) Pisică sălbatică. — Reptilă foarte mare din America centrală şi meridională. — Simbolul cesiului. 4) Păsări răpitoare, de culoare cenuşie. — Femela unui animal sălbatic din ordinul rumegătoarelor (pl.). 5) O jumătate de tonă! — Reptilă, adesea veninoasă, cu corpul lung şi cilindric. — Pasăre care îşi depune ouăle în cuiburile altor păsări. 6) Negaţie — Un bou care nu este ca toţi boii! (pl.) — Linişte! 7) Motan — Molusc tîrîtor. 8) Adverb — Calciu — Animal mamifer, de mărimea unui bivol, ce trăieşte în Asia. 9) Şarpe foarte veninos, care trăieşte în India, numit şi „şarpele cu ochelari". — Crustaceu decapod. 10) Un lup decapitat! — Clasă din încrengătura vertebratelor (sing.). 11) Simetria în care sînt dispuse tentaculele corpului celenteratelor.— Soi, specie de arbori — Vegetaţie formată din diverse specii de ciuperci albe sau verzui. 12) Prelungirile articulate şi mobile, pe care le au pe cap mai toate artropodele. — Mugurii aromatici ai unui arbore totdeauna verde ce creşte în insulele Moluce — Plante comestibile. 13) Pieliţă subţire care acoperă diferitele părţi ale unei plante ierboase — Arbore ce face flori de un galben deschis, cu miros plăcut. 14) Pronume interogativ — Pom originar din Asia, cu flori albe-verzui şi fructe comestibile. 15) Plantă textilă — Plantă cruciferă, cu flori galbene. 16) Plantă cu flori roşii, avînd proprietăţi narcotice — Rotor fără cap şi sfîrşit. 17) Semnul unei rădăcini care nu are nimic comun cu botanica! — Capetele unui drug! 18) Inflorescenţă la graminee — Fruct al cruciferelor, în formă de păstaie. 19) Plantă erbacee, originară din India, cu flori albe sau roşii — Arbore din familia coniferelor ce creşte în zona muntoasă. 20) Arbori cu frunze rotunde şi flori verzui-roşiatice — Acoperă corpul omului şi al animalelor (pl.). 21) Pronume! — Materie organică, folosită la tăbăcitul pieilor — Arbust cu scoarţa cenuşie, ale cărui flori sînt întrebuinţate în medicină. 22) Plantă exotică din familia liliaceelor, din ale cărei frunze se extrage o substanţă medicinală — Copaci mari de pădure, al căror lemn tare e folosit în lucrările de rotărie.

VERTICAL: 1) Cea mai mare pasăre apreciată pentru penele sale— Specie de vultur. 2) Animal din era primară — Zeul păstorilor. 3) Animale sălbatice, numite şi lincşi — Mamifer, înrudit cu calul — Dete! 4) Speteză — Sînt — Gen de mamifere carnivore ce trăiesc în mările polare. 5) Dezbrăcaţi — Cai dobrogeni — Nume bărbătesc. 6) Nume dat unor varietăţi de pisici şi iepuri cu păr lung şi mătăsos — Animale domestice din familia rumegătoarelor. 7) Literă chirilică — Soi de pisică sălbatică numită şi „tigru roşu" — Pronume. 8) Păsări mari, răpitoare — Mamifere rumegătoare. 9) Animale nordice ce seamănă cu cerbul — Rîu în Asia centrală — Cel mai mare şi mai puternic dintre mamiferele carnivore. 10) Pronume — Miez de nucă! — Peşti de baltă. 11) Plantă exotică, cu tulpina cărnoasă şi ţepoasă — Conjuncţie — Nereuşită — Plantă originară din africa, cu flori roşii. 12) Clasă din încrengătura artropodelor (sing.) — Plantă erbacee comestibilă, cu inflorescenţă cărnoasă — ... zînelor, plantă cu peri lungi, albi şi pufoşi numită şi „colilie". 13) Porţie — Plante din familia liliaceelor, cu flori mari şi miros puternic. 14) Plantă din familia solanaceelor, cu flori albe şi fructe de culoare verde sau roşie — Plante numite popular „talpa ursului". 15) Vocală repetată — Proeminenţă pe trunchiul unui arbore — Nume de fată. 16) Zeul soarelui la egipteni — Arbori cu frunzele totdeauna verzi, ce cresc prin pădurile de munte — Nicu Florescu. 17) Arbore cu frunzele ovale şi cu scoarţa netedă — Masă de piatră (pl.) — Plantă din familia gramineelor, vătămătoare agriculturii. 18) Plantă liliacee comestibilă — Plantă erbacee cu flori dispuse într-un spic, ce creşte primăvara pe la marginea pădurilor. 19) Ultima parte a unui întreg — Două consoane vecine — Vechi instrumente muzicale. 20) Fructul de culoare galbenă al unui pom roditor din familia rozaceelor — Pomi fructiferi originari din Asia. 21) Inflorescenţă formată din reunirea pe un ax a mai multor floricele mici — Arbore, originar din China, foarte răspîndit în ţara noastră — Con trunchiat! 22) Apuci — Plantă criptogamă ce formează masa mare a vegetaţiei acvatice — În acest loc.

REBUS LITERAR

(5 - 1 - 5 - 2 - 5)

5 PUNCTE

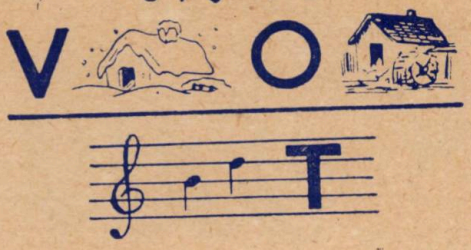

GOLF DE CUVINTE

15 PUNCTE

U	R	A	L
★			
			★
★			
			★
★			
			★
I	R	A	K

MONOVERB GEOGRAFIC

(3-8) 10 PUNCTE

ţaţaţa ţaţaţa

CRIPTOGRAMA

5 PUNCTE

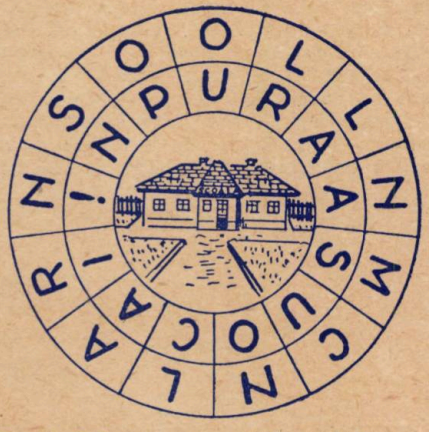

Pornind dintr-un anumit punct şi mergînd într-o ordine oarecare, veţi găsi o urare.

CONCURSUL NOSTRU
Seria a III-a
Bon de participant

BIBLIOTECA CENTRALĂ

PAGINA DISTRACTIVĂ

RECONSTITUIRE

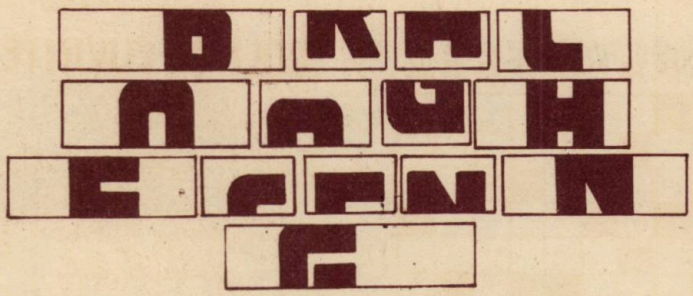

Copiaţi şi decupaţi de pe o bucată de hîrtie figurile din acest desen, pe care, aşezîndu-le într-un anumit fel, veţi obţine numele unui scriitor clasic romîn.

Hai ghiciţi!

Fioros la arătare
Şi cu coamă pe spinare
Codrii ţării îi colindă
După jir şi după ghindă ?

Cine-aleargă peste cîmpuri
Cînd e linişte şi soare
Şi de vorbă, lung, în şoaptă,
Stă cu fiecare floare ?

Elicopterul

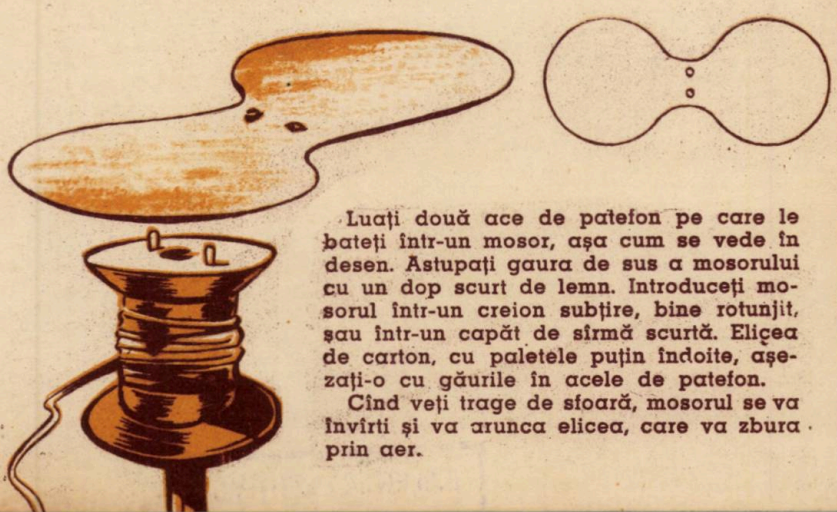

Luaţi două ace de patefon pe care le bateţi într-un mosor, aşa cum se vede în desen. Astupaţi gaura de sus a mosorului cu un dop scurt de lemn. Introduceţi mosorul într-un creion subţire, bine rotunjit, sau într-un capăt de sîrmă scurtă. Eliceа de carton, cu paletele puţin îndoite, aşezaţi-o cu găurile în acele de patefon.

Cînd veţi trage de sfoară, mosorul se va învîrti şi va arunca elicea, care va zbura prin aer.

filatelie

Seria VÎNĂTOAREA – 1956

Din întîmplările lui Truță și Fănuță

„BRONTOZAURUL"

de ION HOBANA

Ilustrații : BURSCHI

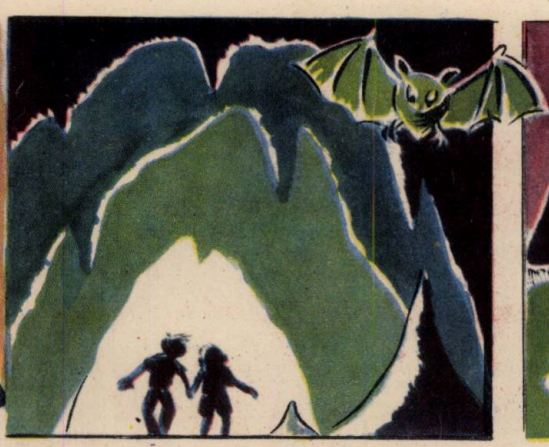

i, ăștia micii, la o parte!
i primejdia-i de moarte:
are-n peșteră sălaș
brontozaur uriaș!...

Să fiți cuminți — și vi-l arăt
Cînd m-oi întoarce îndărăt
Căci eu sînt — hm! — speolog
Și-i scot de-urechi
— doar n-o să-l rog!

S-au scurs lungi șiruri de minute...
Speologul nu-i și nu-l;
Atunci băieții, pe tăcute,
Pătrund sub bolți pe urma lui.

Un lac cu străluciri de smoală
Se-arată-n față deodat' —
Dar ei găsesc la repezeală
O „barcă" vie
— și-i străbat!

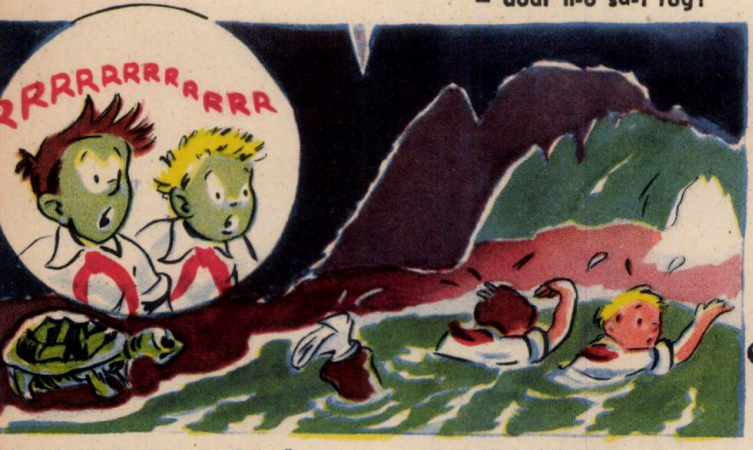

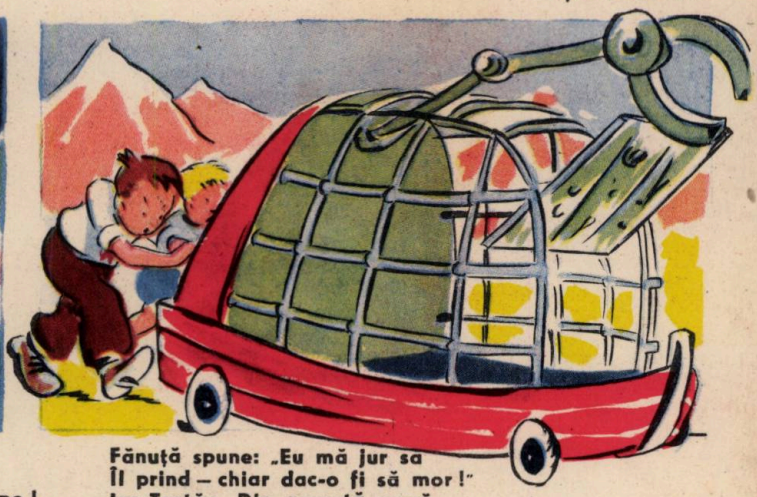

Abandonînd sărmana barcă,
Se-aruncă-n lac, pe rînd, cei doi
Și-noată atît de iute, parcă
I mînă monstrul dinapoi!

Plutind pe liniștite ape,
Eroii noștri, în sfîrșit,
Văd țărmul — iată-l, e aproape!...
Dar vai! ce groaznic mîrîit!

Fănuță spune: „Eu mă jur să
Îl prind — chiar dac-o fi să mor!"
Iar Truță: „Din această cursă
Nu scapă monstrul prea ușor!"

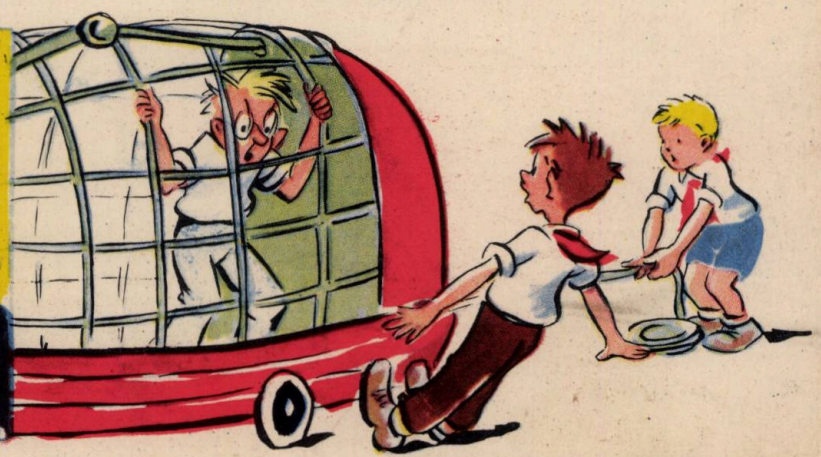

Visa-n ăst timp speologul
Isprăvi cum nu s-au pomenit
C-un brontozaur înalt cît stogul

Să vă mai spun? Zău, n-are rost:
Vedeți voi singuri ce-a mai fost!

Nu e nevoie de coclauri
Să cauți teme și eroi:
Mai sînt oameni „brontozauri"

DOXA
NU DERANJAȚI SE FAC FIȚUICI
CRAVATA ROȘIE
· OCTOMBRIE ·

INSIGNA

de EUGEN FRUNZĂ

La mii de kilometri, acolo unde
Sfîrșește continentul de orez,
Am dat, în drum, de un copil chinez,
Cînd ziua în Pacific se ascunde...

Un băiețaș vioi, un titirez
În pantaloni cu buzunări afunde...
Iar pe cămașă, doamne, ce să vezi ?!
Un semn purta cu litere rotunde...

„E de la voi — mi-a spus în dulce grai —
Insignă de la voi, pionierească...
Mi-o dete-n dar prietenul Huan-Hai !"

Sub soarele ce da să asfințească,
Nu eu, ca să-l sărut, mă aplecai,
Ci țara-mi de departe, românească.

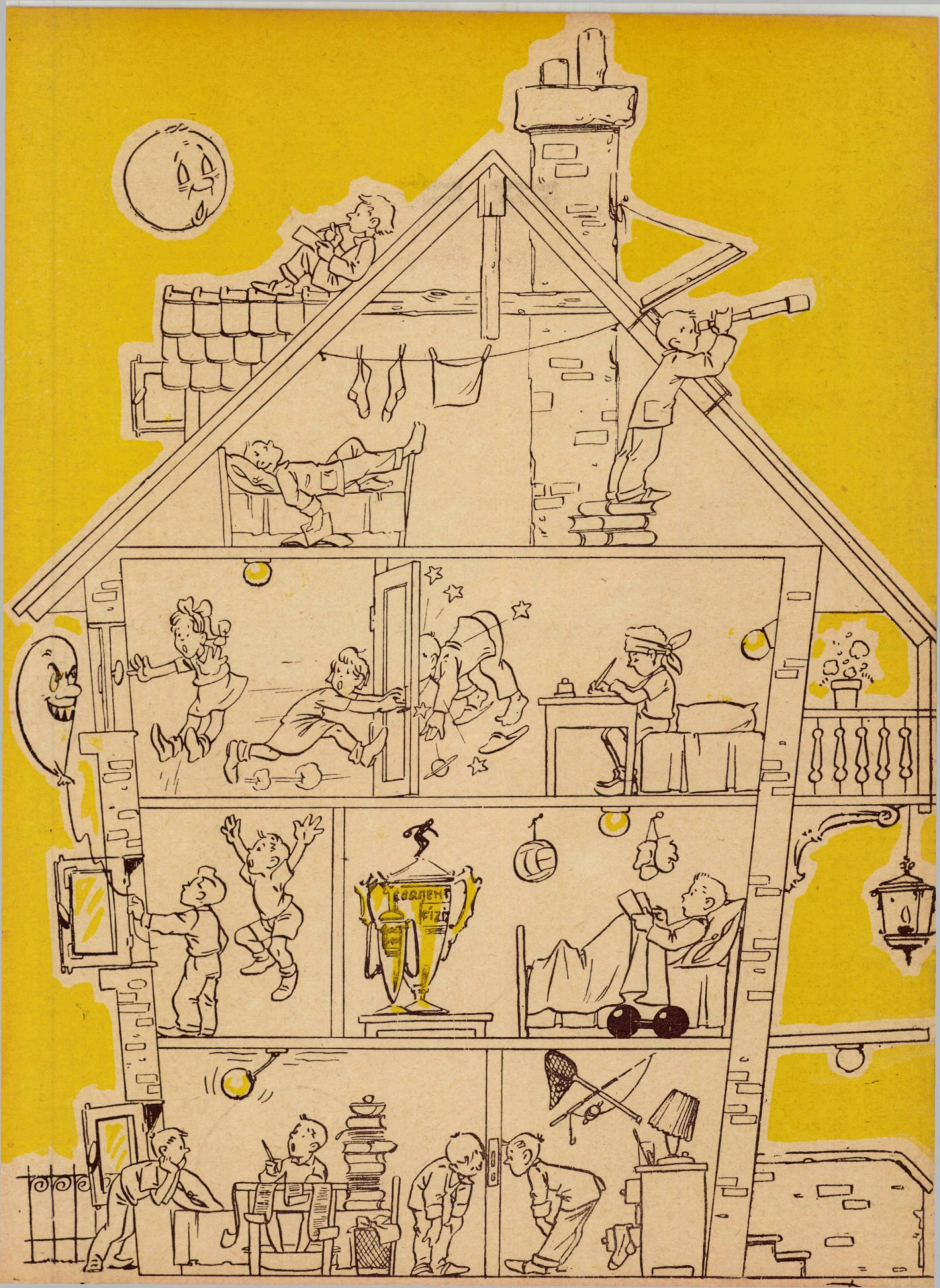

Cutia de sticlă

Continuare din nr. trecut

de SONIA LARIAN

Ilustrații: COCA CREȚOIU ȘEINESCU

Dănel, care ascultase pînă atunci cu multă curiozitate povestirea Luminatului, se sperie dintr-o dată:

— Stai! Încotro?... Unde mă duci? Ce să caut eu acolo? Eu caut altceva. N-am nevoie de știință! Știință, am avut prea multă. Aș fi putut da și altora. Și ție, și tuturor acelora care trudesc acolo în țările științei o viață întreagă. Eu însă caut...

Omul-felinar îl privi atunci drept în ochi atît de pătrunzător, încît lui Dănel i se păru că ființa aceea ciudată vede pînă și gîndurile oamenilor.

— Știu ce cauți tu... spuse el liniștit. Cauți un bătrînel al cărui chip l-ai văzut o dată, dar pe care nu știi cum să-l mai găsești.

Dănel se dădu un pas înapoi, înspăimîntat:

— Bine... dar de unde știi? Cum ai putut afla acest lucru? Doar nu eram decît noi doi... bătrînelul din cutie și cu mine... Cum se poate? Nu cumva... îl cunoști pe bătrînelul din cutie? Ți-a spus el?... Știi unde se află? Dacă știi, spune-mi, Luminatule, și-ți voi fi recunoscător toată viața. Unde îl pot găsi pe bătrînelul din cutie?

Luminatul zîmbi o clipă, văzînd nerăbdarea ce îl cuprinsese pe Dănel, apoi răspunse grav:

— Nimeni în lume nu-ți poate spune unde se află bătrînelul pe care-l cauți, căci nu poți ajunge la dînsul decît dacă îl găsești singur.

— Singur? Și crezi, Luminatule, că o să izbutesc vreodată să dau de el? Cum poți găsi un om, așa, în lumea întreagă?

— Asta depinde de tine. Dacă vrei neapărat să-l găsești, îl vei găsi. Și, pare-mi-se, tu dorești din tot sufletul să ajungi la dînsul.

— Asta-i drept. Crede-mă nu mai pot răbda...

Luminatul îl străpunse din nou cu o privire sfredelitoare:

— Da, cred... Îmi închipui că nu e prea plăcut să fii de sticlă. Nu-i așa că nu vrei să mai fii de sticlă?

Dănel plecă privirea în pămînt:

— Atunci, de ce mă mai chinuiești zadarnic? Văd că știi totul despre mine. Ce să caut eu în împărăția științei? Lasă-mă să umblu în voia soartei, poate că undeva, în lume, voi da în cele din urmă de bătrînelul pe care-l caut.

Luminatul părea însă neînduplecat:

— Oricine ajunge aici la mine trebuie să fie condus la porțile împărăției științei. Așa e legea locurilor. Nu ne putem împotrivi acestei legi. Cît despre bătrînelul pe care umbli să-l găsești, cine știe, poate că trecînd prin împărăția științei vei afla

mai ușor calea prin care să poți ajunge la el. Să mergem deci.

Luminatul și Dănel coborîră muntele nu pe drumul pe care urcase Dănel, ci pe partea cealaltă a lui, încît, ajungînd la poalele muntelui, se aflară dintr-o dată chiar la marginile împărăției științei. Dănel rămase înmărmurit văzînd priveliștea care li se deschidea în fața ochilor. De jur împrejurul împărăției, încercuind-o ca un brîu, se înșirau o mulțime de porți, vopsite în toate culorile curcubeului.

— Vezi porțile acestea? întrebă Luminatul. Fiecare din ele duce într-o altă țară. Aceea albastră, cu stele argintii, pe care o vezi acolo, duce în țara Astronomiei. Locuitorii acelei țări cunosc stelele atît de bine, de parcă ar fi rude cu ele. Ei vorbesc toată ziua despre Sirius, despre Marte și despre Neptun cum ar vorbi un băiat, bunăoară, despre vecinul său Costel, care i-a stricat trotineta sau despre chioșcul de siropuri din colț. Ei vorbesc tot timpul despre depărtări de miliarde de kilometri, cu ușurința cu care ar spune cineva că a trecut strada.

Poarta aceea verde, pe care vezi niște eprubete, îți deschide drumul spre țara Chimiei. Locuitorii acestei țări sînt, cu toții, un fel de scamatori. Dintr-un lucru fac altul. Numai că ei nu amestecă în pălărie lucruri pe care le prefac, ci umblă cu tot felul de sticle, sticluțe și eprubete. În nici o țară din lume nu se află atîtea sticle cîte poți vedea în țara Chimiei. Priceperea locuitorilor acestei țări e atît de mare, încît glumeții spun despre dînșii că dacă pun un lup într-o eprubetă pot scoate din el o vulpe.

Poarta aceea roșie de dincolo, împodobită cu cele mai diferite animale, e poarta ce duce în țara Zoologiei. Locuitorii acestei țări cunosc cu toții animalele mai bine decît pe oameni. Se spune că scriitorii țării povestesc în cărțile lor despre viața, dragostea și moartea păianjenilor, a șopîrlelor și a lilieciilor. Pe străzi, te întîmpină și îți ies în cale pretutindeni popîndăi, pinguini, maimuțe și tot felul de animale, din ținuturile cele mai diferite. În țara Zoologiei trăiesc deopotrivă elefanți, crocodili și reni. Străzile poartă nume ciudate: strada Urangutanului, strada Vertebratelor, strada Cangurului, strada Batracienilor.

Poarta aceea galbenă duce în țara Fizicii. Acolo, fetițele nu se joacă cu păpuși, ci cu scripeți. Se spune că întreaga țară e plină de scripeți, de balanțe și de baloane. Cînd vor să meargă pe o stradă mai îndepărtată să cumpere ceva, locuitorii nici nu iau tramvaiul, ci se urcă liniștiți în balon. Se mai spune că locuitorii acestei țări au căpătat însușirile lui Păsărilă-lăți-lungilă, că vara sau atunci cînd intră în casă, la căldură, se lungesc și se fac înalți de cîțiva stînjeni, în vreme ce pe frig se fac mici cît un degetar. De aceea și umblă mereu pe la croitor, căruia îi spun: „Fă-mi te rog un costum de cincizeci de metri, că m-am dilatat" (cum ar zice la noi cineva că a crescut sau s-a îngrășat). Sau: „Fă-mi te rog un costum de trei centimetri, că m-am contractat" (cum ar zice cineva la noi că a slăbit).

Poarta aceea neagră cu cifre albe duce în țara Matematicii... Și acum spune, în care din aceste țări vrei să-ți faci ucenicia?

Dănel rămase pe gînduri, uimit și zăpăcit încă de toate cîte le auzise:

— Știu și eu ce să zic? Toate îmi plac... Una e mai frumoasă decît cealaltă. Pe care s-o aleg? Știi ce? Hai să intrăm deocamdată în țara Matematicii.

— Fie. Dar nu te grăbi. Să vedem, deocamdată, dacă străjerul de la poartă îți va îngădui să pătrunzi în această țară.

Dănel păru cît se poate de surprins:

— Cum? Crezi că ar fi cu putință să nu-mi dea drumul?

— Da, nu oricine poate pătrunde în aceste țări. Dar să ne facem datoria și să încercăm.

Luminatul duse mîinile pîlnie la gură și, bătînd în poarta cea neagră pe care erau desenate cifre albe, strigă:

— Străjere! Hei... străjere! Deschide! Ţi-am adus un băiat care vrea să intre în ţara Matematicii!

În aceeaşi clipă, poarta cea neagră se deschise cu mare zgomot şi Dănel împreună cu Luminatul intrară în ţara Matematicii.

— Dar unde-o fi străjerul? întrebă Luminatul. Vezi, ai noroc că aici locuitorii sînt cu toţii foarte distraţi. Străjerul nu face nici el excepţie. A uitat de noi, cine ştie unde s-o fi dus...

— Dar de ce sînt locuitorii atît de distraţi? întrebă mirat Dănel.

— Pentru că se gîndesc toată ziua numai la cifrele lor, răspunse Luminatul, încît nici ei nu mai ştiu unde le e capul. Îl vezi pe omul acela care trece strada? A plecat de acasă în şubă uitînd că e vară. Cînd îşi face cineva un costum la croitor în ţara aceasta este de la sine înţeles că de mîneca dreaptă i se va coase cheia de la casă, pentru ca stăpînul său să n-o poată pierde. Iarna, îşi cos cu toţii mănuşile de mînecile paltonului.

— Dar de ce e atît de negru pe jos? întrebă plin de uimire Dănel.

Într-adevăr, întreaga ţară a Matematicii era aşezată pe o tablă uriaşă, ca aceea pe care scriu copiii la şcoală.

—Locuitorii acestei ţări nu se pot lipsi nici un moment de tablă. Cînd îi vine unui trecător în minte un calcul, el n-are decît să scoată din buzunar creta, să se aplece şi să scrie. Trebuie spus că locuitorii de aici, deşi nu sînt zgîrciţi de fel, nu fac toată ziua decît să socotească. Dintr-un calcul scot un altul, dintr-un rezultat al doilea, şi din al doilea al treilea şi aşa la nesfîrşit. Asta e slăbiciunea lor. Pînă şi copiii mici, în loc să se joace de-a baba oarba se joacă de-a fracţiile, iar cînd vor să li se povestească ceva ei spun: „Bunicuţo, spune-mi te rog o problemă"!

Măturătorii adună resturile rămase de la împărţirile ce se fac peste zi, iar frizerii şi croitorii îşi atîrnă deasupra uşii firma: „La Progresia Aritmetică".

Cînd cineva intră într-o prăvălie şi vrea să cumpere o portocală îi spune vînzătorului: „Dă-mi te rog sfera aceea". Iar cînd vrea să cumpere o bucată de brînză va zice: „Dă-mi te rog paralelipipedul acela".

— Ce oameni! se minună Dănel. Dar ce-o fi cu casele acestea?

Într-adevăr, casele aveau o înfăţişare cu totul ciudată. Erau colorate în toate felurile şi reprezentau formele tuturor figurilor geometrice: piramide, cilindre, conuri.

— Locuitorii nu fac decît să le măsoare tot timpul în lung şi în lat, spuse Luminatul. De altfel, măsurătoarea este mania lor şi se poate spune că ei au măsurat tot ce se poate măsura pe lume: pămîntul întreg, pînă şi depărtarea de la pămînt la lună şi la soare. Dar să nu crezi că au măsurat depărtarea de la pămînt la lună, aşa cum măsoară croitorul stofa cu metrul. Ei au ghicit-o din socotelile lor năstruşnice.

Dănel îşi opri ochii asupra unei clădiri albe, uriaşe care se înălţa drept în faţa lor.

— Dar în casa aceea cine locuieşte?

— Acolo stau legiuitorii ţării, răspunse Luminatul. Cel care a ieşit chiar acum din clădire este înţeleptul Pitagora. Orice triunghi dreptunghic din lume trebuie să se supună legilor lui. Unii copii nu-l cred. Ei construiesc un triunghi cu o catetă foarte scurtă şi cu una lungă, cît se poate de lungă, crezînd însă că în felul acesta îl vor păcăli pe Pitagora. Dar legea lui se aplică şi acolo, în triunghiul lor. Dar uite şi pe străjerul nostru. Şi-a adus aminte în cele din urmă şi de noi.

— Crezi că o să mă dea afară? întrebă Dănel.

— Nu ştiu. Întîi te va urca pe cîntarul matematic. Acolo se vede ce cantitate matematică poartă fiecare în el.

În faţa lui Dănel şi a Luminatului apăruse un bătrîn care purta pe cap un mare coif în formă de triunghi isoscel şi care aducea în spate un cîntar pe care erau desenate o mulţime de semne, linii şi numere încît semăna mai degrabă cu un ceasornic foarte complicat. În picioare, străjerul purta două cizme uriaşe făcute din burete.

— Aşa poartă cei mai mulţi dintre locuitorii ţării, explică Luminatul, pentru ca să le vină mai uşor să şteargă socotelile vechi de pe tabla pe care merg şi scriu.

Străjerul se opri cu cîntarul în faţa lor şi cu un glas sever întrebă:

— Unde e băiatul care vrea să intre în ţara Matematicii?

— Eu sînt! răspunse Dănel vioi, plin de sine. Am luat premiu la concursul de matematică pe ţară. Crezi că mai e nevoie să mă urc pe cîntar?

Străjerul îl privi o clipă drept în faţă, apoi izbucni într-un formidabil hohot de rîs, încît abia-abia de se mai putea ţine pe picioare. Dănel era din ce în ce mai uimit, neînţelegînd ce anume găseşte de rîs străjerul. Cînd se mai potoli puţin, acesta spuse ştergîndu-şi lacrimile de atîta rîs:

— Cum... tu eşti? Tu eşti băiatul care vrea să intre în ţara Matematicii? Dar bine... nici nu mai e nevoie să te urc pe cîntar! Vede oricine că nu ai în tine nici măcar un gram de matematică! Cum să ai ceva, dacă eşti gol pe dinăuntru? Eşti un băiat de sticlă, străveziu şi gol pe dinăuntru! Cu desăvîrşire gol...

— Da, eşti un băiat de sticlă, spuse şi Luminatul şi îl lovi uşor cu două degete. Auzi? Înăuntru sună gol. Tot ce a fost bun în tine, suflet, minte, voinţă, a dispărut.

Dănel izbucni într-un hohot de plîns, desperat.

— Ştiu, sînt de sticlă! Bine, dar de ce? Ce s-a întîmplat cu mine şi ce aş putea face ca să scap mai repede din această nenorocire? Spune-mi, Luminatule, ce să fac acum? Te rog, spune-mi...

— Nu te poate ajuta decît bătrînelul din cutie. Trebuie să ajungi cu orice preţ la el. Dar deocamdată, să ne urmăm drumul. Să ne încercăm norocul şi pe la alte porţi...

Ştergîndu-şi lacrimile, Dănel îşi luă rămas bun de la străjerul ţării Matematicii, care închise încetişor poarta, dînd din umeri în semn că îi pare rău, dar n-are ce face, şi porni mai departe, alături de Omul-felinar. Mai merseră ei aşa o bucată de vreme, pînă ajunseră la poarta cea verde a ţării Chimiei. Luminatul se apropie şi începu să bată cu putere în poartă, strigînd:

— Străjere! Hei... străjere! Deschide! Ţi-am adus un băiat care vrea să intre în ţara Chimiei!

Din nou, poarta se dădu deoparte cu mare zgomot. Străjerul, îmbrăcat într-un halat alb şi cu degetele

pătate în toate culorile, roșu, galben, verde, albastru, părea grăbit și preocupat de ceva. Îi rugă pe cei doi călători să aștepte puțin, și se îndreptă cu pași repezi spre o mare adunare de oameni, care se aflau nu departe de locul acela și care vorbeau, ba chiar strigau cu multă aprindere. Unii ridicau mîinile spre cer, de parcă ar fi vrut să arate ceva, alții își scoteau din buzunare batistele și își ștergeau năduşeala.

Dănel privea uimit, fără să înțeleagă nimic din toate acestea.

— De ce se ceartă oamenii aceia, și mai ales de ce strigă atît de tare? întrebă el.

— Asta se întîmplă în țara lor cam în fiecare vară, răspunse liniștit Luminatul, ca unul care a mai văzut lucruri de astea în viața lui și s-a și plictisit de ele. Din cînd în cînd, locuitorii țării se împart în două tabere și încep să se certe între ei: unii vor să plouă, iar alții nu vor să plouă.

— Nu înțeleg! se miră Dănel. Și pentru atîta lucru se ceartă? Asta vine, ca și cînd doi oameni s-ar certa pentru că unuia dintre ei îi place mai mult galbenul, iar celuilalt — verdele.

Luminatul rîse ușor, în semn că aici, lucrurile stau alt fel.

— Nu e chiar același lucru — spuse el. Dacă unui om nu-i place culoarea galben, lucrul acesta nu are nici o urmare pentru celălalt, căruia nu-i place verdele. Și invers. Aici, însă, lucrurile se petrec alt fel. Dacă o parte dintre locuitori spun că vor neapărat să plouă, asta nu înseamnă că își exprimă doar o dorință nevinovată. În țara Chimiei, locuitorii pot face să vină ploaia cu aceeași ușurință cu care în altă parte oamenii lasă să curgă apa la robinet. De aceea, ploaia constituie pentru dînșii un veșnic motiv de ceartă. Unii spun că e foarte cald, și prin urmare să se dea drumul la ploaie, alții răspund că ar fi păcat să plouă tocmai acum, cînd vremea e atît de frumoasă.

Dar de altfel nu e asta cea mai cumplită dintre vrăjitoriile pe care le fac cei din țara Chimiei. Cum îți spuneam: dintr-un lup sînt în stare să-ți scoată o vulpe.

Între timp se întoarse și străjerul:

— E un băiat care vrea să intre în țara Chimiei? întrebă el. Prea bine... Dar mai întîi, să-i facem o mică analiză chimică.

Apoi întorcîndu-se spre Dănel:

— Intră, te rog, în baia aceea... Te vom supune deocamdată la proba cu turnesol... A!... Dar e inutil... Ce-i asta? Ai venit degeaba, băiete! Îmi pare rău, dar nu ai în tine nici o moleculă de chimie... Nu vezi că ești de sticlă? Ești gol pe dinăuntru, ești străveziu...

Dănel se întoarse înspăimîntat spre Omul-felinar.

— Ce facem, Luminatule?

— Să mergem mai departe... răspunse acesta liniștit, cași cînd n-ar fi știut dinainte că Dănel nu va fi primit nici în țara Chimiei.

Mai merseră ei așa o bucată de drum pînă ajunseră la poarta cea galbenă a țării Fizicii. Dar nici aici, străjerul nu vru să-l primească pe Dănel:

— Băiatul acesta nu are în el nici un singur atom de fizică... E un băiat de sticlă! spuse el, și le închise poarta, politicos.

La porțile țărilor Zoologiei, Astronomiei, Botanicii, Geografiei și la toate celelalte porți ale împărăției științei se petrecu același lucru. Peste tot, vocea străjerului suna crud și neînduplecat:

— E un băiat de sticlă!

— Băiatul e de sticlă!

— E de sticlă!

Cînd ultima poartă se închise cu zgomot și nu se mai arăta nicio nădejde ca Dănel să fie primit în vreo țară din împărăția științei, Luminatul spuse:

— Acum că mi-am făcut datoria și te-am condus pe la toate porțile, pot pleca. De aci înainte, va trebui să-ți urmezi drumul singur. Încearcă să te descurci cît mai bine. Îți urez noroc!

Și înainte ca Dănel să poată răspunde ceva, Omul-felinar dispăru fără veste.

(Va urma)

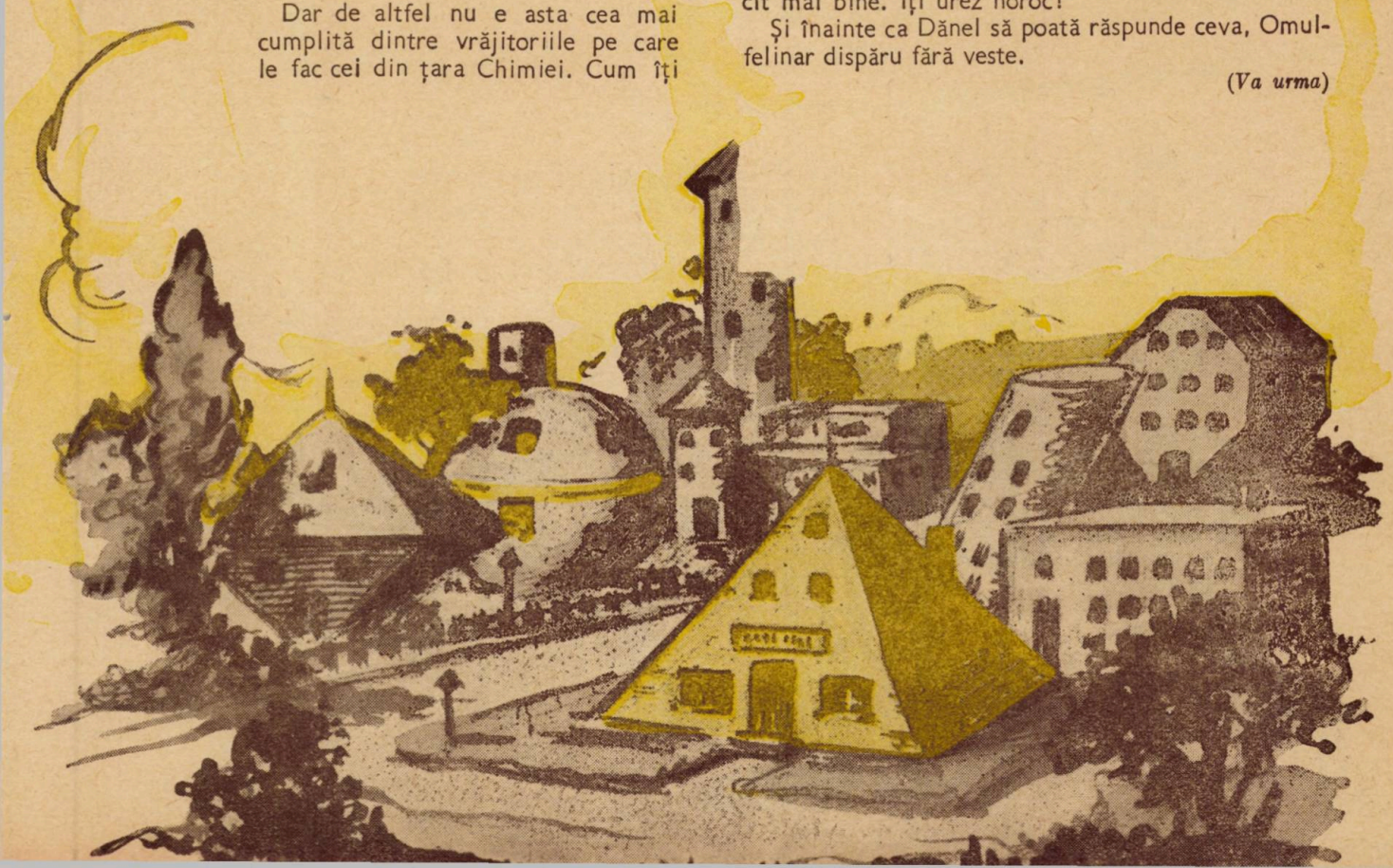

AMINTIREA OSTAȘULUI

de GH. D. VASILE Ilustrații: PUIU MANU

În preajmă toamna-și flutura mătasa
plimbîndu-și funigeii pe Feleac.
De cît timp aștepta să-și vadă casa
și maica așteptîndu-l în drumeac !

Puțin — și depărtarea va dispare,
puțin, și iar va fi la el în sat.
Acoperișuri răzlețite-n zare
luceau prin zidul de frunziș roșcat.

Tîrîndu-se pe cărărui ascunse,
el a zărit arzînd cu frunze vii
mesteacănul sub ale cărui frunze
copil se zbenguia cu alți copii.

Puțin, și, dezrobind pămîntul leagăn,
va sta în fața casei în genunchi...
...cînd a ajuns ostașul sub mesteacăn
lovit de-un glonț s-a prăbușit pe
trunchi...

Cu vinele de crude gloanțe rupte
a zugrăvit copacul vechi și drag...
Tovarășii de glorie și lupte
treceau prin satul lui către Reichstag.

De-atunci, cînd toamna iarăși se întinde
pe sat și pe păduri și cărărui,
mesteacănul coroana și-o aprinde,
arzînd tăcut în amintirea lui.

MANDARINUL ŞI BĂIATUL

Basm chinezesc

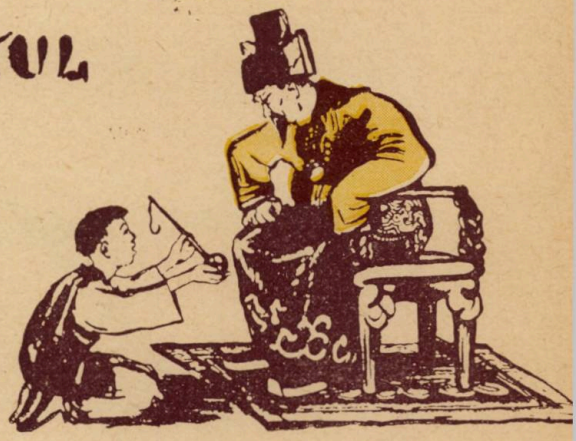

Odată un ţăran rărea pe cîmp orezul. Trece pe acolo călare un pompos mandarin, se opreşte şi-l întreabă:

— Cîte fire de orez ai smuls astăzi?

Ţăranul rămase uimit: „Ce i-a mai trăsnit prin cap să întrebe! Cum pot să le ţin minte?“ Se gîndi el ce se gîndi şi-i răspunse mandarinului:

— Dar tu, stăpîne, poţi spune, cîţi paşi a făcut astăzi calul tău?

Se supără rău mandarinul auzind un răspuns atît de obraznic.

— Îţi baţi joc de mine? Cum îndrăzneşti să-mi răspunzi aşa! Stai că te învăţ eu minte! Îţi poruncesc să hrăneşti pentru mine un porc, care să fie greu cît muntele acela. Iar de nu-mi vei îndeplini porunca, va fi vai şi amar de tine.

Spunînd aceasta, mandarinul plecă mai departe.

Ţăranul se întoarse acasă şi, neştiind ce-i de făcut, se întristă. Fiul lui cel mic află despre ce este vorba şi spuse:

— Nu te întrista, tată, mă duc eu la mandarin şi am să vorbesc cu el.

Şi plecă în oraş la mandarin.

Auzind că a venit la el un băieţaş, mandarinul cel fudul întrebă nemulţumit:

— Ce vrei de la mine?

Băiatul scoase din mînecă un cîntar mititel şi spuse:

— O, stăpîne mult onorat, i-ai poruncit tatălui meu să hrănească un porc, care să aibă greutatea muntelui acela. Dar noi nu ştim cît cîntăreşte muntele. Haide să cîntărim mai întîi muntele!

Mandarinul se roşi şi nu răspunse nimic.

NEVASTA STRÎNGĂTOARE

Basm chinezesc

Negustorul de ulei de susan Tzian avea o nevastă foarte gospodină şi strîngătoare. De fiecare dată cînd bărbatul pleca să facă negoţ, ea turna pe furiş puţin ulei într-un ulcior de lut pe care-l ascundea în pivniţă.

Iarna treburile lui Tzian au început să meargă foarte prost, iar pe la anul nou nu mai avea ce vinde. Îi povesti nevestei necazul lui, iar aceasta îi spuse:

— Ia din pivniţă ulciorul cu ulei, l-am păstrat pentru tine!

Astfel, datorită nevestei economisitoare, familia lui Tzian a trecut cu bine prin impas. Tzian era foarte mulţumit şi le povestea tuturor despre nevasta lui cea strîngătoare.

Odată el îi spuse aceasta şi prietenului său Tai, care vindea calendare, iar de la Tai a aflat şi nevasta lui.

„Nici eu nu sînt mai proastă decît nevasta lui Tzian“ — se gîndi ea şi hotărî de asemenea să-l ajute pe bărbatu-său. În fiecare zi ea lua pe furiş cîte două calendare şi le ascundea.

Pe la sfîrşitul anului se strînsese un teanc întreg. A venit anul nou. A venit timpul să se plătească datoriile. Bietul Tai săracă cu totul; vine el şi i se plînge neveste-si:

— Bani n-avem, marfă nu am deloc, cu ce-o să trăim, nu ştiu!

— Dar eu ştiu! spuse veselă nevasta şi aduse un coş întreg de calendare vechi; vinde-le pe astea, le-am strîns eu pentru tine.

Tai n-a mai zis nimic s-a mărginit doar să dea din mîini. Cine o să cumpere calendare de anul trecut?

Un vocabular literalmente bogat

de M. SÎNTIMBREANU

Ilustrații: ARNO

Cîndva, cuvîntul „vocabular" a fost legat de cele mai tainice suferințe ale bunului meu prieten Guluță St. Al. Grigore.

Da, Guluță n-avea „vocabular". N-aș fi ajuns poate nici eu să spun ceva despre acest delicat subiect dacă acum cîtva timp nu l-aș fi văzut citind.

— Citește-o! Excepțională carte, literalmente excepțională, i-a spus prietenul său Andrei, căruia îi plăceau expresiile „grele".

Guluță citea din cartea „literalmente excepțională" la măsuța de piatră din curte, sub bolta unor vrejuri de măceș.

...„În față cobora abrupt malul de lut cafeniu, iar în spate se întindea un crîng întunecos..." (bîrtie — trece 2—3 pagini)...„Văzduhul era liniștit, străveziu, îmbălsămat"... Aș, ce-are a face (pagini răsfoite)... „Vîrfurile copacilor începură să freamăte, legănate de o adiere ușoară". Nu-mi place (răsfoit, bîrtit).

După un sfert de ceas, posomorît, Guluță închise cartea. O isprăvise. Adică n-o isprăvise. Prin gardul de șipci îl strigă Andrei:

— Ei, ți-a plăcut?

— Nu... Nu se-ntîmplă nimica... Are multe cuvinte grele...

— Care?

— Uite și tu... îmbălsămat... orologiu... circumstanțe... indiferent...

— Și nu... le-nveți?

— Ce să-nvăț? De-nvățat am învățat... acum citesc.

— Ei vezi, d-aia n-ai tu vocabular... Păi, măi Guluță, cînd dai de un cuvînt dintr-ăsta, oprește-te din citit, scrie-l, învață-l... Înveți 3—4 cuvinte noi pe zi și gata vocabularul... și să știi, cartea e excepțională, literalmente excepțională...

Guluță nu mai deschise totuși cartea. Prea nu-i plăcuse. Și din clipa aceea socoti, pentru multă vreme, că „literalmente excepțională" înseamnă ceva tare prost, cenușiu și plicticos.

Cîteva zile mai tîrziu, tot în curte și tot la măsuța de piatră, Guluță citea. Citea altă carte și cu totul alt fel...

— Ăăă... ăăă... Pavilion—pavilion—pavilion... aaa ... Candid... candid... candid... ăăă actual... ac-tu-al... consimțămînt... așa... consimțămînt.

— Ce citești, Guluță? îl întrebă Andrei.

— O carte.

— E o carte oribilă. Literalmente oribilă... Crede-mă.

— Literalmente cum?

— Oribilă.

— Ce faci?

— Notez... toate cuvintele... seara le tocesc... Uite numai de aici din 25 de pagini am scos 120 de cuvinte... privește... Bună carte.

Și din această clipă Guluță socoti că literalmente oribil înseamnă ceva bun, ceva interesant și cîteva nopți dormi cu cartea „literalmente oribilă" sub pernă. Iar înainte de a adormi, deschizînd carnetul, tocea pe nerăsuflate:

— Pavilion, candid, ca sentiment — discret — 3-4 pe zi? 5—60... 100 învăț... O să le arăt eu vocabular... Diplomat, telescop, cerebral, mormîntal, mersi... S.O.S... capricios...

În clipa cînd pe vrejuri nu mai rămăsese o frunză, lui Guluță nu-i mai ajungeau cele 4 buzunare pentru toate carnețelele cu expresii. Seară de seară le răsfoia și le tocea cîntînd. Dar rezultatele, adevăratele rezultate se observau în discuțiile pe care le ducea:

— Guluță, dă-mi să mușc și eu din măr, îl ruga vreun coleg.

— Ei nu, nu așa... Nu-i sanitar... Dă-mi un briceag să-l cizelez... Așa... Uite, îl împart în două avantaje... Ei, zi, nu-i mărinimos? Ți se lichidează gura... Ionatane, băiete... Literalmente oribil. Are o tanti a mea o livadă foarte conștiincioasă. Cu mere de tot felul: mai mici, mai mari, mai actuale... Astea sînt cele mai bombastice și dulci... Literalmente oribile, ce mai încoace și-ncolo.

— Dar nu-s deloc oribile...

— Ești un mofturos... Nu-ți mai dau niciodată...

— De ce te-ai supărat? Sînt excepționale... literalmente excepționale...

— Să-ți fie rușine... După ce-l mănînci de-ți trosnește limba mai zici așa și pe dincolo... Nerecunoscătorule, colaboratorule, avicultorule...

Colegii erau împărțiți: „are vocabular", se minunau cîțiva făcînd ochii mari cînd Guluță dădea buzna în recreații țipînd cît îl ținea gura:

— Fraților, ura, am făcut o teză literalmente oribilă... Îmi dă 5...

Alții înălțau din umeri: „Aș, n-are vocabular"...

— N-ai vocabular..., i-a spus și tovarășul profesor de zoologie punîndu-i în mînă un extemporal cu semne mari și cu o notă mică... Ascultă și tu ce-ai scris: „Șoarecele de cîmp este un animal falimentar... Trăiește pe ogoare și mănîncă în serpentine. De aceea trebuie recenzat fără milă fiind foarte virulent și colateral..." Adică, cum mănîncă în serpentină? În serpentină... pe săturate... face pagube nemaipomenit de acustice... fiindcă este virulent și colateral... cum s-ar zice, cum să vă spun? De unde știi cuvintele acestea?

— De aici... poftim. Scoate Guluță unul din carnețele. E munca mea, tovarășe profesor: mormîntal — candid — avid — mărinimos... brutal... caracter...

— Ia stai... Ce-i aia mărinimos, avid?

— Tovarășe profesor, rîdeți de mine. Mărinimos e un măr inimos. Și avid? De la vid... Avid înseamnă că nu e vid...

În clipa aceea clasa n-a mai fost împărțită... Rîdeau toți.

Zilele următoare nu l-am mai văzut pe Guluță, în curtea cu măsuța rotundă de piatră. Dar, să nu mint, l-am văzut o dată. Nu l-am stingherit. Citea... Din cînd în cînd se oprea și deschidea o carte groasă pe a cărei copertă era scris cu litere albastre „Dicționar". Apoi, deodată, m-a zărit și m-a întrebat:

— Complot, ce-nseamnă?

— O înțelegere tainică împotriva cuiva, împotriva...

— Nu compot?

— Nu.

— Aha...

Da, băiatul întreba, lucra cu dicționarul, căuta înțelesul fiecărui cuvînt nou, fiecărei expresii noi. Doar două expresii, și acelea vechi, au rămas neînțelese „literalmente oribil" și „literalmente excepțional"... Aceasta însă nu l-a împiedicat pe Guluță St. Al. Grigore să țină un cuvînt de mulțumire unor artiști ce vizitaseră școala... Îi plăcuse atît de mult programul încît trei colegi trebuiau să-l țină pe scaun cînd artiștii se înclinau în fața micilor spectatori...

— Bravo! Bis... biis... Literalmente oribil au cîntat, striga din toate puterile Guluță.

— Ce tot trăncănești? Cum oribil?

— Puțin zis... oribil. Bis... Mă duc să le mulțumesc... Tovarăși, tovarăși, vă mulțumesc... a fost o seară... literalmente oribilă... vă mulțumesc în numele tuturor...

Ce hărmălaie s-a iscat... și ce ghionți a încasat Guluță! Și poate mai mult din ghionții îndesați decît din hărmălaie a înțeles băiatul că oribil nu înseamnă nici pe departe... frumos.

De unde oare a putut să facă rost Guluță în cinci minute de un buchet mare de crizanteme, n-aș putea spune. Doar că, exact la ieșire, Guluță i-a întîmpinat pe artiști, îmbujorat.

— Iertați-mă, am greșit... cum să spun... chestie de vocabular... Mi-a plăcut mult... A fost o seară... exce... excepțională... literalmente excepțională...

Și toată sala aplauda...

A doua zi, nu știu cum, în grădina școlii nu mai era nici o crizantemă.

SFAT DE TAINĂ IN CASTELUL HUNEDOAREI

de AL. CALISTRAT — Ilustrații : DEM

Oștenii care stăteau de strajă în dimineața aceea pe meterezele Castelului de la Hunedoara primiseră poruncă strașnică să scruteze neîncetat zarea, să nu-și dezlipească privirile de pe drumul care venea de la munte, trecînd peste moșia Simeriei, și să dea de veste, cînd vor vedea vreun pîlc de călăreți îndreptîndu-se spre castel. Erau oameni încercați în lupte, săteni din țara Hațegului, pentru care cuvîntul domnului, voievodul Ardealului, Ioan Corvin de Hunedoara, era lege.

Ziua trecuse aproape în întregime, fără să se întîmple nimic. Spre chindie, stăpînul locurilor veni el însuși în cercetare pe metereze. Bă se urcă chiar în turnul cel mai înalt, căruia i se spunea „nebojsa"[1] și cercetă nerăbdător depărtările, alături de străjeri.

Iancu de Hunedoara, cum i se mai spunea voievodului, era pe vremea aceea un bărbat care depășise de mult amiaza vieții. Vremea îi presărase pe pletele lungi, care-i încadrau obrazul, promoroaca anilor. Nu era înalt de stat, dar era voinic, bine legat și puțin încet în mișcări, ca toți aceia obișnuiți să poarte armurile grele vreme îndelungată. Cu toate acestea, fiecare pas vădea o putere trupească neobișnuită. Avea privirea aspră, neînduplecată, dar care te făcea să citești în ea un om drept, nepărtinitor și cinstit. Nu purta barbă, ci numai mustăți lungi, răsucite în sus, după moda nobililor maghiari de pe acea vreme. Costumul îi era bogat. Purta o tunică scurtă cu găetane de mătase, peste care era încins cu o curea de care atîrna sabia cu lama lată și mînerul bătut totul în nestemate.

Oșteanul pe care-l întîlni în turn era înarmat cu o halebardă cu tăiș luciu. Își salută stăpînul care se apropia cu pași apăsați de una dintre ferestruici și privi spre vale. De pe creasta de deal rîpos pe care era construit, castelul domina toată împrejurimea.

Seniorul Hunedoarei privi o vreme în tăcere, apoi vorbi fără să se întoarcă spre oșteanul care rămăsese în spatele său :

— Îmi pari cunoscut la chip ! Cine ești, voinicule?

— Gheorghe din Teliuc, măria ta.

— Valah?

— Valah, măria ta.

— Țăran?

— Țăran, dar acuma oștean al măriei tale, răspunse isteț străjerul.

Voievodul se întoarse încet și-l privi pe oștean, măsurîndu-l din cap pînă în picioare. Un zîmbet vag îi încreți coada ochilor cînd spuse:

— Sîntem atunci de un neam, bădie Gheorghe.

— Cum spui, măria ta.

— Te știu acum... ești de mult în slujbă?

— De mult, măria ta. De cînd ai venit din țara talienească, m-am războit cu turcii la dreapta măriei tale. Și la Sibiu, și la poalele Ruscăi, și la Semedria la cetate, și la Cîmpia Mierlei... pretutindeni.

Voievodul rămase o vreme gînditor.

— Pretutindeni... da, da... așa e bădie Gheorghe... tu și ai tăi, oameni ca tine porniți dela coarnele plugului și din codrii noștri, mi-ați fost totdeauna alături împotriva păgînilor. Voi mi-ați fost și-mi sînteți tăria oastei... Ne mai așteaptă vremuri de grele încercări... Osmanîli s-au ridicat iarăși cu sultanul lor Murad să asuprească popoarele, Și fără tăria brațului nostru va fi vai și amar de noi toți... și de cei din Țara Romînească, și de cei din Țara Moldovei...

---

[1] Nebon înseamnă pe sîrbește cer.

Oșteanul își ascultă stăpînul, fără să-și dezlipească ochii de la drumul care venea de departe. Acolo unde linia cîmpului se topea ca într-o negură se iscase un nor de praf care-i atrăsese atenția. Își încordă privirea ageră.

—Măria ta! și mîna i se întinse spre locul cu pricina.

— Am văzut, spuse domol voievodul.

Norul creștea mereu. Se apropia. Părea să fie o ceată mai mare de călăreți, care se îndrepta în goană spre castel. Mai trecu o vreme. Prieteni sau dușmani? Vremurile erau tulburi prin anul 1444, și marii nobili al țării se țineau înconjurați de oaste personală în castelele lor întărite ca niște fortărețe.

— Sună tocsinul!

Oșteanul se repezi la un clopot care atîrna în apropiere și începu să sune cu putere. Castelul prinse deodată viață. Pe metereze și la toate ambrazurile se iviră apărătorii gata de luptă.

În turnurile de strajă, de-a dreapta și de-a stînga porții principale, foiala era mai mare. Un ofițer tînăr, ținînd în mîini un steag alb, pe care era brodat blazonul Corvineștilor, corbul negru cu inelul în cioc și leul purpuriu cu coroane în gheare, înainta înconjurat de ostași, de marginea zidului, în așteptarea celor ce se apropiau.

Se înserase de-a binelea. Călărețiii se aflau acum la poalele dealului. Doi dintre ei înaintară la pas pe puntea care suna a gol, peste prăpastia umplută cu apă a șanțului ce înconjura castelul. Cel mai chipeș purta și el un stindard pe care se afla brodat un blazon tot cu un corb, care ținea în cioc o cruce de aur.

Oșteanul care-i însoțea duse la gură cornul ce-i atîrna la șold și sună prelung de trei ori.

— Hei!... Voi cei din cetate!

— Pe cine căutați? Și cine sînteți? întrebă la rîndu-i ofițerul de pe metereze.

— Sîntem soli ai puternicului domn Vlad Basarab din Țara Romînească, herțeg[2] al Almașului și Făgărașului și stăpîn al ținuturilor pînă la marea cea mare. Domnul nostru întreabă dacă e binevenit în casa marelui voievod Ioan Corvin de Hunedoara.

— Așteptați! răspunse ofițerul, și dispăru de pe metereze. Curînd după aceea, podul mobil se lăsă în fața oaspetelui așteptat. Porțile grele de stejar, ferecate cu chingi de fier, se dădură în lături. Sub boltă apăru însuși Ioan Corvin, însoțit de doi tineri frumoși la chip și mîndri la port, fiii lui, Ladislau și Matei.

Puntea răsună curînd de tropotul greu al cailor care pătrunseră în curtea interioară a castelului. Voievodul Vlad Basarab descălecă și se apropie cu pas sigur de voievodul Ardealului.

— Fii binevenit în casa mea, măria ta!

— Bine te-am găsit, măria ta, răspunse Vlad.

Era un bărbat între patruzeci și cincizeci de ani. Fiu al marelui domnitor Mircea Basarab, moștenise de la tatîne-său vitejia și inteligența, dar nu și cumpătarea. De aceea, dar și din pricina ordinului Dragonului[3], care-i strălucea totdeauna pe piept, oamenii simpli îl porecliseră cu sfială Vlad Dracul.

Cei doi voievozi se îmbrățișară. Domnitorul Țării Romînești îi îmbrățișă și pe cei doi prinți, după care tuspatru, urmați de boierii munteni și cîțiva nobili de la curtea lui Ioan Corvin, urcară treptele largi de piatră care duceau în castel.

Curînd liniștea coborî peste castel. Pe ziduri, în locurile unde se aflau străjile ardeau făclii muiate în rășină. Numai chemarea oștenilor de pe metereze mai spinteca din cînd în cînd tăcerea nopții. Lumini nu se vedeau nicăieri.

Tîrziu, cînd liniștea era deplină, ușile a două încăperi aflate fiecare în alt colț al castelului se deschiseră cu băgare de seamă. Doi oameni învești mîntați în haine întunecate se îndreptară cu băgare de seamă spre marea sală a cavalerilor, aflată la catul întîi. Unul era Ioan Corvin, iar celălalt domnitorul Vlad Basarab. Ajunseră aproape în același timp în fața ușii străjuite de același Gheorghe din Teliuc. Oșteanul îi salută, îndepărtînd halebarda cu brațul întins spre dreapta sa.

Ioan Corvin apucă candelabrul cu lumînări aprinse care se afla pe o consolă și, deschizînd larg ușa sălii cavalerilor spuse:

— Intră, măria ta!

Apoi, întorcîndu-se spre strajă, îi dădu poruncă:

— Nimeni să nu afle că sîntem aici la sfat de taină. Și de va afla careva... să nu o mai poată spune altuia!

Oșteanul privi drept în ochii voievodului, fără să clipească. După aceea, ușa grea, înflorată cu cuțitul, se închise.

În marea sală a cavalerilor nu se mai afla nici o altă lumină în afară de aceea a candelabrului pe care Ioan Corvin îl puse pe masa din mijlocul sălii. Lumina era prea slabă, astfel că nu pătrundea în ungherele cele mai depărtate, care rămîneau cufundate într-un întuneric de smoală.

[2] De la cuvîntul «herzog» (germ.), care înseamnă duce.

[3] Ordin cavaleresc conferit lui Vlad Dracul de Sigismund de Luxemburg, regele Ungariei.

— Te ascult, măria ta, spuse cu glas întunecat Vlad Dracul așezîndu-se într-un jilț de lemn sculptat. Pentru ce m-ai făcut să mă întorn cu cale de la trecătoarea Jiului, spre a cere adăpost în Castelul Hunedoarei?

Ioan Corvin îl privi drept în luminile ochilor:

— Precum o știi prea bine, mărite domn, spuse el apăsat, osmanlîii se mișcă din nou. Zeci de bătălii am dat cu ei și una singură am pierdut-o. Dar sultanul Murad e dîrz și vrea să înfrîngă Ungaria și pe slăvitul nostru rege Ladislau, al cărui prea plecat vasal sînt. Va trebui să unim din nou puterea tuturor țărilor creștine, spre a face față valului cotropitor al slujitorilor semilunei... La sfatul de la Seghedin nu ți-ai spus ultimul cuvînt. Vom porni în curînd împotriva lui Murad. Vom trece dincolo de Dunăre ca să-l izgonim de pe pămînturile creștinătății. De ești alături de noi, atunci îmi ești prieten, și domnia îți este asigurată... Gîndește-te, în Țara Romînească, în Moldova ca și aici sînt oameni de același sînge!

Vlad rămase o clipă tăcut, apoi grăi răspicat:

— Eu sînt domnitorul unei țări mici, neînsemnate... Osmanlîii sînt puternici... Nu uita, mărite voievod, ce a pătimit tatăl meu, slăvitul Mircea, domnitorul Țării Romînești, cînd s-a alăturat oștilor Apusului în lupta de la Nicopole! Cînd a venit Baiazid asupra lui la Rovine, au cine i-a stat alături? Oștile Apusului? Nu! Ci oastea țării, oastea țăranilor și a boierilor care și-au apărat glia strămoșească. Vremurile sînt grele, și o vorbă bătrînească spune: sabia nu taie capul plecat... Va veni și pentru noi vremea răfuielii!

Puternicul voievod al Ardealului nu se așteptase la atîta hotărîre. Se ridică, în semn că sfatul era gata.

În clipa aceea, o armură zăngăni straniu din întuneric. Cei doi rămaseră o clipă nemișcați, apoi privirile li se întîlniră. Ce să fie asta? Oare vreo ureche dușmană să fi prins ceva din sfatul de taină al celor doi stăpînitori?

Ioan Corvin apucă plăselele jungherului și-l jucă în teacă. Mîna lui Vlad Dracul apucă mînerul hangerului domnesc și-i imită gestul. Voievodul Ardealului își privi oaspetele drept în albul ochilor și clipi cu înțeles.

— Să mergem la odihnă, măria ta, spuse el. Sfatul bun ne va veni peste noapte. Apoi, întorcîndu-se spre ușă, strigă: „Strajă!"

În cadrul ușii apăru Gheorghe din Teliuc.

— Strajă, repetă voievodul. Ia lumina și du-l pe măritul domnitor pînă în camera lui. Apoi murmură încet printre dinți: „O scorpie se află ascunsă în armura dintre ferestre!"

Oșteanul păru să nu fi auzit nimic. Ocoli masa și pe cei doi domnitori, apropiindu-se de locul arătat. Prin viziera lăsată a armurii, doi ochi îi urmăreau orice mișcare. Mai făcu un pas și apoi, cu o mișcare fulgerătoare, apucă un buzdugan

de stejar ce se afla sprijinit de perete, îl roti și izbi cu sete în coif. Se auzi un icnit, și armura se prăbuși cu vuiet pe pardoseala de piatră.

Viziera coifului ridicată în grabă lăsă să apară fața spînă și gălbuie a unui bărbat. Era doar amețit. Cu mișcări dibace, Gheorghe din Teliuc îi scoase armura. Vlad Dracul privi întrebător.

— E Ištvan, servul grofului Ujlaky, spuse Corvin. Vezi bine, mărite doamne, că grofii Ungariei nu văd cu ochi buni ca un valah să fie voievod al Ardealului și conducător al oștilor regești. Cu atît mai puțin i-ar bucura prietenia noastră, dar nu i-ar supăra deloc vrajba dintre noi.

Vlad Dracul privi încruntat și nu dădu nici un răspuns. Corvin se întoarse spre Gheorghe din Teliuc și-i spuse:

— Leagă-l și hai cu noi!

Grupul se strecură pe coridoarele întunecate ale castelului, pînă într-un colț îndepărtat. Acolo o fereastră dădea spre o curte interioară din care se ridica un miros greu de fiară. Voievodul Ardealului făcu un semn. Oșteanul deschise fereastra, și trupul iscoadei se prăbuși în întuneric. Se auziră niște răgete și apoi se așternu tăcerea.

— Așa pier dușmanii noștri, spuse Ioan Corvin. Fiarele din curtea aceasta n-au grai și fac judecată dreaptă.

Înainte de ivirea zorilor, domnitorul Țării Romînești își trezi oamenii. Puntea se lăsă din nou peste șanțul de apărare, și ceata de călăreți, al cărei tropot se mai auzi o vreme, dispăru curînd.

În noaptea aceea izbucni dușmănia neîntemeiată dintre cel mai mare și mai viteaz conducător de oști al veacului acela, Ioan Corvin de Hunedoara, și Vlad Dracul, domnul Țării Romînești. Peste cîteva luni, înfrîngerea armatelor creștine la Varna dovedea că Vlad Dracul, prevăzător, avusese dreptate să se supuie sultanului. Dar și Ioan Corvin, care-și înțelesese rolul de apărător al Europei în fața năvalei otomane nu era mai puțin îndreptățit. Împrejurări potrivnice au dus la dezbinarea celor doi voievozi, astfel încît Vlad Dracul și fiul său, deși luptară contra turcilor, au plătit cu capul la Tîrgoviște o trădare pe care nu o făcuseră.

Aceasta a fost noaptea sfatului de taină din Castelul de la Hunedoara.

Minciuna

de NINA CASSIAN

Ilustrații: ARNO

Ieri, mergeam pe stradă. Cînd, deodată,
Ce să vezi? Un crocodil se-arată!
Vine către mine, verde, mare
Cu optsutetreizeci de picioare.
„Ia te rog, i-am spus. Să nu-mi cați price
Că-ntr-o clipă te strivesc, amice!"

El s-a speriat îngrozitor
Și-și aduse-un lup într-ajutor.
Nu era un lup cum vezi oriunde.
Avea patru cozi și-un corn în frunte.

„Poți să ai și șase cozi, și zece,
I-am strigat — că tot mă lasă rece!"

Și-am răcnit o dată: o-ho-ho!
De-au tulit-o care încotro.

... Nu-i nimica. Spune cîte-i vrea,
Că tot nu te crede nimenea.
Dar cînd iei un 2, atunci îmi pasă
Dacă spui c-ai luat un 5, acasă.
Aia e minciuna cea mai mare
Că o poate crede fiecare.

Inceput de prietenie

Horogaş Teodor este un vechi corespondent al revistei noastre. Cu ani în urmă, el ne-a mărturisit dragostea lui nemărginită pentru aviaţie. În ultima corespondenţă, Teodor, ne vorbeşte despre o bucurie a lui. A primit răspuns la o scrisoare adresată unui tov. aviator. Cînd i-a scris, l-a întrebat ce trebuie să facă pentru a deveni pilot. Iată ce-i răspunde tov. comandant de aeronavă:

„Tovarăşe Horogaş, am primit scrisoarea dumitale prin care mă rogi să-ţi dau cîteva indicaţii cu privire la pilotaj. Sînt impresionat de perseverenţa cu care te ocupi de problema zborului. Ca să fii un bun pilot trebuie să înveţi bine la şcoală; problemele cele mai importante sînt geografia, matematica şi bineînţeles şi celelalte materii. Pilotajul cu planorul cere să ai 7 clase. Pentru zborul cu motor sînt necesare cel puţin 10 clase.

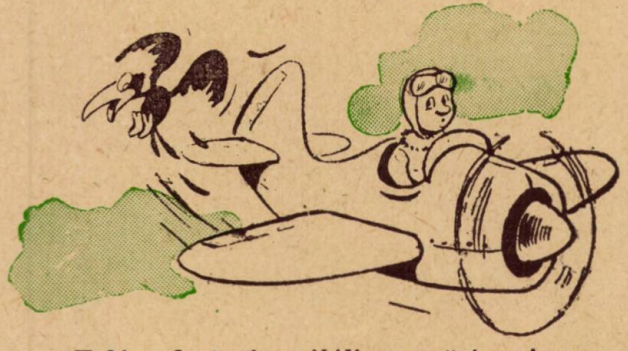

E bine dacă ai posibilitatea să înveţi o meserie şi în special mecanica. Şi altă meserie e bună, întrucît aviaţia prezintă riscul de a fi oprit de la zbor dacă mai tîrziu vei suferi de vreo boală care te-ar putea face să nu poţi practica zborul.

Pentru a lua primul contact cu aviaţia, adresează-te organizaţiei A.V.S.A.P. din regiunea Oradea, care îţi va da indicaţiile necesare. Nu e rău să te adresezi şi şcolii de zbor de la Mocrea, regiunea Timişoara. Acolo vei putea urma pilotajul dacă îndeplineşti condiţiile cerute ca: vîrstă, studii şi vizită medicală.

M-am uitat pe hartă dar nu am găsit comuna Butan. Raionul Aleşd îl cunosc din zbor. De multe ori trec cu avionul de pasageri peste Aleşd. Cînd se face mai cald, într-o duminică, voi face o excursie pînă la voi în comună să ne cunoaştem. Atunci o să putem discuta mai mult.

Eu sînt pilot la Tarom. Am zburat peste 1.500.000 km şi am peste 7.500 ore de zbor în carieră.

Pilot comandant de aeronavă
MORARU IOSIF"

Cu micii noştri prieteni

În scrisoarea mea vreau să-ţi fac cunoscute unele realizări din activitatea mea şi a prietenilor mei Cioflec Stelian, Rafiroi Maria şi Leancă Mihai.

Împreună, noi am reparat într-una din zile mobilierul grădiniţei de copii nr. 1. De asemenea, de mai multe ori, am prezentat cu aparatul de proiecţie al şcolii, diafilme, la care au asistat copiii de la grădiniţa romînă şi maghiară.

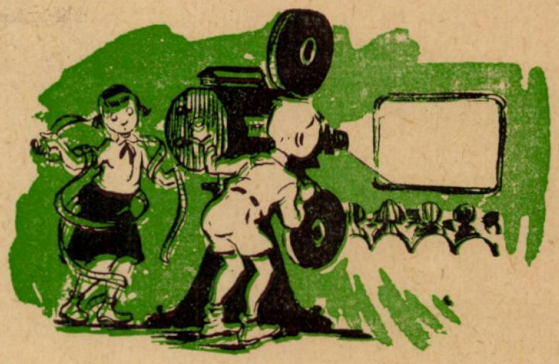

După felul cum copiii s-au comportat, am înţeles că le-a plăcut mult diafilmul „Copii, nu vă jucaţi cu focul"!

În viitor o să-ţi mai scriu despre realizările noastre.

Cu bine
LEANCĂ VIRGIL,
com. Araci, raionul Stalin, reg. Stalin

Despre Musia, Orlic I şi Orlic II

Eu iubesc foarte mult caii. Noi avem trei cai: Musia, Orlic I şi Orlic II. În timpul meu liber îi duc la păscut. Mie îmi place mai mult Orlic I, deoarece e pe măsura mea la călărie. Orlic II e mînz şi vreau să-l dresez. Numele Orlic i l-am pus după numele calului din filmul „Un pichet în munţi" şi după numele comunei noastre, Orlea. Aş dori mult ca în paginile revistei să găsesc şi ceva material în legătură cu dresajul cailor.

O altă ocupaţie în timpul meu liber este înotul. Eu şi prietenii mei ştim să înotăm destul de bine, fiindcă avem şi condiţii. În apropierea comunei noastre se află Dunărea şi balta Potelu. Şi tot pe aici se află şi iarbă grasă pentru caii noştri.

Salut voios de pionier!
COSTEL M. MARINESCU
com. Orlea, raionul Craiova, reg. Craiova

Păţaniile lui Muks şi Mor

de W. KRUMBACH

Familia de pitigoi
Căsuţă şi-a clădit
În pomişor. Era în toi
Un vesel chef, vestit.

Ciripituri şi dulce tril,
În tufe se-auzeau,
Cînd Fritz se-apropie tiptil:
— O, e un cuib! Îi iau...

El creanga-n jos o îndoi
S-ajungă la cuibar.
Bătrîna pasăre-o zbughi
De spaimă-ntr-un lăstar.

Dar, deodat-au apărut,
Din tufe, Muks şi Mor
Lătrînd. Şi Fritz, cînd i-a văzut,
A luat-o la picior.

Căzu-n urzici săracul Fritz
Şi-şi băşică spinarea,
Iar pitigoii, liniştiţi,
Porniră iar serbarea.

În romîneşte de M. MONORANU

Întîmplare cu cucul

de KAROL KORD

În cameră la Florek în perete
Un ceas cu cuc măsoară vremea, clar,
Tic-tacul său străvechi pe îndelete
Tot picură secundele arar...

Cînd ora se apropie precisă
Un arc tresare gata pentru lucru
Şi printr-o ferestruie larg deschisă
Se-arată vesel cucul: cucu! cucu!

Deşi nu-i viu, ceasornicul nu minte
'Naintea tuturora el se scoală.
Bunica de cînd e îl ţine minte,
Pe Florek îl trezeşte pentru şcoală.

Dar într-o caldă zi de primăvară,
Cînd zorile se răsfrîngeau în geamuri,
Un „cu-cu!" cunoscut zvoni pe-afară
Şi parcă răsuna pitit prin ramuri.

Sări deodată Florek în picioare
Şi somnoros strigă de la fereastră:
— Vai, ceasul a fugit afară-mi pare,
S-a plictisit cumva, în casa noastră?

Apoi deodată se porni să rîdă
Şi peste frunte se lovi-nciudat:
— Bine că n-a fost nimeni să m-audă;
Păi ăsta e un cuc adevărat!

În romîneşte de I. ZAMFIR

Cum trebuie să te porţi

de S. MARŞAK

Pe urs, vreo şase ani aparte
L-au instruit cum să se poarte:
— Cînd la ospăţuri eşti poftit
Să nu te-apuci de mormăit,
Să nu fii dur şi îngîmfat,
Ci delicat.

La cunoscuţi să te înclini
Scoţîndu-ţi pălăria.
Să nu calci lumea pe picior,
Să nu prinzi puricii din zbor,
Prin tîrg pe la tarabe
Nu merge-n patru labe.

Să nu strănuţi cumva căscînd,
Acel ce cască tare
S-astupe-i obligat oricînd
Cu laba gura-i mare.

Pedant, dar şi supus să fii,
Ca nimeni calea să n-ţii.
Să mi-i cinsteşti pe bătrînei,
Iar pe mătuşa ta ursoaică
Acasă s-o conduci de gaică
Pe ceaţă sau polei!

Aşa pe bietul Moş Martin
L-au tot strunit, să-l facă fin
Vreo şase ani fără folos,
Degeaba zilele s-au scurs;
Ce-i drept — era politicos —
În fond rămas tot urs.

El saluta vecinii,
Cumetrele şi finii.
La cunoscuţi le făcea loc
Scoţîndu-şi pălăria,
Dar pe străini cu-al ghetei toc
Greoi şi fără treabă
El mi-i călca cu laba.

Şi nasu-n „oală" şi-l băga,
Ovăz şi iarbă tăvălea.

Cu burta sa cît un cavou
Ghiontea mulţimea prin metrou,
Ameninţînd pe cei bătrîni,
Ba chiar cîte-o nevastă,
Că de-o să-i cadă lui în mîini
Le rupe cîte-o coastă.

Vreo şase ani pe Moş Martin
L-au tot strunit să-l facă fin.
Profesorii — cum aţi văzut —
Degeaba timpul şi-au pierdut.

În româneşte de I. BURCA

Transmitem concertul din pădure

de JEAN WAGNER

Ilustrații: MUSTEȚEA

Ați urmărit fără îndoială, de multe ori, stînd în fața aparatelor voastre de radio, desfășurarea unui meci de fotbal, a unui spectacol de operă sau a unui concert, care aveau loc la distanțe de sute sau chiar mii de kilometri de voi. V-ați întrebat, desigur, cum se realizează aceste transmisiuni radiofonice?

Aceeași întrebare și încă multe altele mi le puneam și eu cînd eram ca voi și țineam cu tot dinadinsul să le aflu răspunsul...

Au trecut mulți ani de atunci, și am făcut în acest timp sute de transmisii, ca inginer de sunet la radio, dar de nici una nu-mi amintesc cu atîta duioșie și emoție ca de prima transmisie la care am luat parte.

Într-o zi, un ascultător ne-a trimis o scrisoare în care propunea ceva extrem de original. Printre altele, el ne scria: „V-aș fi foarte recunoscător dacă în una din emisiunile dv. ne-ați putea transmite trilurile vestitelor noastre privighetori, dar nu de pe discuri, ci chiar din inima pădurii".

Ideea a fost găsită foarte interesantă și iată că o echipă de tehnicieni s-a deplasat într-o pădure bătrînă unde se găseau cele mai renumite privighetori din toată țara, dintre care, una mai ales, probabil crăiasa privighetorilor, cînta atît de frumos, cum n-a cîntat nici o altă privighetoare înaintea ei.

Tehnicienii s-au furișat cu prudență pînă la 20 de metri de bătrînul stejar de unde răsuna în fiecare seară duiosul cîntec al privighetorii. Pentru a camufla luciul metalic al microfonului, ei l-au acoperit bine cu crengi înfrunzite și apoi s-au retras în liniște.

Transmisia concertului din pădure trebuia să aibă loc peste cîteva zile. Aflînd de intenția noastră, multe posturi de radio străine ne-au rugat să li se permită să retransmită și ele la rîndul lor acest program.

În sfîrșit, sosi și seara transmisiei. Conducerea radiodifuziunii a hotărît ca, în așteptarea concertului privighetorii, începînd de pe la orele 20, să transmită din studio un program de muzică ușoară.

Maestrul de sunet, care era pus în directă legătură cu microfonul din pădure, asculta încordat ca să nu piardă cumva începutul cîntecului privighetorii. Dar minutele treceau, încordarea și nerăbdarea deveneau tot mai mari și pe cablul din pădure nu se auzea nimic.

— Mai controlați o dată cu casca, poate a binevoit să înceapă, ceru inginerul-șef.

— Nu se aude nimic... Ce ne facem?

Deodată răsună vocea gîtuită de emoție a inginerului de transmisie: „Atenție, liniște... parcă se aude ceva. Gata, a început!".

Maestrul de sunet învîrti repede de cîteva butoane. Concertul din studio se stinse și în același timp începu cîntecul mult așteptat. Cu toții eram încîntați de neîntrecuta melodie care răsuna din difuzor.

— Minunat, spuse unul dintre noi. Și ce clar se aud trilu...

Dar silabele următoare i se opriră în gît, și o paloare îi acoperi fața: din difuzor răsună deodată un uruit puternic, un zgomot urît și enervant care acoperi brutal vocea delicată a celebrei privighetori.

Ce era de făcut? Inginerul-șef, care era acolo, își puse o pereche de căști pe urechi și le introduse direct pe cablul care sosea de la microfonul din pădurea îndepărtată. După ce ascultă o clipă, el clătină trist din cap:

— Defecțiunea nu e de la noi din studio. Zgomotul vine pe cablu, probabil chiar din pădure.

Aceasta însemna că lucrurile stăteau cît se poate de prost. Tehnicienii mai aşteptară cîteva minute, în speranţa că bîzîitul neplăcut va dispare totuşi, dar zgomotul continua să tulbure emisiunea fără să se sinchisească măcar de ea. Ce a urmat, vă puteţi lesne închipui.

Emisiunea festivă a trebuit să fie întreruptă pentru ascultători, cu mult înainte de sfîrşit, „din cauza unei defecţiuni tehnice", după cum a anunţat crainicul.

Numai tehnicienii nu se clintiră din loc. Ei continuau să asculte cu răbdare zgomotul, făcînd tot felul de presupuneri.

— Probabil că bate vîntul direct pe microfon, îşi dădu unul cu părerea.

— Sau vreun ştrengar ne-a descoperit microfonul şi...

— E imposibil! îl întrerupse şeful echipei care făcuse instalaţia din pădure. L-am ascuns atît de bine, acoperindu-l cu crengi înfrunzite, încît...

— Cu ce l-aţi acoperit? sări ca ars inginerul-şef. Cu frunze?

Ne uitam cu toţii miraţi la el. Acesta începu deodată să imite cu voce puternică tonul supărător al zgomotului şi ieşi aproape alergînd din cabina de regie tehnică.

Peste cîteva clipe ceilalţi auziră încercînd cîteva clape pe un pian din studioul alăturat. După ce găsi, în sfîrşit, tonul asemănător zgomotului din pădure, inginerul-şef se repezi în biroul său. Cînd se întoarse, el nu mai fredona, în schimb ţinea în mîini o carte groasă, pe care o răsfoi nervos, nereuşind să găsească ceea ce căuta.

— Cîte oscilaţii pe secundă are nota si_2?

— Douăsute patruzeci şi patru, răspunse imediat maestrul de sunet.

— În acest caz totul este cît se poate de limpede. Ce idee! Să se acopere un microfon cu frunze! Şi ieşi trîntind uşa.

Tehnicienii nu înţelegeau absolut nimic, dar, bineînţeles că nu voiau s-o mărturisească, aşa că se mulţumiră să clatine din cap îngînduraţi. Eu înţelegeam şi mai puţin, şi cînd am luat cartea în mîini totul deveni de-a dreptul un mister pentru mine. Pe copertă era scris cu litere mari: „Zborul insectelor". M-am hotărît atunci să-i duc şefului cartea şi să-l rog să-mi explice totul.

— Ce te frămîntă? mă întrebă el zîmbind, bănuindu-mi nedumerirea.

— E vorba de eşecul acela, începui eu... Nu înţeleg nimic...

— A! Te referi la bondarul acela afurisit.

— La cine?

— La bondarul care ne-a bîzîit emisiunea.

Am făcut ochi mari şi rotunzi:

— Un bondar a fost?... Dar cum de aţi aflat-o?

— Cu ajutorul înălţimii sunetului. Şeful frunzări cartea şi-mi arătă un anumit aliniat:

— Ia citeşte ce scrie aici.

N-am aşteptat să mi se spună de două ori, ci am citit cu glas tare: „În timpul zborului muştele îşi mişcă aripile de o sută nouăzeci de ori pe secundă în sus şi în jos. Bondarul de două sute patruzeci de ori...

— Ei bine, începi să pricepi acum?

Am simţit cum roşesc. În minte începea să mi se facă lumină.

— Totul este cît se poate de simplu, continuă să-mi explice inginerul-şef. După cum ştii, sunetele se produc prin vibraţia corpurilor în aer. Cînd am auzit că microfonul fusese acoperit cu crengi m-am gîndit imediat că o insectă s-a apropiat şi a început să bîzîie lîngă membrana microfonului, lovind-o cu aripile şi producînd acel zgomot. Deoarece am stabilit cu ajutorul pianului că sunetul produs de zgomot este nota si_2, care are 244 de oscilaţii pe secundă, am ştiut imediat că este vorba de un bondar, fiindcă numai el bate de 240 de ori pe secundă, deci aproape de această cifră.

*

De atunci au trecut mulţi ani. Şi astăzi, cînd fac retransmisii din multe şi îndepărtate părţi ale globului, îmi vine uneori în minte întîmplarea cu bondarul. Cum am putut eu atunci, tobă de carte, să nu-mi dau seama de o lege a propagării sunetelor, o lege atît de simplă!

Dar aceasta a trecut. Poate că altă dată, să vă dezvălui şi vouă cîteva din „tainele" tehnice ale marilor retransmisii internaţionale.

(După EDUARD RHEIN)

LEGENDA

de AL. ȘAHIGHIAN

Ilustrații: DEM

Tot scormonind Delta, m-am oprit la Dunavăț să văd colonia de pelicani, statornicită prin împrejurimi. Dunavăț este un sat de pescari întocmit pe malul brațului Sf. Gheorghe. Pelicanii, vreo cîteva zeci, își întocmiseră cuiburile pe un grind întins, dincolo de trupul Dunării, în fața satului, ocrotiți de sihlele stufărișului, care se revărsa bogat, fără oprelişte, îmbrăcînd lacurile.

La Dunavăț am ajuns o dată cu zîmbetul cerului și curînd uriașa portocală de foc s-a ridicat de la orizont. Ședea nemișcată parcă, pe cerul limpede, la marginea pămîntului. Deasupra-i se plecau sălciile de lîngă mine și mi se părea că este un fruct ciudat și nefiresc de mare, greu și rotund, care trage în apă creanga pletoasă pe care a crescut.

Stau pe mal și privesc cum urcă portocala pe cer — în așteptarea pescarului care cunoaște drumul de apă cu ocoluri și cotituri pînă la așezările pelicanilor.

Acolo, departe, unde-și au sălașul, se rotesc păsările pe deasupra stufului, și marile lor aripi abia se mișcă. Mai mult plutesc, zvîcnind arar.

Achim, pescarul, este un tînăr negricios, cu ochii verzi. Poartă în colțul gurii un zîmbet pe care și-l păstrează fără pricină. Este singurul dintre pescari care știe calea încîlcită ce duce la împărăția pelicanilor și le cunoaște obiceiurile pelicanilor, pentru că Achim este un om deosebit. După ce-și îndeplinește datoria de pescar vrednic, care l-a făcut fruntaș, mai găsește timp să cerceteze și viața păsărilor, din belșug aflate în jurul lui. Poate de aceea îi stăruie pe față zîmbetul. Este duioșia cu care de bună seamă că întîmpină puii plăpînzi ai miilor de păsări întîlnite în drumurile lui.

Brațele pescarului cu mînecile suflecate, ai zice că sînt odgoane să lege corabia de binta unui chei. El însuși este strașnic la înfățișare. N-are mai mult de 24 de ani.

— Mergem? mă întrebă.

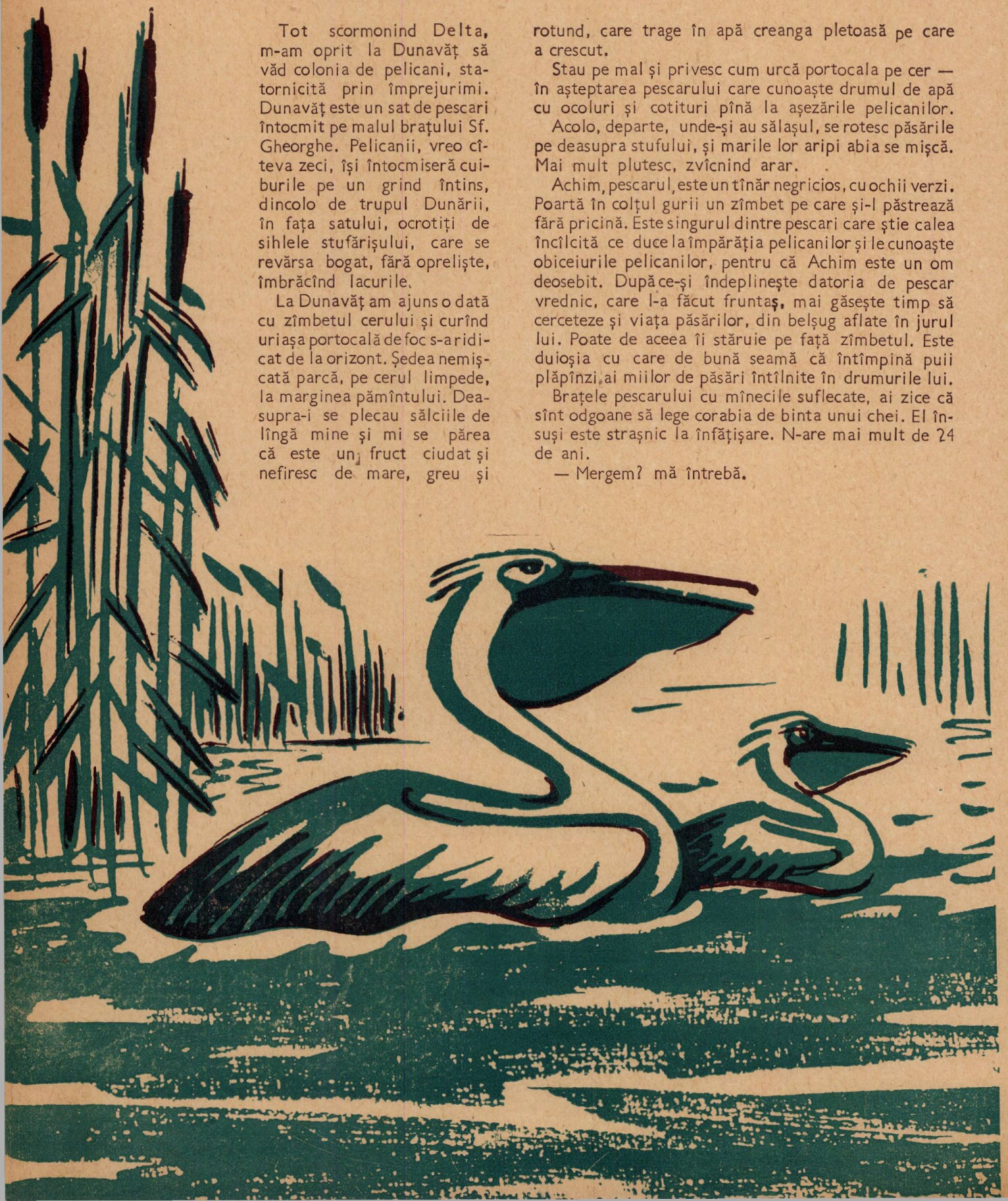

PELICANILOR

— Abia ai venit de la pescuit. Nu ești obosit?

— Cînd e vorba de păsări, uit și de mîncare, îmi răspunse, și zîmbetul său crescu răsfrîngîndu-se în ochi ca stuful.

Și te miră făptura lui spătoasă și voinică, preocupată de gingașele zburătoare care umplu Delta de la un cap la altul.

Urcăm în barca cu miros de pește proaspăt și pornim legănați de valuri.

— Vezi babițele? mă întrebă Achim, arătîndu-mi cîrdul care plutea. Noi așa le numim, babițe și babe. Sînt cele bătrîne. Se rotesc pe deasupra cuiburilor, să-ndemne puii. Și pe cînd tăia de-a curmezișul Dunărea, adăugă: odraslele încă nu s-au ridicat în văzduh și n-au prins meșteșugul plin de îndrăzneală al zborului.

Cu fața la mine, Achim vîslește domol. Lopețile se cufundă în apă, fără zgomot, ca în valuri de iarbă deasă, care foșnește ușurel.

— N-ai avut niciodată prilejul să le vezi satul! Să nu te aștepți la cine știe ce întocmire. Satul nu e sat, vezi bine, iar cuiburile sînt vreascuri și fărîmituri de stuf așezate fără meșteșug. Cînd puii sînt golași, stau neputincioși, grei și nemișcați, caraghioși, pe îngrămădeala care le închipuie cuibul. Sat îi spune pentru că-și fac cuiburile unul lîngă altul, deoarece babițele trăiesc în bună tovărășie. Bătrînii se ajută între ei hrănindu-și, mai tîrziu, puii, fără deosebire, ca să astîmpere mai curînd foamea și lăcomia acestora. Povestea spune că la începutul lumii nu trăiau în vecinătate. Numai nevoia le-a apropiat și le-a adunat la un loc, că tare greu le era traiul...

Gîrla pe care înaintăm acum, pe acolo unde stăpînesc nesfîrșite și pline de ascunzișuri minunate dulamele stufului, este un drum de poveste. Mergem ocrotiți din stînga și din dreapta de zăplazuri adînci de stuf înalt, drept, parcă să înțepe cu vîrfurile lăncilor cerul albastru de deasupra noastră. Peisajul este același tot timpul: o cărare de apă printre înaltele ierburi totdeauna la fel, dar parcă n-ai vrea să se mai termine. Canalul nu este mai lat de doi metri. O mare liniștită ne înfășoară mersul. E adîncă, necunoscută și ciudată. Nu auzi în juru-ți decît tăcerea însăși, care pare că se rostogolește în valuri grele de puf, venind de pretutindeni, din stuf, din cer și din ape. Am uitat să mai vorbesc. Achim a tăcut și dînsul și, în picioare, cu fața înainte, împinge, cu lopata în fundul puțin adînc al albiei, rar, pieziș, ritmic, făcînd aceeași mișcare, și lotca alunecă ușurel și neted parcă trasă încet de o sfoară nevăzută.

În stînga noastră, stuful este întunecat, învești mîntat în pelerine de umbră și răcoare pe care le culcă peste noi. În dreapta strălucește în lumina galbenă care pîlpîie din cer.

Cu cît înaintăm, liniștea se destramă din cînd în cînd, ca iar să se înjghebe în nemișcata priveliște.

De ici, de colo, își iau zborul tăcute, păsări felurite. Uneori se aude strigătul înfundat al stîrcului speriat, trezit din cuprinzătoarea singurătate a tăcerii. Ochii mei aleargă lacomi. Undeva, în desiș, un bîtlan, meșter la înșelătorii, luat fără veste la ivirea noastră, nu-și mai ia zborul și rămîne țeapăn și neclintit în stuf, cu gîtul lungit în sus, cu ciocul ascuțit înălțat către cer, între firele de papură la fel de sumețite spre boltă. Abia după ce am trecut de dînsul m-am dumirit ce-a fost și rămîn uimit în fața dibăciei cu care s-a făcut una cu stuful, luînd atitudinea unei plante. Întorc capul. Primejdia s-a depărtat, și el își vede mai departe de treburi, zîmbind poate, poznaș, de păcăleala pe care mi-a tras-o.

Cu gîndurile acestea, nici nu mi-am dat seama prin cîte răsuciri ale drumului ne-am strecurat.

— Am ajuns, șoptește Achim, alungind lopata în barcă și așezîndu-se pentru a nu înspăimînta păsările.

Cu un ghionder anume făcut, nu mai mare ca un ciomag, împinge în fundul vadului, și barca abia se simte că alunecă.

Canalul se deschide. Un luminiș de apă, peste care a ațipit soarele, ne primește în mijlocul lui ca o oglindă de aur. Pe grindul din latura cealaltă, pe o pajiște ca un peșchir înflorat, puiandrii buni de zbor ai pelicanilor, cu gîturile întinse, privesc cu jind rotirile de deasupra lor. Neliniștiți puțin la vederea noastră, se mișcă fără grabă mai încolo, îngrămădiți unul într-altul. Ochii roșii ne cercetează cu luare aminte. Stăm nemișcați. Un ochi, apoi celălalt. Își fîlfîie aripile, risipind sfărîmăturile de papură, gata să se avînte.

Prevăzînd o primejdie, părinții coboară, răscolind aerul. Totul flutură în jurul nostru: stuful, iarba, apele. Barca se leagănă. Parcă s-a pornit aprig vîntul de miazănoapte. Glasurile joase sporovăiesc rar. Un bătrîn pelican, îndrăzneț, se pare dălcăușul, vine mai aproape de noi, să ne cerceteze. Calcă țeapăn și greu pe labele lui groase, roz și mari cît niște palme de pescar, ochii îi sînt veseli și poznași. Clipește, parcă făcîndu-ne cu ochiul, apoi deschide ciocul și scoate un sunet de trompetă răgușită. Poate ne-a amenințat. Și pleacă cu trufie la semenii lui fluturîndu-și aripile ca o pătură albă tivită pe dedesubt cu negru. Ceilalți răspund. Aerul se vîntură puternic. Se stîrnesc vîrtejuri cumplite. Și se avîntă cu toții în văzduh, călăuziți de bătrînul pelican. Deasupra noastră, cercurile se fac tot mai mici și stolul se pierde vîslind departe în apele adînci și nemișcate ale cerului...

*

Pe cînd ne întorceam, Achim începe să rostogolească ghemul legendei...

Demult, pe cînd vieţuitoarele abia se înfiripaseră, încît nici măcar nume n-aveau, trăia printre alte păsări, tot așa de începătoare în viață, o pasăre mare, albă, cu pliscul lung, lat. Zbura ca nimeni alta de ușor, cu toată greutatea ei, datorită aripilor cu care era înzestrată. Cu cîtă ușurință străbătea ea marile întinderi ale cerului! Dar mai ales, zvîcnindu-și doar o singură dată mantiile, plutea lin, vreme îndelungată, în văzduh, stîrnind ciuda tuturor păsărilor de baltă. Numai că era atît de greoaie cînd își lua zborul, încît niciodată nu s-ar fi încumetat să se salte pentru a se avînta cale de o aruncătură de piatră. De aceea, tot timpul și-l petrecea pe apă vîslind tot așa de ușor cu labele ei, meștere ca niște lopeți, cum vîslea în marea aerului cu aripile. Pe uscat însă mergea anevoie, ca o cumătră grasă și bătrînă.

Și cum înaripatele din baltă nu-și primiseră numele cu care aveau să ajungă pînă în zilele noastre, pentru a le recunoaște și a le deosebi, păsările se porecliră între ele după însușiri ori după alte semne. Și de vreme ce pasărea noastră mergea bătrînește fu botezată babă.

Babele se supărară foc pentru poreclă și, de ciudă, nu se mai amestecară cu celelalte. Trăiau retrase de ochii celorlalte, iar de se întîlneau nu le mai luau în seamă. Ba, pînă la urmă, năpădite de gînduri negre, se răzlețiră și între ele. Vezi că duceau o viață grea și chinuită și nu le mai ardea să flecărească. Și astfel, tăcute și închise în ele, își depănau firul vieții...

— Ia te uită la babe, zicea cîte o pasăre de alt neam, ce cătrănite, parcă toată suflarea le-ar fi datoare.

— Vai de lume, răspundea alta mai miloasă, care le cunoștea greutățile, nu știi cît se istovesc sărăcuțele să-și crească puii.

Adevărul e că zîna vieţuitoarelor din deltă le rămăsese datoare cu ceva. Pentru că, de bunăseamă, nu le era ușor: toată ziua, babele, și tatăl, și mama, nu făceau altceva decît să ducă în pliscul lor cîte un pește, mergînd țepene și legănate, să-și poarte făptura dolofană, de la baltă la cuib și de la cuib la baltă, ca să-și hrănească puii. Puii erau nesățioși ca Flămînzilă, că, vezi dumneata, creșteau. Și, cînd cresc, copiii îți mănîncă și urechile.

Cu cîtă tristețe se uitau bietele păsări la rațe, ai căror pui, de cum ieșeau din găoace, hușțiuliuc! în apă, căutîndu-și singuri hrana, gălăgioși și neastîmpărați.

Babele se tînguiau adesea și tot așteptau să le audă plînsul zîna păsărilor, îndatinîndu-le cu o viață mai ușoară.

— Rău am fost alcătuite, se plînse o babă într-una din zile unei rațe mai de doamne-ajută. Voi n-aveți nici o grijă. Eu tare mă istovesc pentru hrană.

— Mă mir, răspunse rața, cu pliscul și cu gîtița voastră vă puteți hrăni cu ușurință. O știucă întreagă înghițiți ca nimica.

— Dacă ar fi vorba doar de mine, nu m-aș plînge. Doar și eu stau în apă și înghit peștele. E vorba de pui. Sînt moartă de oboseală.

— Da, cu privire la pui, ai dreptate. Dar și eu am necazurile mele. E greu să ne mulțumească zîna pe toate. Cît mă muncesc eu bătînd din aripi ca să zbor. Pe cînd voi, vă duc aripile azvîrlite.

— Totuși, zise un cufundar cucuiat, care plutea pe apă ducîndu-și în cîrcă puii, baba are dreptate. Ar trebui să vorbești cu zîna, se adresă el babei, să te ajute.

— O aștept să vină. Am să-i povestesc ce oropsite sîntem și, cît de vitregă a fost cu noi... Mă duc, mă cheamă puii.

Și pleacă teap-leap. Intră în baltă, înhață un pește și se grăbi, pe cît o duceau picioarele, să-l ducă puilor. Făcu cale întoarsă, pescui altul și-l duse iară pliscurilor care se căscau să înghită pămîntul, nu altceva. Amară viață!

— Vai de păcatele tale, babo! mai zise cufundarul. Mult mai pătimești!

Baba oftă din adîncul inimii și privi cu părere de rău la pasărea care o căina cu drept cuvînt. Cufundarul vîra ciocul în unde, scotea o plătică, întorcea capul la spate, iar puii din spinare își luau hrana izmenindu-se. Era chiar minunat.

— De ce-om fi noi blestemate să ne trudim atîta, se adresă ea soțului ei. Ia te uită stîrcul ce ușurel se saltă. Parcă-l suflă vîntul.

Își strînse picioarele și se lăsă pe iarbă să-și odihnească trupul. Dar nu rămase mult. Lipăi către balta cu pește.

— De ce te omori atîta, biata de tine, mergînd, în loc să zbori, de vreme ce ești așa de nevolnică la picioare? întrebă stîrcul cel subțire. Ai, slavă domnului, aripi puternice și ajungi ca gîndul pînă la mare, lovind numai de două ori aerul.

— Tocmai asta-i nenorocirea mea, răspunse baba; dacă bat o dată aerul ajung hăt departe, peste cuibul unde-mi stau puișorii. De asta drumurile mici trebuie să le fac cu piciorul.

— Mută-ți cuibul lîngă apă, ai să faci pași mai puțini.

— Nu e bine, răspunse baba, s-ar putea întîmpla să crească lacul și-mi înece puișorii.

— Da, e greu, zise stîrcul. Dar, pe de altă parte, ar trebui să te bucuri de zborul tău. Tii la drum lung și aspru. Ba chiar, bună la suflet cum ești, am văzut cum duceai în spinare cîte un pescăruș obosit de furtună.

Și iată că stăpîna păsărilor, îndurerată de necazurile care le copleșeau pe unele, fără să se poată descurca, se îndură să vină să le-asculte păsurile. Se saltă din palatul ei de sub ape, ieși printr-o bulboană și, alunecînd pe deasupra lacurilor, se îndreptă către pajiștea cea întinsă, chemînd întregul sobor al păsărilor.

Zîna era o ființă-neființă. Arăta ca o tînără și frumoasă fată, învăluită în pînze ușoare, străvezii, de tort, subțiri ca țesute din strame de funigei. Dar ea însăși era străvezie de ți se arăta cerul printr-însa, sălciile și apele. Plutea ca o întocmire de lumini și fum, mînată ușurel de adierile gingașe ale vîntului.

Pe grindul așezat într-un pervaz de stuf, îi ieșiră înainte mulțimea zburătoarelor, mari și mici, albe și negre, cu pene colorate ca Martin pescarul, ori mohorîte ca ale raței. Își plecară cu smerenie capul pînă în pămînt în fața ei și începură să-și spună dorințele și greutățile. Bună, zîna împărțea după trebuința fiecăruia ceea ce le lipsea ori le dădea sfaturi cum să se descurce. Pe altele le povățuia să nu fie prea mofturoase și să se mulțumească cu ce-au căpătat.

Cînd veni și rîndul babelor, acestea se jeluiră cu atîta năduf de plînseră apele, picurîndu-și lacrimile prin hățișurile de ierburi.

— Mărită zînă, își încheiară ele jelania, vino să ne vezi cum ne ostenim și poate ai să te înduri să ne faci dreptate.

— Sînteți cu adevărat prea greoaie pentru a vă hrăni cu ușurință puii, spuse zîna.

— Ajută-ne, atunci, stăpînă a noastră.

— Dar, de vreme ce v-am înzestrat cu un cioc atît de mare, de ce nu v-ați învrednicit să culegeți mai mulți pești deodată? întrebă zîna.

— Nu putem, prea bună.

— Încercați.

— Îți vom asculta povața, răspunseră babele, neavînd încotro. Dar am mai vrea să te rugăm ceva. Am dori un nume mai acătării. Celelalte păsări și-au găsit, de bine de rău, nume potrivite, dar noi sîntem nemulțumite cu porecla pe care au scornit-o și ne-au dat-o ca nume cu anasîna.

— Babe, de bunăseamă că nu se cuvine să vă numiți, cîtă vreme sînteți atîta de voinice, cum nu se află altele. Și ca să vă împac și pe voi, și pe celelalte, care v-au botezat, eu zic să vă spună babițe. Vă învoiți?

Numele suna vesel și săltăreț și babele se arătară încîntate.

— Atunci așa să vă chemați!

Și zîna, fluturîndu-și vălurile trandafirii pe deasupra întinderilor, se topi undeva departe, amestecîndu-se în luminile apusului.

Babițele se luptară ce se luptară și pînă la urmă deprinseră meșteșugul de a duce în plisc doi pești și tare se bucurară. Ba, uneori, și trei. După o vreme însă își spuseră că e prea mică ușurarea adusă. Și porniră iară să se tînguie, mîhnite.

Zîna nu întîrzie să se arate. Coborînd lîngă babițe, acestea vorbiră:

— Stăpînă a lacurilor și a păsărilor din deltă, ajută-ne încă și sfătuiește-ne că mult ne e greu. Prea puțini sînt trei pești pentru foamea puilor noștri.

— Babițele mele, răspunse zîna cu glasul mîngîios, e de mult folos să ceri sfaturi, dar cel mai prețios lucru e să știi să tragi învățăminte din povețe. Încercați să duceți mai mulți. Nimic nu se face fără răbdare, fără osteneală și stăruință.

Și pieri.

Babițele rămaseseră pe gînduri: „Ne prigonește stăpîna" — cîrtiră ele, pline de amărăciune.

Se chinuiră la baltă și unele din ele izbutiră să ducă patru pești. Și iară se tînguiră, dar fără să mai îndrăznească să ceară ajutorul zînei. Zîna se ivi totuși și le spuse cu bunătate:

— O, babițelor, babițelor, tare sînteți nevolnice și nepricepute. Încercați mereu fără întrerupere. Trebuie să izbutiți să vă umpleți pliscurile. Siliți-vă încet, cu chibzuială învățînd una de la alta. Numai așa veți reuși. Și zîna se topi în întinderea apei.

Babițele rămaseseră pe gînduri. Și-atunci, pentru prima oară, păsările, care pînă la vremea aceea trăiau răzlețite, se adunară la sfat, încercînd să afle tîlcul cuvintelor rostite de zînă. Tălmăcind ele rostul celor spuse, începură să pescuiască mai încrezătoare. Și pe măsură ce vremea trecea, și ele se străduiau, gușa se tot întindea și se adîncea, se făcea pungă, ba chiar adevărată trăistuță. Și trăistuța aceasta creștea și se umplea cu pește. Babițele erau uimite de ceea ce erau în stare să înfăptuiască și nu mai puteau de bucurie. Și, cînd după multă muncă și stăruință, izbutiră să ducă la cuib hrană pentru o zi întreagă numai cu un singur drum, înțeleseră cu adevărat bunele îndemnuri ale zînei. Fluturară din aripi drept mulțumire și se dojeniră singure pentru neștiința lor de mai înainte.

Atunci se arătă zîna și le zise:

— Înțelepciunea se capătă prin sîrguință neîntreruptă a minții. Niciodată nu trebuie să fim mulțumiți, niciodată. Și se făcu nevăzută. Babițele își bătură capul să afle dacă nu cumva și aceste spuse nu ascund vreun tîlc și-o taină.

Cînd coborîră în baltă se gîndiră ce se gîndiră și hotărîră să nu mai cutreiere apele în căutarea vînatului, ci să adune peștele lîngă dînsele. Și astfel făcură o roată mare în mijlocul bălții, și jumătate din acel cerc vîntura apele cu aripile, le băteau răscolindu-le, gonind peștele către celelalte babițe care așteptau liniștite. Lacul răsuna: șaf-șaf, șaf-șaf, șaf-șaf, și peștii, alungați de vînzoleala apelor, goneau în partea cealaltă. Marile și dibacele lopeți folosite în apele cerului izbeau neîntrerupt lacul: șaf-șaf, șaf-șaf, șaf-șaf. Peștele se arăta la fața apei, colcăia zăpăcit și înspăimîntat, grăbindu-se de voie, de nevoie, spre pliscurile deschise. Și culesul începea. Tolbele de sub plisc se făceau grele, și-ndemînaticii pescari erau fericiți. Toate păsările le priveau cu uimire și jind, ca odinioară babițele.

Nici unul din celelalte neamuri de înaripate de baltă n-a fost chip să prindă atîta belșug de pește, căci meșteșugul, după ce dobîndiseră priceperea să vîneze cu ușurință, stătea și în aripile cu care alungau peștele, ca și în gușa în stare să se adîncească asemenea unui sac.

Mai apoi, ca să le fie mai ușor, își întocmiră cuiburile unul lîngă altul... Cînd, în revărsatul zorilor, în tăcerea Deltei, se auzeau zvîrnturarea și clocotul nepotolit al apelor: șaf-șaf, șaf-șaf, șaf-șaf, atunci tot păsăretul știa că babițele sînt la vînătoare și adeseori venea să se înfrupte din năvala peștelui răscolit de aripi.

„Înțelepte vorbe a grăit zîna — spuneau babițele; e bine să ceri ajutor atunci cînd te afli în cumpănă, dar este tare bine să știi să-l folosești bizuindu-te neîntrerupt pe puterile tale..."

Ce mi-a spus un greier

de VICTOR TULBURE

Ilustrații: DANA

— Ți-ai trecut iar vara pe-o ureche,
Haimana de soi fără pereche!
M-ai lăsat atîta vreme singur
Și-acum vii cînd pică frunza-n crînguri.
Și n-ai țol pe tine, n-ai grăunte,
Și coboară iarna grea din munte,
Și gerilă de obraz te mușcă,
Iar Grivei colac se face-n cușcă.
Intră dar! Închide ușa-n tindă
Și la-ți locul vechi pe horn, sub grindă.
Te mai țin un an fără chirie
Pe căldură și pe veresie,
Dar să-mi cînți doar cînd ți-oi da poruncă!
Altfel, te poftesc 'napoi în luncă
Și-o să degeri fără de sandale,
Haimana cum n-au fost haimanale!

Greieru-a răspuns:
— Întîi de toate
Mulțămesc de marea-ți bunătate!
Cît de-ai tău Grivei, puțin îmi pasă
Dacă nasu-n coadă și-l îndeasă.
Vara și-a ținut la soare dosul,
Cu cojoc pe dînsul, puturosul.
Iar acum se gudură la vatră.
Una știe, una face: latră.
Ba la stele, ba la vrăbii, ba la cioară!
Eu sau el sau cine-i pierde-vară?
Despre mine chiar de zici că-s greier,
Am muncit la arie și treier.
Am cărat în mîini pe vremea-arșiței
Boabe pentru moara gărgăriței!
Și în spate-am dus, fără hodină,
La furnică, saci cu făină.
Ca să ar răzorul fără pluguri
Boii-domnului i-am pus în juguri.

Și suii apoi un dîmb întreg
Puf de păpădie să culeg,
Să fac pernă moale de mătasă,
Strai să-i fac furnicii, de mireasă.
Că și ea îmi dă surtuc de-arnici
Cu cinci bumbi pe-o parte și alți cinci.
Și-o jiletcă prinsă iar c-un bumb,
Din mătase fină de porumb.
Că-i aleasa mea și-a vieții mele.
Zestre-aduce-un coș cu boabe grele
Și-nc-o ladă plină cu afine —
Cine-o crede, lui să-i fie bine!
Să poftească iarna să mă prindă!
Am căsuță nouă sub o ghindă
Cu pereți de turtă și smochine,
Și cu uși din coji de mandarine.
Mi-or cînta bondari și cărăbuși,
Și-un taraf de șapte greieruși
Și din drîmbă va cînta țînțarul —
Dar tot eu îi-s Barbu-lăutarul.
Mi-am lăsat de-o parte treaba multă
Și-am venit să te poftesc la nuntă.
Peste-o lună-n casa din răsuri,
Să-mi aduci un pumn de firmituri
Și-mi vei sta nun mare-n capul mesei,
Că-i dorința mea și a miresei!

... Măi, copii, ce ziceți: să mă duc
Să clocnesc c-un greier în surtuc?
Negreșit că da! Și-o să vă spui
Adevăr cît fuse și cît nu-i!

DIN ACTIVITATEA PIO

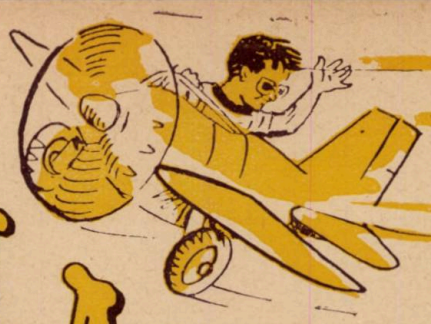

Cu avionul

În primăvara și toamna anului trecut copiii școlii noastre au sădit pe lotul lor experimental două sute de pomi fructiferi și arbori decorativi și șase sute de tufe de coacăze, zmeură, agriș, salcîm...

S-a făcut o grădină minunată! Pentru această muncă grupul de tineri naturaliști a fost premiat; răsplata, o excursie cu avionul. Și iată că nu de mult am zburat deasupra orașului nostru, deasupra Volgăi și am văzut din avion construcția hidrocentralei de la Stalingrad.

A. MURIGHINA
Școala nr. 6, Stalingrad

Le-am construit singuri

Oricine intră în curtea școlii noastre vede îndată o mică clădire nouă în fundul curții. Sînt atelierele noastre de producție. Lîngă clădire se află un tractor și alte mașini agricole. Ne mîndrim foarte mult cu atelierele noastre, pentru că le-am construit chiar noi. Într-o duminică am făcut palanta. Apoi am înălțat pereții. Clădirea creștea nu în zile, ci în ore. Am făcut acoperișul, am tencuit și am văruit pereții. Camerele erau foarte frumoase: un atelier de lăcătușărie, o cameră pentru lucrul manual, un atelier de tîmplărie.

GALEA GALIMOVA
Școala medie din raionul Suzan, R. S. S. Kirghiză

Adevărați tovarăși

Valea Rogulina, elevă în clasa a V-a a școlii noastre, a început să lipsească de la lecții. A căpătat un doi la aritmetică, apoi la limba rusă. Colegii s-au întrebat îngrijorați: „ce s-a întîmplat?" S-a aflat că mama Valiei este bolnavă și ea este nevoită să facă toată treaba în gospodărie. Pionierii au hotărît să o ajute pe Valea. În fiecare dimineață au început să vină la prietena lor și să-i ajute la gospodărie. Iar o dată, în grădina de legume a familiei Rogulin a venit tot detașamentul. Au lucrat frumos, și după cîteva ore toți cartofii au fost dezgropați și strînși. Acum Valea nu mai lipsește de la lecții și învață bine.

V. KUDRIUKOVA
din Podovsk, reg. Kursk

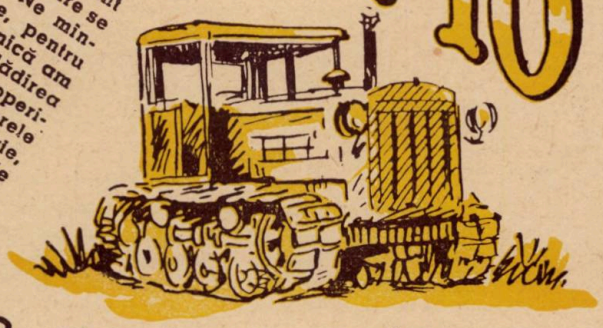

Galea noastră

Unitatea noastră de pionieri a primit o scrisoare. „Vă scriu doi bătrîni invalizi, singuratici — se spunea în scrisoare — pentru a mulțumi din suflet elevei din clasa a VII-a A a școlii voastre, pionierei Galea Teoktistova pentru marele ajutor ce ni l-a dat. Galea ne-a îngrijit toată vara, ne-a adus alimente, ne-a ajutat la gătit, ne-a citit cărți și ziare..." Scrisoarea era semnată de soții Erșov.

— Iată ce faptă bună a făcut Galka noastră și noi nici n-am știut! au spus pionierii.

Galea nu uită nici acum de „protejații" săi: ea trece adesea pe la soții Erșov, le povestește despre filmele noi și despre cărțile pe care le-a citit, le ajută la gospodărie.

Colectivul de conducere al unității Școlii nr. 14 din orașul Zlatoust

NIERILOR SOVIETICI

Centrala telefonică

Sună telefonul la şcoală. Cere cineva să fie chemată instructoarea de pionieri.

— O caut imediat, răspunde elevul de serviciu de la centrală. Dar el nu trebuie să alerge pe la toate etajele: pur şi simplu face legătura cu camera pionierilor, apoi cu cancelaria profesorilor, cu camera comsomoliştilor...

Şi iată că Raisa Ivanovna coboară de la etajul şase. Legătura telefonică am instalat-o în şcoală noi singuri. Toate lucrările au fost făcute de elevi. În pauze pionierii fac de serviciu la centrală. Se folosesc de legătura telefonică făcută de noi şi secretarul şcolii, profesorii, directorul. Este un lucru foarte folositor.

SERGHEIENKO PAVEL
cl. a VI-a Şcoala nr. 49, Leningrad

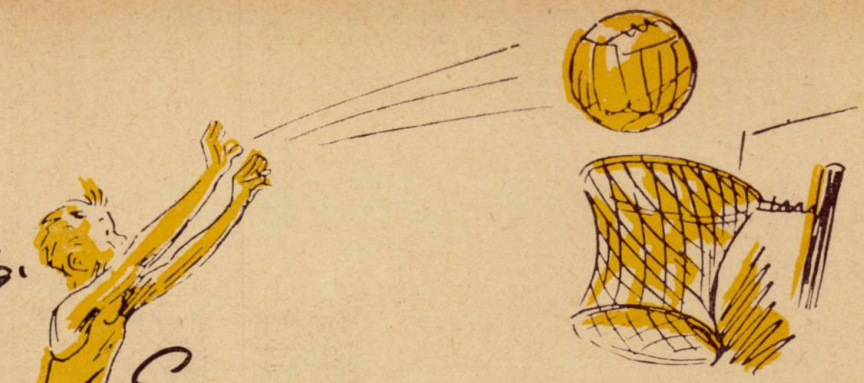

Echipa de pe strada noastră

Cînd eram în clasa a VI-a ne uitam adesea cu invidie la copiii mai mari, care activau în secţia de baschet. Erau mulţi amatori de baschet, dar nu ne primeau în secţie. Atunci am organizat o echipă a noastră. Toată vara am făcut antrenamente pe un teren de lîngă şcoală şi ne-am împrietenit foarte mult. Locuiam pe aceeaşi stradă şi eram întotdeauna împreună: plecam, întreaga echipă, la rîu, la scăldat, în pădure după ciuperci, noaptea la pescuit. De aceea, ni s-a spus „Echipa de pe strada noastră". Tot în vara aceasta am început să organizăm întîlniri sportive cu alte echipe de pe alte străzi. Jucam încă destul de prost şi de aceea pierdeam mereu. Dar prietenia ne-a ajutat să suportăm cu dîrzenie aceste înfrîngeri şi ne apucam din nou de antrenament.

Toamna a fost anunţat în şcoală campionatul de baschet. Ne-am înscris şi noi. Prima întîlnire am pierdut-o. Jocul acesta ne-a arătat clar lipsurile. Nu aveam destulă rezistenţă şi nu ştiam să alergăm repede. Am început să facem dimineaţa gimnastică, să facem atletică uşoară, să alergăm, să schiem. Am trecut normele pentru insigna F.G.M.A. Acum, avem în şcoală o echipă selecţionată a clasei a VII-a. În ea au intrat trei copii din „echipa străzii noastre": Vitea Mitropanov, Tolea Nikitin şi cu mine. Am şi jucat cu elevii din clasa a VII-a de la şcolile nr. 2 şi 17 şi am învins!

VADIN KAMENSKI
cl. a VII-a Şcoala nr. 1, oraşul Vladimir

Străbătînd MERIDIANE și PARALELE

Probabil că mulți dintre voi știți că recordul săriturii în înălțime, stabilit într-un concurs oficial, este de 2,15 m. S-ar putea crede că aceasta ar fi cea mai mare înălțime trecută de om cu forțele sale proprii.

Dar să vedem ce ne spune un călător german, Adolf de Maklemburg. Acum cîteva zeci de ani, el a întîlnit în Africa, aproape de lacul Victoria, o populație de băștinași uriași, numită Batussi sau Vahuma. Acești cresc ători de vite (care, trăgînd cu arcul nimeresc cu ușurință o țintă la 200 m) pot sări în înălțime obstacole care ating chiar ... 2,50 m, iar copiii lor sar, jucîndu-se, 1,50—1,60 m.

Europenilor le-ar fi venit greu să creadă asemenea performanțe dacă acel călător german n-ar fi făcut și cîteva fotografii.

* * *

În acest an a fost terminat la Hunedoara cel mai mare furnal al țării (un complex de cuptoare și mașini). El dă 700 tone de fontă zilnic, adică de 1,5 ori cantitatea totală de fontă produsă în Romînia acum 18 ani.

Pentru a ne da seama de mărimea acestei construcții gigantice apelăm la următoarele comparații: cu ajutorul betonului armat folosit în cursul lucrărilor s-ar fi putut construi o autostradă de 500 km, de la București pînă la Hunedoara; pietrișul, cărămizile, armătura metalică întrebuințată, abia ar fi avut loc în 240 de trenuri cu cîte 40 de vagoane fiecare; iar

un om supranatural care s-ar fi încumetat să termine singur construcția ar fi trebuit să lucreze timp de 2.000 de ani încontinuu și să cunoască aproximativ 100 de meserii.

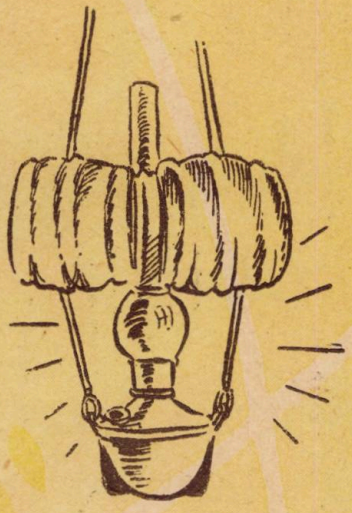

O uzină din Moscova a început să fabrice în serie un aparat curios: o lampă cu gaz, avînd un abajur de o formă neîntîlnită. Ce este însă curios la acest aparat: doar forma abajurului? Nu numai aceasta. Cînd lampa este aprinsă, abajurul, în care se află un mecanism special, transformă căldura în ... electricitate. Un simplu contact, și aparatul de radio, aflat alături, funcționează fără o altă sursă de curent.

Noua invenție poate fi utilizată în cătunele îndepărtate, fără lumină electrică, pe munți sau pe pămînturile desțelenite.

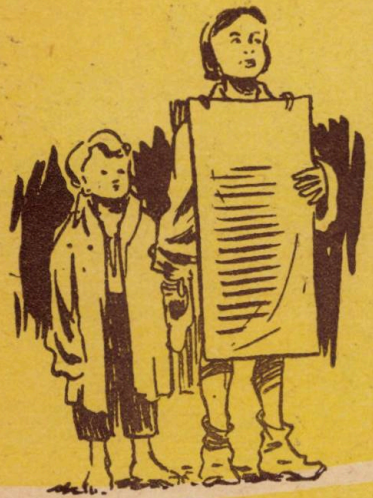

Era un timp cînd exista sclavajul și cînd mii și zeci de mii de negri erau vînduți în piețele americane, ca o marfă oarecare. Se pare că în unele orașe mari, cum ar fi Chicago, Los Angelos, New-York, locul acestora l-au luat astăzi... copiii. O statistică făcută nu demult arată că în fiecare an 10.000 — 15.000 de copii albi, în majoritatea cazurilor furați, sînt vînduți de traficanți unor speculanți care-i folosesc la cerșit sau ca reclamă a unor produse.

Din creația cititorilor

Eu văzui un tei frumos
Și cu trunchiul mlădios
Dînd miresme-mbătătoare
Seara, dup-apus de soare.

Ziua, umbră dădea mare
Și tot mai răcoritoare,
Dar deodată uite așa
Începu a se usca.

Văzînd eu că se usca
Începui a îl uda
Tot mereu, mereu așa,
Însă frunza-i tot cădea.

Ajungînd la desperare
Mă gîndeam ce să-i fac oare,
Dar curînd îmi dădui seama
Că de vină era toamna.

VIA MIHOLECU
București

GHICI

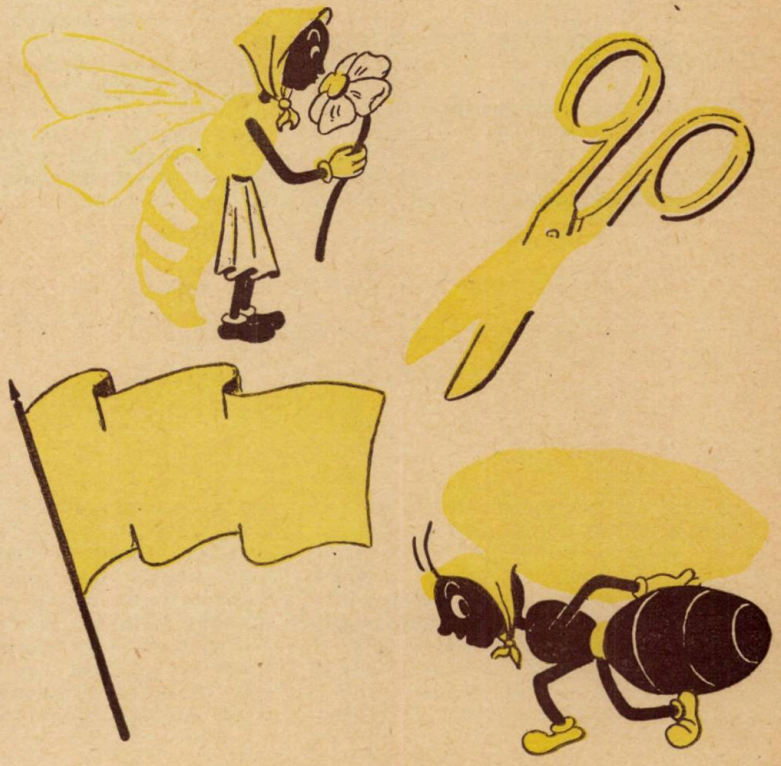

Din bordei cu pălărie
Zumzăind către cîmpie
Fug și fug săgeți o mie!
(Albinele)

În cea ceașcă de pămînt
Vai ce mulți războinici sînt!
(Furnicile)

Cînd e sărbătoare-n țară,
Păsări pe clădiri coboară
Fîlfiind aripi de pară.
(Steagurile)

Doi feciori se iau la trîntă
Cade, cade pînza frîntă.
(Foarfecele)

Trimise de pionierul Saitiș Ioan din com. Dretea, Cluj

Ce să citim:

Balonul e rotund

de Eugen Barbu

La Școala elementară nr. 7 din capitală este mare zarvă... Nici nu s-ar putea alt fel, cînd peste puțin timp echipele de fotbal ale celor trei clase se vor întrece într-un campionat, dar nu un campionat obișnuit, ci unul cu regulament, arbitru, cu mulți spectatori și, ce-i mai interesant, cu premii pentru cîștigători.

„Rîndunica" este echipa celor din clasa a V-a, o echipă puternică, care are multe șanse de a cuceri premiile: o minge nouă de fotbal și echipament complet pentru jucători. Adversarii lor principali sînt cei dintr-a VI-a care joacă sub culorile echipei „Turcalețul". La echipa „Val-vîrtej" — echipa clasei a VIII-a — nimeni nu se gîndește, socotind-o victimă sigură. Echipa „Tocilarilor" nu face două parale. Așa gîndește Ștefan, căpitanul „Turcalețului", și nici Uțu, căpitanul „Rîndunicii", nu are altă părere.

Ei, dar aici este buba. Ce te faci cu „Tocilarii" care-s tare ambițioși? Se vor lăsa să fie de rîsul tuturor? Romică Șaibă, căpitanul „Val-vîrtejului", Clipici-adjunctul, Sergiu-Marcă poștală și ceilalți jucători nu au nimic de spus? Ba au multe de spus.

Din lectura cărții, plină de întîmplări hazlii, dar și de învățăminte, veți vedea, cum echipa „Tocilarilor" zișI și „Împiedicaților", zișI și „Ciuca bătăilor", și-au apărat cu cinste onoarea, dovedind că sînt tot atît de buni sportivi, pe cît sînt de buni și la învățătură.

VREAU SĂ ȘTIU

Cum se notează o partidă de ȘAH

(ne întreabă Georgescu Al. din București)

Pe marginea din stînga a unei table de șah începînd de jos în sus, de la careul negru, se notează numerele de la 1 la 8. Pe cea de jos, de la stînga la dreapta, literele de la a la h. Pentru o mai bună înțelegere a felului cum se citesc careurile, noi am notat în desenul alăturat și pătrățelele de pe tablă. Obișnuit însă, ele nu se notează.

Mai trebuie să știți că fiecare piesă de șah se notează într-un anumit fel. Astfel, regele se notează cu R, dama (regina) cu D, turnul cu T, nebunul cu N, calul cu C. (Pionii se notează cu P, dar numai la indicarea poziției lor pe tablă, într-o problemă). Rocada mică se înseamnă prin O-O. Rocada mare, prin O-O-O. Semnele × sau : se întrebuințează pentru a arăta că s-au produs luări de piese, + înseamnă șah, ! mutare bună și ? mutare slabă.

Și acum, o scurtă exemplificare:

1. d4...d5, adică mutarea 1. Albul mută pionul de pe coloana d în careul d4. Negrul răspunde mutînd pionul de pe aceeași coloană la d5.

2. Cc3...e6, adică mutarea 2. Albul mută calul în careul c3, iar negrul răspunde, aducînd pionul de pe coloana e la e6.

3. C:d5...e6:Cd5, adică mutarea 3. Albul ia cu calul pionul de la d5, iar negrul dă un pion pe acest cal.

4. Ng5+...Nfe7, adică mutarea 4. Albul aduce unul din nebuni la g5 și dă șah. Negrul parează șahul, aducînd nebunul de pe coloana f la e7.

Și așa mai departe se poate nota întreaga partidă jucată.

Cu ajutorul acestui sistem de notare, folosind cărțile de șah, puteți reconstitui și învăța din partidele celebre jucate între marii campioni de șah ai lumii.

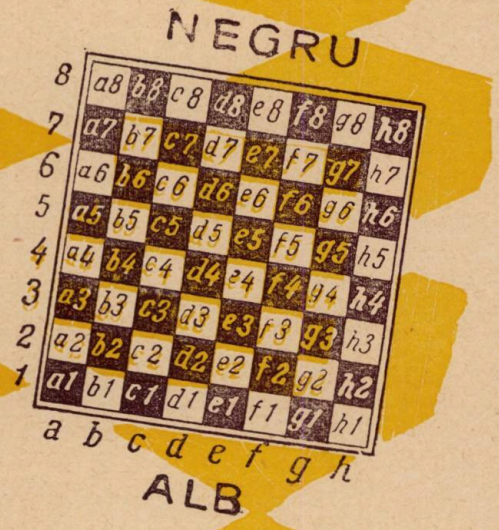

Unde iernează berzele, lebedele și rațele sălbatice și de unde știu ele cînd să se întoarcă în țară?

(ne întreabă Bolfan Doina din Suceava)

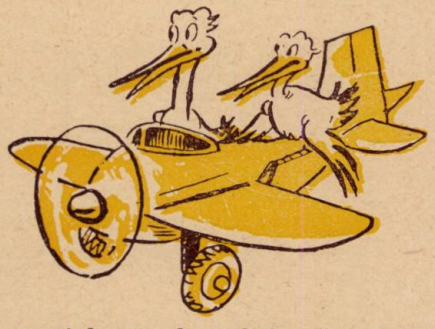

Berzele iernează în Africa de sud, rațele sălbatice în Africa de nord, pe coastele europene ale Mediteranei, iar rațele nordice iernează chiar și la noi în țară. Lebăda cîntătoare (cea mai cunoscută dintre lebede) iernează în Africa de nord, dar și în sudul Europei (Spania). Întoarcerea în țară a tuturor păsărilor călătoare este legată de instinctul de înmulțire. Nici o pasăre călătoare nu-și face cuib în țările pe care le vizitează în timpul iernii. Cu regularitatea unui mecanism extrem de fin, în fiecare an, la o dată aproape identică (condițiile climei din acel an influențează totuși întrucîtva), păsările trec la construirea cuiburilor, la depunerea și clocirea ouălor. Pentru a face însă acest lucru, ele trebuie să se întoarcă în țara lor de baștină. Aici vor sta pînă cînd se termină creșterea puilor, adică pînă la venirea toamnei. Apoi, iarăși vor lua calea ținuturilor sudice...

Încercați și voi:

GALVANIZAREA cu o baterie de buzunar

Cu mijloace foarte simple puteți repara obiecte galvanizate (nichelate, argintate, arămite), al căror înveliș metalic s-a cojit cu timpul.

Ca sursă de curent puteți folosi o baterie de buzunar la al cărei pol negativ legați obiectul metalic de retușat, iar la polul pozitiv al bateriei o pensulă de sîrmă.

Sîrmele acesteia, din nichel, argint sau cupru, după natura învelișului de reparat, trebuie să fie în legătură electrică cu bateria.

Ca electrolit vom folosi: pentru argintare: la 100 grame de apă 3,7 grame clorură de argint și 4,2 grame clanură de potasiu (atenție, otravă!); pentru arămire: o soluție de sulfat de cupru (piatră vînătă) în apă; pentru nichelare: o soluție de sulfat de nichel și amoniac în apă. În multe cazuri ajunge o simplă soluție de amoniac care folosește numai ca mijloc de transport al metalului de pe sîrma pensulei pe obiectul respectiv.

Înainte de operație, curățați și degresați bine obiectul. Faceți apoi legăturile ca în desenul de la titlu, muiați pensula în soluție și treceți cu ea peste părțile deteriorate ale învelișului metalic pînă cînd acesta s-a reînnoit complet.

CONCURSUL NOSTRU

PĂSĂRI și ANIMALE

25 PUNCTE

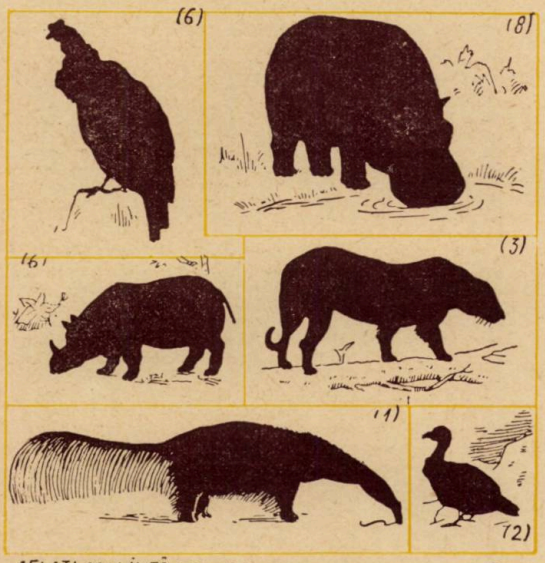

AFLAȚI MAI ÎNTÎI NUMELE CELOR 6 ANIMALE SI PĂSĂRI LUAȚI APOI CÎTE O LITERĂ DIN FIECARE DENUMIRE (ARĂTATĂ DE CIFRA DIN PARANTEZĂ) SI AMESTECÎNDU-LE SĂ OBȚINEȚI NUMELE UNOR ANIMALE CE TRĂIESC ÎN TĂRILE CALDE

Copertă literară

(8, 3, 9 - 7) 10 PUNCTE

ANAGRAMÎND LITERELE CUVINTELOR DE PE ACEASTĂ COPERTĂ VEȚI GĂSI TITLUL UNEI OPERE LITERARE DIN LITERATURA NOASTRĂ CLASICĂ, PRECUM SI NUMELE AUTORULUI EI

MONOVERB anagramat fizic

(3-7) 15 PUNCTE

T ☀ T

MONOVERB telefonic

(2-8) 10 PUNCTE

a

MONOVERB

(4 PĂRȚI, 6 LITERE)

5 PUNCTE

CONCURSUL NOSTRU
Seria IV
BON DE PARTICIPARE

REBUSURI

ÎNCRUCIȘARE cu imagini

20 PUNCTE

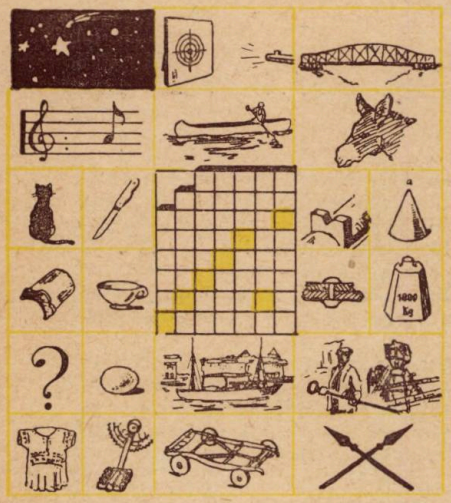

DESENELE DIN JURUL CAREULUI ȚIN LOC DE DEFINIȚII. ÎNCERCAȚI SĂ LE ÎNTRODUCEȚI ÎN CAREU ASTFEL ÎNCÎT SĂ OBȚINEȚI O ÎNCRUCIȘARE PERFECTĂ

Monoverb

PE O SINGURĂ TEMĂ

(3-10) 10 PUNCTE

Golf de cuvinte

15 PUNCTE

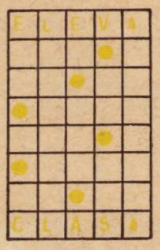

JOC cu CUBURI

PUNCTE 10

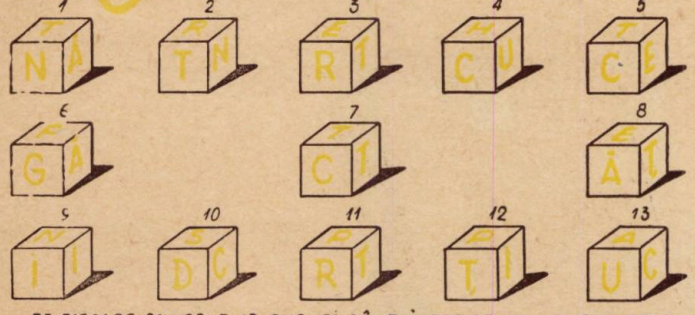

PE FIECARE DIN CELE 13 CUBURI SÎNT ÎNSCRISE CUVINTE FORMATE DIN CÎTE 6 LITERE (DIN CARE SE VĂD NUMAI TREI). IATĂ SEMNIFICAȚIILE CELOR 13 CUVINTE: 1 - RAMURĂ DE BRAD 2 - MOȘ CU PATRU PICIOARE 3 - CU PĂRUL NEGRU 4 - ÎL POARTĂ MILITARII 5 - CELE MAI BUNE VINURI 6 - PLANTĂ CRIPTOGAMĂ 7 - ÎNTREG 8 - ORAȘE ȚĂRI 9 - ACOPERI 10 - TAI 11 - PLECAT DIN LOC 12 - SE GĂSESC ÎN ORICE CAMERĂ 13 - PEȘTE RĂPITOR

REFACEȚI TOATE CUVINTELE ÎNSCRISE PE CUBURI IAR APOI DIN GRUPELE DE 3 LITERE CARE NU SE VĂD, CITITE ÎN ORDINEA SEMNIFICAȚIILOR DATE GĂSIȚI UNA DINTRE CHEMĂRILE ORGANIZAȚIEI DE PIONIERI -

ARITMOGRIF

(20 PUNCTE)

ÎNLOCUIND CIFRELE CU LITERE ȘI PORNIND DINTR-UN ANUMIT PUNCT ÎN SPIRALĂ VEȚI AFLA OPT FILME PENTRU COPII

7	19	13	11	13	21	13	19	2	14	6	17	
17	15	24	14	13	19	17	13	14	13		16	7
7	6	6	7	13	16	6	21	13	15	24	19	13
	6	16	17	15	6	16	19	24		3	6	3
19	16	13	24						15	24	15	24
24	2	15	14						24	6	21	21
13	7	24	2	19	3	24	19	13	20	4	17	24
17		21	19	24	20		21	15	13	19	14	3
12	13	14	13	2	19	24	21	20	2	9	13	7
13	21	6	17	1	7		21	13	14	2	7	2

Călători și călătorii

20 PUNCTE

ORIZONTAL: 1) „Lumea nouă" descoperită de Columb — Autorul călătoriilor lui Guliver. 2) Grup de insule denumit și arhipelagul lui Magellan (3 cuv.) — Șarpe mare, neveninos, din regiunile tropicale. 3) Navigator portughez, primul călător spre Indii — Zeul soarelui la egipteni — Asociații. 4) Căpitanul submarinului Nautilus — Încălțăminte cu carîmbul înalt — Gene! 5) Articol — Uluită — Se află în Gibraltar. 6) Arbore cu scoarța netedă — Țesătură groasă de lînă — Navigator spaniol care a făcut împreună cu Magellan prima călătorie în jurul pămîntului. 7) Rație — Insule în Marea Caraibelor, descoperite de Columb în prima sa călătorie. 8) Vastă regiune în Extremul Orient, țința călătoriilor lui Columb, Vasco da Gama, Magellan și alții — Arată o aproximație. 9) Aluminiu — Țară în America de Nord, descoperită de navigatorul venețian Cabot în anul 1497. 10) Animal sălbatic — Scriitor clasic francez — „Drum de apă" care desparte două continente. 11) Interjecție pentru asmuțit cîinii — Celebru navigator genovez care în drumul său planuit spre Indii a descoperit un continent nou fără a-și fi dat seama de aceasta — Literă grecească. 12) Ofițer și navigator spaniol, primul european care a văzut Oceanul Pacific — Popor european.

VERTICAL: 1) Cal dobrogean — Vasul căpitanului Nemo. 2) Într-o călătorie dramatică, a descoperit strîmtoarea care permite trecerea din Oceanul Atlantic în Oceanul Pacific — Sclav. 3) Existam — Personaj legendar care schimba în aur tot ce atingea. 4) Nume bărbătesc spaniol — Fluviu în Africa ale cărui izvoare necunoscute pînă în secolul al XIX-lea au făcut obiectul unor călătorii îndrăznețe — Clor. 5) Munți în insula Creta — Fluviu în Franța — Fărîme. 6) Întrebare — După San-Salvador, cea de-a doua insulă descoperită de Columb în prima sa călătorie — Vestit călător italian care în secolul al XIII-lea a traversat toată Asia prin Mongolia. 7) Locuitori ai unui continent. — Apuca. 8) Popas pentru călătorii care merg prin pustiurile de nisip — Portughez care în cursul unei călătorii a descoperit Congo. 9) Scandiu — Masă de seară — Brom. 10) Conform legii — Prins la sfîrșit. 11) Acolo (latinește) — Se scufundau și înghițeau apă. 12) Personaj dintr-o carte a lui J. Verne, care a făcut o călătorie în jurul pămîntului în 80 de zile — Te alături la o acțiune. 13) „...albă", titlul unei cărți de călătorii — Unul din cele mai mari fluvii ale lumii, descoperit de Pinzon în anul 1500.

RECTIFICARE

În numărul din septembrie pe coperta a 4-a, strofa a 6-a se va citi în locul strofei a 5-a și invers.

În strofa a 9-a, versul al 4-lea se va citi: „Pentru o strofă (cu morală)".

În strofa a 10-a, întîiul vers se va citi: „Nu e nevoie pe coclauri".

PAGINA DISTRACTIVĂ

CARE-I DRUMUL

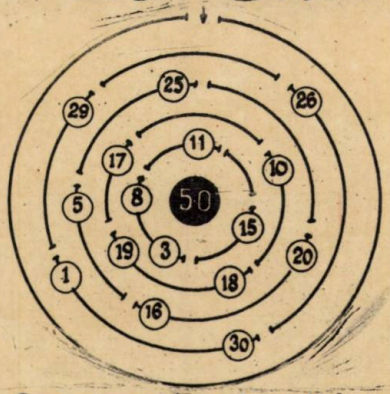

Cum se poate intra în centrul cercului astfel încît suma numerelor de pe parcurs să fie 50?

ILUZIE OPTICĂ

Care distanță este mai mare? Cea dintre ochiul primei rîndunici și ochiul celei de-a doua, sau distanța dintre ochiul celei de-a doua și celei de-a treia rîndunici.

PROVERB ascuns

În cele 10 litere din desenul de mai sus este ascuns un proverb (8 cuvinte). Încercați să-l găsiți folosind unele litere de mai multe ori.

PERSPICACITATE și RĂBDARE

Puteți așeza figura neagră cu 5 colțuri în patrulaterul alăturat astfel ca fiecare din vîrfurile ABCDEF să coincidă exact cu unul din punctele de acolo? Pentru ușurință tălați o bucată de hîrtie în forma figurei negre.

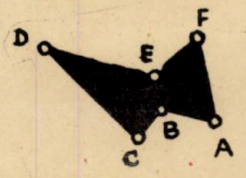

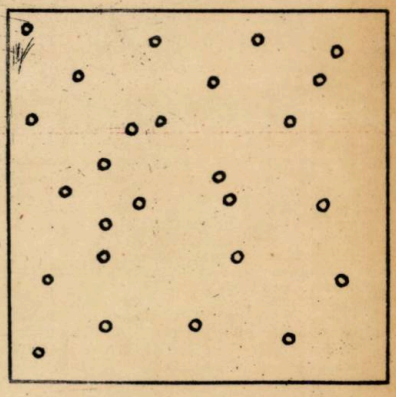

Poveste fără cuvinte

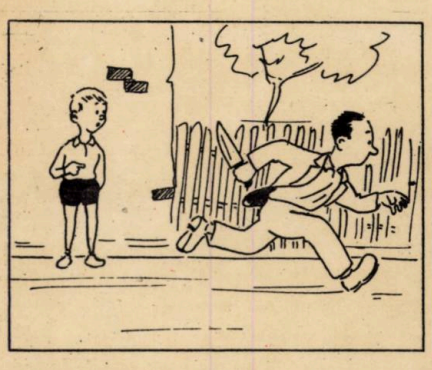

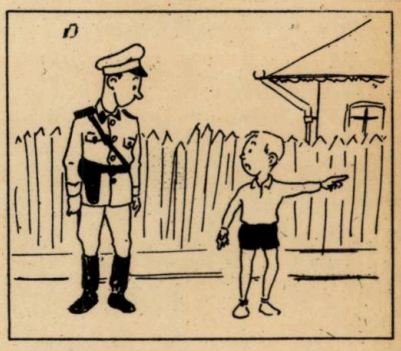

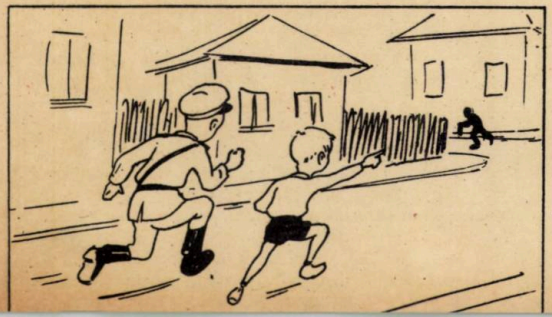

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

BĂIATUL DIN LUNĂ

Text: **ION HOBANĂ** Desene: **BURSKI**

– Fănuță, ce-i cu Lică oare?
De-o vreme-ntîrzie mereu
– Muncește-acasă mult, îmi pare,
De aceea se trezește greu...
– Dar dac'o fi bolnav?!
– Mai știi?
Nu-l prea-ntîlnim printre copii...

Eroii noștri, fără larmă
Urcați pe zid, ca niște furi,
Privesc cum Lică-n loc să doarmă
Citește cărți de aventuri.

Și trece-un timp...
Spre dimineață,
Cînd Lică-n visuri se răsfață,
Pătrund în cameră cei doi.
– Fănuță! Truță! Ce-i cu voi?

– Costumul ăsta-i pentru tine...
– Îmbracă-l!
– O să-ți șadă bine...
– Dar ce e? Cum...?
– Te-așteaptă-afară
O navă interplanetară.

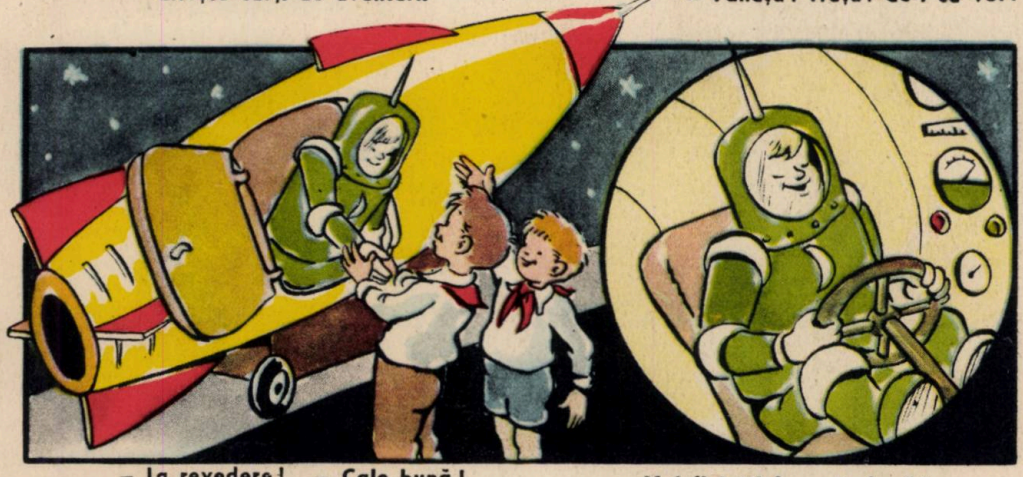

– La revedere! – Cale bună!
– Hai, n-avem vreme de pierdut!
Racheta va ajunge-n Lună
La ora opt fără-un minut.

„Voi fi întîiul om în Lună!, –
Își spune Lică, fericit, –
Și toate astea nu-s o glumă,
Da, da – chiar simt că am pornit!"

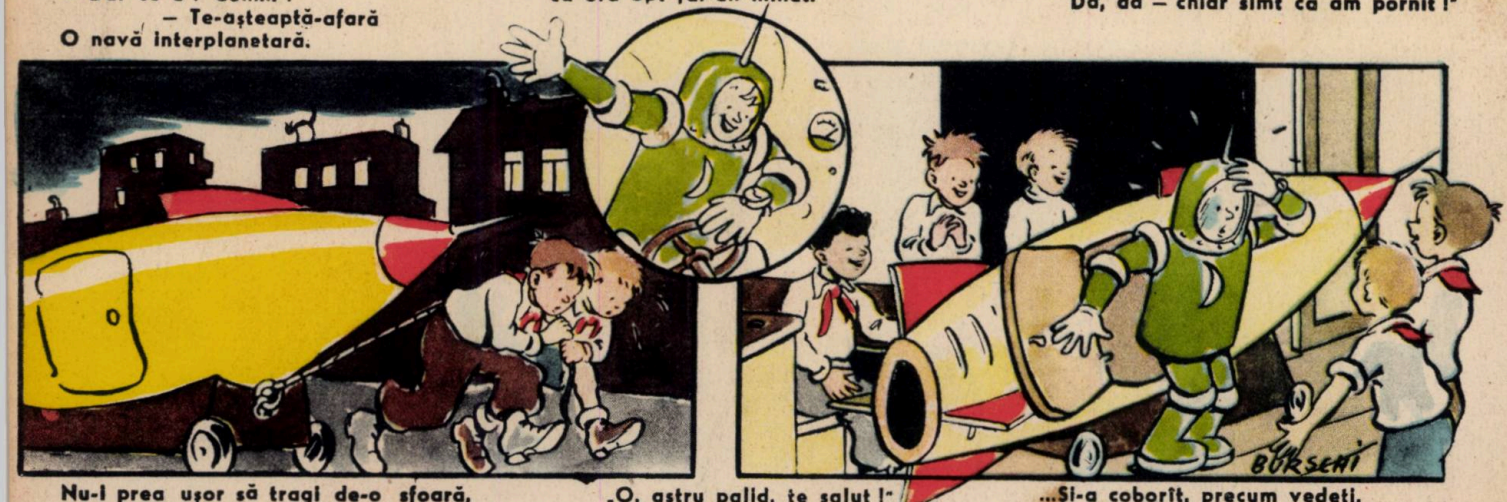

Nu-l prea ușor să tragi de-o sfoară,
Ca pe-un banal, terestru car,
Racheta interplanetară
Cu primul Robinson lunar...

„O, astru palid, te salut!"
(Momentu-i cutremurător...)
„E ora opt fără-un minut.
Mă aflu-n Lună. Să cobor!

...Și-a coborît, precum vedeți,
În clasa plină de băieți.
„Azi vii la timp!", sar toți să-i spună.
El... parc-ar fi căzut din Lună.

PLUTONIA

-CONTINENTUL SUBPĂMÎNTEAN-

DUPĂ ROMANUL „PLUTONIA" DE V.A.OBRUCEV

ILUSTRAȚII: GOPO

(CONTINUARE DIN NR. TRECUT)

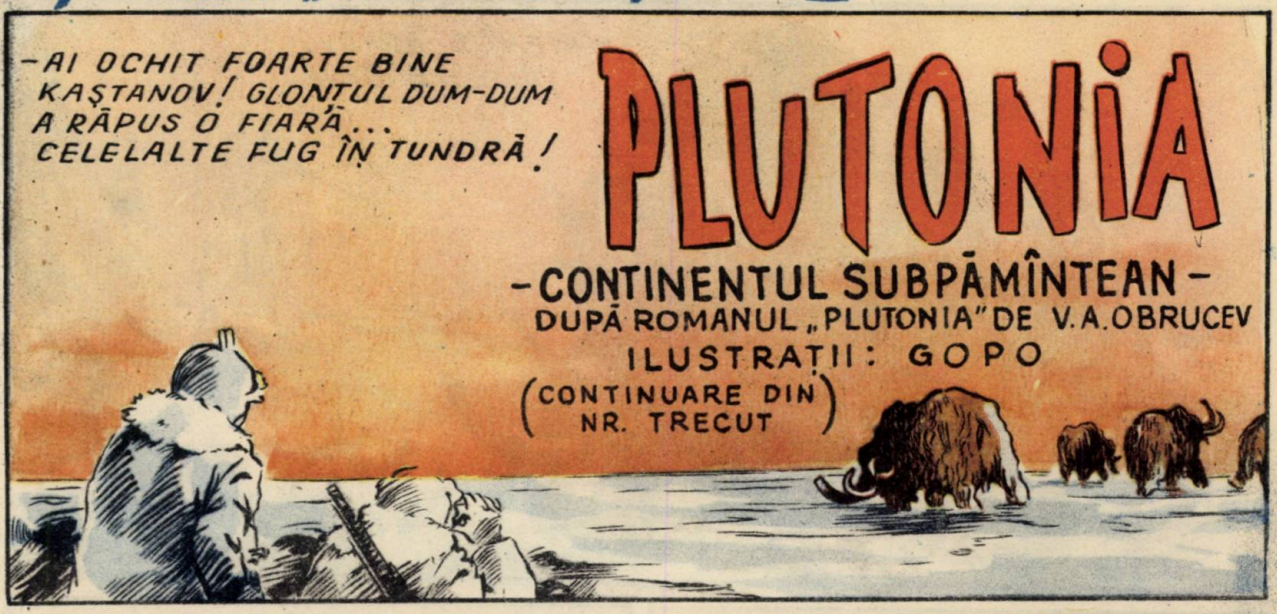

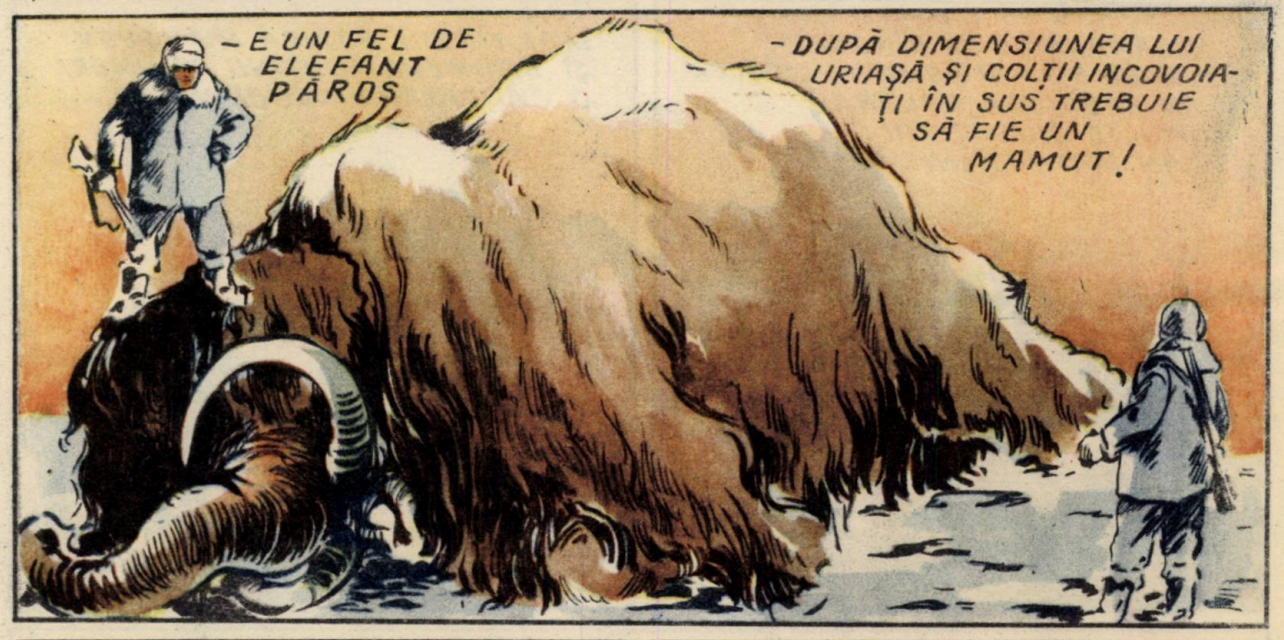

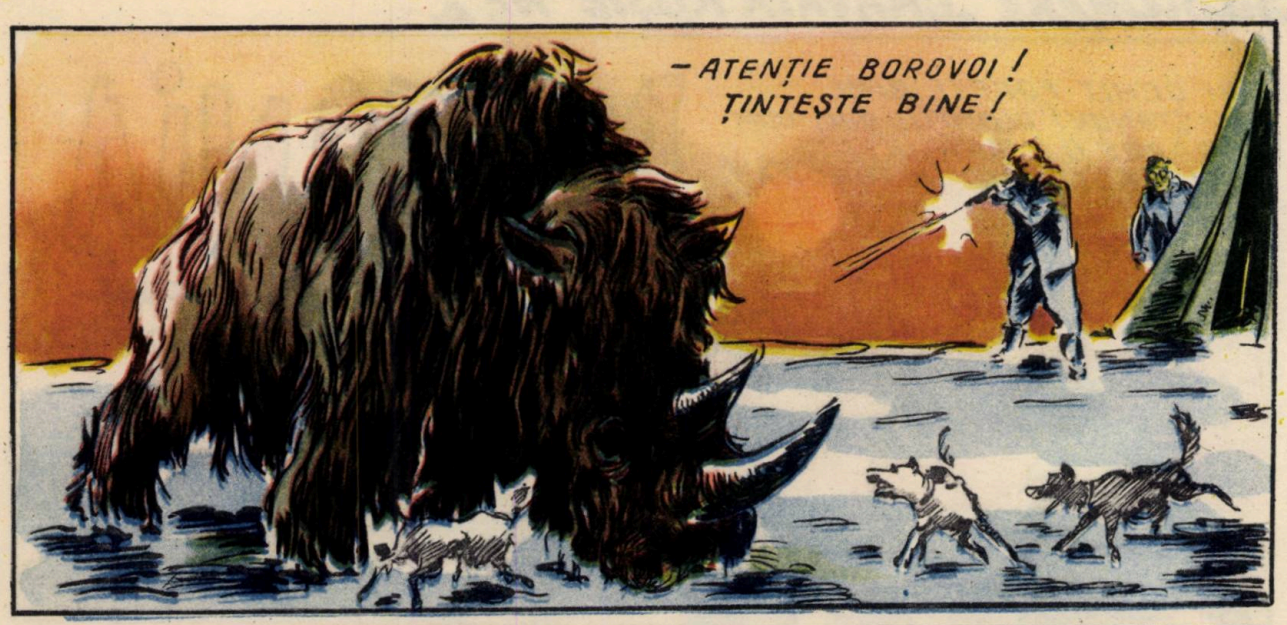
– ATENȚIE BOROVOI!
ȚINTEȘTE BINE!

– SEAMĂNĂ CU UN RINOCER!
– UNDE S-A MAI POMENIT RINOCER ÎN REGIUNEA POLARĂ?
...MULTE CIUDĂȚENII AM MAI ÎNTÎLNIT AZI!

MAI TÎRZIU SOSIRĂ MAKȘEEV ȘI GROMEKO PURTÎND PE UMERI O CĂPRIOARĂ NEOBIȘNUITĂ...

CURAJOȘII EXPLORATORI SE AFLAU ÎNTR-O ȚARĂ CU O FAUNĂ CURIOASĂ, ÎN CARE ÎNTÎLNEAU VIEȚUITOARE DESPRE CARE SE ȘTIA CĂ AU DISPĂRUT ÎN URMĂ CU ZECI DE MII DE ANI ȘI DESPRE CARE NUMAI ALBUMELE ȘI ATLASELE ZOOLOGICE MAI POMENEAU.
INTRIGAȚI DE CELE DESCOPERITE PÎNĂ ACUM, EI AU HOTĂRÎT SĂ NU SE DEA BĂTUȚI PÎNĂ NU VOR LĂMURI TOATE MISTERELE CE LE STAU ÎN CALE...

CHIAR A DOUA ZI SE ÎMPĂRȚIRĂ ÎN DOUĂ ECHIPE. TOȚI DOREAU SĂ PLEACĂ ÎN CERCETARE. SORȚII AU VRUT CA BOROVOI ȘI IGOLCHIN SĂ RĂMÎNĂ DE PAZĂ, CU ECHIPAMENTUL ȘI APARATELE, IAR CEILALȚI SĂ PORNEASCĂ CU DOUĂ BĂRCI PE UN RÎU, SPRE INIMA NECUNOSCUTEI PLUTONII.

-LA NAIBA! CU CÎT ÎNAINTĂM CU ATÎT SE FACE MAI CALD...

-SĂ TRAGEM LA MAL ȘI SĂ STUDIEM ÎMPREJURIMILE!

GROMEKO FU PRIMUL CARE PUSE PICIORUL PE PĂMÎNT DAR DE ABIA FĂCU 8-10m, CÎND SE OPRI SURPRINS:

ÎNAINTEA LUI PĂȘTEAU TURME DE CERBI URIAȘI ȘI UN FEL DE GIRAFE CU O COCOAȘĂ PE GÎT.

-ACEASTĂ IMAGINE E DE NEUITAT!... TREBUIE NEAPĂRAT SĂ IAU CÎTEVA CLIȘEE!
ȘI GROMEKO ALERGĂ, INCERCÎND SĂ FOTOGRAFIEZE ANIMALELE CÎT MAI DE APROAPE.
— DAR ASTA CE-O MAI FI?... UN VULTUR URIAȘ SE APROPIE DE GROMEKO!...
— SĂ-L PREVENIM!... AH, DAR IATĂ DIN DREAPTA O DIHANIE... GROMEKO! GROMEKO!...
ERA ÎNSĂ PREA TÎRZIU. PASĂREA CIUDATĂ COBORÎ ÎN VITEZĂ ȘI-ȘI ÎNTINSE GHEARELE,
IAR DIHANIA ERA DE ACUM LA 2-3 PAȘI...
(VA URMA)

CRAVATA ROȘIE

NOIEMBRIE 1956

CITITORII ne INFORMEAZĂ...

BIBLIOTECA NOASTRĂ

Eu, Mihăiță și Radu, mergem des la biblioteca pentru copii din Piața Amzei. Vine cu noi și Sanda, sora lui Radu. Ea nu citește, are numai 5 ani, dar se uită la poze. Dar noi am citit multe cărți. La o măsuță stăm cîte patru, și scaunele sînt chiar pe măsura noastră. Vin mulți băieți și fete aici. Cei de la școala rusă citesc cărți rusești. Am văzut și unele fete care veneau și citeau franțuzește sau în limba maghiară. La sfîrșitul săptămînii ni se proiectează totdeauna diafilme ca: „Vrăjitorul cu barbă neagră", „Voinicel", „Expediția în Antarctica", „Viața lui Maxim Gorki" și altele.

În partea dreaptă a sălii, la intrare, există un colț unde-s afișate diferite noutăți din reviste și ziare. Ultima dată, aici am aflat că începutul ogîndirii faunei în filatelie a fost făcut de filatelia românească prin emiterea timbrelor „Cap de bou" ce reprezentau zimbrul care-a trăit în Carpații Orientali pînă-n secolul al XVIII-lea.

De la noi din curte vin o mulțime de copii. Astăvară era sala plină. Acum sînt mai puțini fiindcă au de învățat.

VIZITIU IOAN cl. a IV-a
Școala medie mixtă nr. 24
București

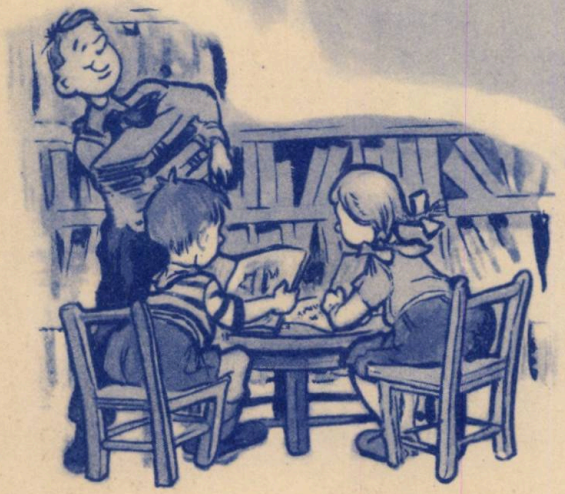

O NOUĂ GRĂDINIȚĂ

În primăvara care-a trecut, în satul Nămăești din comuna noastră s-a format o întovărășire agrozootehnică.

În timpul anului, munca a dat rezultate așa de bune încît în toamnă mulți alți țărani au făcut cerere pentru a intra și ei în întovărășire. Împreună, apoi, au cerut ca în comună să mai existe o grădiniță pentru copii. Sfatul popular a pus la dispoziție un local cu patru camere, iar școala noastră a dat o parte din mobilier.

Acum, cei mici merg bucuroși sa învețe să deseneze, să construiască, să asculte povești frumodse și să se joace la căldură.

RUJAN ADRIANA
Com. Valea Mare Pravăț, raionul Muscel,
reg. Pitești

ÎN CĂMINUL NOSTRU

În căminul nostru sîntem peste o sută de fete. Educatoarele, tov. instructoare și tov. directoare au multă grijă de noi. Dormitoarele ne sînt curate și frumos aranjate. Pe noptiere sînt șervețele frumos lucrate. Aceeași curățenie domnește și în sufrageria noastră. În preajma sărbătorilor sîntem înconjurate cu și mai multă grijă. Anul trecut, în ziua de 7 Noiembrie, am avut o masă festivă. Peste tot erau flori proaspete. Cu acest prilej detașamentul nostru de pionieri a dat un program artistic în cadrul căminului. Au venit să ne vadă și tovarășii profesori de la școală și multe colege de-ale noastre. Pentru că programul a fost foarte apreciat, l-am prezentat și la Academia militară care ne patronează. Acolo numeroși ofițeri și ostași ne-au aplaudat.

GIURCĂ VICTORIA
cl. a VII-a
Casa de copii nr. 5
București

VEGHEAZĂ-L!

de V. TULBURE Ilustrații : PUIU MANU

Decretul unu: pace!
— Decretul doi: pămînt!
Așa-ncepu întîiul, al lumii nou, cuvînt.
De-atuncea, din octombre, ni-s date alte zile
Ca tu în țara dreaptă să crești stăpîn, copile.

Gîndește-te: pămîntul în seama ta îl ai —
Și flori pe el sînt multe, dar nu sînt guri de rai.
De nu i-ai smuls neghina din lanurile toate
Nu-ți pune pîni pe masă, nici în ferești mușcate.

Și nu uita: într-însul nu-i numai minereu,
Adînc sub ierburi doarme străbunul tău și-al meu.
Sudori pămîntu-ascunde, și lacrime de gloată,
Și oasele flămînde care-au trosnit pe roată.

Veghează-l! cu o iie bogată să-l îmbraci
Din grîie de mătase cu roșii bumbi de maci,
Ca rîndunici să vie, în primăveri albastre,
Să-și cate cuib, să cînte sub streașinile noastre.

Nevăstuica

de GICA IUTEȘ

Ilustrații: ARNO

De cum am sfîrșit eu școala, mama și-a luat transferul de la spital, adică mutarea ei ca doctor în orașul unde tata a lucrat la construcția unei fabrici de rulmenți. Rulmentul este o piesă fără de care nici o mașină din lume nu face doi bani. După toate cele spuse de tata, eu cred că numai mașina de călcat poate fi întrebuințată fără rulment. Încolo, începînd de la tractoare, care ară ogoarele, și pînă la motorul aerodinamului, cu care am venit de la București, nimic nu se poate mișca fără rulment. Așa că vă închipuiți cît de mîndru sînt de tatăl meu, care a lucrat la o asemenea fabrică. Desigur că m-am bucurat foarte mult cînd eu, împreună cu mama și cu sora mea Ancuța, am coborît în gara orășelului. Orășelul ce-i drept nu mi-a plăcut cine știe ce, fiindcă străzile vechi nu se aseamănă deloc cu străzile Bucureștiului, și în loc de tramvaie mereu vezi ba cîte o trăsură veche și hodorogită, ba căruțe cu boi, încărcate cu cărămizi ori cu lemne. Cît privește locuința noastră, deși are tot trei odăi și baie, ca la București, nu este încă tencuită pe dinafară. Este primul bloc muncitoresc locuit. Mai sînt încă alte șase blocuri care vor fi de abia în toamnă gata. Zidari și lemnari, tinichigii și zugravi forfotesc din zori și pînă-n noapte în jurul lor, iar o macara mecanică scîrțîie și cară fel de fel de materiale către schelele înalte. E o prăfărie și un zgomot de-ți țiuie urechile. Dar e totuși interesant. Cum am dus bagajul în cameră am și zbughit-o în curte după tata, ca nu cumva să plece fără mine la fabrică. Eram foarte curios să văd și eu cum arată un rulment. Dar el mi-a explicat că nu are deloc timp pentru vizita mea la fabrică și că și-a pierdut destulă vreme cu venitul la gară. Drept să spun am rămas foarte supărat. Cum umblam așa abătut printre grămezile de pietriș, ocolind mereu stivele de scînduri și de cărămizi, simt deodată că mă izbesc nas în nas cu o fată, care ținea ceva învălătucit într-o bluză, ale cărei mîneci se bălăbăneau încolo și încoace. Pesemne avea o pisică ori un cățel. Se zbătea așa de tare, încît fata ba se pleca la pămînt, ba se ridica în sus, strîngînd cu desperare ghemotocul neliniștit. Da, am crezut că era o pisică. Se zărea o coadă și niște labe cu gheare. Tocmai voiam s-o întreb: „Ce faci cu pisica asta?" cînd deodată fata mi-o trînti în brațe strigînd:

— Ține-o, ține-o că se zbate! Ține-o pînă scot cordonul s-o leg!

Fără să-mi dau seama apucai pisica și-o strînsei. Dar deodată... Nu era nici pisică, nici cîine. Un bot subțire și albicios cu niște dinți ascuțiți fură gata să mă înșface de nas. Am țipat și am aruncat-o cît colo. Animalul se foi o clipă sub bluza cea roșie apoi dispăru ca și cum n-ar fi fost. Fata rămase o clipă cu gura căscată, apoi țipă:

— Nevăstuica! A fugit nevăstuica!

Se trînti în genunchi căutînd pe după stiva de scînduri, cotlonul unde pierise dihania.

Nevăstuică? Mă gîndii eu, ce-o fi aceea nevăstuică? Atras de țipetele fetei se apropiară și cîțiva muncitori, dintre care un zidar mustăcios aruncă cu o piatră undeva pe după niște lăzi cu var și strigă:

— A scăpat tîlhăroaica!

— El, el i-a dat drumul! țipă fata și se repezi la mine. Abia acum văzui că fața ei pistruiată era la fel de roșie ca și cravata pe care o purta la gît.

— Îți dai seama ce-ai făcut? țipă ea, și strîngînd pumnul mi-l vîrî sub nas.

— Ia ascultă, mă înfuriai eu, ce-ai cu mine?

— De ce i-ai dat drumul? Și mai făcu un pas spre mine, iar eu, fără să vreau, făcui un pas îndărăt.

— I-am dat, și gata! Era să mă muște de nas.

— Fricosule! Mălai crud! îmi aruncă fata în obraz.

— Fricos, mălai crud? strigai eu, de data asta de-a dreptul jignit. Cînd ți-oi da una!

Dar fata nu se sinchisi.

— Dă! strigă ea cu ochii scăpărători. Halal de așa pionier! Apoi deodată, fără să mai spună nici un cuvînt, se așeză pe o căldare spartă și începu să plîngă cu hohote. De două zile o pîndim. A gîtuit 16 puici de la ferma uzinei, și acuma, cînd am prins-o, să-i dea drumul. Și printre vaiete jalnice dădea drumul la alte șiroaie de lacrimi. Cît s-ar fi bucurat mama s-o fi prins! Acum o să gîtuie la noapte și ceilalți pui...

Să spun drept, mi se ridicase părul măciucă! Eram cu totul zăpăcit, și mai la urma urmei eram chiar vinovat... Să scap eu un asemenea animal care a gîtuit 16 pui!

— Ascultă, începui eu împăciuitor, pe cuvîntul meu de pionier că o să ți-o prind la loc. Fata încetă deodată bocetele și mă îngînă în bătaie de joc: „O să ți-o prind la loc. Mălai crud!" Și sări deodată în sus,

alergînd cît o ţineau picioarele spre poarta cea mare. Şi de departe strigă :

— Lasă că o să-ţi arătăm noi !

Abia m-am stăpînit să nu fug după dînsa şi să-i trag vreo doi pumni, pentru mălai crud şi pentru toată încurcătura în care mă băgase. Şi-mi venea să-mi trag şi mie vreo două palme, că fusesem aşa de prostănac. Cum să dau eu drumul nevăstuicii ? Dar ce fel de animal o mai fi şi ăsta ? Nu mai auzisem în viaţa mea !

Am urcat în grabă scările s-o întreb pe mama. Dar cum ajunse-i în casă, ea mă luă la rost şi-mi spuse răspicat :

— Cristel, dacă tu crezi că venind aici ai să poţi hoinări de capul tău te înşeli ! Ai uitat ce i-ai făgăduit m'Amaliei ?

— N-am uitat, o asigurai eu. Dar m'Amalia s-ar supăra dacă ar auzi că vorbeşti aşa de tare cînd doarme Ancuţa.

— Vulpoiule, făcu mama. Asta o spuse în şoaptă, înveselită de-a binelea. M'Amalia era mătuşa mamei. Ea o crescuse pe mama, pe mine şi pe Ancuţa. Toţi ai casei o numeau astfel. Şi nu numai eu mă temeam de ea, dar însăşi mama şi tata îi dădeau ascultare. Numai sora mea Ancuţa era singurul dintre membrii familiei care putea să iasă din cuvîntul ei.

— Haide, îmi zice mama, să încercăm să aşezăm masa.

— S-o aşezăm, spusei eu preocupat. Dar spune-mi ce-i aceea o nevăstuică ?

— Ce nevăstuică ? se miră mama potrivind grijulie un ştergar lung şi vărgat pe lădoiul care trebuia să ţină loc de masă pînă cînd m'Amalia avea să sosească cu mobila noastră de la Bucureşti.

— O nevăstuică. A gîtuit 16 puici.

— Ce puici, făcu mama preocupată să scoată tacîmurile dintr-un cufăr.

— Puicile fermei de la uzină, strigai eu nerăbdător. Este un animal cu bot ascuţit şi cu blană castanie.

— Şi ce-i cu asta ? făcu din nou mama preocupată. Să prăjim nişte ouă, să facem o salată. Dar văzînd faţa mea posomorîtă, rîse. Ei bine, am înţeles ; ce-i cu nevăstuica ? Văd că ştii cum arată. E cumătră cu dihorul cel hoţ.

— Vreau s-o prind eu neapărat.

— Ce-ţi trece prin cap, se sperie mama. Este un animal foarte sălbatic. Muşcă rău de tot.

— Poate să muşte, dar am s-o prind. Trebuie să fac rost de o capcană.

— Ce capcană, întrebă tata, care intrase fără să-l auzim.

— Ei, spuse mama, viteazul pionier nici n-a sosit bine în localitate şi vrea să stîrpească animalele dăunătoare fermei.

— Cum adică ? se miră tata încreţind sprîncenele. Despre ce-i vorba ?

Îi povestii şi lui că nevăstuica a gîtuit 16 puici de la ferma uzinei şi că trebuie imediat prinsă.

— Ei, dacă-i aşa, să luăm măsuri, să luăm măsuri !

Asta era vorba tatii în orice împrejurare. Şi cînd spunea el că trebuie să luăm măsuri, apoi puteai să te bizui pe el. Dar fiindcă şi mama ştia tot atît de bine lucrul acesta, începu să spună că trebuie lapte pentru Anca, că va fi nevoie de sandale noi pentru mine, că lipsesc rafturile la cămară şi robinetele la baie. Că ar trebui ulei pentru vopsit încă o dată ferestrele şi uşile din odaia noastră, adică a mea şi a Ancăi, iar tata aproba totul înghiţind îmbucături mari şi hotărînd : „Să luăm măsuri, să luăm măsuri !"

De abia aşteptam să se termine masa ca să-l rog pe tata să-mi facă rost de capcană. Dar el mi-o luă înainte şi-mi spuse :

— Cristea, dragă băiete, îţi lăsăm pe Ancuţa în grijă. Eu plec cu mama să-i arăt noul dispensar unde va lucra. Nici n-am apucat să mai deschid gura, că mama s-a apucat să-mi dea sfaturi : ca nu cumva s-o duc

pe Anca în curte să-i cadă vreo cărămidă în cap, ca nu cumva să sparg borcanul cu dulceață și cîte și mai cîte...

Toate planurile mele erau răsturnate. Iar tata și cu mama au plecat foarte veseli, fără să știe ce era în sufletul meu. Acuma, ce era de făcut? Măcar de-ar fi fost Bibi, prietenul meu cel mai bun, să mă duc să mă sfătuiesc. Dar așa? Eram singur, fără prieteni, într-o mare încurcătură, și de cîte ori îmi aminteam de fata aceea care mă făcuse fricos și mălai crud simțeam că nu mai pot de ciudă. Las' că aveam să-i dovedesc eu ce fel de fricos și mălai crud eram eu! Eu, care eram președinte de grupă? Eu, care aveam la toate materiile nota cinci în afară de un patru la aritmetică? Eu care luasem concursul de înot de la lacul Floreasca? Eu...? Dar lasă c-o să-i dovedesc! Dar cum să-i dovedesc? Cînd eu eram acuma nevoit să stau țintuit în casă și să am grijă de Ancuța!...

„Of, m'Amalie de ce nu ești aici?" îmi dădui seama că mă plimbam furios prin casă între lăzile și geamantanele nedesfăcute, cînd mă lovii cu genunchiul de colțul cufărului, care ne servea drept masă. Eram gata să-i trag un picior, dar mi-amintii că Ancuța se poate trezi și ar fi fost mai rău.

— Vreau să mă-ncalț.

Și cînd mă gîndeam că trebuie să-i trag șireturile prin cele douăzeci de găurele ale ghetuțelor preferam mai bine să mă lovesc și la celălalt genunchi. Ar fi fost rău de tot să se trezească: „Vreau dulceață, vreau apă". Mă rog ce nu poate să-ți ceară o surioară de nici trei ani împliniți. Așa că-mi frecai genunchiul vînăt și mă așezai pe lădoi, cuprins de deznădejde. Cînd deodată țîrîitul soneriei mă trezi din amorțeală și inima îmi bătu plină de speranță. S-o fi întors mama. Dar nu putea să fie mama. Și nici tata. Fiecare avea cîte o cheie. Alergai într-un suflet la ușă să văd cine-i. Și cine credeți că era! Fata cu nevăstuica în persoană. Și cu ea mai erau trei băieți. Unul era aproape c-un cap mai mare decît mine și era îmbrăcat într-un tricou albastru peste care avea legată o cravată de pionier foarte decolorată. Ceilalți doi erau și ei pionieri și nu știu cum se făcea că semănau așa de mult între ei de parcă erau gemeni.

— Asta-i, făcu fata și mă arătă cu degetul ca și cum aș fi furat cine știe ce. Apoi îmi scoase limba și-mi spuse printre dinți: „Mălai crud".

— Pionieră Rița, o întrerupse aspru băiatul cel înalt cu cravata decolorată.

— Ascultă, strigai eu fetei. Încă n-ai căpătat un pumn în nas?

— Ascultă tovarășe, făcu băiatul cel înalt. De abia acuma văzui că părul și sprîncenele lui erau la fel de decolorate de soare ca și cravata. Ascultă tovarășe, repetă el. Să ne spui mai înainte de toate, cine ești.

— Eu să vă spun cine sînt? Dar voi cine sînteți, mă rog? Eu știu că atunci cînd vine cineva și intră în casa unui om spune mai întîi cine este și ce vrea.

— Perfect! spuse băiatul cu cravata decolorată.

— Cine ești și ce pofteși în casa mea?

— Casa ta?

— Dar a cui? Este apartamentul nostru. Eu sînt fiul inginerului fabricii de rulmenți, Ștefan Ursea. Iar mama mea este doctorița uzinei de rulmenți.

— Io-te-te, făcu fata și fluieră a pagubă.

— Mîț! făcu unul dintre cei doi băieți care

semănau ca două picături de apă. E grozav! și mă salută pînă la pămînt în bătaie de joc cu o șapcă imaginară.

Simțeam că fierb de mînie.

— Tăcere, strigă băiatul cel înalt. Ce-i indisciplina asta tovarăși. Apoi întorcîndu-se spre mine, făcu un pas și-mi puse o mînă pe umăr. Nu te-am întrebat al cui ești, ci cine ești? Ai trecut clasa?

— Eu? Eu dacă am trecut clasa? Asta era prea de tot! Simțeam că mă înăbuș de ciudă.

— Da, tu! făcu băiatul cel înalt, cu glas îngroșat, pesemne ca să mă intimideze... Văd că porți cravată roșie...

— Iliuță! se supără fata, de ce-ți pierzi vremea...

— Nu te amesteca ! I-o reteză el. Trebuie să dea socoteală.

De data aceasta mă înfuriai. Pentru ce să dau socoteală ! Eu care eram președinte de grupă ? Eu, care nu aveam decît de-alde cinci la toate, și numai un patru, să le dau lor socoteală ?

— Ia să vedem carnetul de note ! îmi spuse Iliuță.

Asta era curată obrăznicie ! Să-i arăt carnetul meu de note ! Dar totuși merită să i-l arăt ! mă gîndii eu. Să le treacă pofta să mai vorbească astfel cu mine.

Alergai la ghiozdan, luai carnetul și-l vîrîi

sub nasul lui Iliuță. Carnetul meu de note trecu din mînă în mînă. Întîi la băiatul cel scund, pe urmă la nesuferita aceea de Rița și pe urmă la cel cu tricou albastru, apoi Iliuță îl luă, îl închise tacticos și mi-l întinse vesel.

— Se aprobă ! Vasăzică te cheamă Ursea Cristea. Ai note bune. Ești președinte de grupă, iar ca semne particulare, ți-i frică de nevăstuici !

— V-am spus o dată, mormăii eu înciudat. Orice om ar fi făcut la fel. De unde era să știu eu ce ținea dumneaei în bluza aceea ?

În clipa aceea Ancuța, surioara mea, începu să scîncească...

— **M'Amaliile.**

— Poftim ! bombănii eu. Ați răcnit atît de tare c-ați trezit-o pe soru-mea ! Am alergat la Ancuța s-o îmbrac, iar ea începu să mă tot întrebe...

— Cine-a venit ?... Cine-a venit ? Cine-s băieții ăștia ?

— Miliția, mormăii eu. Miliția împotriva dihorilor și nevăstuicilor.

— Ei ! cum îmbraci fetița, strigă Rița. Nu vezi cum îi pui rochița ?

Îi pusesem rochița pe dos.

— Pune-i-o tu mai bine !... și-i aruncai o privire nimicitoare.

Ceilalți ședeau și cercetau cu atîta curiozitate camera noastră de parcă n-ar mai fi văzut baloturi, cufere și geamantane.

— Uite ce este, făcu băiatul cel înalt. Eu sînt Iliuță. Dumneaei e Rița, iar ăștilalți sînt gemenii Riga. După cîte ne-a spus tatăl tău, ai să înveți cu noi într-o clasă.

— Ați vorbit cu tata ? mă mirai eu.

— Păi, cum vezi ! Se umflă băiatul în pene... Am pus și noi o cărămidă la fabrica asta...

— Ah, strigai eu atunci bucuros. Voi sînteți pionierii care-ați ajutat o vacanță întreagă pe zidarii tatii... Îl cunoașteți deci ? Atunci de ce-ați mai venit s-o faceți pe grozavii ?... Cine ești, ce note ai ? și începui să-l îngîn pe Iliuță.

Băieții izbucniră în rîs...

— Așa e obiceiul la noi. Cine intră în fabrica noastră să dea întîi autobiografia... Mai ales că Rița susținea, că ești răutăcios, îngîmfat și fricos...

— Păi, ce era să cred ? Dacă a dat drumul nevăstuicii ! Se scuză Rița. Acuma să vezi ce prăpăd o să facă la noapte.

— Dar de ce să n-o pîndim și s-o prindem?

Iliuță se întoarse către ceilalți doi băieți care ședeau rezemați de-o parte și de alta a ușii și mă măsurau de parcă ar fi vrut să mă cumpere.

— Ce ziceți, îl încercăm ? Îl luăm cu noi ?

Mă uitai la dînșii pe sub sprîncene, și deodată ne pufni rîsul pe toți.

— Atunci totul e-n ordine, vino cu noi !

M-aș fi dus eu cu dînșii, dar cu Ancuța ce să fac ? Rița o îmbrăcase și nu știu ce-i tot povestea, c-un cocoșel pintenat, care-și cumpărase un ilic de la tîrg, iar fetița bătea din palme încîntată. Dar chiar în clipa aceea ușa se deschise și mama se opri mirată în prag, cercetînd pe musafirii mei cu o privire uluită.

— Mamă, strigai eu repede : Ăștia sînt... băieții de aici... adică mai este și ea... O cheamă Rița. Îmi dai voie să mă duc cu dînșii ?

Mama clătină din cap în semn că-mi dă voie să mă duc.

Și cînd te gîndești că abia cu cîteva clipe mai înainte eram deznădăjduit că sînt singur, fără prieteni !

NOTE DINTR-UN CARNET DE CĂLĂTORIE

de CĂLIN GRUIA

Ilustrații : CRIVĂȚ

Cui nu i s-a întîmplat să călătorească cu trenul ? Acum cîțiva ani, pe la începutul iernii, mă aflam într-un tren personal. Stăteam la geam și mă uitam cum vremea se învăța să fulguiască. Nu-mi mai aduc aminte la ce mă gîndeam, dar de bună-seamă că eram cufundat în gînduri de vreme ce n-am băgat de seamă cînd în compartimentul în care mă aflam, intrară doi gospodari cu căciuli brumării și sumane noi. Numai cînd au început a vorbi mi-am dat seama că nu sînt singur în compartiment. Din cele ce vorbeau am înțeles că-s de prin părțile Vrancei și că fuseseră în tîrg la Iași să-și vadă copiii, trimiși la învățătură. Unul vorbea de un internat de fete, alb și curat încît îi veni în minte să-și scoată ciubotele la intrare. Celălalt la două vorbe spunea „băiatul meu" și spunea cu atîta mîndrie „băiatul meu" încît îți lăsa impresia că toată lumea îi cunoaște băiatul.

— Băiatul meu, cînd pune mîna pe carte, o mănîncă nu alta... N-am ce-i face, trage a doctor, și doctor am să-l fac... Cînd își pune ceva în minte, nici cu carul cu boi nu-i poți scoate... Acum mi-a dat o scrisoare în plic, lipită bine, ca să i-o dau învățătoarei lui din sat. Una subțirică, delicată ca o pichere, care de cînd au trimis-o în sat nu s-a mai schimbat. Așa a rămas. Noi am îmbătrînit, copiii au crescut, dar ea nu. Parcă nici nu-i pasă de vreme. Și ce să-ți mai spun de copii, parcă-i vrăjește, nu alta... Pentru fiecare are cîte o vorbă care merge drept la inimă. Iar cînd îi dojenește, că, de, știi cum îs copiii, mai fac ei cîte o poznă, toți lasă ochii în pămînt de rușine. De cînd a venit în sat n-a rămas nici un copil fără carte. Și-i învață, și-i învață, și-i duce, și-i aduce, și-i plimbă, cîntă cu ei de ți-i mai mare dragul. O clipă n-are astîmpăr. Cînd nu-i școală, intră din casă-n casă, stă de vorbă cu femeile, se sfătuiește, le ajută. Dacă le găsește torcînd, cere și ea o furcă, dacă le găsește la țesut, intră și ea la război. Ne este atît de dragă, încît fiecăruia ni se pare că-i fata noastră. Ba, femeile au început să-și pună numele la fetițele lor Profira și Profira. Vrei să afli ceva ? Întrebi pe tovarășa Profira. Ea pe toate le știe. Te miri cum de ține minte atîtea lucruri cînd ea e o mînă de om. Fetele toate de la școală, că eu-s și-n comitetul de părinți, toate vor să fie ca tovarășa Profira. Umblă ca ea, vorbesc ca ea. Să vezi ce-am pățit într-o iarnă. Vine „băiatul meu" de la școală și cum intră în casă o întreabă pe maică-sa.

— Mamă, ai ascultat la radio buletinul și nu știu cum i-a mai zis... Acela de spune cum îi vremea ?

Maică-sa mesteca mămăliga.

— D-apoi grija asta o am eu, măi băiete... Tu nu vezi cum îi afară. Iarnă ca toate iernile. Pînă la primăvară mai ai de înghițit multe boțuri de mămăligă.

Ilie, c-așa îl cheamă pe băiatul meu, tace, mănîncă și pune mîna pe carte... Citește o foaie și se uită pe fereastră... Făcea ce făcea și iar se uita pe fereastră.

— Pe cine aștepți tu, măi băiete ?

— Pe nimeni, mi-a răspuns.

— Apoi dacă n-aștepți pe nimeni de ce nu te astîmperi ?

Și așa s-a zvîrcolit, tot ieșind pe afară și uitîndu-se pe cer în toate părțile ca un astronom. Eu m-am gîndit că așa trebuie să facă. Poate așa îi era lecția, despre nori. Se face seară, dau mîncare la vite, aduc pentru foc și-mi scot ciubotele... Mai una, alta și ne culcăm. Pe după miezul nopții unde nu se stîrnește un prăpăd de viscol, de gîndeai că scoate casa din temelii. Urla, fluiera și bătea în ferestre să le spargă, nu alta. Eu ce-am zis. Las' să-și facă de cap. Am făină, am slănină și lemne de foc și m-am întors pe partea cealaltă și am adormit din nou. Să fi fost un ceas pînă la ziuă, viscolul nu se potolise, cînd îl văd pe Ilie că vine la mine pe laviță.

— Ți-i frig, băiete ?

— Nu, vreau să te rog ceva.

— Cu noaptea-n cap chiar ?

— Tată, înhamă caii la sanie și du-te la gară !

Cînd am auzit una ca asta am crezut că vorbește prin somn. Are el obiceiul ăsta.

— Ilie, tată, culcă-te și dormi fără grijă... Ai visat ceva se vede...

— Ba sînt bun treaz... Te rog tată...

— Ce să fac eu la gară pe o vreme ca asta, Ilie ? Și gara nu-i colea...

— Tocmai de aceea tată... În dimineața asta vine de la Iași tovarășa Profira... N-are să găsească nici o sanie de ocazie și are să pornească pe jos, are să înghețe, ba poate să dea și lupii peste ea.

— De unde știi tu ?

— A plecat de sîmbătă, a fost chemată cu o telegramă și ne-a spus în clasă că azi vine orice s-ar întîmpla...

— Mare ți-i comedia ! Și n-a vorbit cu nimeni s-o aștepte acolo ?

— Cu nimeni, n-o știi pe tovarășa Profira ? Asta așa e. Dacă treci cu căruța ori cu sania pe lîngă ea și-o poftești să se urce, rîde și-ți spune că-i tînără, voinică și că n-o dor picioarele. Ce era să fac ? Băiatului meu cînd îi intră ceva în cap, nici cu carul cu boi nu-i scoți.

— Tată du-te... du-te repede la gară... Ia și un cojoc și o pătură.

N-am avut încotro. Mi-am tras ciubotele, m-am îmbrăcat bine, am înhămat caii și cu viscolul în față, hai la gară. Drumul era întroienit și nu se vedea nici o urmă de sanie. Și nici nu putea să se vadă. Viscolul altă grijă n-avea, decît să astupe urmele. Pe unele locuri caii intrau pînă la piept în omăt. Ba la o cotitură s-a rupt un ham. Dă-te jos, caută un capăt de funie, leagă, dar mîinile îmi erau amorțite de frig. Nu-i vorbă cu drumurile îs deprins eu, le știu întîmplările. Și mai pe jos, mai în sanie, am ajuns la gară. Cînd să trag sania în spatele gării ce-mi văd ochii. O sanie. Lîngă ea un om din sat de la noi. Îi dau bună dimineața și încerc să-mi încălzesc mîinile.

— Pe cine aștepți, Vasile ? mă întreabă gospodarul.

— Pe tovarășa Profira.

— Ce-ai zis ?... Păi pentru ea am venit eu, îmi spune omul mirat. Toată noaptea m-au bătut la cap copiii să vin la gară... Și ce era să fac. Poți scăpa de gura lor ?

— Nu mai spune, omule. Credeam că numai pe al meu l-au apucat grijile... Ei și ce facem ?

— Ce să facem ? Și eu mă întreb. În două sănii n-o s-o putem duce... Dar poate mai sosesc și alți călători, tot am bătut drumul pînă aici.

Nici nu sfîrșim vorba și în fața noastră se oprește o altă sanie tot din satul nostru.

— Hei, oameni buni, n-a venit trenul ?

— Nu, îi spun eu, dar pe cine aștepți ?

— Pe învățătoare.

Pe noi, cei dintîi, ne-a pufnit rîsul.

— De ce rîdeți, mă rog ?

— Păi noi tot după învățătoare am venit...

— Asta-i nemaipomenit. Fata mea toată noaptea m-a rugat să vin să iau învățătoarea de la gară.

— Ce spui ! se miră gospodarul cu fata la internat. Și ce-ați făcut pînă la urmă ?

— Ce era să facem ? Am tras la sorți și sorțul a căzut pe mine...

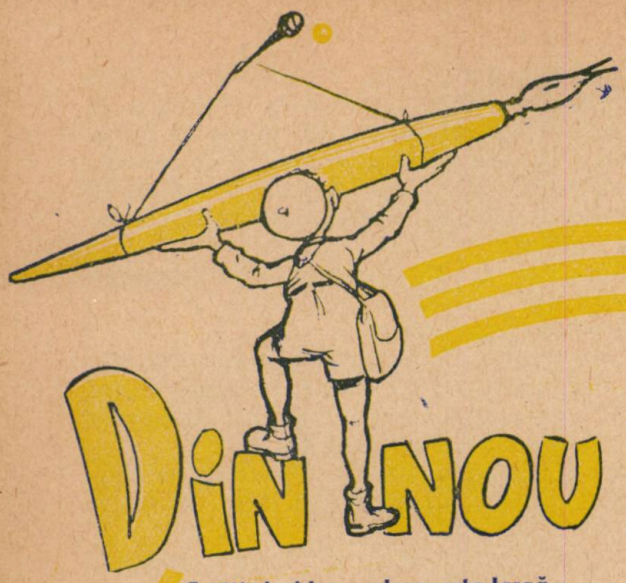

DIN NOU

E-atît de bine-n clasa asta largă...
Și tocul lunecă pe foi supus...
Ei, da, vacanța repede s-a dus –
Pe stradă țipă vîntul și aleargă.

Pe fețele bronzate încă-adastă
Lumina verii amintind cîmpii,
Și munți înalți cu creste argintii
Și soarele jucînd pe marea vastă.

Cîte probleme-așteaptă dezlegare
Hei, jocurile ce departe sînt...
Se scutură ferestrele de vînt...
În clasă-i liniște și doar arare,

Se-ntoarce-o foaie, scîrțîie un toc...
Foșnește-o hartă desfăcută-n grabă.
Au, cine se gîndește-acum la joc?
Copiii-s mari și au atîta treabă!...

CINE-I OARE VINOVATUL?

A luat un doi băiatul –
Cine-i oare vinovatul?
Catalogul, profesorul,
Ori chiar el nesilitorul?

Cine-i oare vinovatul?
Tata, mama ori pisica?
Tace, nu zice nimica...
A luat un doi băiatul.

Tace nu zice nimica –
Plînge-n el rușinea, frica.
Stă acum cu nasu-n carte
Fracții, de un ceas împarte...

A luat un doi băiatul –

ENEȘUL

Ce plictiseală, vai ce plictiseală!
Ce bine-ar fi să nu mai vin la școală.

Afară plouă, nu e timp de joacă,
Și ce-aș mai bate mingea-n parc – oleacă!

Ce plictiseală, vai ce plictiseală –
Peniță și caiete, și cerneală...

Uf, nu mai pot, am obosit și-mi pare
Că sînt bolnav de-atîta supărare.

Afară plouă – vai ce plictiseală:
Peniță și caiete și cerneală...

ORA DE GEOGRAFIE

Nu mai e toamnă, nu mai este ploaie...
Călătorim pe hartă-ntr-un ținut –
Unde lămîii crengile-și îndoaie,
Și turme urcă dealuri la păscut.

Ne întîlnim cu rîndunica noastră
Cu cocostîrcii gravi și gînditori
E soare-aici și zarea e albastră –
Și pline sînt grădinile de flori.

Călătorim pe hartă iuți ca vîntul,
Distanțele iluzii ni se par.
O oră – și-am înconjurat pămîntul
Eh, am ajuns. Sîntem acasă iar.

Poezii de DOINA SĂLĂJAN
Ilustrații: PUIU MANU

O COMOARĂ CA DIN BASME

de AL. CALISTRAT

Vreau să vă călăuzesc într-o lume, care, fără a fi de basm, este totuşi minunată. Fără să avem nevoie de nici un „Sesam deschide-te", ca Ali-Baba din „Povestea celor o mie şi una de nopţi", să pătrundem în sălile Palatului Republicii din Bucureşti, unde se găseşte minunata comoară a trecutului istoric şi artei poporului nostru. În timpul primului război mondial, în anul 1917, comoara aceasta a fost dusă la adăpost la Moscova, deoarece în ţară năvăliseră armatele germane. Vreme de patruzeci de ani tezaurul acesta a fost păstrat acolo cu grijă spre a ne fi restituit în luna iulie a acestui an, aşa precum l-am predat.

Din ce este formată comoara, despre care aţi citit în ziare?

Este vorba de mai multe colecţii: o colecţie numismatică, adică de monede, din cele mai vechi timpuri pînă aproape de zilele noastre. Colecţia este formată din 35.000 de piese de bronz, argint şi aur. O a doua colecţie este aceea de picturi bisericeşti datorită meşterilor zugravi din patria noastră. Celor mai mulţi dintre ei nici nu le mai cunoaştem numele, unele dintre lucrări fiind datate de acum şase sute de ani. O colecţie preţioasă este aceea de ţesături făcute cu mare măiestrie, dintre care unele piese mai vechi au fost lucrate cu şase secole înainte. Foarte interesante sînt manuscrisele vechi, unele de pe vremea întemeierii principatelor, precum şi primele tipărituri făcute la noi în ţară.

Pentru cunoaşterea trecutului patriei noastre, toate aceste obiecte sînt de o neasemuită valoare, căci ele sînt dovezile materiale ale felului de viaţă care exista pe meleagurile noastre.

Iată cîteva monede micuţe, cît unghia degetului mare. Marginile lor sînt ştirbite, mîncate de umezeala pămîntului în care au fost îngropate. Pe multe dintre ele aproape că nu se mai distinge gravura. Şi cu toate acestea ele preţuiesc nespus de mult, căci sînt de pe vremea regelui Filip al II-lea al Macedoniei, tatăl lui Alexandru cel Mare care a trăit la începutul secolului al IV-lea înaintea erei noastre, adică acum 2.300 de ani. Altele sînt din cetatea Histriei, una din vechile aşezări elenice de pe ţărmul Mării Negre. Numeroase sînt de asemenea monedele de pe vremea dacilor. Strămoşii noştri băteau şi ei monede pe care se poate vedea gravura unui cal. Alte numeroase piese sînt de pe vremea ocupaţiei romane din Dacia, a primilor voievozi din Ţara Romînească şi Moldova, din Transilvania şi din multe alte ţări europene.

Un foarte interesant grup de piese al expoziţiei este format din „tezaurul de la Pietroasa" sau „Cloşca cu pui", care datează de prin secolul al IV-lea al erei noastre, atunci cînd pe aici treceau popoarele gotice în drum spre apus. Tezaurul acesta, format din numeroase piese de aur în greutate de aproape 19 kilograme, lucrate cu mare măiestrie, a fost descoperit la poalele muntelui Istriţa din apropierea Buzăului în anul 1837. Cui a aparţinut acest tezaur? Unii oameni de ştiinţă cred că a fost al regelui vizigot Athanaric. Poate că fiind învins în luptele sale cu triburile localnice s-a retras în grabă şi nu şi-a mai luat cu sine averea. Întîmplarea a voit însă ca această comoară să fie dezgropată abia după 1.400 de ani. Pe unele dintre obiecte există inscripţii cu caractere runice (vechea scriere germană), care din păcate n-au fost încă descifrate.

Să ne apropiem de vremurile mai recente, de epoca feudală, pe vremea întemeierii voievoda-

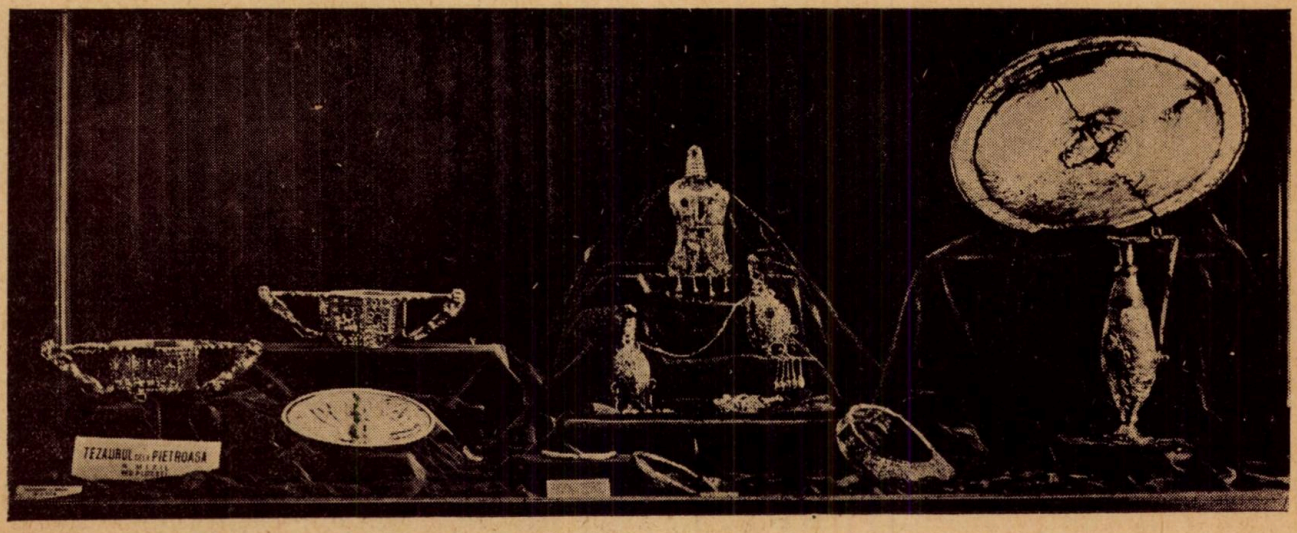

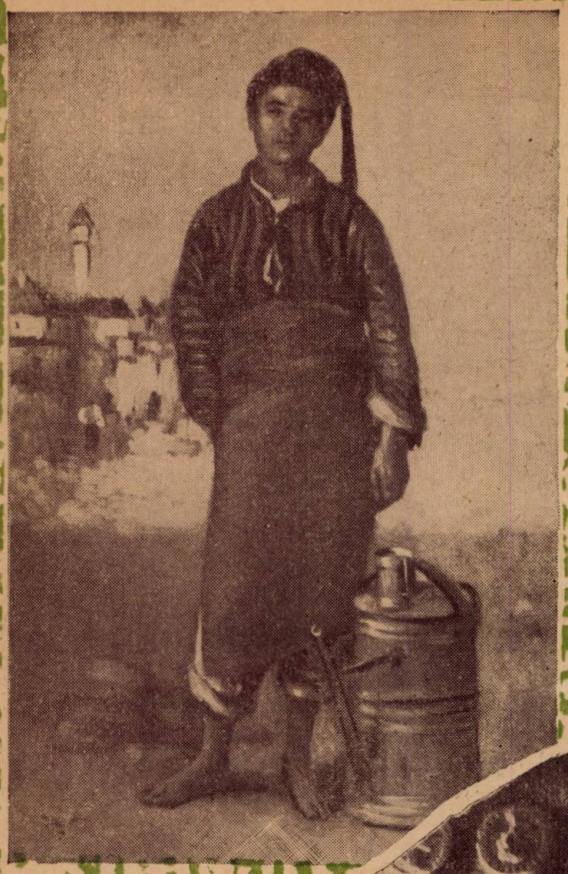

Bragagiul de N. Grigorescu

donată unei mănăstiri de boierul Cîndea, cam în jurul anului 1550. Cîtă îndemînare a avut meşterul care a făurit această legătură de artă! O serie întreagă de epitafe (pînze de mătasă ţesute cu fir de aur, de mătasă şi brodate cu perle folosind în slujba bisericească) stau mărturie pentru arta broderiei în care au strălucit din totdeauna femeile poporului nostru.

Adeseori, veşmintele bisericeşti ne-au păstrat în broderia lor informaţii preţioase. Epitrahilul (veşmînt bisericesc) de la sfîrşitul secolului al XV-lea are brodat pe el chipul lui Ştefan cel Mare şi al doamnei lui, Maria-Voichiţa. Pe alte veşminte bisericeşti s-au găsit portrete de domni şi oameni de seamă ai vremurilor trecute, căpătînd astfel o mare valoare istorică.

Printre comori se mai află şi o seamă din

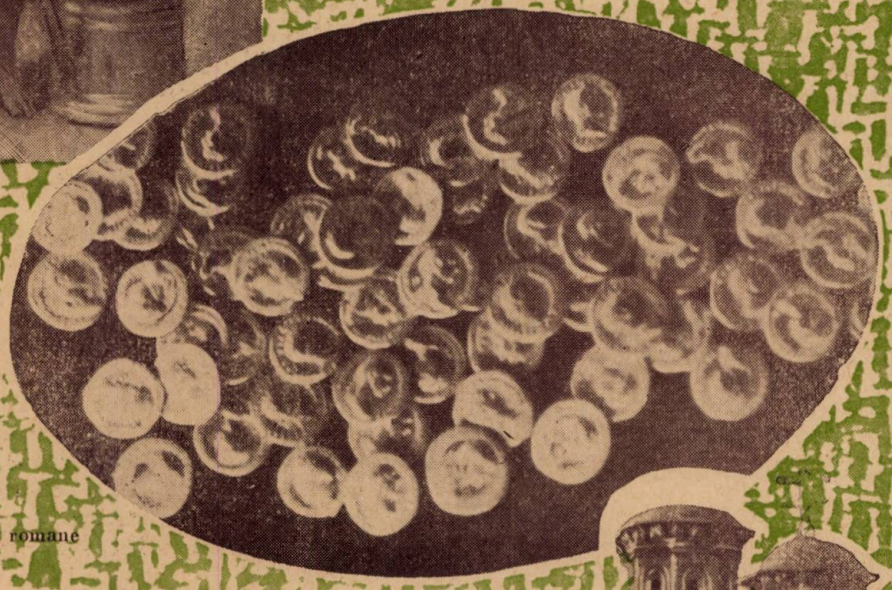

Monede romane

Chivotul Mănăstirii Tismana

telor romîne. Să ne apropiem de icoanele măiestrit pictate, de vechile manuscrise, de obiectele bisericeşti lucrate cu mare artă în argint şi aur, ca şi de ţesăturile de o frumuseţe neasemuită găsite în mănăstirile care pe acele vremuri erau adevărate centre de cultură ale voievodatelor.

Iată un tetravanghel grecesc (cele patru evanghelii) scris de mînă, care datează din secolul al XV-lea. Iată o evanghelie ferecată în scoarţe de argint aurit, avînd în relief scene biblice,

Monedă din Transilvania

primele tipărituri făcute în țara noastră de diaconul Coressi, precum și nenumărate alte obiecte pe care nici n-am avea loc să le înșirăm într-o revistă întreagă.

Și acum să mai spunem cîteva cuvinte și despre cele aproape 800 de picturi ale marilor maeștri din patria noastră. Desigur că nu le putem descrie pe toate. Iată însă minunatul portret al lui Nicolae Bălcescu (pictat de Gheorghe Tattarescu) privind cu ochii săi pătrunzători după aproape o sută de ani de la făurirea lui și menținînd vie în mintea noastră imaginea luptătorului de la 1848. Din

Băiat culcat de N. Grigorescu

Copii muzicanți cerșetori de Th. Aman

Sigiliu românesc

cele aproape 130 de pînze ale lui Nicolae Grigorescu, pe care să le amintim mai întîi? Impresionanta „luptă de la Smîrdan", o adevărată slăvire a eroismului soldatului român, sau impresionanta compoziție „Spionul"? Tot atît de fermecătoare sînt peisajele minunate ale țării noastre redate cu atîta căldură de marele pictor. Iată tablourile lui Szathmary, prețioase nu numai prin măiestria lor, ci și prin faptul că ne-au păstrat imaginea tîrgurilor noastre din prima jumătate a secolului al XIX-lea. Dar tot atît de valoroase sînt și sutele de tablouri semnate de marii maeștri ai penelului, ca Ștefan Luchian, Ion Andreescu, Dem. Mirea, Ștefan Popescu și alții.

Aceasta este comoara ca din basme despre care abia am apucat să vă spun cîte ceva. E o comoară care pentru noi prețuiește mai mult decît aceea din peștera lui Ali-Baba, ea fiind mărturia și mîndria trecutului poporului și patriei noastre.

Epitrahil cu chipul lui Ștefan cel Mare

PRIETENUL NOSTRU

de OTILIA CAZIMIR

Cînd citești biografia acestui scriitor care nu seamănă cu nimeni decît cu el însuși, ai impresia că Arkadi Gaidar s-a jucat, ca un copil, cu propria lui viață. Povestirea autobiografică „Școala" e un adevărat roman de aventuri, pe care autorul l-a trăit din plin.

Numai că aceste „aventuri" n-au nimic comun cu aventurile romanelor senzaționale de pînă mai ieri. Gaidar le-a trăit în împrejurările tragice și eroice ale patriei sale, pe care a iubit-o fierbinte, așa cum știa el să iubească, și căreia i-a închinat toată viața și toate dorurile sufletului său ales.

În Boris Gorikov din „Școala" găsim multe din trăsăturile caracteristice ale lui Arkadi Gaidar (Golikov, după tată), iar în amănuntele vieții sale, multe date din autobiografia sa. Aventurile lui Boris Gorikov sfîrșesc o dată cu intrarea băiatului în Armata Roșie. Dar viața lui Arkadi Gaidar merge înainte, urmînd același drum.

Băiat de numai paisprezece ani, dar voinic și bine legat, Gaidar minte, pretinzînd că are cu doi mai mult, ca să fie primit în armată, de unde, la douăzeci de ani, e trecut în rezervă cu gradul de comandant de regiment.

Comandant de regiment la douăzeci de ani... Asta nu seamănă mai mult a poveste decît a întîmplare adevărată ?

Dacă n-ar fi suferit, ca ostaș, o gravă contuzie la cap, Gaidar nu și-ar fi scris niciodată fermecătoarele lui povestiri — n-ar fi

Autobiografie

În august 1914, cînd împlinisem zece ani, tata a fost mobilizat și trimis pe frontul german.

A venit în fugă de la cazarmă, să-și ia rămas bun. Capul ras, căciulă brumărie, cizme grele cu potcoave de fier.

Kaștanka, cățelușa noastră roșcată, nu l-a recunoscut și a început să scheaune și să latre. Surioara cea mică, Katiușka, n-a înțeles decît la sfîrșit ce se petrecea. Mereu își zgîia ochii la tata și-l trăgea de manta și de epoleți, rîzînd :

— Tata soldat ! Tata soldat !...

Cînd a sosit clipa despărțirii, toți au izbucnit în plîns. Abia atunci a înțeles și Katiușka că nu era nimic de rîs și a început să urle de parcă o opărise cineva cu apă clocotită. Eu mă țineam tare.

Dincolo de fereastră tobele uruiau, fanfara militară bubuia. Și tata a plecat la gară cu compania de marș.

Parcă văd : se înserase. În gară mirosea cumplit a păcură, a acid fenic și a mere antonovka, din care se făcuseră anul acela grozav de multe.

Și mai țin minte că, în clipa cînd a plecat trenul, eu m-am oprit pe podețul de peste rîpă.

În seara aceea, cerul ardea în culori neobișnuite.

Printre norii grei și mohoriți, care alergau repede deasupra orizontului, stăruia o lumină purpurie și impunătoare.

GAIDAR

Ilustrații PLĂCINTĂ

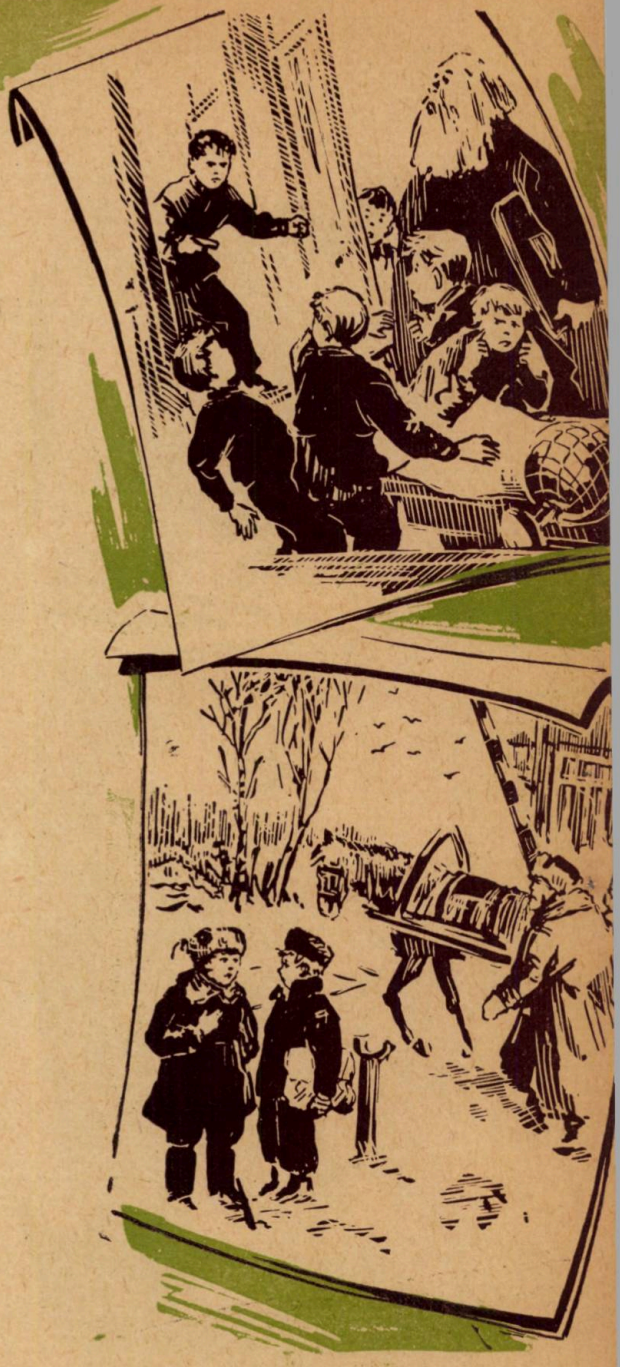

avut cînd — și de pe urma lui n-ar fi rămas decît o legendă eroică : povestea propriei sale vieți, scrisă sau numai transmisă oral ca baladele populare. Și mulți ar fi crezut-o plăsmuită, nu adevărată.

Dar în ceasul cel greu, cînd patria se găsea în mare cumpănă, scriitorul Gaidar își uită de infirmitate și, alăturîndu-se armatei de partizani, către care îl trăgea inima de mic, luptă și moare, așa cum a trăit : ca un viteaz.

Asta s-a întîmplat în 1941, lîngă satul Leplevo din ținutul Poltavei.

A murit tînăr. Așa și trebuia, pesemne : și viața, și moartea, și scrisul n-au fost decît scăpărări ale veșnicei și strălucitoarei lui tinereți.

*

* *

Pentru Arkadi Gaidar, și scrisul, ca și viața, a fost tot o armă de luptă, la fel de ascuțită și de primejdioasă ca oricare alta. Ce sînt Timur și băieții lui, Comandantul cetății de zăpadă, Secretul militar, R. V. S., Jurămîntul lui Timur și aproape toate celelalte povestiri decît episoade ale aceleiași lupte neîmpăcate împotriva tuturor dușmanilor dinăuntru sau dinafară ai patriei sale ?

Copiii din povestirile lui Gaidar nu sînt numaidecît ceea ce se cheamă, în mod obișnuit, eroi. Sînt ceva mult mai simplu, dar mult mai prețios. Ei seamănă cu oricare din cei pe

Ai fi zis că acolo în depărtare, unde dispăruse trenul, dincolo de Morozovka, se aprindea o viață nouă. Oamenii se sărutaseră și plînseseră, apoi roțile zdrăngăniseră, se dăduse semnalul, trenul se urnise și se pierduse în zare : „Drum bun, ostași, drum bun !" Plecaseră cîntînd, însoțiți de plînsete, de bubuitul fanfarei și de fluieratul locomotivei. Dar cum se vor întoarce îndărăt ?...

Și s-au întors după patru ani.

Cei care nu fuseseră schilodiți, asfixiați, astupați cu pămînt sau uciși pe cîmpiile Galiției, în Carpați, în fața Trapezundului sau a Rigăi, aceia s-au întors în ajutorul muncitorilor de la Moscova și de la Petrograd, care luptau deja pe baricade pentru o soartă mai bună, pentru fericirea, pentru înfrățirea popoarelor, pentru Puterea Sovietică.

Nu aveam decît paisprezece ani cînd am intrat în Armata Roșie. Dar eram înalt, lat în umeri și bineînțeles că am mințit spunînd că împlinisem șaisprezece.

Am luptat împotriva lui Petliura și a polonezilor, în Caucaz, în inima Rusiei, în regiunea Antonovka și, în sfîrșit, aproape de granița Mongoliei. Nu se poate povesti dintr-o dată tot ce am văzut în ofensivă sau în retragere. Dar ceea ce mi s-a întipărit în minte mai bine a fost îndîrjirea turbată și ura nesfîrșită și neîmpăcată față de dușmanul cu care lupta Armata Roșie, singură împotriva gărzilor albe din lumea întreagă.

În fața Kievului, lîngă Boiarka, a murit aiurînd prietenul meu Iașa Oksiuz, elev la o școală militară. O spumă trandafirie i se ivise pe buzele arse. Vorbea cam fără șir —

care-i întîlnim în fiecare zi, — numai că autorul a pus în fiecare cîte o fărîmă din propriul lui suflet. Iar sufletul lui era atît de mare, încît le-a ajuns la toți cu prisosință.

Acești mărunți și modești „eroi" nu sînt nici măcar modele de cuminţenie, de ascultare și deșteptăciune, cum erau copiii din istorioarele morale de pe vremuri, și nici nu seamănă unul cu altul, ca aceia desăvîrșiți și plictisitori, cărora mie uneia, în loc să-i admir, îmi venea să le scot ochii. (Și li-i și scoteam cu peniţa.) Cît mi-a fost de urît, cînd eram mică, acel **Ienicușor-ochișori** dintr-o carte cu poze, băieţelul fără cusur și peste măsură de bine crescut, îmbrăcat în hăinuţe de catifea și cu guleraș scrobit, de dantelă, pe care toți ai casei mi-l dădeau de exemplu cel puțin de cîte zece ori pe zi!

Morala copiilor lui Gaidar, nouă ca și ei, e aspră fără să fie rigidă, iar la nevoie chiar destul de elastică: unora li se întîmplă să mai pună mîna pe cîte un lucru care nu-i al lor, alții mai mint din cînd în cînd, iar alții mai scapă cîte-o vorbă legănată, ca Jigan, micul vagabond erou din **R. V. S.** Însă ce curată strălucire iese la iveală de sub această crustă care s-a prins vremelnic pe sufletele lor, fără vina lor!

*

* *

Arkadi Gaidar nu e un simplu „scriitor pentru copii", cum l-au considerat o vreme, pe nedrept, cei care n-aveau altă grijă decît să-i categorisească pe scriitori îndesîndu-i cu sila în compartimente fixe și lipindu-le deasupra, cu doctorală gravitate, cîte o etichetă pretenţioasă și definitivă.

De altfel, el însuși a afirmat o dată, cu prilejul unei cuvîntări, că va veni o vreme cînd „urmașii își vor da seama că a fost cîndva un om de ispravă, care se dădea drept scriitor pentru copii, dar care, în realitate, nu făcea decît să pregătească puternica gardă a stelei roșii".

un străin n-ar fi putut înţelege ce spunea. „Dacă am schimba poziţia în zori — îngăima el — și am lua-o de-a lungul Niprului, pe urmă de-a dreptul peste Volga... Acolo să-mi puneți scrisoarea la cutie. Să aruncați grenadele cu băgare de seamă. Și niciodată, nici astăzi, nici mîine... Asta e tot! Nu... încă nu-i tot. Ba da, asta-i tot, tovarăși!" Și tot ce îngăima el, așa cum stătea culcat între straturile cu castraveți și cu morcovi, bătătorite de măcel, tot ce șoptea clătinîndu-și capul și încruntîndu-și sprîncenele, eu înţelegeam: înţelegeam că se grăbea să ne spună că trebuie să-i batem pe albi și astăzi, și mîine, pînă la moarte, că trebuie să verificăm totdeauna posturile în zori, că Petliura o să fugă de pe Nipru, că Kolceak o să fie aruncat dincolo de Volga, că santinela noastră n-aruncase grenada la timp, că de aceea ieșiseră astăzi toate atît de prost, că avea și acum la el scrisoarea către tînăra lui nevastă, scrisoare al cărui colţ îl vedeam, de altfel, ieșind din buzunarul vestonului uzat, kaki. Și fără îndoială că în scrisoarea aceea erau cuvintele obișnuite: „Rămîi cu bine! Nu mă uita!" Dar nu există putere care să înfrîngă Puterea Sovietică nici astăzi, nici mîine... Și asta-i tot.

Cine cunoaște satul Kojuhovka, așezat undeva, lîngă Boiarka, în apropiere de Kiev? Aș fi curios să știu cam ce colhoz o fi acum acolo și ce nume poartă: „Zorile revoluţiei", „Octombrie", „Flacăra", „Înainte", „Victoria" sau poate unul simplu și modest: „Zorile"? Ei bine, acolo l-am înmormîntat noi pe Iașa. După aceea am mai înmormîntat încă zece, douăzeci, o sută, o mie... Dar Puterea Sovietică e vie, trăiește, și nimeni, tovarăși, n-o să-i poată face vreodată nimic!

Am rămas șase ani în Armata Roșie. La vîrsta de cincisprezece ani am terminat cursurile de comandanți de la Kiev și tot atunci, în august 1919, am fost numit comandant al companiei a șasea din regimentul doi al brigăzii de elevi.

Am comandat apoi, pe rînd, un batalion, un detașament

Arkadi Gaidar e prea mare și prea variat ca să încapă într-un singur compartiment literar — prea cald, prea viu și neastîmpărat ca să stea cuminte sub o singură etichetă.

Poet al sufletelor omenești, Gaidar e în același timp și un mare poet al naturii, pe care o zugrăvește simplu, ca din treacăt, fără artificii și floricele de stil. Și totuși, peisajele descrise de el rămîn în mintea cititorului atît de clare și de vii, fiecare cu farmecul și cu specificul lui, de parcă le-ai văzut cîndva aievea și ai trăit în atmosfera lor.

Aceasta, pentru că peisajele lui Gaidar, ca și oamenii lui, au suflet.

Nu pot încheia fără să amintesc delicatețea acelei mici bijuterii literare care e „Ceașca albastră", în paginile căreia Gaidar pătrunde surprinzător de adînc și de subtil atît sufletul unei fetițe, cît și atmosfera specifică a unei tinere perechi de oameni sovietici.

* * *

Oricum am căuta să-l categorisim, Arkadi Gaidar rămîne prietenul nostru, al tuturor : al copiilor, al tineretului și al oamenilor în toată firea. Și nu numai al celor din țara lui, ci de pretutindeni.

Poate pentru că sufletul lui a fost un adevărat suflet de copil, poate pentru că el însuși a fost mai copil decît toți copiii fermecătoarelor lui povestiri ? Se poate. Și cred că tocmai de aceea ne e atît de apropiat și de drag tuturor : copiii simt în el un prieten pe potriva lor, mai cald și mai bun ca oricare altul, tinerii un tovarăș încercat și cu inima deschisă — în timp ce noi, oameni în toată firea, îl prețuim iubind în el, laolaltă, pe toți copiii lui : pe Timur, pe Boris, pe Jigan, pe Ciuk și Ghek, pe Svetlana, pe micul Alka și pe toți ceilalți.

mixt, regimentul 23 de la Voronej și, în sfîrșit, regimentul 58 independent, care avea sarcina să stîrpească banditismul.

Pe-atunci eram foarte tînăr și nici vorbă că nu eram un comandant ca Ceapaev. Veșnic n-o scoteam la capăt, cînd cu una, cînd cu alta. Ba mi se întîmpla uneori să mă încurc așa de grozav, încît mă uitam pe fereastră și mă gîndeam : ce bine ar fi să-mi descing sabia, să dau mauserul în primire și să mă duc să bat oina cu băieții !

De multe ori călcam strîmb, nimeream pe-alături, ba chiar le făceam toate așa cum mă tăia capul. Atunci ai mei mă certau cu asprime și mă puneau la punct. Însă toate acestea nu erau decît spre binele meu.

Îndrăgisem Armata Roșie și aveam de gînd să rămîn ostaș toată viața. Dar în anul 1923 m-am îmbolnăvit fără veste, grav, din pricina unei vechi lovituri în partea dreaptă a capului. Tîmplele îmi vîjîiau fără încetare, iar buzele îmi zvîcneau supărător. Doctorii m-au îngrijit mult timp și, în sfîrșit, în aprilie 1924, exact cînd împlinisem douăzeci de ani, am fost trecut în cadrele de rezervă, cu gradul de comandant de regiment.

De atunci am început să scriu. Fără îndoială, pentru că în timpul cît servisem în armată nu fusesem decît un copilandru și țineam să povestesc noilor generații de băieți și de fete viața pe care o dusesem, cum începuse această viață și cum se desfășurase, deoarece, orice s-ar zice, izbutisem să văd multe.

Ce cărți am scris — asta o știți cu toții. Dacă le lăsăm la o parte pe cele dintîi, foarte slabe, rămîn : „R.V.S.", „Școala", „Ținuturi îndepărtate", „Adăpostul numărul patru", „Secretul militar" și „Ceașca albastră".

Termin acum povestirea „Soarta toboșarului". În aceasta nu e vorba de război, ci de lucruri aspre și primejdioase — nu mai puțin aspre și primejdioase decît războiul însuși.

ARKADI GAIDAR

(În românește de Otilia Cazimir și Nicolae Guma)

Străbătînd PARALELE

În 1859, colonialistului care a debarcat în Australia cu 24 iepuri de cîmp nici nu i-a trecut prin minte că după 30 de ani aceştia se vor înmulţi într-atît, încît vor invada întreg continentul, cauzînd oamenilor pagube enorme. Sutele de milioane de lire sterline cheltuite, deşi au dus la distrugerea a sute de milioane de iepuri, nu au scăpat pe locuitori de valurile invadatoare ale acestor rozătoare.

Poate iepurii ar fi putut fi stîrpiţi de ei înşişi, după ce ar fi pustiit întregul con-

tinent, dacă între timp n-ar fi fost seceraţi de myxomatoză, o boală care a scăzut numărul de la 100.000.000 la 4.000.000.

Lîngă o localitate în Africa de Sud a fost construit un aerodrom. Zgomotul avioanelor a îndepărtat şoimii care trăiau înainte prin acea regiune şi care se hrăneau cu şoareci. În lipsa şoimilor, şoarecii s-au înmulţit atît de mult, încît au răvăşit, cu galeriile lor, întreg terenul aerodromului.

Toate măsurile luate contra lor au fost zadarnice, oamenii trebuind să plece. Şoarecii au rămas mai departe, singurii stăpîni ai regiunii.

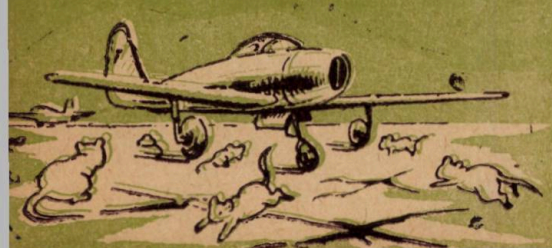

TAMO

de FRANCISC POR

Primăvara anului 1870 la Petersburg. În sala mare a Societăţii imperiale de geografie are loc o şedinţă furtunoasă. Un tînăr om de ştiinţă argumentează cererea sa adresată societăţii, de a-l înzestra pentru o expediţie de cercetări în Noua Guinee. Scopul: studiul popoarelor primitive din această parte a lumii.

Tînărul („Mi se pare că-l cheamă Maklai sau aşa ceva"— se şopteşte printre scaune) nici nu şi-a terminat expunerea, şi, întîi pe şoptite, apoi din ce în ce mai tare, discuţia se dezlănţuie: „Nici nu-i măcar geograf, e zoolog şi are vreo 23 de ani!"—„A fost elev al lui Haeckel[1]; se pare că şi Darwin l-ar cunoaşte... şi Darwin!"... „Da, e din Petersburg.

Ştiu că a fost dat afară din toate universităţile Rusiei... ceva politic mi se pare... a stat un timp şi la fortăreaţa Petropavlovsk... da, da, arestat..." — „A, un fleac, are o singură lucrare, ceva despre creierul rechinilor, atît!"

— Şi vă promit, domnilor, că voi reprezenta cu cinste în acel colţ îndepărtat al lumii numele de om de ştiinţă şi de savant rus! Maklai se aşează obosit: ultimele sale cuvinte s-au înecat în larma care izbucnise.

Apoi luă cuvîntul un bătrîn oarecare, sever şi neîncrezător faţă de tot ce-i tînăr: „Cine-i acest tînăr? De unde a răsărit? Cine garantează pentru el? De fapt ce vrea?" Fiecare întrebare este subliniată cu murmure.

Deodată s-a făcut tăcere, cînd academicianul Karl Maximovici Ber luă cuvîntul; toată lumea ascultă cu atenţia pe care o merita acest mare savant: „Încă puţin şi papuaşii din Noua Guinee vor pieri poate, aşa cum au pierit şi alte

---

1 Ernst Haeckel, mare biolog german, cel mai bun dintre elevii lui Darwin şi cel mai de seamă apărător al darwinismului.

RUS

Ilustrații: SIRIN

popoare exterminate de unii bandiți care abuzează de puterea pe care le-a dat o civilizația noastră europeană. Și sînt și «savanți» printre aceștia, oameni fără scrupule, care pretind că popoarele «colorate» au alți strămoși decît noi, «albii», că ne sînt inferioare. Pentru aceasta ei falsifică datele antropologiei, anatomiei, etnografiei[2]... Urez tînărului nostru coleg să izbutească să tragă covorul de sub picioarele acestor falsi savanți! Susțin din toată inima cererea lui Nikolai Nikolaievici care e gata să pornească pe meleaguri foarte puțin cercetate de europeni!"

. . . . . .

În ziua de 19 septembrie 1871, pe coasta Noii Guinee, Maklai răspunse la salutul marinarilor ruși de pe corabia „Viteaz", care se întorcea în țară. Rămăsese singur în fața necunoscutului plin de primejdii.

În aceeași după-amiază, Maklai porni pentru prima oară să viziteze un sat de papuași. Exploratorul era neînarmat: „În această situație — notează el în jurnalul său — un singur foc de armă ar putea strica totul". În adîncitura golfului Astrolabe se vedeau casele unui sat papuaș (Gorendu, după cum află Mikluho Maklai că se numește). Cînd se apropie, din casele de lemn clădite pe pari înalți, ca niște cetăți inexpugnabile, începură să coboare în grabă luptători goi agitînd într-una din mîini sulițe, iar în cealaltă scuturi ciudate ce reprezentau fețe de oameni cioplite primitiv. Femeile și copiii care, în fața caselor, împleteau coșuri și măcinau probabil un fel de făină, fugiră în case... În jurul lui Maklai începură să zboare sulițele. Maklai înainta

2 Antropologie, știință care studiază originea și evoluția omului din punct de vedere biologic. Etnografie, știință care se ocupă cu originea, răspîndirea și evoluția popoarelor, cu cultura, obiceiurile și specificul lor de viață.

Străbătine

Un mare număr de crocodili au fos
uciși în bazinul fluviului Amazon. Di
această cauză o specie de pești carni
vori numită „piranas", care constituia
bună hrană pentru acești uriași cu dinți
de ferăstrău, s-a înmulțit într-atîta încît
atacau cirezile de bovine care treceau
apele. În cîteva ore, dintr-o vită atacată
și omorîtă nu mai rămîneau decît oasele

Deși la sosirea europenilor în America
trăiau aici milioane de bizoni sălbatici,
din cauza vînătoarei nechibzuite (pielea
lor era foarte căutată), ultimul bizon săl-
batic dispare de pe continent în 1897.

Astăzi pot fi enumerate vreo 600 specii
de animale aflate pe cale de dispariție,
în mare parte datorită faptului că au fost
exterminate de oameni în mod necugetat.
Învățații au stabilit că în ultimii 150 de
ani ar fi dispărut aproximativ 110 specii
de animale.

CUM AU ÎNVĂȚAT OAMENII SĂ MĂSOARE?

(întrebare pusă de Suciu Melania — București)

Primele aparate de măsurat au fost... mîna și piciorul. Un obiect mai mic (o masă, o coloană) număra atîția coți sau atîtea „șchioape", adică de atîtea ori lungimea dintre degetul arătător și cel mare. O porțiune de teren era măsurată cu pasul. Dacă era mai mare, chiar cu... ziua. În acest caz avea lungimea străbătută de un om care a mers încontinuu de la răsăritul pînă la apusul soarelui.

Inscripțiile vechi ne vorbesc despre diferite măsuri de lungime: cele egiptene

despre „cotul sacru" (al cărui etalon era păstrat în templu, printre cele sfinte), cele asiriene despre „stadiu" (care reprezenta lungimea străbătută de un om din momentul cînd apărea la orizont partea de sus a discului soarelui și pînă cînd el răsărea cu totul), cele arabe despre „bobul de mac" (cea mai mică unitate de lungime a lor), cele englezești despre „yard" (care era lungimea etalon al cotului regelui Henric I), cele rusești despre „arșin" (care a fost introdus de Petru cel Mare) și așa mai departe.

Aceste măsuri de lungime nu erau însă exacte și diferau de la o regiune la alta,

însă mereu și repeta într-una ca pentru sine „Nu mi-e frică de voi! Sînt încredințat că voi nu-mi sînteți dușmani!" Maklai vorbea însă rusește! Și totuși, de la un timp, de parcă ar fi înțeles această limbă necunoscută, papuașii lăsară sulițele jos și se uitară curioși la omul cu o față palidă, nemaivăzută... Ajuns în mijlocul satului, Maklai privi de cîteva ori în jur, forțîndu-se să pară cît mai indiferent, apoi începu... să caște! Își alese un locșor umbrit și se culcă să doarmă! Nu știm ce fel de somn o fi fost acela, cu primejdia sulițelor la spate! Ce au gîndit, ce au spus papuașii în timpul celor două ore de somn ale lui Maklai, dovadă de suprem curaj, dar și de evidente intenții pașnice, iarăși nu se știe. Cînd se trezi însă, încrederea papuașilor din Gorendu era cucerită!

În timpul care a urmat, Maklai a întărit din plin această încredere. Treptat a început să cunoască limba, viața și obiceiurile băștinașilor, care se arătau prietenoși și blajini. Cînd, mai tîrziu, Maklai a început să-i învețe cum să lucreze cu uneltele de fier pe care le adusese în dar și cînd a început să vindece pe bolnavi, prietenia lor s-a transformat în admirație.

Maklai n-a abuzat niciodată de dragostea papuașilor. Într-o zi a văzut în coliba unui papuaș un kuskus, un mic mamifer marsupial încă necunoscut, cu care se jucau copiii. Papuașul s-a arătat gata să-i dăruiască animalul, dar adăugă că „...copilul lui Wanguma o să plîngă". Atîta i-a fost deajuns lui Maklai pentru ca să renunțe la micul animal.

Nu trecea zi ca Maklai să nu primească semne de recunoștință din partea indigenilor: i se aduceau la colibă păsări, porci și tot felul de fructe. Iar cînd pleca seara din sat, un tînăr papuaș îl însoțea întotdeauna cu o făclie aprinsă.

În îndepărtata patrie însă — era prin iulie 1872 — a apărut în ziare o știre senzațională: „Cu regret am fost informați că tînărul explorator N. N. Mikluho-Maklai a pierit pe coastele Noii Guinee, probabil ucis și mîncat de papuași".

Imediat porni o corabie pentru a salva ceea ce eventual mai rămînea de salvat. Cînd, cinci luni mai tîrziu, ancoră în golful Astrolabe, „Izumrud" îl găsi pe Maklai viu, sănătos... dar în doliu.

— Dragă Nikolaici, întrebă căpitanul, ce-i cu vopseaua neagră și roșie de pe fruntea dumitale? Ai început poate să te tatuezi?

— Nu, dar în satul Bongu a murit ieri femeia unei căpetenii și m-am gîndit să particip și eu, după obiceiurile locului, la doliul papuașilor. Numai astfel reușești să fii considerat de-al lor și să poți afla totul de la ei. Totuși, astăzi chiar stau în fața unei mari încercări...

Pe terasa de pămînt din fața colibei lui Maklai, începură să se adune, ca în atîtea dăți, bătrînașii din satele învecinate... Printre ei, ici-colo se afla chiar și cîte o femeie. De data aceasta, obiectul atenției lor era o măsuță pe care Maklai instalase un obiect mic și lucitor. Era microscopul său nedespărțit, la care indigenii se uitau cu multă nedumerire și curiozitate. „Astăzi trebuie să obțin cu orișice preț cîteva fire de păr din capetele lor pentru a le analiza la microscop. Părul la ei este însă tabu[3] și... nu știu cum voi face, își spunea Mikluho. E o încercare foarte grea".

Maklai le arătă indigenilor mai întîi cîteva picături de apă văzute la microscop, în care, spre uimirea acestora, sute de organisme marine mărunte își desfășurau splendoarea căsuliilor lor gingașe ca niște dantele. Curiozitatea papuașilor, înzestrați cu mult simț artistic, creștea din ce în ce, și Maklai punea sub microscop mereu alte și alte obiecte... „Aro, dă-mi un fir de păr din capul tău!" — se adresă savantul unui papuaș. Aro șovăi o clipă, gîndindu-se la groaznicul tabu... apoi curiozitatea învinse. Papuașii nici nu observară că de data aceasta Maklai zăbovi mai mult lîngă microscop desenînd pe o hîrtie și notîndu-și observațiile. Nu-și ridică capul decît în clipa în care Digul, o tînără papuașă, îl întrerupse nerăbdătoare: voia să vadă și ea cum arată un fir din părul ei la această mașină minunată... Maklai zîmbi fericit. Încercarea a fost trecută cu succes.

Seara, la raportul foarte amănunțit pe care intenționa să-l trimită Societății de geografie, adăugă ultimele constatări: nu este adevărat că papuașii ar avea firul de păr de o structură microscopică specială; părul lor este asemănător cu al nostru...

În paginile acestui raport era cuprins rodul unui an și jumătate de cercetări: munți descoperiți, rîuri trecute pentru prima oară pe hartă, animale și plante noi, pentru prima dată descrise... Dar, înainte de toate, el combătea teoriile

3 „Tabu", cuvînt cu care indigenii din insulele Pacificului denumesc o serie de obiecte însuflețite sau neînsuflețite care se bucură de veneratie religioasă și care, uneori, nici nu pot fi atinse.

de la o țară la alta. Dezordinea printre unitățile de măsură era o piedică în calea comerțului și a științei.

Un grup de savanți francezi s-au gîndit să înlăture acest neajuns, iar modelul etalonului de lungime să fie luat din natură.

După calcule și măsurători făcute timp de 6 ani de zile, unitatea de lungime a fost stabilită. Ea este pentru toate popoarele „metrul", a zecea milioana parte din sfertul meridianului pămîntesc. Pe baza acestei linii de platină (primul metru construit de învățații francezi și care se găsește și acum în depozitul internațional pentru păstrarea etalonului măsurilor, de lîngă Paris), a luat naștere „sistemul de măsurare metric".

DIN CE SE PREPARĂ CHININA

(ne întreabă Novac Liviu-Constanța)

În America de Sud, India și Iava, mai cu seamă, trăiește în stare sălbatică un arbore numit chinchicina sau, mai simplu, arborele de chinină. În coaja acestui copac, un profesor rus din Harkov (1816) a descoperit o substanță amară, foarte folositoare mai ales în combaterea friguri-lor.

Astăzi, o mare cantitate de chinină se prepară nu numai din coaja arborelui de chinchicina, care crește pe plantații nesfîrșite (coaja este uscată, măcinată, trecută prin sită și purificată), ci și pe cale sintetică, în laborator.

Oul „ascultător"

Ce ați spune dacă un tovarăș v-ar arăta un ou obișnuit de găină care ar sta cuminte în orice poziție l-ați pune? În cap, ca oul lui Columb, oblic de parcă asupra lui n-ar mai acționa legile gravității, pe mînerul unui cuțit sau pe orice altă suprafață cît de mică? V-ați mira desigur și ați dori să știți cum e posibil așa ceva.

Iată cum puteți să vă „preparați" și voi un asemenea ou „ascultător", cu care veți putea provoca uimirea prietenilor voștri.

Luați un ou și faceți cu vîrful unui ac o gaură cît de mică puteți, prin care deșertați conținutul lui.

După ce coaja se usucă bine pe dinăuntru, umpleți oul, prin aceeași gaură, cu nisip fin, cam pînă la o treime din conținutul lui. După ce astupați frumos gaura cu un pic de ceară albă, ca să nu se cunoască nimic, puteți începe reprezentațiile. Din cauza legilor echilibrului, oricum veți așeza oul, el va sta în aceeași poziție, deoarece suprafața nisipului va rămîne mereu orizontală.

Pentru a reuși întotdeauna, aveți grijă după ce ați așezat oul în poziția dorită să-l ciocăniți puțin cu degetul, pentru ca nisipul să se așeze bine.

Oul „neascultător"

Iată acum un „frate" neascultător al oului de mai sus. Acesta, oricum ar fi aruncat pe masă, se așază mereu în cap, stîrnind interesul spectatorilor. Iată cum puteți prepara un asemenea ou „neascultător".

După ce ați deșertat conținutul oului și i-ați uscat coaja, introduceți mai întîi o cantitate mică de alice de plumb, iar mai apoi bucățele foarte mici de ceară. Țineți oul în poziție verticală și încălziți-l la o flacără. Ceara se va topi și va îngloba alicele de plumb. După răcire, astupați gaura și începeți experiențele. Din cauza acelorași legi ale echilibrului, care cer ca centrul de greutate să fie cît mai jos posibil și verticala coborîtă din centrul de greutate să treacă prin poligonul de susținere, oul se va așeza mereu în cap.

Nu uitați să însoțiți aceste scamatorii cu un mic discurs umoristic. La sfîrșitul reprezentației puteți explica și legile echilibrului pe care s-a bazat trucul folosit.

rasiste care socoteau aceste popoare băștinașe inferioare ca dezvoltare mintală.

Între timp, prin cîteva cuvinte rusești învățate, dar mai mult prin gesturi, Saul, un tînăr papuaș, explică matelo-ților că Tamo Rus („Omul rus" — așa îl numeau papuașii pe Maklai) nu are moarte. Chiar el, Saul, l-a întrebat odată cînd tot satul era adunat: „Spune, Tamo Rus, poți tu oare să mori vreodată?". Atunci Tamo Rus a luat o suliță și i-a pus o în mînă: „Încearcă!". Apoi s a îndepărtat la cîțiva pași, și-a scos pălăria cu borurile largi și l-a privit pe Saul bine în ochi. Și Saul, vînătorul destoinic, simți că mîna îi tremură și că sulița a devenit nemăsurat de grea. Cînd cîțiva papuași s au pus între ei, apărîndu-l pe Maklai cu trupurile lor, Saul a aruncat rușinat sulița... „Eu vă spun: Tamo Rus nu are moarte! Brațul meu o știe!"

...Cînd Maklai se îmbarcă pe „Izumrud", o mulțime de pirogi îl însoțiră, iar tobele din Gorendu, Bongu și Gumbu îi dădură salutul de despărțire. De pe puntea corăbiei, impresionat ca niciodată, Tamo Rus le spuse doar atît: „Mă voi întoarce". „Știm ce înseamnă cuvîntul tău, Maklai" — răspunseră papuașii.

. . . . . .

Au urmat ani de călătorii și cercetări neîntrerupte. Maklai studiază populațiile de „negrito", oameni cu pielea neagră și talia mică de pigmei din insulele Filipine. În junglele peninsulei Malaka, înfruntînd greutăți supraomenești și luptînd din greu cu frigurile, Maklai descoperă un neam de oameni încă necunoscut—„Orang-Saka", realizînd una din marile descoperiri ale etnografiei. „Acești Saka — scrie Maklai Societății de geografie—sînt resturi ale populațiilor melaneziene, care, ca și papuașii, au emigrat odinioară din Asia continentală..."

Maklai însă n-a pregetat să ia și apărarea oamenilor pe care, cu cît îi cunoștea mai mult, cu atît îi iubea mai mult, apărîndu-i împotriva nedemnilor și cruzilor reprezentanți colonialiști. Zeci de proteste și demersuri a făcut Maklai pe lîngă reprezentanții diferitelor puteri coloniale, care-și vindeau una alteia, ca la mezat, țări și popoare întregi, de parcă ar fi fost simple obiecte dotate cu grai.

Cînd, îndeplinindu-și promisiunea, Maklai s-a întors în golful Astrolabe, la papuașii din Gorendu, Bongu și Gumbu, el aducea printre altele un număr de vite cornute, cumpărate de el în Amboina, o insulă din apropierea Noii Guinee, în care, după cum se spune, ar fi lucrat pe vremea aceea și un medic romîn, dr. Ilarie Mitrea din Rășinari, pasionat cercetător și el...

Înainte de a părăsi pentru a doua oară aceste locuri, el adună cîte doi reprezentanți din fiecare sat, pe cel mai bătrîn și pe cel mai tînăr dintre bărbați, sfătuindu-i cum să se poarte cînd vor debarca oamenii albi cei mulți și înarmați: să părăsească satele și să se retragă în munți, în interiorul insulei.

Peste cîțiva ani, cînd au venit Tamo Inglizi (englezii), iar după ei colonialiștii germani, prietenii lui Maklai i-au urmat sfatul și s-au retras din calea lor.

Și astăzi încă legendele lor povestesc despre bunul Tamo Rus...

. . . . . .

După mai bine de 8 ani, Maklai se întoarse în patrie, fiind sărbătorit de întreaga opinie publică a Rusiei. Conferințele sale erau ascultate de mii de admiratori curioși.

Curînd însă se făcu tăcere în jurul numelui exploratorului. În vîrstă de nici 40 de ani, Maklai îmbătrînise înainte de vreme, ros de grelele boli tropicale. El arăta acuma ca un moșneag. Sănătatea, tinerețea și o parte a inimii sale au rămas departe, pe coasta îndepărtată a Noii Guinee, ce-i va purta totdeauna numele...

Ultima speranță a vieții sale a fost un plan măreț: înființarea unei colonii de oameni liberi și egali, ruși și indigeni, pe una din insulele „Arhipelagului oamenilor mulțumiți". (Planul acesta a fost și rămînea mai departe doar un vis, deoarece libertatea și egalitatea oamenilor se obține numai prin desființarea exploatării omului de către om, ceea ce Maklai nu reușise încă să înțeleagă.) Pentru aceasta el a trimis o cerere țarului, a adresat un apel și prin ziare. Dar ce folos că au răspuns zeci de intelectuali, sute de țărani, gata să-l urmeze în îndepărtata insulă Megasfen, primită în dar din partea unei căpetenii de papuași?... Cererea către țar a rămas fără răspuns, iar dorința lui de a mai revedea coasta de care-și legase viața a rămas neîmplinită.

Luptînd din greu împotriva bolilor care îi mistuiau organismul, Maklai a mai izbutit să scrie două volume ale lucrărilor sale, pînă în ziua în care, istovit, uitat de toți, a închis ochii în vîrstă de 42 de ani...

Proverb ROMÎNESC

... Cerul se poate răsfrînge și-ntr-o picătură de apă.

Proverbe JAPONEZE

... Broasca din puț nu știe ce-i marea...

... Chiar și un drum de-o mie de kilometri începe c-un pas...

Proverbe ITALIENE

... Cînd apa ajunge la bărbie, toți vor să învețe înotul.

... Mîndria se duce călare și se-ntoarce pe jos...

Proverb INDIAN

... Cine nu știe să danseze spune: „Ce strîmbă e podeaua asta"!

Proverb MONGOL

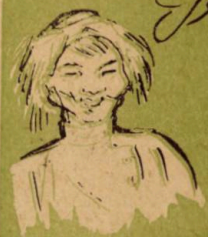

... Degetele sînt zece, dar la oricare te-ai înțepa te doare la fel...

Zicătoare UZBECĂ

— Politețea nu se cumpără la piață.

Cutia de sticlă

de SONIA LARIAN

Ilustrații: COCA CREȚOIU ȘEINESCU

Rămas singur, Dănel se așeză pe o piatră și începu să plîngă. Se înserase încet-încet, fără să fi băgat de seamă, încît acum, Dănel se pomeni dintr-o dată pe întuneric, părăsit, singur pe lume. Băiatul plînse așa o bucată de vreme, simțindu-se cu totul deznădăjduit, apoi, istovit, adormi pe neașteptate. Din pricina drumului lung pe care-l străbătuse, al oboselii și al peripețiilor nenumărate prin care trecuse, dormi un somn greu, fără vise.

Cînd deschise din nou ochii, era dimineață. Amărăciunea din suflet îi pierise. Soarele dulce de dimineață înveselea întreaga priveliște spunînd parcă: nu pierde nădejdea, toate vor fi bune! Un vînt lin, răcoros, îi mîngîia ușor fața. Și deodată Dănel se pomeni lîngă el cu doi omuleți veseli, care răsăriseră parcă din pămînt. Omuleții erau îmbrăcați cît se poate de caraghios și se purtau tot așa. Aveau niște haine colorate și peticite în toate felurile și săreau tot timpul în jurul lui Dănel, de parcă ar fi fost niște popîndăi.

— Eu sînt Fluieră-Vînt, zis NU-LUA-NIMIC-ÎN-SERIOS și NU-PUNE-NIMIC-LA-INIMĂ.

— Eu sînt Șmecherul NU-TE-OMORÎ-CU-FIREA și DESCURCĂ-TE-ORICÎND.

Dănel începu să rîdă, înveselit dintr-o dată.

— Și ce vreți de la mine?

— Vrem să nu mai fii trist. Vrem să te ajutăm.

— Cum asta?

— Foarte ușor. Nu trebuie să dorești altceva decît să fii ca noi. Atunci nu vei mai avea nici o grijă și nici o supărare. Te vei simți cu adevărat fericit.

— Și ce să fac ca să fiu așa ca voi?

— Nimic mai simplu. Privește.

Fluieră-Vînt zis Nu-Pune-Nimic-la-Inimă se bătu de vreo două ori cu mîna pe inimă, apoi își deschise haina cu un semn larg. În aceeași clipă... ce ciudățenie? În jurul său se porni parcă o ninsoare de fulgi.

— Ce-i asta? întrebă rîzînd Dănel, peste măsură de mirat.

— E inima mea, băiete! răspunse Fluieră-Vînt. Dar nici măcar asta, nici faptul că ea se împrăștie nu mă doare! Nimic nu mă poate mîhni pe lume. Căci, ai înțeles, inima mi-e ușoară oricînd, căci e făcută toată din fulgi. De aceea sînt vesel mereu. Ce-am avut și ce-am pierdut. Fă și tu ca mine și vei fi fericit.

Dănel privea buimăcit fulgii care se împrăștiau ușor și care erau chiar inima lui Fluieră-Vînt.

— Iar eu, spuse celălalt omuleț, sînt tot pe atît de fericit și de vesel. Nu există împrejurare în care să nu mă pot descurca. Privește.

Și cu un gest teatral, Descurcă-te-Oricînd își scoase amîndouă mănușile (purta niște mănuși albe, lungi pînă la cot) și întinse amîndouă mîinile sale spre Dănel, să i le arate.

Văzîndu-i mîinile, Dănel se dădu cu doi pași înapoi, înspăimîntat. Omulețul avea o mînă care semăna cu un ferăstrău, în vreme ce cealaltă arăta ca o pilă.

— Ce-i asta? izbuti el să bîiguie. De ce ai niște mîini atît de urîte?

Omulețul avu un rîs ciudat:

— Urîte, da, dar cît se poate de folositoare. Nu există nici un loc pe lumea asta unde, cu aceste mîini ale mele, să nu pot pătrunde. Și asta, nu pentru că aș avea vreun merit, ci doar pentru că știu să mă descurc oricînd. Urmează-mi exemplul și vei fi fericit.

— Și ce să fac? întrebă Dănel, luat din scurt.

— Te vom învăța numaidecît.

— Mai întîi, spuse Fluieră-Vînt, să nu mai fii trist, să fii, dimpotrivă, încredințat că totul e ușor și se va termina cu bine.

— În al doilea rînd, adăugă Descurcăreț, iată: am adus aici niște găleți cu vopsea, cu ajutorul cărora vei pătrunde în Împărăția Științei.

Dănel deschise ochii mari:

— Cum asta? Eu nu pot intra acolo. Nu mă lasă străjerii.

— Vei intra totuși, cu sau fără voia străjerilor. Dar mai întîi, ca să te strecori prin țările acelea cît mai neobservat, dezbracă-te și stai puțin liniștit aici: te voi vopsi din cap pînă în picioare, încît nimeni pe lume să nu mai poată bănui că ești un băiat de sticlă și toată lumea să creadă, dimpotrivă, că ești un om adevărat. Și acum, dezbracă-te, și să trecem la lucru. E bine să te afli în Împărăția Științei cît mai devreme. Cînd se vor deștepta din somnul lor locuitorii de acolo, te vor afla printre ei.

Fluieră-Vînt și Nu-Te-Omorî-cu-Firea se ținură de cuvînt. După ce Dănel fu bine vopsit, încît nu se mai vedea deloc că e de sticlă, Șmecherul Nu-Te-Omorî-cu-Firea își scoase mănușile albe și punîndu-și în

mișcare mîna-ferăstrău făcu o spărtură în zid prin care îl împinse apoi pe Dănel înăuntru, în Țara Zoologiei.

— Nu uita: principalul e să fii șmecher, să știi să te descurci! îi mai strigă o dată Nu-Te-Omorî-cu-Firea, în timp ce-l împingea de partea cealaltă a zidului.

— Și-apoi, orice ți s-ar întîmpla, nu lua nimic în serios! adăugă Fluieră-Vînt.

Apoi Dănel auzi de partea cealaltă a zidului pașii lor îndepărtîndu-se și, deodată, se simți singur și pierdut. Abia îndrăzni să deschidă ochii și să privească în jurul său. Dar cînd începu să-și dea seama de locurile în care se afla, teama îi dispăru. Ceea ce vedea în fața ochilor îl minuna peste măsură.

În fața sa se înălța o clădire mare, albă, în jurul căreia mișunau o mulțime de animale și cîțiva oameni îmbrăcați în halate albe. Clădirea cea albă arăta ca un bloc cu multe etaje, și la fiecare etaj era înscris, cu litere mari, negre, numele unei specii de animale. La primul etaj era scris „Protozoare". La al doilea etaj — „Moluște". La al treilea — „Viermi". Iar la al patrulea — „Insecte". Apoi „Pești", „Batracieni", „Reptile", „Păsări" și „Mamifere".

În fața clădirii umblau de colo pînă colo și săreau, făcînd laolaltă multă gălăgie, canguri, pinguini, iepuri, rațe, un tigru, o pisică, broaște, veverițe și tot felul de alte animale. O mulțime de fluturi, de toate culorile, părea să fi năpolit chiar atunci acolo. Într-un copac era cocoțat un papagal multicolor care vorbea tot timpul, mai mult ca să se afle în treabă. Un grup de găini cotcodăceau tot timpul, de parcă s-ar fi certat cu cineva. Cîteva maimuțe fugeau în urma oamenilor în halate albe și le imitau toate gesturile într-un fel cît se poate de caraghios. Drept în mijloc stătea liniștit, fără să miște măcar din trompă sau să clipească, un elefant uriaș pe care se suise un om în halat alb ce scruta zarea. Mai erau acolo și alți cîțiva oameni în halate albe care se agitau, fugeau dintr-un loc în altul, numărau animalele, le grupau pe specii. Toți purtau pe mîneca dreaptă cîte un număr mare, și Dănel află din convorbirile lor că oamenii aceștia în halate albe se numeau clasificatori.

— Au mai fugit doi fluturi de noapte! spunea Clasificatorul 1.

Clasificatorul 2 trecu în revistă un grup de șerpi, apoi exclamă înfrigurat:

— Lipsește un șarpe cu ochelari!

În aceeași clipă, din clădirea albă ieși înnebunit, parcă, un alt clasificator în halat alb care striga:

— Crocodilul! A dispărut crocodilul cel mare!

De peste tot se auziră glasuri îndurerate, îngînîndu-l:

— Crocodilul!

— A dispărut crocodilul!

Papagalul cel obraznic se amestecă și el în vorbă fără nici un rost:

— A dispărut crocodilul! A dispărut crocodilul!

Deodată Clasificatorul 1 strigă, în panică:

— Vulpile au dispărut toate! Au lăsat vorbă că nu le prieste regimul vegetarian!

Dar în aceeași clipă, omul în halat alb care scruta zarea așezat pe spinarea elefantului anunță cu glas tare, ca și cînd ar fi comunicat o veste cu totul neobișnuită.

— Marele Zoolog! Vine Marele Zoolog!

Vestea produse o rumoare deosebită, pînă și între animale. Părea că și ele simțeau ceva din importanța momentului. Papagalul cel pestriț repetă:

— Marele Zoolog! Vine Marele Zoolog!

Într-adevăr, peste o clipă apăru, venind în mare grabă, un om îmbrăcat într-un halat larg și lung, pînă în pămînt, pe care erau desenate tot felul de animale și care purta pe cap un fel de turban ciudat. La vederea dezordinei care domnea acolo, omul cu turban pe cap, Marele Zoolog, se dădu cu un pas înapoi, îngrozit:

— Ce-i asta? întrebă el cu glasul sugrumat? Ce s-a întîmplat aici?

Clasificatorul 1 veni atunci în fața lui și începu, cu glas plîngăreț și puțin temător:

— O mare nenorocire s-a abătut peste capul nostru! Astă-noapte, maimuțele au pus mîna—dumnezeu știe de unde – pe niște chibrituri. Atîta s-au jucat cu ele pînă au dat foc apartamentului lor. De acolo, focul s-a întins la tot etajul de sus.

Aici povestitorul arătă cu mîna spre etajul de sus al clădirii. Apoi urmă:

— De teamă să nu se întîmple ceva, am evacuat îndată toată clădirea. Și acum...

Omul se opri din nou, neîndrăznind parcă să spună mai departe.

Marele Zoolog păru că-și pierde răbdarea.

— Dar spune o dată: ce s-a mai întîmplat?

Atunci, făcîndu-și curaj, se apropie un alt clasificator:

— S-au învălmășit toate... Umblă care încotro...

Și arătă pe animalele care săreau de colo pînă colo. Apoi urmă:

— Dar asta încă nu e totul...

Aici, făcu din nou o pauză, neîndrăznind parcă nici el să spună.

— Ei bine? întrebă Marele Zoolog, pierzîndu-și de data aceasta răbdarea de-a binelea.

— Ei bine, răspunse clasificatorul, făcîndu-și curaj, ne-au dispărut o mulțime de animale! Lăcustele și muștele au evadat toate, pînă la una!

Aici, făcu un gest care vorbea de la sine:

— Și-ar fi greu să le mai dăm de urmă... Au plecat vulpile și, ceea ce e mai trist, ne-a fugit crocodilul cel mare!

În clipa aceea, un alt clasificator ieși în fugă din clădire, strigînd disperat:

— Maimuța pe care făceam studii asupra brațului și antebrațului la primate a dispărut și ea!

Se produse din nou rumoare. Atunci un clasificator mai bătrîn, care stătuse pînă atunci liniștit la locul său, fără să se vaite cu glas tare, spuse cu o tristețe gravă, de filozof:

— Ce să mai spun eu? Ursul polar, cu care am lucrat peste douăzeci de ani, m-a părăsit și el... Nerecunoscătorul!...

Aici, Clasificatorul I adăugă, rîzînd pe jumătate:

— E de necrezut! Închipuiți-vă că broasca țestoasă Sapiența a fugit și ea, la vîrsta ei de trei sute de ani, și încă mai repede decît toți, suindu-se pe spinarea unui struț.

Marele Zoolog se gîndi o clipă, apoi spuse:

— Situația e gravă. Să nu pierdem vremea. Printre cei dispăruți se află exemplare rare, de nerecuperat. Trebuie să prindem neapărat crocodilul cel mare. E un exemplar de care nu ne putem lipsi. Tot așa și ursul polar, șarpele cu ochelari, struțul și broasca Sapiența. Porniți imediat pe urmele lor. Să rămînă aici doar Clasificatorul I.

Într-o clipă Marele Zoolog și toți ceilalți dispărură de acolo. Rămas singur, clasificatorul se luă cu mîinile de cap:

— Ce-i de făcut cu toată această hărmălaie?

Apoi, răstindu-se la o maimuță care-l enerva imitîndu-i toate gesturile:

— Treci la loc!

Și apoi dînd jos o pisică ce se cocoțase pe spinarea unui măgar:

— La loc!

Și către niște veverițe care săreau de colo pînă colo.

— La loc! La loc!

Iar papagalul cel obraznic se amestecă și el în vorbă:

— Treci la loc! La loc! La loc!

Clasificatorul nu știa cu ce să înceapă:

— Cum să le pui pe toate la loc? se întreba el. Și nu e nimeni, nimeni care să mă ajute.

Atunci, amintindu-și de sfaturile celor doi nătărăi, Dănel își făcu deodată curaj și ieși din ascunzătoarea sa.

— Te-aș ajuta eu! îi spuse el pe neașteptate.

Clasificatorul păruse cam mirat la început, cînd Dănel se învoise să-l ajute.

— De unde ai apărut? Ești cam mic... Dar nu-i nimic. Rămîi. Ajută-mă să pun iar totul în ordine. Trebuie să conducem fiecare specie la etajul ei. Eu voi pune la loc nevertebratele. Tu ai grijă de vertebrate.

Apoi clasificatorul dispăru în clădire cărînd după el niște moluște. Dănel rămase singur, înconjurat de acea mulțime de animale și, parcă și-ar fi bătut joc de dînsul, papagalul strigă și e :

— Ai grijă de vertebrate! Ai grijă de vertebrate!

O clipă, Dănel simți cum îl cuprinde amețeala. Apoi se puse hotărît pe lucru, punîndu-și în gînd să muncească din răsputeri, încît clasificatorul și toți locuitorii din Țara Zoologiei să rămînă uimiți. Luă în spinare vreo două maimuțe, o pisică și un cangur și intră cu ele în clădire. Apoi se întoarse și luă niște broaște și cîteva veverițe.

Trecură așa vreo cîteva ore. Dănel intra mereu în clădire cărînd tot felul de animale, apoi ieșea să ia altele, fără a se opri măcar pentru o clipă. Clasificatorul intra și ieșea tot atît de grăbit, încît nici Dănel, nici clasificatorul nu se uitau unul la celălalt. Dănel muncea din greu, dar părea mulțumit de cele ce făcuse. În fața clădirii rămîneau din ce în ce mai puține animale. „Să vezi ce-o să se mai mire cu toții!" — își spunea Dănel, încîntat de sine. În clipa aceea, însă, descoperi că s-a stîrnit, în jurul său, o hărmălaie nemaipomenită. Animalele strigau care mai de care, fiecare pe limba sa. La ferestrele clădirii se arătau tot felul de capete, făcînd mare gălăgie. La balconul maimuțelor răgea supărat un măgar. La etajul broaștelor cotcodăcea, cît o ținea gura, o găină mirată. Dar cea mai îngrozitoare fu clipa cînd, la etajul păsărilor, se ivi, fioros, un tigru. Unele capete de animale se arătau doar mirate, altele supărate de-a binelea.

Jos, în fața clădirii, un grup de maimuțe, rămase afară, se prăpădeau de rîs.

— La fereastra gîștelor a apărut un tigru! Aa, ha! Un tigru între gîște!

— Un tigru între gîște! Un tigru între gîște! țipa și papagalul cel descreierat. Dar, chiar lîngă el, Dănel auzi deodată discuția unor animale înțelepte: un elefant, o zebră și cîțiva pinguini.

— De unde o fi apărut și băiatul ăsta? întrebă elefantul mirat peste măsură, cu vorba sa domoală.

— Cred că n-a mai văzut în viața lui animale! răspunse zebra cu dispreț nemăsurat.

— Cînd or vedea clasificatorii ce năzbîtii a făcut! se amestecă și un pinguin.

— Parcă nu-i în toate mințile! adăugă un alt pinguin.

În clipa aceea corul maimuțelor izbucni din nou:

— Ha, ha, ha! La balconul canarilor a apărut un porc. Închipuiți-vă: un porc între canari!

Într-adevăr, la balconul canarilor se ivi, speriat, un cap de porc.

— Un porc între canari! Un porc între canari! răcni și descreieratul papagal.

(Va urma)

Basm gîciitoare

basm moldovenesc
cules de GIOGA ELENA

Ilustrații: IOANA OLTEȘ

O fost tare de mult un împărat ș-o avut trii fișori.

Și împărăteasa n-o avut nișî o fată. Di așeia o luat o fată s-o crească în casă și să aibă și un ajutor.

Fata iera voinică, frumoasă și harnică.

Cînd le-o venit vremea la fișori de însurat, i-o trimis vorbă alt împărat să-l facă cuscru.

Cheamă el pi fișorul șel mare și-i spune să se căsătorească cu fata împăratului veșin.

Fișorul se opune: că nu se căsătorește.

Tat-su-l ocărăște și-l dă afară. El vrea să ieie pi fata din casă pi care o creșteau.

Atunși cheamă împăratul pi fișorul șel mijloșiu. Așela spune la fel.

Îl cheamă pi șel mic, tot la fel.

Atunși îi alungă. Le dă bani și-i alungă în lume ca să-i vadă cu șe s-or voinici acasă din lumea aiasta.

Or plecat fișorii. Umblînd pîn lume numai șe găsăsc de vînzare un covor care era fermecat: unde te gîndeai, acolo ajunjeai.

Iera scump așel covor, dar iei aveau bani și l-o cumpărat.

Șeilalți or plecat să găsască șeva și iei.

Șel mijloșiu găsăște o oglindă fermecată și ea: dacă te uitai la dînsa videai pi șel la care te gîndeai.

Așel mic o găsît și el un măr fermecat: dacă îl da la gura unui om bolnav se fășea sănătos.

Atunși s-or gîndit să se uite toți trei în oglindă și toți trei s-or gîndit la fata șea frumoasă și-or văzut-o bolnavă, în pat.

Șel cu covorul o zîs:

— Hai să ne urcăm pi covor să ajunjem iute la ea. Și covorul șela i-o dus ca vîntul și ca gîndul.

Or ajuns la casa tătîne-su. Șel mic o dat fetii să muște din măr și pi loc s-o făcut sănătuoasă. Tare s-o minunat oamenii care 'erau acolo ca la un bolnav care traje la moarte.

Ei acu i-acu. Toți or găsît cîte șeva în lume și toți trei erau în drepturi egale să ieie fata.

Erau trei; fata numai una.

Amu gîciți dv. pi șine o ales fata?

— Pi șine iubea fata?

De la OLIMPIA

de TOMA ATANASIE

În jurul Jocurilor olimpice, scurgerea vremii a țesut nenumărate legende. Una dintre cele mai vechi ni-l aduce înainte pe viteazul Hercule, eroul minunatelor basme ale mitologiei grecești. După ce duce o luptă cumplită cu armata regelui Augias din Elada pe care îl ucide, Hercule ridică pe locul victoriei un monument format din șase altare. Acolo el creează întrecerea olimpică. Primele jocuri, spune legenda, au avut loc între Hercule și cei patru frați ai săi. Învingătorilor li se atribuiau ramuri de măslin. Hercule a hotărît atunci ca întrecerile olimpice să se dispute la fiecare cinci ani, în amintirea sa și a celor patru frați ai săi.

Datele pe care ni le furnizează istoria însă sînt mai precise și mai de domeniul realității. Se știe astfel că Jocurile olimpice datează cam de pe vremea războaielor troiene, prin preajma anului 776 înaintea erei noastre, cînd un oarecare Korebos a cîștigat premiul olimpic de alergare, iar numele său a fost gravat pe tabla de onoare a învingătorilor. Pe vremea aceea întrecerile se disputau la interval de 1.457 zile (cam o dată la 4 ani), în mijlocul verii. La întreceri nu participau decît locuitorii din Elada. Ei se strîngeau în jurul templului zeiței Hera, care întruchipa, în închipuirea vechilor greci, pămîntul. Cu timpul însă, ele au devenit din ce în ce mai cunoscute, cuprinzînd pînă la urmă întreaga populație a Greciei antice. În timpul Jocurilor olimpice, pe întreg teritoriul statului, oamenii depuneau armele, încetau războaiele și decretau pacea. În zilele acelea, singurele întreceri admise între locuitorii cetăților erau cele sportive.

Jocurile olimpice au fost însă date uitării o perioadă destul de lungă. Tîrziu, pe vremea cînd între cetățile grecești se duceau veșnice și distrugătoare războaie, un patriot pe nume Iphitos, de loc din Elis, își închină timpul găsirii unui mijloc pentru a împăca pe războinici. Cu sufletul plin de amărăciune față de poporul său măcinat de luptele fratricide dintre cetăți, Iphitos s-a gîndit că strălucirea vechilor întreceri olimpice va opri vărsările de sînge, adunîndu-i pe toți grecii la un loc pentru a-și vorbi și a se înțelege. Ajutat de regele Spartei, el și-a pus planul în aplicare și din nou în Olimpia, în nord-vestul peninsulei Peloponez, acolo unde își aveau lăcașul zeii mitologiei, au reînceput primele Jocuri olimpice. Un frumos stadion olimpic îi primea aici pe cei mai iuți alergători, pe cei mai puternici luptători, pe cei mai iscu-

MELBOURNE

Ilustrații: PUIU MANU

siți aruncători de suliță sau disc. La poalele dealului Altio, sub soarele puternic al Greciei, se aliniau statuile învingătorilor, ale bărbaților din toate cetățile țări, bărbați care pe stadion uitau de dușmănie și război și care mult timp după aceea rămîneau credincioși amintirilor pașnice ale olimpiadelor.

A trecut timpul, civilizația greacească s-a fărîmițat, luîndu-i locul civilizația romană. În 393 înaintea erei noastre, unul din împărații Romei, Theodosius I, a interzis disputarea Jocurilor olimpice.

Mai mult de două milenii ideea întrecerilor olimpice a fost părăsită. Prin secolul XIX, istoricul german Curtius, cercetînd istoria antichității, semnalase lumii întregi minunata tradiție a acestor jocuri. Poporul grec, care se afla în pragul unității sale naționale, îmbrățișă cu mare entuziasm reînvierea întrecerilor olimpice. După atîta amar de vreme, fiii Greciei s-au adunat din nou pe pămîntul Olimpiei, la marea sărbătoare sportivă. În 1859, 1870, 1875, 1888, 1889, au loc cinci olimpiade.

În 1894, un francez, Pierre de Coubertin, a înțeles că olimpiadele pot constitui un minunat prilej pentru cunoașterea oamenilor între ei, indiferent de rasă sau naționalitate, că limbajul comun al întrecerilor sportive va duce și el la o înțelegere mai frățească a oamenilor, contribuind la înlăturarea războaielor. În același an, din inițiativa sa și a prietenilor săi, s-a deschis la Paris prima conferință olimpică, la care s-a hotărît reînvierea celebrelor întreceri sportive ale antichității. În 1896, la Atena, s-au desfășurat primele Jocuri olimpice moderne. Faimoasa cursă de alergare de fond, numită „maraton", a fost disputată chiar pe locurile pe care odinioară, cu mii de ani în urmă, bravul soldat atenian vestea murind eroica victorie de la Marathon.

Au urmat olimpiadele de la Paris, Saint Louis (S.U.A.), din nou Atena, Londra, pentru ca între 1912 și 1920, olimpiadele să fie oprite din pricina primului război mondial. După alte cinci olimpiade (Antwerpen, Paris, Amsterdam, Los Angeles, Berlin), un nou război mondial avea să oprească întrecerile prietenești ale olimpiadelor. În 1948 (Londra), se reluă lanțul acestor întreceri. A venit apoi olimpiada de la Helsinki (1952).

În luna aceasta, la Melbourne (Australia), se va deschide cea de-a treia olimpiadă de după război, la care participă și un număr de sportivi ai țării noastre.

Dar despre rezultatele acestei grandioase întîlniri vom vorbi poate altă dată.

Iată comparativ cîteva rezultate obținute la diferite olimpiade din trecut, față de unele întreceri disputate în ultimii ani. Ele reprezintă marele progres realizat în atletism, de-a lungul anilor.

— 100 m plat (1900, Paris) = 10 sec. 8 zecimi.
— 100 m plat (1956, Williams — S.U.A.) = 10 sec. 1 zecime.
— Ciocan (1904, Saint Louis) = 51,23 m.
— Ciocan (1956, Krivonosov — U.R.S.S.) = 67,32 m.
— Greutate (1904 Saint Louis) = 14,80 m.
— Greutate (1956, O'Brien — S.U.A.) = 19,05 m.
— 10.000 m plat (1920, Antwerpen) = 31 min. 45 sec. 8 zecimi.
— 10.000 m plat (1956, Vl. Kuț — U.R.S.S.) = 28 min. 40 sec. 2 zecimi.
— Disc (fem.)... (1928, Amsterdam) = 39,62 m.
— Disc (fem.)... (1952, Dumbatze — U.R.S.S.) = 57,04 m.
— Înălțime (f.). (Amsterdam 1928) = 1,59 m.
— Înălțime (f.). (1956, Balaș — R. P. Română) = 1,75 m.

Din toată lumea

De puțin timp port corespondență cu cîțiva pionieri și copii italieni. În primele lor scrisori îmi propuneau să fim prieteni și să purtăm corespondență, iar eu le-am răspuns afirmativ.

Le-am scris să facem schimb de cravate, vederi și mărci poștale. În locul unei cravate de pionier romîn am primit o cravată de pionier italian; vederi primesc săptămînal o dată cu cele mai noi mărci. Asemenea schimburi a întărit prietenia noastră.

De curînd Giorgio, un băiat din orașul Piacenza, mi-a propus să facem schimb de reviste. În schimbul cîtorva reviste „Cravata roșie" am primit mai multe reviste „Pionere". Din aceste reviste am cunoscut viața de organizație a pionierilor italieni. Simt parcă o emoție cînd poștașul îmi înmînează scrisori de la noii mei prieteni.

CABA MIHAI
Lespezi, raionul Pașcani,
regiunea Iași

Republica Populară Mongolă este o țară de crescători de vite. Fiecărui om îi revine acolo mai multe vaci, oi, capre, cămile, cai decît în orice altă țară din lume.

Pînă la revoluție, Mongolia era una din cele mai înapoiate țări din Asia. Oamenii sovietici au fost primii care le-au întins mongolilor o mînă frățească de ajutor. În Mongolia au apărut școli, spitale, întreprinderi industriale.

Toți copiii din Mongolia învață la școală. Copiii au organizația lor de pionieri. Micilor mongoli le place foarte mult sportul. Ei se ocupă cu lupta, trag cu arcul. Dar cel mai preferat sport este călăria. Copiii participă totdeauna la competițiile de călărie.

LECȚII DE PESCUIT

Pe țărmul de nord-vest al Angliei se află satul Tonscren. Locuitorii lui se ocupă de cîteva sute de ani exclusiv cu pescuitul. În Tonscren

există o școală elementară, în care paralel cu alte materii se studiază pescuitul. Lecțiile de pescuit se țin pe mare. Copiii învață să împletească plase, să facă alte unelte de pescuit, să curețe și să conserve peștele.

POVESTE

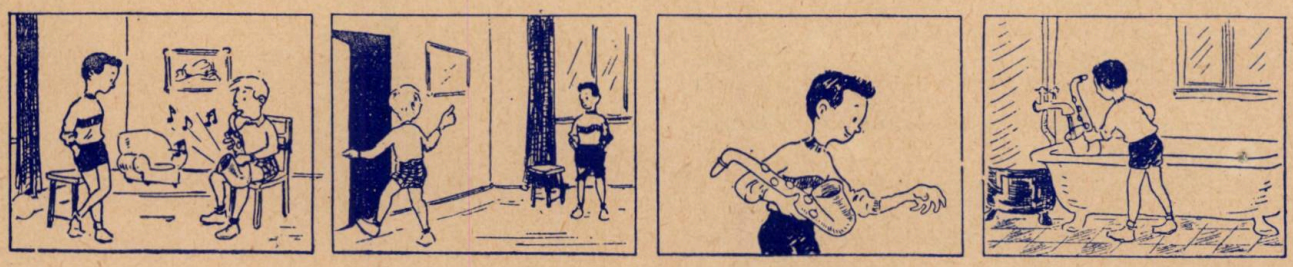

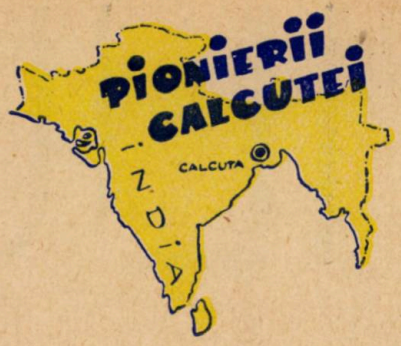

În India se simte lipsa de școli; se construiesc multe școli, dar copiii ar vrea să învețe astăzi, imediat. Ce se poate face?

Cu trei ani în urmă în Gardenrich — unul din cartierele muncitorești ale Calcutei — a apărut primul detașament de pionieri din India.

Încă nu toți copiii Indiei pot să învețe la școală. Și de aceea pionierii din Gardenrich au hotărît să înființeze o școală independentă. Ei au numit-o școala pionierească. În ea nu există profesori adevărați. Copiii care învață la o școală adevărată (și sînt vreo treizeci în tot detașamentul) trebuie să fie profesori în școala pionierească. În fiecare zi, la o anumită oră, copiii se adună într-un loc anumit cu caiete și creioane, iar profesorii lor severi repetă cuvînt cu cuvînt ceea ce au învățat și ei în ziua aceea în școala adevărată. Copiii vorbesc cu multă dragoste despre școala lor pionierească.

Minunate și melodioase sînt cîntecele Bengaliei, frumoase sînt dansurile ei! Pionierii au înființat un mic

ansamblu al lor de cîntece și dansuri. Ei s-au produs cu mult succes la mitingul marinarilor și textiliștilor.

Pionierii Calcutei n-au uniformă, n-au încă cravate și insigne, dar faptele lor sînt mari, folositoare, pionierești.

după Viktor Hmara

NI SE CONSTRUIEȘTE O ȘCOALĂ

Vă scriu prima scrisoare. Am 10 ani. Numele meu este Sokul, iar pronumele Anna; trăiesc în Sosnovce. În orașul nostru sînt 25 de școli. Eu învăț la Școala nr. 12 în clasa a III-a. Școala noastră este veche, dar în anul 1957 se va construi una nouă. La noi se construiesc multe case noi.

Acum, nu demult, am fost la o adunare pionierească în localitatea Enzilor. Mai trebuie să plecăm într-o excursie în Bukovna.

Majoritatea elevilor școlii noastre sînt copii de mineri. În Sosnovce sînt cîteva mine, din care se extra-

ge cărbune. În orașul nostru avem un teatru, patru cinematografe. În voievodatul nostru Stalinogrud există un minunat parc popular. Se construiește un post de televiziune.

Transmit un salut tuturor pionierilor.

ANNA SOKUL

Polonia, Sosnovce, str. Sosvaia 3

FĂRĂ CUVINTE

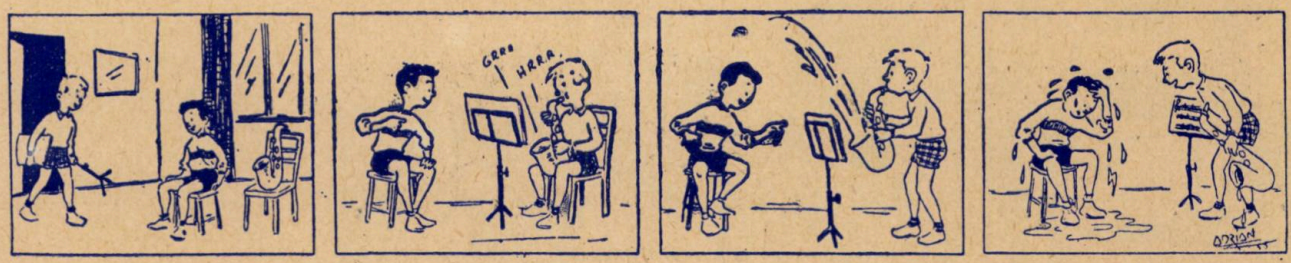

ILU

de MIOARA CREMENE

Cică, era odată doi munți care se înălțau spre cer, drepți și țuguiați ca niște căpățîni de zahăr. Între ei se afla o prăpastie adîncă și un pas știut doar de puțini. Iar de o parte și de alta a munților găseai două sătucuri mici și pricăjite de mai mare mila. Unuia îi zicea Beci iar celuilalt Berbeci. Dar să vezi drăcie! Nici Beci nu știa de traiul lui Berbeci, nici Berbeci de al lui Beci.

Păi, mă veți întreba, cum se poate, că doar erau sate aproape vecine? Ce le despărțea? Ia, cale de mers ca la vreun ceas, sau cît ar spune un muntean, am ajuns înainte de am plecat.

Pasămite însă, munții erau ai unui boier, și oamenii tot ai lui, cum se zicea pe atunci, „lipiți cu pămîntul". Și ce credeți că-i trăsnise prin minte unui strămoș al stăpînului locurilor ăstora? „Muntenii — zicea el — sînt capre sălbatice nu alta. Fug și unde-i mai poți prinde prin vălătucii munților. Ia să-i sperii eu mai bine și să le spun că dincolo de trecătoare începe sfîrșitul lumii, capătul pămîntului și lumea cealaltă, ca nu cumva să se încumete să plece, să rămîn eu fără voinici, care să-mi lucreze piatră pentru casele mele".

Și făcînd să umble tot soiul de vorbe îi rămase prăpăstiei două nume: unii îi ziceau marginea pămîntului, iar alții lumea cealaltă. Se spuneau cîte și mai cîte grozăvii despre locurile acelea, așa încît, fie că le credeau, fie că nu, sătenii se obișnuiseră să nu se încumete prin trecătoare.

Azi așa, mîine așa, pînă cînd, ce-i dete prin minte moștenitorului de atunci al munților: să meargă cu cinci, șase slujitori, ca să vază și să cunoască moșiile pe care le avea, nenumărate și nemăsurate.

Ajunse el într-un tîrziu la Beci. Aici țăranii aflînd de venirea lui, alergară care cu o jalbă în băț, care cu o plîngere împotriva vreunui om de-al boierului, deh, fiecare cu durerea lui. Boierul însă, trase la starostele satului, se închise cu el, stătu cît stătu, vorbi ce vorbi, și ieși apoi gata să-și vadă de drum.

Cînd colo, afară îl așteptau omor de lume și fiecare striga cîte ceva, de nu se mai putea înțelege om cu om.

Boierul pune piciorul în scară, se saltă în șa, și de acolo, din înaltul calului, întreabă:

— Dar care vi-i vrerea, oameni buni?

Și iar încep oamenii a striga. Unul țipa pentru o găină sfrijită care se nimerise a cădea pe plita starostelui și acesta i-o luase zicînd că-i friptura lui. Un ginere se luase la rost cu socru-său pentru nevastă-sa: socrul zicea că numai el are dreptul s-o bată, ca tată, iar ginerele că nu, că numai el, ca bărbat. Și de necaz fiecare îi dădeau femeii cîte una și nu se puteau înțelege deloc între ei; cereau dreptate de la prea înțeleptul boier. Un om se văita că oamenii stăpînirii îi scoseseră un ochi fiindcă nu putuse plăti jumătate din dări, și acum cerea poruncă scrisă să-i fie lăsat măcar al doilea. Iar un tată, venise cu fiu-său de guler, plîngîndu-se că-i un nătărău și-un leneș nemaipomenit și cu rugămintea prea plecată să fie luat la curte, că la casa lui nu-i bun de nimic, așa că poate o ieși din el ceva slujitor, vrednic la curtea boierească. Cereau cu toții dreptate de la înaltul boier.

Boierul însă nici gînd n-avea să asculte plîngerile țăranilor.

— Lăsați oameni buni, le strigă el, dreptate vreți? O să vi se facă dreptate destulă, pe lumea cealaltă.

PII

Ilustrații: DEM

Și mai dînd pinteni cailor, mai croindu-și loc cu biciul slujitorilor săi, o porniră la drum.

Tare se mai întristară țăranii. Vezi că fiecăruia i se părea pricina lui însemnată și fără chip de amînare. Așa încît mai rămăseseră mult timp de vorbă, plîngîndu-se unul altuia. În vremea asta înălțimea sa o pornise spre trecătoarea care ducea la Berbeci.

Ajunse în fapt de seară. Se grăbea grozav. Aici ce să vezi? Jumătate sat o ține într-o bolesniță. Pasămite le vînduse negustorul de vin un soi de poșircă de pe urma căruia, mulți nu se mai putuseră scula de pe scîndurile patului. Dar acum mai în cîrje, mai rezemați de bețe se tîrîseră în calea boierului ca să se plîngă lui, după ce va fi mîntuit de socotit cu starostele. Boierul însă nici gînd să stea de vorbă. Cînd îi văzu le strigă:

— Lăsați oameni buni, de ce vă plîngeți? De sănătate? Pe lumea cealaltă te vindeci de toate cele.

Și plecă lăsîndu-i pe bieții rumîni necăjiți. El călărea în grabă că era întuneric. Drumul însă îl ducea tot înapoi spre trecătoarea dinspre Beci.

Și cum mergea el, cu slujitorii, vede pe la jumătatea drumului sticlind ochi și după urlete, își dă seama că e înconjurat de o haită de lupi. Se strîng oamenii la un loc, dau să lupte, dar haita era tare numeroasă, cum de mult nu se arătase prin locurile acelea mai ales că era încă toamnă.

Ei și ca să nu lungesc vorba, una două pîn-la nouă ca să nu-mi spuneți voi mie, ai vorbit și n-ai folosit, nimic, adicătelea ca să vorbesc scurt și cum s-ar zice cuprinzător, scapă din învălmășeală vreo doi slujitori care-o apucă fiecare încotro vede cu ochii.

Unul ajunge la Beci, unde mai găsește sătenii adunați.

— Săriți, oameni buni, strigă el, moare boierul, se prăpădește boierul, acolo la trecătoare, la marginea pămîntului, în lumea cealaltă, îl mănîncă lupii! Luați furci și topoare, veniți de-l scăpați.

Oamenii se îngrămădiră în jurul lui, îl priveau dar nici unul nu se mișca. Într-un tîrziu un moșneag zise:

— Și ce te miri? Nu ne a zis nouă boierul, că o să ni se facă dreptate pe lumea cealaltă? Apăi se vede treaba că asta o fi dreptatea noastră. Nici n a trecut bine de marginea pămîntului și s-a și judecat.

Celuilalt slujitor ajuns la Berbeci, oamenii i-au răspuns:

— Zici că-l rup lupii-n bucăți? Păi nu ne-a spus el nouă că pe lumea cealaltă te vindeci de toate relele. O să se vindece și el. Putem merge și mîine dimineață, ce atîta zarvă cînd boieru-i sănătos.

Iar a doua zi în zori, o porniră și țăranii din Beci și cei din Berbeci pe locul cu pricina... și la jumătatea drumului printre haine rupte și cai sfîșiați, s-au întîlnit. Au rămas uimiți. Cei din Beci, vedeau apropiindu-se niște țărani tot atît de rupți și de slabi și de jigăriți ca ei. Iar cei din Berbeci așișderea. Și schimbînd cîteva vorbe, au înțeles ei, cum că satele lor îs învecinate și că toată tărășenia cu lumea cealaltă nu-i decît o nășcocire.

Înțelegînd aceasta, au început să umble prin trecătoare și să meargă de la unii la alții. Iar curînd după asta, mulți s-au și încuscrit.

Și pare-mi-se că moșul meu, adică, moșul moșului meu de la care țin eu povestea, a jucat și el la nunțile lor. Că tare le plăceau nunțile, bunicilor ăstora ai mei.

PAGINA DISTRACTIVĂ

Şi totuşi SE ÎNVÎRTEŞTE!

— Acest clovn ţine în echilibru o minge care se învîrteşte.

Dacă nu credeţi, mişcaţi prin rotaţie desenul şi vă veţi convinge.

(Din „Pioner" U.R.S.S)

— JOCUL CERCURILOR —

— Căutaţi în cele 16 cercuri, două egale.

(Din „Pioniere" Italia)

Spirala magică

— Tăiaţi dintr-un cerc de hîrtie o spirală şi fixaţi centrul ei în capătul unei sîrme ca în desen.

Pusă deasupra unei lămpi, sobe sau calorifer, spirala va începe să se învîrtească. Care este explicaţia ?

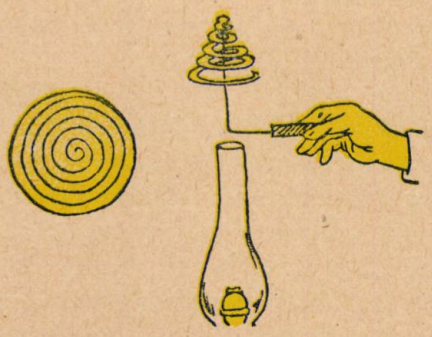

MEMORIE

— Priviţi atent cele 11 figuri timp de 20 secunde şi întoarceţi apoi pagina. Spuneţi care au fost figurile ?

(Din „Vaillant" Franţa)

FĂRĂ CUVINTE

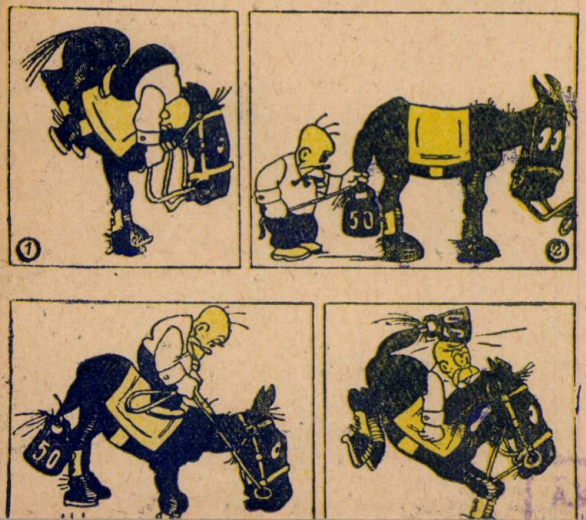

(Din „Frohlich sein und singen" = R.D. Germană)

PAGINA CU JOCURI

TRIVERB
(1, 7, 5)

A

BIVERB
(3 - 7)

GOLF

D	E	A	L
x			
			x
		x	
x			
	^		
			^
V	A	L	E

VITRINA LITERARĂ
(5,5-5)

G.N.BLAGA

TOBOȘARUL

O nouă carte?
Nu!
Anagramați conținutul și veți afla o minunată operă clasică a literaturii ruse, precum și autorul ei.

TRIVERB
(8, 8, 8)

Jocul apelor

Orizontal:

1. Afluent al Oltului
2. Apă în Dobrogea
3. Afluent al Buzăului
4. Afluent al Oltului
5. Afluent al Dunării
6. Afluent al Mureșului
7. Afluent al Trotușului
8. Altă apă în Dobrogea

Vertical I — II:
Afluent al Siretului

Anagramînd literele corespunzătoare semnelor de mai jos, veți mai găsi:

Cu X afluent al Dunării
Cu O " " Tisei
Cu Δ " " Dunării
Cu : alt afluent al Dunării
Cu □ afluent al Tisei
Cu ○ Bîrladului

BIBLIOTECA GENERALĂ

DIN PREOCUPĂRILE CERCURILOR PIONIEREȘTI

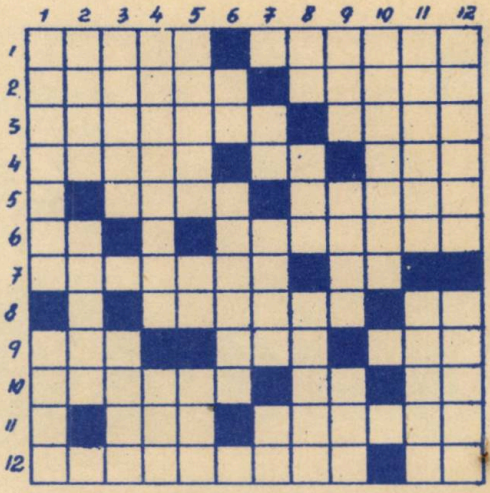

Orizontal: 1) La aeromodele — Unul din numeroasele cercuri pionierești a cărui activitate este de natură artistică. 2) 5, 7, 14, 34... — Cerc pionieresc compus din amatori ai unei anumite arte plastice. 3) Locuitor al unuia dintre cele mai vechi state ale orientului antic cu capitala Ninive — Apărut. 4) Popor din anticul Latium — Servește! — Un dans spaniol pentru membrii cercului de coregrafie. 5) Macagiu — Îl găsești în orice gară. 6) Zoe Stănescu — Țesătură foarte rară. 7) Cele de fotografiat sînt specialitatea membrilor cercului de foto — M. 8) Pentru matematicieni este un corp solid cu bazele poligonale și cu fețele paralelograme — Două consoane de la începutul alfabetului. 9) Porțiune dintr-un cerc — Prefix cu înțelesul de „nou" — Șarpe uriaș cunoscut tinerilor naturaliști. 10) Totalitatea pieselor care alcătuiesc partea dinaintea unei corăbii — Ție — Pronume. 11) Veche măsură de capacitate — Ample povestiri în proză care fac printre altele obiectul preocupărilor în cercul de literatură. 12) Membrilor cercului de turism li se recomandă însușirea cît mai temeinică a acestei probe turistice (pl.) — Cal dobrogean.

Vertical: 1) Descompunerea unui corp chimic în elementele sale componente — Cercul de... modele. 2) În acest cerc se învață limba... — Cerc pionieresc de cultură fizică cu diverse discipline. 3) A copia — Verb conjugat mai cu seamă la cercul de croitorie. 4) Partea din miezul unui fruct care înconjoară semințele — Unelte de cusut. 5) Nume de fată — Măsură de suprafață — Zadar. 6) Dînsa — Diafragma ochiului. 7) Pronume — A produce pînzeturi și stofe — Zeul soarelui la egipteni. 8) Stropit cu apă — H_2O! — Mașină care transmite mișcarea dată de forța motrice. 9) Divinități păgîne — Nume feminin — Pronume. 10) Cerc pionieresc în care se studiază diverse procese ale dezvoltării societății. 11) Mare insulă în sudul Indiei — Poezie lirică populară ce intră în preocupările cercului de folclor. 12) În cercul tinerilor radiofoniști acest fir metalic care captează undele electromagnetice este bine cunoscut — Gen de dans artistic cu figuri executate după o compoziție muzicală anume întocmită.

Cuvinte mai puțin cunoscute: ole, etravă.

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

LECȚIA DE POLITEȚE

de ION HOBANA

Ilustrații : BURSCHI

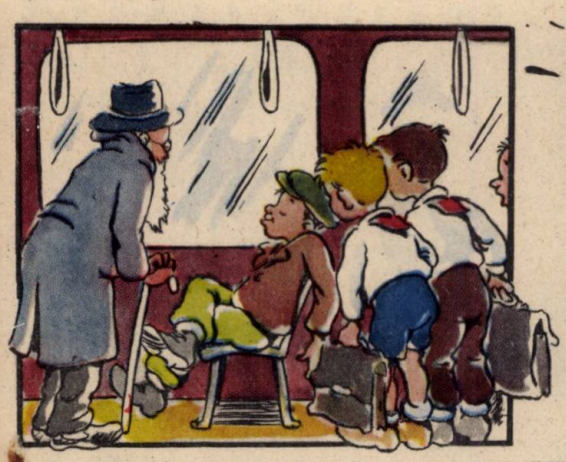

Bătrînul, bietul, stă-n picioare ;
Ionel — pe scaun, ca un prinț
Mai mult decît ciudată pare
Această lipsă de bun simț !

Și hotărînd cei doi prieteni
Să ia măsuri, au și pornit
Să bocănească pe-ndelete-n
Atelierul lor vestit.

Grăbit — pesemne foamea-l scurma —
Ionel se-ndreaptă spre tramvai ;
Fănuță, Truță, vin din urmă :
— Îi punem aparatul ?
— Hai :

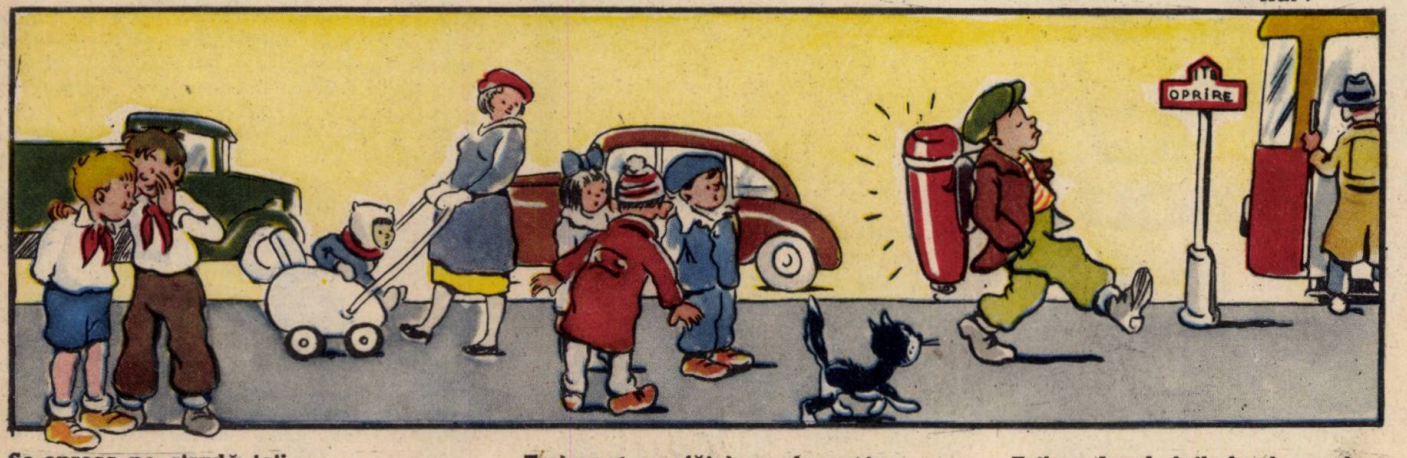

Se-opresc pe stradă toți —
priviți-i ! —
Și fac diverse supoziții :
— O fi un coș pentru hîrtii...
— Ba-i plin cu D.D.T., să știi !

Trei ținci se sfătuiesc, deoparte :
— Precis că-i un aviator
Și, vrînd s-ajungă pînă-n Marte,
Și-a prins în spate-un reactor !...

Estimp Ionel, iuțindu-și pasul
Și împungînd spre cer cu nasul,
Își zice-n sine cam așa :
„Toți mă privesc ! Sînt cineva !"

Și iată-l, gata să se-așeze ;
Sînt, în tramvai, bătrîni destui —
Se sprijin', bieții, de speteze
Și-s obosiți...

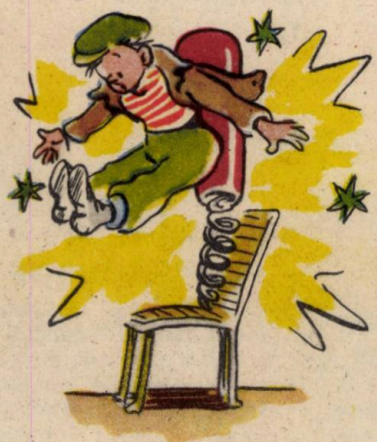

Dar nu-n zadar, cu istețime
Eroii noștri au lucrat :
Se-arată-a fi „la înălțime"
Nemaivăzutul aparat.

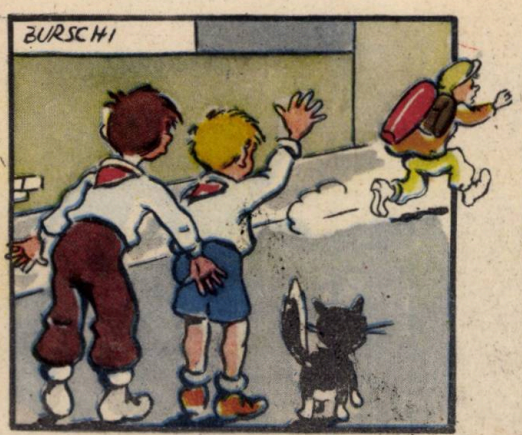

— Hei, încotro ?
— Nu dai bineț ?
El fuge fără de răspuns,
Căci lecția de politeț

PLUTONIA

-CONTINENTUL SUBPĂMÎNTEAN-

URMARE DIN Nr. TRECUT

DUPĂ ROMANUL „PLUTONIA" DE VA. OBRUCEV

ILUSTRAȚII : GOPO

GLONȚUL LUI MAKȘEEV NIMERI URIAȘA PĂSĂRE, CARE, DUPĂ CE PLANĂ UN TIMP, DĂDU DRUMUL BUTANISTULUI ȘI SE PRĂBUȘI PE STÎNCI.

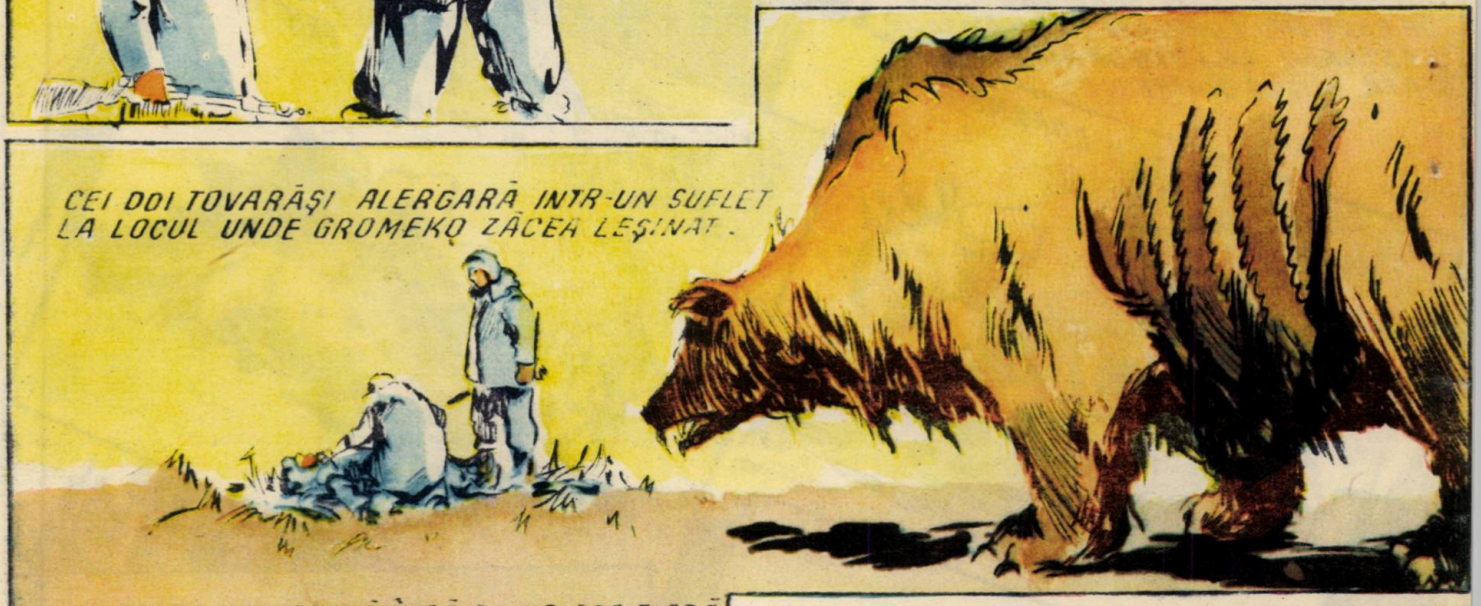

EXPLORATORII UITASERĂ ÎNSĂ DE URIAȘA FIARĂ CARE SE APROPIA DIN SPATE AMENINȚĂTOARE.

A DOUA ZI EXPLORATORII VÎNARĂ UN TRICERATOPS, UNA DINTRE REPTILELE GIGANTICE, PREVĂZUTĂ CU COARNE ȘI O CUIRASĂ DIN PLĂCI ROTUNDE. DEȘI MARE ȘI FIOROS ANIMALUL ERA BLÎND.

ÎN ZILELE URMĂTOARE EI ÎNTÎLNIRĂ TOT FELUL DE FIARE ȘI REPTILE, CARE DE CARE MAI CURIOASE LA ÎNFĂȚIȘARE. KAȘTANOV LE FOTOGRAFIE! IATĂ CÎTEVA DINTRE ELE:

RINOCERUL CU PATRU COARNE, CARE TOCMAI SE ADĂPA...

STEGOZAURUL, UN DINOZAUR PAȘNIC ÎNSĂ CU ASPECT ÎNFRICOȘĂTOR, CU LAMELE ȘI ȚEPI PE TRUP PENTRU A SE APĂRA DE DUȘMANI...

IGUANODONUL, O REPTILĂ CE ADUCEA A CANGUR; CÎND STA LOCULUI, SE PROPTEA PE O COADĂ LUNGĂ ȘI GROASĂ...

MASTODONTUL CARE SE DEOSEBEA DE MAMUT PRIN COLȚII SĂI LUNGI ȘI DREPȚI...

GLIPTODONUL, TÎRÎTOARE CE SEMĂNA CU O BROASCĂ ȚESTOASĂ URIAȘĂ, PE CARE KAȘTANOV O CONFUNDASE CU O ROCĂ, ȘI-ȘI ÎNFIPSE DALTA ÎN CARAPACEA SA, ȘI ALTELE.

MAI TRECU UN TIMP... INTR-UNA DIN ZILE, PAPOCIKIN FU GATA-GATA SĂ FIE MÎNCAT DE O... FURNICĂ. NICI NU E DE MIRARE DACĂ NE IMAGINĂM CĂ FURNICA AVEA APROAPE UN METRU LUNGIME.

ZOOLOGUL O UCISE CU UN FOC DE REVOLVER.

RÎUL PE CARE AU PĂTRUNS APOI CU BARCA ÎI DUSE INTR-O MARE: A „REPTILELOR", DUPĂ CUM O NUMIRĂ EI

– ESTE UN PLEZIOZAUR, – RĂSPUNSE KAȘTANOV LA ÎNTREBĂRILE CELORLALȚI TOVARĂȘI. ANIMALUL, CU TRUP GOLAȘ ȘI GÎT GRAȚIOS CA DE LEBĂDĂ SE APROPIA ÎNCET DE BARCĂ, SERVINDU-SE DE PICIOARELE SALE CA NIȘTE LOPEȚI.

– LA VÎSLE, REPEDE, STRIGĂ GROMEKO. NU-MI PLACE ACEASTĂ VIZITĂ!

ÎN SFÎRȘIT, SOSI ȘI TIMPUL CÎND POPOSIND LA MAL ÎȘI SPĂLARĂ RUFELE ȘI SE BĂRBIERIRĂ.

– E TIMPUL SĂ NE ÎNTOARCEM, AȘA CUM NE-AM ÎNȚELES CU IGOLKIN ȘI BOROVOI!

– BINE ZICI MAKȘEEV! M-AM SĂTURAT SĂ TOT ÎNAINTĂM MEREU FĂRĂ A DA ÎNSĂ DE CAPĂTUL ACESTEI ȚĂRI MISTERIOASE.

– AVEM DESTUL MATERIAL. SĂ NE ÎNTOARCEM!

HOTĂRÎREA FU LUATĂ REPEDE. SE VOR ÎNTOARCE LA PUNCTUL FIX AL EXPEDIȚIEI. PE DRUM EI ADUNARĂ ÎN BĂRCI FOSILELE PE CARE LE ASCUNSESERA CU MULTĂ GRIJĂ ...

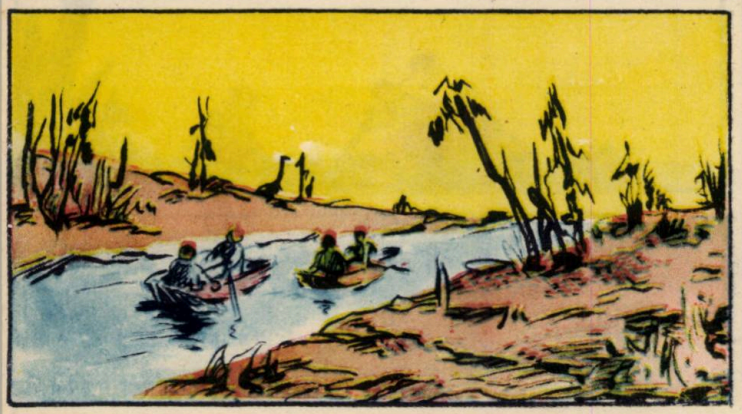

MAI ERAU O SUTĂ DE KILOMETRI PÎNĂ LA CANTONAMENT...
– VENIȚI ÎNCOACE! ÎȘI STRIGĂ MAKȘEEV TOVARĂȘII.
PRIVIȚI URMA ACEASTA!... E PICIOR DE MAIMUȚĂ!

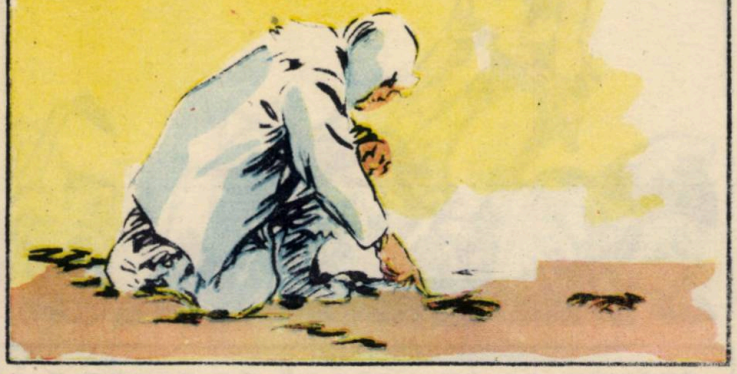

– O MAIMUȚĂ AICI, ÎNTR-O REGIUNE SUB-POLARĂ!?
– SAU POATE UN OM CARE SEAMĂNĂ CU MAIMUȚA!?... UN SĂLBATIC!?
– SĂ NU LI SE FI ÎNTÎMPLAT CEVA PRIETENILOR NOȘTRI!

– IGOLKIN! BOROVOI!

ÎN CORT ȘI ÎN ÎMPREJURIMI INSĂ NICI URMĂ DE CEI DOI. BA NU, UN INDICIU TOT GĂSIRĂ: UN PETIC DE HÎRTIE SCRIS LA REPEZEALĂ DIN CARE AFLARĂ CĂ IGOLKIN ȘI BOROVOI FUSESERĂ ATACAȚI ȘI DUȘI DEPARTE DE NIȘTE OAMENI-MAIMUȚE. UIMITI LA CULME, PROASPEȚII SOSIȚI ÎȘI IMAGINARĂ SCENA CAPTIVITĂȚII.

NR. 12 DECEMBRIE 1956

CRAVATA ROȘIE

OAMENI CELEBRII

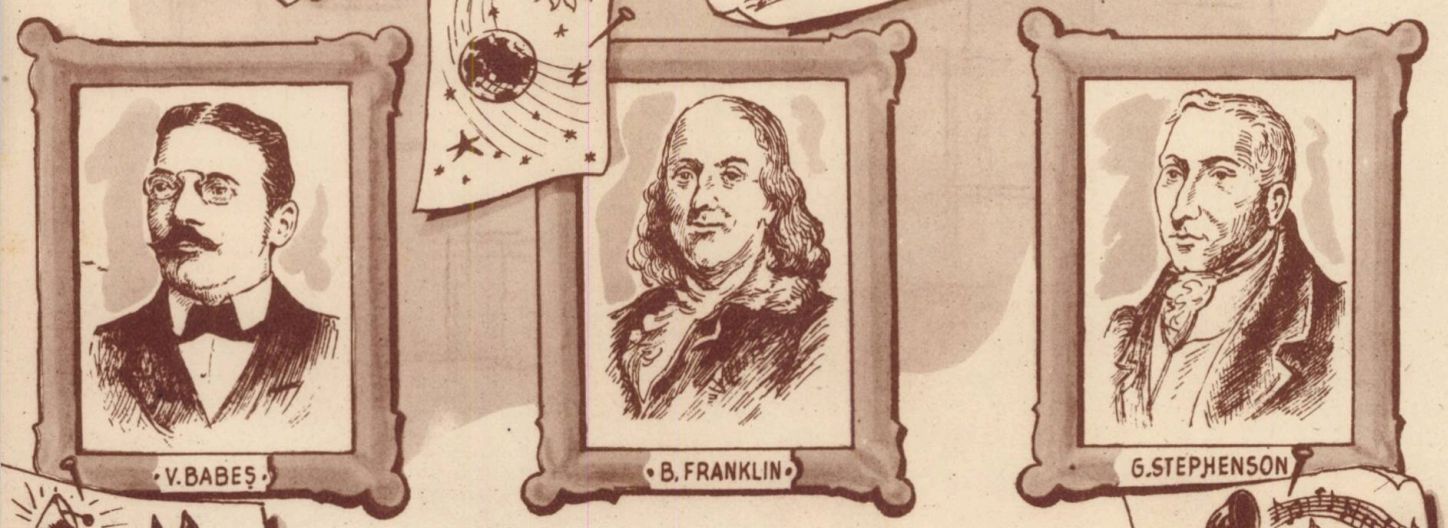

Ilustratorul a desenat lîngă fiecare portret cîte o schiţă care reprezintă descoperiri ale oamenilor de ştiinţă. El a greşit, şi nu a pus acolo unde trebuia aceste desene.

Scrieţi-ne cum era necesar să le plaseze ?

PLUTONIA

-CONTINENTUL SUBPĂMÎNTEAN-

DUPĂ ROMANUL „PLUTONIA" DE V.A.OBRUCEV
ILUSTRAȚII : GOPO
(CONTINUARE DIN Nr. TRECUT)

URMELE PE CARE MERGEAU I-AU DUS PE EXPLORATORI LA O AȘEZARE DE SĂLBATICI UNDE SE AFLAU PRIZONIERI CEI DOI TOVARĂȘI AI EXPEDIȚIEI. DAR CUM SĂ-I ANUNȚE DE APROPIEREA LOR?

EI TRAG UN FOC DE PUȘCĂ ÎN AER. LA AUZUL DETUNĂTURII, CÎTIVA BĂȘTINAȘI S-AU ADUNAT LA UN LOC SCOȚÎND STRIGĂTE DE TEAMĂ ȘI UIMIRE. ERA UN ZGOMOT PE CARE EI NU-L MAI AUZISERĂ NICIODATĂ PÎNĂ ATUNCI.

CAPTIVII, IGOLKIN ȘI BOROVOI, ÎNȚELESERĂ IMEDIAT CĂ PRIETENII LOR SÎNT PE APROAPE. CU MÎINILE LA GURĂ EI LE STRIGARĂ:

—APROAPE TOATE FEMEILE CU BĂRBAȚII LOR AU PLECAT DE DIMINEAȚĂ LA VÎNĂTOARE. N-AU RĂMAS DECÎT BĂTRÎNII ȘI COPIII. SĂLBATICII NE CRED ZEI ȘI NU SE ATING DE NOI. ÎMPUȘCĂTURILE ÎI SPERIE. PROFITÎND DE ZĂPĂCEALĂ, NE PUTEȚI ELIBERA!

PLANUL ELIBERĂRII ERA GATA. DUPĂ CÎTEVA SALVE DE ARMĂ, EXPLORATORII TRECURĂ MARGINEA PĂDURII ȘI INTRARĂ ÎN SAT.

—APROPIAȚI-VĂ, APROPIAȚI-VĂ TRĂGÎND MEREU CU ARMELE - LE STRIGAU PRIZONIERII CU FEȚELE PLINE DE BUCURIE.

UAȚI PRIN SURPRINDERE, BĂȘTINAȘII, ÎN MARE ARTE BĂTRÎNI, O RUPSERĂ LA FUGĂ SAU SE ROSTERNARĂ CU FAȚA LA PĂMÎNT. ÎN ÎNCHI-UIREA LOR APĂRUSERĂ ALȚI ZEI, MULT MAI PUTERNICI CA PRIMII DOI.

- NU MAI SPERAM SĂ NE DESCOPERIȚI!

ÎN ACEST TIMP UNUL DINTRE SĂLBATICI, MAI PUȚIN FRICOS, SE ȚINEA TOT ÎN APROPIEREA GRUPULUI CELOR ȘASE, URMĂRINDU-LE TOATE MIȘCĂRILE.

DEȘI AFLAT LA MICĂ DISTANȚĂ „SPIONUL" N-A PUTUT ÎNȚELEGE, CUM ERA ȘI FIRESC, NICI O BOABĂ DIN ISTORISIRILE CELOR DOI CAPTIVI. ASTFEL MAKȘEEV ȘI CEILALȚI TOVARĂȘI AFLARĂ CĂ BĂȘTINAȘII ACEȘTIA DUC O VIAȚĂ ASEMĂNĂTOARE CU A OAMENILOR PREISTORICI, CĂ SE HRĂNESC CU CARNE DE VÎNAT CRUDĂ ȘI IERBURI ȘI CĂ MAJORITATEA O FORMEAZĂ FEMEILE,

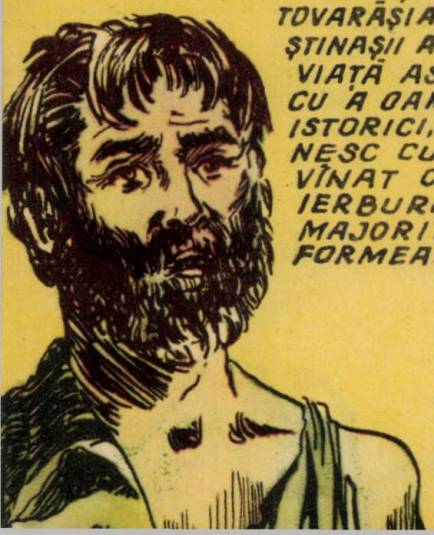

CARE, DE ALTFEL, DEȚINEAU ȘI PUTEREA ÎN HOARDĂ.

AJUTAT DE SEMNE ȘI GESTURI, IGOLKIN ÎI FĂCU SĂ ÎNȚELEAGĂ CĂ EL ȘI CU BOROVOI INTRĂ DE ACUM ÎN PUTEREA ALTOR VRĂJITORI, MAI MARI.
LA PLECARE EL LE DĂRUI FOCUL CU CONDIȚIA DE A NU-L LĂSA NICIODATĂ SĂ SE STINGĂ.

ÎN FIECARE SEARA, DUPĂ 8-10 ORE DE MERS, EXPEDIȚIA SE STRÎNGEA SUB CORT. ÎNCET-ÎNCET, PĂDURILE DEVENEAU TOT MAI RARE, IAR IERBURILE MAI PITICE

NIMENI NU BĂNUIA ÎNSĂ CĂ DE LA DISTANȚĂ SĂLBATICII ÎI URMĂREAU CU STĂRUINȚĂ, SPERÎND SĂ-ȘI RECAPETE ZEII ÎNAPOI. PRILEJUL SE IVI.

KAȘTANOV FU PRIMUL CARE DĂDU ALARMA. IMPRESURÎND POIANA, SĂLBATICII PORNIRĂ LA ATAC.

VĂZÎND CĂ LA STRIGĂTELE LOR INVADATORII NU SE RETRAG, KAȘTANOV OCHI PICIOARELE UNEI FETE ȘI TRASE.

SĂLBATICII SE SPERIARĂ ȘI PĂRĂSIND CÎMPUL DE LUPTĂ, SE RETRASERĂ ÎN PĂDURICE.

PANSÎND-O, BOROVOI ȘI-A DAT SEAMA CĂ PRIZONIERA, PE CARE O CHEMA KATU, ERA MAI MULT SPERIATĂ DECÎT RĂNITĂ.

NEPUTÎND S-O LASE SINGURĂ, EXPLORATORII O LUARĂ CU EI CU GÎNDUL DE A O ARĂTA ȘI LUI TRUHANOV.

DUPĂ CÎTEVA ZILE EXPEDIȚIA ATINSE ZONA ZĂPEZILOR ȘI CRATERUL CARE DUCEA LA SUPRAFAȚĂ.

CE SENZAȚIE VA FI CÎND, ODATĂ AJUNȘI AFARĂ OAMENII VOR PUTEA VEDEA ÎN CARNE ȘI OASE UN OM PREISTORIC! ȘI CE INTERESANTĂ VA FI OPERA DE CIVILIZARE A ACESTUI OM! DAR KATO NU VOIA PROBABIL SĂ TRĂIASCĂ DEPARTE DE AI SĂI. PROFITÎND DE O NEATENȚIE, EA FUGI DE UNDE VENISE.

ZILE ÎNTREGI EXPEDIȚIA URCĂ PERETELE ABRUPT AL CRATERULUI, ÎMPREUNĂ CU TOATE TROFEELE ȘI DOCUMENTELE ADUNATE PÎNĂ ATUNCI.

PESTE DOUA SĂPTĂMÎNI, AJUNȘI LA ȚĂRMUL ȚĂRII LUI NANSEN EI VĂZURĂ ÎNSFÎRȘIT ȘI PÎNZELE „STELEI POLARE."

—IATĂ-NE IARĂȘI IMPREUNĂ! AȚI FĂCUT O TREABĂ BUNĂ, LE ZISE TRUHANOV, DUPĂ CE AFLĂ DE TOATE PERIPEȚIILE EXPEDIȚIEI.

DAR BUCURIA REVEDERII NU DURĂ MULT. CĂPITANUL „STELEI POLARE" ANUNȚĂ CĂ UN VAS DE RĂZBOI STRĂIN ÎI SOMEAZĂ SĂ OPREASCĂ.

—CURIOS, CE POATE SĂ CAUTE UN CRUCIȘĂTOR AUSTRIAC ÎN APELE ACESTEA? SE ÎNTREBAU EROII NOȘTRI.

UN OFIȚER AUSTRIAC SE URCĂ PE BORD ȘI SPUSE CĂ TOȚI CARE SE AFLAU PE VAS SÎNT PRIZONIERI DE RĂZBOI.

—DA, PRIETENE OBRUCEV, NOI NU ȘTIAM CĂ ÎNCEPU URGIA RĂZBOIULUI DIN 1914. VASUL CU TOATĂ ÎNCĂRCĂTURA LUI FU CAPTURAT, IAR TOATE DOCUMENTELE DOVEDITOARE A EXTRAORDINAREI EXPEDIȚII ÎN „PLUTONIA" S-AU PIERDUT DE-A LUNGUL ANILOR. NU MI-AU MAI RĂMAS DECÎT MEMORIILE MELE, PE CARE ȚI LE ÎNMÎNEZ SPRE A SCRIE POATE UN ROMAN —MAI SPUSE BĂTRÎNUL SAVANT TRUHANOV, CU MULȚI, MULȚI ANI DUPĂ ACEASTĂ AVENTURĂ DE NECREZUT PE

de NICOLAE LABIȘ

IARNA

Și cît alb pe-afară!
Valuri de scîntei.
Iarna-n lume zboară-n
Săniile ei.

Trece iarna, baba,
Peste codrul tot.
Urșii dorm cu laba
Strînsă lîngă bot.

De omăt prea mare
Crengile se rup.
Negre-s pe cărare
Urmele de lup.

Doar sub geamul serii
Crini lîngă bujori,
Visul primăverii,
Aprinzînd în flori.

FULG

Desfrunzit și prea bătrîn
Tremură de frig gorunul.
Au căzut și-ntîii fulgi
Și l-am prins din zbor pe unul.

Migălos lucrată-n fir,
Floarea mică și rotundă
S-a topit și a murit —
O minune de-o secundă.

M-am întors înduioșat
Să scriu trista ei poveste:
Despre-un fulg care-a venit
Timpuriu și nu mai este.

— „Pentru ce n-ai mai rămas
În înaltul bolții tale,
De-ai venit atît de pur
Spre noroaiele din vale?

Care vînt neliniștit
Răsucindu-te cu ură
Ți-a mînat către pămînt
Prea gingașa ta făptură?

Și, de vreme ce sosiși,
Pentru ce-ai dat morții vamă?
Nu puteai să fii de-argint,
Ori de sticlă, ori de scamă?"

Dar în vreme ce-mi scriam
Întrebarea mea, nebuna,
N-am văzut cum după geam
Ninge-nir-una și într-una.

Iar cînd ochii mi-am-nălțat
Am văzut cum prin ninsoare
Valea-ntreagă lumina
Minunat scăpărătoare.

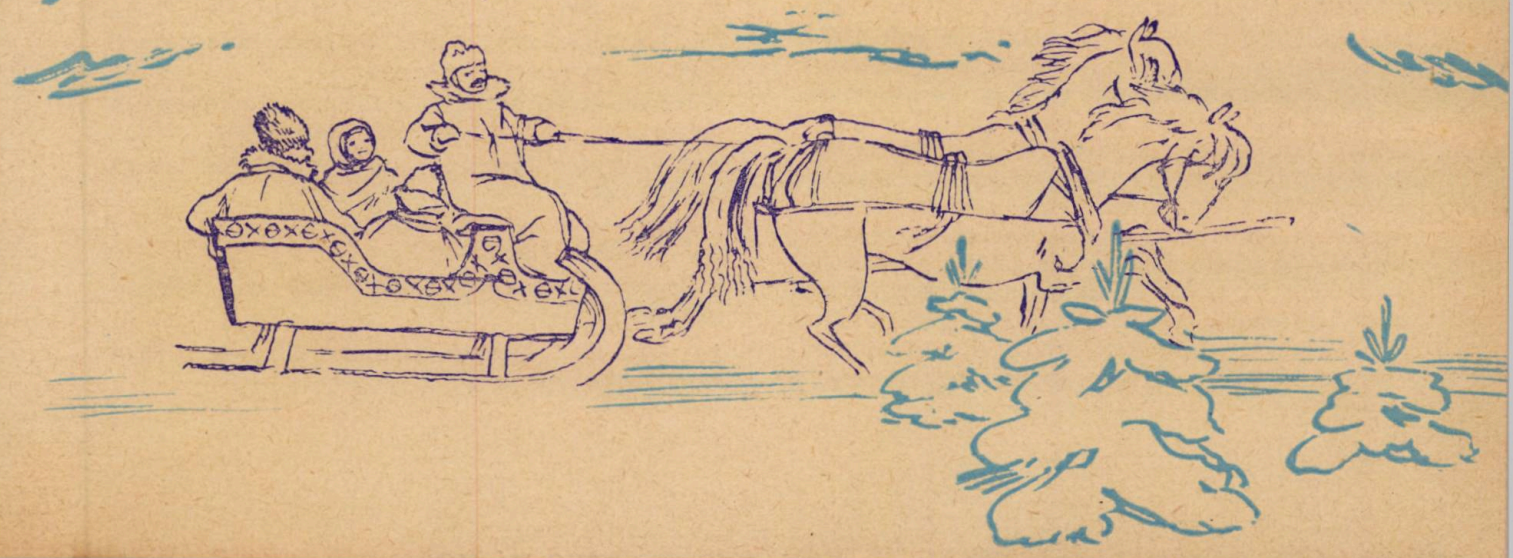

Cutía de sticlă

(Continuare)

de SONIA LARIAN

Ilustrații: COCA CREȚOIU ȘEINESCU

Clasificatorul păruse cam mirat la început, cînd Dănel se învoise să-l ajute.

— De unde ai apărut? Ești cam mic... Dar nu-i nimic. Rămîi. Ajută-mă să pun iar totul în ordine. Trebuie să conducem fiecare specie la etajul ei. Eu voi pune nevertebratele. Tu, ai grijă de vertebrate.

Apoi clasificatorul dispăru în clădire, cărînd după el niște moluște. Dănel rămase singur, înconjurat de acea mulțime de animale și, parcă bătîndu-și joc de dînsul, papagalul strigă și el:

— Ai grijă de vertebrate! Ai grijă de vertebrate!

O clipă, Dănel simți cum îl cuprinde amețeala. Apoi se puse hotărît pe lucru, punîndu-și în gînd să muncească din răsputeri, încît clasificatorul și toți locuitorii din Țara Zoologiei să rămînă uimiți. Luă în spinare vreo două maimuțe, o pisică și un cangur și intră cu ele în clădire. Apoi se întoarse și luă niște broaște și cîteva veverițe.

Trecură așa vreo cîteva ore. Dănel intra mereu în clădire, cărînd tot felul de animale, apoi ieșea să ia altele, fără a se opri măcar pentru o clipă. Clasificatorul intra și ieșea tot atît de grăbit, încît nici Dănel, nici clasificatorul nu se uitau unul la celălalt. Dănel muncea din greu, dar părea mulțumit de cele ce făcuse. În fața clădirii rămîneau din ce în ce mai puține animale, „să vezi ce-o să se mai mire cu toții!" își spunea Dănel, încîntat de sine. Dar din clipa aceea, însă, descoperi că s-a stîrnit, în jurul său, o hărmălaie nemaipomenită. Animalele strigau care mai de care, fiecare pe limba sa. La ferestrele clădirii se arătau tot felul de capete, făcînd mare gălăgie. La balconul maimuțelor răgea supărat un măgar. La etajul broaștelor cotcodăcea, cît o ținea gura, o găină mirată. Dar cea mai îngrozitoare fu clipa cînd, la etajul păsărilor, se ivi, fioros, un tigru. Unele capete de animale se arătau doar mirate, altele supărate de-a binelea. Jos, în fața clădirii, un grup de maimuțe rămase afară se prăpădeau de rîs.

— La fereastra gîștelor a apărut un tigru! Ha-ha! Un tigru între gîște!

— Un tigru între gîște! Un tigru între gîște! Țipa și papagalul cel descreierat. Dar, chiar lîngă el, Dănel auzi deodată discuția unor animale înțelepte: un elefant, o zebră și cîțiva pinguini.

— De unde o fi apărut și băiatul ăsta? întrebă elefantul mirat peste măsură, cu vorba sa domoală.

— Cred că n-a mai văzut în viața lui animale! răspunse zebra cu dispreț nemăsurat.

— Cînd or vedea clasificatorii ce năzbîtii a făcut! se amestecă și un pinguin.

— Parcă nu-i în toate mințile! adăugă un alt pinguin.

În clipa aceea corul maimuțelor izbucni din nou:

— Ha-ha-ha! La balconul canarilor a apărut un porc. Închipuiți-vă: un porc între canari!

Într-adevăr, la balconul canarilor se ivise speriat un cap de porc.

— Un porc între canari! Un porc între canari! răcni și descreieratul papagal.

Tocmai atunci sosiră în grabă trei clasificatori în halate albe, aducînd legat un crocodil uriaș.

— Faceți loc! Faceți loc! Am adus crocodilul! striga unul din ei.

Papagalul se amestecă și el:

— Faceți loc! Faceți loc!

Deodată unul dintre clasificatori strigă înspăimîntat:

— Ce-i asta? Unde e clasificatorul? Cine a făcut toată dezordinea asta?

— Pentru dumnezeu, ce se întîmplă aici? începură să strige și ceilalți.

În clipa aceea ieși din clădire și Dănel. În urma lui, vreo trei găini și un cocoș se țineau scai de el, cotcodăcind îngrozitor. Găinile se agățau cu ciocul de hainele lui și făceau mare gălăgie.

— El e! începu să țipe cotcodăcind zgomotos una dintre găini. L-am recunoscut!

Cealaltă o întrerupse, cotcodăcind și mai tare:

— Îndrăznește să vină aici, să facă ordine, cînd nu știe nici cum ne cheamă!...

— Închipuiți-vă, spuse cu dispreț cocoșul, n-a auzit de familia gallinaceelor!

— În apartamentul nostru a instalat caprele, spuse indignată la culme a treia găină, iar pe noi ne-a mutat cu un etaj mai jos, la batracieni!

— Dar lasă că l-am recunoscut noi! sări iarăși prima găină.

Apoi, întorcîndu-se cu o prefăcătorie mieroasă spre Dănel:

— Nu ne mai cunoști, băiețașule?

Dănel căscă ochii mari:

— Să vă cunosc? De unde?

— Din cutia de sticlă, mititelule! cotcodăci răutăcios găina. Te faci că ai uitat? Nu-ți mai aduci aminte?

În clipa aceea, ca printr-o minune, muzica începu să cînte, și cele trei găini împreună cu cocoșul începură să danseze. Atunci Dănel le recunoscu dintr-o dată: erau găinile care apăruseră în cutia de sticlă, la școală, în ziua aceea cînd îl ascultase la zoologie. Văzîndu-se descoperit, Dănel începu să se sperie din ce în ce mai tare. Între timp, în jurul lor se adunaseră o mulțime de oameni în halate albe, care priveau mirați. Și iată că, deodată, apăru însuși Marele Zoolog.

— Ce s-a întîmplat iar? întrebă acesta atît de supărat încît Dănel încremeni. Ce vor găinile acestea?

— El e băiatul care ne-a chemat în cutia de sticlă! răspunse repede prima găină.

— Am răspuns noi în locul lui, la lecție, cotcodăci și a doua.

Cocoșul, fără să se înfurie, spuse și el țanțoș:

— Ne e dator un răspuns! Să ne plătească datoria...

— Să ne plătească datoria! Să ne plătească datoria! răcni papagalul.

Marele Zoolog păru din ce în ce mai mirat:

— Și cum a ajuns băiatul tocmai la noi, în Țara Zoologiei? Cum te cheamă, băiete?

— Dănel, răspunse acesta înfricoșat.

— Să aducă cineva fișa de întrebări și răspunsuri a băiatului Dănel, spuse atunci Marele Zoolog întorcîndu-se spre mulțimea de oameni în halate albe, care se afla acolo de față.

Dănel se înspăimîntă de a binelea:

— Fișa de întrebări și răspunsuri? Cum, am eu o fișă tocmai aici, în Țara Zoologiei?

Marele Zoolog zîmbi:

—Desigur. În Împărăția Științei, fiecare om de pe pămînt își are fișa lui de întrebări și răspunsuri. Acolo se vede la ce întrebări a răspuns și la ce întrebări nu a răspuns în viață.

Nu trecură nici cîteva clipe, și un clasificator veni alergînd cu un carton mare, alb în mînă.

— Iată fișa de întrebări și răspunsuri a băiatului Dănel, spuse acesta.

Marele Zoolog luă fișa în mînă și o cercetă cu atenție.

— Așa... La tine, băiatule, situația e mai gravă decît la alții. Ai o mulțime de datorii, aici la noi. Găinile aveau dreptate. Ai împrumutat din Împărăția Științei peste 10.000 de răspunsuri care, acolo pe pămînt, le-ai dat drept ale tale. Prin urmare, ai o datorie de 10.000 de răspunsuri!

Dănel era acum de-a dreptul îngrozit. Repetă aproape fără să înțeleagă cu glas pierdut:

— O datorie de 10.000 de răspunsuri!...

Marele Zoolog se întoarse din nou spre mulțimea de oameni în halate albe:

— Să vină gornistul! porunci el. Anunțați în toate țările din Împărăția Științei că băiatul Dănel, care are o datorie de 10.000 de răspunsuri, a fost găsit. Toți cei cărora băiatul le datorează vreun răspuns pot veni aici să i-l ceară.

Cît ai bate din palme sosi și gornistul. Acesta se urcă pe un elefant și începu să cînte din goarnă. Apoi strigă:

— Către toți locuitorii din Împărăția Științei! A fost găsit băiatul Dănel, care datorează Împărăției Științei 10.000 de răspunsuri! Toți cei cărora băiatul le datorează vreun răspuns pot veni aici, în Țara Zoologiei, să i-l ceară.

Nici nu termină bine gornistul că se porni o mare larmă, se auziră, venind din toate părțile, voci, întîi de departe, apoi din ce în ce mai tare, mai aproape. Curînd apăru acolo o mulțime de lume. În urma celor care apăruseră, veneau alții, alergînd. Se auzeau de pretutindeni strigăte:

— Unde e băiatul Dănel?

— Vrem să-l vedem pe băiatul Dănel.

— Dați-mi-l pe băiatul Dănel!...

Speriat, Dănel vru deodată s-o ia la fugă, dar găinile se ținură scai după el. Și nici nu băgă de seamă cînd în urma găinilor se înșirară aproape toți noii veniți. Dănel începu să alerge, înspăimîntat, iar în urma sa un întreg șir al celor cărora Dănel le era dator cu vreun răspuns: găinile, Napoleon, Socrate, locomotiva, doi flămînzi, Cezar, un glob pămîntesc, o mulțime de cifre și altele. Șirul era foarte lung. Mai alergară așa cîtva timp, pînă cînd Marele Zoolog bătu din palme și strigă:

— Stați! Ce-i această joacă de copii?

Băiatul Dănel va fi judecat și judecata va hotărî dacă trebuie pedepsit și în ce fel.

*

Într-adevăr, a doua zi avu loc judecarea lui Dănel. Juriul era compus din Marele Zoolog, un om într-un halat lung, alb, cu ochelari, ce părea a fi judecătorul principal, un elefant și o zebră. În sala de judecată se aflau toți cei cărora Dănel le datora cîte ceva și o bogată asistență alcătuită din oameni și animale. Dănel ședea în banca acuzaților. Avocatul lui Dănel, o rață, își începu pledoaria:

— Țin să vă reamintesc, stimați judecători și onorat auditoriu, spuse rața, că în tot acest timp în care a trăit de pe urma răspunsurilor împrumutate din Împărăția Științei, clientul meu nu era fericit, ba se simțea, dimpotrivă, din ce în ce mai abătut. Dacă băiatul ar fi fost lipsit de suflet și de conștiință ar fi trăit, desigur, liniștit și ar mai avea și astăzi cutia de sticlă.

— Protestăm! cotcodăciră de la locul lor găinile. Protestăm! Să-și amintească onoratul avocat, dacă este cumva informat asupra acestui lucru, cu cîtă ușurință își însușea băiatul toate aceste răspunsuri, care nu erau ale sale. Ne punea pe toți să vorbim, să jucăm, să cîntăm, de parcă am fi fost saltimbancii lui. O clipă, măcar, nu s-a gîndit că va trebui, într-o bună zi, să dea socoteală pentru toate acestea...

Atunci se auziră din sală voci:

— Să dea socoteală! Să dea socoteală!

Judecătorul cu ochelari sună din clopoțel. Marele Zoolog i se adresă atunci lui Dănel:

— Ce ai de răspuns la asta?

— Adevărat..., răspunse Dănel încurcîndu-se, eram trist, nu mă simțeam fericit. Dar niciodată nu mi-a trecut prin minte că aș putea vreodată da socoteală pentru toate acestea... Nu mă gîndeam că răspunsurile nu sînt ale mele și că va trebui într-o zi să le înapoiez de unde le-am luat...

Se auziră din nou voci, din toate colțurile sălii:

— Vedeți?! Vedeți?!

Judecătorul cu ochelari sună a doua oară din clopoțel, apoi i se adresă lui Dănel:

— Și cine crezi că e vinovat de toate acestea?

Dănel șovăi o clipă, apoi răspunse repede:

— Cutia de sticlă! Numai ea mi-a adus toată nenorocirea! Ea m-a ispitit, ea m-a îndemnat...

În clipa aceea se auzi un vîjîit puternic și, de undeva, nu se știe de unde, apăru, deodată, chiar cutia de sticlă. Așezîndu-se în fața lui Dănel, cutia începu să vorbească:

— Vasăzică, eu te-am îndemnat...

Dănel, care era încă înspăimîntat de apariția cutiei, se stăpîni și răspunse supărat:

— Da, tu!

— Și cine m-a chemat? întrebă, cu ironie, cutia.

Dănel plecă privirile în pămînt:

— E drept... Eu te-am chemat. Am spus: „ce-ar fi dacă, de undeva din cer, mi-ar pica o cutie care să răspundă la orice întrebare...“ Da, eu te-am chemat, eu te-am dorit... Acum, însă, iată!

Și, într-un moment de înmărmurire generală, Dănel luă cutia în mînă și o trînti cu furie de pămînt. Cutia se sparse și, într-o liniște mormîntală, ușa cea mare a sălii de judecată se deschise larg. În aceeași clipă se auzi o voce bubuitoare, venind de undeva, de afară: „Să vină la mine băiatul Dănel!“.

Juriul și întreaga asistență se sculară în picioare. Părea că trăiau cu toții, în clipa aceea, o minune cu totul neobișnuită.

Judecătorul cu ochelari i se adresă cu blîndețe lui Dănel:

— Du-te, băiatule. Te cheamă Înțeleptul Răspuns.

Cîțiva oameni în halate albe îi arătară lui Dănel drumul, ridicînd toți deodată mîinile, cu un gest solemn. Dănel se îndreptă, transfigurat, spre ușa cea mare, care era larg deschisă. De acolo nimeri într-un parc, în fundul căruia se afla o colină ce ducea spre castelul lui Răspuns. Ca să ajungi la castel trebuia să treci printr-un șir întreg de porți. Pe măsură ce Dănel se apropia de castel, porțile se deschideau, una cîte una, în fața lui. Deși drumul pînă la castel era foarte lung încît, pe pămînt, un om ar fi străbătut un asemenea drum în vreo trei zile, Dănel îl străbătu în cîteva clipe, căci picioarele îi deveniseră dintr-o dată ușoare și părea mai mult că alunecă sau zboară decît că merge.

Cînd ajunse în castel, ușile încăperilor castelului se deschiseră în același timp în fața lui încît, fără să mai vadă bine pe unde trece, Dănel alunecă din încăpere în încăpere pînă se pomeni în fața unui bătrînel. Aici, nu se știe cum, picioarele i se opriră dintr-o dată și rămase țintuit locului. Cînd își ridică privirile asupra bătrînelului din fața sa, rămase înmărmurit:

— Ia te uită! izbucni el. Ești chiar bătrînelul din cutia de sticlă! Ce fericit sînt că te-am găsit... Spune-mi, te rog, ce să fac ca să nu mai fiu de sticlă și ajută-mă să găsesc ceea ce am pierdut...

Bătrînelul din cutie răspunse zîmbind:

— Privește în oglinda asta. E o oglindă înțeleaptă. Ea îți va da răspuns la amîndouă întrebările tale.

Dănel luă oglinda în mînă, o privi, și spuse mirat:

— Nu înțeleg nimic. Nu văd nici un răspuns.

— Uită-te mai bine, spuse bătrînelul. Mai întîi, vei vedea că nu mai ești de sticlă.

Dănel mai privi o dată în oglindă și, luminîndu-se tot la față, începu să se ciocănească pe mîini, pe picioare, pe obraz.

— Așa e! exclamă el. Nu mai sînt de sticlă.

— În al doilea rînd, adăugă bătrînelul, îl vei găsi în oglindă pe acela pe care l-ai pierdut și care te-ar fi putut face cu adevărat fericit. Acesta ești tu însuți. Ți-ai dat mintea în schimbul unei cutii de sticlă. Și acum, ia-l pe băiatul din oglindă și du-te cu el acasă. Ai grijă să nu-l mai pierzi. El te va ajuta să-ți plătești datoriile și te va face cu adevărat fericit.

(sfîrșit)

Poezii de GH. D. VASILE

ISTORIE

Întîi un plop cu frunză argintie
te-a adormit în crîngul vechi, ca-n pat,
și te-ai trezit încolo, la chindie,
și te-ai simțit de plopul alb legat.

Ai colindat prin cîmpuri de mătasă,
în ape limpezi te-ai scăldat pe plai,
și seara cînd te întorceai acasă
în inimă meleagul îl purtai.

Cu fiecare ziuă călătoare
în tine a-nflorit și a crescut
plaiul natal cu oameni și cu soare,
în care-ai rădăcini ca pomu-n lut.

Și cînd în carte ai citit cu glasul
voios și mîndru, fără să te-ncurci,
cum a-nvîrtit cîndva Mihai Viteazul
securea, la Călugăreni prin turci,

tu ai trăit fiorul care vine
prin rădăcinile crescute-n lut
de la Călugăreni și pîn-la tine,
și brațul în tărie ți-a crescut.

Pămîntul ăsta tare drag îți este!
Astfel, de-auzi vrăjmași cu-aman și vai
că vor să-l calce, vezi cum suie peste
năvala lor securea lui Mihai.

Luminile

— Colind —

Peste munți și peste șes,
florile dalbe,
iar s-au așternut zăpezi
'nalte și albe.

Pîrtiile le colind
eu doar, acuma,
să presar din glas argint
la geamuri numa'.

...Fost-a-n țară, cică-a fost,
vremea să spuie —
rege crud și fără rost
care azi nu e,

cu noiane de moșii
și cu palate,
și cu slugi în case, mii,
și robi prin sate.

Bîlbîit, ursuz, posac,
auzi prostie:
țara-ne la bunul plac
lui doar să-i fie.

Cerul

Cerul înalt, de sticlă azurie
s-asemuie c-un ochi de luminiș
Lăsat pe orizont ca o scufie
întregii țări îi este coperiș.

Colo, sub streșini munții se coboară,
conturul șters al lor din ochi îl pierzi,
căci tremură ca struna de vioară
înfiorînd cu vrajă codri verzi.

Izvoare lunecă pe piatră seacă
sunînd ca șarpele cu clopoței
Cînd cerul peste apă ochii-și pleacă
își vede chipul în adîncul ei.

Atît de liniștit și-atît de clar e
și n-are pic de nor din zări în zări,
încît privind în sticla lui îți pare
că-n el se vede chipu-ntregii țări.

— ACEASTA

Susură în tine, cristalin izvor,
viața desfăcîndu-și ghemul călător.
Te-ai născut în satul cățărat pe munți,
i-ai suit, în ceată cu-alți copii mărunți.
După ce prin munte cărărui ai tors
ca la cuib acasă iarăși te-ai întors.
Școlii-n clasa-ntîia-n ușă i-ai bătut:

Patriei

Cin' l-a dus pe tron aci,
doamne ferește,
dacă nu știa grăi
nici romînește ?

Doar așa să-i fim slugoi,
numai să sugă ?
Astfel că-ntr-o iarnă, noi
l-am pus pe fugă.

El în zare s-a ascuns,
spre soare-apune...
...Și cădeau fulgi mari, rotunzi,
vestind vremi bune.

Căi să se întoarcă nu-s,
la noi în țară,
că zăpezile de sus
i le-ngropară.

...Peste munți și peste șes,
florile dalbe,
iar s-au așternut zăpezi
'nalte și albe.

Eu, pe pîrtii de argint,
vin sub fereastră,
să vă spun cîte-un colind
din țara noastră.

E ȚARA —

clipa-ceea pare-un vis frumos, pierdut.
Ai văzut în vară marea noastră cum e
cînd e neclintită, verde, fără spume,
sau făcînd din spumă lebede ușoare,
sau scăldînd nisipul ars de sub picioare.
Casă, școală, mare, munți cu vîrf de nea...
Ține-le icoana, este țara ta.

Ilustrații: DIACONU

IN CÎMP

1. A nins

A nins bogat și alb e cîmpu-ntins,
și fulgii mari au contenit să cadă.
Privirile în zare s-au prelins
cutreierînd oceanul de zăpadă.

Oceanul alb încremeni-ntre zări
uimit că ocrotește pentru mîine
din depărtări și pînă-n depărtări
oceanul zbuciumat și blond de pîine.

2. Se revarsă oceanul

Nimic, decît neistovit frămînt
din orizont și pînă-n orizont e...
Cu rădăcini înfipte în pămînt
se zbate un ocean de ape blonde.

Și după-o vreme, apele — văpăi
sub seceri cad din zare pînă-n zare.
Oceanul auriu se-adună-n clăi,
oceanul auriu se-ncarcă-n care.

Trec care încărcate iar și iar,
șirag de aur pînă-n orizont e.
Trec care : se revarsă în hambar
oceanul zbuciumat de ape blonde.

Dimineață de iarnă

Zburară fluturi albi o noapte-ntreagă
sînt înălbite case și poteci,
săgeți de gheață-n streșini, lunyi se leagă,
căzură fluturi moi și albi și reci.
Se limpezește-n sat. E dimineață.
De-atît omăt au duzii vîrful strîmb.
Ciupercă albă, cu ferești de gheață,
stă școala povîrnită pe un dîmb.
Ici, colo, se ivesc pe uliți urme,
copiii răzleți se-ngroapă în omăt,
din loc în loc cărarea vor să-și curme,
să vie iar acasă îndărăt.
Dar fumul școlii, mustrător, îi cheamă
semn de-ntrebare înălțînd din coș.
Din trîmbiță subțire de aramă
vestește ziuă-n sat cîte-un cocoș.
A nins cu fluturi albi o noapte-ntreagă,
se prinde promoroacă de surtuc,
și urme mici cu urme mici se leagă
și toate urmele spre școală duc.

DE CE N-ARE HAINĂ LUNA

Basm sîrb

Ilustrații:
DĂSCĂLESCU

Vine odată Luna la maică-sa și-i spune:

— Ah, dragă mamă, aș vrea și eu să am haine! Toți oamenii care umblă pe pămînt au haine!

— Bine, dragul meu copil, răspunse mama. Du-te la croitor să-ți ia măsură.

S-a dus Luna la croitor, i-a luat acesta măsura și i-a spus să vină peste cinci zile. Vine Luna tot o fugă peste cinci zile. Se apucă să probeze haina, dar nu-i venea deloc pe măsură: și strîmtă și scurtă — Luna nu putea deloc s-o îmbrace.

„Am greșit cînd i-am luat măsura" — se gîndi croitorul și-i luă Lunei o nouă măsură.

— Să vii acum, dragă Lună, peste cinci zile, îi spuse el.

Vine Luna peste cinci zile. Se apucă el să măsoare haina și vede că iar nu e bună: și strîmtă și scurtă — nu putea deloc s-o îmbrace Luna.

— Se vede că iar am greșit, spuse croitorul oftînd. Va trebui s-o cos din nou. Și se apucă de treabă, rugînd-o pe Lună să treacă pe la el peste cinci zile.

Trecură cinci zile. Croitorul mai croi o dată haina. Acum ședea și aștepta să vină Luna la probă. Se uită el în sus și vede pe cer Luna rotundă venind de-a rostogolul drept la el. Încă de departe, s-a dumirit croitorul că haina iar n-o să-i vină bine: se făcuse Luna prea mare și prea rotundă. Și-a lăsat croitorul mîinile în jos și a spus:

— Nu, draga mea, nu pot să-ți cos haine: o dată ai fost un pătrar, altă dată — o jumătate, a treia oară — întreagă. O dată mititică, altă dată — mare. N-o să-ți iasă niciodată hainele după măsură. Și așa a rămas Luna fără haine.

Datinele noastre de Anul Nou — pluguşorul, sorcovitul, colindul etc. — desigur le cunoaşteţi. De aceea noi, în materialul de faţă, vrem să vă facem cunoscute datinile altor popoare.

Ţara copiilor

Nu-i nicăieri în lume mai multă bucurie de Anul Nou, ca în minunata ţară sovietică.

În fiecare an, în timpul iernii, copiilor li se pregătesc tabere în cele mai frumoase colţuri ale ţării, au loc serbări, se amenajează bazare, parcuri speciale cu distracţii, scriitorii le scriu cărţi, alţii piese de teatru, compozitorii le compun melodii.

Nu e nimic ce s-ar putea precupeţi, nimic nu e prea scump pentru copii, pentru viitorul lor şi viaţa ce-i aşteaptă cu braţele întinse.

În sate şi oraşe, în marile palate, în case ale pionierilor, şi uneori, după tradiţiile strămoşeşti, în mijlocul naturii, în mijlocul pădurilor bătrîne din taiga, pe munţii cei înalţi, stîncoşi, la nordul veşnic îngheţat, sau jos, în miazăzi, pe malul mării, unde nu-i niciodată iarnă, se înalţă pomul de iarnă cel plin cu daruri şi cu lumînări.

Iar Moş Gerilă, uite-l vine, cu sacii încărcaţi s-aducă tot ce-i mai frumos, mai bun, copiilor sovietici, copiilor din ţara fericirii.

Începe carnavalul, balul mascat şi veselia.

Sînt datini noi care iau fiinţă !

„Ta-ki !... Tali !"...

De Anul Nou în China este obiceiul să se împodobească încăperile cu ramuri de chiparos. Pe foi lungi de hîrtie roşie se scrie : „Ta-ki !... (felicitări) sau Tali !" (fericire). Aceste foi se agaţă pe case, pe corăbii, ba uneori şi pe avioane.

Seara este plecarea anului cel vechi. Noaptea, după tradiţie, nu trebuie să doarmă nimeni, ca să aibă ochii deschişi în viaţă. De cum se apropie dimineaţa şeful familiei îmbracă o haină nouă. Unul celuilalt îşi urează : „Bucurii ! Viaţă lungă ! Belşug !..."

Serbarea după datină trebuie să ţină zece zile. Legenda spune că un monarh chinez, bogat şi lacom de plăceri, făcuse mii de lampioane în palatul său de marmură şi jad, ca zi şi noapte să-şi vadă avuţia ce o smulsese cu răutate poporului flămînd. Mulţimea revoltată a pătruns în palat, l-a răsturnat, şi-n semn de biruinţă s-a întors cu lampioanele în mîini.

În China zilele acestea sînt totodată şi sărbătoarea **deschiderii pămîntului,** a începerii muncilor agricole. Locuitorii se adună la poarta orientală (dincolo răsare soarele) a tîrgurilor şi a satelor, cu pluguri, sape şi alte unelte pentru lucrat pămîntul, ca să primească primăvara. Se trag primele brazde şi îşi urează spor în munca pe ogoare.

Serbarea copiilor

La Londra sărbătorile de iarnă fac parcă să se învioreze şi firea rece îndeobşte a englezului. Petrecerile sînt numite — aşa se scrie prin ziare — „serbarea copiilor".

Lorzii, negustătorii, fabricanţii, fac cu acest prilej daruri bogate copiilor lor şi-i lasă să asculte la ferestre orchestrele nocturne ale copiilor celor săraci.

Purtînd un felinar cu dînşii micii orchestranţi cu cîte un flaut, vioară, armonică şi însoţiţi de cîţiva care cîntă din gură, desfată, zgribuliţi, pe sub ferestre, pe cei avuţi.

Iar alţii joacă pantomime cu Simbad marinarul, Robinson, Gulliver, înveşmîntaţi în haine colorate, primind cîţiva bănuţi sau daruri de mîncare.

Aşa îşi petrec copiii, unii şi alţii, serbarea lor.

Mațuri

Interesante sînt datinele de Anul Nou și în insulele japoneze. La uși și porți se pun ghirlande de pin, arborele fericirii, paie de orez, care înseamnă abundență, ramuri de izurika, o plantă căreia nu-i pier frunzele vechi pînă nu-i ies altele noi și alga cea cu ramuri multe închipuind fecunditatea.

Bucatele se fac mai mult din pești gurami care trăiesc în bancuri mii, zeci de mii, împreună și kazonoko, peștele care dă cei mai mulți urmași.

În zori se așază masa. Părinții, copiii, rudele și prietenii, își fac complimente și daruri. Se bea un vin ce se numește Tosso și care are o legendă. Un înțelept locuia retras de lume într-o peșteră. El este vizitat de un cerșetor și îl primește atît de bine, încît acesta îi dă rețeta vinului acesta care combate orice boală, dacă se bea la Anul Nou. De cum s-a terminat cu masa, copiii ies pe stradă. În mînă au jucării: cerbi și reptile de hîrtie, zburătoare. Fetițele cîntă în aceste zile din harfe imnuri de bucurie și nădejde că soarele și apa vor îmbelșuga pămîntul.

A treia zi este **mațuri** a păpușilor, sărbătoarea fetițelor. În ziua asta sînt adunate într-o sală împodobită cu flori și cu ghirlande toate păpușile, pe care le-au avut străbunele, bunicile și mama, pînă la cea mai nouă păpușă a fetiței casei. Alte fetițe din vecini sau rude sînt invitate la serbare. Petrecerea durează pînă seara.

A cincea zi este **mațuri** a băieților. La poartă se ridică un băț de bambus, care simbolizează voinicia, încununat cu ornamente, franjuri de aur, pene multicolore. Spre cer se înalță zmee pe care sînt scrise numele băieților din casă.

Vestea de pe munte

Odată, în vremea cînd străvechii vikingi mai vitejeau prin țările din nord ale Europei, se povestește că în Norvegia a fost o prea ciudată întîmplare. Soarele a apus, dar n-a mai răsărit. Și 35 de zile au stat locuitorii în întuneric, ascunși și plini de spaimă, în colibe.

Au trimis dară solie și pe cel mai înalt munte, să vadă de nu apare soarele în depărtare.

Deodată, chiar la solstițiul iernii, solii au alergat și au început să strige cu glas tare, vestind că soarele se vede la suprafața mării ca o stea mică, plutitoare.

De bucurie poporul a pornit la țărmul mării să-l salute. S-a făcut o serbare mare, care de atunci se ține în fiecare an.

Feștile în cupe de aramă

În țara înghețată a Groenlandei se pregătesc în zilele acestea ospățuri dintre cele mai alese. Și sînt la preț untura de balenă, fripturile de focă și afumăturile de urs.

Cînd vine miezul nopții se bate tare în tobe, se cîntă despre vitejia la pescuit a poporului groenlandez ce înfruntă orișice furtună pe mările din nord, și se încheie cu o invocație spre soare, numindu-l „tatăl și autorul fericirii și al abundenței anului ce vine".

Copiii aprind atunci feștile în cupe de aramă și le închină către părinți și rude, urîndu-le să-i ocrotească „salvatorul" — soarele cel biruitor al iernii.

Luminile din Eyford

Legenda povestește că doi viteji au fost odată osîndiți la moarte în satul Eyford, din Islanda, de către regele danez ce stăpînea în vremurile acelea țara. Și osîndiților li s-a retezat capetele pe butuc.

Pentru că osîndiții luptaseră însă pentru țară și pentru libertatea ei, din sîngele lor a răsărit un pom. Și-n ramurile acelui pom se aprindeau în noaptea fiecărui solstițiu de iarnă mii de lumini.

Vîntul se izbea de acele lumini învăpăiate ce străluceau peste întreg pămîntul Islandei, dar nu putea să le stingă.

Păstorii și pescarii au alergat din depărtări să vadă pomul de foc. Minunați s-au prosternat în fața lui și au hotărît ca în fiecare an să aprindă în case pomi asemănători în cinstea celor doi viteji.

Pe lacul Hyanuary

Cînd se apropie Anul Nou, pe lacul Hyanuary din Brazilia se pregătește o procesiune cum nu mai este nicăieri pe lume.

Sute de bărci se adună noaptea la debarcader. Femei și fete îmbrăcate în alb, bărbați cu torțe în mîini, închipuind lumina soarelui ce împrăștie întunericul, se urcă în bărci.

Pe lacul mare, parcă arzînd în flăcări, trec bărcile în șiraguri nesfîrșite. Se acostează la Manos. Aci s-au adunat și indienii în cortegiu. Clădesc un rug. Pe el se azvîrle flori. Și-n sunete de tobe, de flaute, de muzică războinică, cu strigăte de biruință, rugul este aprins.

Se dă și drumul unui stol de porumbei. Începe după aceea o petrecere cu dansuri populare care durează pînă în toiul celeilalte nopți.

„Bine-ai venit anule"

La sărbătorile de iarnă muntenegrenii din Iugoslavia obișnuiesc să meargă la pădure să taie un brad — banjak, pe care îl așază pe genunchi și îl aduc acasă. Aci îl împlîntă întîi în poartă. Mama înconjurată de copii iese afară și-i spune bradului : „Bine-ai venit anule !". Apoi iau bradul și-l pun pe foc. Familia se așază după aceea pe paie, mănîncă fără masă, pecenica, porc fript.

Dacă se întîmplă ca un prieten să intre atunci pe ușă, e mare veselie, se prevede noroc. Oaspetele vine cu grîu în mănușă, îl zvîrle în casă, lovește după aceea cu cleștele în pomul care arde, producînd scîntei și zice : „Vă urez pentru anul care vine atîția cai, capre, miei, atîta fericire și binecuvîntări să cadă asupra voastră, cîte scîntei a azvîrlit pomul acesta !".

„Eu o nucă, voi o nucă"...

Iată, sîntem în Franța, într-un sătuc de lîngă mare. Mîine e Anul Nou. Masa e pregătită. După tradiție a fost adus în casă cu o săptămînă înainte un butuc lung : calendas. El arde în cămin 12 zile închipuind lunile unui an, în semn că focul vieții nu se va stinge în această casă.

În noaptea asta focul se binecuvintează. Copilul cel mai mic al casei se apleacă asupra focului și-l roagă să încălzească în vremea iernii picioarele copiilor înghețați, ale neputincioșilor și ale bătrînilor, să răspîndească lumina și căldura în toate casele săracilor, să nu prefacă în cenușă colibele muncitorilor și nici corăbiile pescarilor. Pe urmă se stropește focul cu picuri de vin fiert și îndulcit cu miere.

La miezul nopții copiii încep un joc magic, foarte vechi, rămas de la romani. Se pune un vas cu nuci pe masă. Copiii toți se strîng

în jur. Numai unul dintre ei se ascunde, ceilalți aleg o nucă pe care nu o scapă nici o clipă din vedere. Copilul care a stat ascuns se întoarce și începe să aleagă din vas nuci, zicînd : „Eu o nucă, voi o nucă...". Cînd nimerește nuca aleasă de ceilalți, se strigă : „Sus !"... Se ascunde alt copil, se alege altă nucă și jocul se ia de la început.

„Cap sau luntre ?"

În timpul sărbătorilor de iarnă începe în Italia și carnavalul, alai mascat în felurite chipuri, la care iau parte și copiii. Ba în Toscana, de pildă, copiii anunță în fiecare seară, suflînd în trompete lungi de sticlă începutul petrecerii, al mascaradei populare. Din munți coboară cîntăreții din fluiere și din cimpoi, care se cheamă Zampognarii.

În ce privește datina de a li se da copiilor cu acest prilej păpuși sau animale de piatră sau de lemn, cofeturi și colaci cu împletituri de capete omenești, se zice că se trage de la viteazul Hercule.

Se povestește că voinicul înapoindu-se în Italia cu biruință a poruncit să se azvîrle în Tibru atîtea chipuri de lemn, cîți dintre tovarășii săi de călătorie căzuseră în lupte, ca apa să le ducă la țărmul părintesc. Tot el orîndui ca jertfele ce se făceau în cinstea zeilor să nu mai fie oamenii vii. În locul lor să se jertfească chipuri și capete de oameni din lut, făină, lemn, piatră sau metal, ba chiar și lumînări.

„Ape, ape line..."

În Spania se mai păstrează obiceiul ca în dimineața de Anul Nou copiii să se adune la fîntîni, să le încunune cu ghirlande de flori și frunze colorate de hîrtie. Pe malul rîurilor înalță copăcei cu frunze de hîrtie. Cîntăreții populari Zambombas cîntă : „Ape, ape line, în anul care vine, s-aveți undă bogată, să nu secați vreodată". În acest timp, băieții și fetițele din sat stropesc cu apă din fîntînă ghirlandele sau copăcelul de hîrtie, apoi pe privitori.

Cei mari se urcă după aceea pe cai sau în căruțe trase de catîri, purtînd cu dînșii felinare aprinse, pornesc spre han și încep petrecerea de Anul Nou.

Pomul de iarnă

Germanii cei vechi sînt cei dintîi care sărbătorind solstițiul iernii, au adus bradul, în primele timpuri, în mijlocul cetăților, apoi, în case, împodobindu-l cu daruri minunate și betea lă, simbol al roadelor ce dă pămîntul atunci cînd înverzește. Prin secolul al XV-lea, s-au aprins prima oară în brad lumînările, închipuind poate lumina arzătoare a soarelui din timpul verii.

În Germania și astăzi mai sînt unele sate unde se cîntă în noaptea de Anul Nou baladele păgîne de pe timpuri, ce povestesc de zeii Vutan și de Berchta ce trec iarna prin țară. Vutan, călare pe un cal negru, într-o mantie largă, urmat de oastea lui turbată, aleargă în zbor cu vijelia în lătrături de cîini și nechezat de cai. Berchta ca o femeie trece prin case. Atunci se sting luminile. Asemenea balade se cîntă în fața bradului ce scînteiază sub betea lă, se desfac butoaiele cu bere, copiii primesc daruri și încep dansul, iar petrecerea ține toată noaptea.

de Al. MITRU

Aspecte din activitatea pionierilor și școlarilor

Un peștișor roșu este o raritate. Tinerele naturaliste îl îngrijesc cu dragoste.

Pionierii din comuna Retevoiești (Regiunea Pitești) fac săpături arheologice. Ei au descoperit topoare de piatră și diferite obiecte de ceramică.

La un cămin de copii din București, elevele de serviciu au grijă ca toți copiii să mănânce.

Maistrul Stroe de la fabrica „Electro-Aparataj" dă explicații tinerilor elevi ai unei școli din apropiere

DRAGI CITITORI,

„Serbarea noastră" este un spectacol cu poezii, scenete, cîntece, scamatorii şi jocuri publicate în paginile 14, 15, 16 şi 17. Scrieţi-ne cum aţi folosit în timpul vacanţei acest program.

Visătorul

DOINA SĂLĂJAN

Nu ştie că e toamnă şi tîrzie,
Nu vede ploaia, nu aude vîntul.
Nu simte frigul care vine-ncet
Şi-mbrăţişează n braţe reci pămîntul...

Nu ştie că e toamnă şi-i tîrziu,
Că păsările sînt de mult plecate.
În clasa plină, parcă e-n pustiu,
El mai visează nopţile-nstelate,

Şi marea-ntinsă, calmă, sub azur
Visează poate legănări de valuri.
Văzduhul simte tremurînd în jur
Şi-aude apa cum loveşte-n maluri.

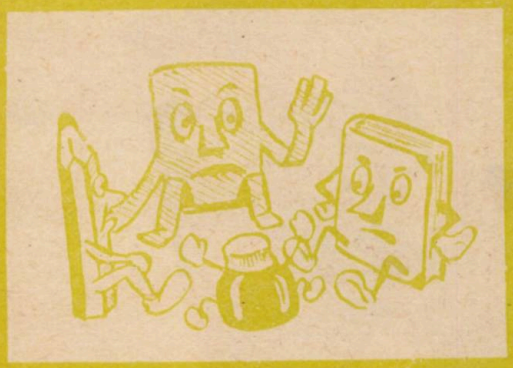

Nu ştie că e toamnă şi-i tîrziu,
Că de acum e vremea să înveţe.
În clasa plină parcă e-n pustiu,
N-ascultă de chemări şi de poveţe.

I-s gîndurile-atîta de departe!
Caietele sînt încă albe toate.
Sînt întristate cărţile de moarte
N-au cui, înţelepciunea să-şi arate.

Şi vine iarna, vine primăvara.
Copii, treziţi-l, nu-l lăsaţi aşa.
Vacanţă nouă va aduce vara,
Şi poate şi atunci el va visa...

— Scenetă ghicitoare —

de GRIGORE BĂJENARU

Apar doi pionieri, un băiat şi o fată, care parcă ar voi să spună ceva şi nu prea îndrăznesc! Şoptesc între ei. Unul din ei se întoarce spre public, îşi strîmbă buzele şi-şi ridică sprîncenele cu mirare.

BĂIATUL:
Aşa da... de ce nu spui!
Deci,... începe tu întîi!

PIONIERA:
Pe mulţi i-a inspirat trecutul ţării
Şi-au scris romane, piese şi nuvele!
Au dezgropat din negura uitării
Domni buni şi răi! Dar care dintre ele
E cea dintîi nuvelă românească
Ce-nfăţişează viaţa strămoşească?
C-un domn ce toţi boierii şi-i ucise,
Afar'de doi, care fugiră!... Pare-mi-se,
Povestea se petrece cam prin anul...
O mie cinci sute şaptezeci...

SALA:
E „Alexandru Lăpuşneanu"

PIONIERUL:
Dar autoru-l ştiu oare drăguţii
Mei spectatori?

SALA:
E „Costache Negruzzi".

PIONIERA:
Acum am să vă pun înc-o-ntrebare:
Tot de Negruzzi scrisă... o lucrare:
„Primul poem istoric românesc"!
(Ce ciudă mi-e că nu-mi mai amintesc!)

SALA:
„Aprodul Purice".

PIONIERUL:
Răspunsu-i ca din carte!
Putem să mergem dară mai departe!
Dacă n-aţi...obosit şi nu...vi-e somn,
Spuneţi-mi repede în care pies-anume
Un rob ţigan viteaz ajunge domn?!
Ce titlu poartă piesa? Cine spune?

SALA:
„Răzvan şi Vidra".

PIONIERA:
Dar autorul? Hai că nu e greu!
E-un nume cunoscut de voi!

SALA:

SERBARE DE IARNĂ

„Hasdeu“.
PIONIERA:
Ceva ușor și cred pe placul vostru:
Care-a fost cel mai mare fabulist al nostru?
Convins sînt că v-ați întîlnit ades cu
Opera lui...
SALA:
„Grigore Alexandrescu“
PIONIERUL:
Așa-i că-s ghicitori ușoare și plăcute?
Cîteva fabule ale lui mai cunoscute!
Sînt două ce-și ating pe deplin țelul,
Iar titlul lor rimează!
SALA:
„Boul și vițelul“ și „Cîinele și cățelul“
PIONIERA:
Trecem la *Barbu Ștefănescu-Delavrancea!*
Ce opere de seamă ne-a lăsat?
SALA:
Piese de teatru, schițe, și nuvele!
PIONIERUL:
Vă mulțumesc pentru răspunsul dat,
Dar vreau să-mi spuneți... cîteva din ele!
Deci haide să ghicim... organizat!
Cine ne poate spune ce piese?
Ați auzit și ați văzut adese!
Prima: *„Sfîrșitul lui Ștefan cel Mare!“*
E capodopera...
SALA:
„Apus de soare“
PIONIERUL: A doua... cea cu *Vodă Ștefăniță*,
...Cum se numește? Hai...o școlăriță!
SALA:
E „Viforul!“
PIONIERA:
Să trecem la alt gen! Dintre nuvele,
Vă rog acum să-mi amintiți pe cele
Ce v-au plăcut mai mult! (*evocator*)
Din viața școlărească!
Elevii-n loc să scrie... să citească
Slujeau pe... bunul lor învățător,
Iar ceilalți învață de la monitor!

Ce dascăli mai erau...băieți, atuncea?
Hai... văd că știți... S-aud!
SALA:
E „Domnul Vucea!“
PIONIERA:
La rînd e un erou cum foarte rar
Îl întîlnești printre zgîrciți chiar... un avar
Ce-ntrece pe Grandet și Harpagon,
De pot să spun așa... c-un semiton!
Să-l pomenim socot că de folos e!
Așa-i că l-ați ghicit?
SALA:
„Hagi Tudose“.
PIONIERUL:
Cu drag a evocat copilăria...
Sub dud, cum asculta povești fără sfîrșit,
Cuprins ușor de-o dulce reverie,
În poala fermecată adormit!
Din basm... nicicînd nu s-alegea nimica!
Cunoașteți povestirea? E...
SALA:
„Bunica“
PIONIERA:
Cine-i copil rîzgîiat,
Obraznic și prost crescut,
Marinel e îmbrăcat!
Vă e tare cunoscut,
Să-l ghiciți nu-i anevoie,
Nu-i așa? E...
SALA:
„Domnul Goe“.
PIONIERUL:
Dar ce copil e rîzgîiat
Și în... maior e îmbrăcat?
La musafiri pe pantaloni
Varsă cafea... iar în șoșoni
Toarnă chiseaua cu dulceață!
Nicicînd n-ascultă de povață
Și-o clipă locului nu stă?
SALA:
Ionel Popescu! *„Vizită“.*
PIONIERA:
E faimos învățător
Și e strașnic pedagog!
Rîd de el copiii-n cor!
L-ați ghicit? Spuneți, vă rog,
N-o s-aștept aci un an...
SALA:
„Marius Chicoș Rostogan!“
PIONIERUL:
Spuneți în care schiță ni se-arată
Cum promovau elevii de-altădată
Intervenind pe zece căi la profesor?
Răspundeți!
SALA:
„Lanțul slăbiciunilor“.
PIONIERA:
Dar știți în care piesă Caragiale
Înfățișează viața de la țară:
Întunecată... grea... plină de jale,
Cum o trăiau țăranii-odinioară?
Sînt sigur că o veți ghici și p-asta...
E singura lui dramă... e...
SALA:
„Năpasta“.
PIONIERUL:
În ce scriere anume
De Ion Luca Caragiale
Se-ntîlnește acest nume:
„Împingescu“! Cine? Care
Îmi răspunde!? Hai, ca-n clasă...
E...
SALA:
„O noapte furtunoasă!“
PIONIERA:
Vine-acum alta la rînd...
Iată ce-mi veni în gînd:
Spuneți-mi, dar cu curaj,
În ce piesă cunoscută
N-are nume-un... personaj?
SALA:
E „O scrisoare pierdută!“
AMÎNDOI:
Alt-ați vrea să ascultați,
Să-ncercați s-o dezlegați,
Însă timpu-i limitat.
Salutare, ș-am plecat...

Cortina

Pentru reușita scenetei ghicitoare veți aranja ca în sală cîțiva pionieri să dea răspunsurile cuvenite.

A venit

de VIOLE

A venit Moş Gerilă, a venit!
Într-o sanie de nuci şi pesmeţi!
O, copii, ia veniţi să-l vedeţi!
Are bici cu smochine gătit!

Patru cerbi înhămaţi l-au purtat.
Uite-n sacul lui greu, fără fund,
Jucării, bunătăţi se ascund!
Iar de sanie-un brad e legat...

Să-l cinstim c-o ceş
I-a fost calea-ngheţ
Fără pîrtii, lumini
Şi tutunu-n lulea ca

Dormitor de soi

de MIRCE

(În scena slab luminată două paturi. Cel ce vorbeşte stă rezemat pe pernă.)

— Puştiulică, eşti treaz? Îmi pare bine, mai stăm niţel de vorbă. Ştii, mie nu mi-e somn defel... (cu ton îngrozit, tremurat, care-i contrazice cuvintele) şi p'ormă, n-ai tu idee cît de mult îmi place noaptea: întunericul, luna însîngerată sfîşiind lugubru norii plumburii, aşa ca acuma, dungile de umbră de la jaluzele. Ce zici? Nu-i aşa, parcă-s nişte gratii de cavou, şi creanga aia uscată ce se proiectează ca o gheară şi se mişcă şi scîrţîie... Închipuieşte-ţi că ar atîrna de ea un spînzurat... (degajat, dar albastru) Nu-i aşa că ţie ţi-e frică noaptea? N-ai decît să vii la mine-n pat... **Mie niciodată nu mi-a fost frică... Dimpotrivă, o ador... (tremurînd) mă fac curajos. Auzi, ce zgomote sinistre... grozav îmi plac... Noaptea întreagă aş sta să le ascult... Să ştii că izbeşte vîntul geamul de la pod... L-o fi lăsat cineva deschis... Mi-a povestit odată tata cum au intrat nişte hoţi prin podul unui vecin, cu furci şi cuţite în dinţi. Mie nu mi-e frică de hoţi...** Dar tu, dacă vrei, vino la mine în pat... îţi fac eu loc. **Acum parcă nu mai bate vîntul... Se aud însă vaiete înăbuşite, misterioase... Iar geamul de ce se zbate oare? Să-l închid, nu-i aşa? De ce să dormim cu geamul deschis? Ne poate trage... (scîrţîit, rugător)** Nu vrei să vii la mine în pat? Te rog... De ce să mori de frică? **Şi p'ormă, salteaua mea e mai moale şi-ţi mai pun o pernă (ţipăt de cucuvea. Îngrozit). Asta-i cucuvaie, Athene noctis, o pasăre de noapte foarte simpatică, cu nişte ochi îngrozitori... Lumea se sperie de ea, cic-ar prevesti nenorociri. Superstiţii! (pauză). Auzi cum se tînguie, îţi îngheaţă sîngele în vine... Grozav ce-mi place... Nu cumva s-a aşezat pe vila noastră? Ce mai aştepţi?** Vino imediat la mine în pat... Ce, vrei să mori de frică? N-auzi? **(tăcere). Bine că a tăcut... Frumoasă e noaptea... Asculţi? Ce filfîit sinistru... de fapt mai mult un zbîrnîit... Nu ştii nimic precis. Ce nesiguranţă plăcută, delicioasă... Îţi dai seama? Poate să fie un liliac, un fluture cap de mort, o stafie sau poate să fie cu totul altceva: de exemplu** două **stafii...** Te implor, nu te mai chinui, vino la mine în pat! **(linişte). Acum nu mai bate vîntul... Ce linişte mormîntală..., dar de ce se umflă perdeaua ca o aripă? Ce interesant... de-a dreptul lugubru.** Dacă nu vii tu la mine-n pat, viu eu la tine, să ştii! **(pauză). O fi miezul nopţii... E ora cea mai plăcută, nu-i aşa? Tu crezi că strigoii ies la miezul nopţii? Să ştii că acest fapt nu e just... dezvoltă frica, poţi să mori de frică şi (plîngînd aproape) tu eşti mic...** De ce să mori de frică?... **(izbucnind brusc)** ia-mă cu tine-n pat!!

Moș Gerilă

TA ZAMFIRESCU

uță cu vin.
tă și grea.
loar o stea,
n puțin!

— În palatul din munți de cleștar
Eu, copii, anu-ntreg meșteresc
Ba păpuși, ba un cal harăpesc.
Vreau să am pentru toți cîte-un dar.

Ei, dar voi cum muncirăți? Aș vrea
Să ascult vreo poveste, vreun cînt!
Măi ghindoc, ce-mi ții nasu-n pămînt?
Tu aprinde-mi luleaua colea!...

Încrezuta

A SÎNTIMBREANU

(Scena se petrece, în sufragerie, la masă.)

BĂIATUL (către fată): Ești drăguță să-mi dai solnița?

FATA (fandosită): Poftim, cu plăcere! (confidențial) Ai văzut, dragă, cum s-a uitat la mine? Și pe urmă mi-a spus (liric) „ești drăguță..." Din ce detașament o fi? Întreabă-l tu să nu creadă că-i dau importanță.

FATA A DOUA: E din detașamentul doi.

FATA: Din doi? Vai, tu, ce coincidență. Și Barbu e tot din doi. Nu-l cunoști? Și-a lăsat frează pentru mine... Știi ce mi-a spus? Că dacă nu stau cu el la masă face greva foamei...

FATA A DOUA: Ți-a spus el asta?

FATA: Nu, dar m-a lăsat să înțeleg... Uite-l și pe ăla de lîngă coșul de pîine cum se holbează la mine... Titi îl cheamă... s-a tuns special pentru mine... Dar pe băiatul de colo, cu ochelari de soare, îl cunoști? Relu îi zice... Cînd a văzut că eu sînt la cor, s-a făcut dirijor. Expres... și să vezi cum mă alintă... Pe mine mă cheamă Marga și el îmi zice Marghioala... Și crezi că eu le dau vreo importanță? Aș... Nici nu mă uit la ei... Și pe ăla de lîngă ușă care suflă în ciorbă îl vezi? Nu te uita la el. E de la mine din regiune. Ar fi putut, dragă, să meargă la munte, dar a venit la mare... Înțelegi? Tu, îmi fac fel de fel de daruri în ascuns. Am găsit în pat vreo două kilograme de scoici și în pantof o meduză împăiată cu nisip. Tu, oare ce înseamnă cînd un băiat dă unei fete o meduză? Și cîte alte amintiri, tu! Nici nu-mi ajung geamantanele... A, dar dintre toate, ultima tot am s-o iau... E o amintire așa de interesantă: un șarpe cu coadă într-o pălărie de paie și cu capul într-un bidon de petrol... Știi... (confidențial și fericită) cred că e de la Voicu, președintele unității...

ȘMECHERUL LA LECȚIE

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

(În față o tablă. Sînt scoși la lecție Emil Matei și o fată.)

PROFESORUL: Emil Matei...

EMIL: Prezent!

PROFESORUL: Ce lecție am avut pentru azi?

EMIL *(sigur)*: Am avut de învățat lecția... lecția trecută.

PROFESORUL: Cum se numește lecția?

EMIL: N-am înțeles întrebarea, tov. profesor...

PROFESORUL: Ce titlu are lecția?

EMIL *(făcînd eforturi de memorie)*: Nu pot să zic, tov. profesor, e un nume încurcat.

FATA: Despre Vasile Lupu...

EMIL *(explozie)*: Așa am vrut să spun și eu...

PROFESORUL: Unde a domnit Vasile Lupu?

EMIL: Mai puneți-mi o dată întrebarea, tov. profesor... N-am înțeles bine întrebarea...

PROFESORUL *(repetă)*.

EMIL *(sigur)*: Vasile Lupu a domnit în... ah... nu pot să zic... îmi stă pe limbă...

FATA: În Moldova.

EMIL *(explozie)*: Tot așa am vrut să spun și eu.

PROFESORUL: Cînd?

FATA: La o mie șase sute treizeci și...

PROFESORUL: Nu tu... Să spună Emil Matei.

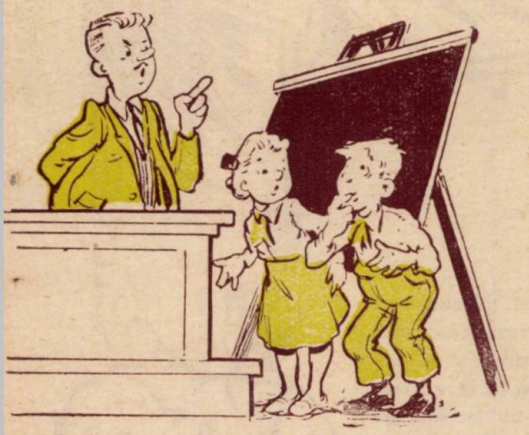

EMIL: Eu? Vasile Lupu a domnit la o mie șase sute treizeci și...

PROFESORUL: Și?

EMIL: 1630 și șapse...

PROFESORUL: Șase sau șapte?

EMIL: 1630 și șapse...

PROFESORUL: A avut războaie?

EMIL: Nu. A avut.

PROFESORUL: A avut sau n-a avut?

EMIL: Nnnn... a avut.

PROFESORUL: Și cine era domn în Muntenia?

EMIL: În Muntenia era domn... n-am înțeles întrebarea, tov. profesor *(profesorul îi repetă)*

EMIL: A da... În Muntenia era domn al Munteniei... știu, tov. profesor, dar nu pot să zic... E un nume încurcat. Îmi vine pe limbă...

PROFESORUL: Îl chema ca și pe tine...

EMIL: Așa am vrut să spun și eu... În Muntenia era domn... Milică Vodă...

PROFESORUL: Treci la loc. Nota 2.

EMIL *(nedreptățit)*: Mai întrebați-mă, tov. profesor... eu am învățat... dar m-am încurcat la denumirile mai grele... Și p'ormă (*plîngînd*), ce-s eu de vină? Așa-mi zic mie băieții... în loc de Emil îmi zic Milicăăă...

JOC VESEL

Acest joc îl puteți organiza la sărbătoarea pomului de iarnă. La el pot lua parte mulți copii. Participanții formează un cerc mare, în interiorul căruia intră șapte jucători. Șase din aceștia vor fi legați la ochi cu batistele, iar celui de-al șaptelea i se va încredința un clopoțel. Jucătorul cu clopoțelul va umbla în interiorul cercului și va suna din cînd în cînd. Participanții legați la ochi, auzind sunetul, vor trebui să se orienteze unde se află adversarul lor și să-l prindă. Dar jucătorul cu clopoțelul, imediat ce a sunat, își poate schimba locul, fără să iasă însă din cerc. În felul acesta, el va deruta „babele oarbe". Tot el se poate strecura cu multă îndemînare printre participanții care-l urmăresc. Dar și „babele oarbe" pot acționa în comun, luîndu-se de mîini și pornind în căutarea purtătorului de clopoțel.

De îndată ce „babele oarbe" și-au prins adversarul, ele se dezleagă la ochi. Acum vine rîndul jucătorului cu clopoțelul să fie pus la încercare. El va fi așezat pe un scaun în mijlocul cercului, i se vor lega ochii cu o batistă, și cei șase participanți — fostele „babe oarbe" — se vor apropia, pe rînd, și îi vor spune sau șopti la ureche cîte un cuvînt sau o frază. Fiecare își poate schimba cu acest prilej vocea. Jucătorul legat la ochi va trebui totuși să recunoască, după voce, măcar o persoană. În caz de reușită, el își dezleagă ochii, iar jucătorul care a fost recunoscut preia clopoțelul și rămîne în interiorul cercului. Ceilalți participanți părăsesc atunci cercul, iar în locul lor intră alte șase persoane, care n-au participat încă, la joc. După aceasta, întrecerea continuă din nou cu urmărirea clopoțelului de către „babele oarbe".

În cazul în care „babele oarbe" nu reușesc să prindă jucătorul cu clopoțel, atunci acesta este declarat învingător, și cei șapte participanți părăsesc cercul. În locul lor intră un alt grup de șapte jucători. Se poate întîmpla însă ca și participantul care trebuie să recunoască după voce să nu reușească mult timp să identifice nici o persoană. Atunci i se dezleagă ochii, și grupul celor șapte jucători părăsește cercul, dînd posibilitatea altora să-și pună la încercare auzul și simțul de orientare.

VALSUL FULGILOR

Versuri: *I. Serebreanu*

Muzica: *Radu Şerban*

Tempo de vals mişcat

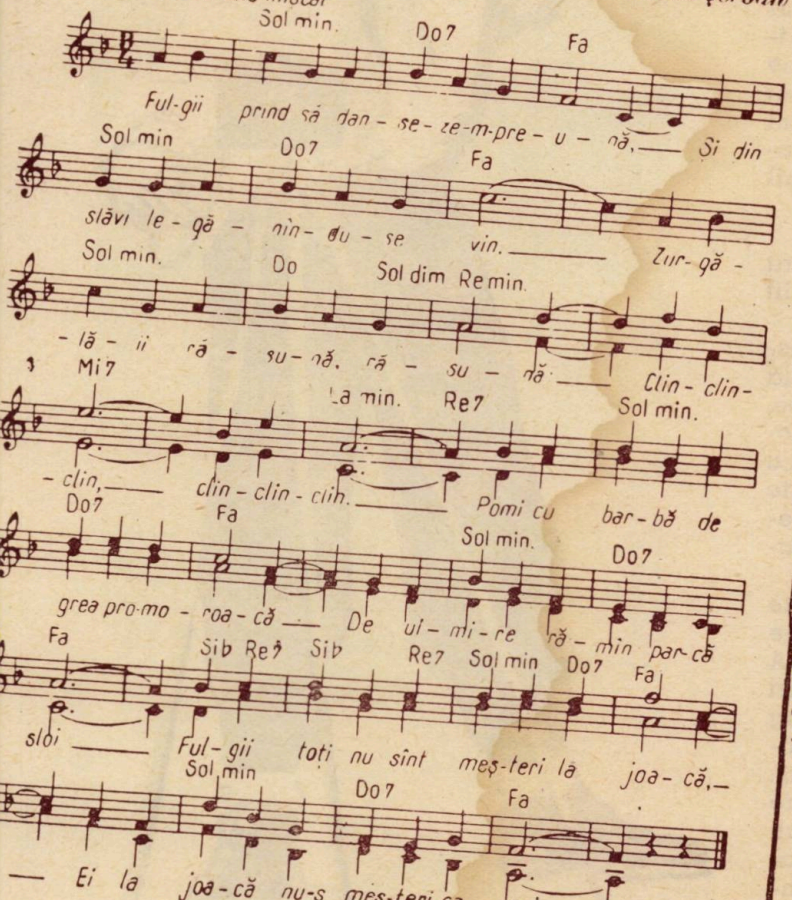

Fulgii prind să danseze-mpreună,
Şi din slăvi legănîndu-se vin.
Zurgălăii răsună, răsună:
Clin-clin-clin, clin-clin-clin, clin-clin-clin.

Însă nu clopoţeii cuvîntă,
Şi nici al zurgălăilor cor,
Ci sînt tinere glasuri ce cîntă
Fericirea din vremile lor.

Fulgii prind . . . . . .
. . . . . .

SCAMATORIA CU CREIONUL

Invitaţi pe unul din spectatori să aşeze pe rînd nouă persoane şi să le numere. În felul acesta fiecare va avea un număr de ordine. Puneţi pe masă un creion şi rugaţi să vi se lege ochii cu o batistă. Spuneţi uneia din cele nouă persoane să ia de pe masă creionul şi să-l pună într-unul din buzunare. Rugaţi apoi ajutorul să ia loc la masă şi să facă următoarele calcule: să înmulţească cu 2 numărul de ordine al persoanei care a luat creionul. La rezultatul obţinut să adauge 3. Să înmulţească apoi totul cu 5. Dacă creionul este în buzunarul drept, să adune la ultimul rezultat 8, iar dacă este în cel stîng — numărul 9. Să spună ce număr a obţinut.

De îndată ce aflaţi rezultatul, puteţi spune fără să greşiţi la cine anume este creionul şi în ce buzunar. Pentru aceasta trebuie să faceţi în minte un mic calcul. Din numărul spus de ajutorul vostru trebuie să scădeţi 22. În diferenţa pe care o obţineţi, cifra din stînga va arăta numărul de ordine al celui care a luat creionul. Dacă această cifră este 1, atunci creionul se află în buzunarul drept; dacă este 2 — în buzunarul stîng.

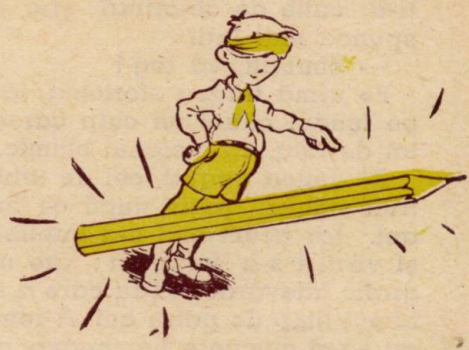

BILA ASCULTĂTOARE

Arătaţi spectatorilor o bilă obişnuită de lemn care să aibă un diametru de 10—15 centimetri. În bilă este făcută o gaură prin care trece un fir lung de sfoară. Pentru a demonstra că bila nu prezintă nimic suspect, mişcaţi-o uşor pe sfoară.

— Tot ce vă arăt acum, spuneţi spectatorilor, poate face oricine. Mă îndoiesc însă că cineva, din cei prezenţi, ar putea să comande bilei, după cum am să fac eu. Unde doriţi ca ea să se oprească? La mijlocul firului? Bine!

Ridicaţi cu o mînă bila în sus, ţinînd de un capăt al firului, iar cu cealaltă ţineţi capătul opus. Bila va începe să lunece în jos şi se va opri exact la mijloc, unde aţi dorit. Pentru a mări efectul acestei scamatorii, puteţi ruga pe unul din spectatori să ridice bila în orice punct al sforii. Sub influenţa privirii voastre „magice", bila va rămîne acolo — pînă cînd o să-i daţi un alt ordin.

Tot secretul acestei scamatorii constă în faptul că orificiul bilei nu este făcut în linie dreaptă ci frîntă. Chiar în mijlocul bilei, orificiul prin care trece sfoara formează un unghi (desenul 1). Pînă cînd sfoara nu este întinsă, bila lunecă uşor. De îndată însă ce întindeţi sfoara, unghiul începe să constituie o frînă, şi bila se opreşte. În momentul în care slăbiţi pereţii sforii, bila începe să lunece din nou.

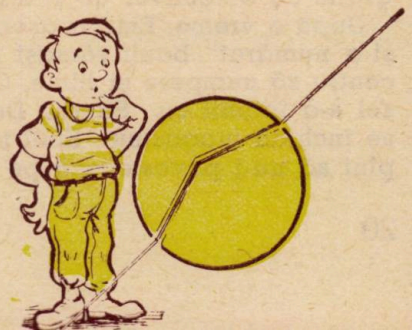

Fotograful amator

de MIHAIL STOIAN

Emil a dat buzna pe ușă, aproape chiuind de bucurie. Ducînd aparatul la ochi, s-a oprit înaintea oglinzii și a surîs chipului răsfrînt într-însa, îndemnîndu-l :

— Zîmbiți, vă rog !

Amîndouă chipurile au zîmbit deopotrivă, iar Emil, mulțumit, a apăsat declanșatorul. Țăcănitul scurt al aparatului l-a înveselit și mai mult pe băiat, făcîndu-l să se îndrepte apoi, cu pași jucăuși ca de dans, spre dulăpiorul din colțul odăii. Deschizîndu-l neașteptat de încet pentru vioiciunea mișcărilor lui de pînă atunci, Emil și-a așezat aparatul fotografic pe prima poliță, alături de-o cutie veche de chibrituri cu eticheta tricoloră ștearsă și o altă cutie de tablă, ceva mai mare, găurită într-o parte. Acestea sînt primele aparate fotografice ale lui, căci pare-se că dragostea pentru fotografiat s-a născut la Emil o dată cu el. N-avea nici doi ani cînd tata i-a meșterit cel dintîi aparat dintr-o cutie de chibrituri și-o sforicică. Emil spunea mai întîi :

— Zîmbliți, vă log !

Pe urmă trăgea sforicica, făcînd să apară pe fundul cutiei un chip caraghios, mîzgălit tot de tata, cu creionul chimic.

Al doilea aparat, cel de tablă, și l-a construit singur, puțin după ce împlinise nouă ani. Iar acum nici n-a împlinit treisprezece, și visul i s-a înfăptuit : are un aparat fotografic adevărat pentru care a strîns bănuț cu bănuț timp de patru ani. A renunțat de multe ori să-și cumpere bomboane, covrigi, și cîteodată a mers pe jos la școală, numai și numai să facă economii.

Cu mîini nerăbdătoare, băiatul răscolește cărțile vechi aflate pe altă poliță și alege dintre ele una de geografie, fără coperte. A deschis-o la harta știută, plină de însemnări cu roșu, ca să mai vadă o dată drumul lung pe care îl va străbate, împreună cu alți băieți și fete de la „Casa pionierilor" din oraș. Cîte o cruciuliță, de asemenea roșie, răsare ici și colo de-a lungul drumului însemnat. Sînt locurile pe care Emil și le-a ales dinainte pentru fotografiat : Lacul Albastru, Stînca Dracului, Valea Lalelelor, Pîrăul Repede, Pietrele Înțeleptului... Vor fi primele lui fotografii adevărate, și pentru ele s-a pregătit din vreme, citind trei cărți anume scrise pentru fotografii amatori. Pozele, dacă vor fi reușite cu adevărat, avea de gînd să le dea la concursul fotografic pentru „Cel mai frumos colț de țară", răsplătit de ziarul „Lupta noastră" cu premii însemnate, dintre care pe Emil îl atrage, bineînțeles, un aparat fotografic cu obiectivul de 1. 2,1.

După o vreme, Emil a așezat la loc cartea, și-a numărat banii rămași și a pornit spre centru să cumpere și filme. Chiar în fața casei s-a întîlnit cu Sandu. Deși grăbit să nu se închidă magazinul, Emil nu s-a putut stăpîni să nu-i povestească pe îndelete despre

noul lui aparat. Se înțelege că Sandu a vrut să-l vadă numaidecît, dar Emil i-a dat întîlnire abia peste o jumătate de oră nu numai ca să i-l arate, dar ca, împreună, să cîntărească și șansele de-a cîștiga vreun premiu la concursul pentru „Cel mai frumos colț de țară"...

* * *

Excursia a început cu trenul, urmînd ca prima oprire să aibă loc la Vîlcele, de unde copiii abia porneau să urce. Emil, cu aparatul de fotografiat petrecut pe după gît, stătea la fereastră, dornic să vadă toate locurile prin care treceau și mai ales să încerce, fără să facă fotografii, cum trebuie luate pozele. Trenul gonea la hotarul povîrnit al dealurilor, iar călătorii, bucuroși, cîntau plini de voie bună. Doar pe coridor Emil a zărit o fată subțirică, înăltuță, lăcrimînd. Mai întîi nu i-a venit să-și creadă ochilor : să plîngă oare fiindcă a plecat de-acasă ? La vîrsta ei ?!

A ieșit și el pe coridor și, întinzîndu-i batista împăturită, i-a vorbit puțin cam batjocoritor :

— Ține-o ! Se pare că mai ai nevoie !...

Fata i-a aruncat o privire plină de furie și l-a repezit :

— Ba ține-ți-o tu ! Mai ai nevoie pentru nas !

Băiatul voia să-i întoarcă tocmai spatele, supărat, dar și-a dat seama că fetei îi lăcrimează doar ochiul stîng. Îmbunată de căutătura lui mai prietenoasă, fata a îngînat :

— Mi-a intrat ceva în ochi... de la locomotivă...

— Îmi dai voie să te ajut ? a îndrăznit Emil să-i desfacă ușurel pleoapele, fără să mai aștepte răspunsul.

Cu nespusă băgare de seamă, folosind doar colțul batistei, a încercat să-i scoată firicelul de cărbune rătăcit în ochi. Fata a oftat de două ori, iar băiatul, ca s-o liniștească, i-a șoptit cu înțelegere :

— Ce vrei ? Ochiul e la fel de sensibil ca un obiectiv fotografic...

Așa a cunoscut-o Emil pe Nora.

Au rămas amîndoi pe coridor, iar el i-a vorbit despre aparat, i l-a desfăcut ca să vadă cum arată înăuntru, trecînd bineînțeles peste amănuntele tehnice, pe care o fată, orice s-ar spune, nu le poate înțelege. Într-adevăr, Nora nu se pricepe la fotografiat, însă i-a povestit multă vreme, pînă aproape de Vîlcele, despre albumul cu poze pe care mama ei le-a strîns de cînd s-a născut și pînă acum. În fiece an, de ziua ei, părinții au avut grijă s-o fotografieze și nu o dată, ci de mai multe ori, împreună cu ei, cu mătușile și unchii, cu Pufi, cățelușul, cu cadourile și pînă la urmă și singură. Mulțumită aparatului fotografic și fotografiilor s-a legat prietenia dintre Emil și Nora.

Apoi au trebuit să se despartă și să meargă fiecare cu profesorul lui, căci se apropia clipa coborîrii. În gară s-au căutat din ochi și regăsindu-se și-au făcut cîte un mic semn, cu mîna, unul altuia. Pe urmă a început urcușul pe munte...

Tot drumul Emil a mers cu capul întors către grupa fetelor. Nu degeaba au rîs băieții pe socoteala lui :

— Emil are capul sucit !

Îmbufnat de gluma răutăcioasă a celorlalți, fotograful amator s-a lăsat mai în coada șirului, prefăcîndu-se că vrea să fotografieze pădurea de brazi pe care o străbăteau. Întîmplarea a făcut ca și Nora să rămînă mai în urmă, din pricina unei sandale care-o necăjea, după spusele ei, la fiecare pas.

Din nou împreună, discuția a început să se învîrtească tot în jurul aparatului fotografic :

— De ce nu faci poze ?! Nu știi ? l-a întrebat fata, uitînd de sandaua care o sîcîia. Mi-ar plăcea să am în album o fotografie din timpul urcușului...

Emil n-a stat mult în cumpănă. A desfăcut, cu gesturi largi ce voiau să pară a fi foarte sigure, cutia unui film. I-a dăruit ei poleiala verde în care fusese înfășurată caseta și a montat filmul în aparat. Dovedindu-se obișnuită să pozeze, Nora și-a potrivit repede o șuviță de păr răzvrătită și a întredeschis nițeluș buzele, arătîndu-și dinții albi și strălucitori. Băiatul a potrivit lentila, distanța, și n-a uitat nici obișnuitul :

— Zîmbiți, vă rog !

Emil făcuse, în sfîrșit, prima fotografie adevărată din viața lui.

Cum panta devenea mai încolo anevoioasă, Emil a scos din buzunar briceagul cu prășele de os, căpătat în dar cînd a isprăvit clasa a șasea cu media 4,81, și i-a meșterit fetei un toiag cu care să se ajute la mers. După o vreme i-a luat și rucsacul, fiindcă prea gîfîia sărmana fată cu greutatea în spinare. Așa au ajuns sus, la cabană : ea, sprijinindu-se ostenită în toiag, el, cărînd vioi în spinare amîndouă rucsacurile.

N-au zăbovit însă mult în același loc. Îi aștepta Lacul Albastru, despre minunățiile căruia auziseră cu toții. Copiii au poposit pe malurile lui aproape de amiază, încălziți de suiș. Lacul Albastru își merita numele și faima cu prisosință. Era un ochi de apă atît de albastru, spre deosebire de verdele tare al brazilor dimprejur, încît se părea că aici și-a clătit degetele pătate cu culoare vreun copil lăzdrăvan care-a pictat și cerul cu albastru. Îi părea nespus de rău că n-are film Agfacolor, ca să poată prinde, din plin, frumusețea locurilor.

În timp ce încerca să găsească, prin vizor, cel mai bun unghi din care să fotografieze lacul, copiii s-au dezbrăcat și au sărit în apă. Pe Emil asta l-a înfuriat. El voia să prindă luciul lacului nemișcat, în care să se oglindească brazii zvelți de pe țărm. Supărat, s-a așezat pe mal, dar o pereche de pal-

me umede i s-au lipit peste ochi. O voce, acum bine știută, i-a șoptit la ureche :

— Ghici, cine-i ? Ghici !

— Nora ! a murmurat băiatul, sărind în picioare.

Părul blond al fetei, despletit pe spate, se potrivea de minune cu albastrul curat al lacului.

— Nu vrei să-mi faci o fotografie aici, la lac ? l-a stîrnit ea, trecîndu-și mîna prin coșițe.

Sigură de răspuns și-a arătat șiragul de dinți sclipitori, înainte ca Emil, încuviințînd, să rostească obișnuitul lui :

— Zîmbiți, vă rog !

Copiii i-au înconjurat, rugîndu-se de fotograf :

— Fă-ne și nouă o poză !

— Și nouă !

— Și nouă !

Curmîndu-le însă orice umbră de speranță, Emil a închis aparatul, întinzînd apoi brațele înlături :

— Nu pot ! Am doar două filme... Trebuie să fotografiez peisaje pentru concurs...

Mai încet sau mai repede copiii s-au risipit. Prevăzătoare, Nora s-a aplecat la urechea lui Emil și i-a șoptit :

— Vrei să-mi mai faci una aici, la lac ? Dacă nu iese bine prima ?

Ascultător, Emil a redeschis aparatul, lăsînd să-i scape un oftat pe care Nora nici nu l-a băgat în seamă. Au lăsat apoi aparatul profesorului și-au alergat împreună spre lac. S-au azvîrlit deodată în apă și-au înotat pînă cînd s-a dat semnalul de plecare, căci, din păcate, cerul se înnorase pe neașteptate. Emil nici nu știa cum de i-a venit să-i spună fetei, cînd a auzit semnalul :

— Haidem, Norișor !

Poate că văzînd norii, s-a gîndit că pe ea o cheamă Nora, că i-ar putea spune pe scurt Nor, iar mai drăgălaș Norișor. Tot cu ochii la Norișor, nici n-a observat că norii cei groși și întunecați au prins să scuture primii lor stropi de ploaie, urmați curînd de un adevărat potop. Ca să-i ferească fetei părul, băiatul și-a înnodat batista la cele patru colțuri și iat-o pe Nora zîmbind drăgălaș, cu o tichiuță caraghioasă pe cap.

Ploaia, ca orice ploaie de vară, și mai ales de munte, n-a ținut. Au pornit mai departe, căci urmau să mai treacă pe la Stînca Dracului, prin Valea Lalelelor, pe la Pîrăul Repede și Pietrele Înțeleptului, prin atîtea alte locuri în care Emil era sigur că va găsi „Cel mai frumos colț de țară", cu care să cîștige premiul la concursul fotografic...

* * *

Întors din lunga lor călătorie, Emil a avut grijă să developeze mai întîi filmele. Acum iată-l stînd la masă, cu fotografiile dinainte. Sînt toate întoarse cu fața în jos, iar el scrie pe spatele fiecăreia, cu cerneală, locul în care a fost luată.

Sandu, mai nerăbdător decît alții să le vadă, a venit primul la Emil acasă. Deși buni prieteni, nu și-au spus nici măcar „bună ziua". Emil era prea cufundat în lucru, și Sandu l-a înțeles. S-a aplecat peste umărul lui și-a citit ce scria pe prima fotografie :

„Norișor la Lacul Albastru".

Pe-a doua :

„Norișor la Lacul Albastru-bis".

Pe-a treia :

„Norișor la Stînca Dracului".

Pe următoarea :

„Norișor la Stînca Dracului-bis".

Pe-a cincea :

„Norișor pe Valea Lalelelor"...

Nedumerit, Sandu a înălțat din umeri :

— De ce-ai făcut fotografiile numai pe vreme proastă, cu nori ? Cu soare n-ai nici una ? Cred că n-au ieșit bine cu atîția nori, chiar dacă-s mai mititei... Ce-ai să te faci cu concursul ?

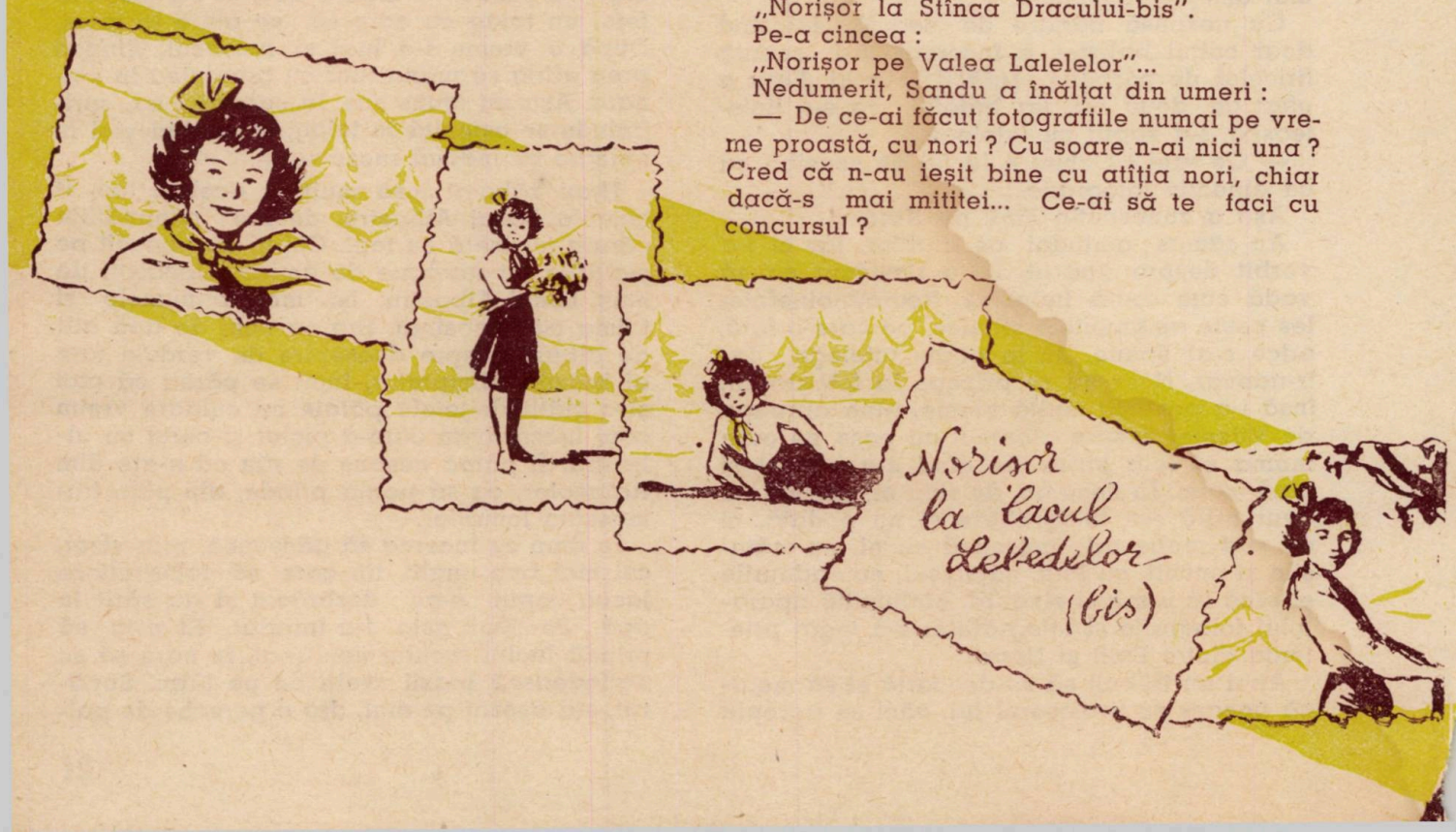

Emil a pus tocul de o parte și, luîndu-și inima în dinți, a mărturisit :

— Degeaba, Sandule ! Nu mai iau parte la concurs...

— Aha ! Carevasăzică am dreptate ! Au ieșit prea întunecate...

Fotograful amator a clătinat din cap :

— Aș ! Alta-i pricina ! Privește !

Și i-a întins o fotografie. Sandu a privit-o la început cu atenție, făcînd ochii mari și exclamînd :

— O fată !

Apoi a întors poza și-a citit :

„Norișor la Stînca Dracului",

Fără să se poată dumiri, a continuat :

— Să știi că am orbul găinilor, Emile. Nu văd nici norișorul, nici Stînca Dracului.

— Ba stînca uite-o aici... Colțișorul ăsta de piatră din spatele fetei...

— O fi, dacă zici tu ! s-a aplecat Sandu peste fotografie. Se zărește doar cît o unghie... Norișorul însă tot nu-l văd.

Încurcat, Emil a lăsat bărbia în piept :

— Norișor e fata. Așa o cheamă...

Sandu a privit la repezeală și celelalte fotografii. La fiecare în parte clătina înciudat capul, căci în fiecare fata era în față, iar în spatele ei se mai zărea doar un crîmpei din Lacul Albastru sau o fărîmiță din ceea ce spunea Emil că sînt Pietrele Înțeleptului.

— Halal fotograf amator, n-am ce zice ! l-a bătut Sandu pe umăr. Te-a dus de nas o fată, asta-i bună ! Parcă n-ai ști că fetele vor să fie întotdeauna primele, să se așeze în față să le vadă lumea, să... Dar ia spune-mi, „bis" ăsta de pe fotografii ce mai înseamnă ?!

— Am făcut cîte două poze la fel, ca să fiu sigur c-au ieșit...

— Deșteptule !

Emil însă nu l-a mai auzit. Pe neașteptate sărise de pe scaun, după ce strînsese fotografiile și le vîrîse în buzunar, ca s-o zbughiască apoi pe ușă. Alerga într-un suflet spre stația tramvaiului, unde trebuia să se întîlnească cu Nora și să meargă împreună la „Casa pionierilor".

A ajuns la vreme și au luat tramvaiul. Bucuros că-i face o surpriză, Emil i-a strecurat fetei în palmă teancul de fotografii. Nora însă, în loc să sară în sus de bucurie, așa cum se așteptase el, i-a spus doar :

— Bravo !

Nepăsarea fetei față de fotografii, față de sacrificiul lui de a renunța la concurs numai de dragul ei, l-a amărît mult pe Emil. A rămas tăcut lîngă ea, privind pe fereastră. Iar mai apoi, cînd Nora i-a mai și spus :

— Haidem în față ! Vreau să fim primii...

Emil a priceput, în sfîrșit, că Sandu are dreptate : așa vor fetele, să fie întotdeauna mai cu moț, primele... Doar și în pozele lui, Nora...

La prima stație a făcut stînga împrejur și-a coborît din vagon pe nesimțite. Reîntors acasă s-a trîntit pe pat, cu mîinile căpătîi. Acum îi părea rău că fotografiile rămăseseră la Nora.

În casă era răcoare. Ziarul pus la fereastră nu lăsa dogoarea soarelui să pătrundă înăuntru. Privirea lui Emil a căzut, din întîmplare, pe colțul ziarului. Un anunț cu litere groase, într-un chenar, vestea :

„Gazeta noastră organizează un concurs de portrete pentru fotografii amatori. Termenul de predare a fotografiilor este 15 septembrie..."

Emil n-a mai stat să citească tot. A sărit din pat, a rupt anunțul din ziar și-a luat-o la goană, pe stradă. Gonea spre „Casa pionierilor", s-o mai prindă acolo pe Nora și s-o împace. Îi venise, în sfîrșit, inima la loc. Alerga din răsputeri, bolborosind pentru el :

— N-are nici o vină Nora c-a ieșit numai ea în toate fotografiile. Așa-s fetele : fotogenice ! Iar concursul ăsta ar putea fi numit : „Pentru cel mai frumos chip din țară !"

Cu fetele nu-i de glumit...

Mare încurcătură a fost la adunarea de grupă a clasei a IV-a B, de la Şcoala medie mixtă „Nicolae Bălcescu" din Bucureşti... Şi dacă aţi şti de unde a început toată povestea!... Dar mai bine să luăm lucrurile pe rînd.

Întîi, e bine să aflaţi că clasa a IV-a B a devenit mixtă abia din acest an, ca, de altfel, întreaga şcoală. Grupa I a primit, prin urmare, şi ea noi membri care, de astă dată, erau fete. Sînt băieţi foarte buni aci în grupă. Ei, dar cînd e vorba de fete, se schimbă socoteala. Nu că ar avea ceva de împărţit, dar nu prea le dau atenţie. Întîi şi-ntîi, că cu fetele nu te poţi juca : nu ştiu nici fotbal, nici ţurca, capra, cu atît mai puţin... Aşa că noile venite s-au simţit cam stinghere, mai ales în primele zile... Şi nici asta n-ar fi fost mare lucru, dacă la adunarea de grupă nu s-ar fi întîmplat ce s-a întîmplat.

Petrescu Paul, preşedintele grupei, a început să citească darea de seamă :

— În grupa noastră majoritatea au fost buni la învăţătură. De exemplu : Barbu Valentin, Grecu Andrei, Cotaru Mihai... şi alţii. Grupa a organizat diverse excursii ; de pildă, aceea din Parcul Stalin... Holban, Luscovici şi noi toţi am adunat fier vechi şi sticluţe. König Petre, Bogăteanu Ştefan s-au distins cu prilejul adunării cu temă închinată Congresului U.T.M.

Şi ?... Atît. Nu remarcaţi nimic neobişnuit ? Iată că fetele au remarcat.

— Aş vrea să ştiu, s-a interesat Vînătoru Georgeta, a cui e darea asta de seamă ?

— Cum, a cui ? A grupei...

— A grupei ? s-a minunat Vînătoru. Adică noi nu facem parte din grupă ?

Băieţii s-au privit unii pe alţii.

— Şi ce vrei să spui cu asta ? a îngînat cu jumătate de gură Paul.

— Am vrut să spun că despre noi nu scrie nimic în darea de seamă.

— Şi ce-aţi vrea să scriem ? s-a înfuriat preşedintele.

— Cum, noi n-am făcut excursii ? N-am strîns fier vechi ? N-am organizat adunări ?

Hm, ciudat. Pe fete nu se gîndise să le întrebe nimeni lucrurile astea... Şi iată că mai există şi ele... Ba mai au şi pretenţii.

Încetul cu încetul, discuţia s-a înfierbîntat.

— Noi nu sîntem de acord cu darea de seamă, a declarat în cele din urmă Vînătoru şi s-a aşezat jos. Tot aşa a spus şi Ştefan Victoria, şi Barbu Vera, şi Antoniu Marieta.

Complicată situaţie.

— Să amînăm adunarea, a propus una din fete.

— Ce ? Cum ? Pentru voi ?

Preşedintele era roşu ca sfecla, şi din pricina indignării, dar şi din cauză că se simţea încurcat, privi desperat către instructorul de detaşament, care era de faţă. Dar instructorul îşi cerceta cu multă atenţie creionul, un creion obişnuit. „Ce-i de făcut ?" se gîndi el. Fetele aveau puţină dreptate, fie că voia sau nu, trebuia să recunoască acest lucru.

— Eu zic să discutăm problema asta, găsi în cele din urmă Paul o soluţie.

— Adunarea n-o amînăm, se încăpăţînă unul din băieţi.

— Ba fetele au dreptate, recunoscură cîţiva. La urma urmei sînt membre ale grupei noastre ?

...Şi discuţia ar fi continuat aşa, fără sfîrşit, dacă tot fetele n-ar fi propus soluţia.

— Ţinem adunarea, dar completăm darea de seamă.

— Asta ar fi ceva, se înseninâ Paul.

— Dar ne-o daţi s-o citim completată.

— V-o dăm.

Şi adunarea şi-a continuat lucrările. De, cu fetele nu-i de glumit !

A. WEISS

Glume SCURTE

de NELL COBRA

Cămila „Corabia deșertului“
Unul care i-a luat porecla în serios

— Trebuie criticat ăsta... prea s-a impăunat.

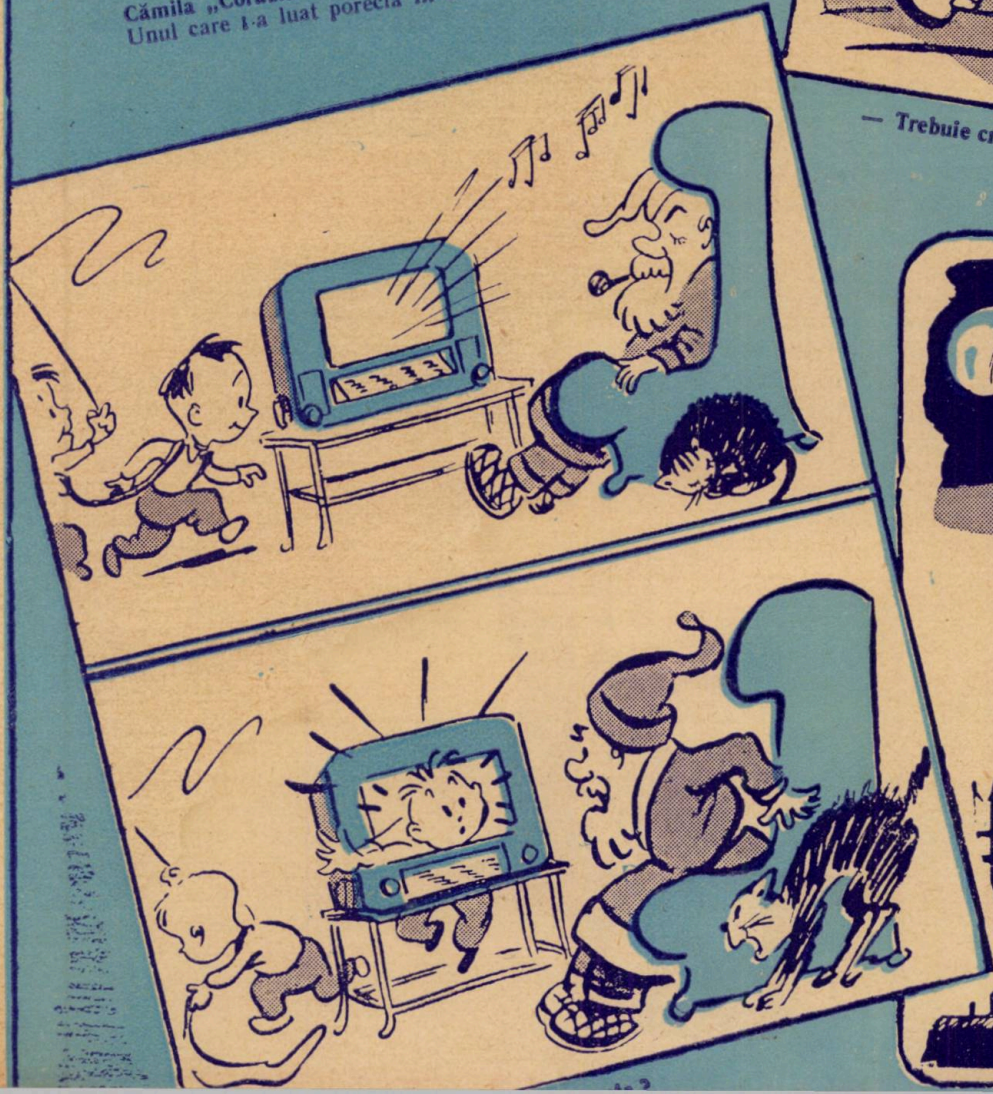

— ILUZII ȘI SCAMATORII —

Nelu admiră, mulțumit, coala dublă pe care scrisese anunțul de mai sus cu litere de-o șchioapă și suflă deasupra, pentru ca să se usuce mai repede cerneala. Apoi adăugă cu un scris mai mărunt:

ASTĂ-SEARĂ, ÎN SALA DE FIZICĂ
ora 19 (7 seara) fix.

*

La ora șapte seara, sala cea mare în care se făceau de obicei lecțiile și experiențele de fizică era plină. Veniseră nu numai cei dintr-a unsprezecea, ci și băieți și fete mai mari și mai mici, atrași de anunțul neobișnuit. Sala fusese special pregătită. Cîteva becuri mici luminau „scena". Pe peretele ei se afla întinsă o pînză neagră, mare, care făcea ca totul să pară mai misterios.

Îmbrăcat c-un halat negru pe care lipise steluțe albe de staniol, Nelu se urcă la „tribună", adică la catedră. După ce ciocăni în lemn cu o baghetă albă, pentru ca să se facă liniște, vorbi:

— Dragi prieteni! Astă-seară vă vom prezenta cîteva trucuri și scamatorii nemaivăzute și nemaiîntîlnite.

Încercă să mai spună cîteva cuvinte, dar era prea emoționat. Termină atunci cu obișnuita frază:

— Reprezentația începe!

De undeva, răsună un gong. În sală pătrunseră patru copii care purtau un postament ca o măsuță, cu trei picioare subțiri de metal. Deasupra lor se afla o tavă. Iar pe tavă — un... cap.

— Ăsta-i capul lui Nicu! șopti cineva.

— Nicule, tu ești? întrebă un altul din sală.

— Nu. Eu sînt numai capul lui Nicu! vorbi capul de pe tipsie.

— Dar restul? Restul corpului? întrebă altcineva îngrozit.

— Restul mă așteaptă acasă!

Copiii se priviră uimiți. Asta da, scamatorie! Cum izbutise Nelu să facă acest cap să vorbească singur, desprins de restul trupului?

Dar iată că postamentul, trepiedul, tipsia și capul fură scoase afară din sală în freamătul general al celor prezenți, care nu mai știau ce să creadă. Gongul răsună din nou.

— Acum vă voi arăta cum va trece prin pereții de lemn, Marin Vasile dintr-a cincea, anunță Nelu.

Pe un postament înalt, pentru ca să se vadă mai bine, fu așezată o ladă frumoasă, cu capac și balamale.

— Poftim înăuntru!

Vasilică, un puști mărunțel, îmbrăcat într-un costum gri deschis, intră iute în ladă.

— Acum, să încuiem bine lada, zise Nelu.

Un lacăt greu este încuiat cu zgomot, apoi încă unul și încă unul...

— Asta ca să fiți siguri că lada e bine închisă și că cel dinăuntru nu va putea ieși, explică Nelu. Luați lada de aici! se adresă el ajutoarelor sale. Și acum, hocus, pocus! Știți unde e Vasilică? Cum, nu vă închipuiți unde poate fi?... Devenind invizibil, Vasilică a trecut prin pereții lăzii, a zburat prin aer și s-a băgat în lada de sus. Coborîți-o!

Deasupra, legată de tavan cu niște frînghii, se afla încă de la începutul serii o altă ladă de lemn.

Doi ajutori coborîră cu grijă cufărul pe postament. Îi scoaseră cu un clește cuiele cu care era bătut capacul, îl dădură la o parte și hop! Din ladă ieși Marin Vasilică, care zîmbi mulțumit către asistență. Cît despre aceasta, ce să vă mai spunem! Rămăsese cu gura căscată.

Bang! Încă o dată gongul.

— Și acum, o voi tăia în două cu ferăstrăul pe colega noastră Vera Pană.

În sală este adus un cufăr negru și lung. Vera apare și ea, se înclină grațios și intră în ladă, care este așezată cu unul din capete spre asistență. Ajutoarele închid capacul lăzii, după care fata își scoate capul și picioarele prin niște găuri.

— Aduceți ferăstrăul! porunci Nelu cu un glas care nu prevestea nimic bun.

Spectatorii se privesc cu frică. Va îndrăzni oare?

— Gata!

Și, împreună cu un ajutor, hîrșa, hîrșa, lada este tăiată în două jumătăți. Asta înseamnă că au tăiat-o și pe Vera? Fără îndoială. Cele două jumătăți sînt despărțite. De o parte se află picioarele Verei. De altă parte — capul ei, cu ochii închiși.

— Să o înviem acuma, spune Nelu.

Cîteva semne cu bagheta magică și iată că, ridicînd capul, Vera iese nevătămată și se înclină înaintea spectatorilor.

— Extraordinar! strigă cineva și toți aplaudă.

— Și acum, anunță Nelu, în timp ce gongul se aude bătînd, o ultimă scamatorie: dispariția lui Tică.

Pe scenă se aduce un sac mare. Tică, îmbrăcat special într-o cămașă albă, se apropie de sac. Vreo 5—6 ajutori apar pe scenă și-l înconjoară. Unul deschide sacul și Tică intră înăuntru. Acum ajutorii scot o sfoară și leagă bine sacul. Dar iată că Nelu ia o sabie lungă, ascuțită bine și o trece de cîteva ori prin sac fără milă.

— Și acum, spune el, Tică a dispărut.

Ajutorii au ieșit de pe scenă. Singur, Nelu deschide sacul. Înăuntru... adevărat: nu e nimic!

DE LA ENTA

Aplauzele nu contenesc, după care Nelu anunță:

— Reprezentația s-a terminat!

— Nu se poate, nu se poate! se aud de pretutindeni strigăte. Trebuie să ne explici!

— Bine, o să vă explic. Totul e bazat pe trucuri foarte simple. De pildă, în ceea ce privește capul care vorbea singur: între picioarele subțiri ale trepiedului, pe care se afla tipsia cu capul, erau fixate sub un anumit unghi (așa cum se vede în desenul de jos) oglinzi mari, care creează impresia de spațiu gol.

În realitate, între aceste trei oglinzi s-a creat un spațiu, înăuntrul căruia stătea Nicu, care-și scosese capul printr-o gaură a tipsiei.

În ce privește trucul cu Vasilică, cel care a trecut prin pereții a două lăzi, secretul e altul. Amîndouă lăzile le-am pus pe acest postament în același loc. Dar sub postament e loc destul ca să încapă Vasilică. Fiecare ladă are fundul mobil, iar în postament se află o trapă, un chepeng. Înțelegeți? Vasilică a dat la o parte fundul lăzii, a deschis trapa din postament și s-a ascuns acolo. Cînd a fost coborîtă a doua ladă a făcut aceleași operații în ordine inversă. Așa a avut loc trecerea sa „invizibilă".

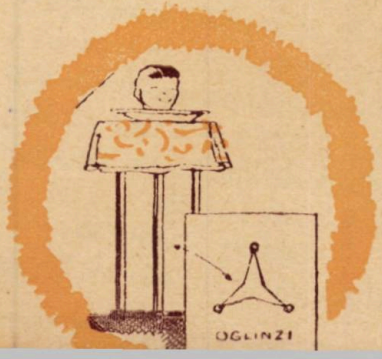

În ce privește tăierea cu ferăstrăul, voi nu v-ați dat seama că lada e mai lungă decît Vera? Nimeni nu-și dă seama, datorită unei iluzii optice. Înăuntru se mai afla și Elena, care și-a scos doar picioarele pe o parte, în timp ce Vera și-a scos capul pe partea cealaltă, ținîndu-și picioarele strînse. Eu am tăiat lada cu ferăstrăul între ele!

În sfîrșit, în ce privește dispariția lui Tică, explicația este simplă: acesta, aflat în sac, s-a îmbrăcat repede cu un halat negru, cu glugă și picioare, la fel cum erau îmbrăcate ajutoarele. Ieșirea sa nu a putut fi observată deoarece fondul peretelui era tot negru. Voi, care priveați din sală, nu v-ați dat seama că numărul ajutoarelor care legau sacul cu sfoară se înmulțise cu unul! Ăsta e tot misterul!

*

Toate scamatoriile care se văd la reprezentații sînt în general bazate pe trucuri asemănătoare cu cele descrise mai sus. De curînd, însă, la un circ din Uniunea Sovietică s-au prezentat o serie de trucuri care nu mai erau „trucuri", ci o serie de fenomene științifice, ingenios înfățișate. De pildă, se vedeau acolo paltoane, pălării, bastoane, care rămîneau atîrnate... în aer (cu ajutorul unor magneți uriași), omlete care se prăjeau în tigăi... fără foc (cu ajutorul curenților de înaltă frecvență), becuri electrice care se aprindeau în mîinile spectatorilor fără nici o legătură cu vreo sursă de curent (cu ajutorul transmisiei curentului fără conductori de la o puternică sursă electrică din apropiere) și multe altele.

Iată deci că știința a pătruns și pe scena circului, punînd la îndemîna scamatorilor noi trucuri interesante, originale.

LEONID PETRESCU
(după un documentar din TEHNICA MOLODIOJI

...TITORII NE INFORMEAZĂ

De curînd, un grup de pionieri din comuna Șușița, raionul Filiași, regiunea Craiova, pe cînd se aflau într-o excursie pe malul rîului Șușița, au descoperit la rădăcinile unui stejar bătrîn un tezaur de argint compus din monede datînd din secolul al XIV-lea, o brățară și alte obiecte.

Tinerii excursioniști au predat toate aceste obiecte de valoare muzeului regional din Craiova.

Ion Minciună
com. Iași
reg. Craiova

Printre altele, la Bicaz am vizitat și fabrica de oxigen Stejaru. Deși fabrica aceasta are o producție destul de mare, ea este deservită numai de cîțiva muncitori.

Un tovarăș inginer ne-a arătat mașinile și ne-a explicat modul de producere a oxigenului.

Am văzut cu această ocazie cum se transformă aerul în lichid la temperatura de 180° și la 200 de atmosfere. Apoi lichidul obținut se transformă în stare gazoasă cu ajutorul unor aparate și soluții. De aci oxigenul este transportat prin niște țevi într-un rezervor mare, de unde sînt umplute apoi buteliile. Vizita aceasta ne va ajuta să înțelegem mai bine lecția despre oxigen.

Petrescu Petru
P. Neamț reg. Bacău

...zilele de 20-21 octombrie a.c. a avut loc ...latul pionierilor din București a treia ...fătuire a micilor grădinari și pomicul... ...i din orașul și regiunea București. ...Iată câteva din realizările obținute de vred... ...nicii grădinari în toamna acestui an.

...Lotul nostru școlar, în suprafață de 3 ha, a fost împărțit în parcele. Pe una din aceste parcele ne-am gîndit să cultivăm plante furajere. În acest fel am asigurat hrana pentru iarnă celor doi cai, trei porci, trei vaci și zece oi, pe care pionierii din școala noastră îi au sub îngrijire. Colegul meu Marin Dumitru s-a dovedit a fi pînă acum cel mai priceput și harnic crescător de animale.

Pentru munca noastră din anul acesta pe lotul școlar, comisia regională a concursului micilor grădinari și pomicultori ne-a răsplătit munca depusă acordîndu-ne premiul III pe regiune

Ionică Elena
com. Rădulești, raionul Videle

... În primăvara acestui an, am cerut părinților mei să-mi dea în primire o parcelă din grădina noastră pe care s-o lucrez singur. Încă nu se luase bine zăpada de pe cîmp și eu am trecut la treabă. Am verificat puterea de germinație a semințelor de varză, apoi am pus sămînța de varză și roșii în răsaduri, iar cînd timpul a fost prielnic și terminasem cu săpatul grădinii, le-am plantat în pămînt.

Cum știam că la varză trebuie multă apă, am făcut șanțuri și am mușuroit-o. Recolta culeasă în toamnă mi-a răsplătit eforturile depuse. Știți ce greutate medie a avut o varză cultivată de mine? 3,50 kg. În afară de varză am mai recoltat 48 kg. roșii și 50 kg. cartofi.

Sandu Dumitru
Șc. elementară nr. 1. Roșiori de Vede

Străbătînd PARALELE și MERIDIANE

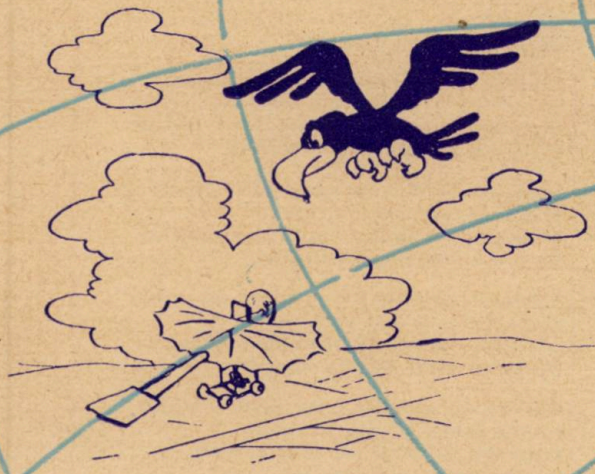

Într-un muzeu al Ministerului Aerului din Franța a fost descoperit avionul cu care inventatorul romîn Traian Vuia a efectuat acum 50 de ani primul zbor cu un aparat mai greu decît aerul și cu mijloace proprii de bord. Avionului îi lipseau o parte din piese. După multe cercetări, unul dintre prietenii lui Vuia a descoperit într-un garaj osatura aripilor, iar în altă parte o elice care se bănuiește a fi chiar aceea întrebuințată de inventator, în 1906.

Aparatul, complet restaurat, împreună cu alte două prototipuri de avioane construite de Traian Vuia, va fi expus la o expoziție aviatică pe aeroportul Le Bourget.

Primul oraș din Europa în care s-a introdus iluminatul electric public a fost Timișoara. Aceasta s-a întîmplat în toamna anului 1884, cînd, o dată cu punerea în funcțiune a uzinei electrice, pe străzile orașului s-au aprins, spre marea satisfacție și mîndrie a locuitorilor, 731 de becuri.

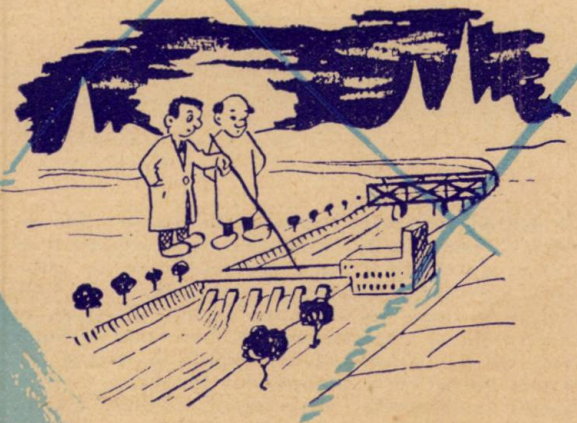

Că Bucureștiul este străbătut de Dîmbovița, o știe oricine. Dar că prin capitală ar curge Mureșul, Oltul sau chiar Dunărea, nu crede nimeni. Și totuși aceste ape curg în București. Nu prin oraș, bineînțeles, ci într-o clădire specială, numită Laboratorul de cercetări hidrotehnice. Aici se studiază proiecte de construcții hidrotehnice, diguri, diverse baraje și construcții portuare. În legătură cu acestea, este nevoie de o serie de calcule. Pentru exactitatea lor trebuie reproduse exact condițiile de loc, de debit de apă etc. a porțiunilor unde vor fi ridicate noile construcții. De aceea la laborator pot fi văzute machete felurite așezate pe „cursul" Dunării, al Siretului sau al altor ape.

Pentru proiectul unor lucrări pe Dunăre, spre exemplu, a trebuit reprodus exact, la o scară mai mică, o porțiune a cursului fluviului. Această machetă, aflată în interiorul laboratorului, a măsurat cca. 300 m^2.

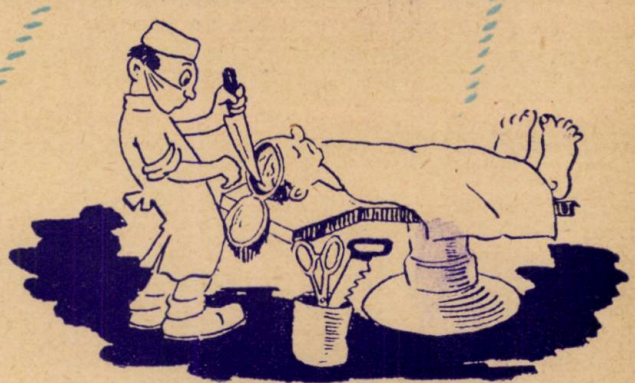

Unul dintre chirurgii spitalului „Gh. Marinescu" din București, dr. C. Arsene, a făcut pînă în prezent un număr impresionant de operații pe sistemul nervos central sau periferic. Acest număr se ridică la peste 10.000, cifră neatinsă încă de nici un alt chirurg al lumii în aceeași specialitate.

Rînd pe rînd, la zeci și sute de bolnavi din țară și de peste hotare, operați în clinica vestitului neurochirurg, li se redă sănătatea deplină și, de foarte multe ori, chiar viața.

DIN CREAȚIA CITITORILOR

Înlături — vă spunem

Port-Saidul — oraș minunat, veselie,
Plimbări zgomotoase, în cete...
Dar astea... au fost, căci acuma
El poartă o altă pecete.

Clădiri dărîmate, cadavre și sînge...
Aceasta-i pecetea ce-o poartă;
Un prunc fără vină se zbate și plînge
Privind-o pe maică-sa moartă.

„Hai, scoală!" îi strigă copilul flămînd,
Mirat de somnul măicuței.
E singur, i-e foame, iar vîntul, suflînd
Se bagă sub pînza hăinuței.

E frig și sinistru, iar noaptea se lasă
Trecînd ca un hoț prin ruine.
„Ascultă-mă mamă și haidem acasă!
De ce ai uitat azi de mine?"

Dar mama n-aude... De mult a murit
Lovită de-un glonte vrăjmaș.
Degeaba o strigă cu glas chinuit
Al său mult iubit copilaș.

... De ce toate astea? Ce vină au ei?
De ce-s atacați de dușmani?
De ce mai există astfel de mișel
Ce-omoară și ard pentru bani?

Înlături! Înlături dușmani de îndată!
Înlături! — vă spunem. Fugiți!
Veți da socoteală odată
De tot ce acum săvîrșiți!

HOROMNEA DRAGOMIR
elev Șc. medie militară „D. Cantemir" Breaza

— FOCURI BENGALE —

Foc galben: se obține prin amestecarea a 6 părți (în greutate) de clorat de potasiu, 1,6 părți de sulf și 3 părți de sodă de rufe pisată.

*

Foc roșu: 2 părți de clorură de calciu, 6 părți de clorat de potasiu, 1,6 părți de sulf.

*

Foc albastru: 23 părți de clorat de potasiu, 4 părți de sulf, 3 părți de alaun (piatră acră) încălzit în eprubetă pentru a-și pierde apa, 3 părți de carbonat de cupru.

Este bine să lucrați cu cantități mici de substanță, cel mult un gram pentru fiecare foc. Substanțele se amestecă folosind o pană de păsăre, spre a evita o eventuală explozie. Aprinderea lor se face cu prudență, pe o tablă de plumb.

ÎNCERCAȚI ȘI VOI

Cum s-a calculat distanța de la Pămînt la Soare?
(ne pune întrebarea Vlad Vasile — București)

Principiul măsurătorii este foarte simplu: doi astronomi vizează prin lunetă Soarele în același timp ei fiind așezați la o mare distanță unul de altul. Razele lor vizuale, împreună cu distanța — în linie dreaptă — dintre ei, formează un triunghi uriaș, în vîrful căruia se găsește Soarele. Cunoscînd distanța dintre cei doi astronomi și unghiurile făcute de lunetele lor cu baza triunghiului (unghiuri care se măsoară în momentul observației), formule simple de matematică permit să se calculeze înălțimea acestui triunghi și deci distanța Pămînt — Soare.

Aplicarea acestui principiu — cu anumite deosebiri — a permis astronomilor să afle că distanța dintre Pămînt și Soare este de 149.670.000 km.

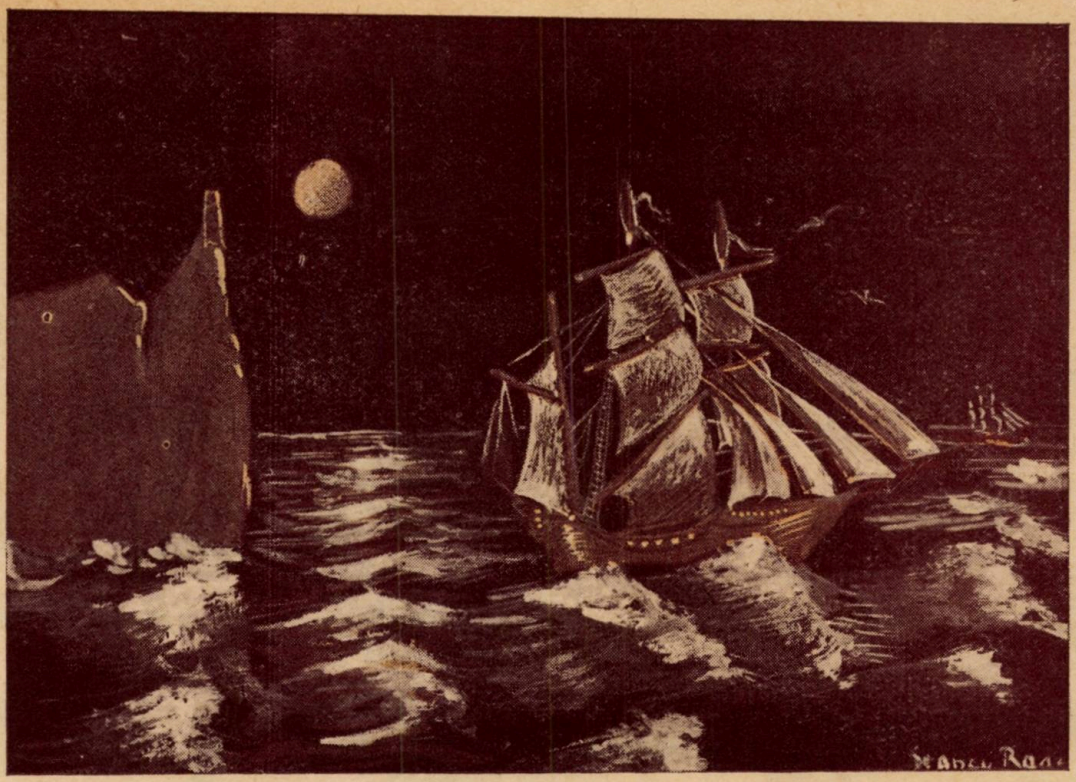

Desen de STANCU RADU
Cercul de desen de la Palatul Pionierilor din București

Vreau să știu

Ce este condorul și cum trăiește el?
(întrebare pusă de Livescu Doina, Cîmpulung Moldovenesc)

În Munții Anzi ai Americii de Sud, între 3.000 și 5.000 m altitudine, trăiește un fel de vultur de culoare neagră, cu o creastă cărnoasă pe cap. Acesta este condorul, campionul zborului la înălțime. Marele cercetător german Humboldt a văzut o astfel de pasăre planînd peste muntele Cimborazzo, la 6.310 m înălțime.

Cuibărind pe stînci inaccesibile dușmanilor, condorul depune doar două ouă pe an, care nu sînt expuse nici unui pericol.

O curiozitate a sa, care-l deosebește de ceilalți vulturi, pe care-i cunoaștem: condorul bărbătuș, ca și curcanul, spre exemplu, dansează în jurul condorului femelă.

Deși sînt mari răpitori și mîncători de cadavre, condorii crescuți de oameni pot deveni păsări prietenoase și folositoare, mai ales la vînătoare.

În timpul vostru liber

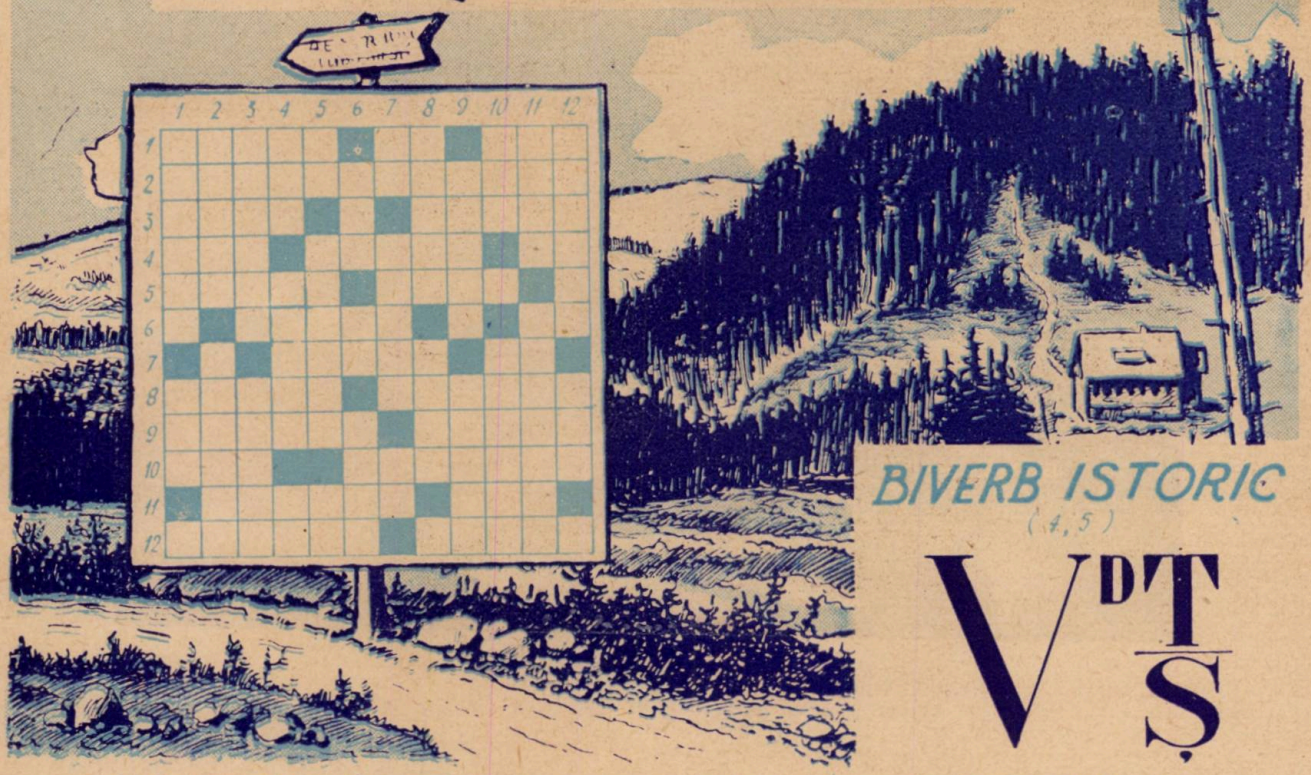

DIN FRUMUSEȚILE PATRIEI

ORIZONTAL: 1. Localitate în Ardeal în apropierea căreia se află o mină de sare — Sportiv de frunte — Porțiune determinată; 2. Peșteră în Bucegi, formată din mai multe bolți legate prin ganguri înguste; 3. Oraș în vestul țării — Trecătoare pitorească între Ardeal și Moldova; 4. Ceașcă de lut — Oraș antic la Marea Neagră unde a fost exilat Ovidiu — Pronume; 5. Localitate așezată la poalele Munților Făgăraș — Prefix cu înțelesul de tracțiune mecanică; 6. Afluent al Mureșului, supranumit „Rîul de aur" — Prima parte dintr-un meci! 7. Talente creatoare excepționale — 3,14! 8. Rîu ce izvorăște din munții răsăriteni ai Transilvaniei — Sat și mănăstire pe rîul Topolog; 9. A trage un vas la țărm — Rîu ce străbate Moldova și se varsă în Dunăre; 10. Marmeladă — Trecătoare formată de Jiu între Oltenia și Ardeal; 11. Port însemnat pe Dunăre — Pronume; 12. Localitate climaterică pe Valea Prahovei — Masiv muntos străbătut de trecătoarea cu același nume.

VERTICAL: 1... Craiului, masiv în Carpații Meridionali — Preot persan; 2. Pisc al Carpaților Moldovei pe vîrful căruia se află două stînci uriașe numite Pietrele Doamnei — Lanț de munți cu vîrfurile: Omul și Caraimanul; 3. Peninsulă a Americii de Nord — Oraș în Moldova întemeiat de unul dintre Mușatini; 4. Element chimic (halogen) — Afluent al Dunării ce izvorăște din Munții Negoiu — Nota diapazonului; 5. Dan Marinescu — Port la Marea Adriatică — Nu duci lipsă; 6. Personaj mitologic, fiica lui Cadmus — Literă slavonă — Pronume nehotărît; 7. Îngrădește frumușel! — Șir de munți care formează o linie neîntreruptă — Posezi; 8. Oraș în sudul Ardealului, important centru industrial și cultural — Oraș mare și frumos, fosta capitală a Moldovei; 9. Desparte caii înhămați — Au părul neted; 10. Apă stătătoare — Curățat de praf cu peria; 11. Localitate cu clădiri publice, fabrici și populație numeroasă — Localitate pe valea Teleajenului în drum spre Cheia; 12. Defileu între Carpați și Balcani, prin care trece Dunărea — Pronume. Cuvinte mai puțin cunoscute: ino.

careu

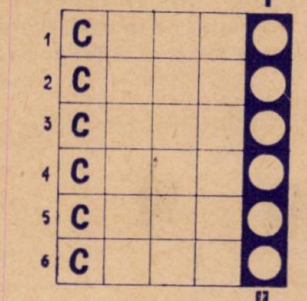

1.- METAL ROȘIATIC. 2.- BARCĂ PENTRU SPORT. 3.- ÎNCĂLȚĂMINTE (PL.) 4.- DEPOZIT PENTRU ABURI. 5.- PRIETENELE ȘI ÎNVĂȚĂTOARELE NOASTRE. 6.- ARBORE. VERTICAL DE LA I-II: TÎNĂR CE ÎNVAȚĂ O MESERIE.

BIVERB ISTORIC

(4, 5)

V D T / Ș

ARITMOGRIF

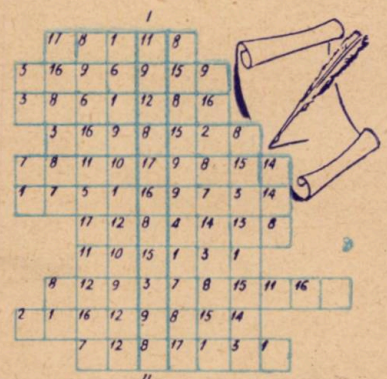

ÎNSCRIEȚI LA ORIZONTAL NUMELE UNOR SCRIITORI ROMÎNI. DE LA I - II VEȚI GĂSI NUMELE UNUI ALT SCRIITOR CLASIC ROMÎN, AUTORUL LUI HAGI TUDOSE.

Monoverb

3-6

DRAGI PIONIERI ŞI ŞCOLARI,

În dorința de a face revista „Cravata roșie" cît mai frumoasă și mai interesantă, redacția roagă pe fiecare cititor să răspundă la următoarele întrebări:

1) Care dintre materialele în proză ți-au plăcut mai mult?

2) Pe care dintre eroii povestirilor apărute în „Cravata roșie" i-ai îndrăgit?

3) Ce poezii ți-au plăcut mai mult?

4) Ce teme noi ai dori să trateze povestirile și poeziile ce vor apărea în revistă?

5) Ce părere ai despre cele două romane ilustrate („Magellan" și „Plutonia") apărute în acest an și ce propuneri ai pentru viitor?

6) Care dintre materialele științifice te-au interesat în mod deosebit și despre ce ai vrea să mai scriem în numerele viitoare?

7) Care dintre rubricile apărute în acest an te-au interesat și ce rubrici noi dorești să apară?

8) Cum ți se par jocurile distractive publicate în revistă?

9) Ce coperte și desene ți-au plăcut mai mult?

10) Este citită revista „Cravata roșie" în clasa ta? Cîți dintre pionierii și școlarii clasei tale sînt abonați la revistă?

După ce ai răspuns la toate întrebările, împăturește chestionarul în patru, lipește-l sau coase-l și expediază-l la redacție.

EXPEDIAT:

Numele și prenumele .....

Școala ..... clasa .....

Str. ..... nr. .....

Comuna (oraș, sat) .....

Raionul ..... Regiunea .....

REDACȚIA „CRAVATA ROȘIE“
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÎNTEII“
PIAȚA SCÎNTEII 1, RAIONUL STALIN, BUCUREȘTI

PAGINA DISTRACTIVĂ

Labirint

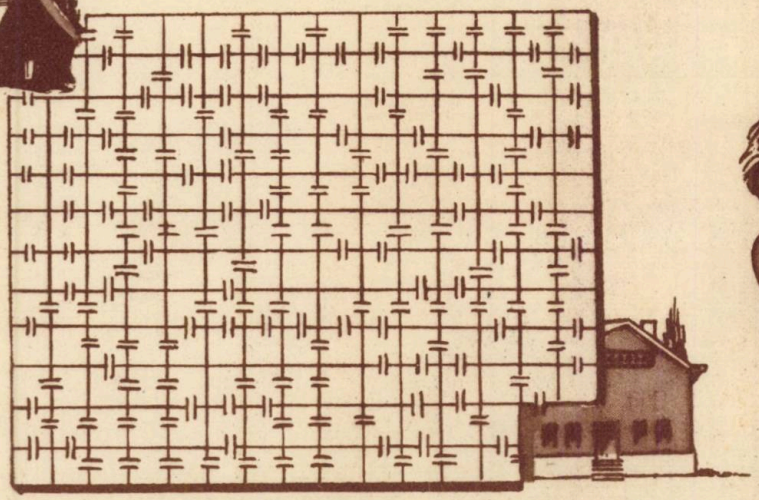

Indicați drumul cel mai scurt de acasă pînă la școală.

ȘAH

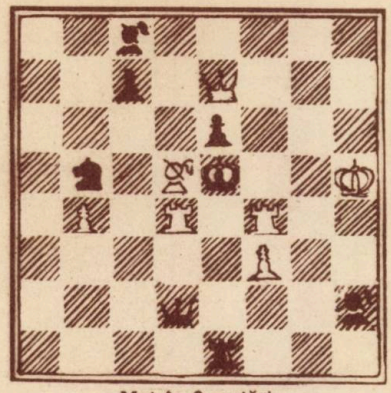

Mat în 2 mutări

Poziția de control : Alb : Rh5, De7, Td4, Nd5, Pb4, f3.
Negru : Re5, Dd2, Tel, Nc8, Nh2, Cb5, Pc7, e6.

Fratele cel ÎNȚELEPT

Mihaiță aduse la pat fratelui său care era bolnav, un pahar cu lapte. Cînd a revenit după o oră, a văzut paharul gol și a spus : „Tu n-ai băut laptele imediat !"

Cum și-a dat el seama de aceasta ?

Păzitorii de gâște

Sandu păscînd într-o zi gîștele, se apropie de el prietenul său Costel, cu un cîrd mai mic.

— Dă-mi una din gîștele tale și vom avea amîndoi același număr de gîște.

Sandu îi răspunse :

— Dă-mi tu, una dintr-ale tale și atunci voi avea de două ori mai multe decît tine !

Cîte gîște a avut Sandu, și cîte Costel ?

TABLA de ȘAH

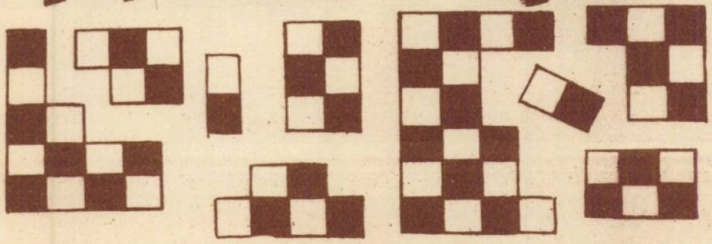

Lui Ionel i s-a întîmplat o mare neplăcere : din neatenție a spart tabla de șah. Ajutați-l să o repare, arătîndu-i cum să așeze cele 9 bucăți.

Meșterul ȘTIRICĂ

PROPUNE UN „SISTEM" DE ILUMINAREA POMULUI DE IARNĂ

DIN ÎNTÎMPLĂRILE LUI Truță și Fănuță

„ZÎMBIȚI VĂ ROG!"

de ION HOBANA

Desene: BURSKI

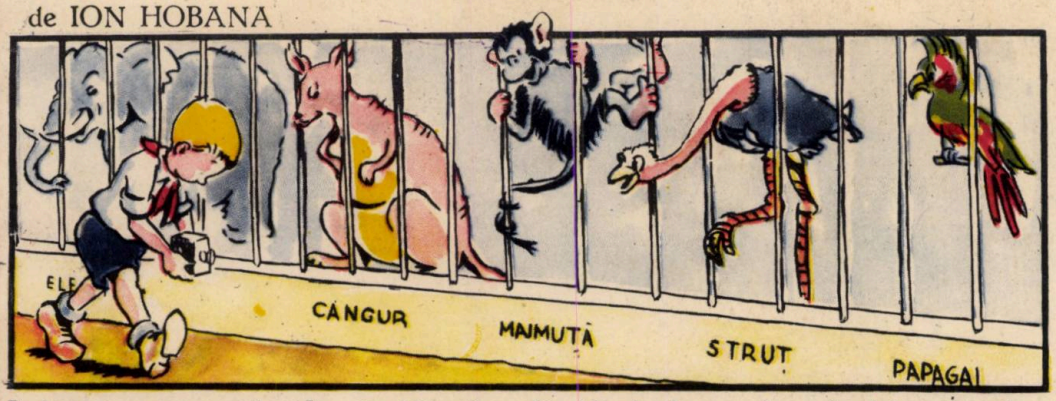

Eroi: un cangur, o maimuță,
Un struț, un papagal... apoi
(Desigur!) Truță și Fănuță...
Și încă alți cîțiva „eroi".

„Zîmbiți, vă rog!"... Mersi, ajunge.
Ei, tu maimuță, să nu miști!
Aceste poze vor ajunge
La „Tinerii naturaliști!"

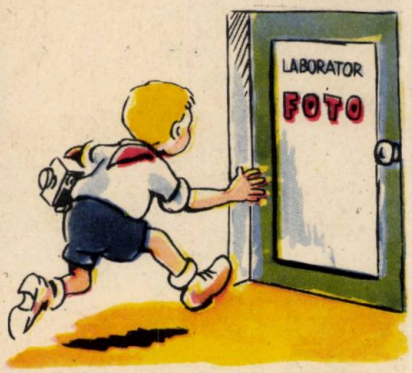

Acum i-e inima ușoară
Și pasul încă mai ușor;
Cu aparatul subsuoară,
Se-ndreaptă spre „Laborator".

„Băieții pot să mai aștepte —
Fănuță-și spune — mai e timp;
După atîta muncă, drept e
Un sfert de oră să mă plimb!...

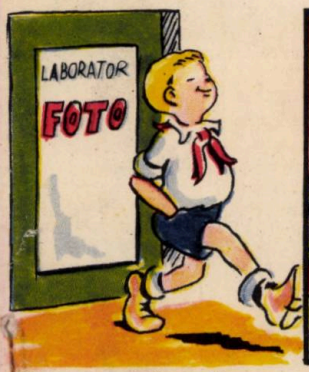

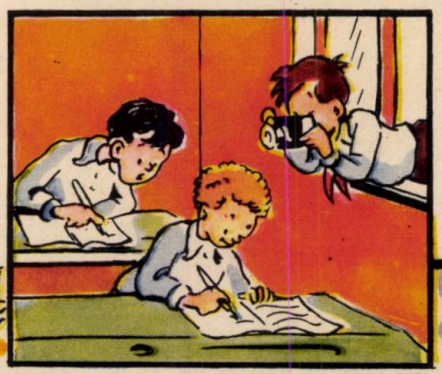

Să copieze de la Tase
Încearcă Lică, desperat,
Iar Truță — prin fereastra clasei —
C-un „clic" l-a imortalizat.

Din goană, Truță mai surprinde
O altă scenă — alt „erou":
Urcat în pom după... merinde,
Petrică rupe crengi din nou.

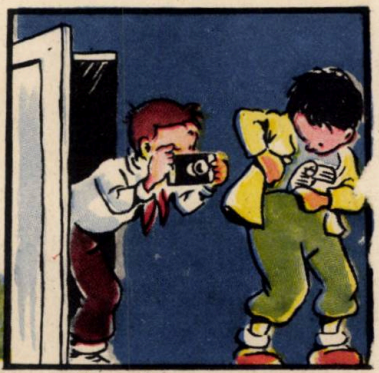

Acuma, iată unul care
În preajma tezei, tremurînd,
Își tot îndeasă-n buzunare
Fițuici — mai mici, mai mari — pe rînd.

Fintind spre Sanda aparatul,
Se-oprește Truță și aci:
De-o oră ține referatul
Și semne nu-s că s-ar sfîrși.

În fine, isprăvindu-și treaba
Și mulțumit de ce-a făcut,
„S-a-ntors:„ Azi n-am trudit degeaba!
Sînt un reporter priceput!"

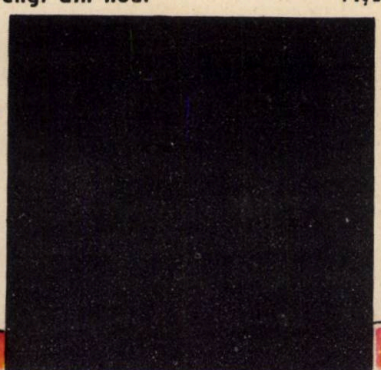

Cum, nu străbate nici-o rază
În tot desenul? Asta ce-i?...
Doar filmul se developează
Pe întuneric, dragii mei!

Aleargă desperat Fănuță:
„Vai, filmul!... Cum de l-am lăsat
Măcar de i-aș fi spus lui Truță
Să nu îmi umble-n aparat!"...

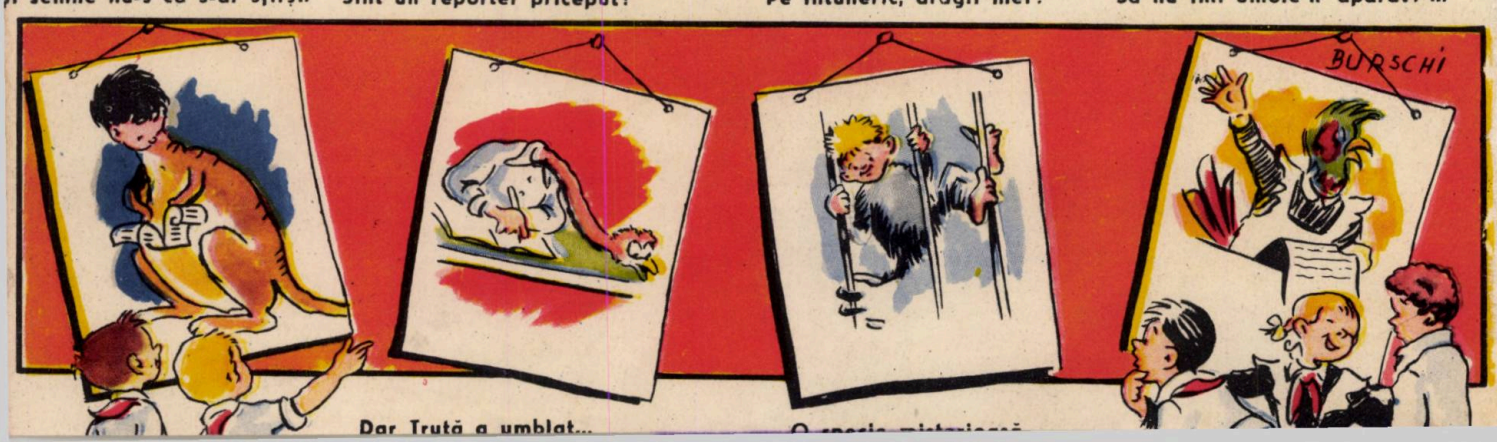

Dar Truță a umblat...